

HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGES

TRYCKTA HANDLINGAR

FÖR

1903.

HELSINGIN VALTUUSTON

PAINETUT ASIAKIRJAT

VUODELTA

1903.

HELSINGFORS

TIDNINGS- & TRYCKERI-AKTIEBOLAGETS TRYCKERI

1904.

Innehåll. — Sisällys.

- N:o 1. *Förteckning* öfver hos Stadsfullmäktige diariiförda, den 31 December 1902 oafgjorda ärenden.
- » 2. *Handlingar* angående omorganisation af stadens undersökningsstation för lifsmedel.
- » 3. *D:o* rörande renhållningsväsendets i staden ordnande.
- » 4. *D:o* rörande arbetarebostadsfrågan.
- » 5. *Utskottsbetänkande* med anledning af Stadsfullmäktige affordradt yttrande beträffande städerna tillkommande afgifter å trafiken.
- » 6. *D:o* i fråga om tiden för afgifvande af belysningsverkets räkenskaper.
- » 7. *D:o* i fråga om anläggandet af en väg utmed tomten N:o 17 vid Lappviksgatan.
- » 8. *Handlingar* angående stadsplan för Tölö området.
- » 9. *D:o* i fråga om intagandet i stadsplanen af en fabriksomt i Norra hamnen.
- » 10. *D:o* angående anställande af en konsulent vid nämnden för arbetareangelägenheter.
- » 11. *Utskottsbetänkande* angående renhållningsväsendets i staden ordnande.
- » 12. *Handlingar* rörande Helsingfors stads räkenskaper och bokslut för år 1902.
- » 13. *Berättelse* öfver gasverkets förvaltning för år 1902.
- » 14. *Handlingar* rörande disposition af villalägenheten Hagasund.
- » 15. *Utskottsbetänkande* med förslag till utlåtande i fråga om ändring i sättet att utbetala polispersonalens aflöning.
- » 16. *D:o* i fråga om försäljningen af maltdrycker.
- » 17. *Handlingar* angående föreslagen ny kommunikationsled från Skilnadsgatan till Strandgatan och hafvet.
- » 18. *D:o* angående inredning af Tull- och packhuset vid Vestra kajen.
- » 19. *Utskottsbetänkande* i fråga om ändrad organisation af stadens undersökningsstation för lifsmedel.
- » 20. *D:o* i fråga om anställande af en konsulent vid Nämnden för arbetareangelägenheter.
- » 21. *Handlingar* angående ordnande af fiskhandeln i södra hamnen.
- » 22. *Utskottsbetänkande* med förslag till fördelning af utskänknings- och utminuteringsaktiebolagens vinstmedel.
- » 23. *Handlingar* i fråga om anordnande af en tuberkulospoliklinik och inrättande af ett sjukhus för lungotister.
- » 24. *D:o* rörande revision af Helsingfors stads räkenskaper för år 1902.
- » 25. *Utskottsbetänkande* med anledning af ifrågasatt reorganisation af ekonombefattningen vid stadens folkskolor.
- » 26. *D:o* angående den för polisinrättningen i Helsingfors fastställda nya stat.
- » 27. *Handlingar* i fråga om inrättande af en hushålls- och yrkesskola för flickor i Helsingfors.
- » 28. *Utskottsbetänkande* med förslag till förklaring med anledning af Guvernörens yrkande på utgifvande af ett Helsingfors stadskommun ådömt vite.
- » 29. *Handlingar* i fråga om tomtplats för ett biologiskt museum.

- N:o 30. *Handlingar* i frågan om anordnande af arbetareundervisning.
- » 31. *Komitébetänkande* angående inrättande af kommunala arbetsförmedlingsbyråer i Finlands städer.
  - » 32. *Komitean lausunto* kunnallisista työnvälitystoimistoista Suomen kaupungeissa.
  - » 32. *Utskottsbetänkande* med anledning af särskilda ansökningar om tillstånd till att inrätta och drifva elektriska anläggningar härstädes.
  - » 33. *Ehdotus* kunnan Työnvälitystoimiston perustamisesta Helsinkiin.
  - » 34. *Utskottsbetänkande* angående minuthandeln med viner och andra svagare rusdrycker.
  - » 35. *D:o* rörande en föreslagen yrkesskola för flickor.
  - » 36. *Förslag* till Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad år 1904, upprättadt af Drätselkammaren.
  - » 37. *Utskottsbetänkande* i anledning af förslag om anordnande af en tuberkulospoliklinik samt inrättande af ett sjukhus för lungsjukter.
  - » 38. *D:o* beträffande framtida användning af lägenheterna Salli, Kaavi, Savila och Dal.
  - » 39. *D:o* i fråga om understöd åt särskilda barnförlossningsanstalter.
  - » 40. *Handlingar* i fråga om uppförande af ett epidemisjukhus samt beträffande remont af och tillbyggnad till epidemipaviljongerna å Maria sjukhus.
  - » 41. *Förslag* till utgifts- och inkomststat för Helsingfors stad år 1904, upprättadt af Magistraten.
  - » 42. *Utlåtande* i anledning af väckt fråga om uppsägning af kontraktet rörande belysningen af en del gator med oljelyktor.
  - » 43. *Utskottsbetänkande* angående stadens utgifts- och inkomstförslag för år 1904.
  - » 44. *Utgifts- och inkomststat* för Helsingfors stad år 1904, faststald af Stadsfullmäktige den 22 december 1903.
  - » 45. Helsingin kaupungin *meno- ja tulosääntö* vuodeksi 1904, Valtuuston vahvistama 22 p:nä joulukuuta 1903.

Förteckning

öfver hos Stadsfullmäktige diariiförda, den 31 December 1902 oafgjorda ärenden.

Tiden, då ärendet inkom	Ärendets beskaffenhet	På hvad ärendet beror
a) Från föregående år beroende		
1891. Mars 2.	Stadsfullmäktiges i Uleåborg anhållan om åtgärd för uppgörande af förslag till reglemente för en enke- och pupillkassa för städernas tjänstemän.	Den 9 April 1895 öfverlemnades ärendet till ett utskott, numera bestående af Herrar O. Th. Widerholm, S. Kullhem och U. Kurtén.
1893. Maj 8.	Ang. grunderna för pensionering af Helsingfors stads tjänstemän och betjente.	Den 9 December 1902 bordlades ärendet till början af år 1903.
1895. Nov. 18.	Ang. Senatstorgets förskönande.	Den 9 November 1897 anmodades Drätselkammaren att affordra Byggnadskontoret närmare utredning angående särskilda på frågan inverkan omständigheter.
Okt. 1.	Ang. närmare bestämningar rörande bebyggande af villatomter.	Sedan Drätselkammaren inkommit med förslag i ärendet, remitterades frågan den 13 Juni 1899 till ett af Hrr R. F. v. Willebrand, O. Kjällmanson, A. V. Lindberg, W. F. Heimbürger och M. Schjerfbeck bestående utskott.
1896. Okt. 19.	Beredningsutskottets förslag angående förberedande åtgärder till uppförande af nytt stadshus.	Den 20 Okt. 1896 öfverlemnades frågan till en komité, bestående af Hrr E. Öhman, frih. S. Gripenberg, K. G. Nyström, Th. Tallqvist, H. Norrmén och Julius Tallberg.

1897. Okt. 25.	Helsinge landtmannagilles anh. om inrättande af ett kreaturstorg och införande af tidsenlig kreaturshandel i Helsingfors.	Den 12 Okt. 1897 remitterades ärendet till Drätselkammaren, som ansett ärendet böra afgöras i sammanhang med frågan om ny stadsplan för Tölö området.
1898. Sept. 5.	Drätselkammarens skrifvelse ang. jernvägsspår till likstationen å nya lutherska begravningsplatsen.	Den 6 Sept. 1898 remitterades ärendet till ett utskott, bestående af Herrar Hj. Schildt, K. A. Söderman och K. V. Bergman.
Dec. 6.	Beredningsutskottets förslag om utgifvande af ett historiskt-statistiskt arbete öfver Finlands städers utveckling under åren 1875—1899.	Öfverlemnadt åt en komité, bestående af Borgmästaren Öhman samt Senatorerne Clouberg och Ignatius.
1900. Okt. 8.	Drätselkammarens skrifvelse med förslag till stadsplan för Tölöområdet.	Beror på föredragning.
Okt. 29.	En af särskilda personer ingifven framställning i fråga om disposition af mark för anläggning af en villastad å en del af Mejlsans område.	Den 17 Dec. 1901 remitterades ärendet till ett särskildt utskott, hvaren den 4 Febr. 1902 valdes till medlemmar Hrr Aug. Ramsay, W. Westzynthius, R. Erenius, J. Cygnaeus och W. Aspelin.
Dec. 10.	Herrar Nyströms och Gripenbergs motion ang. tillsättande af en kommission för pröfning af frågor rörande ändringar i stadsplanen.	Den 17 September 1901 remitterades ärendet till ett af Herrar E. Öhman, A. Norrmén, G. Nyström, G. Zitting och A. Ramsay bestående utskott.
1901. Febr. 12.	Herr Homéns motion ang. flyttning af djursamlingarna å Högholmen.	Den 12 Febr. 1901 remiss till ett utskott, bestående af Herrar F. Elfving, Th. Homén och G. Idström.
Febr. 25.	Drätselkammarens skrifvelse rörande tiden för aflemmandet af belysningsverkets räkenskaper.	Den 26 November 1901 öfverlemnades ärendet åt ett utskott, bestående af Herrar F. Stjernvall, A. Aminoff och Hj. Schildt.
Mars 25.	Trädgårdsnämndens framställning med projekt till ordnande af parkanläggningen i Djurgården (Tr. N:o 16 för 1901).	Beror på föredragning.
Sept. 16.	Herr M. Holmbergs motion ang. reorganisation af folkskoleväsendet i Helsingfors.	Den 17 September 1901 remitterades ärendet till Folkskoledirektionen.

b) Under året inkomna.

1. Från Magistraten.

1902. Maj 24.	Magistratens skrifvelse med Fiskeriföreningens i Finland framställning ang. ordnande af fiskhandeln i Helsingfors.	Den 27 Maj 1902 blef ärendet remitteradt till Drätselkammaren.
Juli 5.	D:o med Länestyrelsens remiss i anl. af Lagberedningens förslag beträffande städerna tillkommande afgifter å trafiken.	Den 8 Juli 1902 hänsköts ärendet till ett utskott, bestående af Herrar v. Pfaler, Krogius och Hallberg.
Nov. 14.	D:o med Fotograferne K. E. Schultz' och B. U. Törnroos' ansökan om rätt att handla med giftiga ämnen.	Den 25 November 1902 remitterades ärendet till Helsovårdsnämnden.
Nov. 15.	D:o med underrättelse att Kejs. Senaten afslagit Stadsfullmäktiges anhållan om fastställelse af förslag till ny byggnadsordning för Brunnsparakens östra villaområde.	Den 25 November 1902 öfverlemnades ärendet åt ett särskildt utskott, bestående af Herrar R. F. v. Willebrand, O. Kjällmanson, M. Schjerfbeck samt Rådmännen A. V. Lindberg och W. F. Heimbürger.
Nov. 22.	D:o med Länestyrelsens remiss angående anläggning af en skvär framför polytekniska institutets hus.	Beror på föredragning.
Dec. 4.	Magistratens skrifvelse med Stadsfiskalerna O. R. F. Albrechts och A. Mestertons ansökan om löneförhöjning.	Den 9 December 1902 beslöto Stadsfullmäktige att anhålla om utlåtande först hos samfälda Rådstufvurätten och sedermera hos Magistraten.
Dec. 11.	D:o i anledning af väckt fråga om ändring i sättet för utbetalande af aflöningen till polispersonalen.	Den 15 December 1902 remitterades ärendet af Beredningsutskottet till Drätselkammaren.
Dec. 13.	D:o med Aktiebolaget Finska Auktionsverkets anhållan om tillstånd att såsom yrke bedriva auktionsrörelse.	Beror på föredragning.
Dec. 17.	D:o med Länestyrelsens remiss i anledning af svenska undersåten Johanna Sofia Petterssons ansökan om finsk medborgarerätt.	Beror på föredragning.

1902. Dec. 19.	Magistratens skrifvelse med Länestyrelsens remiss i anledning af svenska undersåten Ellen Malmgrens ansökan om näringsrätt.	Beror på föredragning.
Dec. 20.	D:o med Restauratören G. A. Wickströms ansökan om tillstånd att i gården N:o 6 vid Wilhelmsgatan utskänka spritdrycker.	Beror på föredragning.
<i>2. Från Drätselkammaren.</i>		
Nov. 1.	Drätselkammarens skrifvelse angående ytterligare reglering af kvarteret N:o 155 vid Lappviksgatan.	Den 25 November 1902 återremitterades ärendet till Drätselkammaren.
<i>3. Från öfriga nämnder och bestyrelser.</i>		
April 19.	Helsovårdsnämndens framställning i fråga om den kvinliga läkarebefattningen i Helsingfors.	Den 13 Maj 1902 remitterades ärendet till ett utskott, bestående af Herrar J. W. Runeberg, Aug. Ramsay och O. Heikel.
Maj 22.	Styrelsens öfver stadens belysningsverk skrifvelse angående elektriska kablers nedläggande i stadens gator.	Den 27 Maj 1902 öfverlemnades frågan åt ett särskildt utskott, hvaren den 17 Juni 1902 valdes till medlemmar Herrar Aug. Nybergh, Th. Tallqvist, E. Öhman, Emil Schybergson och A. V. Lindberg.
Maj 22.	D:o angående anläggandet af ett kommunalt elektricitetsverk. (Tr. N:o 29 för 1902).	Den 27 Maj 1902 beslöto Stadsfullmäktige att, innan frågan öfverlemnades till förstärkta Stadsfullmäktige, Styrelsens för belysningsverket yttrande skulle infördras angående lämpligaste platsen för elektricitetsverket.

1902. Okt. 10.	Brandkommissionens skrifvelse i fråga om anläggande af en ny brandstation.	Den 14 Oktober 1902 remiss till Drätselkammaren.
Dec. 19.	D:o med Sprutmästareenkan Sofia Nyströms anhållan om understöd.	Beror på föredragning.
<i>4. Hos Stadsfullmäktige väckta förslag.</i>		
Maj 13.	På framställning af utskottet för frågan om fördelning af utskänkings- och utminuteringsaktiebolagens vinstmedel	beslöto Stadsfullmäktige den 13 Maj 1902 uppdraga åt ett särskildt utskott, bestående af Herrar A. Gripenberg, A. Norrmén, M. Hallberg, S. Ingman och T. J. Boisman, att taga frågan om lämpligaste sättet att ordna utminuteringen och utskänkningen uti staden i öfvervägande samt med yttrande och förslag till Fullmäktige inkomma.
Dec. 16.	Val af andre notarie hos Stadsfullmäktige.	Den 20 December 1902 bordlades ärendet till första sammanträdet år 1903.
Dec. 20.	På Budgetutskottets framställning	beslöto Stadsfullmäktige den 20 December 1902 uppmana Drätselkammaren att taga i öfvervägande och vid lämplig tidpunkt till Fullmäktige inkomma med förslag beträffande konvertering af 1892 års lån, hvarvid lånebeloppet borde beräknas med afseende äfven å behöfligheten att konvertera de istadskassan inneliggande obligationerna af 1876 års vattenledningslån.
Dec. 20.	På Budgetutskottets framställning	beslöto Stadsfullmäktige den 20 December 1902 uppmana Trafikkontoret att taga i öfvervägande och till Fullmäktige inkomma med förslag till de ändringar i kontorets stat, som kunna vara erforderliga i syfte att extra biträden, hvilka äro för arbetet å Kontoret regelbundet behöfliga, upptagas å Kontorets stat med fast aflöning.

1902. Dec. 20.	På Budgetutskottets framställning	beslöto Stadsfullmäktige den 20 December 1902 lemna åt Trafikkontoret i uppdrag att i sammanhang med frågan om förändrad uppställning af kontorets stat taga i öfvervägande jemväl huruvida anledning förekommer till förhöjning af bokhållarens vid kontoret aflöning.
Dec. 20.	På Budgetutskottets framställning	beslöto Stadsfullmäktige den 20 December 1902 uppmana Drätselkammaren att till Fullmäktige inkomma med yttrande derom, huruvida icke ändring i gällande bestämmingar beträffande högre handtverksskolor vore behöfliga i syfte att stadens inflytande å ledningen af desamma blefve ökad.
Dec. 20.	På Budgetutskottets framställning	beslöto Stadsfullmäktige den 20 December 1902 anmoda Folkskoledirektionen att inkomma med förslag till omorganisation af ekonombefattningen vid folkskolorna i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af Utskottet angifna synpunkter.
Dec. 20.	På Budgetutskottets framställning	beslöto Stadsfullmäktige den 20 December 1902 uppdraga åt Drätselkammaren att till Fullmäktige inkomma med närmare förslag beträffande användningen af det uti budgeten upptagna anslaget för inrättande af en idrottsplan i Djurgården.

5. *Enskilda personers och föreningars ansökningar.*

April 19.	Tekniska föreningens skrifvelse angående tillsättande af en särskild byggnadsnämnd samt deraf påkallad revision af byggnadsordningen.	Den 27 April 1902 remitterades ärendet till ett utskott, bestående af Herrar K. G. Nyström, W. Aspelin, J. Tallberg, Aug. Ramsay och Rådman A. V. Lindberg.
-----------	---	---

1902. Maj 24.	Fängelseföreningens anhållan om bidrag till bestridande af hyran för herbergets för frigifna kvinnliga fångar lokal.	Den 27 Maj 1902 blef ärendet remitteradt till Fattigvårdsstyrelsen.
Nov. 1.	En af särskilda gymnastik- och idrottsföreningar ingifven anhållan om afkortning af arrendet för velocipedbanan i Djurgården.	Den 4 November 1902 remitterades ärendet till Drätselkammaren.
Nov. 25.	En af arbetarene Jaakko Stén, Karl O. Henriksson m. fl. ingifven skrift med anhållan om bl. a. anskaffande af arbete åt till följd af arbetsbrist nödstälde arbetare.	Den 16 December 1902 beslöto Stadsfullmäktige anmoda Drätselkammaren att inkomma med utredning om hvar och i hvilket omfång mogna och öfvermogna träd på stadens område förefunnes.
Dec. 6.	Barnmorskan Anna Brita Sveins' anhållan om anslag för inredande och underhåll af en privat barnförlossningsanstalt i Hermanstad.	Den 9 December 1902 remitterades ansökan till Helsovårdsnämnden.
Dec. 6.	Ansökan af representanter för finsk kvinnoförening och direktionen för pedagogiska matlagningsskolan om anslag för inrättande och underhåll af en hushålls- och yrkesskola för flickor i Helsingfors.	Den 9 December 1902 remiss till nämnden för arbetareangelägenheter.

Helsingfors Stadsfullmäktige hafva under år 1902 sammanträdt 20 gånger, deraf 1 gång i förstärkt antal. De afgångna breffvens antal uppgår till 334 (mot 346 under år 1901).

Helsingfors, den 16 April 1903.

Enligt uppdrag:
E. W. Walldén.

*Redogörelse för de af Helsingfors Stadsfullmäktige tillsatta
särskilda utskottens verksamhet under år 1902.*

Vid 1902 års ingång funnos 11 af Stadsfullmäktige tillsatta utskott, hvilka icke afslutat sin verksamhet. Under året tillkommo, förutom allmänna beredningsutskottet, 23 nya utskott, hvarför utskottens sammanlagda antal utgjort 34 (emot 31 under år 1901 och 26 under år 1900).

Af dessa hafva 24 under året varit i verksamhet och 21 slutfört sina uppdrag. Vid årets slut qvarstå alltså 13 utskott (emot 11 vid utgången af 1901 och likaledes 11 vid utgången af 1900).

Utskotten hafva afgifvit 19 tryckta och 9 skriftliga utlåtanden (motsvarande 24 tryckta och 3 skriftliga utlåtanden under år 1901 samt 14, resp. 3, under år 1900).

De till år 1903 qvarstående utskotten äro följande:

1:o. För frågan om en enke- och pupillkassa för städernas tjenstemän, tillsatt den 9 april 1895 samt numera bestående af herrar S. Kullhem, O. Th. Widerholm och U. Kurtén.

2:o. Om jernvägsspår till en likstation vid nya lutherska begravningsplatsen, tillsatt den 6 september 1898 samt bestående af herrar Hj. Schildt, K. A. Söderman och K. V. Bergman.

3:o. Om föreskrifter beträffande bebyggande af villatomter, tillsatt den 13 juni 1899 samt bestående af herrar R. F. von Willebrand, O. Kjällmanson, A. V. Lindberg, M. Schjerfbeck och undertecknad Heimbürger.

4:o. Om flyttning af djursamlingarna å Högholmen, tillsatt den 12 februari 1901 samt bestående af herrar F. Elfving, Th. Homén och G. Idström.

5:o. Om tillsättande af en stadsplanekommission, tillsatt den 17 september 1901 samt bestående af herrar E. Öhman, A. Norrmén, K. G. Nyström, A. Ramsay och G. Zitting.

6:o. Om tiden för aflemnande af belysningsverkets räkenskaper, tillsatt den 26 november 1901 samt bestående af herrar A. Aminoff, Hj. Schildt och F. Stjernvall.

7:o. Om anläggande af en villastad å Mejlans, tillsatt den 4 februari 1902 samt bestående af herrar Aug. Ramsay, W. Westzynthius, R. Erenius, J. Cygnaeus och W. Aspelin.

8:o. Om tillsättande af en byggnadsnämnd, nedsatt den 22 april 1902 samt bestående af herrar K. G. Nyström, W. Aspelin, J. Tallberg, Aug. Ramsay och A. V. Lindberg.

9:o. Om ordnandet af utskänkningsen och utminuteringsen, tillsatt den 13 maj 1902 samt bestående af herrar A. Gripenberg, A. Norrmén, M. Hallberg, S. Ingman och T. J. Boisman.

10. Om anställandet af en qvinlig läkare, tillsatt den 13 maj 1902 samt bestående af herrar J. W. Runeberg, Aug. Ramsay och O. Heikel.

11:o. Om villkoren för nedläggandet af kablar för elektricität i stadens gator, tillsatt den 17 juni 1902 samt bestående af herrar Aug. Nybergh, Th. Tallqvist, E. Öhman, E. Schybergson och A. V. Lindberg.

12:o. Om städernas afgifter å trafiken, tillsatt den 8 juli 1902 samt bestående af herrar L. v. Pfaler, L. Krogus och M. Hallberg.

13:o. Om ny byggnadsordning för Brunnsparkens östra villaområde, tillsatt den 25 november 1902 samt bestående af herrar R. F. v. Willebrand, O. Kjällman-son, M. Schjerfbeck, A. V. Lindberg och undertecknad Heimbürger.

Antalet utskottens sammanträden har uppgått till inemot 80 (emot omkring 100 under år 1901 och vidpass 60 under år 1900).

Helsingfors, den 31 december 1902.

W. F. Heimbürger.

Handlingar angående omorganisation af stadens undersökningsstation för lifsmedel.

HÄLSOVÅRDSNÄMNDEN

i

Helsingfors.

Helsingfors,

den 1 December 1902.

Till Stadsfullmäktige.

N:o 58.

Med anledning af att stadens undersökningsstation för lifsmedel i särskilda afseenden icke mera syntes motsvara de anspråk, som numera borde på en sådan inrättning ställas, väcktes vid Hälsovårdsnämndens sammanträde den 11 november 1901 af undertecknad, ordförande, förslag om undersökningsstationens förändring i tidsenligare riktning; och får Nämnden, sedan föreståndaren för berörda undersökningsstation, magistern Allan Zilliacus, till Nämnden inkommit med af honom infordradt betänkande i saken och ett inom Nämnden tillsatt utskott bestående af professorn Sucksdorff, doktorn Forsberg och undertecknad Heikel afgifvit yttrande i frågan, vördsamt framställa följande förslag:

Den af Stadsfullmäktige den 15 maj 1883 beslutna „besiktningstationen för lifsmedel“, hvilken vidtog med sin verksamhet i slutet af november 1884, borde enligt den ursprungligen fastställda arbetsordningen utföra undersökningar å lifsmedel af alla slag, som torgföras d. ä. till salu utbjudas å torg eller i öppen butik, och gälla deras äkthet eller förfalskning, skadlighet eller oskadlighet för hel-san m. m. allt efter hvad den åstundar, som undersökningen äskar. Dessa undersökningar skulle utföras kostnadsfritt, då de begärdes af någon af stadens myndigheter, men enskilda personer, som läte utföra undersökningar, skulle därför erlägga afgift, enligt af Stadsfullmäktige antagen taxa. Därjemte berättigades föreståndaren för stationen att mot godtgörelse enligt fri öfverenskommelse utföra äfven „andra undersökningar, än de som gälla lifsmedel“, dock „få dessa undersökningar icke göra intrång på — — — till stationens egentliga uppgift hörande åliggan-den“. Alla för utförda undersökningar inflytande afgifter skulle tillfalla föreståndaren, såsom tillskott till hans ordinarie lön, uppgående till 3,000 mark.

Alt från undersöksstationens öppnande och under en lång följd af år framåt intill år 1900 utgjorde undersökningarne af svinkött å dynt, och under de tidigare åren äfven å trikiner, hufvudmassan af de undersökningar, som å stationen utfördes. Derjemte hafva, isynnerhet under en del år, rätt talrika mjölkanalyser blifvit utförda, framför alt sedan mjölkstadgan af år 1890 trädde i gällande kraft. Under de tidigare åren af stationens tillvaro utgjorde analyser af vatten från stadens brunnar ett nästan årligen återkommande objekt för dess verksamhet, men hafva under de senare åren, i mån af brunnarnes försvinnande, blifvit alt sällsyntare; i dessas ställe hafva sedan år 1889 trädtt regelbundet (två gånger i månaden) återkommande analyser af stadens vattenledningsvatten. Vissa år hafva äfven omfattande undersökningar af mineralvatten ifrågakommit. Också analyser af tapeter, tyger, m. m. för påvisande af möjligen förefintlig arsenik hafva återkommit hvarje år, under en del tidigare år t. o. m. i rätt stor mängd. Utom dess hafva under senaste år omfattande försök blifvit gjorda beträffande vattenledningsvattnets rening på kemisk väg.

De första åren af stationens tillvara anlidades densamma blott föga för stadens eget behof, men har den, isynnerhet under de senare åren, blifvit alltmera tagen i anspråk för stadens egna undersökningar.

Under den tid af inemot två decennier, som förflutit sedan stadens undersökningsstation för lifsmedel först trädde i värksamhet, har icke blott staden sjelf betydligt tillvuxit och utvecklats sig till en storstad, utan äfven dess hälsovårdsväsende gjort stora framsteg, hvilka hvardera omständigheter såsom en naturlig följd frammanat nya hygieniska spörsmål af delvis stor betydelse för staden och dess hälsovård, hvilkas utredande och tillfredsställande besvarande erfordra undersökningar af sådan beskaffenhet och omfattning att de af stadens undersökningsstation icke kunna utföras, oaktadt dennas personal, sedan år 1899, ökats med en assistent såsom biträde åt föreståndaren.

Då besvarandet af dessa spörsmål, af hvilka flere äro rätt trängande, förutsätter icke blott rent kemiska, utan ock bakterologiska och, mången gång, äfven fysikaliska undersökningar, torde en omorganisation af den nuvarande undersökningsstationen för lifsmedel icke längre böra uppskjutas, utan densamma omedelbart ombildas till ett kemiskt-bakterologiskt stadslaboratorium med den omfattning och kompetens att alla för stadens eget behof erforderliga sanitära undersökningar där kunna utföras. Äfven i en del af utlandets större städer har man såsom en själffallen konsekvens af den allmänna hälsovårdens utveckling, inrättat kommunala hygieniska laboratorier, t. ex. i Hamburg 1896, i Berlin 1901, i Stockholm, där det redan sedan en längre tid befintliga laboratoriet utvidgades med en bakterologisk afdelning, år 1901.

Bland den mångfald af undersökningar, som från kommunens sida sålunda skulle komma att åt laboratoriet anförtros, må här nämnas några de viktigaste.

1:o) Kontinuerliga kemiska och bakterologiska undersökningar af stadens

vattenledningsvatten, af hvilka de sistnämnda särskildt äro af stor betydelse för bedömandet af vattenreningens tillfredsställande förlopp och vattnets sanitära beskaffenhet. — Såsom redan nämndes hafva kemiska analyser af vattenledningsvattnet blifvit utförda vid undersöksstationen alt sedan början af år 1888. — Bakteriologiska vattenanalyser af vattenledningsvattnet hafva blifvit utförda sedan december 1888, ursprungligen af dåvarande sundhetsinspektören, men efter hans utnämmande till förste stadsläkare år 1895, af förste tillsyningsmannen vid hälsopolisen, som härtill blifvit nödortförligen undervisad. De bakteriologiska undersökningarne hafva i regel utförts endast en gång i veckan, men borde för att fullt motsvara det med dem afsedda ändamålet utföras minst tre gånger i veckan samt vid de tidpunkter, då det ofiltrerade åvattnets bakteriehalt är stor, dagligen. — Vid Stockholms stads vattenvärk finnes anställd en person enkom för utförandet af dessa kemiska och bakteriologiska analyser, men i Helsingfors med dess mindre förhållanden kunna de lämpligen utföras vid stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium. — Om en kemisk rening af vattenledningsvattnet kommer till stånd, bör äfven ledningen af densamma lämpligen kunna öfverlemnas åt laboratoriet.

2:o) Periodiskt återkommande kontroll och analys af all i staden till salu hållen mjölk, såsom äfven hittills varit fallet, dock enligt något modifierad plan. Hittills har nemligen af hälsopolisen nu och då, utan någon preliminär profning på platsen, uppköpts ett antal mjölkprof, hvilka sedermera vid undersöksstationen analyserats. Detta har dock medfört den olägenheten, att underhållig eller förfalskad mjölk icke kunnat konfiskeras, emedan den hunnit försäljas innan undersökningen blifvit utförd. Mjölkkontrollen bör därför för framtiden anordnas så, att proftagaren, en af Hälsovårdsnämndens tillsyningsmän, instrueras att genast på platsen utföra preliminära prof af mjölken och endast prof af sådan mjölk upphämtas till laboratoriet för analys, som därvid befinnes misstänkt. Härigenom inbesparas onödigt arbete för laboratorium och den misstänkta mjölkens försäljning kan förbjudas, intill dess analysen (inom förloppet af några timmar) blifvit utförd.

3:o) Utförande af bakteriologiska undersökningar vid misstänkta sjukdomsfall. Vid många smittosamma sjukdomar utgöres smittämnet af olika slag af mikroorganismer och påvisandet af den sjukdomsalstrande mikroorganismens förekomst vid misstänkta sjukdomsfall är därför mången gång af största betydelse, icke allenast för sjukdomens behandling utan ännu mer för vidtagandet af alla de åtgärder, som äro ägnade att motarbeta dess öfverförande till andra liksom å andra sidan den säkra kunskapen om, att en misstänkt sjukdom icke föreligger, kan bespara såväl samhället som de enskilda olägenheterna af att onödiga skyddsåtgärder vidtagas. Af dessa anledningar har man här och hvar utrikes, bland andra orter äfven i Stockholm, inrättat bakteriologiska laboratorier, vid hvilka utföras antingen gratis (för obemedlade) eller mot fastställd afgift för bemedlade undersökningar angående förekomsten af difteribaciller, tuberkelbaciller, gonokocker, tyfusbaciller, m. m. i excret och vätskor, härrörande från den sjuka. Då tills dato i Helsingfors icke

finnes någon allmän anstalt, vid hvilken dylika undersökningar kunde för kommunen och de enskilda utföras, hafva sådana antingen utförts vid Maria sjukhusets lilla bakteriologiska laboratorium (enstaka fall af difteriundersökningar) eller af läkarene själfva eller ock — det vanliga — blifvit utförda hvilket alt vållat mycken osäkerhet och inkonsequens med afseende på åtgärderna.

4:o) Undersökningar angående vissa epidemiers upphof, såsom markens förorening, förorening af brunnar och vattentag, af golffyllning m. m.

5:o) Undersökningar af nya desinfektionsmedel och deras användning. — Vid den snabba utveckling, i hvilken desinfektionen i närvarande tid är stadd, då nya desinfektionsmedel och metoder ständigt framkomma och rekommenderas, vore det af synnerlig vikt att kommunen besatte ett eget laboratorium, vid hvilket en afprofning af för våra förhållanden lämpade desinfektionsförfaranden kunde komma till utförande, så att den för tiden säkraste och ändamålsenligaste metoden verkligt kunde komma till användning.

6:o) Kontroll af lysgasen, särskildt med afseende på svafvelhalten. Förekomsten af något större mängd af svafvel i den till allmänheten levererade lysgasen är en ur hälsovårdssynpunkt icke likgiltig sak och måste det därför betraktas såsom högeligen nödvändigt att den af stadens gasvärk producerade gasen underkastas en kontinuerlig kontroll å sin halt af svafvel; detta så mycket mer som gasens svafvelhalt i själfva värkets märkbart tilltagit sedan staden sjelf öfvertog gasvärkets.

7:o) Undersökningar af kloakvattnen, särskildt från s. k. vattenklosetter med diviseurer, samt af föroreningen af vattnet i stadens hamnar och angående lämpligaste sättet för kloakvattnets renande.

8:o) Undersökningar angående luftens beskaffenhet i stadens skolor, i fabriker och arbetslokaler; särskildt med hänsyn till i dammet möjligen förekommande giftiga ämnen och sjukdomsalstrande bakterier.

9:o) Undersökningar angående sanitära missförhållanden af olika slag såsom rökplåga, fukt i bostäder m. m.

10:o). Undersökningar, liksom hittills af lifsmedel, dryckesvaror, njutningsmedel och andra handelsvaror, hvilkas beskaffenhet är af betydelse i sundhetsafseende m. m. med hänsyn till förfalskningar och möjlig hälsofarlighet.

Stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium komme sålunda att icke blott i ökad utsträckning utföra samma slag af undersökningar, som hittills utförts af undersöksstationen, utan äfven att erhålla ett helt och hållet nytt verksamhetsområde med hänsyn till de bakteriologiska undersökningarne. Det är därför själfallet att den altför trånga och i många afseenden mycket olämpliga lokal, i hvilken den nuvarande undersöksstationen för lifsmedel är inrymd, utbytes mot en tillräckligt rymlig och laboratoriets ändamål motsvarande ny lokal, hvilken borde bestå af åtminstone 6 olika rum, nämligen, förutom tambur såsom förrum för allmänheten, ett större rum till kemiskt laboratorium, ett arbetsrum för föreståndare

ren, två rum till bakteriologiskt laboratorium, ett vågrum samt ett mottagningsrum för föreståndaren; dessutom ett litet rum (t. ex. ett större kontor) till svafvelväterum. Af fördel vore om i samband med laboratoriet kunde erhållas ett rum till bostad för vaktmästaren, hvilken under hela dagen ofta till sent på kvällen, är bunden vid detsamma.

Laboratoriet bör ledas af en föreståndare, hvilken är såväl kemist som bakteriolog eller åtminstone besitter en allmän insikt i bakteriologins viktigaste gebit. Detta är nödvändigt därför, att en del af de undersökningar, hvilka å laboratoriet komma att utföras, röra sig såväl på kemins som bakteriologins område och i sina hufvuddrag böra af föreståndaren planläggas. Redan för närvarande finnes vid undersöksstationen anställd en kemisk assistent; denne bör sjelffallet bibehållas. Därjemte erfordras en bakteriologisk assistent till biträde åt föreståndaren vid utförandet af de bakteriologiska undersökningarna och, såsom äfven fallet är t. ex. i Stockholm, bör denne vara läkare för att besitta nödig kunskap om de sjukdomar hvilkas mikroorganismer det gäller att påvisa.

Då af laboratoriets föreståndare erfordras en mångsidig kompetens bör han erhålla en däremot svarande fast aflöning af 8,000 mark med 5 och 10 års ålders-tillägg, uppgående till 10% af lönen. Hitintills har föreståndaren för undersöksstationen uppburit en fast aflöning af 3,000 mark, dock med ett personelt lönetillskott af 1,000 mark för nuvarande föreståndaren sedan år 1901. Dessutom har han såsom tillskott till lönen fått tillgodoräkna sig alla de afgifter, hvilka af allmänheten erlagts för vid laboratoriet utförda undersökningar, och hafva dessa i gynsammaste fall uppgått till 3,000 mark eller obetydligt derutöfver. Att för framtiden bibehålla samma aflöningsprincip torde dock vara mindre ändamålsenligt icke blott med hänsyn därtill, att hvarje i stadens tjänst anställd tjänsteman bör hafva en af tillfälliga omständigheter oberoende säker aflöning sig garanterad, utan äfven därför, att om en del af aflöningen är beroende af tillfälligt arbete, det ligger nära till hands att den altför knapt aflönade skall söka att på bekostnad af det arbete, som bör för staden själf utföras, öka det utom den ordinarie arbetsplanen liggande arbetsquantum. Alla de afgifter, hvilka af allmänheten erläggas för vid laboratoriet utförda undersökningar, böra tillfalla staden såsom en dess inkomst.

Den kemiska assistent, som för närvarande är vid undersöksstationen anställd, har hitintills uppburit en lön af 1,200 mark, men har det visat sig omöjligt att med en så ringa aflöning för en längre tid vid undersöksstationen kvarhålla kompetent person. För vinnande af fullt duglig stadigvarande kemisk assistent bör dennes årslön uppgå till 2,400 mark med ett ålderstillägg af 500 mark efter 5 och 10 års tjänst. För erhållande af erfaren bakteriologisk assistent (yngre läkare, som i utlandet kompletterat sina kunskaper i bakteriologi), bör dennes aflöning uppgå till 3,000 mark, likaledes med 5 och 10 års ålderstillägg af 500 mark.

Vid bestämmandet af aflöningen för laboratoriets vaktmästare må särskildt den omständigheten vinna beaktande, att denne bör vara en duglig och pålitlig person, åt hvilken kan anförtros utförandet af en del enklare men dock viktiga arbeten, såsom steriliserande af utensilier och beredande af närmedier, m. m. för de bakteriologiska undersökningarne samt beredning af reagenser och utförande, såsom hjälpreda, af en del mera mekaniska arbeten för den kemiska afdelningens behof. Hans aflöning, förutom fri bostad med värme och lyse, bör därför uppgå till 1,000 mark.

Den årliga utgiftsstaten för stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium komme sålunda att blifva följande:

Föreståndarens aflöning	8,000 mark
Kemiska assistentens aflöning	2,400 „
Bakteriologiska assistentens aflöning	3,000 „
Vaktmästarens aflöning (jämt rum, värme och lyse)	1,000 „
Underhåll af apparat och boksamling	1,200 „
Till uppköp af profver m. m.	400 „
	Summa 16,000 „

Då den lokal, i hvilken undersöksstationen för lifsmedel för närvarande är inrymd, är i allo olämplig och icke erbjuder möjlighet till utvidgning, måste en annan lokal för laboratoriet uppsökas och torde en lämplig sådan kunna erhållas i gamla tull- och packhuset vid Västra Kajen i öfre våningen af den ännu oinredda — förnärvarande såsom magasinlokal använda — södra hälften af detta hus. Undersöksstationens nuvarande lokal torde lämpligen kunna finna användning till utvidgning af Drätselkontorets lokal.

Uppsättningen af laboratoriet har beräknats medföra en utgift af 7,000 mark enligt följande specificering:

Bakteriologiska afdelningen (inklusive ett mikroskop å 1,400 mark)	4,500 mark
Komplettering af kemiska afdelningen (1 våg samt platina kärl)	1,000 „
Inredning af lokalen (diskar, bord, m. m.)	1,500 „
	Summa 7,000 „

Hvad beträffar inkomsterna för vid det föreslagna kemiskt-bakteriologiska laboratorium utförda analyser, må här framhållas, att enligt föreståndarens uppgift en del, utom laboratoriets plan liggande tekniska analyser, hvilka nu utförts i syfte att öka föreståndarens inkomster, icke mera komme att till utförande emottagas hvarför årsinkomsten, af för allmänheten utförda kemiska undersökningar, åtminstone under de första åren, icke kan beräknas till högre än 1,000 mark samt för vid laboratoriet utförda diagnostiskt bakteriologiska analyser till inalles 500 mark.

På grund af hvad Nämnden här ofvan varit i tillfälle att anföra anhåller Nämnden vördsamt få hemställa:

att Stadsfullmäktige ville besluta att i öfverensstämmelse med här ofvan gjorda förslag omorganisera stadens undersökningsstation för lifsmedel till ett kemiskt-bakteriologiskt laboratorium samt härför anvisa lämplig lokal; och att för den första uppsättningen af laboratoriet bevilja ett anslag i ett för allt af 7,000 mark samt för dess underhåll ett årligt anslag af 16,000 mark.

Till kompletterande af dess ofvan omförmälda förslag anhåller Nämnden tillika få bilägga af densamma uppgjort förslag till arbetsordning för stadens kemiskt bakteriologiska laboratorium; till taxa att följas vid detsamma; till instruktion för föreståndaren för nämnda laboratorium och för den vid detsamma anställda såväl kemiska som bakteriologiska assistenten, hvarhos Nämnden, beträffande dess förslag till arbetsordning för laboratoriet anhåller att få hänvisa till därför särskildt bilagd motivering.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

Oskar Heikel.

R. Vuorio.

Förslag till arbetsordning för stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium.

1. Laboratoriet hålles öppet för allmänheten från kl. 8 f. m. till kl. 5 e. m.
2. Å laboratoriet utföras i främsta rummet alla sådana den allmänna hälsovården beträffande kemiska och bakteriologiska undersökningar, som af Hälsovårdsnämnden föreskrivas; vidare sådana inom laboratoriets arbetsprogram liggande sanitära undersökningar af födoämnen, handelsvaror, sanitära missförhållanden m. m., som af förste stadsläkaren åt laboratoriet uppdragas, samt, på anhållan af enskilda personer, inom laboratoriets värksamhetsgebit liggande sanitära och bakteriologiskt diagnostiska undersökningar.
3. De undersökningar, som utföras för enskilda, värkställas, där sådant befinnes lämpligt, i den ordning de anmäls och med görligaste skyndsamhet.
4. För de undersökningar, hvilka värkställas för enskilda personer, erlägges afgift enligt af Stadsfullmäktige, på förslag af Hälsovårdsnämnden, fastställd taxa, och inlevereras de influtna afgifterna kvartalsvis till Drätselkontoret. Dock kunna, enligt föreståndarens pröfning, medellösa befrias från erläggande af afgift för utförd undersökning, därest denna i sanitärt afseende varit erforderlig.

5. För personer bosatta å annan ort eller för annan kommuns räkning kunna i undantags fall och efter föreståndarens pröfning, där sådant utan intrång på laboratoriets öfriga arbeten ske kan, hälsovården beträffande undersökningar utföras mot erläggande af undersökningskostnaderna motsvarande afgift, som af föreståndaren bestämmes.

6. Stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium underlyder Hälsovårdsnämnden, till hvilken det åligger föreståndaren att öfver laboratoriets värksamhet årligen innan februari månad afgifva berättelse.

Förslag till taxa att följas vid stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium.

Kött och fisk.

Enkel besigtning	50 penni å 1 mark
Undersökning af svinkött på trikiner	50 „ „ 1 „ 50 p.

Närings- och njutningsmedel.

Enkel besigtning	50 p. å 1 m.
Fuktighet, aska, fett, kväfvehaltiga näringsämnen (protein), kväfvefria extractivämnen samt cellulosa tillsammans	12:—
Fuktighet	1:50
Aska	1:50
Fett	3:—
Protein	3:—
Cellulosa	5:—
Stärkelsehalten i mjöl	8:—
D:o och torrsubstansen i potäter (fr. sp. v.)	2:—
Öfriga beståndsdelar	3—5:—

Ladugårds- och mejeriprodukter.

Torrsubstansen och vattenhalten i mjölk	2:—
Vattenhalten i smör	2:—
Fett	50 p. å 3:—
Socker	4:—
Cacein och albumin, hvardera	4:—
Sp. vigten, fett och vattenhalten i mjölk	5:—
Undersökningen af smör å möjligen närvarande margarin	5:—

Vatten.

Fasta återstoden jemte glödningsförlusten	3:—
Syreförbrukningen	3:—
Enskilda beståndsdelar såsom klor, svafvelsyra, jern, kalk, magnesia, för hvarje	2—5:—
Undersökning af ett vattens lämplighet såsom dricksvatten, upptagande kvantitativ bestämning af fasta återstoden och glödningsförlusten, syreförbrukningen samt klorhalten äfvensom kvalitativ bestämning af ammoniak, salpetersyrliga och salpetersyrade salter	8:—

Öl, vin, bränvin och ättika.

Alkoholhalten i vin, bränvin eller öl	3:—
Extraktmängden i vin eller öl	3:—
Aska	2:—
Socker	5:—
Fri syra i vin eller ättika	2:—
Specifika vigten	2:—
Öfriga beståndsdelar	3—5:—
Kvalitativ bestämning af fria mineralsyror i ättika	3:—
Finkelhalten i bränvin enligt Traube	5:—
” ” ” Röse	15:—

Handelsvaror, hvilkas beskaffenhet är af betydelse i sundhetsafseende.

Undersökning af tapeter, tyger m. m. d. ä. arsenik: enligt Marsh' metod	2:—
” Fresenii-Babo's metod	3:—
Undersökningar af bly i förteningar och emailerade kokkärn	2:—

För öfriga kvalitativa undersökningar, äfvensom för undersökningar af ämnen och föremål, som ej blifvit här ofvan upptagna, beräknas afgiften med hänsyn till undersökningens omfång och beskaffenhet samt i enlighet med ofvanstående afgifter.

Bakteriologiska undersökningar i diagnostiskt syfte.

För undersökning på difteribaciller	2:—
” ” ” tuberkelbaciller	2:—
” ” ” gonokocker	3:—
” ” ” tarmtufus (Vidals tyfoidserumreaktion)	3:—

För såväl kemiska som bakteriologiska undersökningar, hvilka icke finnas i denna taxa upptagna, erläggas sådan afgift, som af föreståndaren för hvarje gång pröfvas skälig.

Medellösa kunna, enligt föreståndarens för laboratoriet pröfning, befrias från erläggande af afgift, därest denna i sanitärt afseende varit erforderlig.

Förslag till instruktion för föreståndaren för stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium.

1.

Föreståndaren för stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium skall vara en person kunnig i kemiska undersökningar, särskildt beträffande närings- och njutningsmedel samt sådana handelsvaror, hvilkas beskaffenhet äger betydelse i sundhetsafseende, äfvensom därjämte äga kännedom i de gebit af bakteriologin, som särskildt hänföra sig till hälsovården. Han antages af Stadsfullmäktige på förslag af Hälsovårdsnämnden för obestämd tid, men med sex månaders uppsägning och får icke innehafva eller förestå annan tjänstebefattning.

2.

Föreståndaren för stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium åligger hufvudsakligen:

1:o) att förestå och ansvara för det honom anförtrodda laboratorium och dess värksamhet;

2:o) att leda och utföra alla de undersökningar, som af Hälsovårdsnämnden och förste stadsläkaren eller af andra stadens myndigheter genom Hälsovårdsnämnden åt laboratoriet uppdragas;

3:o) att ej mindre af eget initiativ än också efter anmälan af förste stadsläkaren och hälsopolisen ombesörja och värkställa undersökning af sådana i staden till salu hållna födoämnen, dryckesvaror och njutningsmedel, till hvilkas bedömande erfordras kemisk analys, äfvensom af andra handelsvaror, hvilkas beskaffenhet äger betydelse i sundhetsafseende;

4:o) att hvarje helgfri dag under minst 4 timmar, på tid som af Hälsovårdsnämnden bestämmes, vara tillstädes å stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium för att der stå att träffas af allmänheten samt anordna och leda förekommande undersökningar, äfvensom att på kallelse närvara vid Hälsovårdsnämndens sammanträden;

5:o) att tillse att å laboratoriet föres fullständig förteckning öfver alla därstädes utförda undersökningar och deras resultat samt, där så äskas, afgifva skriftligt utlåtande angående resultaten af undersökningarna;

6:o) att uppbära och bokföra de för utförda undersökningar influtna afgifterna samt kvartalsvis inleverera dem till drätselkontoret, samt

7:o) att årligen före februari månads utgång afgifva redogörelse för sin och laboratoriets värksamhet under det sistförflutna året.

3.

Då föreståndaren för stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium i och för honom åliggande arbeten behöfver biträde af Hälsovårdsnämndens tillsyningsmän, äger han att därom hos förste stadsläkaren göra anmälan.

4.

Föreståndaren för stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium åtnjuter årligen, utan skyldighet att aflöna vikarie, en månads semesterledighet å tid, som af Hälsovårdsnämnden bestämmes.

Förslag till instruktion för kemiska assistenten vid stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium.

1.

Den kemiska assistenten vid stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium, som bör vara en i kemiska analyser fullt inkommen person, antages af Hälsovårdsnämnden på förslag af laboratoriets föreståndare på obestämd tid, men med 3 månaders uppsägning.

2.

Den kemiska assistenten tillkommer att utföra alla de inom området för hans kompetens liggande arbeten och undersökningar, som af laboratoriets föreståndare åt honom uppdragas, samt bör företräda föreståndaren, då denne af till tjänsten hörande arbeten eller kortare sjukdom är hindrad att å laboratoriet närvara.

3.

Den kemiska assistenten bör, om han därtill af Hälsovårdsnämnden förordnas, tjänstgöra såsom vikarie för laboratoriets föreståndare under den tid denne åtnjuter semesterledighet.

Förslag till instruktion för den bakteriologiska assistenten vid stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium.

1.

Den bakteriologiska assistenten vid stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium, som bör vara en i bakteriologi och bakteriologiska undersökningar fullt inkommen läkare, antages af Hälsovårdsnämnden på förslag af laboratoriets föreståndare på obestämd tid, men med tre månaders uppsägning.

2.

Den bakteriologiska assistenten tillkommer att utföra alla de bakteriologiska undersökningar, som åt laboratoriet för stadens räkning uppdragas, samt undersökningar i diagnostiskt syfte å de prof, som för dylikt ändamål från de praktiserande läkarne i staden till laboratoriet insändas samt att ombesörja, att den läkare, som insändt dylika prof, erhåller underrättelse om undersökningens resultat.

Motivering till arbetsordning för stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium.

4. Då laboratoriet är afsedt att vara till gagn för staden och dess invånare är det själfallet att sanitära undersökningar äfven utföras gratis för medellösa, men böra undersökningarna i så fall verkligt vara af sanitär betydelse och icke blott godtyckligt eller af oförstånd äskas af laboratoriet. Äfven hittills hafva af undersöksstationen för lifsmedel mindre undersökningar utan afgift värkstälts för medellösa.

5. Ehuru väl stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium kommer att inrättas för stadens eget behof och icke afser att vara någon allmän undersöksanstalt borde dock undantagsvis undersökningar äfven för annan kommuns räkning och för å annan ort boende, där få utföras, ty med den lifliga samfärdsel och den rikliga import af förnödenheter, som äger rum till hufvudstaden från isynnerhet närmare belägna trakter af landet, kan det mången gång ligga i stadens eget intresse att med sanitära undersökningar betjäna äfven andra kommuner, som icke på annat sätt äro i tillfälle att få dem utförda. Dock bör detta alltid ske under den förutsättning, att undersökningar för stadens räkning vid laboratoriet icke därigenom åsidosättas. Sjelfallet är också, att staden i sådana fall bör erhålla full ersättning för de utförda undersökningarna.

Motivering till instruktionen för föreståndaren för stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium.

1. Ehuru väl föreståndaren för undersöksstationen för livsmedel hittills varit antagen för en tid af tre år, synes det dock lämpligt att föreståndaren för stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium, i likhet med hvad fallet är med en del af stadens öfriga tjänstemän, såsom stadsingenjören, m. fl., antages på obestämd tid, men med sex månaders uppsägning.

2. mom 2. Då föreståndaren för stadens kemiskt-bakteriologiska laboratorium i denna sin egenskap omedelbart underlyder Hälsovårdsnämnden, synes det ändamålsenligt, att alla de undersökningar, som af stadens öfriga myndigheter, utom stadsläkaren, äskas af laboratoriet, uppdrages åt detta genom förmedling af Hälsovårdsnämnden. Genom denna anordning förebygges äfven att af en eller annan myndighet åt laboratoriet lämnas till utförande sådana undersökningar, som äro af ingen betydelse i hälsovårds afseende.

4. Det synes lämpligt att åt laboratoriets föreståndare beviljas förmånen af en månads semesterledighet, såsom fallet är med flere af stadens öfriga tjänstemän, exempelvis distriktsläkarne.

Handlingar rörande renhållningsväsendets i staden ordnande.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 27 December 1902.

N:o 281.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Uti sin skrifvelse N:o 223 för den 31 sistlidne Oktober till Magistraten i Helsingfors (Stadsfullmäktiges tryckta handl. N:o 40) med motiv till Drätselkammarens förslag till utgifts- och inkomststat för staden under nästkommande år anför Kammaren (pg. 69) rörande ett till 59,810 upptaget anslag för införande i staden under sagda år af det nya renhållningssystemet, att denna kostnad för anskaffande af soptransportkärror, anläggning af sopstationer inom staden samt jernvägsspår, plattformar, skjul m. m. å afstjelpningsplatsen vid Malm station grundar sig på ett af stadsingeniören Idström efter hemkomsten från hans utrikesresa förordadt förenkladt sätt för sopornas behandling och transport, men att det hithörande förslaget af Drätselkammaren understälts Helsovårdsnämndens utlåtande, så att Kammaren först senare kunde öfverlemna detsamma till Stadsfullmäktiges ompröfning. Sedan derföre Drätselkammaren numera fått emottaga Helsovårdsnämndens yttrande i ärendet, ingående i Nämndens skrifvelse N:o 59 för den 17 nästvikne November, får Kammaren härmed, jemte biläggande af denna skrifvelse, hos Stadsfullmäktige i anledning af anförda förslag med dertill hörande särskilda kostnadsberäkningar framhålla följande.

Kärnpunkten uti detta förslag är, såsom det närmare framgår af Byggnadskontorets närslutna skrifvelse N:o 62 för den 6 sistlidne Oktober till Drätselkammaren, att i stället för det tidigare tillernade sättet för sopors och köksaffalls transport uti öppna fordon ifrån gårdarna i staden till vissa inne i staden eller dess närmaste omgivning anlagda lastningsplattformar nu skulle för denna transport anskaffas med lock försedda jernbehållare, uti hvilka det i resp. gårdar hop-samlade affallet inskoflades och hvilka uti vanliga öppna godsvagnar utan om-lastning af innehållet sedermera befordrades till afstjelpningsplatsen å Malm.

Utom att då icke skulle erfordras några för denna transport från inlastningsplatserna till Malm särskildt konstruerade jernvägsvagnar, vore allt upprörande af dam samt hvarje annat obehag af sopornas och affallets inlastning i jernvägsvagn förekommet och alltså för ändamålet behöfliga lastningsplattformer kunna förläggas nära på hvar som helst i staden invid befintligt jernvägsspår. Härigenom minskades i viss mån anläggningskostnaden för renhållningssystemets införande, i all synnerhet om några jernvägsvagnar för soptransporten ej behöfde af staden anskaffas utan sådana kunde från statsjernvägarne förhyras, och detta oakadt staden finge anskaffa nämnda jernbehållare samt härtill hörande transportkärror och häftyg. Och i synnerhet reducerades genom denna anordning kostnaden för sjelfva renhållningen, hvilket i och för största möjliga anslutning från gårdsegarenes sida till stadens renhållningsverk vore af vigt. På i hufvudsak här antydda skäl förordar derföre äfven Helsovårdsnämnden obetingadt detta nu framhållna, af Byggnadskontoret under alternativ II upptagna renhållningssystem; och förefaller det också Drätselkammaren såsom sjelffallet att det borde af Stadsfullmäktige godkännas samt *Byggnadskontoret bemyndigas att vid anläggningen af renhållningsverket iakttaga detsamma.*

Men på grund af detta sitt förslag gör stadsingeniören Idström särskilda framställningar rörande ändrade bestämmelser såväl uti det af Stadsfullmäktige vid den 25 Mars innevarande år hållet sammanträde antagna förslaget till ändring af §§ 21 och 25 i Polisordningen för staden som ock uti det vid samma tillfälle af Fullmäktige godkända förslaget till renhållningsstadga. Med hänsyn till det nya sättet för sopornas och köksaffallets transport uti slutna jernbehållare, föreslås nämligen, att de af Stadsfullmäktige godkända tidsbestämmelserna, afsedda att införas i § 25 af Polisordningen, måtte gälla endast för forsling af latrinspillning, som icke uppsamlats i täta, med väl tillslutande lock försedda behållare, stinkande afskräden och affall uppsamladt från slaskbrunnarna, hvaremot transport icke blott af fekalier uti hermetiskt tillslutna hinkar utan ock af sopor och hithörande affall uti slutna jernbehållare borde få forslas genom staden under hela dygnets förlopp, med undantag måhända endast af den tid på dagen, då trafiken på stadens gator är lifligast. Och äfven i detta afseende understödes stadsingeniörens förslag af Helsovårdsnämnden, dock under det förbehåll beträffande affallet att, ifall transporten af behållare, hvilka till öfvervägande del innehålla i förruttelse lätt öfvergående köksaffall och andra stinkande ämnen, skall försiggå äfven under dagen, dessa kärl borde, för undvikande af stank, vara liksom latrinkärlen försedda med hermetiskt slutande lock. Och också häri tror Drätselkammaren sig böra omfatta det sålunda af Helsovårdsnämnden modifierade förslaget, men då Kammarerna icke har sig bekant, huru långt ärendet rörande ändring af § 25 i Polisordningen för staden framskridit och huruvida det för närvarande lämpar sig att deri ytterligare försöka utverka några förändrade

bestämningar, kan *Kammaren icke heller nu göra någon särskild framställning i sådant syfte.*

Beträffande åter stadsingenjörens förslag om ändring i renhållningsstadgan, gående ut derpå att deri måtte införas sådana bestämmelser om affallets sorterande inom gårdarna och uppbevarande i särskilda behållare, som skulle förledas af den olika användbarheten af detta affall samt lättnader vid dess undanskaffande, uppläggning och afsättning, *så tror sig Drätselkammaren böra afstyrka en dylik ändring af renhållningsstadgan.* Enligt Kammarens förmenande blefve en ovilkorlig föreskrift i sådant syfte ett alltför stort betungande i särskilda trängre bebyggda gårdar samt föranledde till ett alltför odiöst öfvervakande från gårdsegarens eller gårdsdisponentens sida, hvarföre ock den afsedda sorteringen af affallet, der den med lätthet låter sig göra, borde lemnas beroende på fritt aftal emellan renhållningsverket och gårdsegaren. Det är nämligen att befara, att ett alltför långt gånget reglementerande för anlitande af stadens renhållningsverk skulle komma att afhålla mången gårdsegare från anlitande af det samma, då det deremot, sedan verket någon tid funktionserat, nogsamst skall visa sig hvad som för gårdsegarene, hvilka ju i hvarje händelse komma att få bekosta renhållningen, kan beträffande särskilda anordningar blifva förmånligast.

På Drätselkammarens vägnar:

Adolf Aminoff.

Th. Tallqvist.

HÄLSOVÅRDSNÄMNDEN

i

Helsingfors.

Helsingfors,

den 17 November 1902.

Till Drätselkammaren.

N:o 59.

Uti remisskrivelse af den 16 sistlidne Oktober har Drätselkammaren anhallit om skriftligt yttrande af Hälsovårdsnämnden öfver det förslag beträffande sättet för transport af sopor och hushållsaffall m. m. som stadsingenjören G. Idström framställt uti ett bref af den 6 i sagde månad; och får Nämnden med anledning häraf afgifva följande:

Då det ur helsovårdssynpunkt och med hänsyn till renligheten är långt fördelaktigare att sopor och hushållsaffall m. m. från gårdarna samt sopor från

gator och andra öppna platser, bortförslas i med lock täckta plåtbehållare, hvilka omedelbart inlastas i jernvägsvagnar än att allt sådant affall transporteras medels fordon, derifrån de sedan spridande dam och stank, nedstörtas i de för deras vidare transport afsedda jernvägsvagnarna och då, utom detta, byggnadskontorets alternativa kostnadsförslag II, som just hänför sig till transporten i plåtbehållare, ställer sig icke oväsentligt billigare än alternativet I, anser sig Nämnden obetingadt böra föreslå soptransporten medels täckta plåtbehållare. Dock vill Nämnden framhålla att i den händelse transporten af behållare, hvilka till öfvervägande del innehålla i förruttelse lätt öfvergående köksaffall och andra stinkande ämnen, skall försiggå äfven under dagen, så böra dessa käril, för undvikande af stank, vara liksom latrinkärilen, försedda med hermetiskt slutande lock.

Beträffande den af byggnadskontoret föreslagna sortering af sopor och annat affall synes det Nämnden i alla afseenden förmånligast att densamma — åtminstone i hufvudsak — försiggår i de enskilda gårdarna innan de olika partiklarna ännu hunnit blifva blandade med hvarandra. Visserligen blifva då tvänne särskilda behållare erforderliga men å andra sidan vinnes den fördel att det affall, som ej är underkastadt förruttelse, icke behöfver bortförslas lika ofta som det förruttande. Måhända kunde då äfven en del af det förra affallet ekonomiskt tillgodogöras.

Hvad slutligen angår tiden för transporten af å gator och öppna platser hopsamlade sopor, bör denna sjelffallet ske omedelbart, oberoende af tiden på dygnet. Likaså synes icke heller ur hälsovårds- och snygghets synpunkt något hinder möta att låta transporten af allt sådant affall från hushåll och gårdar samt latriner, som enligt det af Nämnden förordade renhållningssystemet bör ske medels hermetiskt tillslutna käril, försiggå hela dygnet om, möjligen dock med undantag å de tider af dagen då trafiken är lifligast.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

Oskar Heikel.

R. Vuorio.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,

den 6 Oktober 1902.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N:o 62.

Jämte det Byggnadskontoret har äran till Drätselkammarens granskning öfversända de å Helsingfors Skeppsdocka upprättade ritningarne till järnvägs-vagnar afsedda för transport af sopor, får Kontoret, efter det undertecknad genom anvisadt resestipendium varit i tillfälle att på ort och ställe studera Stockholms renhållningsverk, vördsamt framhålla följande på renhållningens i Helsingfors ordnande möjligen inverkan synpunkter.

I enlighet med det Stockholmska systemet skulle härstädes såväl latrin, uppsamlad i hermetiskt slutande plåtkärl, som soporna inlastas vid fyra särskilda stationer i järnvägsvagnar för att dymedelst transporteras till en för ändamålet anlagd afstjälpningsplats vid Malm. De föreslagna lastningsstationerna inom staden vore vid Magasinskajen, Gräsviken, å Järnvägens godsbangård och Svalbogatan invid Sörnäs bibana. Samtliga dessa platser, valda med hänsyn till att kostnaderna för det uppsamlade affallets transport till lastningsstationerna blefve de minsta möjliga, äro dock i olikhet med Stockholms renhållningsstationer, dels belägna inom bebygda stadsdelar, dels inom områden hvarest liflig person- och gods rörelse eger rum. På grund häraf måste inlastningen af latrin och soporna ske på sådant sätt att minsta möjliga olägenhet för öfrig trafik uppstår och att anmärkningar speciellt ur hygienisk synpunkt undvikas. Dessa fordringar kunna äfven fyllas hvad beträffar inlastningen af latrin, enär denna är inrymd i snygga lätt handterliga och fullkomligt tät slutande plåtkärl, men med soporna, hvilka dagligen uppsamlas i ojämförligt större mängder, blir däremot förhållandet ett annat, ty såvida icke hela den behållare, i hvilken soporna hämtats till stationen, blir jämte sitt innehåll inlastad i järnvägsvagnen, uppstår alltid en så betydande damutveckling vid sopornas omflyttning från ett fordon till ett annat att all annan rörelse å och invid omlastningsplatsen vore otänkbar. Under sådant förhållande anser Kontoret att därest förenämnda platser skola bibehållas för inlastning af såväl latrin som sopor, sådana åtgärder böra vidtagas, som förebygga damutvecklingen vid sophandteringen. Är detta icke genomförbart böra soporna lossas å ändamålsenliga utom den bebygda staden belägna platser hvarest nämnda olägenhet ej blefve kännbar.

Emellertid kommer i hvardera fallen kostnaden för såväl de med stadens öfvertagande af den allmänna renhållningen förenade anläggningarna, som ock

de årliga driftkostnaderna att ökas utöfver de tidigare gjorda beräkningarna, och har Kontoret därför upprättat nya kostnadsförslag för tvänne alternativa anordningar hänförande sig hufvudsakligast till sättet för sopornas ändamålsenliga undanskaffande.

I hvardera alternativen äro de fyra ofvannämnda platserna bibehållna för lastning af latrin, hvadan således de beräknade kostnaderna i detta afseende ej komme att förändras, medan däremot soporna enligt alt. I skulle lastas vid särskilda utom bebygda stadsdelar belägna och enligt Stockholmskt mönster anlagda renhållningsstationer, för hvilka dock lämpliga områden varit svåra att finna i stadens omedelbara närhet. Den enda plats, som fyller alla berättigade anspråk är Sörnäs udde hvarest tvänne stationer alternativt föreslagits, men då kostnaden för soptransporten blefve öfver höfvan hög om endast denna enda plats för afstjälplning förefunnnes för hela staden har Kontoret dessutom tänkt sig att den odisponerade norra delen af F. Kv. N:o 181 kunde upplåtas för en annan station, ehuru denna vore användbar endast sålänge närliggande kvarter äro obebygda. Hvarje af dessa renhållningsstationer äro utrustade med en 70 meter lång och 3,5 meter hög lossningskaj, hvarifrån soporna direkt störtas ur fordonet i järnvägs-vagnar stående inunder kajen, samt med en lägre, 40 meter lång plattform för lastning af latrin. För hvarje station måste själfallet nödiga järnvägsspår dessutom anläggas. Kostnaderna för de två stationerna å Sörnäs uppgå till resp. Fmk 13,500:— och Fmk 8,500:— samt för renhållningsstationen inom F. Kv. N:o 181 till Fmk 27,000:—. Af de tvänne särskilda platserna å Sörnäs udde anser Kontoret den med alt. I betecknade vara att föredraga framför alt. II emedan den förstnämnda ligger mera afskild och dessutom disponerar öfver tillräckligt utrymme både för framtida utvidgningar och för uppförande af byggnader s. s. stall, logement för arbetare m. m. hvilka byggnader mähända framdeles blifva af behovet påkallade. Alt. II upptagande de för närvarande såsom upplagsplatser för virke använda och för detta ändamål äfven högst behöfliga områdena å udens östra sida, har upprättats endast för den händelse att tillstånd till anläggning af en hufvudspåren å Sörnäs korsande och å Järnvägens mark projekterad väg till den förstnämnda platsen ej skulle erhållas, hvarigenom förslaget alt. I själfallet skulle förfalla.

För sopornas transport från renhållningsstationen till afstjälplningsplatsen å Malm komme järnvägsvagnar, bygda enligt förenämnda ritning att användas. Vagnarna äro konstruerade med rörliga sidor och från midten utåt sluttande botten hvarigenom vagnarna blifva i det närmaste själfstömda och lossningskostnaderna således reducerade till ett minimum. Priset för hvarje vagn är beräknadt till Fmk 3,500:—. Sopornas transport till renhållningsstationen åter är afsedd att verkställas med särskilda täkta soptransportkärror, af hvilka ett antal af 17 st. till en början skulle erfordras. Kostnaden för dessa uppgår till Fmk 250:— per styck.

Genom nämnda anordningar komme anläggningskostnaden att ökas från den beräknade summan af Fmk 107,400: — (erhållen ur det af Drätselkammaren tillsatta Renhållningsutskottets i Januari månad detta år afgifna kostnadsförslaget, under iakttagande af de af Stadsfullmäktige den 25 Mars 1902 beslutna reduktionerna) till Fmk 150,650: — medan årskostnaden, genom att transportlängderna för soporna blifva i det närmaste dubbelt större än om de i staden föreslagna stationerna äfven finge användas för sopplastning, höjdes från Fmk 165,700: — till Fmk 212,020: —.

Dessa kostnadsförhöjningar, af hvilka den sistnämnda årligen komme att utgå och betunga såväl staden, som de enskilda gårdsegarene har föranledt Kontoret att upprätta det alternativa förslaget II, enligt hvilket några särskildt anordnade sopplastningsplatser icke skulle erfordras på den grund att soporna uppsamlade i för ändamålet konstruerade järnbehållare komme att jämte dessa transporterats till afstjälpningsplatsen, hvarrest tömningen af behållarene skulle ega rum. Något obehag af sopornas inlastning i järnvägsvagn är under sådana omständigheter icke tänkbart utan äro de fastmer att betrakta såsom vanligt väl emballerad gods afsedt för vidare transport. Storleken af de föreslagna behållarene är så afpassad att fyra stycken rymmas i ett särskildt konstrueradt, högst enkelt fordon, i hvilket behållarene hänga på tappar och således äro lätt aflyftade. Emellertid är hvarje fylld behållare så tung att en man ej mäktar lyfta densamma hvarför Kontoret föreslagit att de järnvägsvagnar, vid hvilka fordonen skola aflastas, utrustas med ett enkelt blocktyg anbragt å en travers hvarigenom forkarlen är i tillfälle att ensam, utan tidsutdrägt förflytta den fyllda behållaren från fordonet till hvilken plats å järnvägsvagnen som helst. Samma travers och blocktyg användas äfven vid lossningen å afstjälpningsplatsen, hvarvid den till blocket hörande saxens klor fästas i tvänne andra, å behållarens kortsidor, något öfver tyngdaxeln anbragta tappar för att kärlets tömning skall kunna försiggå snabt och utan kraftansträngning från arbetarens sida. Behållarene äro försedda med enkla lock, som dock ej behöfva vara tätt slutande utan blott äro till för att förhindra damutveckling från kärnen under tiden för deras transport samt, för att något utestänga den lukt, som soporna möjligen komme att utveckla. För sopkärlens transport till afstjälpningsplatsen å Malm fordras ej särskildt utrustade järnvägsvagnar utan kan den vanliga, öppna typen för ändamålet användas, hvarför kostnaden för anskaffande af det nödiga antalet vagnar sannolikt blir mindre än motsvarande post i alt. I, ehuru detta ej vid upprättandet af de jämförande kostnadsförslagen tagits i betraktande.

Enär Kontoret anser att de, för undanskaffande af de dagligen uppsamlade soporna, erforderliga järnbehållarene äfvensom soptransportkärrorna borde anskaffas och underhållas af staden, har i kalkylen öfver anläggningskostnaden för systemets genomförande upptagits summor om resp. Fmk 18,500: — och Fmk 3,910: — för 740 st. soptransportkärl å 25 mk och 17 st. fordon å 230 mk hvar-

igenom nämnda kostnad höjts med Fmk 22,410: — utöfver det ursprungligen beräknade beloppet för samma ändamål. Årsutgifterna åter komme att ökas ej mindre med kostnaden för soptransportkärlens rengöring och underhåll, än med järnvägs-transportkostnaden för desamma, utgörande c:a 25 % af totala vikten transporterad vara; dock uppgår slutsumman ej till högre belopp än Fmk 181,000: — mot ursprungligen beräknade Fmk 165,700: —, hvadan de för gårdsegarene föreslagna afgifterna ej behöfde i detta fall nämnvärdt ökas.

Ehuru således både anläggnings- och driftkostnaderna enligt det senare alternativet blefve lägre än för alt. I och då därjämte sättet för soptransporten torde kunna anses vara ur hygienisk synpunkt mera tillfredsställande än enligt det första förslaget, utom det att sopor förvarade i särskilda kärl kunna lossas vid hvilken station som helst och således blifva lättare att försälja, har Kontoret dock i sitt budgetförslag för år 1903 upptagit de för alt. I beräknade summorna, enär frågan om hvilketdera af de tvänne förslagen bör föredragas icke torde omedelbart kunna afgöras.

Vidkommande bestämmelsen om den tid af dygnet, under hvilken forsling af latrin och sopor finge ega rum, får Kontoret, såsom sin åsigt framhålla att det mer eller mindre utvecklade sättet för transportens verkställande måste direkt inverka på nämnda tidrymds begränsning. Blifva nämligen fäkalierna undanskaffade medelst öppna fordon, från hvilka såväl lukt som dam från den ineliggande lasten kan spridas, är det själfallet att släpningstiden bör inskränkas till de timmar under natten då befolkningen i allmänhet icke rör sig utomhus, men, om latrinerna såväl som soporna uppsamlas i täta, för ändamålet särskildt konstruerade kärl och jämte dessa släpas till resp. lossningsplatser, ser Kontoret intet beaktansvärdt skäl föreligga att begränsa transporttiden till vissa timmar af dygnet, utan borde fastmer samma frihet härvid få råda som vid verkställande af andra allmänheten icke besvärande transporter. Skulle för öfrigt för släpningen af latrintunnorna anskaffas tåkta, prydliga vagnar, liknande de i Stockholm för ändamålet använda, är Kontoret fullkomligt öfvertygad om att allmänheten icke rönte det ringaste obehag i ett eller annat afseende, om ock tunnornas transport skulle verkställas under dagens lifligaste timmar. Hvad åter beträffar specielt gatsoporna vore det i högsta grad obekvämt och samtidigt äfven mera dyrbart om dessa måste uppläggas i en särskild behållare i fall att bortsläpningen ej skulle medhinnas under den härför bestämda tiden, ty, att gatsopning äfven under dagens lopp snarligen bör införas för de flesta gator torde icke kunna ifrågasättas då man betänker att gaturen hållningen afser gatornas hållande i snygt skick under loppet af dagen då liflig rörelse eger rum och ej för att desamma, till ringa båtнад för inneväranarenes välbefinnande, skola ligga blanka och fina under natten då all trafik afstannat. — Härutöfver är ytterligare att observera att tiden för affallets undanskaffande icke får tagas för kort enär äfven i detta fall renhållningskostnaden komme att ökas, genom nödvändigheten att för arbetets snabba

utförande anställa en större arbetsstyrka än hvad behovet hade påkallat om tiden varit mera rundligt tilltagen.

På grund häraf tillåter sig Kontoret föreslå att de af Stadsfullmäktige godkända tidsbestämmelserna, afsedda att införas i § 25 af Polisordningen för Helsingfors måtte gälla endast för forsling af latrinspillning, som icke uppsamlats i täta, med väl tillslutande lock försedda behållare, stinkande afskräden och affall uppsamladt från slaskbrunnarna.

Slutligen torde i detta sammanhang böra framhållas att af allt det affall som i dagligt tal går under namn af sopor endast en del kan finna användning hos landtbrukaren såsom gödsel. Ett afskiljande af för jordbruket användbara ämnen, s. s. köksaffal, kreatursspillning och gatsopor, från sönderslaget glas och porslin, gamla metallkärl, konservburkar, utslitna kläder m. m. är således nödvändigt att verkställa om staden skall finna en någorlunda förmånlig afsättning för soporna. I Stockholm sker denna sortering vid renhållningsstationerna i staden sålunda att de afstjälpta soporna måste passera genom ett spjelverk innan de nå den därunder stående järnvägsvagnen. Det å spjelverket kvarblifna affallet uppsamlas därefter och lastas i särskilda vagnar, hvilka, äfven de, transporteras till afstjälpningsplatsen vid Löfsta och lossas å en för oanvändbart affall afsedd plats. Att detta affall, som årligen uppgår till en betydande mängd, ej allenast förorsakar ett ökad arbete, utan äfven ökade kostnader vid sophandteringen är själfallet, hvarför allt skäl föreligger att vid genomförande af det för Helsingfors ifrågasatta renhållningssystemet söka ordna detsamma så att förenämnda kostnader undvikas. Detta kunde ske därigenom att sopsorteringen verkställdes inom gårdarne och de resp. hushållen hvarefter hvardera slagen af affall skulle uppsamlas i särskilda behållare. Då en sortering af affallet redan härförinnan varit vanlig i Helsingfors, i det att de egentliga soporna släpats till de för latrin anvisade afstjälpningsplatserna medan glas, bleckkärl m. m. afstjälpts å en för ändamålet anvisad plats inom Sandudd, torde ett bibehållande af nämnda sätt icke stöta på motstånd från allmänhetens sida, så mycket mindre som härigenom icke någon annan kostnad komme att drabba gårdsegaren än för anskaffande af tvänne sopbehållare i stället för en. Skulle nämnda anordning kunna genomföras, blefve kostnaderna för sopornas undanskaffande betydligt reducerade i det att sistnämnda art af affall, såsom varande i hygieniskt afseende fullkomligt ofarligt, icke behöfde släpas till och uppläggas å den aflägsset belägna afstjälpningsplatsen å Malm, utan kunde användas antingen vid utfyllningar eller ock afstjälpas i stadens omedelbara närhet.

På grund häraf får Kontoret föreslå att i renhållningsstadgan för Helsingfors jämväl måtte införas sådana bestämmelser om affallets sortering inom gårdarne och uppbevarande i särskilda behållare, som af det ofvansagda kan föranledas.

Särskilda ritningar och kostnadsförslag hänförande sig till förenämnda alternativa projekt bifogas härjämte.

G. Idström.

Afskrift af Renhållningsutskottets till Drätselkammaren i Januari 1902 afgifna

Kostnads förslag

för med stadens öfvertagande af renhållningen i Helsingfors förenade
anläggningar.

Anläggningskostnad.

600 st. stålplåtkärl incl. lock à 18: — . . .	— —	10,800: —
<i>Aflastningsplatsen vid Malm.</i>		
2 st. vaxlingar à 1,000: —	2,000: —	
400 l. m. bispår att utlägga af gamla skenor, erhållna kostnadsfritt af statsjärnvägarne à 4: —	1,600: —	
5,000 m ³ sand för bispårets höjning öfver af- stjälpningsplatsens plan à 1: —	5,000: —	
400 m ² aflastningsplattform, bredd 4 meter à 10: —	4,000: —	
1,000 m ² enkelt brädtak öfver gödsellagret à 4: —	4,000: —	
1 st. reningsskjul jämte brunn m. m.	4,000: —	20,600: —
<i>Afstjälpningsplatsen vid Dickursby.</i>		
2 st. vaxlingar à 1,000: —	2,000: —	
1,400 l. m. bispår att utlägga af gamla skenor erhållna kostnadsfritt af statsjärnvägarne à 4: —	5,600: —	
300 vgl. grus till utfyllning af bank under spåret à 3: —	900: —	
5,000 m ³ sand för en del af spårets höjning öfver afstjälpningsplatsens plan à 1: —	5,000: —	
400 m ² aflastningsplattform à 10: —	4,000: —	
1,000 m ² enkelt brädtak öfver gödsellagret à 4: —	4,000: —	
1 st. reningsskjul m. m.	4,000: —	
1 st. 4 meter bred landsvägsbro öfver huf- vudspåren invid afstjälpningsplatsen	7,000: —	32,500: —
Transport	— —	63,900: —

Transport	— —	63,900: —	— —
-----------	-----	-----------	-----

Lastningsplatserna inom staden.

300 l. m. bispår att utlägga och ballastera			
å 8: —	2,400: —		
120 l. m. lastningsplattform (4 m. bredd)			
å 30: —	3,600: —	6,000: —	

Rörlig materiel.

34 st. vagnar att anskaffa å 3,500: — . . .	119,000: —	188,900: —
Anläggningskostnads	Summa Fmk	188,900: —

Utgifter per år.

3,150 vgl. latrin och sopor att per järnväg transporteras till Malm å 6: 60	20,790: —		
3,150 vgl. d:o d:o d:o till Dickursby å 8: 40	26,460: —	47,250: —	
37,800 tons latrin jämte tunnor och sopor att transportera till hamnbanebispår å 1: 50	56,700: —		
2,400 tons tunnor, tara vigt, transporterade från hamnbanebispår å 1: 50	3,600: —	60,300: —	
3,600 st. tunnor att underhålla å 2: —	7,200: —		
34 st. järnvägsvagnar att underhålla å 100: —	3,400: —	10,600: —	
37,800 tons latrin och sopor att lossa vid af- stjälpningsplatserna å —: 40	15,120: —		
160,000 st. tunnor att rengöra å —: 10	16,000: —	31,120: —	
Administration och tillsyn	— —	15,000: —	
Ränta och amortering c:a 8% å anlägg- ningskapitalet	— —	15,000: —	179,270: —
	Summa Fmk	179,270: —	

Inkomst per år.

8,000 tons gödsel att försälja å 5: —	40,000: —		
36,000 tons sopor och hushållsaffall å —: 25	9,000: —	49,000: —	
Gårdsegarenes afgifter beräknade för 80,000 personer (100,000 — 20%), c:a 1: 65 per person och år	— —	130,270: —	179,270: —
	Summa Fmk	179,270: —	

Genom Stadsfullmäktiges beslut af den
25 Mars 1902 reduceras siffrorna i om-
stående förslag sålunda att från

<i>Anläggningskostnaden</i> . . . . Fmk	— —	— —	188,900: —
afgår:			
Totalkostnaden för aflastningsplatsen vid Dickursby . . . . . Fmk	— —	32,500: —	
samt för			
14 st. järnvägsvagnar å 3,500: —	— —	49,000: —	81,500: —
Återstående anläggningskostnad		<u>Summa Fmk</u>	<u>107,400: —</u>

På samma grunder reduceras

<i>Utgifterna per år</i> . . . . . Fmk	— —	— —	179,270: —
med:			
Skilnaden mellan transportkostnaderna för latrin och sopor till Malm och Dic- kursby stationer	— —	5,670: —	
14 st. järnvägsvagnaratt underhålla å 100: —	— —	1,400: —	
Ränta och amortering, c:a 8 0/0, å det belopp hvarmed anläggningskostnaden minskats	— —	6,500: —	13,570: —
Driftkostnad per år		<u>Summa Fmk</u>	<u>165,700: —</u>

Helsingfors Stads Byggnadskontor i Oktober 1902.

G. Idström.

Kostnads förslag

för de, af Byggnadskontoret föreslagna, med stadens öfvertagande af renhållningen i Helsingfors förenade anläggningarna.

Alt. I.**Anläggningskostnad.**

600 st. stålplåtkärl incl. lock à 18:— . . .	10,800:—		
1 st. afstjälpningsplats vid Malm (se utskottets kostnadsförslag).	20,600:—		
3 st. inom staden belägna lastningsplatser för latrin	4,500:—		
1 st. sop- och latrinlastningsstation inom F. Kv. N:o 181	27,000:—		
1 st. d:o å Sörnäs udde	13,500:—	76,400:—	
17 st. soptransportkärror att anskaffa à 250:—	— —	4,250:—	80,650:—
20 st. järnvägsvagnar att anskaffa à 3,500	— —	— —	70,000:—
		<u>Summa Fmk</u>	<u>150,650:—</u>

Utgifter per år.

6,300 vgl. latrin och sopor att per järnväg transportera till Malm à 6: 60.	— —	— —	41,580:—
8,800 tons latrin jämte tunnor att transportera till hamnbanebispår à 1: 50	13,200:—		
28,800 tons sopor att transportera till sopafstjälpningsplatserna inom F. Kv. N:o 181 och å Sörnäs udde à 3:—	86,400:—	99,600:—	
2,400 tons latrintunnor, tara vigt, transporterade, från hamnbanebispår à 1: 50	— —	3,600:—	103,200:—
3,600 st. tunnor att underhålla à 2:—	— —	7,200:—	
20 st. järnvägsvagnar att d:o à 100:—	— —	2,000:—	9,200:—
37,600 tons latrin och sopor att lossa från järnvägsvagn à —: 40	— —	15,040:—	
160,000 st. latrintunnor att rengöra à —: 10	— —	16,000:—	31,040:—
Administration och tillsyn	— —	— —	15,000:—
			<u>200,020:—</u>
Ränta och amortering, c:a 8 % å anläggningskapitalet	— —	— —	12,080:—
		<u>Summa Fmk</u>	<u>212,100:—</u>

Inkomst per år.

8,000 tons gödsel att försälja à 5:—	40,000:—		
36,000 tons sopor och hushållsaffall att försälja à —: 25	<u>9,000:—</u>	49,000:—	
Gårdsegarenes afgifter beräknade för 80,000 personer c:a 2,04 Fmk per person och år.	— —	163,100:—	212,100:—
		<u>Summa Fmk</u>	<u>212,100:—</u>

Helsingfors Stads Byggnadskontor i Oktober 1902.

G. Idström.

Kostnads förslag

för de, af Byggnadskontoret föreslagna, med stadens öfvertagande af renhållningen i Helsingfors förenade anläggningarna.

Alt. II.**Anläggningskostnad.**

600 st. stålplåtkärl incl. lock à 18:—	10,800:—		
1 st. afstjälpningsplats vid Malm (se utskottets kostnadsförslag).	20,600:—		
4 st. inom staden belägna latrin- och soplastningsplatser	<u>6,000:—</u>	37,400:—	
740 st. soptransportkärl att anskaffa à 25:—	18,500:—		
17 st. soptransportkärror typ B. att anskaffa à 230:—	<u>3,910:—</u>	22,410:—	59,810:—
20 st. järnvägsvagnar att anskaffa à 3,500:—	— —	— —	70,000:—
		<u>Summa Fmk</u>	<u>129,810:—</u>

Utgifter per år.

1,470 vgl latrin att transportera till Malm à 6: 60	— —	9,702:—	
6,000 vgl sopor jämte kärl att transporteras till Malm à 6: 60	— —	39,600:—	49,302:—
Transport	— —	— —	49,302:—

	Transport	— —	— —	49,302: —
8,800 tons latrin jämte tunnor att transporter till hamnbanebispår å 1: 50 . . .	13,200: —			
28,800 tons sopor att d:o d:o å 1: 50 . . .	43,200: —		56,400: —	
2,400 tons latrinkärl, tara vigt, transporterade från hamnbanebispår å 1: 50 . . .	3,600: —			
Sopkärlens transport från hamnbanebispåren bör ej draga någon kostnad emedan kärnen utgöra en del af fordonet	— —	3,600: —		60,000: —
3,600 st. latrintunnor att underhålla å 2: — .	— —	7,200: —		
740 st. sopkärl „ d:o å 5: — .	— —	3,700: —		
20 st. järnvägsvagnar att d:o å 100: — .	— —	2,000: —		12,900: —
37,600 tons latrin och sopor att lossa från järnvägsvagn å —: 40	— —	15,040: —		
160,000 st. latrintunnor att rengöra å —: 10 .	— —	16,000: —		
22,200 st. sopkärl „ d:o å —: 10 .	— —	2,220: —		33,260: —
Administration och tillsyn	— —	— —		15,000: —
				170,462: —
Ränta och amortering, c:a 8 % å anläggningskapitalet	— —	— —		10,538: —
				<u>Summa Fmk 181,000: —</u>

Inkomst per år.

8,000 tons gödsel att försälja å 5: — . . .	40,000: —			
36,000 tons sopor och hushållsaffall att försälja å —: 25	9,000: —		49,000: —	
Gårdsegarenes afgifter beräknade för 80,000 personer, c:a 1: 65 per person och år	— —	132,000: —		181,000: —
				<u>Summa Fmk 181,000: —</u>

Helsingfors stads Byggnadskontor i Oktober 1902.

G. Idström.

Kostnads förslag
för renhållningsstation å Sörnäs udde.

Alt. I.

Öfverbyggnad.

	} afsedda att erhållas	
1 st. komplett vaxel	} kostnadsfritt af	
216 l. m. rail's å 30 kg	} statsjärnvägarne.	
150 st. sleepers å 3: 75		562: 50
370 l. m. vaxelsleepers för 2:ne vaxlar å 1: 50		555: —
170 l. m. spårspikning å 2: —		340: —
Flyttning af 1 st. vaxel		50: —
		1,507: 50

Terrassering.

300 m ³ jordskärning å 1: 50	450: —	
80 m ³ grundgräfvning för stenmur å 1: 50	120: —	570: —

Lastkaj.

48 m ³ grundmur å 8: —	384: —	
40 m ³ stenmur incl. huggning af ytan å 12: —	480: —	
2,450 l. m. timmerstock å 1: 25	3,062: 50	
760 m ² plattformplankor incl. fastspikning å 4: 50	3,420 :—	7,346: 50

Vägar.

500 m ³ grus för vägbyggnad å 3: —	1,500: —	
6 st. vägöfvergångar incl. motrail's å 100: —	600: —	2,100: —

Ballastering.

200 m ³ grus å 3: —	— —	600: —	12,124: —
C:a 10 % tillskott för arbetsledning	— —	— —	1,376: —
m. m.	— —	— —	— —
		Summa Fmk	13,500: —

Helsingfors Stads Byggnadskontor.

G. Idström.

Kostnads förslag

för renhållningsstation å Sörnäs udde.

Alt. II.*Öfverbyggnad.*

20 l. m. rail's å 30 kg., afsedda att erhållas kostnadsfritt af statsjärnvägarne		
14 st. sleepers å 3: 75	52: 50	
185 l. m. vexelsleepers för 1 vaxel å 1: 50	277: 50	
40 l. m. spårspikning å 2: —	80: —	
Flyttning af 1 st. vaxel	50: —	460: —

Terrassering.

100 m ³ grundgräfnig för stenvmur å 1: 50	— —	150: —
--	-----	--------

Lastkaj.

48 m ³ grundmur å 8: —	384: —	
40 m ³ stenvmur, incl. huggning af ytan å 12: —	480: —	
160 m ³ stenvmur å 10: —	1,600: —	
580 l. m. timmerstock å 1: 25	725: —	
760 m ² plattformplankor incl. fastspikning å 4: 50	3,420: —	
Diverse smedarbeten	120: —	6,729: —

Vägar.

100 m ³ grus till vägbyggnad å 3: —	— —	300: —
--	-----	--------

Ballastering.

20 m ³ grus å 3: —	— —	60: —	7,699: —
C:a 10 % tillskott för arbetsledning m. m.	— —	— —	801: —
		<u>Summa Fmk</u>	<u>8,500: —</u>

Helsingfors stads Byggnadskontor.

G. Idström.

Kostnads förslag

för renhållningsstation inom F. Kv. N:o 181.

Öfverbyggnad.

392 l. m. rail's à 30 kg	} afsedda att er- hållas kost- nadsfritt från statsjärnväg.		
2 st. kompletta vaxlingar			
100 st. sleepers à 3: 75		375: —	
370 l. m. vaxelsleepers för 2:ne vaxlingar			
à 1: 50		555: —	
256 l. m. spårspikning à 2: —		512: —	1,442: —

Terrassering.

1,600 m ³ bergsprängning för omfartsspåret			
à 8: —		12,800: —	
65 m ³ bergsprängning för kajmuren à 8: —		520: —	
270 m ³ d:o „ körvägen à 8: —		2,160: —	15,480: —

Lastkaj.

1,100 m ² makadamisering af väg till lastka- jen à 1: 75		1,925: —	
70 l. m. timmerstock à 1: 25		87: 50	
27 st. fallrännor fullt kompletta à 20: — .		540: —	2,552: 50

Vägar.

2,100 m ² makadamiserad körväg à 1: 75 . . .	— —	3,675: —	
---	-----	----------	--

Ballastering.

520 m ³ grus à 3: —	— —	1,560: —	24,709: 50
C:a 10% tillskott för arbetsledning m. m.	— —	— —	2,290: 50
		<u>Summa Fmk</u>	<u>27,000: —</u>

Helsingfors stads Byggnadskontor.

G. Idström.

*Handlingar rörande arbetarebostads frågan.**Till Drätselkammaren i Helsingfors.*

Undertecknad, som af Stadsfullmäktige tilldelats ett resestipendium af Fmk 1,500: — för att i utlandet studera bland annat, såväl sättet för anordnande af trädgårdskolonier afsedda hufvudsakligast för arbetare, som arbetarebostadsfrågan, får, efter att i nämndt syfte hafva besökt Köpenhamn samt deltagit i den 15—19 Juni försiggångna internationela bostadskongressen i Düsseldorf, vördsamt afgifva följande

Berättelse.

Trädgårdskolonier. Idén att indela för trädgårdsskötsel lämpliga jordområden i små lotter och utarrendera dessa till arbetare i och för bebrukande är, speciellt i Danmark, af gammal datum. Någon lifligare anslutning vann denna idé dock ej förrän under början af senast förflutna decennium, då en för den mindre lyckligt lottade klassens bästa varmt intresserad person, Assistenten P. Hansen tog saken om hand och efter många svårigheter lyckades få den första egentliga trädgårdskolonien i Köpenhamn till stånd. Denna efterföljdes snart af andra likartade anläggningar och, då dessa sannolikt utgöra mönster för trädgårdskolonierna invid Berlin, Hamburg, Bremen och Lübeck m. fl. orter samt hvad planläggning och skötsel beträffar synas stå framom de sistnämnda, torde en redogörelse öfver blott de Köpenhamnska trädgårdskolonierna vara tillfyllest för frågans belysande.

I och invid sistnämnda stad har trädgårdskolonier anordnats af tre särskilda sällskap, nämligen: „Den konservative Arbejderforening“, som har en komplex vid Ny-Carlsberg vej, föreningen „Arbejdernes Vaern“ med tvänne komplexer och slutligen Aktiebolaget det „Kjøbenhavnske Haveselskab“ stiftadt i September 1892. De tvänne förstnämnda föreningarna utarrendera trädgårdslotter blott åt sina egna medlemmar, medan däremot „Haveselskabet“ upplåter mark åt hvem

det vara må utan afseende å person eller politiska åsigter. Utom dessa föreningar hafva äfven enskilda personer upplåtit mark för nämndt ändamål, så att antalet små trädgårdslotter i Köpenhamn torde uppgå till inemot 3,000. Mest af allmänt intresse erbjuda dock „Haveselskabets“ kolonier, hvilka äro fyra till antalet, belägna vid Guldbergsgade, Amagerbro, Bispebjergvejen och Enghavevejen, samt omfatta en areal af sammanlagdt 28 Tnl. jord indelad i 1,150 mindre lotter. Af dessa äro 850, om 200 kv. alnars areal, afsedda hufvudsakligast för blomsterodling och 300, till arealen dubbelt så stora, för odling af kökväxter m. m. Sällskapets samtliga kolonier äro anordnade efter i hufvudsak samma plan. Det för kolonien afsedda området, omgifvet af en hög inhägnad, till hvars portar hvarje arrendator har sin egen nyckel, delas genom en 5 alnar (c:a 3 m.) bred körväg midt i tu. Från hufvudvägen utgå åt hvardera sidan smalare gångar (c:a 1,5 m.) hvarigenom området indelas i kvarter innehållande ett större eller mindre antal enskilda jordlotter af i allmänhet 20 alnars (6 m.) djup och 10 alnars (3 m.) bredd. De små lusthusen, hvilka uteslutande äro afsedda för dagsvistelse, placeras i enlighet med en faststald plan å jordlottens bortre del och uppföras efter en af Sällskapet godkänd ritning. Framom lusthuset och invid vägen ligger planteringen, som det första året vanligen utgöres af matnyttiga växter, hvilka dock snart få lämna plats för lyxplantor. Vatten för planteringarnes underhåll erhåller hvarje arrendator kostnadsfritt från de, med c:a 100 alnars mellanrum, vid vägarna anbragta vattenposterna. För att i största möjliga grad nedbringa kostnaderna för vattenledningarna äro dessa, inom området för kolonien, dragna utmed marken, hvilket naturligtvis endast kan tillåtas för ledning, som under den kallare årstiden ej är i användning och således före köldens inbrott kan tömmas. Inom hvarje koloni förekommer dessutom flera af Sällskapet underhållna öppna platser, utrustade med gymnastikredskap m. m., hvilka platser lifligt frekventeras af såväl barn som fullvuxna. Slutligen förekomma inom området nödigt antal bekvämlighetsinrättningar samt platser för uppbevarande af sopor, affall m. m., som i betydlig mängd samlas inom en sådan koloni. Gångarnes renhållning åligger resp. arrendatorer, medan underhållet ombesörjes af Sällskapet.

De färdigt iordningställda och med ståltrådstängsel inhägnade enskilda trädgårdslotterna utarrenderas mot en årlig afgäld af 2, 5—10 öre per kv. aln och är, beroende dels af jordens beskaffenhet, dels af lottens läge, sålunda att arrendet för en i hörnet af ett kvarter belägen lott alltid är lägre än för en melantomt, enär den förstnämnda anses mindre fredad än de öfriga.

År 1895 uppbar det Köpenhamnska trädgårdssällskapet i arrendeafgifter för samtliga kolonier 13,755 kronor, medan hela anläggningskostnaden belöpte sig till något öfver 58,000 kronor. År 1901 uppgingo arrendeafgifterna till 16,064:08 kronor. Såsom häraf synes kunde dessa anläggningar medföra en betydande vinst för sällskapet, därest icke dess stadgar skulle begränsa beloppet för utdelningen per aktie till 5 %. Uppstående öfverskott användes hufvudsakligast till anskaffande

af jord för och iordningställande af nya trädgårdskolonier. Äfven om en del af sällskapets vinst skulle användas till afkortning af vid anläggningarna häftande skulder, komme detta dock att lända kolonisterna till godo, enär en stor del af dessa äro aktieegare, hvilket åter förklaras därigenom att aktierna lyda endast å dels 50 del 100 kronor. Beträffande de förbindelser hvarje kolonist ikläder sig gentemot Sällskapet torde följande utdrag ur ett arrendekontrakt för en trädgårdslott vara af intresse att meddela:

1) Området må användas blott till odling af lyx- eller köksväxter, icke till upplagsplats.

4) Arrendatorn är pliktig att renhålla vägar eller gångar utmed det till honom upplåtna området.

5) Låter arrendatorn det arrenderade området förfalla och icke inom 8 dagar efter emottagen skriftlig påminnelse från bestyrelsen vidtager åtgärd för områdets iståndsättande, är Sällskapet berättigadt att utan vidare uppsägning disponera öfver den utarrenderade marken t. o. m. om arrendet vore erlagdt för för längre tid framåt.

6) Arrendatorn är ansvarig för öfverträdelser, som begås af honom, hans familj eller gäster.

7) Byggnad må uppföras blott på därtill anvisad plats och enligt en af bestyrelsen och byggnadsinspektorn godkänd teckning; alt trävirke skall målas och taket täckas med takpapp eller annat godkänt, brandfritt material.

8) Inom kolonien böra medförda hundar kopplas.

9) Velocipedridt inom kolonien är förbjuden.

10) Affall, sten, m. m. må afstjälpas blott å därtill anvisade platser. Grus, gödsel o. s. v. få icke hållas i upplag å gångar, vägar och allmänna platser utöfver 24 timmar.

15) Jord, sten eller gödsel får ej bortföras från kolonien utan bör afstjälpas å därtill anvisad plats.

16) Spjelverk eller annan inhägnad må ej utan bestyrelsens skriftliga tillåtelse anläggas till större höjd än 1 meter öfver jordytan.

19) Trädgårdslottens nummer skall alltid anbringas så att densamma är tydligt synlig från gången.

23) För skada å dränerings- eller vattenledningsrör dragna under det utarrenderade området ansvarar arrendatorn, som därjämte är skyldig att utan anspråk på ersättning tillåta utförande af reparationer eller nyläggning af slika ledningar.

26) Såvida arrendelotten eller någon del däraf skulle före arrendetidens utgång blifva erforderlig för allmän anläggning, är arrendatorn skyldig att, utan annan ersättning än arrendeafgiftens sänkning i proportion till områdets minskning, afstå marken till Sällskapets disposition.

32) Arrendeaftalet varar intill dess detsamma å någondera sidan uppsäges.

Uppsägningen bör dock ske senast 1 månad före den 1 Oktober, vid hvilken tid afflyttningen skall ega rum. Arrendatorn är skyldig att vid afflyttningen återlämna området i minst lika godt stånd, som han emottagit detsamma.

Arrendeafgiften för lotterna erlägges halfårsvis och i förskott hvarje 1 Oktober och 1 April.

Anblicken af en Köpenhamsk trädgårdskoloni är, specielt under en vacker söndag, ytterst liflig och anslående. Hvarje enskildt område är pyntadt och fint och från hvarje lusthus svajar Dannebrogen, men oaktadt helgdagen, ses dock arrendatorn och hans familj flitigt och intresseradt sysselsatta med områdets skötsel eller med nyplanteringar. Att denna sysselsättning medför ett stort nöje för familjerna står att söka ej mindre däri att trädgårdsskötseln är en uppfriskande omvexling i deras dagliga arbete, än däri att detta söndagsarbete nedlägges på ett område, som arbetaren betraktar såsom sitt eget, här känner han sig hemma, fri och oberoende af hela världen. Hans är frukten af det arbete, som nedlägges på området. Äfven under hvardagarne äro kolonierna talrikt befolkade, men mest af småttingar, som med stor omsorg sköta om sina älsklingsplanter och ständigt äro i färd med att befukta anläggningarna, ofta nog mer än behovet skulle påkalla. Tröttna barnen vid arbetet, söka de sig glada kamrater antingen å lek- eller gymnastikplanerna.

Sistnämnda omständighet, att arbetarebarnen kunna, inom trädgårdskolonierna, på lämpligt sätt förena nyttigt arbete med lek, är af stor betydelse och kan ej nog uppskattas. Genom en tidigt erhållen vana vid ordnad sysselsättning uppfostras barnen till aktning för såväl eget, som andras arbete och räddas från det lättjefulla och ändamålslösa drifvandet längs gator och gränder, som oftast är det i stad uppväxande barnets enda nöje. Ehuru således trädgårdskolonierna erbjuda arbetaren och hans familj många både direkta och indirekta fördelar, må man dock icke tro att anslutningen till kolonierna egt rum utan hängifvet arbete af de personer, som intresserat sig för koloniernas utveckling. Det Köpenhamnska trädgårdskolonisällskapet hade till en början ej allenast ekonomiska svårigheter att öfvervinna utan äfven att bryta den likgiltighet, med hvilken förslaget om trädgårdskoloniers inrättande öfverallt emottogs, specielt från deras sida, för hvilka kolonierna egentligen voro afsedda.

Sannolikt blifva förhållandena hos oss enahanda, men, då mycken nytta kunde ernås genom slika anläggningar, torde Stadens Myndigheter icke draga i betänkande att åtminstone på försök anordna en trädgårdskoloni häst i närheten af de stadsdelar, Bärghäll och Ås, som hufvudsakligast bebos af arbetare.

Arbetarebostadsfrågan. I de städer, Stockholm, Göteborg, Köpenhamn m. fl., hvilka undertecknad passerade på väg till bostadskongressen i Düsseldorf, hade kommunerna icke vidtagit några direkta åtgärder rörande arbetarebostäder i all-

mänhet. I Stockholm har på stadens bekostnad visserligen uppförts arbetarebostäder, men dessa äro uteslutande afsedda för sådana vid stadens allmänna arbeten, t. ex. vatten- och renhållningsverken sysselsatta arbetare, hvilka staden funnit med sin fördel förenligt att fästa vid resp. arbeten för en längre tid. Dock är ett lagförslag rörande sättet för statens understödjande af arbetarebostäder på landet under utarbetande. I Köpenhamn, hvarest t. o. m. trädgårdskolonierna icke åtnjuta understöd från stadens sida, anses i allmänhet ett kommunens direkta ingripande i arbetarebostadsfrågan ej vara att rekommendera. Äfven i Tyskland, hvarest arbetarebostäderna, ofta mönstergilt uppförda och anordnade, bilda hela stadsdelar för sig, hafva kommunerna icke, såvidt undertecknad har sig bekant, bidragit till dessa bostäders uppkomst annorlunda än genom lagstifningsåtgärder eller genom att öfverlåta byggnadsgrunden resp. utföra nödiga planerings- och kanaliseringsarbeten till möjligast billiga pris samt, i få fall, genom att bevilja förmånliga amorteringslån åt arbetarebostadsbolag. Då alla dessa omständigheter vidlyftigt behandlades vid bostadskongressen i Düsseldorf, torde en redogörelse öfver kongressförhandlingarne bäst belysa förhandenvarande fråga.

Förhandlingarna sönderfölo i tre afdelningar nämligen:

Afdelning I rörande hyrornas beroende af tomtpris, byggnadskostnad och beskattning.

Afdelning II de bostadsbehöfvandes förmåga att genom själfhjälpl förskaffa sig egna bostäder, och

Afdelning III sättet för Statens, Kommunens och offentliga korporationers ingripande till förmån för små bostäders uppkomst.

Enhvar af dessa afdelningar utgjorde föremål för en mängd afhandlingar inlämnade till kongressens organisationskomité, hvilken för hvarje afdelning utsett en generalreferent, som vid mötet ej mindre afgaf en kort redogörelse öfver de särskilda afhandlingarnes innehåll, än utvecklade sina egna åsikter i ärendet.

Ehuru samtliga de nämnda afhandlingarna äro högst intressanta, skall det dock föra för långt att här beröra dem alla, hvarför i det följande endast kommer att meddelas referat öfver enskilda afhandlingar från hvarje afdelning samt öfver generalreferentens andragande och den därpå föranledda diskussion.

Afdelning I.

Afhandling af D:r P. Stein, Frankfurt a. M.

Förf. anser att bostadsfrågan, för såvidt densamma är att betrakta såsom en prisfråga, sönderfaller i flere särskilda problem rörande de allmänna grunderna för hyresbeloppens storlek och variation. De härpå inverkanse faktorerna äro ur gårdsegarens synpunkt *tomtpriset* och *byggnadskostnaden* samt å hyresgästens sida hans *inkomster*. På grund härpå har bostadsfrågan ofta betraktats endast

såsom en tomt-, byggnadskostnads-, byggnadsordnings- och kreditfråga eller utslutande såsom en lönefråga, ehuru alla dessa omständigheter blott utgöra delar af det stora hela och möjligen angifva dess gränser. Bostadsfrågan kan, enligt förf. mening, bäst rubriceras såsom en handelsfråga beroende af lagen om tillgång och efterfrågan. Anser vidare att påståendet: hyresbeloppet bestämmer tomtpriset, är grundfalskt, ty om ock det senare utgör ett af underlagen för beräkandet af hyornas storlek, påverkas dessa dock af en mängd andra omständigheter, likasom äfven tomtvärdet kan ökas eller minskas oberoende af förhandenvarande hyror.

Tomtvärdet anser förf. vara beroende af 1) tomtens läge och ekonomiska utvecklingsmöjlighet, 2) byggnadsordningen, 3) stadsplanen och 4) husets grundplan. Några regler för tomtprisets föränderlighet kan på grund häraf dock icke uppställas. Anför såsom exempel att i Frankfurt a. M. vid Forsthausstrasse, en ren villagata, tomterna betalas med 5—6 Rmk per kv. fot medan vid dess parallelgata, en fin bostadsgata, tomtpriset uppgår till högst Rmk 4:— å 4:50 per kv. fot, trots möjligheten till ett intensivare utnyttjande af grunden. Likaså litet direkt inverkan på tomtpriset är i särskilda fall en liflig gaturörelse. Under åren 1891—1900 hade nämligen priset för tomter vid den ytterst lifligt trafikerade Kaiserstrasse stigit från 20 till 60 Rmk per kv. fot medan, vid betydligt mindre trafikerade gator i stadens vestra del, tomter samtidigt betalades med ända till 85 Rmk per kv. fot. Orsaken härtill vill förf. söka i att vid dessa senare gator bo en mer köpkraftig publik än vid gator med mycket liflig rörelse. Vidkommande åter byggnadsordningen skulle, teoretiskt sedt, ett inskränkande af tomternas utnyttjande verka en sänkning af tomtpriset, men, det har dock visat sig att äfven andra orsaker hafva inflytande härå och att, oberoende af byggnadsordningen, afsides belägna villatomter kunna betalas med ytterst höga priser, blott någon, om ock liten, del af stadens befolkning är i tillfälle till och benägen för att bo bekvämt, lungt och ostördt i god omgifning.

Under rubrik tomtspekulation redogör förf. för de allmänt kända orsakerna till tomtprisets ofta konstlade stegring. Anser dock att, vid öfverspekulation, spekulanten och icke hyresgästen blir den slutligen lidande, enär hyresbeloppens storlek i hufvudsak äro beroende af den större eller mindre konkurrensen på byggnadsverksamhetens område. Förf. påstår vidare att icke den yrkesmässiga spekulanten förhindrar städernas utveckling, utan att denna fastmer förorsakas af dem (enskilda eller kommun), hvilka ega mark och icke upplåta densamma till bebyggande och således ej i egentlig mening spekulera.

Beträffande slutligen hyresstegringen framhåller förf. att orsaken till denna icke är direkt beroende af en stegring i grund- och byggnadskostnaden, utan af den ökade efterfrågan på lokaler, af hvilka, på grund af den ringa byggnadsverksamheten, som icke står i proportion till befolkningens tillväxt, nödigt antal icke finnes.

Afhandling af Professor Baumeister, Karlsruhe.

Såsom allmän regel framhåller förf. att bästa sättet för en kommun att motarbeta tomtspekulation är att staden själf anskaffar sig jord och i nödig utsträckning upplåter denna till bebyggande. Författaren anser jämväl staden böra, för att något hämma hyornas stigande, uppföra byggnader och uppträda såsom hyresvärd, i hvilket fall dock samtliga kostnader och nödiga räntor böra tagas i betraktande vid hyornas beräkning, ty annars komme ett slikt stadens ingripande att värka afskräckande på privat byggnadsverksamhet. Speciellt rekommenderar förf. kommunala byggnadsföretag till förmån för städernas tjänstemän och arbetare.

Byggnadskostnaderna bero af föreskrifterna angående eldsäkerhet, stabilitet och sundhet; vidare af arkitektur, gatuaneläggningar och byggnadssättet (närmast hänförande sig till huruvida byggnaderna uppföras fristående eller ej). Lättnader i byggnadssättet beträffande eldsäkerhet anses kunna ges blott för enfamiljshus, enär faran för eldsvåda i sådana byggnader är mindre än i en tätt befolkad hyreskasern.

Stabilitet. Ett hus bör naturligtvis vara uppfördt så att detsamma kan med full säkerhet bebos. Föreskrifter beträffande dimensionering af murar m. m. böra dock ej förekomma i stor mängd, enär dessa blott fördyra byggnadsföretaget. För hållfastheten må byggherren och hans arkitekt ansvara: likväl åligger det kommunen att i allmänt intresse anordna ett sakkunnigt öfvervakande af hvarje byggnadsföretag.

Hygieni. Särskilda föreskrifter rörande de hygieniska förhållandena inom ett hus böra själfallet utgifvas; emellertid konstaterar förf. att förhandenvarande bestämmelser ofta äro ängsligt stränga och förordar därför en revision af hithörande författningar.

Arkitektur. På tal om orsakerna till de höga bostadshyrorna framhåller förf. att ej mindre de vanliga i byggnadsordningarna ingående bestämmelserna angående husens yttre utstyrel höja byggnadskostnaderna, än speciellt sträfvandet hos våra arkitekter att dels öfverlasta facaderna med prydnader, dels söka gifva byggnaderna en särskild i ögonen fallande arkitektur, utan att denna dock på minsta sätt karakteriserar huset eller ens vore behöflig, i betydande mån bidragit till hyornas oafbrutna stegring.

Gatuanläggningar. Särskiljas bör mellan hufvud- och bigator. De sistnämnda böra ej vara breda (minst 8 m.) och ej beläggas med dyrbart material. För att dock byggnadshöjden, som, enligt förf. åsigt, ej får öfverskrida afståndet mellan husraderna, må blifva tillräcklig, anbefalles förgårdars anläggande.

Det öppna byggnadssättet (fristående hus) har icke så många fördelar att detsamma kan rekommenderas, speciellt som dess nackdel, fördyrandet af byggnadskostnaden, inverkar på hyornas storlek.

I sitt slutpåstående, hvari särskilda tabeller öfver kostnaden för byggnad-

der och tomter meddelas, framhåller förf. såsom sin åsigt, att bostadsfrågan fortfarande är en tomtfråga. Byggnadskostnaden inverkar visserligen i hög grad på hyornas storlek men, när stora svårigheter föreligga att minska husens framställningskostnad såväl hvad material som arbete och utstyrsel beträffar, håller förf. före att de hufvudsakligaste ansträngningarna skola riktas på en sänkning af priset för byggnadsgrunden, hvarigenom de höga hyorna något komme att falla.

Generalreferenten Professor C. J. Fuchs, Freiburg, framhåller att hyresbeloppens variationer måste anses vara beroende af principen om anbud och efterfrågan. En stark ökning i en stads folkmängd ökar naturligtvis en del af dess invånares tillgångar och möjliggör en större konkurrens, hvilket ovilkorligen förorsakar en stegring af hyorna särskildt i de mera centralt belägna stadsdelarne, t. o. m. om bostadsproduktionen hållit jämna steg med stadens tillväxt i folkmängd. Genom utvecklade samfärdsmedel kan visserligen denna hyornas stegring något motarbetas, men absolut undanrödjas kan den ej.

Ytterligare bidrager de stigande inkomsterna till möjligheten för en familj att anskaffa sig en rymligare lokal eller, om bostädernas antal icke vuxit i proportion med hyresgästernas, att betala en något ökad hyra för den lokal man för tillfället innehar. Slutligen kan ett högt hyresbelopp erläggas för en lokal därigenom att familjen hos sig hyser ett större eller mindre antal inneboende, men detta innebär själfallet ett försämrande af familjens bostadsförhållanden. *Sistnämnda omständighet håller referenten för den sannolika orsaken till att hyorna kunnat stegras till en i förhållande till speciellt den arbetande klassens inkomster så proportionerlig höjd.*

En ökad efterfrågan på lokaler och däraf betingad hyresstegring förorsakas åter bl. a. därigenom att städernas inre delar småningom förändras från bostads- till handelscentra inrymmande hufvudsakligast butiker och affärslokaler, samt komfortabla våningar afsedda, mer än tidigare varit fallet, blott för den förmögnare delen af befolkningen.

Vidare anser referenten att hyorna icke nödvändigt behöfva falla om ock räntan å de i byggnaderna bundna kapitalen sänkes. Gårdsegarene äro nämligen i de flesta fall att betrakta såsom förvaltare af särskilda penningeinstituts förmögenheter, å hvilka resp. hyresvärdar söka erhålla största möjliga vinst, hvarför ingen anledning för dessa finnes att minska hyresbeloppen, såvida blott efterfrågan å lokaler icke minskas. Hyresbeloppen regleras således endast af efterfrågan och tillgång å bostadslägenheter. Dock ges det själfallet en gräns, under hvilken hyorna icke kunna falla och denna gräns bestämmes af byggnadskostnaden plus tomtpriset.

Byggnadskostnaden beror mindre af variationer i materialpris och entreprenörens eventuella förtjenst, än af den lyx, med hvilken byggnaderna utrustas

och de åtgärder, hvilka i säkerhets o. a. intressen måste vidtagas. Grundpriset åter bestämmes genom tvänne faktorer, nämligen i första rummet af den allmänna, yrkesmässiga spekulationen och tomtens läge samt i andra rummet af byggnadsordning och stadsplan.

I sin slutkläm anser ref. uppgiften för Staten och Kommunens bostadspolitik vara att — jämte utfärdande af bestämmelser för aflägsnande af direkta missförhållanden inom bostäderna — underlätta byggnadsverksamheten samt att söka aflägsna eller minska grund- och byggnadsspekulationen. För att ernå dessa ändamål borde hypoteksväsendet reformeras, ty bostadsfrågan är enligt ref. åsigt en kreditfråga.

Diskussion.

Dr Ph. Stein, Frankfurt a. Main, påstår, efter en på sak gående motive-ring, att tomtpriset är beroende af hyresbeloppet, hvilket åter i hufvudsak bestämmes af anbud och efterfrågan på bostadsmarknaden. En sänkning af bostadshyrorna är möjlig endast genom en kraftig byggnadsverksamhet, som åtminstone bör hålla jämna steg med bostadsbehovet. Då sålunda bostadsfrågan är en byggnadsverksamhetsfråga, borde hvarje samhälle söka att på allt sätt underlätta byggnadsverksamheten, hvilket kunde ske genom en rationel organisation af tomtspekulationen (m. a. o. upplåta all fri mark till bebyggande), byggnadskrediten och entreprenadväsendet; icke genom inskränkningar och försvårande af den privata företagsamheten å detta område, utan fastmer genom att bringa denna att arbeta jämsides med kommunen.

Prof. Baumeister anför härtill att kommunen, för att lindra bostadsbristen, ej allenast har rättigheten att uppträda såsom spekulant och inköpa mark liggande omkring staden, utan äfven skyldighet att göra detsamma dock icke för att höja markens pris utan för att byggnadsplatser i tillräckligt antal och för skäligt pris skall stå till publikens förfogande; beträffande byggnadsordningarna anser han att dessa i många fall gå utöfver det minimum, som i stabilitets, eldsäkerhets och sundhetsintresse faktiskt fordras. En revision är alltså nödvändig, men några särskilda undantag för t. ex. enfamiljshus böra icke göras, utan skola alla byggnader uppföras efter en gemensam, så litet som möjligt fordrande, princip.

Dr v. Mangoldt, Dresden, framhåller att därest stadsutvidgningarna blifva en offentlig sak och icke en privat spekulatión såsom fallet är i Tyskland, så komma förhållandena att gestalta sig betydligt förmånligare.

H. Goeman Borgesius, inrikesminister i Holland, Haag, framhåller att man lagligen är berättigad expropriera mark, som är nödvändig för stadens utveckling. Säger vidare att man i Tyskland önskar en lindrigare byggnadsordning för att få hyrorna sänkta — i Holland däremot vill man hafva en strängare för att ernå

bättre bostäder. I Holland finnes inga hyreskaserner, men man hoppas att i framtiden få systemet, inom vissa gränser, till stånd, medan man i Tyskland pläderar för enfamiljshuset. Så olika kunna uppfattningarna om det bättre gestalta sig.

Geheimerådet D:r Rettich, Stuttgart, kritiserar den af Baumeister föreslagna zonbyggnadsordningen, enligt hvilken husen i stadens yttre zoner skulle blifva lägre än i den inre staden, jämte det att byggnadshöjden blefve mer begränsad, hvilket allt påstods inverka på grundpriset. Tal. framhåller att detta möjliggör spekulation i betydligt vidare kretsar och att, när staden framdeles behöfver införlifva de yttre zonerna med den egentliga staden, tomprisen då äro mycket höga. Äfven mot ett vidare, mer luftigt byggnadssätt opponerar sig tal. och framhåller att en framstående tysk meteorolog i Stuttgart kommit till resultatet att det för ventilationen af en stor stad är fullkomligt likgiltigt om afstånden mellan husen äro 3 eller 5 meter. Ventilation af en stor stad sker genom att ur den oändliga luftreservoiren öfver densamma luft inkommer i alla skrymslen. Likaså skulle husens höjd icke inverka på ventilationen eller de hygieniska förhållandena. Framhåller att hygienikern ej kan påvisa att ett 2 våningshus vore bättre än ett 4 våningars men att, om han är öfverdrifven, han måhända kunde påstå ett 1 våningshus vara att föredraga framför 2 vånings. I Mannheim bo 90 % af befolkningen i fleravåningshus och dödligheten är dock icke större än på landet. Framhåller vidare att städernas utgifter oerhördt stegras för gatu- och kloakanläggningar, belysning, bevakning, m. m. om man vill tvinga städerna att utvidga sig i endast horizontal riktning och ej bygga i höjden.

Sektionsrådet Kaltenbrunn, Wien, omnämner att under kongressdagarna en lag antagits i Österrike, enligt hvilken arbetarebostäder äro befriade från alla statsutskylder samt från 50 % af utskylderna till kommunen. För att ej husägaren skall härigenom erhålla för stor vinst, bestämmer lagen maximalprocenten, till hvilken de i byggnaden nedlagda kapitalen få förräntas; de nämnda lättnaderna borde sålunda komma hyresgästerna till godo; hyresgäst åter är ej berättigad att hafva inneboende eller tillfälliga nattgäster, hvilket genom inspektion kontrolleras. Skattefri är byggnaden under 24 år, men faller dock under nämnda lag ytterligare 26 år. Genom dessa lagbestämningar beräknas hyrorna komma att minskas med 14—21 %.

Stadsbyggnadsinspektör Schilling, Köln, bemöter D:r Rettich speciellt beträffande frågan om husens höjd och framhåller såsom illustration till D:r R:s påståendet de många trånga och nästan mörka gårdsplaner de äldre, tätt bebyggda tyska städerna hafva att uppvisa.

Medicinalrådet Kirchner, Berlin, kritiserar på det skarpaste D:r Rettichs andragande beträffande ventilationen af städer, byggnadshöjden, afståndet mellan byggnaderna m. m. och framhåller, att de hygieniska åtgärder, som blifvit genomförda vid nyare städers bebyggande, icke på något vilkor kunna åsidosättas.

Generalreferenten Dr Fuchs' slutord, efter en resummé öfver samtliga anföranden vid diskussionen, lyda: bostadsfrågan är en kreditfråga och därför bör kreditväsendet reformeras till förmån för byggnadsverksamheten.

Afdelning II.

Afhandling af Landsförsäkringsrådet H. Hansen, Kiel.

Förf. framhåller att förtjensten af arbetarebostädernas i Schleswig-Holstein uppblomstring står att söka dels i arbetarenes egen sammanhållighet och energie, dels och hufvudsakligast i invaliditets- och åldersförsäkringsanstaltens verksamhet, i det att dessa senare, enligt numera gällande lag, äro berättigade att mot låg ränta och amortering placera ända till hälften af sin förmögenhet i anläggningar, som befrämja arbetarenes välfärd; och detta har kommit de s. k. arbetarebostadssamfundet till godo.

Då emellertid, trots dessa anstalters och samfundets verksamhet, bostadsbehovet i staden Kiel var ytterst trängande, blef jämväl nämnda stad tvungen att, för utgifvande af byggnadslån, öfverlämna år 1901 till Kieler Byggnads- och Sparkasseföreningen Rmk 70,000: — och för 1902 Rmk 100,000: —. Lånen utgifvas mot en annuitet af $3\frac{1}{2}\%$ hvaraf $\frac{1}{2}\%$ utgör amortering. Därjämte har staden på mycket förmånliga villkor öfverlätit mark åt föreningen för sagda ändamål.

Genom verksamheten af de Schleswig-Holsteinska byggnadssamfundet (30 till antalet) uppstodo till slutet af år 1901 inalles 2,191 lokaler, dels i enfamiljshus, dels i större byggnader. Medlemmarnes antal uppgick då till 11,395. Slutligen meddelas att med undantag af Flensburger arbetareföreningen, som intager en särskild undantagsställning, beträffande sättet för anskaffande af penningmedel, de flesta arbetarebostadssamfund erhållit sina lån från Landsförsäkrings och liknande anstalter, hvilka, enligt förf. åsigt, fortfarande skola finna ett tack-samt verksamhetsområde inom ifrågakvarande gebit.

Generalreferent Dr H. Crüger, Berlin.

Utan att beröra Statens eller Kommunens eventuella skyldigheter för afhjälpande af bostadsbristen vill ref. blott hålla sig till verksamheten af de privata sammanslutningarna för åstadkommande af bostäder. En sammanslutning af bostadsbehöfvande i och för byggnadsföretag är ej nödvändigtvis förorsakad af en förhandenvarande bostadsbrist, utan kan äfven uppstå i andra syften. Såsom exempel anföres att det allmänna tyska förbundet af byggnadssällskap, å föreningsdagen 1865 i Stettin, faststälde såsom sin åsigt att „bristen på goda, sunda arbetarebostäder i regeln kan afhjälpas genom byggnadssällskap, stiftade på principen om själfhjäl, såvida dessa sällskap bygga små hus och medlem-

marne mot en köpeskilling och amortering, som erlægges på vissa terminer, berättigas att efter en följd af år erhålla husen såsom sin slutliga egendom“.

Här gälde det således ett anskaffande af egna, bättre bostäder än de förefintliga och därför kan nämnda sats ej tillämpas i större utsträckning.

Förhandenvarande fråga sönderfaller enligt ref. åsigt i tvänne delar nämligen angående:

1) Lagbestämningar rörande bildande och förvaltning af organiserade sällskap med uppgift att genom själfhjälps anskaffa goda bostäder.

2) Utvecklingen och betydelsen af sådana sällskap.

Beträffande punkt 1 framhåller förf. att lagstiftningen i detta afseende är högst olika i olika länder, men vill dock framhålla att den riktigaste formen för själfhjälps torde vara slutna byggnadssällskap, enär dessa kunna anskaffa penningar från särskilda institut på grund af sin vederhäftighet såsom förening betraktad. Dessutom äro de bostadsbehöfvande, som tillhöra ett sådant sällskap, mer intresserade af dettas byggnadsföretag, än om t. ex. penningeinstituten själfva skulle uppföra byggnader och uthyra dem för ett t. o. m. billigt pris.

För att intresset inom byggnadssällskapen ej skall slappas håller ref. vidare före att sällskapen böra ledas af en besoldad föreståndare och icke af en oafönad, inom föreningen vald medlem. Dessutom bör alla medlemmar ega lika rösträtt oberoende af det af den enskilda medlemmen i företaget placerade kapitalets storlek. Vinstfördelningen bör slutligen ej begränsas.

Vidkommande punkt 2 framhåller ref. att af arbetarebostadssällskap förekomma tvänne arter nämligen de, som arbeta för att åt hvarje medlem anskaffa egen hvard, och de, som blott hafva i uppgift att gifva arbetaren i allmänhet en god och billig bostad. Hvardera böra arbeta hand i hand med hvarandra, enär det ena eller andra sättet icke öfver allt eller i hvarje fall kan tillämpas.

Anskaffande af kapital för byggnadsföretag har i Tyskland varit mycket lätt därigenom att Försäkringsanstalterna upplätit sina penningar för ändamålet mot billig amortering, men första inteckning; beloppet af inteckningen uppgår i allmänhet till 75 % af byggnadernas värde.

Emellertid vill ref. icke påstå att bostadsfrågan är löst genom den verksamhet byggnadssällskapen utvecklats, ty, enär endast den bättre lottade arbetaren kan blifva medlem af dessa sällskap, återstå ännu vida lager att förses med lämpliga bostäder. Dock bör betydelsen af nämnda byggnadssällskaps verksamhet ej underskattas, om ock lösningen af frågan i hela sin vidd ytterst är beroende af bostadslagstiftningen, byggnadsordning, grundpris m. m.

Diskussion.

Landträdet D:r Brandts, Düsseldorf, framhåller att den stora utvecklingen af arbetarebyggnadssällskapen berott mindre på deras förmåga att hjälpa sig själfva, än på landsförsäkringsanstalterna, hvilka stält betydande penningebelopp till sällskapens förfogande. Då dessa sällskap emellertid äro att betrakta såsom allmännyttiga, bör dessutom, enligt tal. åsigt, understöd från såväl stat som kommun komma dem till del, dock under förutsättning af att sällskapen äfven underkasta sig särskilda skyldigheter beträffande byggnadsformen, byggnadens användning, företagets finansiering, inspektion m. m. Tal. medger dock att uteslutande själfhjälpsäfven kan leda till ett godt resultat, men först efter det många och stora svårigheter blifvit undanröjda.

Landsförsäkringsrådet Hansen, Kiel, ansluter sig fullkomligt till Herr Brandts' uppfattning.

Fabriksegaren Franken, riksdagsman, anmärker att bostadsfrågan hvilar på fyra hörnstenar nämligen: 1) Stat och Kommun, 2) Industrien, 3) För frågan intresserade män, som gärna ikläda sig uppoffringar för att bispringa den mindre bemedlade och 4) Arbetarene själfva.

Arkitekt Leisel, Elberfeld, ombud för den Rhen-Westfaliska gårdsegareföreningen, varnar för vidtagande af åtgärder, som kunde motarbeta gårdsegarenes intressen, enär den uppfattningen lätt komme att göra sig gällande bland allmänheten att gårdsegarene vore utsugare m. m., hvilken uppfattning han anser vara fullkomligt oberättigad. Tal. är likasom Gråvall (utgifvaren af en bok rörande bostadsfrågan) motståndare till subventioneringen af byggnadssällskapen och frågar hvarför ej lika gärna enskilda personer, under vissa förbindelser, kunde komma i åtnjutande af samma förmåner. Tackar slutligen generalref. D:r Crüger för att han i sitt andragande erkänt sig icke kunna förorda byggnadssällskapens subventionering genom kommunen.

I anledning af diskussionen yttrar *generalref. D:r Crüger* beträffande det senaste uttalandet att privata personer nog skulle kunna komma i åtnjutande af understöd från försäkringskassorna, men att de med understöden förenade villkoren äro sådana att enskilda personer ej finna med sin fördel förenligt att begagna sig af denna rättighet, enär den enskilde önskar att på bästa sätt förränta det i ett byggnadsföretag nedlagda kapitalet, äfvensom att, vid hvilken tidpunkt som helst, ega frihet att försälja sin byggnad, hvilket dock förenämnda villkor ej tillåta. Någon jämförelse mellan byggnadssällskapens och enskilda byggherrars verksamhet kan således, enligt ref. åsigt, ej ifrågakomma. Ref. säger sig vara orätt uppfattad om man anser honom mena att blott arbetare böra tillhöra byggnadssällskapen; äfven andra personer kunna och böra tillhöra dem; han har tagit parti emot subventioneringen af sällskapen, enär det är denna som väkt mycken ond blod bland husegarene på den grund, att de fördelar sällskapen därigenom

haft icke stå i riktigt förhållande till deras skyldigheter. Beträffande krediten har ref. framhållit att denna icke bör göras för lätt, enär oegentligheter af en eller annan art däraf kunde uppstå. Anser ytterligare att idealet om själfhjälps bäst bibehålles hos arbetaren, om han icke har att påräkna hjälp från andra klasser. Att försäkringssällskapen arbeta hand i hand med byggnadssällskapen är ej att misskreditera själfhjälpen, ty hvardera inrättningarne höra ihop. *Tror slutligen att det aldrig skadar den stora allmänheten om principen om själfhjälps ställes i förgrunden, enär med denna princip de öfverdrifna anspråken på hjälp af andra motarbetas.*

Afdelning III.

Referat öfver afhandlingar rörande denna afdelning har undertecknad ansett öfverflödiga att här införa, enär Generalreferenterna, Landtrådet D:r Liebrecht och Geheimerådet Stübber, sammanfattat sina påståenden i klämmar, hvilka i hufvudsak sammanfalla med de särskilda broschyrförfattarenes meddelanden och uppfattning i hithörande frågor.

D:r Liebrecht yttrar:

Pariserkongressen år 1900 slutade med en debatt öfver en af Mr Rostand föreslagen resolution, hvars kläm var att ett ingripande af de offentliga myndigheterna å byggnadsverksamhetens område icke vore görligt. Kongressen anslöt sig dock med knapp majoritet till M. Mahaim's förslag, att det allmänna såväl som det enskilda intresset för saken rättfärdigar ett ingripande, men att sättet, på hvilket detta skall ske, måste öfverlämnas till afgörande af de enskilda staterna, resp. kommunerna, enär någon allmän regel icke kan uppställas. Referentens egen åsigt i ämnet är: att, staten bör medelst positiva åtgärder befordra uppförandet af små boningshus och detta genom

a) att organisera arbetet och

b) att anvisa de finansiella medel, som erfordras där själfhjälps eller hjälp af andra icke är tillfyllest.

Detta sitt uttalande motiverar ref. genom följande meddelanden om närvarande förhållanden:

I Tyskland har bostadsförordningen af den 19 Mars 1901 emanerat, hvilken förordning innehåller en mängd påbud för vederbörande myndigheter beträffande en sund bostadspolitik och de lättnader, som byggnadssällskapen böra erhålla. Ref. helsar dessa påbud med glädje, men framhåller att deras påföljd endast är teoretisk, enär han anser blott sådana bestämmelser positivt inverka, som underlätta möjlig-

heten att erhålla penningemedel för byggnadsföretag. Tills dato har hvarken regeringen eller staten vidtagit någon sådan åtgärd.

Danmark, hvars bostadsväsende är väl ordnad, har en lag, som tillförsäkrar kommunerna statslån för afhjälpan af bostadsbrist och i Sverige är ett liknande lagförslag, afpassadt efter därvarande förhållanden, under utarbetande.

I Norge har hufvudstaden Christiania en organiserad bostadsinspektion och staden själf har uppfört bostäder för 240 familjer. Staten besitter en s. k. byggnadslånefond om 3,5 miljoner kronor, hvaraf till kommunerna utlånas medel för att understödja obemedlade arbetare, sinnade att köpa eller uppföra byggnader.

Förhållandena i Frankrike anser ref. sig icke särskildt behöfvat skildra. Vill dock hänvisa till lagen af år 1894, benämnd efter sin upphofsman „Loi Siegfried“, enligt hvilken ortskommissioner hafva upprättats och särskilda förvaltningar berättigats att, med prefektens begifvande, placera en femtedel af sin förmögenhet i arbetarebostäder samt slutligen medgifvit de enskilda sparkassorna rätt att använda en del af sin reservfond till understödjande af liknande företag. De lokala sparkassorna i Frankrike synas dock enligt meddelande af M. Cacheux icke hafva ansett kapitalplacering i arbetarebostäder såsom tillräckligt säker, hvarför M. Siegfried genom grundande af ett särskildt understödssällskap sökt att i ifrågavarande afseende ersätta dessa kassor.

I Belgien existerar en lag af år 1889, utgörande den egentliga förebilden för ofvannämnda franska lag, men som i motsats till den sistnämnda haft en beaktansvärd påföljd. Genom denna lag har statens sparkassor berättigats att använda sina penningar för understödjande af arbetarebostadsbyggen; och hafva äfven kassornas förvaltning uppfattat detta berättigande såsom en skyldighet, hvarigenom stora fördelar för arbetarebostäderna ernåtts.

I England existerar likaledes särskilda lagar, hvilka underlätta för arbetaren förvärfvandet af eget hus.

Bland alla länder intar Holland äroplatsen beträffande bostadsspörjsmålet. Visserligen hafva tillsvidare endast ett fåtal af de större samhällena, näml. Amsterdam, Leiden och Arnheim befordrat byggandet af arbetarebostäder genom att för ändamålet ställa billiga lån, öfverlåta den erforderliga marken kostnadsfri eller till låga priser och ställa särskilda tjänstemän till byggnadsbolagens förfogande, men ehuru staten icke tidigare gjort något å detta område, har densamma dock numera genom lagen af år 1901 uttryckligen uttalat sig för saken. Lagen omfattar bostadsfrågan i sin helhet; § 1 anger föreskrifter beträffande de fordringar som äro att ställa på en bostad, § 2 bestämmer antalet innevånare i bostaden, § 3 förbättrande af bostäderna, § 4 anger utrymmet m. m. äfvensom hvilka bostäder kunna förklaras obeboeliga, § 5 behandlar expropriation, § 6 stadsplanen, § 7 finansiella understöd af kommunen, § 8 finansiella understöd af staten och § 9 innehåller straffbestämmelser. Enligt lagen skall ett särskildt statskollegium bestående af 3 personer tillsättas, hvilka skola pröfva den riktiga användningen af till kommunen utgifna medel, hvilka amorteras under en tid af 50 år.

I Österrike-Ungern hafva några positiva åtgärder för befordrande af arbetarebostäderna icke vidtagits.

Efter att sedan beträffande Tyskland hafva framhållit att en del kommuner frikostigt bidragit till arbetarebostäders uppkomst, medan åter det stora flertalet icke gjort något till saken, öfvergår ref. till en redogörelse öfver de tyska försäkringsanstalternas värksamhet på ifrågavarande område och framhåller att den stora uppblomstringen af arbetarebostadsföretag är dessa anstalters förtjenst. Dock håller ref. före att lösningen af bostadsfrågan icke kan ske förrän staten på ett kraftigt och direkt sätt ingriper.

D:r Liebrechts slutklämmor lyda:

1) Gemensamhetsintresset hos personer förenade till ett organiseradt samhälle i staten fordrar, att äfven de mindre bemedlade erhålla bostäder, som motsvara berättigade anspråk på sundhet och sedlighet.

2) Dessa fordringar kunna icke fyllas uteslutande genom själfhjälps af de mindre bemedlade.

3) Det yrkesmässiga uppförandet af byggnader tillgodoser icke behofvet af sådana bostäder.

4) Äfven de mest intresserade samhällsmedlemmar äro icke alltid egnade eller i tillfälle till att genom byggnadsföretag eller anskaffande af kredit kunna befordra uppförande af små bostäder (kleinwohnungen) för arbetare.

5) Staten allena kan för alla sina medlemmar lämna den erforderliga hjälpen och bringa såväl det allmännas som den enskildes intressen i samklang.

6) Staten bör därför genom positiva åtgärder befordra byggandet af bostäder för de mindre bemedlade och detta genom:

a) att organisera arbetet och

b) anvisa nödiga medel för byggnadsföretagens realiserande, därest icke själfhjälps eller hjälp af andra visar sig tillfyllest.

Generalreferenten Geheimebyggnadsrådet Stübgen meddelar en kort öfversigt öfver sättet för åstadkommandet af arbetarebostäder och ansluter sitt uttalande förefrigt till följande af honom och D:r Wiedfeld uppställda regler:

1) För fyllandet af det vanliga bostadsbehofvet i en stad är den yrkesmässiga bostadsproduktionen att betrakta såsom normal och outhärlig inom hvarje samhälle.

2) Åstadkommandet af allmännyttiga bostäder bildar däremot blott en genom särskilda omständigheter betingad komplettering, hvilken, jämte det bostäder åstadkommes för de omedelbart bostadsbehöfvande, inverkar lifvande på bostadsmarknaden och på den yrkesmässiga byggnadsverksamheten. Ändamålet med all-

männyttig byggnadsverksamhet är att genom åstadkommande af tillfredsställande lokaler upphäfvå abnorma förhållanden.

3) Jämte det den allmännyttiga byggnadsverksamheten ökar bostadsmarknaden, täflar denna med den yrkesmässiga och utöfvar inflytande på densamma genom de tekniskt och hygieniskt goda förebilder som sålunda åstadkommas.

4) Det allmännyttiga bostadsbyggandet bibringar den yrkesmässiga fördelar äfven därigenom att representanterna för förstnämnda företag arbeta på en förbättring af byggnadsordningarna och stadsplanerna, äfvensom för åstadkommandet af lättnader i beskattningsväsendet.

5) Subventionering ur offentliga medel af den allmännyttiga byggnadsverksamheten är berättigad och ändamålsenlig endast i det fall att den yrkesmässiga byggnadsverksamheten å orten visat sig kvantitativt eller kvalitativt otillräcklig.

6) För att kontrollera det genom den allmännyttiga, subventionerade byggnadsverksamheten åstadkomma ingreppet på gestaltningen af bostadsmarknaden och bostadsproduktionen bör en regelbunden observation af hvardera anordnas.

Diskussion.

Minister Borgesius, Holland. Själfhjålp är ett skönt ord, men också intet annat än ett ord. Ordspråket säger att svåra sår göra strånga läkare nödvändiga, Med själfhjålp allena kan man ej komma till rätta. Stat och kommun äro icke vänliga, veka läkare; de äro att förlikna vid en tandläkare, som vill aflägsna och ersätta allt hvad är sjukligt, en läkare till hvilken man vänder sig endast när det är högst nödvändigt. Vi holländare hafva anropat staten om hjälp och staten har svarat att vi kommit sent; bostadstillståndet är redan ytterst dåligt. Staten önskade därför att nya byggnader skulle uppföras och de gamla aflägsnas, trots det att företaget kostade mycket penningar och holländarene äro ett sparsamt folk. Nåväl, de nya byggnaderna stå färdiga, men det oaktadt bibehåller befolkningen sina gamla, dåliga boningar. Tal. framhåller vidare att om man i dag bygger 1,000 nya, berättigade anspråk fyllande hus, så äro dessa efter 10 år åter fullkomligt obeboeliga, såvida man ej ser till att hyresgästerna hålla sina lokaler i skick. Framhåller slutligen att den familj som skall kunna hålla sig med en sund bostad äfven bör hafva en sådan inkomst, som tillåter detta, utan att annan nödtorft därför behöfver uppoffras. Bostadsfrågan vore altså en aflönings- d. v. s. en inkomstfråga.

Ministerrådet Braun, Darmstadt, yttrar, angående tankegången vid utarbetandet af den nyligen antagna Hessiska bostadslagen, följande:

Vi hafva till en början uppställt en definition öfver hvad som menas med en bostad för mindre bemedlade och, enligt franskt mönster, anslutit oss till uppfattningen att hus för arbetarefamiljer icke böra innehålla större lokaler än om högst tre rum, kök och skafferier. Lagförslaget fasthåller strängt att bostadsfrågan icke

kan lösas om ej kommunen medverkar; ty denna känner de lokala förhållandena och behofven, hvilket staten icke gör, eller är i tillfälle att beakta. På grund häraf bestämmer lagförslaget att staten icke ur sina kreditanstalter utlämnar lån direkt åt byggnadssällskap utan blott till kommunen, hvilken såvida denna icke själf låter uppföra byggnader är lagligen förpliktigad att ställa de erhållna statsmedlen till privata bostadsbolags förfogande. Härigenom tvingas på sätt och vis kommunen att i inträffande fall underlätta och hjälpa byggnadsföretagen. Tal. anser i motsats till ref. att detta s. k. tvångsmål är till fördel för uppkomsten af bostäder, under själffallen förutsättning att representanterna för kommunalförvaltningen besitta nödig kännedom om och intresse för förevarande fråga. Redogör därefter ej mindre för de invändningar, hvilka gjorts emot lagförslaget i denna punkt, finnande dessa invändningar i hufvudsak obefogade, än för de vilkor hvarunder lånen gifvas; storleken af dessa lån kunna uppgå ända till 90 % af totala kostnaden för tomten, byggnaderna, kanalisering, trottoirer m. m. Någon risk anser han därvid icke vara förbunden för kommunen, enär denna i hvarje fall kan skydda sig genom att öfvertaga den belånade egendomen. Slutligen framhåller tal. att ytterligare en fördel är beviljad låntagaren därigenom att hvar 5:te år är ett s. k. friår, för hvilket amorteringssumman icke behöfver erläggas utan antingen får användas till större reparationer af lägenheten eller ock läggas åsido för bekostande af framdeles nödigt underhåll.

Regeringsrådet D:r Maresch, Wien, redogör för en i Österrike existerande stiftelse för uppkomsten af mindre bostäder, nämligen Kejsar Franz-Josephs jubileumstiftelse för folkbostäder. Denna stiftelse, som förfogar öfver en summa af 2 miljoner mark, bildad dels genom donationer, dels genom af staten tillskjutna medel, har tills dato låtit uppföra 400 lokaler inrymda i såväl stora som små hus, motsvarande långt gående hygieniska och moraliska fordringar. Priset för alla likartade lokaler är i stiftelsens samtliga anläggningar detsamma.

Statsrådet D:r Flesch, Frankfurt, är fullkomligt ense med hrr Stübben och Borgesius beträffande frågan om subventionering af företag rörande arbetarebostäder.

Rättsrådet Stein, Köln, framhåller att om Statens, Kommunens eller privata korporationers verksamhet för åstadkommande af billiga arbetarebostäder skall medföra verklig nytta, böra bostäderna och de platser hvarest deras innevånare hafva sitt arbete ställas i god förbindelse med hvarandra; m. a. o. kommunikationerna skola vara så utvecklade att arbetaren är i tillfälle att för ett sin inkomst motsvarande pris kunna begagna sig af desamma, enär de bostäder, som för ett billigt pris kunna åstadkommas, i de flesta fall måste anläggas vid städernas periferier och således långt från arbetsplatserna. Äro kommunikationerna ej goda, kunna arbetarene ej bebo sistnämnda bostäder och dessa äro således ej till nytta för honom. Tal. påpekar dessutom att det är högst nödvändigt att kommunen öfverlåter de för småbostäder nödiga områdena till möjligast billiga pris på det att kostnaderna för totalanläggningen skola kunna nedbringas till det minsta möjliga.

Efter slutad diskussion uttalar *Geheimerådet Stübben* sin glädje öfver att de flesta talare förenat sig om hans åsigt beträffande den allmännyttiga byggnadsverksamheten äfvensom om dess subventionering.

D:r Liebrecht åter vill i sitt slutord påstå att det mest glädjande under förhandlingarna varit att man ej framställt frågan: skall staten, skall kommunen inskrida; är det tillåtet att den offentliga makten sysselsätter sig med dessa egentligen privata företag? utan att man afhandladt: huru skall ingreppet ske; hvad skall staten göra; på hvilket sätt kunna stat, kommun, privata korporationer och enskilda personer medverka till bostadsfrågans lösning? Vill med Minister Borgesius säga: det är utomordentligt önskvärdt att läkaren, staten, hvilken med sin fasta hand slutligen måste ingripa, icke blir för sent anropad, icke först då när allt hopp om patientens återställande till ett sundt lif är uteslutet. Hoppas ytterst att alla skola på bästa sätt söka bidraga till lösningen af de vid Kongressen behandlade sociala frågorna.

Bostadsfrågan är, såsom af det ofvananfönda framgår, ett spörsmål som sysselsätter alla hastigt tillväxande städers förvaltningar. Orsakerna till bostadsbristens uppkomst och hyresstegringarna ligga i de flesta fall i öppen dag, men sättet huru nämnda olägenheter skola afhjälpas har ej kunnat med bestämdhet fastställas; och detta är äfven själfallet, enär förhållandena i olika städer, om ock belägna i samma land, variera så betydligt att åtgärder, som vidtagits med god påföljd i en ort, icke skulle finnas lika lämpliga å en annan. Att tomtpris, byggnadskostnad, byggnadsordning och öfriga bestämmelser rörande säkerhet och sundhet i hög grad inverka på hyresbeloppens storlek kan ej bestridas, men hvilken af dessa orsaker, som skall angripas för undanrödjande af det onda, är direkt beroende af ortsförhållandena. Hos oss existerar exempelvis icke tomtspekulation i samma mening som i tyska städer, enär Helsingfors kommun är i besittning af all jord som omger den bebygda staden och således är i tillfälle till att vid förhandenvarande behof upplåta nödiga byggnadsplatser emot pris, som kunna ställas betydligt lägre, än om privatperson vore innehafvare af den för byggnadsändamål behöfliga marken. Dock bör det observeras att i och med det staden försålt en tomt blir denna ett spekulationsföremål, å hvilket den första köparen vanligen drar den största vinsten; den enda inverkan, som ett stadens tillhandahållande af byggnadsgrund har på tomtpriset i allmänhet, är att detta ej kan stegras öfver rimliga gränser, medan åter hyrorna blifva härat alldeles oberörda, sålänge efterfrågan å lokaler är större än tillgången. Blott i det fall, att de bostadsbehöfvande uppföra byggnader för egen räkning, minskas hyresbeloppet om byggnadsgrunden är billig; och kan staden sålunda gifva den bostadsbehöfvande ett medel i handen att undandraga sig den inverkan vanlig tomtspekulation har på hyrornas storlek.

Stadens tomtpris åter är beroende af kostnaden för gatuplaneringarna och kanaliseringsarbetena, och dessa i sin tur af grundens beskaffenhet. På gatuplaneringspriset storlek inverkar naturligtvis äfven gatans bredd, hvilken af hygieniska skäl bör hållas ganska stor, såvida ej systemet „med förgårdar“ kan tillämpas. Då emellertid anläggning af förgårdar visserligen skulle minska kommunens utgifter för gatuplaneringar och således möjliggöra ett lägre tomtförsäljningspris, men däremot öka resp. gårdsegares utgifter för gårdens bebyggande och underhåll, är systemet ej att i allmänhet förorda, speciellt, som grunden härstädes oftast är för planteringsändamål olämplig och någon nämnvärd besparing genom slika anordningar således ej skulle ernås.

Hyrornas stegring och bostadsbrist torde dock icke kunna nämnvärdt motarbetas genom blott en sänkning af tomtpriset, utan fastmer genom en lifligare byggnadsverksamhet, ökande tillgången af lokaler på bostadsmarknaden. För att emellertid detta skall kunna åstadkommas, bör ej mindre ett tillräckligt antal tomter ständigt finnas disponibla för byggnadsföretag, än byggnaderna kunna utföras till sådant pris, att byggherren erhåller skäligen räntor på det i företaget placerade kapitalet, äfven om hyresbeloppen komme att, genom en ökad konkurrens, sänkas.

Då byggnadskostnader i hög grad stegras genom den mängd ofta öfverdrifna bestämmelser rörande stabilitet, eldsäkerhet, sundhet m. m., som ovilkorligen böra fyllas för att ett hus skall betraktas såsom förstklassigt, jämte det att betydande kapital nedläggas ej mindre på byggnadens yttre utstyrelse, än på lokalernas merendels luxuriösa inredning, torde det vara i nämnda afseenden, som lättnader och inskränkningar böra vidtagas för att de närvarande höga hyrorna skola kunna sänkas.

Vidkommande slutligen arbetarebostadsfrågan, anser undertecknad för sin del att denna är beroende af och sammanhänger med bostadsfrågan i hela sin vidd. Är byggnadsverksamheten liflig, kapitaltillgången för ändamålet tillräcklig och hyresförhållandena för lokaler i allmänhet normala, så erhåller äfven arbetaren en god bostad för billigt pris och är således ej tvungen att hos sig hysa ett antal inneboende för att därigenom kunna betala hyran. Inträffar motsatsen, nämligen hyresstegring och bostadsbrist, är det arbetaren som i första hand kommer att lida däraf, enär hans inkomster vanligen icke tåla någon nämnvärd ökning af de för hans och familjens underhåll beräknade utgifterna. Under sådana förhållanden är det, som myndigheterna borde ingripa och underlätta arbetarens sträfvan att förskaffa sig lämplig bostad, ty uteslutande genom själfhjälpen när han vanligen icke målet. Att vidtaga direkta åtgärder och uppföra arbetarebostäder torde dock ej böra ankomma på Kommunen, enär för det första allas behof likväl icke kunde tillgodoses och för det andra ett slikt ingripande skulle verka allt för betungande på och måhända anses vara en orättvisa gentemot Kommunens öfriga medlemmar.

Det enda Kommunen utan kännbara uppoffringar kan och bör i detta afseende göra är, enl. undertecknads åsigt, att för arbetarebostäder upplåta mark till billigt pris och möjligen, då vanligen stora svårigheter möta arbetarene resp. arbe-

tarebyggnadssällskapen att anskaffa de för byggnadsföretagen nödiga medlen, mot låg ränta utlåna kapital, som kunde amorteras under en längre tidrymd.

Hysesstegring och bostadsbrist torde sålunda kunna från Kommunens sida motarbetas genom:

att denna ständigt tillhandahåller ett tillräckligt antal för bebyggande disponibla tomter mot ett medelpris, som icke nämnvärdt öfverstiger planerings- och kanaliseringkostnaderna fördelade per kv. meter tomtyta,

att mark för uppförande af sunda arbetarebostäder, helst genom byggnadssällskap, upplåtes mot billigt pris, samt

att, därest icke staten skulle utgifva byggnadslån för sistnämndt ändamål, Kommunen borde inrätta en hypotekskassa med uppgift att med billiga amorteringslån understödja arbetarebostads företag.

Ehuru sistnämnda inrättning endast komme arbetarene till godo, vore därigenom dock ingen orättvisa begången emot öfriga klasser inom Kommunen, enär de hygieniska förhållandena i allmänhet och därmed hälsotillståndet i en stad vinner på att arbetarenes bostadsförhållanden förbättras.

Ytterst må tilläggas att frågan om sättet för anordnande af arbetarebostäder, antingen i form af små hus eller förenade inom större byggnader äfven behandlades vid bostadskongressen i Düsseldorf, men, då detta egentligen är att betrakta såsom en detaljfråga, hvilken icke torde ankomma på Kommunen att handlägga, har undertecknad ej ansett sig i detta sammanhang böra ingå på någon redogörelse öfver de i hithörande afseende gjorda meddelandene.

Helsingfors, i Januari 1903.

G. Idström.

*Utskottsbetänkande med anledning af Stadsfullmäktige
affordradt yttrande beträffande städerna tillkommande af-
gifter å trafiken.*

Med afseende derå, att under tidernas lopp mångfaldiga missförhållanden inrotat sig i sättet och ordningen för uppbärandet af de trafikavgifter, som tillkomma städerna i landet, i det att härvid en godtycklig och obehörig beskattning mångstädes utöfvades, äfvensom städernas trafiktaxor företedde regellöshet och olikheter, uppdrog Kejsrerliga Senaten den 20 maj 1895 åt lagberedningen att till Senaten inkomma med ej mindre en juridisk, statistisk och historisk redogörelse öfver uppkomsten, utvecklingen och beskaffenheten af sagda avgifter än ock det förslag till ordnande af förevarande angelägenhet, hvartill omständigheterna gifve anledning. Sedan lagberedningen den 9 december 1901 till Kejs. Senaten aflemnat sagda redogörelse och förslag, har Länestyrelsen i Nylands län, på anmodan af Civil Expeditionen i Senaten, affordrat, utom annat, Stadsfullmäktige und. utlåtande öfver förslaget. Vid sammanträde den 8 juli sistlidet år hafva derpå Stadsfullmäktige åt undertecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med betänkande i ärendet.

Lagberedningen har, till beaktande vid fastställande af taxor för uppbörden af städernas avgifter å trafiken, föreslagit följande:

att till förmån för stad anordnas i regel endast en afgift å varor, benämnd trafikavgift, samt en afgift å fartyg, benämnd hamnavgift;

att upptagande af andra, städerna tillfallande avgifter tillåtes blott der sådant finnes af särskilda skäl motiveradt;

att trafikavgiften får åsättas endast varor, som lossas eller lastas i stad eller dess hamn, men icke varor, som utan omlastning forslas genom stad; att hamnavgiften får påföras fartyg, som anlöper hamn eller ankrar der, men icke fartyg, som endast passerar genom hamnområde; samt att annan afgift, som tilläfventyrs härutöfver medgifvits för viss prestation från stadens sida, må utgå blott då prestationen eger rum;

att afgiftssatserna för trafikafgiften och hamnafgiften ej höjas utöfver de belopp, hvarmed nu förekommande ovilkorliga afgifter å varor och fartyg utgå, derest icke särskilda behof sådant påkalla, samt att beloppen för andra möjligen tillåtna afgifter fastställas med noggrann hänsyn till de skäl, som föranledt afgifterna;

att fränsedt de nationers fartyg, hvilka icke genom fördrag blifvit likställda med de inhemska, skilnad i afgiftsbelopp ej må göras med afseende å trafikanternas eller fartygsegarens hemort;

att trafikafgiften åsättes efter tariff, som innehåller omkring 300, för alla städer lika lydande varurubriker och, jemväl på ett för alla städer likformigt sätt, angifver den enhet, hvarefter vara påföres afgift;

att för varor, som landvägen in- eller utföras, samt för passagerareeffekter och gods, som försändas med posten, trafikafgift får upptagas endast i fall varan å orten förtullas;

att från trafikafgift fritagas, jemte kronan och staden tillhöriga varor samt transitgods, äfven landtmannaalster, som af kringboende befolkning torgföras i stad, tullfritt flyttgods samt utställnings- och förevisningsgods, som ej underkastas förtullning;

att liksom transitupplagsgods jemväl oförtulladt gods, som insättes i allmänt upplagsmagasin, får underkastas afgift till stad först då godset tullbehandlas eller öfverföres å nederlag;

att gods, som för vidare befördran från utlandet inkommit till stad och derifrån oförtulladt sändes till annan finsk ort, i regel fritages från afgift till genomfartsstaden, men att, der särskilda skäl sådant påkalla, sistnämnda stad tillåtes i ersättning för anlitaudet af dess trafikanstalter påföra godset en af dess beskaffenhet oberoende låg trafikafgift;

att nederlagsvaror få i samma stad påföras trafikafgift endast en gång, hvarför någon ytterligare afgift derstädes ej må uppbäras, om dylika varor oförtullade reexporteras eller öfverflyttas till nederlag i annan stad;

att i fråga om skadadt eller bergadt gods trafikafgiften nedsättes enligt de för dylika fall beträffande tullen för tullpliktigt gods fastställda grundsatser;

att hamnafgiften för fartyg beräknas efter dräktigheten, uttryckt i ton, och (såvidt gäller städer med kommunikation på saltsjön) utsträckningen af fartygets resa, med rätt likväl för stad, som sådant önskar, att för fartyg under 19 ton uppbära afgiften efter stycketalet;

att för fartyg, som ej hafva mätebref, dräktigheten bestämmes efter pröfning af vederbörande hamnbetjening eller uppbördsman sålunda att 1 tons dräktighet motsvarar last af 1 metrisk famn, 12 $\frac{1}{2}$ hl lakegods, 25 hl kalk, 1 kubm sand eller sten, 250 st. murtegel eller 1,000 kg andra varor;

att med afseende å utsträckningen af fartygets resa särskiljes emellan sjöresor 1:o) öfver Östersjön eller längre bort, 2:o) från finsk eller rysk hamn vid Östersjön eller Finska viken eller finsk hamn vid Bottniska viken, under förutsättning att

fartyget seglar med tullpass, äfvensom svensk hamn vid Bottniska viken t. o. m. Stockholm, 3:o) inom landet ifall fartyget går utan tullpas samt 4:o) inom hamnområdet eller eljes inom stadens tullkammardistrikt; hvarförutom i städer vid Saimavattnen kunde medgifvas skild afgiftssats för fartyg, som kommer från Trångsund eller närmare belägen ort;

att afgiften skall utgöras med visst belopp för hvarje besök i hamnen och bestämmas efter den resa, fartyget vid inkommandet tillryggalagt, men att likväl afgiften alternativt får beräknas efter tid vid resor inom hamnområdet eller eljes inom samma tullkammardistrikt likasom äfven för turbåtar;

att lindring i hamnafgiften beviljas ångfartyg, som på förut kungjorda tider regelbundet besöker hamnen: med minst 25 %, ifall fartyget anlöper hamnen en gång i månaden eller oftare, och med minst 50 %, i fall hamnen anlöpes en gång i veckan eller oftare;

att hamnafgiften utgår med högst halfva beloppet för fartyg, som inkommer och utgår utan last eller i barlast, samt för fartyg, som anlöper hamn af nödtvång såsom vid sjöskada, storm, motvind o. d. eller för att inhemta order, proviantera, klarera eller annan sådan tillfällig orsak;

att frihet från hamnafgift beviljas, förutom 1:o) kronans fartyg, jemväl 2:o) fartyg, som utgått från hamn, men för sjöskada, storm, motvind eller annat nödtvång nödgas dit återvända, innan den tillämnade resan hunnit fullbordas, 3:o) lustjakter och slupar samt 4:o) farkoster under 1 tons dräktighet.

För öfrigt har lagberedningen synts böra iakttagas:

att för ernående af likformighet i taxornas uppställning taxaförslagen affattades med ledning af ett för ändamålet uppgjort formulär; samt

att fastställda taxor böra befordras till tryck och skola icke allenast hållas tillgängliga der uppbörd af afgifter verkställes utan äfven å lämpliga ställen finnas till salu för måttligt pris.

Slutligen har af lagberedningen föreslagits att kungörelse måtte utfärdas af innehåll:

att, med ändring af hvad i nådiga kungörelsen den 1 juni 1881 stadgas derom att tolag för varor, hvilka sjöledes inkomma till någon af Finlands sjöstäder, men oförtullade befordras till uppstad och der förtullas, skall utgöras till förmån för den stad, der varornas lossning för vidare transport egt rum, blefve förordnad att tolagen hädanefter skulle tillkomma den stad, der vara förtullas och tolag uppbäres.

Vid granskning af lagberedningens ifrågavarande betänkande har utskottet funnit att de af lagberedningen framställda positiva förslagen i hufvudsak sammangå med hvad redan tidigare varit gällande för Helsingfors, hvarför utskottet ansett skäl föreligga endast till nedanstående uttalanden:

Efter utskottets förmenande torde städerna icke böra motsätta sig förslaget, att för framtiden i regeln endast *en* afgift å varor skulle till förmån för stad anordnas. Dock bör härvid uttryckligen förutsättas att utan städernas begifvande hvarken varor må från sagda afgift undantagas eller afgiften till belopp eller annorledes göras beroende af någon för statens ändamål utgående afgift, exempelvis fastställas att erläggas i viss procent af tullafgiften.

Om städerna få sjelfva bestämma beloppet af ifrågavarande afgifter, så föreligger, efter utskottets åsigt, icke skäl att befara att dessa afgifter skola fixeras alltför högt. Städerna äro nämligen numera utsatta för så mycken konkurrens från hvarandras sida i fråga om varurörelsen, att deras eget intresse otvifvelaktigt skall hindra dem från att genom alltför höga afgifter motverka trafiken.

Med hänsyn till varutrafikens olika beskaffenhet å skilda orter och då det ej kan vara ändamålsenligt att för stad med obetydlig handelsrörelse anordna en lika detaljerad taxa som för de mest trafikerade städerna synes det utskottet icke vara nödvändigt eller ens önskligt att så strängt som lagberedningen det velat fasthålla fordran på likformiga taxor. Skola därför taxorna affattas med ledning af ett fastställt formulär, bör detta formulär uppgöras så att möjlighet icke betages städerna att vid taxornas upprättande tillgodose de lokala behofven.

Utskottet får vördsamt föreslå:

*att Stadsfullmäktige ville vid afgifvandet af det Fullmäktige af-
fordrade underdåniga utlåtandet framhålla hvad utskottet ofvan uttalat.*

Helsingfors, den 6 februari 1903.

Leon. v. Pfaler.

Mauritz Hallberg.

Lars Krogius.

*Utskottsbetänkande i fråga om tiden för afgifvande af
belysningsverkets räkenskaper.*

I skrifvelse af den 21 februari 1901 anmälte Drätselkontoret hos Drätselkammaren att stadens bokslut icke syntes kunna afslutas inom i lag bestämd tid, då Kontoret ännu icke fått emottaga för detsamma erforderliga uppgifter af stadens belysningsverk.

Vidare framhöll Kontoret hurusom enligt § 13 i den af Stadsfullmäktige den 28 november 1899 fastställda instruktionen för styrelsen öfver Helsingfors stads belysningsverk belysningsverkets räkenskaper borde, afslutade för kalenderår, före den 1 mars aflemnas till Drätselkammaren, för att revisorerna af stadens räkenskaper tillhandahållas. Inom samma tid borde stadens allmänna bokslut vara uppgjort och samtliga räkenskaper, jemlikt § 67 i K. förordningen angående kommunalförvaltning i stad, vara till Magistraten aflemnade.

Så länge denna tidsbestämning om aflemnande af belysningsverkets räkenskaper kvarstode, hvilken bestämning för öfrigt enligt Kontorets åsigt stode i strid med § 68 i ofvanåberopade författning, komme kommunens allmänna bokslut att uppehållas, törhända att omöjliggöras inom bestämd tid. Då det emellertid kunde vara med svårigheter förknippadt för belysningsverket att få sitt bokslut färdigt inom den i ofvannämnda 68 § fixerade tid, har Kontoret föreslagit att tidpunkten bestämdes till den 15 februari, hvilket icke borde vålla svårigheter för belysningsverket, jemte det Drätselkontoret sålunda bereddes tillräcklig tid för bokslutets affattande. Kontoret föreslog därför att Drätselkammaren ville besluta att hos Stadsfullmäktige hemställa om sådan ändring i Styrelsens öfver Helsingfors stads belysningsverk instruktion att tiden för räkenskapernas aflemnande bestämdes till den 15 februari året efter räkenskapsårets utgång.

Sedan Drätselkammaren med anledning af Drätselkontorets ofvannämnda hemställan hos Stadsfullmäktige anmält om Kontorets trångmål i följd af bestämningen rörande afslutandet af belysningsverkets räkenskaper, affordrade Stadsfullmäktige Styrelsen öfver stadens belysningsverk yttrande i saken, derå Styrelsen, i skrifvelse af den 27 april 1901, erinrade derom, hurusom det för afgifvande af förslag till organisation af en belysningsnämnd och instruktion för densamma

tillsatta utskott i sitt betänkande påpekat nödvändigheten deraf att sådana stadens inrättningar, hvilka vore af väsentligen kommersiell natur, äfven blefve underkastade en i hufvudsak kommersiell förvaltning. Med godkännande af den utaf utskottet i ofvanberördt afseende uttalade princip hade Stadsfullmäktige sedermera beslutit att skötseln af stadens belysningsverk icke skulle öfverlemnas åt Drätselkammaren, som enligt gällande kommunalförfattning handhade förvaltningen af stadens fastigheter, utan åt en Stadsfullmäktige direkt underordnad styrelse, för hvilken ett af utskottet i öfverensstämmelse med antydda princip uppgjortt reglemente jemväl faststälts. Sålunda hade stadens belysningsverk erhållit karaktären af ett sjelfständigt, för stadens räkning under en affärsmessigt ordnad förvaltning bedrifvet affärsföretag, hvars räkenskaper, afslutade för kalenderår, borde, jemlikt 13 § uti reglementet, före den 1 mars påföljande år aflemnas till Drätselkammaren för att revisorerne för stadens räkenskaper tillhandahållas. Vid sådant förhållande och då Styrelsen öfver stadens belysningsverk i fråga om såväl beskaffenheten af dess uppdrag som organisation icke kunde hänföras till de nämnder, som afsåges i gällande kommunalförfattning och hvilka hade till uppgift tillgodoseende af rent kommunala behof, torde denna författnings i § 68 meddelade föreskrift om tiden, inom hvilken de af kommunen särskildt tillsatta bestyrelser skola till Drätselkammaren insända räkning äfven de medel, som af dem under det nästföregående året omhänderhafts, icke vara å Styrelsen tillämplig. Att denna uppfattning äfven gjort sig gällande hos Stadsfullmäktige framginge deraf att, på sätt ofvan framhållits, annan tid blifvit i reglementet Styrelsen förelagd för aflemnande af belysningsverkets räkenskaper.

Hvad särskildt anginge Drätselkontorets ofvanberörda förslag beträffande tiden för dessa räkenskapers aflemnande har Styrelsen framhållit att å belysningsverket i motsats till stadens nämnder, hvilka månatligen ingåfve redovisningar till Drätselkammaren öfver af dem förvaltade medel, fullständigt bokslut egde rum innan böckerna infördes till Drätselkammaren. Det skulle därför äfven under nuvarande förhållanden, men i synnerhet framdeles, sedan rörelsen vid gasverket utvidgats och måhända ännu ett elektricitätsverk stälts under Styrelsens förvaltning, medföra olägenheter och extra utgifter, i fall bokföringsarbetet skulle påskyndas så att bokslutet, fullständigt uppsatt och utskrifvet, skulle före den 15 februari till Drätselkammaren insändas. Och då det icke åläge Drätselkammaren att granska belysningsverkets bokföring, utan endast att införa resultaten af bokslutet i stadens räkenskaper och derefter öfverlemna belysningsverkets räkenskaper till revisorernes granskning, vore ett dylikt påskyndande af bokföringsarbetet icke framkalladt af något verkligt behof. Men när Drätselkontoret översägligen i god tid före den 1 mars, då stadens räkenskaper borde vara till Magistraten aflemnade, borde erhålla för uppgörande af stadens bokslut erforderliga uppgifter, trodde Styrelsen saken kunna ordnas till ömsesidig belåtenhet sålunda att Styrelsen förbunde sig att årligen före den 15 februari tillhandahålla

Drätselkontoret nödiga exakta uppgifter om belyningsverkets bokslut, men fortfarande finge begagna sig af den i reglementet föreskrifna tiden för böckernas insändande till Drätselkammaren.

Styrelsen emotsåg förty att frågan om ändring af Styrelsens reglemente i det syfte, Drätselkontoret föreslagit, skulle få förfalla.

Emot Styrelsens öfver belyningsverket berörda framställning har Drätselkontoret, i skrifvelse af den 7 november 1901, invändt, att § 68 i kommunalförfattningen hittills ansetts gälla alla stadens nämnder och styrelser, äfven sådana som icke sorterade under Drätselkammaren, och att sagda förordning icke, såvidt Kontoret kunde finna, gjort något undantag för verk af kommersiel natur. Drätselkontoret nödgades därför vidhålla sin tidigare uttalade åsigt att enligt gällande författning belyningsverkets räkenskaper borde inom januari månad afslutade till drätselverket inlemnas.

För den händelse vederbörande emellertid möjligen kunde anse att omordade 68 § icke behöfde tillämpas å belyningsverket, hade Kontoret i sin skrifvelse af den 21 februari 1901 föreslagit att belyningsverkets räkenskaper borde åtminstone senast den 15 februari till drätselverket inlemnas. Medräknadt söndagarna egde Kontoret då en tid af tretton dagar för afslutandet af kommunens år för år allt mera omfattande bokslut, hvilket i betraktande af de arbetskrafter, öfver hvilka Kontoret uti ifrågavarande afseende disponerade, måste anses vara det minsta möjliga. Det vore ock med säkerhet att emotse att, der uppgifternas aflemnande blefve sålunda framskjutet, svårigheter skulle yppas att inom i lag bestämd tid medhinna afslutandet af stadens böcker. Styrelsen för belyningsverket önskade emellertid reducera Kontorets förslag derhän att endast för stadens bokslut erforderliga uppgifter skulle af Styrelsen inom den föreslagna tiden aflemnas, men belyningsverkets räkenskaper i öfrigt den 1 mars tillställas årsrevisorerna.

Ehuruväl Kontoret för sin del ansett att, der en gång sifferuppgifter, som, derest de skulle vara exakta, nödvändigtvis måste stödja sig på uppgjort bokslut, kunde inom angifven tid presteras, fullständigt bokslut jemväl borde inom samma tid kunna aflemnas, ville Kontoret dock ena sig om förslaget under förutsättning:

att uppgifterna vore fullkomligt exakta och så omfattande att de berörde alla i Kontorets bokslutsberättelse ingående poster, som hänförde sig till belyningsverkens verksamhet, samt

att, för den händelse svårigheter att inom laga tid få stadens bokföring afslutad härigenom komme att yppa sig, Kontoret skulle erhålla af omständigheterna påkallad ökning i sin personal.

Om den i Drätselkontorets nästanförda skrifvelse uttalade uppfattning i ärendet har Drätselkammaren, i skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 14 november 1901, i allo förenat sig, hvarför Kammaren utan vidare utläggning understött Drätselkontorets förslag dock med undantag af den senare punkten, hvori

Kontoret eventuelt påkallat förstärkning af dess personal, men i hvilken omständighet Drättselkammaren ej kunnat finna något egentligt botemedel mot den olägenhet, hvaröfver Kontoret klagat.

Vid sammanträde den 26 nästnämnda november hafva Stadsfullmäktige åt undertecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med betänkande i ärendet.

Åberopade §§ i förordningen angående kommunalförvaltning i stad, gifven den 8 december 1873, äro af följande lydelse:

§ 67. Drättselkammaren åligger att i enlighet med gifna föreskrifter föra stadens räkenskaper och dem för hvarje år den 31 december afsluta. Räkenskaperna skola sedan före den 1 mars följande året öfverlemnas till Magistraten, som eger att vid första sammanträde desamma inför protokollet revisorerna tillställa och dervid förelägga dem viss tid att berättelse om revisionen afgifva.

§ 68. De af kommunen särskildt tillsatta bestyrelser skola före den 1 februari hvarje år till drättselkammaren aflemna räkning öfver de medel, som af dem under det nästföregående året omhänderhafs, för att ingå i den allmänna redovisningen öfver kommunens medel och tillika med densamma granskas.

Omordade § 13 i det af Stadsfullmäktige den 28 november 1899 fastställda reglementet för styrelsen öfver Helsingfors stads belysningsverk lyder åter som följer:

§ 13. Öfver belysningsverkets förvaltning och rörelse skola föras fullständiga räkenskaper, hvilka, afslutade för kalenderår, böra före den 1 mars påföljande år aflemnas till Drättselkammaren för att revisorerna af stadens räkenskaper tillhandahållas.

Styrelsen åligger att före den 1 juni hvarje år till Stadsfullmäktige inkomma med berättelse öfver styrelsens och de densamma underlydande inrättningars verksamhet under det föregående året.

Utskottet har fördröjt slutförandet af utskottets ifrågavarande uppdrag af orsak att utskottet velat inhemta kännedom derom, huruvida icke det af Drättselkontoret uttalade önskningsmålet beträffande belysningsverkets räkenskaper skulle låta sig utan större svårighet realiseras, sedan detsamma kommit till Styrelsens öfver nämnda verk kännedom. I sin förväntan, att det anmärkta missförhållandet genom ömsesidigt tillmötesgående lätt skulle rättas, har utskottet icke besvikits, enär, efter hvad utskottet erfarit, de för stadens bokslut erforderliga uppgifterna ur omordade räkenskaper för år 1901 tillhandahållits Drättsel-

kontoret den 5 februari 1902 och för år 1902 redan den 31 sistlidne januari stått till Kontorets disposition.

Ehuru ändamålet med Drätselkontorets framställning sålunda redan vunnets, kvarstår dock såsom en oegentlighet att 13 § i reglementet för Styrelsen öfver belyningsverket, äfven om den icke skulle stå i strid mot åberopade 68 § i kommunalförordningen, likväl är ofullständig deri att den icke i alla afseenden exakt återger Styrelsens skyldigheter beträffande stadens bokslut. Vid sådant förhållande synes en ändring af sagda § böra ske, och kan den så mycket lättare företagas som ifrågavarande reglemente fastställles enbart af Stadsfullmäktige och ändringen förty icke behöfver underställas annan myndighets granskning.

Utskottet får altså vördsamt föreslå:

att Stadsfullmäktige ville fastställa följande ändrade lydelse för 13 § i reglementet för Styrelsen öfver Helsingfors stads belyningsverk:

Öfver belyningsverkets förvaltning och rörelse skola föras fullständiga räkenskaper, hvilka, afslutade för kalenderår, böra före den 1 mars påföljande år aflemnas till Drätselkammaren för att revisorerne af stadens räkenskaper tillhandahållas; åliggande det dock styrelsen för belyningsverket att i öfverensstämmelse med bestämmingarna i § 68 af Kejs. förordningen angående kommunalförvaltning i stad, gifven den 8 december 1873, redan derförinnan före den 1 februari till Drätselkammaren aflemna alla de uppgifter, som för stadens bokslut äro erforderliga.

Styrelsen åligger *derjemte* att före den 1 juni hvarje år till Stadsfullmäktige inkomma med berättelse öfver styrelsens och de densamma underlydande inrätningars verksamhet under det föregående året.

Helsingfors, den 11 februari 1903.

F. Stjernvall.

Adolf Aminoff.

Hj. Schildt.

*Utskottsbetänkande i fråga om anläggandet af en väg
utmed tomten N:o 17 vid Lappviksgatan.*

Från Drätselkammaren hafva Stadsfullmäktige fått emottaga nedanstående skrifvelse:

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors.

Den 16 Oktober 1902.

N:o 213.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Enär egaren af gården och tomten N:o 17 vid Lappviksgatan i kvarteret N:o 155, jurisstuderanden Arne Dahlström, hade hos Drätselkammaren anhållit att få inlösa och med sagda tomt förena en del af den bakom densamma belägna odisponerade marken, hörande enligt gällande stadsplan till tomten N:o 40 vid Malmgatan, förordnade Drätselkammaren vid sammanträde den 4 September till syn och värdering af det ansökta området, att förrättas af undertecknad ordförande i Kammaren och ledamoten herr Åström jemte stadsgeodeten Lille.

Uti det på grund häraf tillkomna syneinstrumentet af den 26 i nämnda månad anförda synemännen, som till instrumentet bifogat här närslutna karta, att det å kartan med röd färg närmare utmärkta, bakom tomten N:o 17 belägna jordområdet genom sin mot söder sluttande belägenhet med fördel kunde förenas och sammanbyggas med berörda tomt samt att den med N:o 40 vid Malmgatan betecknade odisponerade tomten, hvaraf sagda jordområde utgör en del, icke härigenom blefve försämrad. Synemännen föreslå derföre ock, att sökanden måtte, i likhet med hvad tidigare beviljats egarene af de ursprungliga tomterna N:ris 11—15 vid Lappviksgatan i samma kvarter, erhålla tillstånd att få inlösa och med sin tomt sammanslå det ofvannämnda området. Och uppskatta synemännen i sådant afseende värdet af detta område, som har en areal af 430,937 kvadratmeter, efter ett pris af 15 mark per kvadratmeter, till 6,464 mark 5 penni, vid hvilken summas erläggande sökanden borde beviljas likadana betalningsförmåner,

som egarene af de nyss anförda tomterna N:ris 11—15 kommit i åtnjutande af vid betalningen af sina tillskottsområden.

På grund häraf och med anmälan att antydda betalningsvilkor äro de, att tomtigarene i enlighet med derom till Drätselkammaren inlemnade förbindelser inom en tid af tio år med en tiondedel årligen till stadskassan inbetala det af Stadsfullmäktige vid sammanträde den 7 December 1897 fastställda priset för resp. tillskottsområden, samt att äfven Kammaren för sin del finner synemännens förslag i allo lämpligt och antagligt, får Kammaren härmed vördsamt hos Stadsfullmäktige hemställa om bemyndigande, att på de af synemännen förordade vilkor till jurisstuderanden Dahlström afyttra ifrågavarande tillskottsområde.

Ett sådant afyttrande kan emellertid icke ifrågakomma, innan nödig ändring i stadsplanen kunnat utverkas. Redan då Drätselkammaren år 1897 hos Stadsfullmäktige gjorde framställning om tillskottsområdena till meranämnda tomter N:ris 11—15 vid Lappviksgatan och deraf betingad ändring i stadsplanen, hade Kammaren gerna sett att Kammaren kunnat äfven för de tvenne återstående tomterna N:ris 16 och 17 vid Lappviksgatan i samma kvarter N:o 155 göra enahanda framställning och sålunda få rålinien emellan tomterna vid sagda gata och tomterna vid Malmgatan att gå i en obruten linie, men afhöll sig Kammaren härifrån, emedan Kammaren då icke lyckades öfvertala egarene af dessa 2:ne tomter vid Lappviksgatan att förbinda sig till inlösen af de på deras tomter fallande tillskotten. Sedan dock numera endast egaren af tomten N:o 16 kvarstår, såsom den der icke uttryckligen förklarar sig villig att inlösa ett på grund af nyssagda räta rålinie emellan de vid de skilda gatorna liggande tomterna på hans tomt kommande andel, men Kammaren har sig bekant att han är sinnad att sälja sin tomt, hvilken för resten är för liten och med afseende å terrängförhållandena omöjlig att förmånligt bebyggas utan förstoring genom ifrågavarande tillskottsområde, får Kammaren, då härigenom skulle undvikas flere gånger upprepad ansökan om stadsplansändring uti ett och samma kvarter, vördsamt hemställa, huruvida ej Kammaren nu kunde uppdragas att till Stadsfullmäktige inkomma med sådana kartor för vinnande af vederbörlig fasställelse af ytterligare reglering af kvarteret N:o 155, hvilka omfattade icke blott tomten N:o 17 utan ock granntomten N:o 16 deri.

På Drätselkammarens vägnar:

Carl Nummelin.

Th. Tallqvist.

Sedan Stadsfullmäktige med anledning af ofvanintagna skrifvelse den 25 november 1902 beslutit åt Drätselkammaren uppdraga att med vederbörande gårdsegare träffa öfverenskommelse om afstående af mark till staden för en bredare väg än som enligt den af Kammaren föreslagna tomtregleringen kunde åvägbringas utmed vestra gränsen af tomten N:o 17 vid Lappviksgatan, meddelade Kammaren till svar härå följande:

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 15 Januari 1903.

N:o 22.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Vid den 25 sistlidne November hållet sammanträde hafva Stadsfullmäktige beslutit uppdraga åt Drätselkammaren, att med vederbörande gårdsegare träffa öfverenskommelse om afstående af mark till staden för en bredare väg, än som enligt föreslagen tomtreglering kunde åvägbringas utmed vestra begränsningen af tomten N:o 17 vid Lappviksgatan i kvarteret N:o 155, och med föranledande deraf återremitterat Kammarens skrifvelse N:o 213 för den 16 i sagda månad, i hvilken skrifvelse på deri närmare framhållna skäl och vilkor Kammaren hemställer om bemyndigande ej allenast att till jurisstuderanden Dahlström, såsom innehafvare af nämnda tomt, afyttra ett sådant tillskottsområde, som från en skrifvelsen bilagd karta närmare framgår, utan ock att till Stadsfullmäktige inkomma med sådana kartor för vinnande af vederbörlig fastställelse å reglering af kvarteret N:o 155, hvilka i syfte af tomternas utvidgning omfattade såväl tomten N:o 17 som granntomten N:o 16 deri.

Till fullgörnade af anförda uppdrag förordnade Drätselkammaren vid sammanträde den 28 nästvikne December till syn å platsen att verkställas af Kammarens dåvarande ordförande Herr Nummelin och ledamot Herr Åström samt stadsingenjören Idström; och har Kammaren nu fått emottaga ett på grund af detta förordnande tillkommet syneinstrument af denna dag. Uti detsamma anføres, att vid förrättningen, till hvilken jemväl jurisstuderanden Dahlström infunnit sig, konstaterades att för ifrågavarande väg förefunnes ett mellan hamnbanan och tomten N:o 17 disponibelt område, hvars bredd varierar mellan 3,5 och 2,5 meter; hvilken bredd äfven vore tillfyllest för anläggande af en trottoir utmed kvarterets N:o 155 vestra sida; men att, för den händelse den tillernade vägen borde tillgodose ej allenast persontrafik utan äfven fordonsrörelse, erfordrades för densamma en bredd af minst 6 meter, hvarigenom tomtens N:o 17 fasad-

längd mot Lappviksgatan komme att minskas med 2,5 meter, hvilket gårdens egare emellertid anser i så hög grad oförmånligt inverka på möjligheten att med fördel bebygga tomten, att han för sin del ej kan förena sig om sådan tomtreglering. På grund häraf och enär något behof af körväg utmed nämnda kvarTERS vestra gräns enligt synemännens åsigt hvarken är förhanden eller framdeles torde komma att göra sig gällande, föreslå synemännen ock, att någon åtgärd i berördt afseende icke måtte vidtagas. Och då Drätselkammaren för sin del icke heller kan omfatta någon annan åsigt i ärendet, får Kammararen härmed endast vördsamt hemställa, att Stadsfullmäktige ville till slutligt afgörande upptaga de af Kammararen i dess här återgående skrifvelse N:o 213 gjorda framställningar.

På Drätselkammarens vägnar:

Adolf Aminoff.

Th. Tallqvist.

Vid sammanträde den 3 dennes uppdrogo Fullmäktige åt undertecknade att till Fullmäktige inkomma med betänkande i ärendet.

På anmodan af utskottet har Byggnadskontoret hos egaren af tomten n:o 17 vid Lappviksgatan, studeranden Aarne Dahlström, anhållit om uppgift derom, huruvida och på hvilka vilkor han vore villig underkasta sig sådan reglering af nämnda tomt, att en körväg kunde anordnas mellan densamma och hamnbanan; och har herr Dahlström till svar härå meddelat följande:

Till Stadsingenjören H. Herr G. Idström.

Helsingfors den 12 febr. 1903.

Till svar å Herr Stadsingenjörens förfrågan angående afstående af en del af tomten N:o 17 vid Lappviksgatan i denna stad har härhos äran uppställa följande fyra olika förslag.

1:o Vore jag villig afstå ett tre meter bredt område längs hamnbanan till ett pris beräknadt efter Sextiotusen (60,000) mark för hela tomten plus priset för ritningar till nybyggnad å densamma, hvilka ritningar äro under arbete och så långt de äro färdiga, torde kosta c:a 3,300 mk. — I detta fall borde jag få

tilllösa mig af bakom nämnda tomt belägna, staden tillhöriga mark ett 15 meter bredt område till pris och på vilkor, som af stadens Herrar synemän föreslagits.

2:o Vore jag villig afstå samma område till pris beräknadt efter Sextiotusen (60,000) mark för hela tomten emot förmånen att, på enahanda vilkor beträffande betalningstiden som för tillskottsområdet, få inlösa och med tomten N:o 17 vid Lappviksgatan förena hela bakom berörda tomt i stadsplanen upptagna bostadstomten adr. N:o 42 vid Malmgatan till det af stadens synemän åsatta värdet af 15 mark per m²; likväl så att, därest det vore nödigt, att från sistnämnda tomts vestra del afskilja någon del till en blifvande gata, från närgränsande östra tomt måtte förenas ett därmed lika bredt område, så att berörda tomts fasadlängd mot Malmgatan blefve oförändrad. — I detta fall vore jag villig att till halfva beloppet åtaga mig kostnaden för ofvannämnda utförda ritningar och skulle priset för tomtdelen vid hamnbanan såväl som ersättningen för ritningarna betraktas såsom förskottsafbetalning på tomten mot Malmgatan och de årliga annuiteterna vidtagna först sedan de beräknade annuiteterna sammanlagda stiga till samma belopp som ofvannämnda förskottsafbetalning.

3:o Afstode jag ett område af 5 m. bredd under samma vilkor som i mom. 1; likväl — på grund af den värdeminskning tomten då erhöle, skulle härtill läggas en femtedel af den återstående tomtens värde.

4:o Afstode jag hela tomten till stadens disposition emot en köpeskilling af Sextiotusen (60,000) mark jämte ersättning för utförda ritningsarbeten.

I den händelse staden skulle besluta sig för något af de tre förstnämnda förslagen, förbehåller sig undertecknad rätt att låta ett nu befintligt trähus å platsen kvarstå, tills det för nybyggnads skull komme att nedrifvas, men likväl rätt för mig att genast bebygga det område jag eventuellt komme att få inlösa.

Ytterligare får jag ödmjukast anhålla, att Herrar Utskottsmedlemmar och Stadsfullmäktige vid handläggandet af denna fråga ville skänka benäget beaktande åt den möjligheten, att ett byggnadslån, som halft lofvats mig, genom fördröjandet af slutbehandlingen af detta ärende lätt kunde placeras på annat håll och jag därigenom kunde drabbas af ekonomisk förlust — en förlust, som visserligen icke låter sig uppskattas till ett bestämt belopp, men likväl kunde blifva ganska betydande och så mycket mera vara att befara, ju längre tiden för frågans slutliga afgörande uppskjutes.

Högaktningsfullt

Aarne Dahlström.

Vid behandlingen af ifrågavarande ärende, dervid utskottet biträdts af stadsingeniören och brandmästaren, har utskottet inhemtat, hurusom vestra delen af Malmgatan i följd af den bergiga terrängen är afsedd att anordnas i två plan, af hvilka det södra höjer sig öfver det norra i riktning mot vester eller hamn-

banan. Någon trafik längs hamnbanans östra sida komme ej genom anläggandet af ifrågavarande körväg att möjliggöras, då en uppfart från norra delen af Malmgatan till den södra å detta ställe i anseende till den stora höjdskilnaden af vidpass 4 meter icke kan anordnas. Ej heller komme berörda körväg att till någon del befria Lappviksgatan från trafik, hvilket ändamål för öfrigt bäst ernås genom reglering af kvarteren norr om Malmgatan och påskyndande af de härstädes föreslagna planeringsarbetena, hvilka redan alltför länge fått hvila i afvaktn på Fullmäktiges afgörande i frågan om ny stadsplan för Tölö området.

Likväl kan det icke nekas att ej anordningen att låta Malmgatans södra del sluta stumt och sålunda lemna kvarteret n:o 155 utan körbana å dess vestra sida vore en betänkelig brist, som ej borde få förekomma i en väl anlagd stadsplan. Det af ägaren till tomten n:o 17 fordrade priset för afstående af nödig mark till körbanan förefaller väl utskottet oskäligt högt. Och vore det också tänkbart att, till undgående af öfverenskommelse med nämnde egare, draga den föreslagna körvägen endast utmed vestra gränsen af tomten n:o 40 och fortsätta den genom en öfverbyggnad öfver hamnbanan till gatan på andra sidan denna. Men alldenstund härigenom tomten n:o 17 vid Lappviksgatan finge mot hamnbanan allenast en 3 meter bred gångbana, hvilket i fall af eldsvåda kunde medföra fara och svårigheter, samt en inlösen af så stor del utaf tomten n:o 17, som för körbanans anläggande erfordras, icke ens efter det pris, tomtegaren fordrat, blefve dyrare än anläggandet af omordade öfvergång, finner utskottet för sin del en dylik inlösen vara att föredraga. Och skulle utskottet därför för sin del tillstyrka sådan ändring af stadsplanen härstädes, som närslutna, genom utskottets försorg upprättade planteckning utvisar.

Utskottet får alltså föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta:

att anmoda Drätselkammaren att låta utarbета och till Fullmäktige inkomma med fullständigt förslag till sådan ändring af gällande stadsplan som utskottet ofvan förordat, samt att med egaren till tomten n:o 17 vid Lappviksgatan på grundvalen af det pris, som af honom i anförd måtto fordrats, träffa uppgörelse om erhållande af nödig mark till anläggande af en 6 meter bred körväg utmed sagda tomts vestra gräns.

Helsingfors, den 12 februari 1903.

Gustaf Nyström.

Hugo Lindberg.

K. V. Bergman.

*Handlingar angående stadsplan för Tölö området.**Till Stadsfullmäktige*

från Fullmäktiges utskott för uppgörande
af förslag till stadsplan för Tölö området.

I en till Drätselkammaren ingifven skrift har aktiebolaget M. G. Stenius anmärkt att enligt det genom utskottets försorg utarbetade förslaget till stadsplan för Tölö området en del af den staden underlydande villalägenheten Alkärr n:o 68:a och b, hvilken lägenhet af bolaget å arrende innehades, komme att tagas i anspråk för annat ändamål, hvarför bolaget, som i dess med staden om villan afslutade kontrakt af den 31 mars 1892 tillförsäkrats rättighet att vid lägenhetens intagande i stadsplanen få tillösa sig lotten n:o 68:a på de för fabriksomter gällande vilkor, anhållit att vid berörda plans definitiva fastställelse af stadsmyndigheterna sådan ändring måtte i planen vidtagas att bolaget betryggades vid dess besittningsrätt till det område, som bolaget genom omordade kontrakt tillerkänts.

Jemte det Drätselkammaren, i skrifvelse af den 14 sistlidne augusti, till Stadsfullmäktige insändt bolagets omförmälda skrift, har Kammaren för sin del uttalat att den icke kunde finna något tvingande skäl tala för en sådan anordning af ifrågavarande plan att i och för dess genomförande, såvidt det rörde villan Alkärr, omordade kontrakt skulle böra brytas eller modifieras och staden nödgas ersätta bolaget för de dyra växthusbyggnader, som i följd af den föreslagna inskrifningen i villan komme att blifva förstörda.

Sedan utskottet genom remiss af Stadsfullmäktige den 16 förlidne september fått emottaga handlingarna i ärendet jemte uppdrag att till Fullmäktige inkomma med betänkande deri, har utskottet låtit genom Byggnadskontorets försorg ändra ifrågavarande förslag till stadsplan sålunda att den inskrifning i sydvästra delen af arrendelotten n:o 68:a, som funnits å förslaget utmärkt, aflägsnats. Den reglering i öfrigt af gränserna till nästnämnda lott, hvilken förslaget utvisar och enligt hvilken bolagets område komme att å en del ställen något förstoras, å andra åter minskas, medan deremot bolagets å platsen befintliga byggnader fortfarande komme att befinna sig inom området, är föranledd af behovet att utvidga Lappviksgatan och gatan bredvid hamnbanan, och lärer bolaget icke finna anledning att motsätta sig

sagda reglering och ej heller skäligen kunna göra det, helst den af bolaget för dess anläggningar disponerade arealen derigenom kommer att bibehållas i det närmaste lika stor som förut.

Anförda ändring af planen, som af utskottet numera kompletterats med förslag till namn å gator och större öppna platser, får utskottet härmedels, återställande handlingarna i ärendet, öfverlemna till Fullmäktiges pröfning.

Helsingfors, den 8 december 1902.

L. Mechelin.

E. Öhman.

Axel Holmberg.

August Ramsay.

---

*Handlingar i fråga om intagandet i stadsplanen af en
fabrikstomt i Norra hamnen.*

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 22 Januari 1903.

N:o 36.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Vid Drätselkammarens sammanträde den 30 sistlidne Oktober företrädde Kommunalrådet F. W. Grönqvist och anhöll om tillstånd att genom utfyllning i sjön utvidga en af honom för närvarande vid stranden af området Aspнас invid Sörnäs strandväg disponerad upplagsplats, samt att, sedan utfyllningen fortskridit så långt, att den utfyllda arealen motsvarade en af Byggnadskontoret, enligt af sökanden ingifven karta, å samma ställe projekterad ny fabrikstomt, få på arrende öfvertaga sagda tomt med rättighet att framdeles inlösa densamma. Och förordnade Drätselkammaren med anledning häraf till syn å platsen samt värdering af det ansökta området, att förrättas af undertecknad viceordförande i Kam-maren och Kammarens ledamot herr Åström jemte stadsgeodeten Lille.

Uti det på grund häraf tillkomna syneinstrumentet för den 20 påföljande November anföra synemännen, att de visserligen anse det ifrågavarande området, sådant det uti fastställd stadsplan såsom öppen plats ingår, kunna så till en fabrikstomt indelas, som åberopade, här närslutna karta närmare utvisar, men hålla dock före, att frågan om disposition af platsen, på sätt sökanden föreslagit, måste anses vara för tidigt väckt samt böra få anstå, intill dess området i sin helhet blifvit utfyllt. På denna grund hade synemännen icke heller verkställt någon värdering af den tillernade fabrikstomten.

Då Kommunalrådet Grönqvist vid Drätselkammarens sammanträde den 4 nästvikne December inlemnade omförmälda syneinstrument, var detsamma emellertid för fullföljande af ansökningen åtföljdt af en sådan skrifvelse, som här i afskrift närslutes, och hvare på de uti skrifvelsen närmare framhållna skäl sökanden dock hoppas, att Kam-maren måtte bifalla hans ansökan och derefter skyndsammast skrida till de på Kam-maren ankommande åtgärder.

Drätselkammaren beslöt derföre ock inhemta Byggnadskontorets yttrande i ärendet, som äfven afgafs i Kontorets skrifvelse N:o 79 af den 11 sistlidne

December. Och framgick deraf, att Byggnadskontoret var ense med synemännen derom, att ifrågavarande område väl egnade sig för den af sökanden föreslagna fabriksomtens, men för sin del deremot ansåg, att, enär utfyllningen inverkar på platsens värde med ett bestämdt, beräkneligt belopp, frågan derom icke borde spela någon annan rol vid en eventuel försäljning af den afsedda fabriksomtens än beträffande vilkoren och sättet för löseskillings erläggande. Kontoret tillstyrker för den skull ock bifall till sökandens anhållan, under meddelande likvisst att, för den händelse den skulle bifallas, den allmänna kloaken tvärs under Sörnäs strandväg, utmynnande i den utfyllda viken, bör före utfyllningens verkställande förlängas till Norra hamnen längs gatan mellan fabriksqvarteret N:o 296 och den nyföreslagna omtens, hvarföre den till 8,800 mark beräknade kostnaden för detta arbete äfven borde observeras uti den då ännu icke fastställda utgiftsstaten för innevarande år 1903.

Med föranledande häraf beslöt Drätselkammaren vid sammanträde den 18 December att, innan vidare i saken tillgjordes, låta värdering af den ansökta tomtplatsen verkställas genom undertecknad Kammarrens viceordförande, Kammarrens ledamot herr Åström och stadsingenjören Idström. Sådan värdering blef äfven den 15 innevarande månad verkställd; och framgår af det dervid tillkomna instrumentet, att synemännen, i betraktande af områdets utmärkta belägenhet vid såväl jernvägsspår som sjöstrand, åsatt detsamma ett värde af 6 mark per kvadratmeter med skyldighet för köparen att verkställa nödig utfyllning; och skulle således priset för omtens, då dess areal uppgår till 4,350 kvadratmeter, belöpa sig till 26,100 mark. Tillika yrka synemännen att den tillernade tomtens köpare bör utöfver denna köpeskillning erlægga den merkostnad af 4,500 mark, som staden i och för förlängning af den här redan berörda kloaken under Neckens gränd komme att hafva derigenom, att bergsprängning måste för denna förlängning utföras, hvilket icke blefve nödigt, om kanalen, korsande den föreslagna tomtplatsen, finge anläggas utmed nu förefintlig strand.

Då Drätselkammaren efter ofvan beskrifna förberedning af ärendet denna dag till slutlig handläggning förehaft detsamma, har Kammarren trott sig icke böra motsätta sig ansökningen; och hafva följande synpunkter härvid blifvit för Kammarren bestämmande. Enligt all sannolikhet komme det nämligen att räcka en lång följd af år, innan ifrågavarande hamnvik blefve genom stadens försorg utfylld, och under denna tid droge staden alls ingen inkomst eller nytta af densamma. Förblefve denna utfyllda bukt, såsom nu fastställd stadsplan bestämmer, en öppen plats, kunde den visserligen användas för tillfälliga upplag af byggnadsmaterialier eller ved, men gäfvade staden såsom sådan ej ens närmelsevis samma inkomst, som om der förlades en försäljbar fabriksomtens. Och hvad denna tomtens försäljning uti utfylldt eller utfylldt tillstånd vidkommer, delar Kammarren fullkomligt den af Byggnadskontoret uttalade åsigten, att detta endast kan inverka på vilkoren för köpeskillings erläggande, i det denna köpeskillning knappast med

fog torde kunna uppbäras eller amorteringen af densamma, för händelse den erlägges med skuldsedel till staden, påbörjas, innan tomten kan anses hafva hunnit utfyllas och göras för byggnadsändamål användbar. Sant är väl, att i detta afseende tillkommer, att tomten såsom utfylld ej kan å offentlig auktion inför Kammararen till den mest betalande utbjudas, utan att köpeskillingen skulle blifva vid Kammararens värderingspris. Men om också vid en dylik auktion vore att förvänta ett något högre pris för tomten, hvilket emellertid är högst tvifvelaktigt, så ligger å andra sidan möjligheten af tomtens försäljning på detta sätt så aflägsen, att till och med ett betydligt lägre pris redan nu måste anses för staden förmånligare. Och såsom några för Drätselkammarens åsigt i ärendet ej litet vägande motiv äro dessutom de omständigheter, hvilka beröras i sökandens åberopade skrifvelse, d. v. s. dels den industri, som komme att å tomten bedrifvas, bestående i tillverkning af cementrör, äfven sådana för kloakledningar, af hvilka rör staden säkert blefve en stor afnämare, då de äro både billigare och hållbarare än in- och utvändigt glacerade lerrör; dels att vid vikens utfyllning, som komme att ske med sten, utsprängd från en af sökanden redan tillhörig tomt, bereddes ett större, nu synnerligen lämpligt arbete åt arbetslösa stensprängare.

På grund af allt det anförda får Drätselkammaren därför hos Stadsfullmäktige vördsamt hemställa om bemyndigande:

ej mindre att till Stadsfullmäktige för utverkande af vederbörlig fastställelse inkomma med sådana kartor till ändrad stadsplan, som föranledes af intagande derå af en fabrikstomt af 4,350 kvadratmeters areal på det ifrågavarande området vid Norra hamnen i vinkeln mellan Sörnäs strandväg och en förlängning af Neckens gränd;

än ock att, sedan dylik ändring i stadsplan vunnits, till Kommunalrådet F. W. Grönqvist för ett pris af 26,100 mark samt en ersättning derutöfver af 4,500 mark för kanalsprängning försälja den sålunda nytillkomna fabrikstomten, hvars utfyllning omedelbart derefter bör påbörjas och för hvars köpeskillning amorteringen skall vidtaga från och med den 1 Januari 1905, för den händelse den ej då kontant erlägges, hvarjemte Grönqvist åligger att förskottera öfrig kostnad för förlängning af kloaken under Neckens gränd, till dess denna kostnad hunnit uti nästkommande års budget för staden intagas.

På Drätselkammarens vägnar:

Adolf Aminoff.

Th. Tallqvist.

Afskrift.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Då jag med anledning af bristande utrymme för mina nyinrättade fabriksanläggningar å fabrikstomten N:o 2 vid Sörnäs strandväg sett mig föranlåten att hos Drätselkammaren den 30 sistvikne Oktober anhålla om att ett närbeläget vattenområde vid samma strandväg emellan fabrikstomterna N:ris 292 och 296, betecknad på Stadsplanen såsom en öppen plats, blefve i enlighet med en af mig ingifven plankarta indeladt till fabrikstomt för att, sedan detsamma blifvit intaget uti fastställd stadsplan, af mig få inlösas och utfyllas, hafva de af Drätselkammaren utsedde synemännen, ehuru de erkänt att bemälda område väl kunde indelas till fabrikstomt på sätt den af mig ingifna planteckningen närmare utvisar, dock ansett att då ifrågavarande vattenområde ännu icke är utfyllt frågan vore i antydt syfte för tidigt väckt och därför borde anstå intill dess området i sin helhet blifvit utfyllt.

Jag antager att synemännen såsom skäl för sitt afstyrkande utlåtande ansett att förenämnda område, såsom färdigt utfyllt, kan betinga ett vida högre försäljningspris än hvad nu kan vara fallet i dess nuvarande skick, men ifall staden skall ombesörja utfyllningen, så kan det måhända dröja tiotal år innan området kan försäljas, enär det för staden icke lönar sig att utföra dylika fyllnadsarbeten annorlunda än då fyllningsmaterial tillfälligtvis står till buds gratis, och då sådant yppar sig finnes det så många andra mera maktpåliggande områden, hvilka dessförinnan böra ifrågakomma, och erfordras särskildt i denna trakt ett mångårigt arbete för utfyllning af Hagnäs torg i och för åstadkommande af kaj innan det kan blifva anledning att vidtaga med utfyllningen af nu ifrågavarande afsides belägna plats, som i alla händelser måste medföra åtskilliga kostnader innan området kan försäljas.

Med anledning häraf och då intet annat område i närheten står mig till buds för fullföljande af mina fabriksanläggningar, omfattande förutom en asfaltfabrik tillgodogörandet af tvenne under detta år inköpta patent, hvarvid enahanda råmaterial kommer till användning, och hvardera patentet afser tillverkning af nya icke härstädes förut tillverkade fabrikat, samt enär ifrågavarande fabrikation erfordrar vida mera utrymme än som förefinnes å den tidigare af mig innehafda tomten N:o 2 vid Sörnäs strandväg; då ju vidare staden icke onödigtvis bör sätta hinder i vägen för ett dylikt företags realiserande utan fastmer underlätta detsamma i betraktande af att ju en ny fabrik icke allenast tillför staden nya skatteinkomster utan därjämte såsom särskildt i detta fall, tillför staden en ny tomtbeskattning ifrån ett hittills värdelöst vattenområde, hvarförutom dessa skatteinkomster utan tvifvel i stadens ekonomi äga en mångfaldt större betydelse än inköpssumman för här ifrågavarande tomt, får jag hos Drät-

selkammaren ödmjukast anhålla om bifall till min förenämnda ansökan, helst flere arbetarebolag, hvilka af arbetsledaren å tomten N:o 2 vid Sörnäs strandväg fått meddelande om företaget, nästan dagligen besöka mig för att få erfara när jag kan påbörja ifrågavarande arbete, som i förbigående sagdt med omkring 30,000 mark skulle bidraga till anskaffandet af sysselsättning åt en mängd arbetare hufvudsakligast sådana, som äro i afsaknad af fackkunskaper, hvilka arbetare under nu instundande på grund af arbetsbrist svåra vinter på ett eller annat sätt måhända komma att falla stadens myndigheter till last.

Ifall Drätselkammaren besluter att bifalla min anhållan, torde högst två månader åtgå för utverkande af vederbörligt tillstånd för områdets indelning till fabriktomt och jag sålunda blifva i tillfälle att i början af nästkommande Februari månad vidtaga med utfyllningen.

Jag vågar hoppas att Drätselkammaren på anförda skäll måtte bifalla min ansökan och derefter skyndsammast skrida till på Kammaren ankommande åtgärder.

Helsingfors, den 4 December 1902.

F. W. Grönqvist.

HÄLSOVÅRDSNÄMNDEN

i

Helsingfors.

Helsingfors,

den 3 Februari 1903.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

N:o 10.

Anmodad att till Stadsfullmäktige afgifva utlåtande i anledning af kommunalrådet F. W. Grönqvists hos Drätselkammaren gjorda anhållan om tillstånd att genom utfyllning i sjön utvidga en af honom för närvarande vid stranden af området Aspnäs invid Sörnäs strandväg disponerad upplagsplats äfvensom om den förlängning af den allmänna kloaken tvärs under Sörnäs strandväg till Norra hamnen, hvilken förlängning till följd af ofvanberörda utfyllning ansetts nödig, får Nämnden vördsamt meddela att Nämnden ur sanitär synpunkt ej har något att i ärendet anmärka.

Till ärendet hörande handlingar återställas.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

Oskar Heikel.

R. Wuorio.

Handlingar angående anställande af en konsulent vid nämnden för arbetareangelägenheter.

Stadsfullmäktiges i Helsingfors

NÄMND

för

ARBETAREANGELÄGENHETER.

Helsingfors

den 29 januari 1903.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

N:o 7.

I den mån kroppsarbetarnes antal i kommunen ökas och olika spörsmål i arbetareangelägenheter af kommunalt intresse framträda, blir det nödvändigt att vid kommunen fästa en person med fackinsikt i de juridiska och socialpolitiska kunskaps-grenar, som äro erforderliga för en grundlig och riktig behandling af arbetareangelägenheter. Lika viktigt som det är för kommunen att, såsom redan är fallet, på andra praktiska områden hafva i sin tjänst anställda fackmän, som i förefallande ärenden afgifva sakkunnig och fullständig utredning, lika så önskligt skulle det vara att på nu ifrågavarande vidsträckta verksamhetsfält, där begångna misstag icke äro mindre ödesdigra, disponera öfver fackmannainsigter och erfarenhet. Å andra sidan vore det för den redan nu synnerligen talrika arbetareklassen i hufvudstaden af stor betydelse, att en oberoende och fullt opartisk man ginge densamma tillhanda med upplysningar i ämnen, där okunnighet och bristande sakkännedom lända till onödiga tvister och ogrundadt missnöje eller ock i vissa fall till verkligt förfördelande af kroppsarbetarnes intressen.

Med afseende härå har Nämnden för arbetareangelägenheter ansett en socialpolitisk fackmyndighet, delvis efter mönster af de i utlandet verkande *arbetaresekreterariaten*, böra komma till stånd jemväl uti Helsingfors kommun. Enligt till buds stående uppgifter för Juni månad 1902 hafva sådana sekretariat exempelvis i Tyskland, hvarest denna institution dock först under de senare åren omfattats med större intresse, allaredan inrättats å 37 skilda orter; och torde dessa anstalter i tillämpliga delar kunna tjena som förebild för motsvarande myndigheter hos oss.

Enligt Nämndens åsigt borde det föreslagna sekretariatet tillsvidare erhålla en provisorisk organisation samt göromålen vid detsamma till en början bestridas

af endast en person, som med afseende å arten af honom åliggande tjänsteverksamhet borde benämnas *konsulent i arbetareangelägenheter*. Önskligt vore att denne funktionär med juridisk insigt i frågor, som beröra kommunens samt arbetsgifvarnes och arbetarenes ömsesidiga intressen, skulle förknippa kunskap i socialpolitiska ämnen och blick för desamma. Visserligen är juridisk kunskap icke med nödvändighet förenad med erfarenhet på det social-politiska området, men någon svårighet torde dock icke möta att för befattningen erhålla en fullt kvalificerad person med en allsidig uppfattning i hithörande frågor.

Om arbetet vid det föreslagna sekretariatet framdeles skulle i ansenlig grad ökas, kan möjligen fråga uppstå om göromålens fördelning på tvenne personer med särskilda kvalifikationer för nämnda två sidor af sekretariatets verksamhet. I sådant fall skulle såsom biträde åt konsulenten anställas en juridiskt bildad person, som tillika kunde fungera såsom juridiskt biträde åt obemedlade. Den för sistsagda ändamål inrättade kommunala befattning, som nu lyder under förlikningsnämnden, men under antydt förhållande komme att uppgå i sekretariatet, aflönas för närvarande med endast 2,500 mark för år, och har enligt uppgift af innehafvaren under senaste år tagits i anspråk för 250—315 anmälda fall i månaden, till stor del slutande med förlikning och endast i få fall berörande här ifrågakommande angelägenheter.

Med hänsyn till den jmförelsevis ringa frekvensen af rättegångstvister mellan arbetare och arbetsgifvare, som hittills handlagts af fattigsakföraren, har inom Nämnden föreslagits, att åt konsulenten omedelbart borde öfverlemnas att i slika fall vid domstol föra arbetarenes talan. Då det tillika blifvit ifrågasatt att de föreslagna arbetsförmedlingsanstalternas styrelser skulle i en del fall af denna beskaffenhet fungera som förlikningsnämnder, skulle måhända arbetaresekretariatets anlitande för drifvande af mål åtminstone till en början icke blifva särdeles betungande. Nämnden har dock enat sig om den åsikt, att den nu föreslagna funktionärens opartiska ställning skulle lida på att han skulle uppträda som rättegångsbiträde och att därför denna verksamhet borde tillsvidare skötas som härintills eller framdeles uppdragas åt en jurist vid arbetaresekretariatet. Den tjänsteman, som nu skulle anställas, borde dock i hvarje fall genom meddelande af upplysningar och råd i möjligaste mån förekomma anlitande af domstol i arbetareangelägenheter.

Det har äfven ifrågasatts huruvida icke framdeles, sedan arbetskrafterna vid sekretariatet ökats, sekreteraregöromålen vid Nämnden för arbetareangelägenheter, hvilken befattning för närvarande åtföljes af ett arvode af 600 mark om året, jemväl kunde åt någondera af sekretariatets tjänstemän anförtros. Men då Nämndens ställning till sekretariatet betingar en skild sekreterare samt å denne ankommande uppsättning af Nämndens skrivelser, protokollsföring och öfriga expeditionsgöromål delvis komme att ligga utom området för sekretariatets äfven derförutan nog så mångsidiga och arbetsdryga verksamhet, har Nämnden ansett nu ifrågakomna sekreterarebefattning fortfarande böra bibehållas.

Utöfver de åligganden, som enligt hvad ofvan antydts, borde åhvälfvas den nu föreslagna arbetarekonsulenten, skulle denne tjänsteman tillkomma en särskild uppgift i inspektionen af de olika inrättningar för den arbetande befolkningens väl, som af denna kommun understödas och hvilka böra befrämjas genom enhetlig uppsigt och insiktsfulla råd. En annan icke mindre viktig uppgift för konsulenten skall här nedan beröras.

Inom arbetarekretsarna har tidtals klagan försports deröfver, att yrkesinspektionen lemnar mycket öfrigt att önska och icke är så effektiv som den borde vara. Då det berättigade i dessa klagomål särskildt i fråga om handtverkerierna ej torde kunna förnekas, har hos Nämnden kommit under öfvervägande, om icke arbetarekonsulenten i någon mån kunde bidraga till att inspektionen af handtverkerierna blefve mera verksam. Orsaken dertill att den inspektion, som jemlikt § 18 af nådiga förordningen den 15 april 1889 angående skydd för arbetare i de industriella yrkena, jemförd med 4 § af yrkesinspektörernas instruktion af den 21 december 1889, är afsedd att försiggå genom Helsovårdsnämnden i Helsingfors, ej tillfredsstält berättigade anspråk, bör väl sökas deri, att inspektionen af de arbetsställen, der yrkesverksamheten bedrifves med biträde af legda arbetare, tager så mycken tid i anspråk, att den vid kommunens helsovård anställda personalen ej kunnat i tillräcklig mån disponera för inspektionen nödig arbetskraft. Detta sakförhållande förklaras deraf, att i Helsingfors finnas öfver 1,000 författningsenligt inspektion underkastade arbetsställen. Då sålunda för yrkesinspektionen ökade arbetskrafter erfordras, om arbetareskyddslagstiftningen skall kunna medföra den nytta, som dermed afses, så har Nämnden ansett det vara önskvärdt, att de ledande krafterna ökades, och att för ernåendet häraf arbetarekonsulenten finge deltaga i yrkesinspektionen. Härigenom skulle i denna inspektionstjänst ställas en ny kraft, hvaraf de intressen inspektionen afses att gagna kunde hafva mycken nytta, jemte det konsulenten under deltagandet i inspektionen blefve i tillfälle att göra iakttagelser, som äfven för hans tjänsteverksamhet i öfrigt vore till gagn.

Under antagande att rum för två eller tre mottagningar i veckan kunde i någon lämplig af staden disponerad lokal beredas åt konsulenten, borde förutom behöflig komplettering af Nämndens för arbetareangelägenheter bibliotek samt mindre poster för vaktmästare och expenser, någon annan utgift för den föreslagna institutionen tillsvidare icke ifrågakomma än aflöningen åt konsulenten. Denne borde af Stadsfullmäktige antagas på tre år och till en början erhålla i arvode förslagsvis 3,600 mark i året. För mera omfattande statistiska undersökningar, som möjligen komme att af Stadsfullmäktige anordnas utöfver dem, som ankomma på aktuarien vid Drätselkammaren, kunde dock särskilda utgifter icke undvikas. Å andra sidan borde i fall af institutionens utveckling statsunderstöd för densamma kunna påräknas.

På anförda grunder får Nämnden för arbetareangelägenheter hos Herrar Stadsfullmäktige vördsamt hemställa

att en kommunal konsulent i arbetareangelägenheter måtte vid Nämnden provisoriskt anställas på 3 år och emot ett arvode af 3,600 mark om året, samt

att för denne funktionär, hvilken på framställning af Nämnden för arbetareangelägenheter skulle utses af Stadsfullmäktige och sjelffallet borde vara de båda inhemska språken fullt mäktig, måtte fastställas följande tjänsteåligganden, nämligen:

att till Stadsfullmäktige och stadens nämnder afgifva utredning och utlåtanden i arbetareangelägenheter, för hvilket ändamål konsulenten äfven deltagar i Nämndens för arbetareangelägenheter sammanträden;

att uppgöra och bearbeta den kommunala statistiken i speciela arbetarefrågor med åtnjutande af särskild ersättning och biträde enligt Stadsfullmäktiges bestämmande;

att biträda Helsevårdsnämnden vid inspektionen af handtverkerierna;

att utöfva närmaste tillsynen öfver de af kommunen understödda eller bekostade inrättningar, som afse den arbetande klassens bästa, samt öfver deras verksamhet aflemna redogörelser till vederbörande nämnder;

att efter Nämndens för arbetareangelägenheter anvisning afgiftsfritt meddela personer, hörande till den arbetande befolkningen, muntliga upplysningar och råd i alla sådana frågor, som röra förhållandet mellan arbetaren som sådan och arbetsgifvare eller offentliga myndigheter och inrättningar;

att årligen före februari månads utgång afgifva berättelse och statistik öfver konsulentens verksamhet till Nämnden för arbetareangelägenheter, som insänder densamma till Stadsfullmäktige.

Skulle Nämndens framställning i hufvudsak vinna Herrar Stadsfullmäktiges godkännande, får Nämnden ytterligare föreslå:

att Stadsfullmäktige måtte bestämma tiden för ledigansläendet af ifrågakomna befattning samt åt Nämnden för arbetareangelägenheter uppdraga att derom vidtaga åtgärd;

att ett anslag af 1,000 mark måtte beviljas till komplettering af Nämndens socialpolitiska bibliotek; äfvensom

att ett anslag af 200 mark om året måtte observeras åt konsulenten i arbetareangelägenheter till expenser och ersättning för vaktmästarebiträde.

På Nämndens för Arbetareangelägenheter vägnar:

F. Gustafsson.

John Uggla.

Utskottsbetänkande angående renhållningsväsendets i staden ordnande.

Sedan Helsovårdsnämnden i skrifvelse af den 30 januari 1901 (*tr. handl. n:o 8 för 1901*) till Stadsfullmäktige inkommit med betänkande om renhållningsväsendets i staden ordnande, innefattande sagda betänkande jämväl förslag till ändring af 21 och 25 §§ i stadens polisordning samt till renhållningsstadga för staden, infortrade Fullmäktige genom remiss af den 26 derpåföljande februari Drätselkammarens utlåtande i ämnet. Detta utlåtande, åtföljdt af ett yttrande, som afgifvits utaf en för sakens närmare beredning tillsatt delegation, bestående af repräsentanter för jernvägsstyrelsen och Drätselkammaren, aflemnades af Kammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 20 februari 1902 (*tr. handl. n:o 10 för 1902*), hvarefter, vid Fullmäktiges sammanträde den 25 mars samma år, såväl Kammarens framställning som Helsovårdsnämndens förslag jämte förslagen till ändring af polisordningen och till renhållningsstadga för staden af Fullmäktige godkändes. Tillika beslöto Fullmäktige att Kammaren skulle i förslaget till innevarande års budget observera erforderligt anslag för reformens genomförande.

Under rubriken Renhållningsväsendet upptogs derpå i årets budget anslag för anskaffande af soptransportkärror, anläggning af sopstationer inom staden samt jernvägsspår, platformer, skjul m. m. å afstjälpningsplatsen vid Malm, 59,810 mark. Beträffande denna post anmältes af Drätselkammaren att den hänförde sig till ett af stadsingeniören uppgjort förslag beträffande förenklad behandling af sopor och deras transport, hvilket förslag då ännu icke inkommit. Anslaget infördes förty ock i budgeten endast under förutsättning att stadsingeniörens berörda förslag komme att af Fullmäktige i sinom tid godkännas.

Nu mera har Drätselkammaren, i skrifvelse af den 27 december 1902 (*tr. handl. n:o 3 för 1903*), till Stadsfullmäktige öfverlämnat sistnämnda förslag. Vid sammanträde den 20 sistlidne januari hafva Fullmäktige derpå åt undertecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med betänkande i ärendet.

Stadsingeniörens framställning utmynnar i två alternativa förslag, af honom benämnda alt. I och alt. II. Enligt hvardera förslaget skulle *latrinspillningen* uppsamlas i hermetiskt slutande metallkärl samt vid fyra särskilda stationer inlastas i

jernvägsvagnar för att transporteras till en afstjälpningsplats, som komme att för ändamålet anläggas vid Malm. De föreslagna lastningsstationerna komme att förläggas till Magasinskajen, Gråsviken, järnvägens godsmagasin och Svalbogatan invid Sörnäs bibana. *Soporna* skulle deremot enligt alt. I transporteras på hittills vanligt sätt till två andra stationer för att der lastas i särskildt konstruerade jernvägsvagnar. Då vid denna lastning damm icke kunde undvikas, måste sistnämnda stationer placeras utom de bebygda stadsdelarna, och har stadsingeniören föreslagit stationernas placering å Sörnäs udde och norra delen af fabriksqvarteret n:r 181, sistnämnda plats dock endast så länge närliggande kvarter vore obebygda. — Enligt alt. II skulle några särskildt anordnade soplastningsplatser icke erfordras, enär soporna, uppsamlade i för ändamålet konstruerade jernbehållare, komme att, utan omlastning, i behållarne forslas till afstjälpningsplatsen å Malm, och först der skulle tömningen af behållarne ega rum. Storleken af de föreslagna behållarne blefve så afpassad att fyra behållare komme att rymmas i ett särskildt konstrueradt, högst enkelt fordon, i hvilket behållarene hängde på tappar och hvarifrån de således vore lätt aflyftade. För sopkärlens transport till afstjälpningsplatsen å Malm fordrades ej särskildt utrustade jernvägsvagnar, utan kunde den vanliga, öppna typen för ändamålet användas. Anläggningskostnaden stälde sig för alt. I till 150,650 mark och för alt. II till 129,810 mark samt den årliga underhållskostnaden för alt. I till 212,020 mark och för alt. II till 181,000 mark, hvilken underhållskostnad dock vore beräknad att betäckas dels genom försäljning af gödsel, sopor och affall, dels genom gårdsegarenes afgifter, utgörande enligt alt. I c. 2:04 mark och enligt alt. II c. 1:65 mark per person och år. — För sin del har stadsingeniören förordat det senare alternativet. — Tillika har stadsingeniören föreslagit att tidsbestämningarna i 25 § af polisordningen måtte utfärdas att gälla endast för forsling af sådan latrinspillning, som icke uppsamlats i täta, med väl tillslutande lock försedda behållare, stinkande afskräden och affall uppsamladt från gårdarna, samt att i renhållningsstadgan måtte införas de bestämningar om affallets sorterande inom gårdarna, som kunde erfordras för afskiljande af för jordbruket användbart affall från sådant affall, som kunde antingen användas vid utfyllningar eller eljes afstjälpas i stadens omedelbara närhet.

Såväl Helsovårdsnämnden som Drätselkammaren hafva obetingadt tillstyrkt godkännande af alt. II samt förordat att *Byggnadskontoret måtte bemyndigas att vid anläggningen af renhållningsverket iakttaga detsamma*. Äfven beträffande den föreslagna ändringen af 25 § i polisordningen hafva berörda myndigheter understött stadsingeniören, dock under förbehåll att ifall transporten af behållare, hvilka till öfvervägande del innehölle i förruttnelse lätt öfvergående köksaffall och andra stinkande ämnen, skulle försiggå äfven under dagen, dessa kärl borde, för undvikande af stank, vara liksom latrinkärnen försedda med hermetiskt slutande lock. Tillika har dock Drätselkammaren anmält att emedan Kammaren icke hade sig bekant, huru långt ärendet rörande ändring af sagda § i polisordningen för staden framskridit och huruvida det för närvarande lämpade sig att deri ytterligare försöka utverka några

förändrade bestämmingar, *Kammaren icke heller nu kunde göra någon särskild framställning i sådant syfte*. Den af Byggnadskontoret föreslagna ändringen i renhållningsstadgan, gående ut derpå att deri måtte införas sådana bestämmingar om affallets sorterande inom gårdarne och uppbevarande i särskilda behållare, som skulle föranledas af den olika användbarheten af detta affall samt lättnader vid dess undanskaffande, uppläggning och afsättning, hvilket ändringsförslag omfattats äfven af Helsevårdsnämnden, *har Drätselkammaren deremot på upptagna skäl trott sig böra afstyrka*.

Äfven utskottet har, vid behandlingen af ifrågavarande ärende, utan tvekan omfattat stadsingenjörens alternativa förslag II, som synes utskottet vara både hygieniskt riktigare och mera ekonomiskt än det andra alternativet I. Då de förordade anordningarna, för hvilkas säkra bedömande erfarenhet ännu icke föreligger, måste i någon mån betraktas ur synpunkten af ett experiment och icke såsom aldeles definitiva åtgärder för renhållningsväsendets ordnande, måste såsom ett ytterligare stort företräde hos förslaget II anses att detsamma otvunget möjliggör en öfvergång till alt. I, ifall en dylik öfvergång af en eller annan anledning framdeles skulle visa sig behöflig. Också den omständigheten, att transport af sopor enligt förslaget II kunde på vissa vilkor tillåtas under större delen af dygnet, utgör en icke oväsentlig förtenst hos förslaget.

Hvad beträffar den föreslagna ändringen af 25 § i stadens polisordning så kan utskottet af samma skäl som Drätselkammaren nu icke inkomma med förslag till ny formulering af sagda §, men torde Stadsfullmäktige böra hos Magistraten anhålla om vidtagande i sinom tid af för ändringen nödig åtgärd.

Ehuru äfven utskottet skulle anse det för önskligt att, såsom stadsingenjören förordat, sopor, köksaffall o. dyl. skulle redan vid uppsamlandet och före dess bortforsling från gårdarna sorteras och uppläggas i särskilda behållare på sätt som föranledes af den olika användbarheten af affallet samt för att underlätta dess undanskaffande, uppläggning och afsättning, tror dock utskottet, i likhet med Drätselkammaren, en dylik sortering icke böra framtingas genom påbud derom i renhållningsstadgan. Sagda önskningsmål torde böra realiseras på frivillighetens väg genom öfverenskommelser derom mellan gårdsegarene och renhållningsverket, hvarvid åt de gårdsegare, som befinnas villiga att företaga en dylik sortering, kunde beviljas vissa förmåner, förslagsvis nedsättning i afgiften för renhållningen. Den omständigheten att, på sätt utskottet ofvan redan framhållit, ifrågavarande anordningar tillsvidare ännu i mycket bära karaktären af ett försök, talar också i sin mån för nödvändigheten att icke genom öfverdrifven reglementering binda renhållningsverkets ledning.

Af sistnämnda anledning har utskottet jemväl afstått från att ingå i närmare bedömande af ett inom utskottet väckt förslag derom att åt gårdsegare, som sådant

önska, måtte öfverlemnas att sjelfve ombesörja transporten af latrinspillning och annat affall till stationerna, förutsatt att sådant sker på sätt som kan af hälsovårdsmyndigheterna godkännas. Också denna fråga lärer böra öfverlemnas till renhållningsverkets fria pröfning.

Utskottet får alltså vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta:

att bemyndiga Byggnadskontoret att vid inrättandet af renhållningsverket anordna detsamma på sätt Kontorets förslag benämndt alternativ II innehåller;

att hos Magistraten anhålla om åtgärd för sådan ändring af 25 § i stadens polisordning att de af Stadsfullmäktige godkända tidsbestämmingar, som hänföra sig till transporten af orenlighet, måtte fastställas att gälla endast för forslng af latrinspillning, som icke uppsamlats i täta, med väl tillslutande lock försedda behållare, samt stinkande afskräden och affall ur slaskbrunnarna, hvaremot transporten icke blott af fekalier uti hermetiskt tillslutna hinkar utan ock af sopor och annat affall, som icke vore stadt i förruttnelse eller eljes stinkande och som förvarades i slutna jernbehållare, finge ske under hela dygnets förlopp med undantag endast af den tid på dagen, då trafiken är liftigast;

men att frågan om sådan ändring af renhållningsstadgan, som Byggnadskontoret ofvan föreslagit, finge förfalla.

Helsingfors, den 9 februari 1903.

Adolf Aminoff.

Hugo Lindberg.

Julius Tallberg.

Handlingar rörande Helsingfors stads räkenskaper och bokslut för år 1902.

Jemlikt den för Helsingfors stads Drätselkontor gällande instruktion afgifves härmed berättelse öfver stadens bokslut för år 1902.

Utöfver hvad ur efterföljande bokslutstabläer direkt framgår, tillåter sig kontoret beträffande de skilda utgifts- och inkomst-titlarne lemna efterföljande närmare uppgifter.

Utgifter.

1. Stadens skulder.

3,6 % Chausséeobligationslånet af år 1865.

Ursprungligt belopp Fmk 160,000:—

	Förfallna obligationer				Förfallna kuponger			
	Antal à 100 mk	Antal à 50 mk	Fmk		Antal à 3: 60	Antal à 1: 80	Fmk	
Utestående belopp d. 1/1	—	—	—	—	62	23	264	60
Förfallna d. 1/2	—	—	—	—	300	600	2,160	—
Summa	—	—	—	—	362	623	2,424	60
Under året inlösta	—	—	—	—	281	587	2,068	20
Rest	—	—	—	—	81	36	356	40
Præskriberade	—	—	—	—	4	2	18	—
Bilans till år 1903	—	—	—	—	77	34	338	40

Lånet förfaller till inlösen d. 1 Februari 1905.

5 % Obligationslånet af år 1876.

Ursprungligt belopp Fmk 1,500,000: —

	Förfallna obligationer				Förfallna kuponger					
	A 1,000 mk	B 500 mk	C 200 mk	Fmk.	A 25:—	B 12:50	C 5:—	Fmk.		
Utestående belopp d. 1/1	3	7	9	7,692	50	22	66	93	1,840	—
Förfallna d. 1/5	9	26	19	25,800	—	412	1,235	1,013	30,802	50
” d. 1/11	—	—	—	—	—	403	1,209	994	30,157	50
Summa	12	33	28	33,492	50	837	2,510	2,100	62,800	—
Under året inlösta	7	25	18	22,945	—	826	2,453	2,048	61,552	50
Rest	5	8	10	10,547	50	11	57	52	1,247	50
Kuponger till förfallna oblig.	—	—	—	557	50	11	13	24	557	50
						22	70	76	1,805	—
Præskriberade	—	—	—	—	—	—	2	1	30	—
Bilans till år 1903	5	8	10	9,990	—	22	68	75	1,775	—

Vid årsskiftet utestodo följande, förfallna obligationer:

A 1,000 mk	B 500 mk	C 200 mk
157	179	114
223	195	157
428	241	206
453	738	620
455	1,143	625
	1,173	628
	1,271	641
	1,397	655
		827
		830

4 1/2 % Obligationslånet af år 1882.

Ursprungligt belopp Fmk 1,550,000: —

	Förfallna obligationer				Förfallna kuponger					
	A 3,000 mk	B 1,000 mk	C 500 mk	Fmk	A 67: 50	B 22: 50	C 11: 25	Fmk		
Utestående belopp d. 1/1	—	10	21	18,058	75	2	25	47	1,226	25
Förfallna d. 1/6	5	22	29	51,500	—	94	442	498	21,892	50
" d. 1/11	—	—	—	—	—	89	420	469	20,733	75
Summa	5	32	50	69,558	75	185	887	1,014	43,852	50
Under året inlösta	5	23	29	52,027	50	181	842	935	41,681	25
Rest	—	9	21	17,531	25	4	45	79	2,171	25
Kuponger till förfallna oblig.	—	—	—	787	50	—	16	38	787	50
Bilans till år 1903	—	9	21	16,743	75	4	61	117	2,958	75

Vid årets utgång utestodo följande, förfallna obligationer:

A 3,000 mk	B 1,000 mk	C 500 mk
—	18	143
—	87	147
—	356	215
—	357	268
—	365	274
—	450	565
—	473	599
—	490	754
—	549	756
—	—	759
—	—	760

4 1/2 % Obligationslånet af år 1892.

Kontraheradt med Föreningsbanken i Finland, Nordska Aktiebanken för Handel och Industri samt Senatern L. Mechelin. Ursprungligt belopp Fmk 4,500,000:—

	Förfallna obligationer				Förfallna kuponger				
	A 5,000 mk	B 1,000 mk	C 500 mk	Fmk.	A 112: 50	B 22: 50	C 11: 25	Fmk.	
Utestående belopp d. 1/1	—	1	1	1,865	—	158	1,512	967	62,673 75
Förfallna d. 1/5	2	8	10	23,000	—	384	1,449	1,926	97,470 —
” d. 1/11	—	—	—	—	—	382	1,441	1,916	96,952 50
Summa	2	9	11	24,365	—	924	4,402	4,809	257,096 25
Under året redovisade	2	8	9	22,500	—	735	3,415	3,458	198,427 50
Rest	—	1	2	1,865	—	189	987	1,351	58,668 75
Kuponger till förfallna oblig. . .	—	—	—	90	—	—	3	2	90 —
Bilans till år 1903	—	1	2	1,775	—	189	990	1,353	58,758 75

Oredovisade utestodo vid årsskiftet obligationerna:

A 5,000 mk	B 1,000 mk	C 500 mk
—	781	978
—	—	1,546

3 1/2 % Obligationslånet af år 1898.

Kontraheradt med Finlands Bank, Föreningsbanken i Finland, Bankhuset Robert Warschauer & Co, Berlin, och Aktiebolaget Stockholms Handelsbank, Stockholm. Ursprungligt belopp Fmk 3,994,000:—

	Förfallna obligationer					Förfallna kuponger				
	A 5,000 mk	B 2,000 mk	C 1,000 mk	D 500 mk	Fmk.	A 87: 50	B 35: —	C 17: 50	D 8: 75	Fmk.
Utestående belopp 1/1	—	1	—	1	2,360	—	—	—	13	113 75
Förfallna den 1/2	—	—	—	—	—	180	441	591	1,140	51,502 50
” den 1/8	—	3	3	24	21,000	180	441	591	1,140	51,502 50
Summa	—	4	3	25	23,360	360	882	1,182	2,293	103,118 75
Under året redovisade	—	3	3	24	21,000	360	882	1,179	2,289	103,031 25
Rest	—	1	—	1	2,360	—	—	3	4	87 50
Kuponger till ff. oblig.	—	—	—	—	87 50	—	+ 2	—	+ 2	+ 87 50
Bilans till år 1903	—	1	—	1	2,272 50	—	2	3	6	175 —

Vid årsskiftet utestodo oredovisade:

A 5,000 mk	B 2,000 mk	C 1,000 mk	D 500 mk
—	54	—	222

4 % Obligationslånet af år 1900.

Kontraheradt med Finlands Bank, Föreningsbanken i Finland, Bankhuset Robert Warschauer & C:o, Berlin, Vereinsbank in Hamburg, Bankhuset M. M. Warburg & C:o, Hamburg, och Aktiebolaget Stockholms Handelsbank, Stockholm. Ursprungligt belopp Fmk 3,000,000: —

	Förfallna obligationer					Förfallna kuponger				
	A 5,000 mk	B 2,000 mk	C 1,000 mk	D 500 mk	Fmk	A 100:—	B 40:—	C 20:—	D 10:—	Fmk
Utestående belopp d. $\frac{1}{1}$	—	—	1	1	1,500	1	9	21	53	1,410
Förfallna d. $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	180	447	594	1,194	59,700
„ d. $\frac{1}{8}$	—	3	6	6	15,000	180	447	594	1,194	59,700
Summa	—	3	7	7	16,500	361	903	1,209	2,441	120,810
Under året redovisade	—	3	6	6	14,990	356	887	1,180	2,364	118,320
Rest	—	—	1	1	1,510	5	16	29	77	2,490
Kuponger till ff. oblig.	—	—	—	—	50	—	—	2	1	50
Bilans till år 1903	—	—	1	1	1,460	5	16	31	78	2,540

II. Stadens embetsverk.

Konti under denna hufvudtitel förete icke nämnvärda afvikelser från den för året fastställda staten. Endast expenseanslaget är öfverskridet med ca 1,200 mark. De ur expensemedlen under året bestridda kostnaderna fördela sig som följer:

Städning	Fmk	1,284: 24
Tryckarbeten	„	3,479: 34
Bokbinderiarbeten	„	1,274: 50
Skrifmaterial	„	1,770: 24
Annonser	„	613: 14
Postporto	„	380: 56
Renskrifning	„	4,653: 95
Arvoden för valförrättningar	„	834: —
Vaktmästarearvoden	„	457: 25
Diverse	„	1,451: 75
	Fmk.	16,198: 97

Under de närmast föregående åren hafva kostnaderna för denna hufvudtitel uppgått till följande belopp:

År 1893	<i>Fm.</i>	179,796: 64.	År 1898	<i>Fm.</i>	213,485: 69.
” 1894	”	183,230: 20.	” 1899	”	216,135: 26.
” 1895	”	191,927: 70.	” 1900	”	221,240: 54.
” 1896	”	192,934: 17.	” 1901	”	221,389: 39.
” 1897	”	206,090: 76.	” 1902	”	225,433: 06.

III. Kommunalförvaltningen.

Under denna rubrik förekomma betydligare öfverskridande af anslagsbeloppet endast å kontot för Stadsfullmäktiges kansli, hvilket öfverstigit anslaget med 4,754 mk 77 p:ni. Kansliets utgifter under året utgöras af:

Aflöningar och arvoden	<i>Fm.</i>	8,748: 95
Tryckningskostnader	”	7,537: 91
Annonser	”	505: 36
Renskrifningskostnader	”	75: 50
Diverse	”	287: 05
	<i>Fm.</i>	17,154: 77

Totalkostnaderna för hufvudtiteln III, Kommunalförvaltningen, förete för de senaste tio åren följande siffror:

År 1893	<i>Fm.</i>	162,367: 10.	År 1898	<i>Fm.</i>	194,595: 12.
” 1894	”	163,690: 81.	” 1899	”	196,551: 56.
” 1895	”	174,401: 37.	” 1900	”	216,755: 37.
” 1896	”	179,340: 39.	” 1901	”	226,849: 89.
” 1897	”	180,605: 15.	” 1902	”	240,091: 11.

IV. Gatubelysningen.

Å samtliga belysningskonti förekomma besparingar, inalles uppgående till 14,953 mk 53 p:ni. Under de närmaste fem åren uppgå kostnaderna för belysning af stadens gator, öppna platser och hamnar till nedanstående belopp:

År	Gasbelysning	Petroleum belysning	Elektrisk belysning	Totalkostnad
1898 . .	98,456 15	58,832 42	9,013 73	166,302 30
1899 . .	99,070 40	67,532 70	9,074 42	175,727 52
1900 . .	100,394 68	75,666 80	7,689 48	191,750 96
1901 . .	97,010 05	79,431 70	6,313 75	182,755 50
1902 . .	104,940 40	82,504 94	7,246 63	194,715 97

V. Brandverket.

Brandverkets utgiftskonti afvika ytterst ringa från den för året fastställda staten, samt resultera i en besparing af 608 mk 64 p:ni å anslagen.

VI. Polisrättningen.

Å aflöningskontot förekommer en besparing af 2,739 mk 87 p:ni, uppkommen genom att vakanser under året förefunnits i polispersonalens numerär.

Besparingen i anslaget för polisvården å Forsby hemman beror hufvudsakligen på att endast tvenne handräkningskonstaplar därstädes varit engagerade.

VII. Sundhets- och sjukvården.

Under denna hufvudtitel förekomma särskildt beträffande Maria sjukhus rätt betydande afvikelser från årsstaten, hvilka för sjukhuset dock sammanlagdt representera en inbesparing å anslagsbeloppen, uppgående till 4,301 mk 30 p:ni.

Omkostnaderna för Maria sjukhus utgöras af:

Aflöningar	<i>Fm.</i>	39,391: 98
Medicin	"	12,763: 17
Bränsle	"	16,213: 65
Belysning	"	5,561: 83
Kost	"	72,821: 67
Underhåll af inventarier	"	19,431: 77
Förbrukningsartiklar	"	7,158: 79
Oförutsedda utgifter	"	1,732: 03
	<i>Fm.</i>	175,074: 89

Denna summa fördelar sig å sjukhusets olika afdelningar sålunda:

Medicinska afdelningen	<i>Fm.</i>	28,023: 67
Epidemi-afdelningen	"	16,824: 66
Medicinsk-kirurgiska afdelningen	"	4,758: 32
Ekonomie afdelningen	"	125,468: 24
	<i>Fm.</i>	175,074: 89

Frekvensen i sjukhuset framgår af nedanstående tablå:

Å r	Antal patienter	Sjukvårdsdagar	Totalkostnad i Fmk	
1895	1,167	31,250	83,217	95
1896	1,301	34,618	87,712	—
1897	1,399	39,016	106,245	69
1898	1,316	35,446	111,814	47
1899	1,530	45,719	144,331	52
1900	1,426	43,503	139,980	14
1901	1,289	40,364	154,519	71
1902	1,389	46,677	175,855	84

VIII. Fattigvården.

Såsom af nedanstående sammanställning framgår hafva största delen af Fattigvårdens anslag för året visat sig otillräckliga, hvarför desamma betydligt öfverskridits:

Fattigvårdens i Helsingfors utgifter under år 1902.

	Anslag enligt stat		Summa utgift		Öfverskridit anslaget		Behållning å anslaget	
<i>Fattigvårdsstyrelsen.</i>								
Aflöningar	11,000	—	11,000	—	—	—	—	—
Arvode för tillsyningsmän	6,500	—	5,499	93	—	—	1,000	07
Ersättning för inspektionsresor	800	—	387	05	—	—	412	95
<i>Fattiggården.</i>								
Aflöningar	15,420	—	15,420	—	—	—	—	—
Beklädnad	5,500	—	5,511	07	—	11	07	—
Kost	28,000	—	29,225	52	1,225	52	—	—
Läkemedel	3,500	—	3,678	08	—	178	08	—
Inventarier	1,000	—	1,395	93	—	395	93	—
Material	800	—	1,069	30	—	269	30	—
Ved och belysning	8,000	—	7,993	55	—	—	6	45
Hästfouage	1,000	—	766	30	—	—	233	70
Remontarbeten	3,500	—	4,644	96	1,144	96	—	—
Diverse utgifter	3,500	—	4,087	45	—	587	45	—
<i>Arbetsinrättningen.</i>								
Aflöningar	2,940	—	2,940	—	—	—	—	—
Ved och belysning	1,300	—	1,121	99	—	—	178	01
Kost	9,000	—	10,225	51	1,225	51	—	—
Beklädnadskostnader	1,800	—	1,831	48	—	31	48	—
Material	5,000	—	5,896	97	—	896	97	—
Inventarier och arbetsverktyg	500	—	447	87	—	—	52	13
Transport	109,060	—	113,142	96	5,966	27	1,883	31

	Transport	109,060 —	113,142 96	5,966 27	1,883 31
Flitpenningar		800 —	885 25	85 25	— —
Remontarbeten		1,000 —	790 90	— —	209 10
Diverse utgifter		500 —	939 17	439 17	— —
<i>Dårvårdsanstalten.</i>					
Afföningar		6,960 —	6,960 —	— —	— —
Beklädnad		3,000 —	3,037 91	37 91	— —
Kost		13,000 —	14,225 51	1,225 51	— —
Läkemedel		1,500 —	1,781 72	281 72	— —
Inventarier		1,000 —	1,142 02	142 02	— —
Ved och belysning		7,000 —	6,894 13	— —	105 87
Remontarbeten		1,200 —	1,526 01	326 01	— —
Diverse utgifter		1,000 —	1,398 71	398 71	— —
<i>Understöd och kostnader för fattiga utom inrättningen.</i>					
För i staden och å landsbygden utackorderade		64,000 —	69,500 42	5,500 42	— —
I särskilda inrättningar intagna		7,000 —	5,017 65	— —	1,982 35
Sjukvård		7,500 —	9,244 90	1,744 90	— —
Dårvård		22,000 —	21,784 —	— —	216 —
Läkemedel		5,000 —	5,509 03	509 03	— —
<i>Direkta understöd:</i>					
a) åt personer ovilkorligen berättigade till fattigvård		24,000 —	25,660 —	1,660 —	— —
b) åt nödställda, hvilka icke ega ovilkorlig rätt till fattigvård		16,000 —	18,149 —	2,149 —	— —
<i>Diverse.</i>					
Understöd åt värnepligtiges hustrur och barn		500 —	— —	— —	500 —
Expenser och oförutsedda utgifter		3,000 —	3,040 65	40 65	— —
Summa <i>Smc</i>		295,020 —	310,629 94	20,506 57	4,896 63

Totalkostnaderna för fattigvården i staden uppgå för de senaste tio åren till följande belopp:

År 1893	<i>Smc</i>	273,314: 72.	År 1898	<i>Smc</i>	258,794: 94.
” 1894	”	278,482: 61.	” 1899	”	260,557: 78.
” 1895	”	274,135: 95.	” 1900	”	288,742: 13.
” 1896	”	278,876: 45.	” 1901	”	303,687: 22.
” 1897	”	270,217: 57.	” 1902	”	310,629: 94.

IX. Undervisningsväsendet.

Under hufvudtiteln förekomma för året rätt betydande besparingar å anslagssummorna. Så har å anslaget för handtverksskolor inbesparats inemot 6,500 mark, hufvudsakligen hänförande sig till lägre handtverksskolorna, för hvilka kostnaderna nedgått genom af minskad elevfrekvens föranledd indragning af några klasser. Folkskolebudgeten visar en besparing å anslagsbeloppen uppgående innalles till 28,774 mk 63 pni, hufvudsakligast uppkommen å konti för aflöningar, ved och lyse.

Totalkostnaderna för hufvudtiteln Undervisningsväsendet uppgår under de närmaste åren till nedanstående belopp:

År 1893	<i>Fmk</i>	443,193: 12.	År 1898	<i>Fmk</i>	558,070: 93.
” 1894	”	456,493: 30.	” 1899	”	637,311: 75.
” 1895	”	480,012: 94.	” 1900	”	798,047: 46.
” 1896	”	505,521: 10.	” 1901	”	783,043: 77.
” 1897	”	525,720: 18.	” 1902	”	863,433: 66.

X. Allmänna onera.

Sedan Drättselkammaren genom kontrakt af den 23 Januari 1902 till hyrkusken Karl Toivonen öfverlemnadt skjutshållningen i staden på tre års tid, räknadt från den 1 Juni sagde år, mot en ersättning af 1,950 mark, hafva skjutshållningskostnaderna, som i budgeten upptagits till 3,000 mk för året utgått med 1,810 mk.

Af inkvarteringskostnaderna, för året uppgående till Fmk 237,099: 01 har ersatts Fmk 216,531: 29 och Fmk 20,568: 72 sålunda stannat staden till last. En rätt betydande stegring i dessa stadens kostnader har under de sednaste åren inträddt, på sätt af nedanstående sifferuppgifter framgår:

År 1898	<i>Fmk</i>	1,834: 31
” 1899	”	4,000: 10
” 1900	”	8,540: 41
” 1901	”	19,665: 96
” 1902	”	20,568: 72

XI. Vattenledningen.

Utbytet af pumpverkets turbiner mot nya har kraft mera arbete och flere nya konstruktionsdelar än förutses kunnat, hvarigenom anslagsbeloppet öfverskridits med 4,068 mk 41 pni. Då arbetstiden därjämte förlängts har detta vållat ökad anlitande af ångpumpverket, hvars driftkostnader sålunda öfverskridit de

beräknade med 1,690 mk 95 p:ni. Anslagen för afläsning och reparation af mätare hafva jemväl till följd af dessas starkt ökade antal icke obetydligt öfverskridits.

Att expensemedlen jemväl kräft en merkostnad af c:a 500 mark beror på anskaffandet af genom Stadsfullmäktiges beslut påbjudna dubbelsprakiga blanketter.

XII. Saluhallen.

Kostnaderna för saluhallen uppgå för året till Fmk 6,137:05. En besparing af 1,279 mk 78 p:ni har uppstått å belysningsanslaget. De närmast föregående åren uppgingo kostnaderna för saluhallen till:

År 1898	Fmk	7,253: 67.
” 1899	”	7,457: 17.
” 1900	”	7,271: 07.
” 1901	”	6,574: 75.
” 1902	”	6,137: 05.

XIII. Stadens jordlägenheter.

Å de tvenne konti denna hufvudtitel omfattar hafva uppstått smärre anslagsbesparingar, uppgående sammanlagdt till Fmk 940: 01.

XIV. Allmänna arbeten.

Nära nog samtliga arbetskonti visa för året en ovanlig öfverensstämmelse med förslagssiffrorna i staten. Undantag utgöra dock kontot för kanal under Flemingsgatan, där en besparing af c:a 6,000 mk förekommer samt konti för remont i hamnarna, nedfartsbroar å isarne samt en del renhållningskonti. Hvad först omnämde besparing å 6,000 mark beträffar så får densamma tillskrifvas dels den omständighet att en del af kostnaderna påförts vattenledningen under förenämde gata, något som vid budgetens uppgörande ej var förutsedt, dels att de använda cementrören tillverkats af stadens egna arbetare och sålunda ställt sig billigare.

Öfverskridandet med c:a 6,500 mark af anslaget för remont i hamnarne beror hufvudsakligen på en nödig befunnen reparation af pårusten under Magasinskajen.

Broarne öfver isrännorna i stadens hamnar skadades särskilda gånger svårt af trafikerande ångare, och måste underkastas ombyggnader.

Renhållnings anslagens öfverskridande får förnämligast tillskrifvas den ovanligt snörrika vintern.

Slutligen äro anslagen för inköp och remont af arbetsredskap, hvilket konto är gemensamt för Byggnads- och Vattenledningskontoren samt för underhåll af bryggor, vedmått, lyktstolpar etc., hvardera rätt betydligt öfverskridna, hvilket emellertid beror på att anslagsbeloppen äro alltför knappt tillmätta.

XV. Pensioner.

Å detta konto har förre hamnvaktmästaren C. M. Hagmans pension inbesparats, sedan han den 3 Januari 1902 afidit.

XVI. Diverse.

Konti för bränsle och belysning samt brandstodsafgifter visa mera betydande besparingar å anslagsbeloppen, hvaremot afkortningsanslaget är öfverskridet med Fmk 7,974: 05 och Stadsfullmäktiges dispositionsmedel med Fmk 11,826: 16.

Å sistnämnda konto hafva anslag beviljats för:

II. Stadens embetsverk	<i>Fmk</i>	200: —
III. Kommunalförvaltningen	”	2,000: —
VI. Polisinrättningen	”	375: 50
VII. Sundhets- och sjukvården	”	9,858: —
VIII. Fattigvården	”	4,134: —
IX. Undervisningsväsendet	”	2,620: —
XIV. Allmänna arbeten	”	13,987: 25
XV. Pensioner	”	144: —
XVI. Diverse utgifter	”	28,507: 41
		<hr/>
	<i>Fmk</i>	61,826: 16

Några från tidigare år balanserande konti hafva slutligen påförts årets utgifter med inalles Fmk 2,566: 74.

Inkomster.

I. Räkter.

En del ränte konti lämna ganska betydliga öfverskott, nämligen:

Tomtlösens räntor	<i>Fmyc</i>	12,270: 98
Räntor å donationsfonder	”	2,259: 11
Diverse räntor	”	9,379: 06
	<i>Fmyc</i>	<u>23,909: 15</u>

I posten Diverse räntor ingå:

Kontokurantränta med belyningsverket	<i>Fmyc</i>	7,860: 33
Ränta å bankdepositioner	”	1,608: 33
Ränta å Fattigvårdens löpande räkning	”	124: 46
Straffräntor m. m.	”	285: 94
	<i>Fmyc</i>	<u>9,879: 06</u>

II. Tomtlösen.

Intraderna å tomtlösen i budgeten beräknade till 100,000 mark hafva i verkligheten uppgått till 481,739: 59, enär såväl ett antal tidigare sålda tomter till fullo likviderats, som äfven å de under året försålda löseskillingen för sex stycken fullständigt inbetalts med 189,235 mk 79 p.ni.

I tomtlösen har under de senaste åren debiterats och influtit nedanstående belopp:

	Ant. sålda tomter	Värdet af försålda tomter	Under året inbetaldt belopp
År 1887	—	51,529 40	11,357 11
” 1888	—	352,191 54	491,186 87
” 1889	—	526,974 48	281,931 98
” 1890	—	484,740 99	290,510 27
” 1891	—	139,070 14	166,631 67
” 1892	—	424,505 12	309,536 72
” 1893	—	—	224,357 18
” 1894	2	90,388 03	178,426 86
” 1895	8	347,175 68	331,074 66
” 1896	23	466,244 64	410,726 04
” 1897	27	642,025 31	527,483 96
” 1898	15	296,323 01	302,303 99
” 1899	11	481,230 33	380,189 28
” 1900	23	643,573 52	145,215 01
” 1901	35	714,528 43	158,105 13
” 1902	35	987,200 80	481,739 59

III. Stadens fasta egendom.

Betydligare öfverskott öfver den beräknade inkomsten utvisa konti för arrenden, Fmk 7,890:84, hyror för torgplatser, Fmk 19,770:50, diverse hyror, Fmk 3,463:34 och tillfälliga arrenden och planhyror, Fmk 7,683:38.

Tidigare hade platshyror influtit endast från salu- och kasärntorgen, men sedan platsafgift genom stadsfullmäktiges beslut af den 14 Januari 1902 införts äfven å öfriga torg hafva intraderna för dessa saluplatser i det närmaste fördubblats.

IV. Tomtören.

Tomtören för fastigheter, de där debiteras i samband med de kommunala utskylderna, uppgå för året till ett belopp af Fmk 2,737:20.

V. Inkomstgifvande rättigheter.

Under detta hufvudkonto hafva såväl Tolags- som Hamnafgifterna betydligt underskridit de beräknade, de förra med c:a 11,400 de senare med 18,600 mk. Som dock å de staden tillfallande bouppteckningsafgifterna förekommer ett öfverskott å icke mindre än Fmk 59,076:60 lemna hufvudtiteln för sig betraktad behållning.

Nedanstående tabell visar stadens inkomster af trafikon under åren 1888—1902:

	Tolags- och trafik- afgifter m. m.	Hamnafgifter m. m.
År 1888	<i>Fmk</i> 324,192:36	<i>Fmk</i> 125,684:60
” 1889	” 378,359:94	” 145,752:13
” 1890	” 403,273:55	” 156,303:76
” 1891	” 406,126:57	” 156,749:83
” 1892	” 402,009:39	” 159,712:68
” 1893	” 405,492:05	” 166,467:83
” 1894	” 426,882:90	” 177,031:32
” 1895	” 488,429:27	” 170,893:21
” 1896	” 536,381:16	” 189,447:85
” 1897	” 653,420:55	” 211,097:24
” 1898	” 744,100:13	” 209,355:76
” 1899	” 733,802:09	” 233,154:87
” 1900	” 774,882:91	” 218,367:19
” 1901	” 660,963:25	” 203,115:32
” 1902	” 656,621:21	” 196,424:69

VI. Diverse inkomster.

Här förekomma större differenser med budgeten för året endast å konti för ersättning för underhåll af fattiga samt ersättning för i asyler underhållna barn, hvilka lämna öfverskott det förra å 4,564 mk 24 p:ni och det senare å 1,042 mk 30 p:ni.

VII. Statsbidrag.

Statsbidraget till folkskolorna har genom K. Senatens beslut af den 16 Juli 1902 blifvit förhöjdt och kontot visar förty ett öfverskott å 6,000 mk.

VIII. Vattenledningen.

Vattenkonsumtionsafgifterna hafva nedgått anseeligt, så att icke blott det beräknade beloppet ej uppnåtts, utan summa debitering till och med understiger fjolårets. Orsaken härtill torde törhända böra sökas i den genom tryckta affärskonjunkturer föranledda minskningen i vattenförbrukningen i stadens industriella inrättningar.

Debetsummorna för årets skilda kvartal utgöra:

1:sta kvartalet	<i>Fmk</i>	93,485: 72
2:dra "	"	101,921: 58
3:dje "	"	91,929: 48
4:de "	"	110,430: 16
	<i>Fmk</i>	397,766: 94
Afgår: provision å vattenförsäljning	"	431: 91
	<i>Fmk</i>	397,335: 03

I förenämde summa ingå hyror för vattenmätare med Fmk 23,155: —

Under de närmast föregående åren uppgå vattenafgifterna till nedanstående belopp:

År 1881	<i>Fmk</i>	72,951: 10
" 1882	"	91,002: 26
" 1883	"	104,127: 53
" 1884	"	120,440: 05
" 1885	"	140,480: 26
" 1886	"	160,782: 12
" 1887	"	183,110: 33
" 1888	"	194,759: 96
" 1889	"	229,088: 24

År 1890	”	263,896: 27
” 1891	”	253,947: 17
” 1892	”	242,880: 05
” 1893	”	242,602: 54
” 1894	”	248,988: 37
” 1895	”	257,416: 76
” 1896	”	270,242: 35
” 1897	”	275,773: 94
” 1898	”	309,711: 59
” 1899	”	351,508: 90
” 1900	”	399,019: 12
” 1901	”	418,116: 47
” 1902	”	397,335: 03

IX. Belysningsverket.

Bokslutet för 1902 utvisar:

Inkomster:

Vinst å enskild gasförbrukning	<i>Fm.</i>	141,691: 06
” å gatubelysningen	”	43,792: 27
” å privata arbeten	”	18,921: 46
	<i>Fm.</i>	<u>204,404: 79</u>

Utgifter:

Räntor	<i>Fm.</i>	7,860: 33
Afskrifning å fastigheter	<i>Fm.</i>	60,074: 08
” å inventarier	”	2,533: 59
” å osäkra fordringar	”	33: 42
Nettovinst	”	<u>133,903: 37</u>
	<i>Fm.</i>	<u>204,404: 79</u>

Af förestående netto vinst	”	133,903: 37
har till kapitalkontot öfverförts	”	<u>22,661: 15</u>
och återstoden, såsom disponibel vinst med	<i>Fm.</i>	111,242: 22

observerats i stadens bokslut.

Belysningsverkets bilans ultimo December 1902 upptager:

D e b e t:	
Fastigheters konto	Fmk 1,376,229: 95
Inventariers konto	" 52,412: 93
Materialiers konto	" 125,399: 69
Tillverkningskostnaders konto	" 264: —
Privata arbetens konto	" 5,401: 61
Elektricitetsverkets förskotts konto	" 12,987: 60
Biprodukters konto	" 28,724: —
Konto pro diverse	" 45,726: 58
Gaskonsumenters konto	" 37,045: 05
Kassa konto	" 1,965: 84
	Fmk 1,686,157: 25
K r e d i t:	
Gasverkets inköpssumma	Fmk 1,400,000: —
Konto-kurant med stadskassan	" 103,828: 60
Konto pro diverse	" 13: 10
Deponenters konto	" 30: 45
Ugnars anslagskonto	" 27,400: —
Elektricitetsverkets anslagskonto	" 2,012: 40
	Fmk 1,533,284: 55
Kapitalkonto	Fmk 41,630: 48
Disponibel vinst	" 111,242: 22
	Fmk 1,686,157: 25

Kapitalkontots belopp motsvarar den summa, som nedlagts på verkets utvidgningar, sedan alla verkställda afskrifningar frånräknats.

Afskrifningen för året utgår med 2 % å hufvudrörmät, lyktor, stolpar och serviser, 5 % å inventarier för enskild belysning, 7½ % å byggnader, ugnar, gasklockor och apparater samt 10 % å inventarier för gasberedning, gatubelysning, rörläggning och diverse.

Bokföringen är icke så uppställd, att en jämförelse med den för året fastställda utgifts- och inkomst-staten vore möjlig.

X. Lån.

De i årets budget ingående posterna hafva samtliga öfverförts till Förskotterade lånemedels konto, hvilket åter utjämnats mot det under året upptagna obligationslånet.

XI. Uttaxering.

Årets uttaxeringssumma fördelas å:

1,106 privilegierade ören å Fmk 12: 51	Fmk 13,836: 06
214 från inkvartering befriade ören å Fmk 13: 09	" 2,801: 26
138,269 opriviligierade ören å Fmk 13: 31	" 1,840,919: 41
	Fmk 1,857,556: 73

på sätt af efterföljande tabell närmare framgår.

U t t a x e r i n g a f k o m m u n a l a u t s k y l d e r i

Stadsdel.	Af taxeringsnämnden påförda				Af pröfningsnämnden nedsatta				Å t e r			
	Ören för fastighet.	Ören för näring.	Ören för lön m. m.	Summa betalande ören.	Ören för fastighet.	Ören för näring.	Ören för lön m. m.	Summa betalande ören.	Ören för fastighet.	Ören för näring.	Ören för lön m. m.	Summa betalande ören.
I.	3,648	5,803	13,169	21,973	47	120	303	470	3,601	5,683	12,866	21,503
II.	5,975	16,646	15,310	37,385	341	822	6,294	7,463	5,634	15,824	9,016	29,922
III.	3,503	8,749	8,090	19,931	84	866	558	1,518	3,419	7,883	7,532	18,413
IV.	5,227	6,423	10,170	20,687	93	642	363	1,096	5,134	5,781	9,807	19,591
V.	3,107	4,758	8,131	15,502	103	121	133	359	3,004	4,637	7,998	15,143
VI.	1,804	834	1,892	3,980	36	58	27	124	1,768	776	1,865	3,856
VII.	1,824	3,132	6,399	10,907	36	29	468	535	1,788	3,103	5,931	10,372
VIII.	512	421	1,998	2,894	—	1	55	58	512	420	1,943	2,836
IX.	511	586	2,067	3,098	—	20	56	78	511	566	2,009	3,020
X.	713	1,599	1,189	3,305	4	371	15	392	709	1,228	1,174	2,913
XI.	3,295	6,217	4,434	12,594	80	346	109	532	3,215	5,870	4,326	12,062
Summa	30,119	55,168	72,849	152,256	824	3,396	8,381	12,625	29,295	51,771	64,467	139,631

Helsingfors stad för år 1901 (1902 års behof).

s t å r			U t t a x e r a d t b e l o p p								T o m t ö r e n .		D e b e t s e d e l a g f e r .		S u m m a .	
Priviligerade ören.	Fr. inkvartering beträde ören.	Oprivilegerade ören.	Priviligerade ören à Fmk 12: 51	Priviligerade ören à Fmk 13: 09	Från inkvartering befriade ören à Fmk 13: 09	Oprivilegerade ören à Fmk 13: 31	Summa.	Summa.	Summa.	Summa.	Fmk.	Fmk.	Fmk.	Fmk.	Fmk.	Fmk.
367	14	21,122	4,591	17	183	26	281,133	82	285,908	25	337	98	62	04	286,308	27
137	165	29,578	1,713	87	2,159	85	394,242	20	398,115	92	299	01	56	12	398,471	05
274	—	18,139	3,427	74	—	—	241,430	09	244,857	83	204	58	44	44	245,106	85
116	27	19,448	1,451	16	353	43	258,852	88	260,657	47	651	41	85	72	261,394	60
98	8	15,037	1,225	98	104	72	200,142	47	201,473	17	301	01	45	20	201,819	38
—	—	3,856	—	—	—	—	51,323	36	51,323	36	268	06	32	12	51,623	54
75	—	10,297	938	25	—	—	137,053	07	137,991	32	271	34	37	12	138,299	78
29	—	2,807	362	79	—	—	37,361	17	37,723	96	55	77	4	76	37,784	49
10	—	3,010	125	10	—	—	40,063	10	40,188	20	—	—	8	64	40,196	84
—	—	2,913	—	—	—	—	38,772	03	38,772	03	348	04	12	76	39,132	83
—	—	12,062	—	—	—	—	160,545	22	160,545	22	—	—	77	96	160,623	18
1,106	214	138,269	13,836	06	2,801	26	1,840,919	41	1,857,556	73	2,737	20	466	88	1,860,760	81

Efterföljande sammanställningar ur årets samt tidigare års taxerings- och uppbördslängder belysa närmare beskattningsförhållandena i staden:

Skattörental och uttaxering i Helsingfors stad åren 1883—1902.

Å r	Antal skatt- ören (motsvarande 400 marks årsinkomst)	Ökning	Minskning	Uttaxerad belopp per skattöre (oprivile- gieradt)	A n m ä r k n i n g
1883	55,364	2,542	—	9 79	1) Deraf c:a 8,300 ören för agio vinst, hvilken beskattning sedermera, på grund af Kejs. Senatens utslag, resti- tuerats.
1884	62,818	7,454	—	12 22	
1885	63,613	795	—	10 26	
1886	62,745	—	868	11 —	
1887	61,396	—	1,349	11 —	2) Deraf c:a 14,000 ören tillfällig arfsskatt.
1888	65,961	4,565	—	9 45	
1889	68,458	2,497	—	9 10	
1890	72,776	4,318	—	9 76	3) Deraf c:a 3,000 ören tillfällig arfsskatt.
1891	79,306	6,530	—	10 —	
1892	80,719	1,413	—	11 20	
1893	83,927	3,208	—	10 76	
1894	86,675	2,748	—	13 61	
1895	82,024	—	4,651	14 50	
1896	83,787	1,763	—	14 —	
1897	101,923	18,136 ¹⁾	—	12 20	
1898	104,329	2,406	—	12 —	
1899	133,456	29,127 ²⁾	—	10 10	
1900	136,575	3,119 ³⁾	—	12 66	
1901	137,244	669	—	12 91	
1902	139,631	2,387	—	13 31	

Kommunalbeskattningen i Helsingfors stad år 1902.

För en an- tagen års- inkomst af <i>Fmg.</i>	Antal beskat- tade	För en an- tagen års- inkomst af <i>Fmg.</i>	Antal beskat- tade	För en an- tagen års- inkomst af <i>Fmg.</i>	Antal beskat- tade	För en an- tagen års- inkomst af <i>Fmg.</i>	Antal beskat- tade
800	3,985	19,600	8	39,600	1	80,000	9
1,200	1,981	20,000	67	40,000	23	80,400	1
1,600	993	20,400	10	40,400	3	84,000	1
2,000	672	20,800	12	40,800	1	86,400	1
2,400	370	21,200	8	42,000	2	88,000	3
2,800	268	21,600	6	42,400	2	90,000	1
3,200	294	22,000	12	43,200	1	94,000	1
3,600	131	22,400	4	44,000	4	94,400	1
4,000	370	22,800	5	44,800	3	100,000	7
4,400	96	23,200	6	46,000	3	102,400	1
4,800	222	23,600	3	46,800	1	103,600	1
5,200	80	24,000	24	47,200	1	104,400	1
5,600	98	24,400	4	47,600	1	104,800	1
6,000	242	24,800	9	48,000	9	106,000	1
6,400	69	25,200	4	48,800	2	108,000	1
6,800	70	25,600	2	49,200	2	110,000	1
7,200	105	26,000	12	50,000	3	113,600	1
7,600	42	26,400	5	50,400	1	116,800	1
8,000	178	26,800	1	51,600	2	120,000	1
8,400	28	27,600	5	52,000	4	122,000	2
8,800	47	28,000	13	52,400	1	122,800	1
9,200	41	28,400	1	54,000	4	125,600	1
9,600	32	28,800	5	54,800	2	132,400	1
10,000	142	29,200	1	55,600	1	138,400	2
10,400	27	29,600	3	56,000	4	139,200	1
10,800	30	30,000	15	56,800	2	140,000	1
11,200	33	30,400	6	57,200	1	152,800	1
11,600	21	30,800	1	60,000	8	160,000	2
12,000	114	31,200	4	60,800	1	162,000	1
12,400	12	32,000	14	62,000	2	168,800	1
12,800	25	32,400	1	62,800	2	180,000	1
13,200	20	33,200	3	64,000	1	183,600	1
13,600	22	33,600	1	64,400	1	187,200	1
14,000	61	34,000	14	64,800	1	193,200	1
14,400	15	34,400	2	65,200	1	198,800	1
14,800	23	34,800	1	66,000	3	228,400	1
15,200	14	35,200	1	67,200	1	236,800	1
15,600	9	35,600	3	67,600	1	254,400	1
16,000	72	36,000	11	70,000	4	270,400	1
16,400	11	36,400	1	70,800	1	280,000	1
16,800	14	36,800	1	71,200	1	348,000	1
17,200	13	37,200	3	72,000	3	390,000	1
17,600	6	37,600	1	73,600	1	508,800	1
18,000	32	38,000	3	76,400	2	541,200	1
18,400	8	38,400	2	78,000	1	651,200	1
18,800	12	38,800	2	78,400	1	792,000	1
19,200	12	39,200	2	79,200	2	1,157,200	1
						Summa	11,672

Kommunalbeskattningen i Helsingfors stad åren 1885—1902.

Å r	Antal inne- vånare enligt mantals- längd	Antal beskattade	Procent af antalet inne- vånare	Antagen skattbar års- inkomst	Uttaxerad belopp	Skatte- procent	Medeltal af de beskatta- des års- inkomst		
1885	41,579	8,146	19,59	25,445,200	652,357	62	2,56	3,123	64
1886	43,345	7,887	18,20	25,098,000	689,651	10	2,75	3,182	20
1887	43,834	7,513	17,14	24,558,400	674,857	40	2,75	3,268	79
1888	46,255	8,413	18,19	26,384,400	622,186	83	2,36	3,136	15
1889	53,910	7,872	14,60	27,383,200	622,065	18	2,27	3,478	57
1890	56,236	7,203	12,81	29,110,400	707,879	84	2,43	4,041	42
1891	58,799	8,032	13,66	31,722,400	791,475	38	2,49	3,949	50
1892	57,192	8,516	14,89	32,287,600	902,879	32	2,80	3,791	40
1893	57,210	8,416	14,72	33,570,800	902,467	12	2,69	3,988	93
1894	58,637	7,603	12,97	34,670,000	1,179,009	44	3,40	4,560	04
1895	64,554	7,866	12,18	32,809,600	1,188,794	39	3,62	4,171	07
1896	67,653	7,696	11,37	33,514,800	1,172,367	18	3,50	4,354	83
1897	70,698	8,180	11,57	40,769,200	1,242,432	32	3,05	4,984	01
1898	71,365	8,924	12,50	41,731,600	1,251,439	68	3,—	4,676	33
1899	75,492	10,242	13,58	53,382,400	1,345,593	81	2,52	5,212	11
1900	79,126	11,069	13,99	54,630,000	1,726,212	94	3,16	4,935	41
1901	82,213	11,445	13,92	54,897,600	1,771,284	15	3,22	4,796	64
1902	82,604	11,672	14,13	58,213,200	1,857,556	73	3,13	4,977	42

Under rubrik „Från föregående år balanserande konti“ förekomma tvenne arbetskonti, de der först under 1902 afslutats och lämna en besparing å anslagsbeloppen.

Bland „inkomster ej i staten observerade“ upptagas:

Vanhäfd å Humleberg	<i>Finf.</i>	875: 60
Polismanskapets beklädnadsfond	„	2,600: —
För Helsingfors—Karis järnvägsbyggnad exproprierad mark.	„	6,953: 99
Præskriberade kuponger	„	48: —
	<i>Finf.</i>	10,477: 59

Polismanskapets beklädnadsfond har återbetalts af polisinsättningen med anledning af, att beklädnadsverkstaden nedlagts.

Bilansen per 31 December 1902.

De bland aktiva ingående obligationer och aktier utgöras af:

Helsingfors stads 3,6 % Chausséelåneobligationer:

281 st. å Fmk 100	<i>Fmk</i>	28,100: —	
586 st. å „ 50	„	29,300: —	
	<i>Fmk</i>	57,400: —	å 100: — <i>Fmk</i> 57,400: —

Helsingfors stads 5 % Vattenledningslåneobligationer:

116 st. å Fmk 1,000	<i>Fmk</i>	116,000: —	
327 st. å „ 500	„	163,500: —	
218 st. å „ 200	„	43,600: —	
	<i>Fmk</i>	323,100: —	å 109: 20 „ 352,825: 20
			<i>Fmk</i> 410,225: 20

Helsingfors Magasins aktiebolags aktier:

227 st. å Fmk 500	<i>Fmk</i>	113,500: —	å 100: — <i>Fmk</i> 113,500: —
-----------------------------	------------	------------	--------------------------------

Bland olyftade bidrag balanserar statsbidraget till gatubelysningen med Fmk 22,430, eller för såväl år 1901 som 1902. Trots anhållan om bidragets förnyande torde inlämnats redan år 1901 synes saken ännu icke blifvit afgjord. Den balanserande delen af statsbidraget till brandverket utgöres af Universitetets andel i sagde bidrag, hvilken ännu ej till staden inlevererats. Inkvarteringskostnaderna äro i Januari månad detta år likviderade.

Bland diverse debitorer ingår å affidne byggmästaren G. Janssons personella konto en post å Fmk 616: 49, utgörande den del af stadens fordran hos Jansson, som icke blifvit ersatt.

Bland de under rubrik „Diverse kreditorer“ ingående poster skall Chausséobligationernas amorteringsfond, vid årsskiftet uppgående till Fmk 42,100, användas till inlösen d. 1 Februari år 1905 af den ännu återstående serien D af chausséobligationslånet. Skulden å Fmk 26,000 till Aktiebolaget Städernas i Finland Hypotekskassa gäller den af staden inköpta gården N:o 6 vid Bergmangatan. Å konto Inlösen af Brunnsparcken salderande belopp, Fmk 11,070: 87, utgör summan af ännu ej till inlösen presenterade aktier i Ulrikasborgs bad- och brunnsinrättnings bolag. Å kontot för 1902 års nya 4 % obligationslån å nominelt 8 miljoner finska mark, å hvilket en del af försäljningssumman under året 1902 inbetalts, har observerats följande å lånemedel anvisade anslag:

Saldot d. 31 December 1901 å Förskotterade lånemedel (se S. F. tryckta handl. N:o 9 för 1902, pag. 24)	<i>Fmf</i>	613,059: 01
I 1902 års budget å lånemedel anvisade belopp:		
För inköp af Societetshuset	”	150,000: —
För vattenledningsarbeten	”	230,500: —
Återstoden af inköpssumman för Societetshuset	”	650,000: —
	<i>Fmf</i>	<u>1,643,559: 01</u>

Behållningen

till år 1903 utgöres af:

Öfverskott för år 1902	<i>Fmf</i>	562,779: 35
Den odisponerade delen af tidigare behållning	”	683,856: 95
	<i>Fmf</i>	<u>1,246,636: 30</u>

Öfverskottet för året har uppstått genom:

Diverse inkomster utöfver i staten beräknade belopp	”	525,207: 77
Besparing å anslagen	”	37,571: 58
	<i>Fmf</i>	<u>562,779: 35</u>

De inkomstitlar som hufvudsakligast bidragit till detta gynnsamma resultat äro:

Tomtlösen, öfverskott c:a	<i>Fmf</i>	381,700: —
Stadens fasta egendom ”	”	41,500: —
Inkomstgifvande rättigheter ”	”	36,800: —
Belysningsverket ”	”	50,000: —
Räntor ”	”	23,500: —

Sammandrag af bokslutet.

Inkomster.

Enligt stat	<i>Fmf</i>	5,285,418: 56
Utöfver d:o	”	560,626: 58
Besparing å anslag	”	148,249: 22
	<i>Fmf</i>	<u>5,994,294: 36</u>

Utgifter.

Anslag enligt stat	<i>My.</i>	5,285,418: 56
Anslagen öfverskridna med	"	110,677: 64
Brist i beräknade inkomster	"	35,418: 81
	<i>My.</i>	5,431,515: 01
Årets resultat, öfverskott	"	562,779: 35
	Summa	<i>My.</i> 5,994,294: 36
Förenämnda öfverskott	<i>My.</i>	562,779: 35
ökadt med den odisponerade behållningen från år 1901 eller	"	683,856: 95
lemnar saldot till år 1903	<i>My.</i>	1,246,636: 30

Helsingfors stads Drätselkontor i Februari 1903.

Teodor Holmberg.

Helsingfors stads utgifter och inkomster år 1902.

Utgifter.	Anslag enligt stat	Kostnad enligt böckerna	Anslaget öfverskridet	Besparing å anslaget
<i>I. Stadens skulder.</i>				
Å lånet för chausséerna, ränta	2,160 —	2,160 —		
amortering	6,000 —	6,000 —		
Å vattenledningslånet af år 1876				
ränta	60,960 —	60,960 —		
amortering	25,800 —	25,800 —		
Eventuel kursförlust å utlottade, i stadskassan inneliggande obli- gationer, förslagsvis	500 —	717 60	217 60	
Å nybyggnads- och reglerings- lånet af år 1882, ränta	42,626 25	42,626 25		
amortering	51,500 —	51,500 —		
Å obligationslånet af år 1892, ränta	194,422 50	194,422 50		
amortering	23,000 —	23,000 —		
provisioner och kursdifferenser	900 —	666 70	—	233 30
Å obligationslånet af år 1898, ränta	103,005 —	103,005 —		
amortering	21,000 —	21,000 —		
provisioner och kursdifferenser	1,000 —	849 20	—	150 80
Å obligationslånet af år 1900, ränta	119,400 —	119,400 —		
amortering	15,000 —	15,000 —		
provisioner och kursdifferenser	1,000 —	827 77	—	172 23
Ränta å köpeskilling för Societets- huset	15,420 —	14,049 33	—	1,370 67
Ränta m. m. å lån eller kassa- kreditiv	60,000 —	60,224 97	224 97	
<i>II. Stadens embetsverk.</i>				
Magistraten	36,700 —	37,304 70	604 70	
Rådstufvurätten	111,183 33	111,393 19	209 86	
Transport	891,577 08	890,907 21	1,257 13	1,927 —

Transport	891,577 08	890,907 21	1,257 13	1,927 —
Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden, m. m.	26,700 —	26,494 82	— —	205 18
Exekutionsverket	33,733 33	33,132 88	— —	600 45
Renskrifning af protokoll	1,700 —	908 50	— —	791 50
Expenser	15,000 —	16,198 97	1,198 97	
III. Kommunalförvaltningen.				
Stadsfullmäktiges kansli	12,400 —	17,154 77	4,754 77	
Drätselkammaren, aflöningar	29,400 —	29,243 37	— —	156 63
expenser	10,000 —	9,405 37	— —	594 63
Drätselkontoret, aflöningar	41,060 —	40,941 06	— —	118 94
expenser	5,000 —	5,100 41	100 41	
Trafikkontoret, aflöningar	32,470 —	33,204 84	734 84	
mätarearvoden	800 —	1,098 16	298 16	
expenser	1,800 —	1,791 87	— —	8 13
Hamnkontoret, aflöningar	34,575 —	33,429 99	— —	1,145 01
expenser, m. m.	700 —	890 51	190 51	
Byggnadskontoret, aflöningar	30,180 —	30,179 72	— —	— 28
extra ingenjörer, m. m.	8,000 —	8,705 03	705 03	
skogsvaktarebiträden, m. m.	2,000 —	1,411 07	— —	588 93
material- och handtlangaredagsverken	8,000 —	10,155 53	2,155 53	
expenser	1,500 —	1,505 98	5 98	
Trädgårdsnämnden	7,000 —	6,962 65	— —	37 35
Taxerings- och pröfningsnämnden	5,000 —	4,645 86	— —	354 14
Förmyndarenämnden	1,400 —	1,370 80	— —	29 20
Nämnden för arbetareangelägenheter	800 —	800 —	— —	
Uppfostringsnämnden	2,100 —	2,094 12	— —	5 88
IV. Gatubelysningen.				
Gasbelysningen	108,000 —	104,960 40	— —	3,039 60
Petroleumbelysningen	89,215 50	82,504 94	— —	6,710 56
Elektrisk belysning	12,450 —	7,246 63	— —	5,203 37
V. Brandverket.				
Aflöningar, m. m.	77,810 —	77,375 21	— —	434 79
Brandstallet	11,160 —	11,095 65	— —	64 35
Eldning och belysning	10,360 —	10,344 11	— —	15 89
Transport	1,511,890 91	1,501,260 43	11,401 33	22,031 81

Transport	1,511,890 91	1,501,260 43	11,401 33	22,031 81
Redskap och inventarier	13,000 —	12,904 49	— —	95 51
Diverse	3,400 —	3,401 90	1 90	
Anslag åt frivilliga brandkåren .	5,000 —	5,000 —		
VI. Polisnrättningen.				
Aflöningar	337,620 —	334,880 13	— —	2,739 87
Polisvård å Forsby hemman . . .	2,090 —	1,229 15	— —	860 85
Polisstallet	6,250 —	6,956 81	706 81	
Hyror, ved och lyse	23,000 —	24,055 44	1,055 44	
Diverse	43,080 —	41,820 91	— —	1,259 09
Guvernörens dispositionsmedel .	5,000 —	5,000 —		
VII. Sundhets- o. sjukvården.				
Läkare- och sjukvårdspersonal . .	42,640 —	41,639 88	— —	1,000 12
Helsovårdsnämnden	6,800 —	8,164 08	1,364 08	
Maria sjukhus, icke epidemiska afdelningen	24,641 62	28,023 32	3,381 70	
epidemiafdelningen	18,540 —	16,824 66	— —	1,715 34
medicinsk-kirurgiska afdelnin- gen	11,636 31	4,758 67	— —	6,877 64
inredning af d:o	50,000 —	44,998 08	— —	5,001 92
ekonomiafdelningen	117,686 22	125,468 24	7,782 02	
desinfektionsnrättningen . . .	3,120 —	2,629 95	— —	490 05
Anslag för provisoriskt sjukhus .	3,000 —	1,619 93	— —	1,380 07
Poliklinisk ögonafdelning	2,000 —	1,930 —	— —	70 —
Sjukstuga i Sörnäs	10,943 —	10,943 —		
Barnpoliklinik i Berghäll	2,500 —	2,500 —		
Helsopolisen	22,000 —	22,002 08	2 08	
Besigtningbyrån	6,660 —	6,472 50	— —	187 50
Undersökningsstation f. lifsmedel .	6,900 —	7,005 91	105 91	
Köttkontrollstation	7,800 —	7,576 91	— —	223 09
Obduktionshuset	150 —	237 85	87 85	
Vaccindepoten	400 —	483 30	83 30	
VIII. Fattigvården.				
Fattigvårdsstyrelsen	18,300 —	16,886 98	— —	1,413 02
Fattiggården	70,220 —	73,792 16	3,572 16	
Arbetsnrättningen	22,840 —	25,079 14	2,239 14	
Dårvårdsanstalten	34,660 —	36,966 01	2,306 01	
Utackorderingskostnader	71,000 —	74,518 07	3,518 07	
Transport	2,504,768 06	2,497,029 98	37,607 80	45,345 88

Transport	2,504,768 06	2,497,029 98	37,607 80	45,345 88
Sjukvårdskostnader	7,500 —	9,244 90	1,744 90	—
Dårvårdskostnader	22,000 —	21,784 —	—	216 —
Läkemedel	5,000 —	5,509 03	509 03	—
Direkta understöd	40,000 —	43,809 —	3,809 —	—
Diverse	3,500 —	3,040 65	—	459 35
IX. Undervisningsväsendet.				
Navigationsskolan	3,600 —	3,413 —	—	187 —
Handverksskolorna	79,048 —	72,563 33	—	6,484 67
Handelsläroverk	10,000 —	10,000 —	—	—
Uppfostringsanstalt för andesvaga barn	4,500 —	4,325 —	—	175 —
Folkskolorna, aflöningar	557,878 07	544,617 40	—	13,260 67
hyror	26,000 —	24,243 36	—	1,756 64
undervisningsmaterial	8,000 —	9,847 15	1,847 15	—
material för handarbeten	5,000 —	2,701 99	—	2,298 01
möbel	10,000 —	11,082 63	1,082 63	—
ved	25,000 —	20,322 43	—	4,677 57
belysning	20,000 —	12,788 84	—	7,211 16
beklädnad	10,000 —	9,892 55	—	107 45
renhållning	15,000 —	14,381 64	—	618 36
underhåll af lokaler	18,000 —	16,355 16	—	1,644 84
möbler till skolhuset å Vallgård	20,000 —	20,000 —	—	—
pensionsbidrag	8,037 50	8,137 50	100 —	—
expenser	2,500 —	2,270 29	—	229 71
Folkbibliotek och läsesalar	46,890 —	46,574 78	—	315 22
Asyler för vanartade barn	22,178 —	23,060 83	882 83	—
X. Allmänna onera.				
Skjutshållning	3,000 —	1,810 —	—	1,190 —
Kronoutlagor	54 96	54 96	—	—
Inkvarteringskostnader	283,687 90	237,099 01	—	46,588 89
Inkvarteringsnämnden	7,800 —	7,699 86	—	100 14
XI. Vattenledningen.				
1. Förvaltning och drift.				
Aflöningar	27,320 —	27,319 88	—	12
Driftkostnad för pumpverket	9,000 —	10,690 95	1,690 95	—
Driftkostnad för filterna	12,000 —	9,698 93	—	2,301 07
Transport	3,817,262 49	3,731,369 03	49,274 29	135,167 75

Transport	3,817,262 49	3,731,369 03	49,274 29	135,167 75
Afläsning m. m. af vattenmätare	6,800 —	8,185 54	1,385 54	
Mätningar och undersökningar för utvidgningar	1,500 —	1,500 —		
Brandförsäkringspremier	1,200 —	1,280 48	80 48	
Arrenden	950 —	950 —		
Hyra för städning och belysning af kontorslokal	2,000 —	1,974 94	— —	25 06
Expenser	2,500 —	2,985 53	485 53	
Distribuering af debetsedlar och räkningar	700 —	700 —		
Kostnader för hästhoarna	2,700 —	2,266 91	— —	433 09
Privata anslutningar	95,000 —	119,536 78	24,536 78	
2. Underhåll och remont.				
Remont och underhåll af vattenledningens byggnader, hägnader, dammar, maskiner och rörnät	22,000 —	25,005 75	3,005 75	
Reparation och justering af vattenmätare	3,000 —	4,125 02	1,125 02	
Utbyte af pumpverkets turbiner mot nya	15,000 —	19,068 48	4,068 48	
3. Nybyggnader.				
Tillbyggnad af vattenborgen i Djurgården	67,000 —	67,000 —		
4. Utsträckning af rörnätet samt inköp af vattenmätare.				
Inköp af vattenmätare	8,000 —	8,000 —		
Rörombyte under V. Henriksgatan från Alexandersgatan N:o 23 till Boulevardsgatan	19,600 —	19,600 —		
Vattenposter å Skatuddskajen	8,800 —	8,800 —		
Ny sugledning till turbinpumpverket	2,600 —	2,582 98	— —	17 02
Vattenledning under Högbergsgatan från Lilla Robertsgatan till Röddäldsgatan	7,500 —	6,313 84	— —	1,186 16
Vattenledning under Gördelgatan från Slotts- till Lotsgatan	9,900 —	9,173 49	— —	726 51
Transport	4,094,012 49	4,040,418 77	83,961 87	137,555 59

Transport	4,094,012 49	4,040,418 77	83,961 87	137,555 59
Vattenledning under Vasagatan från Flemingsgatan till Ö. Chausséen	30,700 —	31,398 63	698 63	
Vattenledning under Flemingsgatan från Vasa- till Svalbogatan	10,800 —	10,130 12	— —	669 88
Vattenledning under Viborgsgatan från N:o 5 till Fredriksbergsgatan	10,500 —	8,092 43	— —	2,407 57
Vattenledning under Kajanagatan från N:o 1 till Fredriksbergsgatan	7,500 —	5,933 38	— —	1,566 62
Vattenledning under V. Brahegatan från Sture- till Josafatsgatan	13,700 —	10,698 70	— —	3,001 30
Vattenledning under Josafatsgatan från Ö. Brahe- till Kristinagatan	10,400 —	9,806 08	— —	593 92
Vattenledning under Kristinagatan från Josafats- till Vasagatan	9,600 —	9,600 —		
Vattenledning under Malmgatan från Lappbrinken till N:o 32 .	2,900 —	1,881 28	— —	1,018 72
Vattenledning under Helsingegatan från Kristinagatan till Östra Brahegatan	6,000 —	6,000 —		
Tillskott till tidigare anslag för rörnätets utsträckning å Berg-häll	5,000 —	5,000 —		
5. Diverse mindre arbeten.				
En ny värmeledningsångpanna till pumphusen i Gammelstaden .	1,500 —	1,618 46	118 46	
En fribrunn i Gammelstaden . .	400 —	327 42	— —	72 58
Komplettering af brandposter och afstängningskranar å rörnätet .	3,500 —	3,500 —		
XII. Saluhallen.				
Aflöningar	1,350 —	1,350 —		
Belysning	4,500 —	3,220 22	— —	1,279 78
Renhållning m. m.	1,500 —	1,566 83	66 83	
Transport	4,213,862 49	4,150,542 32	84,845 79	148,165 96

Transport	4,213,862 49	4,150,542 32	84,845 79	148,165 96
XIII. Stadens jordlägenheter.				
Gumtäckt, förvaltningskostnader, m. m.	7,000 —	6,230 71	— —	769 29
Mejlans, utskylder m. m.	400 —	219 28	— —	180 72
XIV. Allmänna arbeten.				
1. Byggnader och lägenheter.				
Diverse reparationer	24,000 —	26,764 02	2,764 02	
Snötransport m. m. från stadens gårdar.	4,300 —	4,182 80	— —	117 20
Yttre målning af Rådhuset, äfvensom remont af särskilda lokaler och trapphuset i detsamma . . .	4,100 —	3,864 30	— —	235 70
Inredning af bekvämlighetsinrättning i Brunnshuset	1,200 —	1,149 67	— —	50 33
Remont af Societetshuset	40,000 —	40,000		
Brädfodring af obduktionspaviljongen vid Alkärr	700 —	648 56	— —	51 44
Rifning af brunnen vid Åbo kasern	300 —	140 20	— —	159 80
Förändring af inredningen i Folkbibliotekshuset	2,000 —	1,788 39	— —	211 61
Ombyggnad enl. tunnssystemet af särskilda afträden i stadens gårdar.	4,750 —	2,728 98	— —	2,021 02
Remont af Maria sjukhuset	11,000 —	12,599 94	1,599 94	
Afbetalning å köpeskillingen för Societetshuset	150,000 —	150,000		
Uppförande af en sjukhuspaviljong för lungsotspatienter å Fattigårdens område	30,000 —	30,000		
2. Gator och allmänna platser.				
Diverse reparationer	12,000 —	11,489 29	— —	510 71
Stensättning med I:a nubbssten i asfalt af stadens andel af Unionsgatan invid Kaisaniemi park	23,000 —	20,422 29	— —	2,577 71
Ombyggnad af Långa bron	45,000 —	46,077 79	1,077 79	
Ombyggnad och remont af särskilda barriärer längs staden tillhöriga gatuandelar	10,000 —	10,062 38	62 38	
Transport	4,583,612 49	4,518,910 92	90,349 92	155,051 49

Transport	4,583,612 49	4,518,910 92	90,349 92	155,051 49
Stensättning med fältsten af särskilda ytor invid det nyuppförda varuskjulet å Skatuddskajen, äfvensom med II:a nubbssten, till 11 meters bredd, af kajsträckan vester om nämnda skjul . . .	29,100 —	30,568 84	1,468 84	
Järnvägsspår å Skatudden . . .	13,000 —	12,908 17	— —	91 83
Planering af Slottsgatan . . .	5,400 —	4,261 41	— —	1,138 59
Planering af Gördelgatan . . .	13,700 —	12,673 67	— —	1,026 33
Planering af Fredriksbergsgatan från Flemings- till Sturegatan och till halfva bredden från den sistnämnda till Kotkagatan . .	7,400 —	7,488 15	88 15	
Planering af Viborgsgatan från Borgå- till Fredriksbergsgatan	17,000 —	15,278 85	— —	1,721 15
Planering af Kajanagatan från Borgå- till Fredriksbergsgatan	16,000 —	14,847 88	— —	1,152 12
Planering af Vestra Brahegatan från Helsing- till Borgågatan	38,300 —	38,300 —		
Planering af Kristinagatan mellan Josafats- och Vasagatan . . .	17,000 —	15,841 52	— —	1,158 48
Planering af Vasagatan från V. Brahe- till Kristinagatan . . .	10,900 —	10,054 25	— —	845 75
Planering af Borgågatan från Viborgs- till Kajanagatan . . .	5,650 —	5,158 65	— —	491 35
Planering af Josafatsgatan mellan Kristina- och V. Brahegatan . .	10,600 —	7,151 41	— —	3,448 59
Planering af Sibyllegatan . . .	10,600 —	7,025 90	— —	3,574 10
Planering af Malmgatan, utanför tomt N:o 30	2,700 —	2,298 05	— —	401 95
Planering af Ärtholmsgatan mellan Styrmans- och Ö. Docksgatan	2,300 —	2,123 90	— —	176 10
3. Kanaler och afloppsdiken.				
Diverse underhåll	15,000 —	17,923 87	2,923 87	
Kompletteringsarbeten	3,000 —	4,882 36	1,882 36	
Ersättning med större rör af kanalen från kägelbanan i Brunnsparcken till Hafshamnen . . .	3,500 —	4,366 26	866 26	
Kanal under Slottsgatan	2,000 —	2,052 34	52 34	
Kanal under Gördelgatan från adress N:o 8 till Slottsgatan .	5,400 —	4,892 97	— —	507 03
Kanal under Fredriksbergsgatan från Sture- till Flemingsgatan och från Kotka- till Sturegatan	13,000 —	11,324 61	— —	1,675 39
Transport	4,825,162 49	4,750,333 98	97,631 74	172,460 25

Transport	4,825,162 49	4,750,333 98	97,631 74	172,460 25
Kanal under Viborgsgatan från adr. N:o 3 till Fredriksbergs- gatan	3,500 —	3,359 01	— —	140 99
Kanal under Kajanagatan från adr. N:o 1 till Fredriksbergs- gatan	1,800 —	1,612 93	— —	187 07
Kanal under Vestra Brahegatan från adr. N:o 14 till Josafats- gatan	7,400 —	5,639 03	— —	1,760 97
Kanal under Kristinegatan från adr. N:o 10 till Vasagatan . . .	3,450 —	2,843 98	— —	606 02
Kanal under Vasagatan från adr. N:o 15 till Flemingsgatan samt från Kristine- till Ö. Brahegatan	15,400 —	14,258 67	— —	1,141 33
Kanal under Josafatsgatan från Kristine- till V. Brahegatan .	4,150 —	3,775 81	— —	374 19
Kanal under Flemingsgatan från Vasa- till Svalbogatan.	16,450 —	10,385 80	— —	6,064 20
Kanal under Malmgatan från adr. N:o 32 till Lappbrinken	2,700 —	1,329 —	— —	1,371 —
4. Vägar.				
Diverse reparationer	10,000 —	8,866 58	— —	1,133 42
Väg mellan Brobergsgatan och Brobergskajen	1,250 —	1,345 89	95 89	
Väg till klappbryggan i Gammel- stadsviken	500 —	495 90	— —	4 10
5. Chausséer.				
Diverse reparationer	15,000 —	14,606 21	— —	393 79
6. Hamnar.				
Diverse reparationer	12,000 —	18,539 14	6,539 14	
Nedfartsbroar till isarne och stäng- sel vid kajerna	3,000 —	5,178 52	2,178 52	
Undersökning af vattendjup- och grundförhållanden i Tölö viken	3,000 —	2,698 25	— —	301 75
Ombyggnad af södra kajarmen .	16,600 —	18,691 83	2,091 83	
Ombyggnad af en del af norra kajarmen.	3,900 —	3,790 97	— —	109 03
Ombyggnad af en träbro i Bro- bergshamnen invid ryska pro- viantmagasinet	3,400 —	2,702 78	— —	697 22
Transport	4,948,662 49	4,870,454 28	108,537 12	186,745 33

Transport	4,948,662 49	4,870,454 28	108,537 12	186,745 33
7. Planteringar.				
Underhåll af planteringar och trädskolor	47,000 —	47,102 21	102 21	
Underhåll af hägnader	2,000 —	2,048 65	48 65	
Planeringsarbeten i Brunnsparken	5,000 —	5,250 54	250 54	
D:o i Kaisaniemi	5,000 —	5,026 21	26 21	
1 vattenpost å planteringarna vid Gamla kyrkan	300 —	325 30	25 30	
1 vattenpost för planteringarna i Brunnsparken	600 —	604 75	4 75	
Anordnande af kälkbanor	1,000 —	1,101 41	101 41	
Inköp af soffor	1,250 —	1,250 —		
8. Renhållningsväsendet.				
Underhåll af afstjälpningsplatser och bryggor	2,800 —	4,532 08	1,732 08	
Vakters aflöning	5,200 —	5,922 30	722 30	
Renhållning af latriner och pissoirer	12,000 —	14,423 41	2,423 41	
Renhållning af stadens allmänna platser och gatundelar	47,000 —	59,542 87	12,542 87	
Bevattning af stadens centrala gator	10,000 —	6,158 13	— —	3,841 87
Renhållning af chausséerna	16,000 —	21,774 75	5,774 75	
D:o af d.o i Brunnsparken	1,000 —	622 29	— —	377 71
D:o af vägar	7,000 —	6,135 57	— —	864 43
D:o af isarna	1,500 —	247 85	— —	1,252 15
D:o af båthamnar m. m.	700 —	545 65	— —	154 35
9. Arbetsredskap.				
Diverse inköp och remont	7,000 —	12,276 97	5,276 97	
10. Diverse.				
Underhåll af klappbryggor, vedmått, lyktstolpar m. m.	6,000 —	11,574 68	5,574 68	
XV. Pensioner				
	15,506 07	14,906 08	— —	599 99
Transport	5,142,518 56	5,091,825 98	143,143 25	193,835 83

Transport	5,142,518 56	5,091,825 98	143,143 25	193,835 83
XVI. Diverse utgifter.				
Revision af stadens räkenskaper	4,100 —	4,100 —		
Bränsle	10,000 —	8,308 15	— —	1,691 85
Belysning, inclusive illuminationer	7,300 —	5,381 17	— —	1,918 83
Stormvarningstelegram	250 —	50 —	— —	200 —
Brandstodsafgifter	12,000 —	10,081 84	— —	1,918 16
Anslag åt mantalsskrifvaren	3,000 —	3,000 —		
D:o för byggnadsinspektör	2,400 —	2,400 —		
Arvode åt en elektrotekniker	1,500 —	1,500 —		
D:o åt 2:ne fiskeritillsyningsmän	600 —			
För öfvervakande af virkesflottningen i stadens hamnområde	150 —	750 —		
Uppsigt öfver varuskjulet	1,200 —	1,200 —		
Utskrifning af vallängden jemte register dertill	1,400 —	1,400 —		
Anslag till juridiskt biträde åt obemedlade	2,500 —	2,499 96	— —	— 04
Anslag till Fängelseföreningens skyddsherberge	600 —	600 —		
Inköp och underhåll af ett antal normalur	2,500 —	2,210 —	— —	290 —
Inventarier till särskilda stadens hus, remont och komplettering	7,500 —	7,392 47	— —	107 53
Telefonafgifter	4,500 —	4,267 50	— —	232 50
Anslag för isobservationer	600 —	600 —		
För kontroll öfver efterlefnad af förordningen angående hundskatten	500 —	500 —		
Signalering af middagstimmen	300 —	300 —		
Afkortning och restitution å uttaxerade medel och andra inkomster	30,000 —	37,974 05	7,974 05	
För oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande.				
II. Stadens embetsverk.				
Anslag till gratifikation åt exekutionsbetjenten Gustaf Eklund	200: —	200 —		
Transport	200: —	5,235,418 56	5,186,541 12	151,117 30
				200,194 74

Transport	200: —	5,235,418 56	5,186,541 12	151,117 30	200,194 74
<i>III. Kommunalförvaltningen.</i>					
Anslag till vikariats- arvode åt stadsfull- mäktiges sekreterare	300: —	—	300 —		
Anslag till lönetillskott åt vågmästaren I. Liljeros	200: —	—	200 —		
Anslag till reseunder- stöd åt stadsingenjö- ren G. Idström . . .	1,500: —	—	1,500 —		
<i>VI. Polisförvaltningen.</i>					
Reseanslag åt öfverste I. Gordie	375: 50	—	375 50		
<i>VII. Sundhets- och sjukvården.</i>					
Tillskottsanslag för Hel- sovårdsnämndens ex- penser	358: —	—	358 —		
Anslag för upprätthåll- ande af en af Med. D:ne von Willebrand och Björkstén inrät- tad poliklinik . . .	2,500: —	—	2,500 —		
Anslag för sjukhusan- nexet i Tull- och pack- huset	7,000: —	—	7,000 —		
<i>VIII. Fattigvården.</i>					
Anslag för inrednings- arbeten å sinnessjuk- huset och tuberkulos- paviljongen å fattig- gården	4,134: —	—	4,134 —		
<i>IX. Undervisningsväsendet.</i>					
Anslag för inventering af folkbibliotekets bokförråd	120: —	—	120 —		
Anslag för sommarkolo- nier för folkskoleele- ver	1,000: —	—	1,000 —		
Transport	17,687: 50	5,235,418 56	5,204,028 62	151,117 30	200,194 74

Transport 17,687: 50	5,235,418 56	5,204,028 62	151,117 30	200,194 74
Tillskottsanslag åt komitén för s. k. hemskolekurser . . . . . 1,500: —	—	1,500 —		
<i>XIV. Allmänna arbeten.</i>				
Anslag för inredningsarbeten i tullhuset och visitationspaviljongen . . . . . 1,850: —	—	1,850 —		
Anslag för inredande af lokal för tullbehandling af postpaket . . . 2,600: —	—	2,600 —		
Anslag för expropriation af magasinistomterna 3,012: 25	—	3,012 25		
Anslag för uppgörande af ritningar till Tölö stadsdel . . . . . 6,525: —	—	6,525 —		
<i>XV. Pensioner.</i>				
Anslag till pension åt hamnvaktmästarenenkan Eva Hagman. . . . . 144: —	—	144 —		
<i>XVI. Diverse utgifter.</i>				
Anslag åt stadsmissionen för underhåll af ett temporärt arbetshem för kvinnor . . . 6,000: —	—	6,000 —		
Anslag åt arbetshemmet för ålderstigna kvinnor . . . . . 1,500: —	—	1,500 —		
Anslag åt delegationen för frågan om en arbetsförmedlingsbyrå . . . 600: —	—	600 —		
Anslag åt Filharmoniska sällskapet . . . . . 5,000: —	—	5,000 —		
Anslag åt Helsingfors hornorkester . . . . . 4,000: —	—	4,000 —		
Anslag för upprättande af en frivillig skyddskår 2,404: 41	—	2,404 41		
Transport 52,823: 16	5,235,418 56	5,239,164 28	151,117 30	200,194 74

Transport 52,823: 16	5,235,418	56	5,239,164	28	151,117	30	200,194	74
Anslag för en bankett för deltagare i nordiska naturforskare- o. läkaremötet . . . . . 10,000: —	—	—	9,003	—	—	—	997	—
62,823: 16	50,000	—	—	—	12,823	16	—	—
Från föregående år balanserande konti.								
Uppförande af ett nytt stadshus	—	—	2,000	—	2,000	—	—	—
Nytt tull- och pæckhus å Skat- udden	—	—	251	89	251	89	—	—
Anslag för inköp af vågar och handkärror till varuskjulet å Skatudden	—	—	304	85	304	85	—	—
	5,285,418	56	5,250,724	02	166,497	20	201,191	74
Saldo till 1903	—	—	1,246,636	30	—	—	—	—
Summa <i>Frå.</i>	5,285,418	56	6,497,360	32	166,497	20	201,191	74

Inkomster.	Beräknad inkomst enligt stat	Inkomst enligt bäckerna	Brist	Öfverskott
Disponibel behållning från föregående år	120,000	803,856 95		
I. Räntor.				
Å vattenledningsobligationer	16,500	16,350	150	
Å chausséeobligationer	2,000	2,066 40	—	66 40
Å tomtlösen	95,000	107,270 98	—	12,270 98
Å donationsfonder, hvilkas räntor tillfalla staden	14,000	16,859 11	—	2,859 11
Diverse räntor	500	9,879 06	—	9,379 06
Dividend å aktier	9,000	7,945	1,055	
II. Tomtlösen				
	100,000	481,739 59	—	381,739 59
III. Stadens fasta egendom.				
1. Räntor från donerade hemman				
	1,800	1,772 87	27 13	
2. Stadens afhysta område.				
Arrenden	157,900	165,790 84	—	7,890 84
D:o från Brunnsparksområdet	14,600	15,636 76	—	1,036 76
Hyra för försäljningsplatser å Salu- och Kaserntorgen	18,000	37,770 50	—	19,770 50
Hyra för lokaler i gården N:o 3 vid Sofiegatan	5,500	4,694 35	805 65	
Hyra för lokaler i gården N:o 6 vid Bergmangsgatan	6,400	6,298 84	101 16	
Diverse hyror	4,500	7,963 34	—	3,463 34
Hyra för bodar och diskar	4,500	4,606 80	—	106 80
Hyra för stånd i Saluhallen	40,000	40,479 25	—	479 25
Simhusafgifter	1,500	1,117	383	
Fiskevattensafgifter	1,200	1,460	—	260
Hötägt och mulbetesafgifter	150	175	—	25
Tillfälliga arrenden och planhyror	15,000	22,683 38	—	7,683 38
Transport	628,050	1,756,416 02	2,521 94	447,031 01

Transport	628,050	—	1,756,416	02	2,521	94	447,031	01
3. Stadens jordlägenheters arrenden	36,378	10	38,489	76	—	—	2,111	66
IV. Tomtören	2,700	—	2,737	20	—	—	37	20
V. Inkomstgivande rättigheter.								
Tolag för till Helsingfors destinerade varor	200,000	—	191,638	66	8,361	34		
Tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad	8,000	—	4,964	50	3,035	50		
Trafikaafgifter	450,000	—	453,945	69	—	—	3,945	69
Mätningsafgifter	1,500	—	1,921	68	—	—	421	68
Magasinshyra	2,000	—	4,150	68	—	—	2,150	68
Hamnafgifter	200,000	—	181,331	36	18,668	64		
Broafgifter	8,500	—	8,421	86	78	14		
Lyftkransafgifter	500	—	750	—	—	—	250	—
Ballastafgifter	100	—	110	80	—	—	10	80
Vägningsafgifter	2,700	—	2,543	12	156	88		
Afgifter af utländingar för försäljning af matvaror vid mast	3,000	—	3,267	55	—	—	267	55
Biljardafgifter	500	—	704	—	—	—	204	—
Bouppteckningsprocenter	38,000	—	97,076	60	—	—	59,076	60
Kollektmedel	200	—	186	69	13	31		
Diverse böter	200	—	309	—	—	—	109	—
Arrende för Gammelstadskvarnen	3,500	—	3,500	—	—	—		
Börsprovision	600	—	1,273	59	—	—	673	59
VI. Diverse inkomster.								
Personel fattigafgift	35,000	—	37,515	—	—	—	2,515	—
För sjukvård i Maria sjukhus	15,000	—	13,705	75	1,294	25		
Inkomst från desinfektionsinrättningen	300	—	293	—	7	—		
För desinfektion i hemmen	1,000	—	1,380	50	—	—	380	50
Fattighjorns arbeten	500	—	276	61	223	39		
Inkomst från arbetsinrättningen	10,000	—	12,079	68	—	—	2,079	68
Jordafkastning från fattiggården	600	—	1,328	06	—	—	728	06
Transport	1,648,828	10	2,820,317	36	34,360	39	521,992	70

Transport	1,648,828 10	2,820,317 36	34,360 39	521,992 70
Ersättning för underhåll af fattiga Elevers i folkskolan afgifter . .	6,000 —	10,564 24	— —	4,564 24
Elevers i folkskolan handarbeten	200 —	491 65	— —	291 65
Ersättning för i asyler underhållna barn	600 —	73 81	526 19	— —
Boklån	600 —	1,642 30	— —	1,042 30
Hundskatt	7,000 —	7,537 96	— —	537 96
Afgifter från klosetterna	16,000 —	15,750 —	250 —	— —
Bidrag till underhåll af Riddarhusskvären	6,500 —	6,619 74	— —	119 74
Bidrag till underhåll af planteringarne kring Ständerhuset	300 —	300 —	— —	— —
Bidrag till underhåll af planteringen kring Ateneum	600 —	600 —	— —	— —
Bidrag till underhåll af planteringen vid Gamla kyrkan	200 —	200 —	— —	— —
Bidrag till gatuhållningen af evangel.luth.kyrkoförsamlingen	1,000 —	1,000 —	— —	— —
Bidrag till gatubelysningen af Finlands Bank och af Ständerhuset	1,000 —	1,000 —	— —	— —
Vederlag för staden frångångna bötesandelar	800 —	800 —	— —	— —
Ersatta inkvarteringskostnader . .	6,960 —	7,246 —	— —	286 —
	262,194 40	216,531 29	45,663 11	— —
VII. Statsbidrag.				
Till Folkskolorna	178,000 —	184,000 —	— —	6,000 —
” Polisnrättningen	249,433 33	249,433 33	— —	— —
” Gatubelysningen	15,170 —	15,170 —	— —	— —
” Brandverket	21,000 —	21,000 —	— —	— —
Tull- och källarfrihets ersättning	368 —	368 —	— —	— —
Till förberedande yrkesskolan för gossar	15,500 —	15,500 —	— —	— —
Stadens andel af bränvinsskatten	13,000 —	14,999 83	— —	1,999 83
VIII. Vattenledningen.				
För vattenförsäljning	423,000 —	397,335 03	25,664 97	— —
Vattenafgifter från hästhoarne . .	2,100 —	2,013 22	86 78	— —
Förhöjning för sentida inbetalning af vattenkonsumtionsafgifter . .	500 —	471 06	28 94	— —
Transport	2,876,853 83	3,990,964 82	106,580 38	536,834 42

Transport	2,876,853 83	3,990,964 82	106,580 38	536,834 42
Ersättning för värkställda anslutningar m. m.	110,000 —	142,871 30	— —	32,871 30
Arrenden för vattenledningens jordområde	575 —	750 —	— —	175 —
<i>IX. Belysningsverket . . . . .</i>	62,000 —	111,242 22	— —	49,242 22
<i>X. Lån . . . . .</i>	380,500 —	380,500 —	— —	— —
<i>XI. Kommunala utskylder</i>	1,855,489 73	1,857,677 35	— —	2,187 62
Från föregående år balanserade anslagsbelopp, hvilka ej kommit till användning och inbesparats:				
Maria sjukhus, installation af elektrisk belysning	— —	— 40	— —	— 40
Planering af Flemingsgatan	— —	2,876 64	— —	2,876 64
Inkomster ej i staten observerade:				
Vanhäfd å Humleberg	— —	875 60	— —	875 60
Polismanskapets beklädnadsfond	— —	2,600 —	— —	2,600 —
Expropriationslösen för till Helsingfors—Karis järnvägsbyggnad afträdd mark	— —	6,953 99	— —	6,953 99
Präskriberade kuponger	— —	48 —	— —	48 —
Summa <i>Fin.</i>	5,285,418 56	6,497,360 32	106,580 38	634,665 19

Sammandrag

af Helsingfors stads utgifter och inkomster år 1902.

H u f v u d t i t e l	Enligt stat	Enligt böckerna
U t g i f t e r		
I Stadens skulder	743,693 75	742,209 32
II Stadens embetsverk	225,016 66	225,433 06
III Kommunalförvaltningen	234,185 —	240,091 11
IV Gatubelysningen	209,665 50	194,711 97
V Brandverket	120,730 —	120,121 36
VI Polisinrättningen	417,040 —	413,942 44
VII Sundhets- och sjukvården	337,417 15	333,278 36
VIII Fattigvården	295,020 —	310,629 94
IX Undervisningsväsendet	891,631 57	856,577 88
X Staden åliggande allmänna onera	294,542 86	246,663 83
XI Vattenledningen	437,570 —	460,746 —
XII Saluhallen	7,350 —	6,137 05
XIII Stadens jordlägenheter	7,400 —	6,449 99
XIV Allmänna arbeten	905,750 —	919,927 59
XV Pensioner	15,506 07	14,906 08
XVI Diverse	142,900 —	156,341 30
Utgifter ej observerade i staten	— —	2,556 74
Behållning till år 1903	— —	1,246,636 30
Summa Fmk	5,285,418 56	6,497,360 32
I n k o m s t e r		
Behållning från år 1901	120,000 —	803,856 95
I Räntor	137,000 —	160,370 55
II Tomtlösen	100,000 —	481,739 59
III Stadens fasta egendom	307,428 10	348,938 69
IV Tomtören	2,700 —	2,737 20
V Inkomstgifvande rättigheter	919,300 —	956,095 78
VI Diverse	372,354 40	336,935 59
VII Statsbidrag	492,471 33	500,471 16
VIII Vattenledningen	536,175 —	543,440 61
IX Belysningsverket	62,000 —	111,242 22
X Lån	380,500 —	380,500 —
XI Uttaxering	1,855,489 73	1,857,677 35
Inkomster ej observerade i staten	— —	13,354 63
Summa Fmk	5,285,418 56	6,497,360 32

Bilans per 31 December 1902.

	<i>Fmf.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmf.</i>	<i>ni.</i>
Aktiva.				
Kassa	145,767	54		
Obligationer	410,225	20		
Aktier	113,500	—		
Byggnadsmaterial	236,183	34		
Vattenledningsmaterial	226,739	69		
Bankräkning	2,964,402	88	4,096,818	65
Olyftade bidrag.				
Statsbidrag till gatubelysningen	22,430	—		
D:o till brandverket	1,900	—		
Inkvarteringskostnader	6,888	15	31,218	15
Förskotter.				
Stadsfullmäktiges kansli	1,100	—		
Drätselkammaren	642	642		
Trafikkontoret	2,528	13		
Trädgårdsnämnden	37	35		
Uppfostringsnämnden	864	28		
Brandverket	5,559	26		
Hälsovårdsnämnden	3,415	03		
Maria sjukhuset	152	35		
Fattigvården	9,217	85		
Folkskolorna	557	75		
Belysningsverket	215,070	82	238,509	24
Rester.				
Arrenden	11,476	16		
Tillfälliga arrenden	6,685	09		
Jordlägenheters arrenden	12,055	36		
Personel fattigafgift	619	32		
Vattenafgifter	4,424	21		
Transport	35,260	14	4,366,546	04

	Transport	35,260	14	4,366,546	04
Tolags- och trafikavgifter		6,493	67		
Hundskatt		1,017	49		
Kommunala utskylder		67,497	49		
Diverse avgifter		14,799	42	125,068	21
Diverse debitorer.					
Poliklinisk ögonafdelning		70	—		
Handverksskolorna		5,899	13		
Vattenledningens nybyggnad af vattenborgen i Djurgården		823	27		
Remont af Societetshuset		112,865	38		
Uppförande af en sjukhuspaviljong för lungsots- patienter å Fattiggårdens område		5,685	42		
Underhåll af chausséer		1,482	40		
Renhållning af chausséerna i Brunnsparken		1,161	67		
Vattenkonsumtionsavgifter		106,602	13		
Ersättning för verkställda vattenledningsanslutningar		39,771	53		
Kanal under Fabriksgatan och Jungfrustigen		3,000	—		
Planering af Porthansgatan		7,859	63		
Utfyllning i Sörnäs		835	50		
Planering af Kaptensgatan		395	90		
D:o af Villagatan		265	75		
D:o af Kotkagatan		814	25		
D:o af Fredriksbergsgatan		914	30		
D:o af Borgågatan		258	20		
G. Jansson		616	49		
Inledning af gas i Saluhallen		2,300	—		
Omkostnader för 1902 års obligationslån		6,937	08		
Vattenledningens tullavgifter		3,763	34	302,321	37
Summa <i>Tmf.</i>		—	—	4,793,935	62

	<i>Fmf.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmf.</i>	<i>ni.</i>
Passiva.				
Förfallna obligationer och kuponger.				
Obligationer till 1876 års lån	9,990	—		
D:o " 1882 " "	16,743	75		
Kuponger " 1865 " "	338	40		
D:o " 1876 " "	1,775	—		
D:o " 1882 " "	2,958	75	31,805	90
Olyftade anslag.				
Möbler till skolhuset å Vallgård	1,363	92		
Vattenledningens rörombyte under V. Henriksgatan	19,600	—		
Vattenposter å Skatuddskajen	6,242	96		
Vattenledning under Helsingegatan	6,000	—		
Planering af V. Brahegatan	12,790	73		
Planeringsarbeten i 11:te och 12:te stadsdelarna	10,191	18		
Kanaler i d:o d:o	5,654	18		
Ny sjukpaviljong å Maria sjukhus	883	35		
Nytt folkskolehus å Vallgård	4,592	03		
Reningsförsök med vattenledningsvattnet	1,854	65		
Anslag för utarbetande af en ny stadsplan	651	—		
Anslag åt mantalsskrifvaren	150	—		
Anslag för kontroll öfver efterlefnad af hundskatts- förordningen	460	—		
Vattenledningens kostnader för distribution af debet- sedlar	633	81		
Anslag för isobservationer	2,618	94		
Anslag för anordnande af en enquête rörande arbetarebostadsförhållanden	4,444	—		
Anslag åt tidskriften „Vid hemmets härd“	100	—		
Anslag åt polikliniken	1,500	—		
Stadsfullmäktiges dispositionsmedel	9,652	38	89,383	13
Helsingfors Utskänkings- och Utminuterings Ak- tiebolags vinstmedel	—	—	500	—
Diverse kreditorer.				
Chaussée-obligationslånets amorteringsfond	42,100	—		
Drätselkontorets förskotter	492	78		
Transport	42,592	78	121,689	03

	Transport	42,592 78	121,689 03
Undersökningsstationens för lifsmedel förskotter .		125 54	
Städernas i Finland Hypotekskassa		26,000 —	
Inlösen af Brunnsparken		11,070 87	
Förskottsbetalningar		5,099 11	
Joh. Johansson		2,000 —	
Statsbidrag till polisinrättningen		1,250 —	
Guvernörens dispositionsmedel för polisinrättningen		10 17	
Emissionen af 1902 års obligationslån		3,109,527 42	
1902 års olikviderade räkningar		227,934 40	3,425,610 29
	Summa <i>fm</i>	— —	3,547,299 32
Behållning till år 1903		— —	1,246,636 30
	Summa <i>fm</i>	— —	4,793,935 62

Helsingfors stads kapitaltillgångar:

	Saldo den 1 Januari 1902.		Afgått år 1902.		Tillkommit år 1902.		Saldo den 31 December 1902.	
I. Byggnader och bebyggda fastigheter	8,743,354	78	49,327	26	1,482,218	98	10,176,246	50
II. Jordlägenheter utom staden	880,000	—	—	—	—	—	880,000	—
III. Värde af stadens utarrenderade jord	3,845,972	60	322,253	—	—	—	3,523,719	60
IV. Till försäljning disponibla tomter .	2,330,888	82	—	—	389,664	68	2,770,553	50
V. Icke förfallen löseskilling för försålda tomter och byggnader	2,093,160	62	482,567	69	987,200	80	2,597,793	73
VI. Vattenledningens kapitalvärde	3,237,840	38	—	—	176,367	82	3,414,208	20
VII. Gasverkets kapitalvärde	597,419	94	—	—	573	02	597,992	96
VIII. Inventarier	1,258,042	67	192,153	44	295,019	45	1,360,908	68
Summa <i>Fmk.</i>	23,036,679	81	1,046,301	39	3,331,044	75	25,321,423	17

I. Byggnader och bebyggda fastigheter.

Saldo från år 1901	<i>Fmk.</i> 8,743,354: 78
Afgår afskrifning å N:ris 59 & 60	„ 49,327: 26
	<i>Fmk.</i> 8,694,027: 52
Tillkommer å N:ris 31, 39, 54 och 61 samt N:ris 64 och 65	„ 1,482,218: 98
Saldot den 31 December 1902	<i>Fmk.</i> 10,176,246: 50 utgöres af:

	Tomten.		Byggnaderna.		Summa.	
1. Rådhuset, Alexandersgatan 20	278,558	—	149,000	—	427,558	—
2. Tull- och packhus, V. Kajen kv. 54	454,146	—	126,624	—	580,770	—
3. Auktionskammare och packhus, Alexandersgatan 1	265,357	—	88,662	—	354,019	—
4. Norra branddepoten, Estnäsgatan 2	33,500	—	71,500	—	105,000	—
5. Brandverks huset, Högbergsgatan 26	130,000	—	370,000	—	500,000	—
6. Branddepoten vid Berghäll	—	—	3,000	—	3,000	—
7. D:o å Kamptorget	—	—	28,000	—	28,000	—
8. Brunns huset i Brunns parken	—	—	135,000	—	135,000	—
9. Badhuset i d:o	—	—	30,000	—	30,000	—
10. Simhusen i d:o	—	—	25,000	—	25,000	—
11. D:o å Brobergskajen	—	—	5,000	—	5,000	—
12. D:o å Munkholmen	—	—	3,000	—	3,000	—
13. D:o å Aspås	—	—	4,500	—	4,500	—
14. Rådhusannexet, Alexandersgatan 22	209,000	—	59,600	—	268,600	—
15. Gården N:o 3 vid Sofiegatan	158,416	—	90,480	—	248,896	—
16. Kaisaniemi vårdshusbyggnad	—	—	11,000	—	11,000	—
17. Kägelbanan i Brunns parken	—	—	2,500	—	2,500	—
18. Byggnaderna å stadens materialgård	—	—	30,200	—	30,200	—
Transport	1,528,977	—	1,233,066	—	2,762,043	—

	Tomten.	Byggnaderna.	Summa.
Transport	1,528,977	1,233,066	2,762,043
19. Mångleribodarna å Narinkplatsen	—	40,000	40,000
20. Afträdet vid formansstationen invid Åbo kasern	—	600	600
21. Allmänna afträdet i Teateresplanaden	—	10,000	10,000
22. Publikt afträde i Kaisaniemi	—	2,800	2,800
23. Skogsvaktarebostaden å Grejus	—	3,400	3,400
24. D:o i Djurgården	—	2,500	2,500
25. Parkvaktarebostaden i Djurgården	—	2,500	2,500
26. Politiekarlsbostaden	—	4,000	4,000
27. Varuskjulen å Norra och Södra kajarmen	—	18,300	18,300
28. Varuskjul å Södra kajarmen	—	18,400	18,400
29. D:o å Magasinskajen	—	245,000	245,000
30. Hamnkontoret i Sörnäs	—	8,000	8,000
31. Maria sjukhuset, Lappviksgatan 16	350,000	829,887	1,179,887
32. Kolerabarackerna	—	25,000	25,000
33. Folkbiblioteket, Högborgsgatan 43	59,000	211,000	270,000
34. Saluhallen å Vestra kajen	—	210,000	210,000
35. Väntpaviljongen å Slottskajen	—	3,200	3,200
36. Paviljong å Hafstorget	—	2,300	2,300
37. Vattenledningens byggnader i Gammelstaden	—	201,601	201,601
38. Vattenledningsverkstaden å stadens material- gård	—	36,700	36,700
39. Helsingfors stads arbets- och fattiggård	—	649,663	649,663
40. Folkskolehuset, Annegatan N:o 30	104,200	309,300	413,500
41. Folkskolehuset, Lappviksgatan N:o 19	97,620	108,620	206,240
42. Folkskolehuset, Kaserngatan N:o 21	112,867	117,400	230,267
43. Folkskolehuset, Nikolaigatan N:o 18	68,180	226,544	294,724
44. Folkskolehuset, Rödbergsgatan N:o 10	19,760	20,700	40,460
45. Folkskolehuset å Berghäll	—	90,000	90,000
46. Folkskolehuset å Hesperia	—	31,000	31,000
47. Folkskolehuset å villan Fjeldal	—	13,280	13,280
48. Växthusen i Fabriksparken	—	7,000	7,000
49. Branddepoten i Tölö	—	800	800
50. Restaurationsbyggnaden i Esplanaden	—	160,000	160,000
51. Byggnaderna å villan Hagasund	—	60,000	60,000
52.gården N:o 6 vid Bergmansgatan	80,000	4,000	84,000
53. Beckkokningshuset å Blåbergsländet	—	2,000	2,000
54. Obduktionshuset å villan Alkärr	—	17,505	17,505
55. Vaktstugan vid vattenborgen i Djurgården	—	2,913	2,913
56. Kvarnbyggnaderna i Gammelstaden	—	38,300	38,300
57. Simhus i fabrikskvarteret N:o 181	—	38,706	38,706
58. Afträde å Sandvikstorget	—	2,588	2,588
59. Gasverket	300,000	475,517	775,517
60. Gasverkets byggnader å villan Arkadia	—	2,719	2,719
61. Tull- och packhus å Skatudden	103,500	692,251	795,751
62. Varuskjul å Skatuddskajen	—	96,854	96,854
63. Vaktstuga å Sandviksmolon	—	1,314	1,314
64. Folkskolehuset å Vallgård	—	234,907	234,907
65. Societetshuset	600,000	240,000	840,000
Summa den 31/12 1902 <i>Fm.</i>	3,424,104	6,752,142	10,176,246

II. Jordlägenheter utom staden.

Saldo från år 1901 . . . . . *Fmç* 880,000:—

Saldot den 31 December 1902 omfattar följande lägenheter:

Gumtäckt säteri	<i>Fmç</i> 500,000:—
Mejlans hemman	” 260,000:—
Grejus hemman	” 70,000:—
Reimars hemman	” 50,000:—
	<u><i>Fmç</i> 880,000:—</u>

III. Stadens utarrenderade jord.

Saldo från år 1901 . . . . . *Fmç* 3,845,972: 60

Arrendedebiteringen år 1902 utgår å:

Diverse arrenden med	<i>Fmç</i> 150,790: 84
Brunnsparkens ” ”	” 2,711: 76
Tillfälliga ” ”	” 22,683: 38
	<i>Fmç</i> 176,185: 98
emot år 1901	” 192,298: 63
minskning i årsarrenden	<i>Fmç</i> 16,112: 65

hvilken minskning, kapitaliserad å 5 % motsvarar en värdereduktion af . . . *Fmç* 322,253:—

Saldot den 31 December 1902 *Fmç* 3,523,719: 60

IV. Till försäljning disponibla tomter d. 31 December 1902.

Kvart. N:o	Tomt N:o	Gatans namn	Areal i m ²		Enhets- pris		Försäljnings- värde	
			Bostads-	Fabriks-	<i>Fmç</i>	nl	<i>Fmç</i>	nl
24	5	Vinkelgatan	1,547	—	10	—	15,470	—
131	4	Gengatan	1,002	—	20	—	20,040	—
166	13	Gräsviksgatan	2,970	—	28	—	83,160	—
110	2 a	Annegatan	1,060	—	50	—	53,000	—
”	8	Bangatan	1,090	—	40	—	43,600	—
”	10	”	1,090	—	40	—	43,600	—
”	12	”	1,124	—	40	—	44,960	—
126	15	Fabriksgatan	2,145	—	20	—	42,900	—
”	17	”	2,156	—	20	—	43,120	—
”	12	Bergmäns-gatan	1,748	—	19	—	33,212	—
”	14	”	1,798	—	18	—	32,364	—
”	16	”	1,798	—	15	—	26,970	—
”	18	”	1,798	—	15	—	26,970	—
127	5	Fabriksgatan	1,718	—	25	—	42,950	—
”	7	”	1,718	—	32	—	54,976	—
		Transport	24,762	—	—	—	607,292	—

Kvart. N:o	Tomt N:o	Gatans namn	Areal i m ²		Enhetspris		Försäljningsvärde	
			Bostads-	Fabriks-	Fmf.	%	Fmf.	%
		Transport	24,762	—	—	—	607,292	—
128	14	Fabriksgatan	1,650	—	25	—	41,250	—
"	16	"	1,691	—	12	—	20,292	—
"	18	"	1,801	—	12	—	21,612	—
"	20	"	1,911	—	12	—	22,932	—
"	22	"	1,870	—	20	—	37,400	—
185	23	Petersgatan	540	—	21	—	11,340	—
"	25	"	540	—	21	—	11,340	—
"	14	Villagatan	540	—	15	—	8,100	—
"	16	"	540	—	15	—	8,100	—
"	18	"	540	—	14	—	7,560	—
"	20	"	540	—	14	—	7,560	—
"	22	"	540	—	12	—	6,480	—
"	24	"	540	—	12	—	6,480	—
"	26	"	463	—	18	—	8,334	—
"	13	Skepparegatan	540	—	15	—	8,100	—
"	15	"	540	—	15	—	8,100	—
"	17	"	540	—	14	—	7,560	—
"	19	"	540	—	14	—	7,560	—
"	21	"	540	—	14	—	7,560	—
"	23	"	540	—	14	—	7,560	—
"	25	"	615	—	16	—	9,840	—
180	19	Petersgatan	777	—	22	50	17,482	50
"	21	"	691	—	21	—	14,511	—
"	11	Villagatan	694	—	15	—	10,410	—
"	13	"	694	—	15	—	10,410	—
"	15	"	694	—	15	—	10,410	—
"	12	Kaptensgatan	787	—	18	—	14,166	—
"	14	"	787	—	18	—	14,166	—
"	16	"	787	—	18	—	14,166	—
182	1	Villagatan	629	—	15	—	9,435	—
"	3	"	629	—	15	—	9,435	—
"	5	"	629	—	15	—	9,435	—
"	7	"	629	—	15	—	9,435	—
"	9	"	629	—	15	—	9,435	—
"	11	"	629	—	15	—	9,435	—
"	20	Petersgatan	618	—	21	—	12,978	—
"	2	Kaptensgatan	691	—	22	—	15,202	—
"	12	Hafsgatan	686	—	18	—	12,348	—
"	14	"	681	—	23	—	15,663	—
183	2	Villagatan	502	—	15	—	7,530	—
"	4	"	502	—	15	—	7,530	—
"	6	"	502	—	15	—	7,530	—
"	8	"	502	—	15	—	7,530	—
"	10	"	502	—	15	—	7,530	—
"	12	"	502	—	15	—	7,530	—
"	16	Hafsgatan	592	—	23	—	13,616	—
"	18	"	591	—	18	—	10,638	—
"	20	"	589	—	23	—	13,547	—
"	22	Petersgatan	496	—	21	—	10,416	—
"	24	"	493	—	21	—	10,353	—
		Transport	60,457	—	—	—	1,204,624	50

Kvart. N:o	Tomt N:o	Gatans namn	Areal i m ²		Enhetspris		Försäljningsvärde	
			Bostads-	Fabriks-	Fmyc.	7½.	Fmyc.	7½.
		Transport	60,457	—	—	—	1,204,624	50
183	1—11	Skepparegatan	3,012	—	15	—	45,180	—
139	4	Vestra Hamngatan	1,836	—	18	—	33,048	—
147	11	"	1,248	—	20	—	24,960	—
149	12	Lotskatan	1,142	—	20	—	22,840	—
"	14	"	1,142	—	20	—	22,840	—
"	16	"	1,142	—	20	—	22,840	—
161	4	Köpmanngatan	1,106	—	20	—	22,120	—
"	6	"	1,106	—	20	—	22,120	—
"	8	"	1,106	—	20	—	22,120	—
"	10	"	1,106	—	20	—	22,120	—
"	12	"	1,063	—	28	—	29,764	—
"	5	Slottsgatan	1,099	—	25	—	27,475	—
"	7	"	1,114	—	30	—	33,420	—
138	10—12	Skatudds norra kajen	936	—	10	—	9,390	—
187	8—22	Kanalgatan	4,294	—	15	—	64,410	—
297	3	Långbrokajen	1,488	—	25	—	37,200	—
"	5	"	823	—	15	—	12,345	—
"	7	"	884	—	15	—	13,260	—
"	9	"	850	—	15	—	12,750	—
"	11	"	1,900	—	20	—	38,000	—
"	2	Broholmngatan	1,650	—	30	—	49,500	—
"	4	"	915	—	14	—	12,810	—
"	2	Cirkusgatan	800	—	30	—	24,000	—
"	4	"	2,976	—	20	—	59,520	—
"	6	"	1,530	—	20	—	30,600	—
298	13	Långbrokajen	727	—	16	—	11,632	—
"	15	"	821	—	15	—	12,315	—
"	6	Holmnäsgatan	1,530	—	15	—	22,950	—
"	12	Sparbankskajen	1,400	—	16	—	22,400	—
299	3	Cirkusgatan	1,440	—	15	—	21,600	—
"	5	"	1,185	—	12	—	14,220	—
"	7	"	1,518	—	16	—	24,288	—
"	6	Sparbankskajen	1,020	—	15	—	15,300	—
301 a	2	Tavastgatan	1,832	—	25	—	45,800	—
317	37	3:dje linien	1,213	—	10	—	12,130	—
321	11	Alpgatan	1,331	—	12	—	15,972	—
322	32	Helsingegatan	1,680	—	15	—	25,200	—
351	3	Josafatgatan	980	—	14	—	13,720	—
"	3	Ö. Brahegatan	1,695	—	14	—	23,730	—
"	28	Vasagatan	1,015	—	14	—	14,210	—
355	5	Josafatgatan	1,078	—	16	—	17,248	—
"	7	"	1,050	—	16	—	16,800	—
"	4	Vestra Brahegatan	1,904	—	16	—	26,656	—
"	30	Vasagatan	1,078	—	16	—	17,248	—
"	8	Kristinegatan	1,017	—	12	—	12,204	—
"	9	"	1,073	—	12	—	12,876	—
363	35	Vasagatan	1,295	—	14	—	18,130	—
"	2	Borggatan	1,671	—	15	—	25,065	—
"	4	"	1,805	—	14	—	25,270	—
364	10	Vestra Brahegatan	1,216	—	14	—	17,024	—
		Transport	129,299	—	—	—	2,403,244	50

Kvart. N:o	Tomt N:o	Gatans namn	Areal i m ²		Enhetspris		Försäljningsvärde	
			Bostads-	Fabriks-	Fmyc	7½	Fmyc	7½
		Transport	129,299	—	—	—	2,403,244	50
364	12	Vestra Brahegatan	1,172	—	14	—	16,408	—
"	14	"	1,295	—	14	—	18,130	—
"	37	Vasagatan	1,254	—	16	—	20,064	—
"	39	"	1,237	—	15	—	18,555	—
365	41	"	1,872	—	13	—	24,336	—
356	10	Kristinegatan	1,712	—	12	—	20,544	—
362	1	Borgågatan	1,225	—	13	—	15,925	—
"	3	"	1,157	—	9	—	10,413	—
"	5	"	1,592	—	13	—	20,696	—
"	7	"	1,592	—	13	—	20,696	—
"	9	"	1,417	—	13	—	18,421	—
"	11	"	1,397	—	12	—	16,764	—
"	28	Flemingsgatan	1,141	—	10	—	11,410	—
"	30	Fredriksbergsgatan	1,448	—	11	—	15,928	—
"	40	"	1,222	—	12	—	14,664	—
"	13	Ö. Brahegatan	1,156	—	11	—	12,716	—
368	11	Fredriksbergsgatan	—	3,989	7	50	29,917	50
"	34	Flemingsgatan	—	3,233	6	50	21,329	50
376	52	Fredriksbergsgatan	—	1,188	10	—	11,880	—
"	4	Kajanagatan	—	1,188	12	—	14,256	—
"	23	Borgågatan	—	1,188	12	—	14,256	—
		Summa	151,188	10,836	—	—	2,770,553	50

V. Icke förfallen löseskilling för försålda tomter och byggnader.

Tomtlösen.	Fmyc		Fmyc	
Saldo, den 1 Januari 1902, oguldet kapital	—	—	1,959,274	37
Under år 1902 försålda tomter:				
N:o 21 vid Fabriksgatan i kv. 126 till Doktor E. Reuter	40,785	04		
N:o 55 vid Östra Chausséen till Handlanden K. V. Snellman	17,044	80		
N:o 57 vid Östra Chausséen till Handlanden K. V. Snellman	28,859	82		
N:o 59 vid Östra Chausséen till Handlanden K. V. Snellman	16,864	—		
N:o 7 vid Vasagatan å Ås i kv. 359 till Handlanden K. H. Valdén	19,197	36		
N:o 1 vid Tavastgatan i kv. 301 a till Kapellmästaren A. Laurent & Timmermannen E. Gustafsson	38,123	78		
N:o 3 vid Djurgårdsvägen i kv. 301 a till Medicinekand. G. von Wendt	20 350	—		
N:o 9 vid Köpmansgatan å Skatudden till Byggmästaren E. Lietzén	31,598	70		
Transport	212,823	50	1,959,274	37

	Fmç		Fmç	
Transport	212,823	50	1,959,274	37
N:o 4 vid Lotsgatan å Skatudden till Handlanden Hj. Segercrantz . . .	21,761	—		
N:o 34 vid 3:dje linj. å Berghäll i kv. 310 till Aktiebolaget Terä . . .	20,664	—		
N:o 17 vid Alpgatan å Berghäll till Työväen asunto-osakeyhtiö Terho . . .	26,129	55		
N:o 12 vid 4:de linj. å Berghäll till Handlanden E. Björkell	15,785	88		
N:o 19 vid Fabriksgatan i kv. 126 till Aktiebolaget Työväen asunto-osakeyhtiö Halmé	35,839	45		
N:o 2 vid Nikolajgatan i kv. 29 till Finska Statsverket	51,981	—		
N:o 3 vid Jungfrustigen i kv. 135 till Muraren A. Johansson för ett under bildning var. aktiebolag	56,816	82		
N:o 4 vid 4:de linj. å Berghäll i kv. 312 till Kontoristen Th. Isotupa . . .	17,129	66		
N:o 28 vid Helsingegatan i kv. 323 till Työväen asuntorakennus osakeyhtiö Kallio	24,406	25		
N:o 30 vid Helsingegatan i kv. 323 till Työväen asuntorakennus osakeyhtiö Kallio	24,406	25		
N:o 13 vid Fabriksgatan i kv. 126 till Osakeyhtiö Aamutähti	42,621	30		
N:o 3 vid 2:dra linj. å Berghäll i kv. 305 till Helsingfors Pantaktiebolag . . .	21,527	70		
N:o 11 vid Söderviksgatan i kv. 284 till Byggmästaren J. A. Blomqvist . . .	12,932	13		
N:o 3 vid Lotsgatan i kv. 147 till Handlanden Julius Lönnberg	26,978	80		
N:o 11 vid Lotsgatan i kv. 146 till Handlanden Julius Lönnberg	26,803	48		
N:o 10 vid Lotsgatan i kv. 149 till Järnvägstjänstemannen O. M. Massinen . . .	33,610	—		
N:o 5 vid Wallinsgränd i kv. 321 till Stenarbetaren I. Johansson	22,631	92		
N:o 32 vid Vasagatan i kv. 355 till Byggmästaren O. Lund	12,706	25		
N:o 24 vid Östra Chausséen i kv. 288 till Fru Adolfin Gustafsson	67,632	35		
N:o 9 vid Gördelgatan i kv. 159 till Rakennus-osakeyhtiö Wellamo	26,924	46		
N:o 18 vid Lotsgatan i kv. 149 till Arbetarebostads-aktiebolaget Koitto . . .	37,110	—		
N:o 3 vid Fredriksbergsgatan i kv. 367 till Trävaruhandlaren E. Granfelt . . .	22,723	—		
N:o 7 vid Fredriksbergsgatan i kv. 367 till Trävaruhandlaren E. Granfelt . . .	26,956	43		
N:o 11 vid Köpmansgatan i kv. 149 till Byggmästaren E. N. Lietzén	37,617	50		
N:o 20 vid Bärgmansgatan i kv. 126 till Osakeyhtiö Tuomisto	52,491	38		
Tillskottsområde till N:o 9 Vestra Hamngatan till Aktiebolaget Home	6,329	24		
Exprop. mark fr. 1/2 Kottby skattehemman i Äggelby till Statsjärnvägarna . . .	1,861	50	987,200	80
	Fmç	—	2,946,475	17
1902 års annuitet	—	—	478,623	35
	Fmç	—	2,467,851	82
Tomtlösen från Brunnsparksområdet.				
Saldo den 1 Januari 1902 oguldet kapital	133,058	15		
1902 års annuitet	3,116	24	129,941	91
Löseskilling för åbyggnader å Mejlsans.				
Saldo d. 1 Januari 1902 oguldet kapital	828	10		
1902 års annuitet	828	10	—	—
	Fmç	—	2,597,793	73

VI. Vattenledningens kapitalvärde

utgjorde, enligt uppgift från Vattenledningskontoret, den 31 December år 1902 . . .	<i>Fmç</i>	3,811,426: 45
hvarifrån afdrages värdena för till inrättningen hörande:		
byggnader, observerade under I N:ris 37 o. 55	<i>Fmç</i>	204,514: 45
vattenmätare, „ „ VIII	„	192,703: 80
		„ 397,218: 25
		<u>Kapitalvärde d. ³¹/₁₂ 1902</u> <i>Fmç</i> 3,414,203: 20

VII. Gasverkets kapitalvärde.

Enligt belysningsverkets bokföring utgjorde Gasverkets kapitalvärde vid utgången af		
år 1902	<i>Fmç</i>	1,376,229: 95
hvarifrån afdrages värdet af:		
under rubriken I observerade byggnader å gasverkstomten	<i>Fmç</i>	475,517: 49
„ „ „ „ å villan Arkadia	„	2,719: 50
gasverkets tomt	„	300,000: —
		„ 778,236: 99
Kapitalsaldot den 31 december år 1902 utgöres sålunda af:		
Hufvudrörnätet	<i>Fmç</i>	281,899: 66
Lyktor, stolpar och serviser	„	128,944: 76
Privatserviser	„	28,092: 34
Ugnar med armatur	„	82,185: —
Apparater med rörledning	„	56,928: 20
Gasklockor	„	19,943: —
	<i>Fmç</i>	597,992: 96

VIII. Inventarier i lokaler disponerade af:

	Saldo från		Tillkommit		Afgått		Saldo	
	1901.		1902.		1902.		31/12 1902.	
Magistraten	6,274	25	313	45	454	85	6,132	85
Rådstufvurätten	6,498	90	197	90	394	15	6,302	65
Rådhusarkivet	1,944	90	90	50	1	—	2,034	40
Stadsfogdekontoret	1,177	45	40	—	55	—	1,162	45
Stadsfullmäktiges kansli	11,889	72	120	—	335	20	11,674	52
Drätselkammaren	4,608	45	6	—	3	—	4,611	45
Drätselkontoret	14,021	30	482	35	335	45	14,168	20
Byggnadskontoret	5,661	30	962	50	97	15	6,526	65
Trafikkontoret	2,341	49	493	—	77	49	2,757	—
D:o filial i warrantmagasinet	183	50	50	—	17	50	216	—
Visitationspaviljongen	470	—	—	—	470	—	—	—
Packhuset	4,672	90	1,303	—	1,022	90	4,953	—
Hamnkontoret	2,427	90	1,272	40	345	80	3,354	50
Uppfostringsnämnden	231	80	17	—	—	—	248	80
Belysningsverket	33,948	83	18,857	88	393	78	52,412	93
Gaskontrollrummet	1,299	70	—	—	—	—	1,299	70
Brandverket	113,159	—	8,136	75	2,097	40	119,198	35
Poliskammaren	4,580	45	83	50	138	—	4,525	95
Centralpolisen	9,150	29	3,540	29	2,124	14	10,566	44
Detektiva afdelningen	4,234	17	814	55	257	50	4,791	22
Sedlighetsafdelningen	2,042	10	107	50	177	55	1,972	05
1:a polisvaktkontoret	1,559	85	—	—	3	—	1,556	85
2:a d:o	954	25	232	50	188	50	998	25
3:e d:o	1,654	80	173	60	—	—	1,828	40
4:e d:o	1,152	15	100	90	83	50	1,169	55
d:o i Hermanstad	468	—	83	25	85	50	465	75
Hälsovårdsnämnden	3,752	61	454	—	375	—	3,831	61
Maria sjukhuset	82,809	62	9,504	02	6,138	55	86,175	09
D:o kirurgiska afdelningen	—	—	41,391	05	—	—	41,391	05
Kolerabarackerna	8,999	02	—	—	8,999	02	—	—
Obduktionshuset	1,044	90	—	—	—	—	1,044	90
Undersökningsstationen för lifsmedel	4,773	80	220	50	240	25	4,754	05
Köttkontrollstationen	4,179	90	12	—	73	—	4,118	90
Fattigvårdsstyrelsens lokal	2,426	50	—	—	—	—	2,426	50
Fattiggården	47,746	95	7,257	13	8,450	09	46,553	99
Arbetsinrättningen	19,565	24	3,337	49	3,781	39	19,121	34
Nya sinnessjukhuset	21,202	47	7,727	90	7,604	—	21,326	37
Folkskolan vid Folkskolegatan 2 & 4	13,560	—	255	—	147	—	13,668	—
D:o " Kaserngatan 21	11,395	60	56	60	2	50	11,449	70
D:o " Berggåll	6,465	55	—	—	7	—	6,458	55
D:o " Hesperia	7,107	80	453	—	—	—	7,560	80
D:o vid Lappviksgatan 6	10,829	90	9	—	—	—	10,838	90
Transport <i>Smc</i>	482,467	31	108,156	51	44,976	16	545,647	66

	Saldo från		Tillkommit		Afgått		Saldo	
	1901.		1902.		1902.		31/12 1902.	
Transport	482,467	31	108,156	51	44,976	16	545,647	66
Folkskolan vid Rödbergsgatan 10 . .	2,212	75	54	—	—	—	2,266	75
D:o " Nikolaigatan 18	34,416	50	1,529	70	—	—	35,946	20
D:o i Fjälldal	1,386	—	19	50	—	—	1,405	50
D:o vid Albertsgatan 17	556	55	88	—	—	—	644	55
D:o å Surutoin	2,636	75	—	—	2,636	75	—	—
D:o vid Kaserngatan 2	640	30	—	—	—	—	640	30
D:o St. Robertsgatan 11	5,052	10	519	50	6	75	5,564	85
D:o " Andregatan 13	4,334	50	148	—	12	50	4,470	—
D:o " Estnäs-gatan 3	2,103	80	165	—	—	—	2,268	80
D:o å Hagnäs	2,064	95	—	—	2,064	95	—	—
D:o " Hermanstad	3,258	50	—	—	2,080	—	1,178	50
D:o " Sveaborg	661	—	—	—	—	—	661	—
D:o " Fredriksberg	—	—	1,383	—	—	—	1,383	—
D:o " Vallgård	—	—	22,063	10	—	—	22,063	10
Folkbiblioteket	17,230	35	1,585	60	155	75	18,660	20
D:o bokförråd	55,000	—	—	—	—	—	55,000	—
D:o filial vid Sjömansgatan . . .	1,341	20	40	—	33	85	1,347	35
D:o d:o i Tölö	1,376	45	61	50	30	—	1,407	95
D:o d:o i Sörnäs	975	40	53	25	—	—	1,028	65
D:o d:o i d:o bokförråd	10,000	—	—	—	—	—	10,000	—
Uppfostringsanstalten i Nummis . . .	2,049	50	469	45	172	—	2,346	95
D:o i Sibbo	2,296	15	291	75	84	35	2,503	55
D:o i Lojo	745	30	1,378	19	28	75	2,094	74
Inkvarteringsnämnden	758	29	145	—	130	88	772	41
Vattenledningen, kontoret	5,666	90	709	82	271	05	6,105	67
D:o verkstaden och upplag på materialgården	31,038	53	3,578	40	709	75	33,907	18
D:o byggnader i Gammelstaden	10,831	19	1,000	83	1,839	10	9,992	92
D:o vattenmätare	185,301	42	9,092	38	1,690	—	192,703	80
D:o telefoner	475	—	—	—	—	—	475	—
Byggnadskontorets upplag å materialgården	258,686	93	142,475	97	135,154	70	266,008	20
Förrådet af växter i växthusen i Fabriks-parken	51,000	—	—	—	—	—	51,000	—
Kvarnen i Gammelstaden	444	35	—	—	6	—	438	35
F. d. Auktionskammaren	369	40	—	—	18	35	351	05
Diverse upplag i rådhuset	5,665	30	11	—	51	80	5,624	50
Furuhjemska tafvelsamingen	75,000	—	—	—	—	—	75,000	—
Summa <i>Smc.</i>	1,258,042	67	295,019	45	192,153	44	1,360,908	68

Helsingfors stads konsoliderade gäld.

O b l i g a t i o n s l å n	Ursprungligt belopp	Saldo d. 1 Jan. 1902	Amortering år 1902	Saldo d. 31 Dec. 1902	%
Cbausséeobligationslånet af år 1865	160,000	60,000	—	60,000	3,6
Vattenledningslånet af år 1876	1,500,000	1,232,100	25,800	1,206,300	5
Nybyggnads- och regleringslånet af år 1882	1,550,000	973,000	51,500	921,500	4,5
Obligationslånet af år 1892	4,500,000	4,332,000	23,000	4,309,000	4,5
Obligationslånet af år 1898	3,994,000	2,943,000	21,000	2,922,000	3,5
Obligationslånet af år 1900	3,000,000	2,985,000	15,000	2,970,000	4
<i>Fmç</i>	14,704,000	12,525,100	136,300	12,388,800	—

Helsingfors stads konsoliderade gäld uppgick för åren 1880—1902 till nedanstående belopp:

år 1880	<i>Fmç</i>	2,339,357: 71
” 1881	”	2,055,419: 86
” 1882	”	3,391,577: 13
” 1883	”	3,377,462: 85
” 1884	”	3,363,064: 66
” 1885	”	3,318,369: 64
” 1886	”	3,235,495: 49
” 1887	”	3,234,333: 08
” 1888	”	3,192,408: 58
” 1889	”	3,130,234: 27
” 1890	”	3,870,906: 44
” 1891	”	5,027,135: 53
” 1892	”	7,447,274: 17
” 1893	”	7,348,437: 17
” 1894	”	8,412,896: 50
” 1895	”	8,223,591: 85
” 1896	”	7,585,300: —
” 1897	”	7,455,600: —
” 1898	”	9,871,900: —
” 1899	”	10,760,100: —
” 1900	”	12,655,200: —
” 1901	”	12,525,100: —
” 1902	”	12,388,800: —

Handlingar rörande Helsingfors stads donerade fonders räkenskaper och bokslut för år 1902.

Kapitalbeloppet af stadens donerade fonder, som vid ingången af år 1902 utgjorde		Fmf. 2,083,915: 20
har under året ökat med Hedvig Falckens donation till stipendier åt elever i stadens svenskspråkiga folkskolor	5,000: —	
Elise Heintzies donation till stipendier åt kvinnliga elever i högre finska folkskolan	1,000: —	
inbetalning af herr C. Lindh till fonderna för ett gubbbem	310: —	
af Helsingfors Sparbank restituerade stipendieinsatser	170: 21	
räntebesparingar	22,037: 82	„ 28,518: 03
hvarför kapitalsaldot den 31 December utgör		Fmf. 2,112,433: 23
Upplupna räntor		„ 89,248: 83
	Summa Fmf.	2,201,682: 06

Placeringen af fondernas medel äfvensom häri inträffade förändringar framgår af följande tablå:

		Saldo den 1 Januari		Saldo d. 31 December
Fastigheters konto.				
Gården N:o 22 vid Mariegatan i kvarteret Vildsvinet (fond XX)	40,000: —			
Gården N:o 5 vid Andregatan i kvarteret Paradisfogeln (fond XXIII)	188,460: —	228,460	—	228,460
Skuldsedlars konto.				
Mot inteckning och 6 ⁰ / ₁₀₀ ränta	751,500: —	—	—	826,500
” ” ” 5 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀ ”	684,500: —	—	—	654,500
” ” ” 5 ⁰ / ₁₀₀ ”	38,000: —	—	—	36,800
” borgen och 6 ⁰ / ₁₀₀ ”	21,200: —	1,495,200	—	21,200
Transport — —		1,723,660	—	1,767,460

Transport	— —	1,723,660	—	1,767,460
Utgifna nya lån mot reverserna N:ris 75—78	125,000:—			
Inbetalda lån N:ris 39, 47, 68 & 70	81,200:—			
Ökning	43,800:—			
(Fmk 1,539,000:—)				
Obligationers konto.				
Preuss. 3 1/2 % cons. obl. nom. Rmk 2,300:— (fond XVI)	3,088: 86	—	—	3,088 86
Rysk-Holl. 5 % cons. obl. nom. Rbl 720:— (fond XXIII)	2,995: 20	—	—	2,995 20
Rysk-Eng. 4 % cons. obl. nom. Rbl 13,125:— (fond XXIII)	49,350: —	—	—	49,350 —
Finlands Hypoteksför. 4 1/2 % lån af år 1884 nom. Fmk 29,000:— (fond XXIII & XXX)	29,000: —	—	—	29,000 —
Helsingfors stads 5 % lån af år 1876 nom. Fmk 5,000:— (fond XXX)	5,000: —	—	—	5,000 —
Helsingfors stads 4 1/2 % lån af år 1882 nom. Fmk 9,500:— (fond XXX)	9,500: —	—	—	8,500 —
Aktiebolaget Tornators 5 % obl. nom. Fmk 26,000:— (fond XLI)	25,480: —	124,414 06		25,480 —
Utlottad 1 st. Helsingfors stads 4 1/2 % ob- ligation.	1,000:—			
Minskning	1,000:—			
(Fmk 123,414: 06).				
Aktiers konto.				
i Föreningsbanken i Finland, 5 st. (fond XIV)	850: —	—	—	1,300 —
i Societetshusaktiebolaget i Helsingfors, 280 st. (fond I & III)	32,000: —	—	—	32,000 —
i Nordiska Aktiebanken för Handel och In- dustri, 444 st. (fond XXI)	133,200: —	—	—	133,200 —
5 st. (fond XLI)	2,125: —	—	—	2,125 —
i Alkärrs familjebostads aktiebolag, 10 st. (fond XXXVII)	2,650: —	170,825		2,650 —
Inköpt 1. aktie i Föreningsbanken i Fin- land.	450:—			
(Fmk 171,275:—).				
Transport		2,018,899 06		2,062,149 06

	Transport	2,018,899 06	2,062,149 06
Bankräkning.			
Nordiska aktiebanken, deposition	20,000:—		
Privatbanken i Helsingfors, deposition	20,000:—		
Sparkasseräkning	68,976:42	108,976 42	96,228 81
	<i>Fmf.</i>	2,127,875 48	2,158,377 87
Oguldna räntor		—	43,304 19
	Summa <i>Fmf.</i>	—	2,201,682 06

Ränteafkastningen för året uppgår inalles till Fmk 123,250:82, eller 5,91 % å kapitalsaldot den 1 januari 1902, enligt följande fördelning:

Gården N:o 22 vid Mariegatan	2,329 96		
” ” 5 ” Andreegatan	5,960 24	8,290 20	
Preuss. 3 1/2 % cons. obl.	99 46		
Rysk-Holl. 5 % ”	139 80		
Rysk-Engel. 4 % ”	2,100 —		
Finlands Hypoteksförenings 4 1/2 % obl.	1,305 —		
Helsingfors stads 5 % obl.	250 —		
” ” 4 1/2 % obl.	405 —		
Aktiebolaget Tornators 5 % obl.	1,300 —	5,599 26	
Aktier i Föreningsbanken	125 —		
” i Societetshusaktiebolaget	5,600 —		
” i Nordiska aktiebanken	9,878 —		
” i Alkärrs familjebostads aktiebolag	400 —	16,003 —	
Reverser	87,828 97		
Depositionsränta	1,574 37		
Sparkasseränta	3,672 36		
Löpande räknings ränta	177 60	93,253 30	
Jemte donationen inbetald ränta	105 06	105 06	
	<i>Fmf.</i>	—	123,250 82

motsvarande för fastigheterna 3,628 %, och för obligationerna 4,500 %, för aktierna 9,368 % och för reverserna och bankräkningen 5,976 % å ingående balansen belopp.

Under året har af fondernas räntemedel utbetalts till:

staden för fattigvården	<i>Imf.</i>	7,172: 86		
„ kommunala sjukhuset	„	713: 32		
„ folkskolorna	„	8,972: 93	<i>Imf.</i>	16,859: 11
understöd åt medellösa	„	12,458: 40		
beklädnad åt medellösa folkskolebarn	„	2,248: 39		
underhåll åt obemedlade barnaföderskor	„	5,706: 59		
pensioner åt aflidne poliskonstaplars enkor och barn	„	2,390: —		
underhåll af Fruntimmersföreningens barnhem	„	775: 54		
underhåll af asyler för vanartade barn	„	5,938: 13		
understöd åt medellösa folkskoleelever	„	2,489: 35		
underhåll af arbetshusen för barn	„	13,320: 76		
underhåll af Föreningens för barnavården barnhärbärge	„	2,285: 82		
underhåll af Mariaföreningens hem för ålder- stigna tjenarinnor	„	2,373: 94	„	49,986: 92
belöningar åt dygdigt tjenstefolk	„	550: —		
i hemgift samt räntor å hemgiftsbref åt utdi- mitterade folkskoleelever	„	4,187: 40		
stipendier åt skolelever	„	5,070: 19		
sommarkolonier för folkskoleelever	„	814: 97	„	10,622: 56
legat och pensioner	„	— —		21,183: 78
	<i>Imf.</i>	— —	<i>Imf.</i>	98,652: 37

Förutom de fonder, hvilkas ränteafkastning på grund af vilkor i donationsbrefven eller andra öfverenskommelser tillsvidare uppbäres af särskilda personer, äro följande fonder ännu ej för med donationerna afsedda syftemål använda:

	Kapital den 31 dec. 1902.	
<i>Maria Charlotta Olanders fond</i> för vanföra och sjukliga barns skötsel och vård	103,831: 44	Disponibel, så snart fonden tillhörig fastighet försålts.
<i>Helena Kristina Åkermans fond</i> till ett hem för värnlösa fruntimmer	13,911: 57	Fattigvårdsstyrelsen bestäm- mer tidpunkten för fondens användande.

<i>Emilia Olivia Gustavssons och Athalida Vilhelmina Ingmans fond till ett gosse- barnhem i Helsingfors. . . . .</i>	7,888: 98	Kapitalet förräntas tills ränteafkastningen motsvarar kostnaderna för hemmets underhåll.
<i>Tidningskolportörernas julklappsfond .</i>	1,154: 54	Förräntas tillsvidare.
<i>Fonder, donerade till ett gubnhem . .</i>	62,602: —	Förräntas tillsvidare.

De under året tillkomna fonder rörande donationsurkunder ingå som bilagor i slutet af denna berättelse.

Fondernas inkomster och utgifter under året samt ställning vid årsskiftet framgå närmare af omstående tablå.

Helsingfors i januari 1903.

Teodor Holmberg.

	Balans från år 1901		Under året 1902				Balans till år 1903	
			Inkomst		Utgift			
	<i>Fmf.</i>	<i>pk.</i>	<i>Fmf.</i>	<i>pk.</i>	<i>Fmf.</i>	<i>pk.</i>	<i>Fmf.</i>	<i>pk.</i>
I. Till förmån för fattigvården donerade fonder.								
<i>Joh. Sederholms arfvingars fond</i>	2,057	14	—	—	—	—	2,057	14
<i>Nath. Heidenstrauchs fond</i>	1,028	57	—	—	—	—	1,028	57
<i>C. J. Nordenstams fond</i>	1,142	86	—	—	—	—	1,142	86
<i>Jakob Daniel Weckströms fond</i>	4,800	—	—	—	—	—	4,800	—
<i>Finska Frimurarlogernas fond</i>	8,160	—	—	—	—	—	8,160	—
<i>Medborgarkassans fond</i>	4,828	57	—	—	—	—	4,828	57
<i>Helsingfors kyrkofattigkassas fond</i>	2,148	57	—	—	—	—	2,148	57
<i>Sveaborgs skole-, fattigvårds- och ar- betshusinrättnings fond</i>	8,022	86	—	—	—	—	8,022	86
<i>Lars Sederholms fond</i>	571	43	—	—	—	—	571	43
<i>Carl Otto af Forselles fond</i>	1,142	86	—	—	—	—	1,142	86
<i>Joh. Mobergs fond</i>	1,708	57	—	—	—	—	1,708	57
<i>I. A. Ehrenströms fond</i>	1,142	86	—	—	—	—	1,142	86
<i>H. K. M. Nikolai I:s fond</i>	22,800	—	—	—	—	—	22,800	—
<i>D. K. M. Nikolai I:s och hans ge- måls fond</i>	9,142	86	—	—	—	—	9,142	86
<i>Carolina Charlotta Schulins fond</i>	2,000	—	—	—	—	—	2,000	—
<i>Adolf Ekholms fond</i>	3,702	85	—	—	—	—	3,702	85
<i>Karolina Nyströms fond</i>	4,000	—	—	—	—	—	4,000	—
ränta	3,172	86	7,316	64	—	—	3,316	64
utbetalt till stadskassan	—	—	—	—	7,172	86	—	—
II. Till förmån för feberlasarettet donerade fonder.								
<i>H. K. H. Nikolai Alexandrowitschs fond</i>	10,000	—	—	—	—	—	10,000	—
<i>Eugenie Soltikoff's fond</i>	2,500	—	—	—	—	—	2,500	—
ränta	713	32	745	73	—	—	745	73
utbetalt till stadskassan	—	—	—	—	713	32	—	—
III. Till förmån för folkskolorna donerade fonder.								
<i>Wilhelm Elgs fond för en fattigskola</i>	34,200	—	—	—	—	—	34,200	—
<i>Danssällskapets i Helsingfors fond</i>	9,200	—	—	—	—	—	9,200	—
<i>Tölö sockerbruksbolags fond</i>	5,000	—	—	—	—	—	5,000	—
ränta	2,237	—	3,938	38	—	—	2,338	38
utbetalt till stadskassan	—	—	—	—	3,837	—	—	—
Transport	145,423	18	12,000	75	11,723	18	145,700	75

Transport	145,423 18	12,000 75	11,723 18	145,700 75
IV. Fattigvårdens fonder utan uppgifvet ändamål.				
<i>Carl Gustaf Hanells fond</i>	5,200 —	— —	— —	5,200 —
ränta	296 75	310 23	— —	310 23
<i>Gustava Katarina Brobergs fond</i>	571 44	— —	— —	571 44
<i>Paul Demidoffs fond</i>	2,765 71	— —	— —	2,765 71
<i>Ottliana Palmblads fond</i>	1,451 43	— —	— —	1,451 43
<i>Lovisa Oikelins fond</i>	452 —	— —	— —	452 —
<i>Maria Kristina Mattheizens fond</i>	9,100 —	— —	— —	9,100 —
<i>Kristina Othmans fond</i>	159 42	— —	— —	159 42
ränta	780 56	864 98	— —	*) 970 54
Utbetalt till tio medellösa fruntimmer (Hanells fond)	— —	— —	296 75	— —
Utbetalt till medellösa fruntimmer i understöd	— —	— —	675 —	— —
V. Fattigvårdens fonder för bestämde ändamål.				
<i>Wilhelm Elgs fond pour les pauvres honteux</i>	10,300 —	— —	— —	10,300 —
ränta	587 80	614 41	— —	614 41
Utbetalt i understöd åt nio särskilda personer	— —	— —	587 80	— —
<i>Carl Sierckens fond</i>	2,800 —	— —	— —	2,800 —
ränta	159 78	167 03	— —	167 03
Understöd till tre medellösa handlandekor	— —	— —	159 78	— —
<i>Elsa Maria Lampas fond</i>	11,600 —	— —	— —	11,750 —
ränta	503 40	691 95	— —	541 95
Utbetalt till tio medellösa fruntimmer	— —	— —	503 40	— —
<i>Hedvig Charlotta Gripenbergs fond</i>	11,200 —	— —	— —	11,200 —
ränta	639 15	668 10	— —	668 10
Utbetalt till tio medellösa fruntimmer	— —	— —	639 15	— —
<i>Alexandras understöds fond</i>	4,611 —	— —	— —	4,686 06
ränta	200 —	275 06	— —	200 —
Utbetalt till tvenne personer i understöd	— —	— —	200 —	— —
<i>Lisette Gardbergs fond</i>	1,000 —	— —	— —	1,000 —
ränta	57 06	59 66	— —	59 66
Transport	209,858 68	15,652 17	14,785 06	210,668 73

*) Däraf olyftade räntor från år 1901 Fmk 105:56.

Transport	209,858 68	15,652 17	14,785 06	210,668 73
Utbetalt till en medellös hand- landeenka	— —	— —	57 06	— —
<i>Adolf Fredrik Siercks fond</i>	7,000 —	— —	— —	7,000 —
ränta	399 46	417 58	— —	417 58
Utbetalt i sju särskilda understöd åt medellösa fruntimmer	— —	— —	399 46	— —
VI. I. P. Crogelii barnhusinrätt- nings fond	2,300 —	— —	— —	2,300 —
ränta	131 24	137 30	— —	137 30
Utbetalt till Fruntimmersförening- gen	— —	— —	131 24	— —
VII. Folkskolornas beklädnadsfonder.				
<i>J. H. Lindroos fond</i>	20,000 —	— —	— —	20,000 —
<i>J. E. Ollonqvists fond</i>	12,000 —	— —	— —	12,000 —
<i>Mindre handelsborgaresocietetens fond</i>	4,500 —	— —	— —	4,500 —
<i>Cronstedts, Guttoffskys och Nybergs fond</i>	2,900 —	— —	— —	2,900 —
ränta	2,248 39	2,350 31	— —	2,350 31
Utbetalt åt Folkskoleekonomen till beklädnad åt medellösa elever	— —	— —	2,248 39	— —
VIII. Hedvig Arnells fond	18,300 —	— —	— —	18,300 —
ränta	1,044 30	1,091 70	— —	1,091 70
Utbetalt till Fruntimmersförening- gen	— —	— —	644 30	— —
Utbetalt till trotjänarinnan Wilhel- mina Backström	— —	— —	400 —	— —
IX. Fonder donerade till en asyl för vanartade barn.				
<i>Hedvig Charlotta Gripenbergs fond</i>	3,000 —	— —	— —	3,000 —
<i>Helsingfors Utskänknings aktiebo- lags fond</i>	50,000 —	— —	— —	50,000 —
<i>Helsingfors utminuterings aktiebo- lags fond</i>	27,000 —	— —	— —	27,000 —
ränta	5,938 13	4,772 10	— —	4,772 10
Utbetalt till Uppfostringsnämnden för underhåll af asylor för van- artade barn	— —	— —	5,938 13	— —
Transport	366,620 20	24,421 16	24,603 64	366,437 72

Transport	366,620 20	24,421 16	24,603 64	366,437 72
X. Folkskolornas stipendiifonder.				
<i>Helsingfors sparbanks fond</i>	6,300 —	— —	— —	6,700 —
<i>Helsingfors Utskänknings aktiebolags fond</i>	17,000 —	— —	— —	17,000 —
<i>H. K. M. Alexander II:s stipendiifond</i>	30,000 —	— —	— —	30,000 —
räntor	3,035 48	3,181 58	— —	3,087 27
Återbetalade sparbanksinsatser	— —	170 21	— —	— —
Insatt i sparbank till stipendier för folkskoleelever	— —	— —	2,900 —	— —
XI. Klara Wilhelmina Törmäläs fond	41,600 —	— —	— —	41,600 —
ränta	2,373 94	2,481 54	— —	2,481 54
Utbetalt till Mariaföreningen	— —	— —	2,373 94	— —
XII. Fonden för dygdigt tjenstefolks belönande	10,200 —	— —	— —	10,200 —
ränta	4 18	608 53	— —	62 71
Insatt å sparbanksbok för elfva tjenare	— —	— —	550 —	— —
XIII. Helsingfors Utskänkningsaktiebolags stipendiifond för lägre handtvärksskolorna	3,000 —	— —	— —	3,000 —
ränta	171 19	179 05	— —	179 05
Utbetalt till stipendier	— —	— —	171 19	— —
XIV. Anna Sara Arosins testamentsfond	69,000 —	— —	— —	69,500 —
ränta	3,526 81	4,190 25	— —	3,717 06
Utbetalt i lifstidsunderstöd om 100 mark till obemedlade, ogifta fruntimmer	— —	— —	3,500 —	— —
XV. I. A. I. Pippingskiölds fond	100,000 —	— —	— —	100,000 —
ränta	5,706 59	5,965 10	— —	5,965 10
Utbetalt till Föreningen för barnavården	— —	— —	5,706 59	— —
Transport	658,538 39	41,197 42	39,805 36	659,930 45

Transport	658,538 39	41,197 42	39,805 36	659,930 45
XVI. Axel Fredrik Laurells stiftelsefond	3,088 86	— —	— —	3,088 86
ränta	99 64	99 46	— —	100 10
Utbetalt till Finska Realluceum	— —	— —	50 —	— —
Utbetalt till Privata svenska flickskolan	— —	— —	49 —	— —
XVII. Carl Rosengrens fond	17,572 74	— —	— —	17,700 —
ränta	— —	1,048 30	— —	921 04
XVIII. Helsingfors aftonskolas fond	18,500 —	— —	— —	18,700 —
ränta	988 19	1,103 63	— —	991 82
Utbetalt till Föreningen för konstfliten	— —	— —	900 —	— —
XIX. Alexandra Kiseleffs fond	10,000 —	— —	— —	10,000 —
ränta	570 65	596 60	— —	596 60
Utbetalt till Stadsbokhållaren Oscar Paldani	— —	— —	570 65	— —
XX. Maria Charlotta Olanders fond	98,039 34	— —	— —	103,831 44
ränta	— —	3,462 14	— —	— —
Afkastning från fastigheten	— —	2,329 96	— —	— —
XXI. Senatorskan Julie Thiléns fond	253,000 —	— —	— —	253,000 —
ränta	16,602 76	16,914 17	— —	16,814 17
Utbetalt till fru Adolfina Mallén	— —	— —	100 —	— —
Utbetalt till Föreningen för arbetshusen	— —	— —	13,320 76	— —
Utbetalt till Guvernören i S:t Michels län till understöd åt medellösa fruntimmer derstädes	— —	— —	3,282 —	— —
XXII. Makarne Silfvius' donationsfond	90,000 —	— —	— —	90,000 —
ränta	5,135 93	5,368 60	— —	5,368 60
Utbetalt till stadskassan	— —	— —	5,135 93	— —
Transport	1,172,136 50	72,120 28	63,213 70	1,181,043 08

Transport	1,172,136 50	72,120 28	63,213 70	1,181,043 08
XXIII. Fr. J. von Beckers fond .	312,000 —	— —	— —	313,000 —
ränta	9,492 41	6,208 27	— —	10,460 92
Afkastning från fastigheten	— —	5,960 24	— —	— —
Utbetalt i pensioner till Professor A. von Becker, Litteratören H. von Becker och fröken Augusta von Becker	— —	— —	10,200 —	— —
XXIV. Adolf Holmgrens donations- fond för värlösa mödrar och barn .	21,200 —	— —	— —	21,500 —
ränta	1,069 95	1,264 68	— —	1,034 63
Utbetalt till fru M. Thölgren	— —	— —	500 —	— —
Utbetalt till fröken Gustava Holm- gren	— —	— —	500 —	— —
XXV. Understödsfonden för afidne polis Konstaplars enkor och barn .	113,000 —	— —	— —	118,000 —
ränta	3,651 90	6,740 55	— —	3,002 45
Utbetalt i understöd åt afidne po- lis Konstaplars enkor och barn pensioner tillsammans	— —	— —	2,390 —	— —
XXVI. Emilia Olivia Gustavssons och Athalida Wilhelmina Ingmans donationsfond.	7,444 75	— —	— —	7,888 98
ränta	— —	444 23	— —	— —
XXVII. Lina Borgströms donations- fonder.				
<i>Fonden för folkskolebarns bespisande</i>	15,000 —	— —	— —	15,000 —
ränta	1,669 —	894 82	— —	894 82
<i>Fonden för pauvres honteux. . . . .</i>	5,000 —	— —	— —	5,000 —
ränta	238 88	298 28	— —	279 16
Utbetalt i understöd till tvenne obemedlade fruntimmer	— —	— —	258 —	— —
Utbetalt till Föreningen för arbets- husen för barn	— —	— —	1,669 —	— —
Transport	1,661,903 39	93,931 35	78,730 70	1,677,104 04

Transport	1,661,903	39	93,931	35	78,730	70	1,677,104	04
XXVIII. Emilia Olivia Gustavssons fond	25,900	—	—	—	—	—	26,100	—
ränta	99	17	1,545	04	—	—	44	21
Utbetalt i understöd om 100 mark till obemedlade fruntimmer	—	—	—	—	1,400	—	—	—
XXIX. H. K. M. Kejsarinnan Alexandras fond för understödjande af ett barnhärberge	10,200	—	—	—	—	—	10,200	—
ränta	582	05	608	53	—	—	608	53
Utbetalt till Föreningen för barnvården	—	—	—	—	582	05	—	—
XXX. Aurora Demidoffs Hemgiftsfond.								
Besparadt kapital	94,865	11	—	—	—	—	98,588	11
Innestående hemgiftsbelopp	28,071	45	—	—	—	—	27,000	—
D:o räntor å hemgiftsbref	1,077	23	—	—	—	—	1,240	09
räntor	—	—	*) 7,001	81	—	—	—	—
Utbetalt hemgiftsbelopp	—	—	—	—	3,000	—	—	—
D:o räntor å hemgiftsbref	—	—	—	—	1,187	40	—	—
XXXI. Tidningskolportörernas julklappsfond	1,089	48	—	—	—	—	1,154	54
räntor	—	—	65	06	—	—	—	—
XXXII. Fonder, donerade till ett gubbehem i Helsingfors.								
<i>Oskar Finnes fond</i>	12,116	—	—	—	—	—	12,838	—
<i>Carl Lindhs m. fl. fond</i>	4,723	—	—	—	—	—	5,334	—
<i>Konversationsklubbens fond</i>	870	—	—	—	—	—	930	—
<i>G. Sundebergs fond</i>	41,700	—	—	—	—	—	43,500	—
Inbetalning af herr C. Lindh	—	—	310	—	—	—	—	—
Utbetalt åt hushållerskan E. Wolff	—	—	—	—	650	—	—	—
räntor	724	83	3,551	07	—	—	742	90
Transport	1,883,921	71	107,012	86	85,550	15	1,905,384	42

*) Efter fru A. Karamsins död har någon inbetalning icke under året ägt rum.

Transport	1,883,921 71	107,012 86	85,550 15	1,905,384 42
XXXIII. Maria Bergmans testamentsfond	10,000 —	— —	— —	10,000 —
ränta	328 23	596 60	— —	424 83
Utbetalt i understöd å 6 särskilda personer	— —	— —	500 —	— —
XXXIV. Helena Kristina Åkermans fond	13,128 38	— —	— —	13,911 57
ränta	— —	783 19	— —	— —
XXXV. Karl Magnus Kullmans fond	5,000 —	— —	— —	5,000 —
ränta	814 97	298 35	— —	298 35
Utbetalt för bekostande af sommarkolonier för folkskoleelever.	— —	— —	814 97	— —
XXXVI. Augusta Hammarlunds fond	1,000 —	— —	— —	1,000 —
ränta	57 05	59 75	— —	59 75
Utbetalt till föreningen för barnavården	— —	— —	57 05	— —
XXXVII. Mortimer Stenius' understödsfond	36,000 —	— —	— —	36,000 —
ränta	2,303 13	2,389 43	— —	2,389 43
Utbetalt till donators släktingar	— —	— —	2,303 13	— —
XXXVIII. Karl Knut Galetskis fond för fattiga, svenska folkskolebarns underhåll	20,203 —	— —	— —	20,330 —
ränta	1,818 32	1,205 21	— —	2,076 18
Utbetalt för bespisande af medellösa folkskoleelever	— —	— —	820 35	— —
XXXIX. K. H. Renlunds stipendiefond	40,392 09	— —	— —	40,633 57
ränta	3,492 —	2,409 48	— —	4,660 —
Utbetalt till stipendier	— —	— —	1,000 —	— —
Transport	2,018,458 88	114,754 87	91,045 65	2,042,168 10

Transport	2,018,458 88	114,754 87	91,045 65	2,042,168 10
XL. Carl Fridolf Ekholms stipendii-fond	75,000 —	— —	— —	75,000 —
- ränta	220 05	4,473 85	— —	— —
Utbetalt i legater	— —	— —	4,693 90	— —
XLI. Mathilda Ekholms donations-fond	55,000 —	— —	— —	55,000 —
ränta	1,646 72	3,044 21	— —	1,778 11
Utbetalt till Föreningen för barnavården	— —	— —	1,646 72	— —
Utbetalt i legater	— —	— —	1,266 10	— —
XLII. Ryska välgörenhetssällskapets fond för Sveaborgs finska folkskola	200 —	— —	— —	200 —
ränta	2 75	12 03	— —	14 78
XLIII. Makarne Pauligs donation för Bertha Maria hemmet	20,000 —	— —	— —	21,268 10
ränta	75 —	1,193 10	— —	— —
XLIV. Hedvig Falckens donations-fond	— —	— —	— —	5,000 —
Sterbhusutredningsmannen inbetalt	— —	5,105 06	— —	— —
ränta	— —	145 83	— —	250 89
XLV. Elise Heintzies donationsfond	— —	— —	— —	1,000 —
Sterbhusutredningsmannen inbetalt	— —	1,000 —	— —	— —
ränta	— —	2 08	— —	2 08
Summa Fmk	2,170,603 40	129,731 03	98,652 37	2,201,682 06

Urkunder, rörande till Helsingfors stad donerade fonder.

57. C. Rosengrens fond.

„HELSINGFORS
STADSFULLMÄKTIGE.

Helsingfors,
den 25 November 1902.

N:o 286.

Till Magistraten i Helsingfors.

På Drätselkammarens framställning hafva Stadsfullmäktige beslutit att räntemedlen å Carl Rosengrens donationsfond skola anslås till stipendier om 50—100 mark hvarje, att utdelas åt de mest behöfvande gossar i de lägre folkskolorna härstädes, till lika belopp i svenska och finska skolor; att de lägre folkskolornas lärarinnor under November månad skola till folkskoleinspektorn inlemna förteckningar öfver de värnlösa och fattiga gossar, som främst borde komma i åtnjutande af stipendierna, hvilka förteckningar jemte inspektors utlåtande i saken böra insändas till Folkskoledirektionen; egande denna månatligen utdela mindre delar af stipendierna till stipendiaterna, de der böra för ändamålet förses med stipendieböcker. Hvilket Stadsfullmäktige hafva äran delgifva Magistraten, med anhållan att Drätselkammaren och Folkskoledirektionen måtte härom underrättas.

På Stadsfullmäktiges vägnar:

K. Antell.

Elis Furuhjelm.

87. Hedvig Falckens donationsfond.

Afskrift.

Undertecknad förklarar härmed min yttersta vilja och testamente vara att vid mitt dödliga fränfalle med min kvarlåtenskap skall förfaras på följande sätt:

4:0). Femtusén (5,000) mark skall tillfalla Helsingfors stad att förvaltas såsom en fond, hvaraf räntan skall användas såsom belöning åt därom förtjenta elever i svenskspråkiga folkskolor i staden. Och förknippas härmed skyldigheten för staden att i öfligt skick underhålla min jemte min aflidne man Revisorn Frans Falckens graf.

Till verkställare af detta testamente förordnar jag Vicehäradschefingen Alarik Hernberg, som för uppdraget eger tillgodogöra sig af kvarlåtenskapen öfverst skäligt arvode. Helsingfors, den 14 januari 1901.

Hedvig Falcken.

Undertecknade härtill kallade och samtidigt närvarande vittnen bekräfta härmed att testatrix för oss nu förklarar vid sundt och fullt förstånd samt af fri vilja ofvanstående testamente, hvars innehåll likväl icke är oss närmare känt, innefatta hennes yttersta vilja och testamente angående hennes kvarlåtenskap. Helsingfors, den 14 januari 1901.

W. O. Gottlund,
Revisor.

Werner Lindbohm,
Revisor.

„HELSINGFORS
STADSFULLMÄKTIGE.

H:fors, d. 5 Nov. 1901.

N:o 282.

Till Magistraten i Helsingfors.

Jemte skrifvelse af den 31 nyssvikne Oktober har Drätselkammaren insändt bilagda afskrift af ett utaf afidna Öfverrevisorsenkan Hedvig Falcken den 14 Januari innevarande år upprättadt testamente, enligt hvilket Helsingfors stad tilldelats ett belopp af femtusen mark, att förvaltas såsom en särskild fond, hvaraf räntan skall användas såsom belöning åt deraf förtjenta elever i stadens svenskspråkiga folkskolor, jemte det dermed förknippats skyldighet för staden att i öffligt skick underhålla fru Falckens och hennes afidne man Frans Falckens graf.

Vid i dag hållet sammanträde hafva Stadsfullmäktige beslutit att donationen skall af staden emottagas med förbindelse att underhålla makarna Falckens graf, hvarhos Drätselkammaren bemyndigats att vidtaga åtgärd om testamentets bevakning. Hvilket Stadsfullmäktige hafva äran delgifva Magistraten, med anhållan att Drätselkammaren måtte härom underrättas samt ofvannämnda testamentsafskrift till Kammaren återställas.

På Stadsfullmäktiges vägnar:

K. Antell.

Elis Furuholm.

Transsumt.

88. Elise Heintzies donationsfond.

Min yttersta vilja är att efter mitt dödliga frångälle skall med min kvarlåtenskap förfaras som följer:

Min trotjänarinna Wilhelmina Willberg, som jag hoppas stadnar hos mig till min död, önskar jag lämna den årliga räntan på fyratusen (4,000) mark, — helst å 6% sålänge hon lever.

Efter Mina Willbergs död disponeras kapitalet sålunda:

1:o). Till folkskoleinspektorn i Helsingfors stad öfverlemnas ettusen (1,000) mark, hvaraf årliga räntan användes till stipendium åt någon särdeles framstående elev, — helst medellös, — vid högre folkskolan för finska flickor. Helst skulle jag önska att stipendiet kunde utgå med 5 % ränta för att utgöra ett litet kännbarare bidrag för en flitig, medellös elev.

Helsingfors den 2/9, 1900.

Elise Heintzie.

Att rektorskan Elise Heintzie vid full sans och redig sinnesförfattning för oss på en gång närvarande och härför tillkallade vittnen förklarar att hon upprättat och egenhändigt undertecknat omstående testamente, till hvilket hon uppgifver sig hafva gjort ett tillägg, intyga Helsingfors den 8 Oktober 1901.

Sofia Streng,
(lärarinna vid H:fors folkskolor)
(Sigill).

Aina Sonné,
(lärarinna vid H:fors folkskolor)
(Sigill).

„HELSINGFORS
STADSFULLMÄKTIGE.

H:fors, den 17 Dec. 1901.

N:o 334.

Till Magistraten i Helsingfors.

Sedan numera afidna enkerektorskan Elise Heintzie medels ett den 2 September 1900 upprättadt testamente förordnat bland annat att, efter hennes trotjenarinna Wilhelmina Willbergs död, ett belopp af ettusen (1,000) mark skall öfverlemnas till Helsingfors stad, af hvilket belopp årliga räntan användes till stipendium åt någon särdeles framstående elev vid högre finska folkskolan för flickor, hafva Stadsfullmäktige vid i dag hållet sammanträde beslutit emottaga testamentet med förbindelse för staden att under tjenarinnan Willbergs återstående lifstid till henne enligt redovisning årligen utbetala all den ränteinkomst, staden kan af legatet erhålla; egande Drätselkammaren vidtaga åtgärd om testamentets bevakande samt derefter öfvertaga medlens förvaltning såsom en särskild fond. Hvilket Stadsfullmäktige hafva äran delgifva Magistraten med anhållan att Drätselkammaren och Folkskoledirektionen måtte härom underrättas samt närslutna af testamentet upprättade transsumt Kammaren tillställas.

På Stadsfullmäktiges vägnar:

Alfred Norrmén.

Elis Furuholm.“

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

På grund af § 13 i det för Styrelsen öfver Helsingfors stads belysningsverk gällande reglementet får Styrelsen härmed till Herrar Fullmäktige afgifva

Berättelse öfver gasverkets förvaltning för år 1902.

Under redogörelseåret har Styrelsen, liksom föregående år, utgjorts af undertecknade Schildt, ordförande, samt Bergroth och Willgren, ledamöter: Styrelsesuppleanter hafva varit konsuln G. Paulig samt ingenjörerna G. Zitting och Fr. Rosberg.

Styrelsens fördelning af arbetet med kontrollen öfver driften och affären har varit densamma som under föregående år.

Bland gasverkets tjänstemannapersonal har ingen förändring inträdt.

Gaspriset har varit detsamma som under föregående år.

Värdeökningar å gasverkets fasta konti.*Hufvudrörnätet.*

Följande nya hufvudrör äro nedlagda i nedanstående gator:

Kronbergsgatan	162 m. 75 m/m rör	Smf.	1,260: 44
Köpmansgatan	49 " " " "	"	428: 05
Gördelgatan	178 " " " "	"	1,055: 79
Slottsgatan	104 " " " "	"	656: 42
Petersgatan	112 " " " "	"	893: 40
Kaptensgatan	11 " " " "	"	158: 06
Jungfrustigen	82 " " " "	"	590: 32
Högbergsgatan	150 " 100 " "	"	1,392: 29
Skepparegatan	137 " 75 " "	"	1,158: 26
Lappviksgatan	58 " " " "	"	579: 75
Lappbrinken	96 " " " "	"	746: 46
Summa 1,139 m. rör		Smf.	8,919: 24
Afgår från Högbergsgatan upptagna 75 m/m rör		"	196: —
		Summa Smf.	8,723,24

Ljktstolpar med lyktor och serviser.

Kronbergsgatan	6 st.		<i>Fmk</i>	801: 78
Köpmansgatan	2 "		"	277: 40
Petersgatan	1 "		"	129: 96
Fabriksgatan	6 "	(3 serviser förut lagda)	"	769: 04
Jungfrustigen	10 "		"	1,461: 08
Kaptensgatan	2 "		"	280: 02
Högbergsgatan	2 "		"	272: 02
Parkgatan	3 "	(serviserna förut lagda)	"	373: 51
Skepparegatan	1 "		"	112: 31
Lappviksgatan	2 "		"	290: 17
Lappbrinken	2 "		"	256: 99
Trekanten	5 "		"	845: 56
Dockstorget	2 "	(serviserna förut lagda)	"	195: 54
	Summa 44	"		
103 st. 2 låg. gatulampor			"	1,380: 23
Å diverse platser utsatta jernstolpar i stället för armar och trästolpar			"	736: 76
			Summa <i>Fmk</i>	8,182: 37
Afgår för inkomna jernarmar			"	130: —
			Summa <i>Fmk</i>	8,052: 37

Privata serviser.

52 st. nya servisledningar äro under året nedlagda. Härtill hafva åtgått följande rör:

af 75 m/m gj. rör	38,0 m.
" 63 " " "	3,0 "
" 50 " " "	340,0 "
" 38 " " "	2,0 "
	Summa 383,0 "

Kostnaden för serviserna hafva uppgått till *Fmk* 4,495: 52

Ugnar med armatur.

För utförandet af en ny retortugn och två nya ugnshvalf äro för året anslagna 28,000 mark. Af skäl, som Styrelsen angifvit i budgeten för år 1903, kom detta arbete ej till utförande under år 1902, hvarför för sagda år endast upptages den förberedande utgift, 600 mark, gasverket haft för arbetet i fråga, hvaremot det resterande af anslaget, Fmk 27,400, uppförts på „Ugnars anslags konto“ för att disponeras under år 1903.

Inventarier.

Invent. för gasberedningen	<i>Fr.</i>	122: 71
” ” gatubelysningen	”	198: 56
” ” ensk. belysningen (gasmätare)	”	18,833: 44
” ” rörläggning	”	1,020: 23
” ” kontoret	”	780: —
” ” diverse	”	42: 75
	<u>Summa <i>Fr.</i></u>	<u>20,997: 69</u>

Sammandrag af värdeökningarna.

Hufvudrörnätet	<i>Fr.</i>	8,723: 24
Lyktstolpar med lyktor och serviser	”	8,052: 37
Privata serviser	”	4,495: 52
Ugnar med armatur	”	600: —
Inventarier	”	20,997: 69
	<u>Summa <i>Fr.</i></u>	<u>42,868: 82</u>

Afskrifningar

å gasverkets fasta konti och inventarier.

Dessa afskrifningar, som under år 1901 utgingo med 10 % för inventarier samt med 2 % för allt öfrigt, äro för år 1902 upptagna med följande procent.

Hufvudrörnätet	2 %	<i>Fr.</i>	5,575: 02
Lyktstolpar med lyktor och serviser	2 ”	”	2,467: 19
Privata serviser	2 ”	”	408: 10
Husbyggnader å gasverket	7 1/2 ”	”	38,555: 47
D:o ” arkadiatomten	7 1/2 ”	”	220: 50
Ugnar med armatur	7 1/2 ”	”	6,615: —
Apparater med rörledningar	7 1/2 ”	”	4,615: 80
Gasklockor	7 1/2 ”	”	1,617: —
Invent. för gasberedningen	10 ”	”	327: 33
” ” gatubelysningen	10 ”	”	73: 27
” ” ensk. belysningen (gasmätare)	5 ”	”	861: 28
” ” rörledning	10 ”	”	680: 83
” ” kontoret	10 ”	”	358: 97
” ” diverse	10 ”	”	231: 91
		<u>Summa <i>Fr.</i></u>	<u>62,607: 67</u>

Medelafskrifningen utgör 5,45 % å de ingående balansernas belopp.

Gasberedningen.*Tillverkad gas.*

Med korrektion för stationsgasmätarens gång äro 1,496,690 m³ gas tillverkade. År 1901 tillverkades 1,335,000 m³. Ökningen motsvarar 12,12 %.

Gasutbyte m. m.

För tillverkan det af dessa 1,496,690 m ³ gas hafva åtgått af vanliga	
gaskol	4,900,000 kg.
af cannelkol	487,200 „
	<hr/>
	Summa 5,387,200 kg.

Gasutbytet pr m. ton kol har således varit 277,82 m³ mot 280,69 m³ år 1901. Det lägre gasutbytet under år 1902 har uppstått därigenom, att vid den tillförlitliga inventering, som kunde göras den 31 December 1902, 147,460 kg kol måste tilläggas 1902 års kolförbrukning för att få lagret att stämma samt att ett mindre parti kol, hvilket sistlidne vinter genom hetta i kolen blifvit något brandskadadt, förgasats — för det brandskadade kolpartiet har erhållits ersättning af respektive brandförsäkringsbolag. Differensen i kollagret utgjorde 1,35 % å de sedan den 1 Oktober 1900 inkomna kolen.

Cannelkoltillsatsen har utgjort 9,04 vigts %.

Ljusstyrkan i stadens kontrollrum	13,56 H. lj.
d:o å gasverket	13,58 „ „

Kolpriser: Upplagda å gasverket hafva under året inkomna kol kostat

Vanliga gaskol, Wearmouth	Fmk 19: 50 pr m. ton.
Cannelkol, Niddrie	„ 40: 27 „ „ „

Biprodukter.*Koks.*

Utöfver hvad som åtgått för eldning af retortugnarna, har gasberedningen lemnat 61,038 hl. koks.

Enär de förgasade kolens volym utgör 67,340 hl., är volymkoksprocenten 90,64.

Per ton förgasade kol hafva erhållits 11,33 hl. koks, eller, med en vigt af 40 kg. per hl., 453,20 kg.

Stenkolstjära.

Gasberedningen har lemnat af tjära.

Prima, separerad	626 fat.
Sekunda, tjock massa	360 „
	<hr/>
	Summa 986 fat.

Med en vigt af 230 kg. per fat tjära motsvara 986 fat 22,678 kg.
Tjärutbytet sålunda 42,1 kg. per m. ton förgasade kol.

Gasförbrukningen.

Enskild gas till lyse	43,04	644,366 m ³	
” ” ” värme m. m.	21,46	321,286 ”	965,652 m ³
Stadens gatubelysning	23,37		349,868 ”
Gasverkets belysning	2,12		31,765 ”
Läckage, kondensation m. m.	10,01		149,985 ”
		<u>Summa 100,00 m³ %</u>	<u>Summa 1,497,270 ”</u>

Enär totala förbrukningen år 1901 var 1,334,860 m³, motsvarar ökningen för år 1902, 162,410 m³, 12,17 %.

Den debiterade förbrukningen år 1902, d. v. s. den totala förbrukningen med afdrag af läckaget, har i förhållande till år 1901 ökat med 14,65 %.

Största gasförbrukningen egde rum fredagen den 19 December, då 8,080 m³ gas förbrukades. Motsvarande siffra för år 1901 var 7,170 m³.

Lägsta gasförbrukningen egde rum tisdagen den 24 Juni då 1,120 m³ gas förbrukades. Motsvarande siffra för år 1901 var 900 m³.

Inkomster å gas och biprodukter.

Enskilda gasförbrukningen.

Gas å 30 penni per m ³ 644,366 m ³	<i>Fm.</i> 193,309: 80	
Afgår i rabatter	” 5,468: 85	<i>Fm.</i> 187,840: 95
Gas å 15 penni per m ³ 321,286 m ³	”	48,192: 90
Gasverkets förbrukning å 20 penni per m ³ 31,765 m ³	”	6,353: 00
Summa 997,417 m ³	Summa	<i>Fm.</i> 242,386: 85

Gatubelysningens gas.

För gatubelysningens gasförbrukning, 349,868 m³ å 30 penni, är staden debiterad med *Fm.* 104,960: 40.

Biprodukter.

Köks.

Försåld och för gasverkets behof — excl. ugneldning — förbrukad.

	%	hl.	<i>Fm.</i>
Okrossad koks	91,7	47,142	77,152: 31
Krossad ”	8,3	4,303	8,764: 25
Summa 100,0		51,445	85,916: 56

Medelförsäljningspriset för okrossad koks *Tmf.* 1:64 per hl.
 d:o „ krossad „ „ 2:04 „ „

Stenkolstjära.

Af årets tillverkning är försåldt:

af separerad tjära	569 fat	<i>Tmf.</i> 6,100: 50
„ tjock massa	329 „	„ 1,645: —
	<u>Summa 898 fat</u>	<u><i>Tmf.</i> 7,745: 50</u>

Enskilda gasförbrukningens detaljer.

Förhållandet mellan den enligt budgeten för år 1902 beräknade och den i verkligheten erhållna enskilda gasförbrukningen framgår af nedanstående:

	I verkligheten	Enl. budgeten
Gas till lyse	644,366 m ³	717,500 m ³
„ „ värme m. m.	321,286 „	245,000 „
„ „ illuminationer (i budgeten förd under rubriken Gatubelysning, men här ingående i „Gas till lyse“)	— —	2,250 „
	<u>965,652 m³</u>	<u>964,750 m³</u>

Af ofvanstående synes, att den verkliga och den enl. budgeten beräknade enskilda gasförbrukningen i sin helhet i det närmaste öfverensstämma, men att förhållandet mellan lysgas och värmegas visar en afsevärd differens.

Gas till lyse.

Enligt förestående uppgick denna förbrukning år 1902 till 644,366 m³ mot 636,379 m³ under år 1901.

Ökningen motsvarar 1,25 %.

Af intresse är att framhålla att under det att första kvartalet 1902 visar en minskning i förbrukningen i förhållande till samma tid år 1901 af 6,14 %, visar sista kvartalet 1902 en ökning af 9,27 % i förhållande till samma tid år 1901. Denna ökning är att hänföra till de jemförelsevis många nya lysgaskunder, som tillkommo hösten 1902.

Gas till värme m. m.

Ökningen i denna förbrukningsgren från år 1901 uppgår till 136,994 m³ eller 74,3 %. Värmegasförbrukningen uppgick i Januari 1902 till 21,428 m³ och i December samma år till 43,479 m³.

Från gasverkets lager äro följande värmegas-apparater under året försålda:

1 lågors gaskokare	109 st.
2 " " " " " " " " " " " " " " " " " "	402 "
3- och flerlågors gaskokare	5 "
Stekugnar	2 "
Badapparater	27 "
Vattenvärmare	3 "
Gaskaminer	7 "
Diverse apparater	16 "
	Summa 571 st.

Under år 1901 försåldes tillsammans 257 st. värmegas-apparater. Sedan den 1 Oktober 1900 äro 837 st. sådana apparater försålda af gasverket.

Af gasmotorer voro vid årets slut 19 st. med tillsammans 82 hästkrafter i bruk.

Utestående, i bruk varande gasmätare.

	Lysgas	Värmegas	Summa
Utestående den 31 December 1902	696 st.	787 st.	1,483 st.
" " 1 Januari " " " " " " " " " " " " " " " "	642 "	328 "	970 "
<i>Ökning under året</i>	54 st.	459 st.	513 st.

Ökningen motsvarar 52,9 %.

Af samtliga, i bruk varande, utestående gasmätare den 31 December 1902, voro 53,1 % värmegasmätare, mot 33,8 % år 1901.

Enär de utestående mätarnas antal den 1 Oktober 1900 var: 564 st. lysgas- och 55 st. värmegasmätare, eller tillsammans 619 st., har mätareantalet på 2 1/4 år ökats med 132 st. lysgas- och 732 st. värmegasmätare, eller tillsammans 864 st., d. v. s. med 139,6 %.

Gatubelysningen.

	Helnattslågor		Halfnattslågor		Summa
	st.	st.	st.	st.	st.
Antal lågor vid årets början:					
Auerlågor med 105 l. timförbrukning	532		742		
Lucaslågor " 500 " "			2		
Öppna lågor " 141 " "	6	538 *)		744	1282 **)
Antal lågor vid årets slut:					
Auerlågor med 105 l. timförbrukning	550		866		
Lucaslågor " 500 " "			2		
Öppna lågor " 141 " "	6	556 *)		868	1424 **)
Ökning	18			124	142

*) 26 st. auer och 6 st. öppna lågor äro periodiska vid Södra Hamnen.

**) Häri ej inberäknadt sådana lågor, som i följd af byggnadsarbeten etc. äro släckta.

Gatubelysningens gasförbrukning har uppgått till 349,868 m³ mot i budgeten beräknade 360,000 m³. Ökningen från år 1901 uppgår till 8,29 %.

Tillverkningskostnaden för gasen.

Utgifter.			
Vanliga gaskol	101,967: 77		
Cannelkol	22,839: 94		
Transport och lämpning af kol	1,874: 90	126,682: 61	
Diverse materialier	— — —	574: —	
Gasmästare-aflöning	— — —	4,450: —	
Eldare-aflöning	— — —	11,279: 62	
Ångpanne- och exhausterkostnad	— — —	11,017: 41	
Gasreningen	— — —	2,177: 62	
Byggnaders underhåll	1,292: 71		
Ugnars	10,093: 49		
Apparaters	564: 07		
Gasklockors	35: 29		
Hufvudrörnätets	1,929: 46		
Inventariers	2,311: 53	16,226: 55	
Koksarbete	— — —	4,478: 16	
Tjårarbete	— — —	2,006: 80	
Förvaltningen:			
Styrelsens arvode	8,000: —		
Verkställande direktörens lön, tantième och hyresbidrag	13,500: —		
Kamrerarens och kassörens lön	4,500: —		
Aflöning till kontorsbiträden	2,019: —	28,019: —	
Diverse omkostnader, såsom brandförsäkrings- och olycksfallsförsäkringspremier, belysning, bränsle, renhållning och vakthållning etc.	— — —	20,859: 63	
Gas i klockorna den 1 Januari 1902	— — —	380: —	228,151: 40
Inkomster.			
Å koks	99,079: 31		
„ stenkolstjåra	8,644: 50	107,723: 81	
Gas i klockorna den 31 December 1902	— — —	264: —	107,987: 81
Tillverkningskostnaden			
	— — —	— — —	120,163: 59

Enligt detta blir tillverkningspriset på den debiterade gasquantiteten, 1,347,256 m³, 8,92 penni pr m³ mot 13,29 penni år 1902.

Ekonomiska resultat.*Enskilda gasförbrukningen.***Inkomster:**

Debiterad gas, rabatterna frändragna . . . . . *Små* 242,386: 85

Utgifter.

997,417 m ³ gas å 89,1894 m. 1,000 m ³	88,959: 06	
Mätareaf läsning och inkassering	2,173: 80	
Kontorsomkostnader	2,908: 48	
Gasmätarens underhåll	1,510: 25	
Privatservisernas „	11: 80	
Öfriga omkostnader	5,132: 40	100,695: 79
		<u>Vinst <i>Små</i> 141,691: 06</u>

Gatubelysningen.**Inkomster.**

Debiterad gas . . . . . *Små* 104,960: 40

Utgifter.

349,868 m ³ gas å 89,1894 pr 1,000 m ³	31,204: 53	
Lykttändare	17,960: —	
Lampskötare	5,859: 45	
Lampunderhåll	1,606: 17	
Lyktors, stolpars och servisers underhåll	2,073: 28	
Öfriga omkostnader	2,464: 70	61,168: 13
		<u>Vinst <i>Små</i> 43,792: 27</u>

Privata arbeten.**Inkomster.**

Utförda arbeten och materialförsäljningar . . . . . *Små* 84,028: 84

Utgifter.

Rörläggareförmanen	2.700: —	
Materialbokhållaren	1,800: —	
Material och arbetskostnad	60,607: 38	65,107: 38
		<u>Vinst <i>Små</i> 18,921: 46</u>

Nettovinsten.

Då å nedanstående konti erhållits följande vinster:

Enskilda gasförbrukningens	<i>Fmk</i>	141,691: 06	
Gatubelysningens	”	43,792: 27	
Privata arbetens	”	<u>18,921: 46</u>	” 204,404: 79

och härifrån afdragas

afskrifningar å fordringar	”	33: 42	
” ” fasta konti och invent.	”	62,607: 67	
räntor å rörelsekapitalet m. m.	”	<u>7,860: 33</u>	” 70,501: 42
<i>erhålles nettovinsten</i>	<i>Fmk</i>		<u>133,903: 37</u>

Den behållning för året, hvilken motsvarar den i budgeten för år 1902 beräknade behållningen, hvori värdeökningarna icke äro upptagna såsom tillgångar samt något afdrag för afskrifningar å fasta konti icke förekommer, erhålles om från nettovinsten . . . . . *Fmk* 133,903: 37

afdragas:

värdeökningarna	<i>Fmk</i>	42,868: 82	
af anslaget, <i>Fmk</i> 15,000, för uppgörande af förslag till elektricitetsverk användt belopp.	”	12,987: 60	
af samma anslag återstående belopp, reserveradt för eventuellt kommande utgifter	”	2,012: 40	
af anslaget, <i>Fmk</i> 28,000, för nya ugnar resterande belopp att disponeras under 1903	”	<u>27,400: 00</u>	<u>85,268: 82</u> 48,634: 55

samt *tilläggas*

afskrifningarna			<u>62,607: 67</u>
			<i>Behållning Fmk</i> 111,242: 22

Denna behållning var i budgeten för år 1902 beräknad till Fmk 62,000: —.

Motsvarande behållning för år 1901 var Fmk 94,693,15 då det belopp, som frändrogs nettovinsten, var endast 27,778,65 mot Fmk 85,268,82 år 1902.

Gasverkets ställning till stadskassan.

Skuld 1 Januari 1902:

Saldo från föregående år	183,287: 32		
Gasverkets vinst (motsvarande budgetsbehållningen) för år 1901	94,693: 15	277,980: 47	
Under året uttaget	110,500: —		
Räntegodtgörelse	7,860: 33	118,360: 33	396,340: 80
Kontanta inbetalningar	— — —	163,900: —	
Gas för gatubelysningen	— — —	104,960: 40	
„ „ inre belysningen	— — —	10,409: 40	
Levererad koks och utfördt arbete.	— — —	13,242: 40	292,512: 20
<i>Skuld till stadskassan den 31 December 1902 . . . . .</i>	— — —	— — —	103,828: 60

Tekniska resultat m. m.

	1902	1901
Gastillverkningen	m ³ 1,496,690	1,335,000
Gasförbrukning för ensk. belysning	„ 644,366	636,379
„ „ kokning m. m.	„ 321,286	184,292
„ „ gatubelysningen	„ 349,868	323,089
„ „ gasverkets räkning	„ 31,765	31,298
Gasläckage och kondensation	„ 149,985	159,802
D:o i % af totalförbrukningen	% 10,01	11,97
Högsta förbrukningen pr dygn	m ³ 8,080	7,170
Lägsta	„ 1,120	900
Antalet gatulågor vid årets slut.	st. 1,424	1,282
„ i bruk varande gasmätare vid d:o	„ 1,483	970
„ gasmotorer vid d:o	„ 19	21
D:o	hkr 82	90
„ retortdygn pr år	st. 11,396	10,496
„ retortladdningar pr år	„ 45,518	43,661
Gasproduktion pr retortdygn.	m ³ 131,4	127,2
„ „ retortladdning	„ 32,9	30,6
Retortladdningarnas medelvigt	kg. 118,4	108,9
Högsta antalet laddade retorter pr dygn	st. 58	55
Lägsta „ „ „ „ „	„ 11	11
Förgasade vanliga gaskol	kg. 4,900,000	4,334,970
„ cannelkol	„ 487,200	421,170
Cannelkoltillsats	% 9,02	8,86

Gasutbyte pr m. ton kol	m ³	277,82	280,69
Koksutbyte „ „ „ „	hl.	11,33	10,62
Tjärutbyte „ „ „ „	kg.	42,10	44,05
Ljusstyrka; i stadens kontrollrum	n. lj.	13,56	13,74
D:o å gasverket	„	13,58	13,84

Helsingfors den 24 Februari 1903.

Hj. Schildt.

Edv. Bergroth.

Edv. Willgren.

V. Montgomery.

Handlingar rörande disposition af villalägenheten Hagasund.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors

den 19 mars 1903.

N:o 70.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Sedan Drätselkammaren af utredningsmannen i afidne Öfverstinnan Aurora Karamzines dödsbo, Kammarjunkaren Hj. Linder, på derom gjord skriftlig förfrågan i svarsskrifvelse för den 4 December sistlidet år underrättats, att villan Hagasund med derå befintliga byggnader stode till stadens disposition från den 1 Januari innevarande år, beslöt Drätselkammaren vid sammanträde den 11 i förstnämnda månad att åt ett för ändamålet inom Kammaren tillsatt utskott, till medlemmar hvvari utsågos Kammarens dåvarande ordförande Herr Nummelin och viceordförande Herr Aminoff samt Kammarens sekreterare, uppdraga att, efter å stället försiggången syn, till Drätselkammaren inkomma med beskrifning öfver de å villan Hagasund förekommande och till staden öfvergående byggnaderna äfvensom med förslag angående desammas framtida användning.

Efter på grund här af utskottet förrättad syn af ifrågavarande byggnader, af hvilka likväl följande eller en bonings- och liderbyggnad, en lider- och uthusbyggnad, ett växthus och en stallsbyggnad, alla af trä och belägna å det område, som enligt ett emellan Helsingfors stad och Jernvägsstyrelsen upprättadt kontrakt af den 21 Januari 1892 nu skulle i sin helhet till statsjernvägarne afträdas, derföre borde genom stadens försorg undanskaffas, uppdrog utskottet åt Byggnadskontoret ej allenast att uppgöra planritningar af återstående byggnader å villan samt att af dessa ritningar taga och tillställa utskottet ett antal blåkopior, utan ock närmare undersöka byggnadernas beskaffenhet för möjligen i hvarje händelse å dem erforderlig remont, speciellt beträffande golfvasarna, hvilka befarades vara skadade af röta. Och sedan utskottet fått emottaga nämnda ritningar, förfrågade sig utskottet, som ansåg att byggnaderna å Hagasund eventuellt kunde få användning i och för folkupplysnings ändamål, uti skrivelser för den 26 sist-

lidne Januari, bilagda med hvar sin kopia af husens planritningar, hos Nämnden för arbetareangelägenheter, Folkskoledirektionen och Direktionen för lägre handtverkskolorna, huruvida dessa byggnader lämpade sig för följande behof nämligen: ett sådant institut för högre arbetareundervisning, hvarom fråga väckts år 1899; ett folkskolehus; eller lokal för handtverksskolorna.

På de framställda frågorna erhöll utskottet efter hand så lydande svar, som framgår af de här närslutna bilagorna I—V. Och erfares af dessa: att byggnaderna i fråga, enligt Nämndens för arbetareangelägenheter förmenande, icke utan omfattande om- och tillbyggnad kunde apteras för ett tillernadt arbetareinstitut, men att de från den 1 Juni 1904, då hyreskontraktet för verkstadslokalerna för förberedande yrkesskolan för gossar utgår, särdeles väl skulle lämpa sig till lokal för denna skola; att på sätt Folkskoleinspektorn hos Folkskoledirektionen framställt samma byggnader utan större kostnader och i enlighet med en framställningen bifogad ritning lätteligen kunde inredas till en folkskola för barnen i Tölö stadsdel, der den i Hesperia park befintliga folkskolan dels förklaras för ändamålet synnerligen olämplig, dels numera för behofvet otillräcklig; samt slutligen att dessa byggnader, enligt Direktionens för lägre handtverksskolorna åsigt, i så måtto kunde betjena äfven sist sagda skola, att det för den i dem bedrifna undervisningen vore förmånligt, om i villabyggnaden, ifall densamma uppläts för annan skola med dagundervisning, tillfälle bereddes för 4 å 5 klasser att om aftnarna begagna skollokalen. Dessutom fick utskottet utöfver åberopade svarsskrifvelser af Helsovårdsnämnden emottaga en skrivelse af det innehåll, bilagan VI närmare utvisar och hvori Nämnden på deri framhållna skäl hos Drätselkammaren hemställer, om icke Hagasunds villa kunde till ett sjukhus för af lungsot lidande upplåtas.

Vid öfvervägande af byggnadernas å villan Hagasund större eller mindre lämplighet för de sålunda i fråga satta ändamålen och dessa ändamåls olika berättigande i hithörande syfte, hade utskottet, såsom derom i Drätselkammaren redogjorts, kommit till följande resultat. På skäl, som vidlyftigare utläggas uti Nämndens för arbetareangelägenheter skrivelse och hvilka här redan i hufvudsak åberopats, stannade också utskottet vid den mening, att byggnaderna icke lämpade sig till institut för den högre arbetareundervisningen. Ännu mindre vore de enligt utskottets förmenande egnade till ett provisoriskt sjukhus för lungsotpatienter, ehuru af helt andra skäl, nämligen med hänsyn dels till deras läge emellan å ena sidan den dammiga chausséen och å andra den sumpigaste delen af Tölövik, dels dertill att fara förelåg icke blott att byggnaderna blefve besmittrade och derigenom för annat ändamål framdeles oanvändbara, utan ock att publiken skulle betagas af en viss fruktan att beträda den byggnaderna omgifvande parken, hvilken Drätselkammaren dock städse tänkt sig i framtiden förenad med Hesperia park och anordnad främst så, att den skulle bereda möjlighet för festliga sammankomster af arbetare-, nykterhets- m. fl. dylika föreningar. Såsom af den utaf

Folkskoledirektionen, dess skrifvelse närslutna och redan anförda ritning framgår, skulle visserligen ändringarna uti hufvudbyggnaden å Hagasund icke blifva så synnerliga väsentliga — förnämligast undanskaffande af fyra mellanväggar — för att i huset kunde beredas sju rymliga skolsalar. Men då hela detta förslag syntes utskottet hvila på slopande af det redan förefintliga folkskolehuset i Hesperia park, hvilket dock torde både kunna och böra behörigen för sitt ändamål remonteras, uppgaf utskottet sig icke heller hafva funnit denna användning af meränämnda byggnader tilltalande och värd att förorda. Af alla på ofvanbeskrifvet sätt tillkomna förslag kunde enligt utskottets åsigt komma under närmare öfvervägande endast förslagen om dessa byggnaders upplåtande från den 1 Juni 1904 till lokaler för förberedande yrkesskolan för gossar jemte det samtidigt i dem skulle inrymmas ett större eller mindre antal klassrum för lägre handverksskolorna. I detta fall borde byggnaderna dock, efter det de, på sätt Byggnadskontorets till utskottet senare inlemnade, här under bilaga VII närslutna kostnadsförslag anger, blifvit för en kostnad af 9,100 mark remonterade, för ett år framåt till privata bostäder uthyras. Enär emellertid äfven inom utskottet tanken på byggnadernas å Hagasund användning för museiändamål framstälts, hade utskottet stannat vid den åsigt, att hos Drätselkammaren föreslå, det Kammaren, innan något annat förslag i hithörande afseende från Kammarens sida gjordes, skulle till Stadsfullmäktige ingå med hemställan om bemyndigande för Kammaren att till statsverket för uppbevarande af en del af de många samlingar, hvilka befinna sig i statsverkets ego och vård, få till uthyrning utbjuda ofta anförda byggnader.

Vid detta stadium af ärendets förberedning har Drätselkammaren från Stadsfullmäktiges beredningsutskott, för afgifvande af utlåtande, fått emottaga här återgående remiss, bilaga VIII, för den 9 innevarande Mars, bestående i en skrifvelse af den 25 sistlidne Februari från Arkeologiska kommissionen, hvilken deri förfrågar sig, huruvida och på hvilka vilkor Stadsfullmäktige vore villiga att åt statsverket för museiändamål tillsvidare upplåta Hagasunds villaområde med derå uppförda byggnader, i det kommissionen, för händelse af bifallande svar, skulle underställa frågan Kejsrerliga Senatens pröfning. Och som detta förslag går temmeligen ihop med merbemälda utskotts ofvan åberopade framställning hos Drätselkammaren samt Kammaren obetingat omfattar den mer än från ett håll framkastade idén om den i traditionelt hänseende värdigaste och beträffande läget lämpligaste användningen af de genom sin förnäma enkelhet i byggnadsstil snart sagdt monumentala byggnaderna å Hagasund i och för uppbevarande af kulturhistoriska samlingar och konstskatter, kan Kammaren ej annat än lemna sitt varmaste förord till Stadsfullmäktiges bifall i hufvudsak till Arkeologiska kommissionens gjorda hemställan.

Härvid böra dock särskilda omständigheter komma till beaktande. Ett eventuellt hyresaftal med statsverket borde icke utsträckas utöfver uthyrning af

själfva byggnaderna å villan, i det att den derstädes belägna parken åtminstone tillsvicare undantoges från aftalet, dels emedan planen att uti densamma uppställa ett s. k. friluftsmuseum ännu synes vara högst sväfvande, dels och förnämligast då något utarbetadt förslag för parkens anordnande och användning ännu icke föreligger, än mindre något definitivt beslut härom fattats. Att, med afseende å användningen af byggnaderna å Hagasund, af statsverket icke borde fordras en så hög årshyra, som själfva rumantalet i förhållande till i staden öfverhufvudtaget gällande hyrespris kunde betinga, utan denna hyresafgäld fastmer afpassas efter den kostnad, hvartill ifrågavarande byggnader komma att stå staden, förefaller Drättselkammaren temmeligen sjelffallet. Och då den remont, som å byggnaderna i hvarje händelse måste nedläggas, ifall de skola kunna uthyras, beräknats, såsom redan framhållits, till 9,100 mark, samt staden i inlösen af byggnaderna erlagt 60,000 mark och på detta belopp under några år lidit en viss ränteförlust, så att byggnaderna i remonteradt skick skulle stå staden till högst 80,000 mark, har Kammaren uppskattat en årlig hyra af 6,000 mark såsom fullt tillräcklig, äfven under förutsättning att staden under hyrestiden åtager sig byggnadernas yttre remont och underhållet af platsen närmast omkring byggnaderna samt af den till dem ifrån chausséen ledande vägen. Något vidare inre underhåll af husen under hyresåren, sedan de före uthyrningen ifrån och med den 1 instundande Juni blifvit invändigt på redan angifvet sätt iordningställda, kan deremot så mycket mindre lämpa sig för staden eller ens alls komma i fråga, som ju byggnaderna skulle användas till museum. Men med afseende å sagda användning kunna husen klarligen icke uthyras på vanligt sätt för ett år i gången med viss uppsägningstid under löpande hyresår, utan skulle hyresaftalet måsta bestämmas för en längre följd af år, i hvilket afseende Kammaren ansett en tid af fem år såsom minimum. Dock har Kammaren under ärendets beredning af byggnadernas å Hagasund användning i det syfte, här nu är fråga om, kommit till insigt derom, att en uthyrning af dem på fem år till Arkeologiska kommissionen likväl icke kan blifva fullkomligt ovilkorlig. Detta beror derpå, att staden under vissa omständigheter under denna tid måhända blefve tvungen att i sin omvårdnad öfvertaga de s. k. Antellska samlingarna och då själf blefve i behof af byggnaderna å Hagasund för museiändamål. Vid beslutet om användningen af dessa byggnader kan nämligen icke helt och hållet lemnas ur sigte, att sista punkten i det af framlidne Med. Licentiaten H. F. Antell upprättade testamente, som ligger till grund för de stora donationer, som förvaltas af den s. k. Antellska delegationen, har följande lydelse: „Skulle Finlands Ständer icke inom fem år efter min död hafva sammanträdt eller ock i framtiden icke i grundlagsenlig ordning vidare sammankallas, skall förvaltningen och vården af denna donation öfvergå till Helsingfors kommun.“ Ett förbehåll uti det med statsverket eventuelt ingående kontraktet af sådant hufvudsakligt innehåll, att husen å villan Hagasund omedelbart af Arkeologiska kommissionen böra till staden afträdas, ifall

staden under den utfästa hyrestiden verkligen nödgades öfvertaga de Antellska samlingarna, synes nödig försigtighet därför påbjuda. Men ännu ett annat förbehåll, ehuru af jemförelsevis obetydlig bärvidd, torde vid uthyrning af husen böra iakttagas. Jemte villabyggnaderna har af utredningsmannen i dödsboet hembjudits till Stadsfullmäktige ett Öfverstinnan Karamzine tillhörigt skulpteradt skåp med inneliggande hyllningsadresser, för hvilket lämplig plats knappast torde finnas annorstädes än i hufvudbyggnaden å villan, för händelse Stadsfullmäktige emottaga skåpet, såsom Drätselkammaren antar för gifvet. Och borde en värdig plats i huset för minnet af den ädla gifvarinnan, husets mångåriga egarinna, derföre vid husets uthyrning förbehållas.

Men å villan Hagasund finnes ännu en byggnad, hvarom här tidigare icke varit fråga, nämligen en liten vid öfra ingången till parken uppförd portstuga, hvilken bebos af kuskenkan Maria Kobiseff, som hos Drätselkammaren anhållit, då hon tjenat hos aflidne Öfverstinnan Karamzine i 48 års tid och äfven sedan hon blifvit orkeslös fått bo i den lilla stugan, att såsom redan vorden 76 års gammal fortsättningsvis till sin dödsdag få afgiftsfritt derstädes kvarbo. Då stugan icke kan anses hafva något värde för staden och densamma icke heller torde lägga något som helst hinder i vägen för parkens framtida anordning efter behag, i det den är belägen alldeles fast vid muren mot chausséen och upptager en ganska liten grundyta, anser Drätselkammaren att enkan Kobiseffs anhållan af pietets-skäl borde bifallas. Med hänsyn till hennes redan höga ålder kan af naturlig orsak platsen för resten icke alltför länge upptagas af stugan, som väl skall undanskaffas, sedan den ej vidare behöfves för dess nuvarande beboare.

För att byggnaderna å villan Hagasund så vidt möjligt må kunna komma till användning redan från nästa hyresårs början d. v. s. från den 1 instundande Juni, borde med den här anförda remonten af dem oförtöfvadt vidtagas, men erfordras härför ett i årets fastställda utgiftsstat icke ingående anslag af 9,100 mark. Utan minsta fara för öfverskridande till följd af detta anslag af den i budgeten upptagna totala utgiften för året, kunde anslaget beviljas, emedan i stadskassan, med föranledande af villan Hagasunds öfvertagande af staden, äfven influtit en icke obetydlig, i budgeten ej förutsatt extra inkomst. För det till statsjernvägarna enligt ofvan åberopadt kontrakt i expropriationsväg afträdda området af Hagasund har nämligen staden uppburit 31,427 mark 88 penni, hvartill ännu kommer för försålda byggnader 1,269 mark 4 penni, eller inalles 32,696 mark 92 penni. På grund af allt det anförda får Drätselkammaren derföre hos Stadsfullmäktige värdsamt föreslå, att Fullmäktige ville i svarsskrifvelse meddela Arkeologiska kommissionen:

att Stadsfullmäktige icke nu kunna till statsverket öfverlåta dispositionen af villalägenheten Hagasund; men att Stadsfullmäktige äro villiga att till statsverket för en tid af fem år uthyra hufvudbyggnaden

med dertill hörande tvenne smärre flygelbyggnader å lägenheten för att användas till museiändamål under följande vilkor och förbehåll:

att statsverket därför till staden erlagger en hyresafgift af 6,000 mark om året;

att hyresaftalet emellertid omedelbart upphör att gälla, i händelse de samlingar, som tillhöra den s. k. Antellska donationen, af i Med. Licentiaten K. F. Antells testamente förutsatt orsak öfvergå till stadens förvaltning samt de till sagda samlingar hörande konstverk och öfriga föremål upphöra att förvaras i Ateneum eller annorstädes i sammanhang med statens samlingar;

att Arkeologiska kommissionen förbinder sig att efter öfverenskommelse med stadsmyndigheterna i hufvudbyggnaden anvisa lämplig plats för det af Öfverstinnan Aurora Karamzine staden skänkta skulpterade skåpet med hyllningsadresser; samt

att staden förbinder sig att under hyrestiden bekosta endast den yttre remonten af byggnaderna samt i behörigt skick underhålla platsen närmast omkring dem samt den till dem från chausséen ledande vägen.

Dessutom får hos Stadsfullmäktige Drätselkammaren hemställa:

att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Kammaren att tillåta kusk-enkan Maria Kobiseff att till dödsdag afgiftsfritt bebo portvaktarestugan å villan Hagasund;

att Stadsfullmäktige ville för remonten af byggnaderna å villan Hagasund af sina dispositionsmedel anslå ett belopp af 9,100 mark; samt

att Stadsfullmäktige uppdroge åt Trädgårdsnämnden att uppgöra och till Fullmäktige insända förslag om den till villalägenheten Hagasund hörande parks ordnande och användning.

På Drätselkammarens vägnar:

A. Gripenberg.

Th. Tallqvist.

Bilaga I.

Stadsfullmäktiges i Helsingfors

N Ä M N D

FÖR

ARBETAREANGELÄGENHETER.

Helsingfors,

den 29 Januari 1903.

Till Drätselkammarens utskott för dispositionen af villan Hagasund.

N:o 4.

Till svar å utskottets förfrågan, huruvida byggnaderna å villan Hagasund lämpligen kunde finna användning för det härstädes planlagda arbetareinstitutet får Nämnden för Arbetareangelägenheter meddela följande:

Med hänsyn dertill att en byggnad för den högre arbetareundervisningen bör innehålla minst tvenne stora salar, den ena inrymmande ända till 1,000 personer och den andra något mindre, anser Nämnden att lokalerna å Hagasund icke utan omfattande om- och tillbyggnad kunna för sagda ändamål apteras, utan borde det tillernade arbetareinstitutet, för hvilket tomt jemväl torde finnas af Drätselkammaren reserverad, inrymmas i en enkom för denna inrättning lämpad byggnad. Jemte det Nämnden på anförd grund icke för sin del kan tillstyrka förslaget att använda förenämnda villa till arbetareinstitut, har Nämnden trott sig böra för utskottet antyda ett annat sätt för byggnadernas framtida disposition, nämligen deras upplåtande till lokal för den af kommunen på Nämndens initiativ inrättade yrkesskolan för gossar; och har Nämnden till bemälda skolas Direktion öfverlemnat den Nämnden tillhandahållna ritningen öfver nu ifrågavarande byggnader, med anhållan att Direktionen måtte till utskottet ingå med framställning rörande lokalernas användning för nyss antydt ändamål.

På Nämndens för Arbetareangelägenheter vägnar:

F. Gustafsson.*John Uggla.*

Bilaga II.

DIREKTIONEN
för
FÖRBEREDANDE YRKESKOLAN
FÖR GOSSAR
i
Helsingfors,
den 3 februari 1903.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Genom Nämnden för arbetareangelägenheter har Direktionen för förberedande yrkesskolan för gossar erhållit kännedom om att Drätselkammaren söker lämplig användning för de till stadens disposition öfverlemnade byggnaderna å villaområdet Hagasund. I anledning däraf vill Direktionen framställa till Drätselkammarens bepröfvande, huruvida icke dessa byggnader lämpligast kunde användas till skol- och verkstadslokal för förberedande yrkesskolan för gossar, hvilken skola nu meddelar den teoretiska undervisningen i Lägre handtvärksskolans lokal Alexandersgatan N:o 21, medan den praktiska undervisningen bedrifves i gården N:o 30 vid Vladimirsgatan, där en verkstad för ändamålet upphyrts intill den 1 juni 1904. Förberedande yrkesskolan behöfver för sin värksamhet fyra klassrum, snickareverkstad, metallverkstad samt nödiga lärare- och materialrum. Direktionen har tänkt sig att metallverkstaden kunde placeras i den ena sidobyggnaden å Villan Hagasund samt snickareverkstaden och klassundervisningen i själfva villa-byggnaden, som för ändamålet behöfde undergå relativt små ändringar. Genom förberedande yrkesskolans förläggande till villan Hagasund vunnnes följande fördelar. Då verkstads- och skolarbete förenas på samma plats, möjliggöres större enhet i undervisningen och verkstadsarbetet kan af föreståndaren och lärarene lättare öfvervakas, eleverna behöfva icke öda tid på att färdas emellan de från hvarandra nu aflägsset belägna skol- och verkstadslokalerna och därigenom kunna lektionsplanerna lämpligare anordnas. Villan Hagasund medgåfve eleverna tillfölle att under kvarterna uppehålla sig i det fria, hvilken viktiga hygieniska åtgärd i den nuvarande skollokalen är en omöjlighet. Då undervisningen i förberedande yrkesskolan bedrifves om dagarne, kunde klassrummen om aftnarna användas för en filial af Lägre handtvärksskolan, hvars utvidgande i framtiden emotses, då de skolmöbel, som för förberedande yrkesskolan behöfde anskaffas, finge användas äfven af handtvärksskolan. Enär statsvärdet erlägger 2,000 mark om året såsom underhållsbidrag för verkstäderna, komme denna summa Helsingfors stad till godo och någon inbesparing i skolans budget vunnnes äfven, om vaktmästaren och

undervärkmästaren kunde erhålla bostäder i den andra sidobyggnaden. På ofvanförda skäl får Direktionen anhålla att byggnaderna å villaområdet Hagasund blefve öfverlämnade att disponeras af förberedande yrkesskolan för gossar.

På Direktionens för förberedande yrkessolan för gossar vägnar:

Ernst Nordström.

Einar Stråhlman.

Bilaga III.

DIREKTIONEN

för

HELSINGFORS STADS FOLKSKOLOR

Helsingfors,

den 9 februari 1903.

Till Drätselkammarens utskott, som fått sig uppdraget att afgifva förslag om användningen af byggnaderna å villan Hagasund.

Till svar å Utskottets skrifvelse af den 26 nästvikne januari har folkskoledirektionen äran meddela, att direktionen utan meningsskiljaktighet förenat sig om det förslag till byggnadernas å villan Hagasund apterande till folkskola, som af folkskoleinspektorn, friherre A. von Bonsdorff i närslutna, till folkskoledirektionen ställda skrifvelse framlagt och närmare motiverat; och får direktionen därjämte bifoga en af direktionsmedlemmen arkitekt T. Höijer i samråd med folkskoleinspektorn uppgjord planritningseskiss, upptagande de förändringar, som de nämnda byggnaderna borde undergå för att kunna blifva ändamålsenliga skollokaler.

Slutligen tillåter sig folkskoledirektionen att framhålla vikten af denna frågas snarast möjliga afgörande, så att de ifrågavarande byggnaderna redan från början af instundande läseår kunde till folkskolelokaler upplåtas, emedan det annars blefve nödvändigt att i den trakt, där villan Hagasund är belägen, till nästa år upphyra lokaler för folkskolornas räkning.

På folkskoledirektionens vägnar:

F. Gustafsson.

Elis Lagerblad.

INSPEKTOR
FÖR
HELSINGFORS STADS FOLKSKOLOR

Bilaga IV.

Helsingfors,
den 9 februari 1903.

Till Folkskoledirektionen.

Med anledning af en till Folkskoledirektionen stäld skrifvelse från Drättselkammaren, hvari förfrågan göres, huruvida de staden tillhöriga byggnaderna å Hagasund kunde som folkskolelokaler användas, anser jag mig böra hos Direktionen göra följande framställning.

I de invid hvarandra belägna andra och tolfte folkskoledistriktet, vid hvilkas gräns villan Hagasund ligger, eger staden för närvarande två folkskolelokaler, nämligen den såsom utvärdshus tidigare använda byggnaden å Hesperia och skolbyggnaden å Fjälldal. Dessa distrikt äro ganska vidsträckta, och bodde inom desamma vid början af innevarande läseår 675 i folkskolorna inskrifna barn. Skollokalen å Hesperia, som omfattar fem klassrum, inrymmer för tillfället 303 och skolan å Fjälldal 148 elever eller inalles 451 elever, och för ett större antal kan endast med svårighet plats beredas, emedan fyra af rummen i Hesperia skolhus hafva såsom skolsalar fullkomligt olämpliga dimensioner. Med hänsyn till det jämförelsevis stora antal barn, bosatta inom de andra och tolfte folkskoledistriktet, som icke kan emottagas i Hesperia och Fjälldal folkskolor, har jag, då det synts nödvändigt att för nästa läseår upphyra nya skolrum, gått i författning om att från den 1 juni trenne skolsalar skulle upphyras i norra delen af tolfte distriktet. Denna åtgärd behöfde likväl icke vidtagas, i händelse villan Hagasund komme att till folkskolelokal upplåtas.

Trenne skollokaler, belägna så nära hvarandra som byggnaderna å Fjälldal, Hesperia och Hagasund, behöfver staden ej. Inom en ganska snar framtid blir en till skollokal uppförd nybyggnad nödvändig, men borde densamma med hänsyn till att folkskolebarnen i mycket stor mängd bo inom de sjetta och åttonde distriktet, där t. v. endast en mindre folkskola finnes, hellre placeras i stadens södra än i dess norra del. Då emellertid nu fråga väckts om villan Hagasunds upplåtande för folkskolorna, bör närmast afseende fästas vid, huruvida denna byggnad egnar sig för ändamålet bättre än byggnaden å Hesperia.

Såsom redan blifvit nämndt har skollokalen å Hesperia tidigare varit använd som värdshus och enkom därtill blifvit uppförd, Det ligger i sakens natur att en värdshuslokal ej kan hafva några nämnvärda förutsättningar att lämpa sig till skolbyggnad, och att Hesperia skolhus, med undantag af ett enda klassrum, är i hög grad oändamålsenligt.

Byggnadens yttre är förfallet, och återkommande undersökningar göras för att utröna, huruvida den skall hålla ihop. Den står oskyddad för alla vindar och väggarna äro icke i nöjaktig grad täta, hvarför det för eleverna, främst i ett af klassrummen, är till ytterlighet pinsamt, då starkare vindar blåsa. Detta blir så mycket mera fallet, som eleverna i följd af rummens egendomliga dimensioner äro tvungna att sitta omedelbart invid fönstren. Den såkallade gymnastiksalen utgöres af en tambur; denna är ett genomgångsrum, och innanför densamma ligga tre klassrum. Oaktadt vid gymnastiklektionerna den största möjliga varsamhet iakttages, och endast en del öfningar förekommer, är det dock under tiden för dessa lektioner icke så lätt att utföra arbetet i de invidliggande klassrummen. Fönster, väggar och tak äro illa medfarna. Allt vittnar om förfall och oändamålsenlighet. En sådan skolbyggnad som den å Hesperia är för skolans arbete fullkomligt olämplig och för Helsingfors stad icke hedrande. Det vore därför af största vikt att staden ju förr dess hellre skulle upphöra att som folkskolelokal använda det forna utvårdshuset Hesperia.

Möjligheten att som folkskolebyggnad få begagna villan Hagasund är värd allt beaktande. Visserligen kan aldrig en byggnad uppförd för annat ändamål, blifva fullt lämplig som skollokal, men vid en jämförelse mellan de förutsättningar, som byggnaderna å Hesperia och Hagasund i detta afseende hafva, står det utom allt tvifvel att villan Hagasund skulle med i någon mån förändrad inredning blifva en rätt användbar skollokal, hvilket däremot icke är och aldrig kan blifva fallet med byggnaden å Hesperia. Efter borttagandet af några mellanväggar och smärre andra förändringar skulle villan Hagasund kunna erbjuda sex ganska rymliga ock ett mindre klassrum, en icke alltför liten gymnastiksal, tvenne stora kapprum, rum för undervisningsmateriel och samlingsrum för lärare och lärarinnor. Rummens dimensioner blifva i allmänhet lämpliga för skolsalar; och två skilda ingångar komme att i nöjaktig grad isolera klasserna från hvarandra och underlätta elevernas in- och utmarsch. De två mindre byggnader, som äro belägna ett stycke ifrån själfva hufvudbyggnaden och ursprungligen varit afsedda för betjening, kunde, sedan mellanväggarna borttagits, anordnas till ganska ändamålsenliga slöjdsalar; och skulle vid sådant förhållande rum kunna beredas skolbetjeningen i den träbyggnad, som ligger omedelbart invid järnvägsområdet. Tanken på att å Hagasund erhålla slöjdsalar måste dock förfalla, i händelse den nämnda träbyggnaden vore afsedd att i den närmaste framtiden nedrifvas.

Skolrummen i Hagasund blefve som sagdt ojämförligt mycket mera ändamålsenliga än de i Hesperia, och då därtill kommer att genom villan Hagasunds apterande till folkskolebyggnad två klassrum mera än i Hesperia stode till buds, och behovet af skolrum i denna del af staden sålunda blefve tillgodosett, synes allt tala för att planen om villan Hagasunds upplåtande till folkskolelokal omedelbart borde realiserast.

Ytterligare må framhållas en oskattbar fördel, som folkskolorna i staden

skulle hafva af denna anordning: den rymliga park, som tillhör villaområdet, kunde törhända åtminstone en tid framåt disponeras såsom samlings- och lekplats för folkskolelever. Med hänsyn till den brist på lekplatser, som redan länge varit kännbar i Helsingfors, skulle härigenom ett verkligt behof blifva fyllt. En del af parken kunde kanske dessutom upplåtas till trädgårdsanläggningar, hvilka finge af folkskolebarn vårdas och skötas, och sålunda blefve det i någon mån åtminstone möjligt att förverkliga en af många med kärlek omfattad plan: att i folkskolans verksamhet upptaga handledning i trädgårdsskötsel, en praktisk och nyttig färdighet, om hvars intagande i folkskolans program också antydes i vår allmänna folkskoleförfattning.

Jag tillåter mig på anförda skäl föreslå att Direktionen ville hos Drätselkammaren hemställa, att villan Hagasund måtte efter verkställd remont och vidtagna förändringar upplåtas från början af nästinstundande läseår till folkskolelokal samt att folkskolorna äfven finge för sin räkning disponera öfver den villaområdet tillhöriga parken och ytterligare att åtgärd måtte vidtagas därhän, att det nuvarande folkskolehuset å Hesperia blefve för annat ändamål användt.

Adolf von Bonsdorff.

DIREKTIONEN
för
LÄGRE
HANDTVÄRKSSKOLORNA
i
Helsingfors,
den 3 Februari 1903.

Bilaga V.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Med anledning af Drätselkammarens skrifvelse af den 26 januari med förfrågan huruvida byggnaderna å Hagasunds villaområde vore lämpliga till lokal för stadens Lägre handtvärksskolor har direktionen för dessa skolor äran meddela att hyreskontraktet för lägre handtvärksskolan i gården Alexandersgatan N:o 21, hvars öfverflyttning till villan Hagasund kunde komma i fråga utgår den 1 juni 1905 äfvensom att skolans nuvarande centrala läge utöfvat en så stor dragningskraft på eleverna att skolan arbetat med 10 å 11 klasser, för hvilka tillräckligt utrymme icke kan vinnas i villabyggnaden å Hagasund, utan blefve det nödigt att antingen genom tillbyggnad utvidga villan eller därjämte upphyra annan lokal för den del af skolan som icke kunde här inrymmas.

På grund häraf anser direktionen det för skolan förmånligast om den fortfarande finge begagna den nu upphyrdta lokalen. Men i betraktande däraf att skolan sannolikt kommer att tillväxa och att den i framtiden måste fördelas på olika delar af staden anser direktionen det önskvärdt att, ifall villabyggnaden å Hagasund upplåtes för annan skola med dagundervisning, tillfälle beredes för 4 å 5 klasser af lägre handtvärksskolan att om aftnarna begagna denna skollokal, då elever som äro bosatta i den angränsande delen af staden här kunde få sin undervisning.

På Lägre handtvärksskoledirektionens vägnar:

E. Quist.

E. A. Törnwall.

HELSOVÅRDSNÄMNDEN

i

Helsingfors.

Bilaga VI.

Helsingfors,

den 16 Februari 1903.

Till Drätselkammaren.

N:o 15.

Sedan undertecknad inför Helsovårdsnämnden väckt fråga om de åtgärder som af Helsingfors stad borde vidtagas för bekämpande af den mest urbredda och farligaste sjukdomen i staden, tuberkulosen, och Nämnden med anledning deraf i närvaro af professorerna Runeberg och Holsti samt doktor Sievers tagit frågan under ompröfning, hafva såväl Nämndens ledamöter som nyssnämnda experter enhälligt uttalat sig bl. a. för nödvändigheten för staden att bereda sjukplats för ett större antal af lungsot lidande än hvad som för närvarande kan i stadens sjukhus intagas antingen genom uppförande af ett nytt sjukhus eller ock genom upphyrande af ett lämpligt sådant, derest icke någon af stadens egna lägenheter kunde för ändamålet användas.

Med anledning häraf och då numera den s. k. Karamzineska villan å området Hagasund är för staden disponibel och densamma i flere afseenden synes vara för ändamålet lämplig, ville hos Drätselkammaren Nämnden förfråga sig om icke villan i fråga, om hvars framtida disposition beslut ännu icke torde fattats, kunde till ett sjukhus för af lungsot lidande upplåtas.

På Helsovårdsnämndens vägnar:

Oskar Heikel.

R. Vuorio.

Bilaga VII.

Kostnadsförslag till remont af byggnaderna å villan Hagasund.

Bottenvåningen.

Rum N:o 1.

28 m ² golf omlägges och förses med nya vasor trossbottnar m. m. å 13:—	364:—	
28 m ² golf att måla med oljefärg å 1:—	28:—	
28 m ² tak att skrapa och måla å 1:—	28:—	
25 rullor tapeter, färdigt uppsatta å 1:—	25:—	
3 st. enkla dörrar, repareras och målas å 10:—	30:—	
2 st. nya lås å 7:—	14:—	
2 st. trösklar att reparera å 3:—	6:—	
Fotlisten att måla	2:—	
		497:—

Rum N:o 2.

2 st. fönsterplattor att måla å 3:—	6:—	
18 m ² tak att vattrifva och måla å 1:—	18:—	
20 rullor tapeter, färdigt uppsatta å 1:—	20:—	
18 m ² golf att omläggas och förses med nya vasor, trossbottnar m. m. å 13:—	234:—	
18 m ² golf att oljemåla å 1:—	18:—	
1 st. fotlist att d:o	2:—	
1 st. kakelugn att reparera	10:—	
		308:—

Rum N:o 3.

68 m ² golf omlägges och förses med nya vasor, trossbottnar m. m. å 13:—	884:—	
68 m ² linoleummatta att omlägga å 1:—	68:—	
70 m ² tak att vattrifva och måla å 1:—	70:—	
2 st. eldstäder att reparera å 10:—	20:—	
133 m ² vägg att tvätta och oljemåla å 1:—	133:—	
6 st. dubbla dörrar att reparera å 5:—	30:—	
		1,205:—
Transport — —		2,010:—

	Transport	— —	2,010: —
<i>Rum N:o 4.</i>			
38 m ² tak att rappa och måla å 2:—			76: —
38 m ² golf att oljemåla å 1:—			38: —
1 st. kakelugn att reparera			5: —
100 m ² vägg att spänna med papp och måla med limfärg å —:60			60: —
2 st. fönsterplattor att oljemåla å 2:—			4: —
1 st. fotlist ” d:o å 3:—			3: —
2 st. lås att reparera å 2:—			4: —
1 st. dubbeldörr att oljemåla			10: —
			<u>200: —</u>
<i>Rum N:o 5.</i>			
27 m ² golf att oljemåla å 1:—			27: —
1 st. kakelugn att reparera			30: —
30 rullor tapeter, färdigt uppsatta å 1:—			30: —
27 m ² tak att måla å —:50			13: 50
2 st. fönsternischer att måla å 7:—			14: —
			<u>114: 50</u>
<i>Rum N:o 6 (tambur).</i>			
6 m ² tak att rappa och måla å 2:—			12: —
10 rullor tapeter, färdigt uppsatta å 1:—			10: —
6 m ² golf att oljemåla å 1:—			6: —
1 st. fönsternisch att d:o			5: —
			<u>33: —</u>
<i>Rum N:o 7.</i>			
15 m ² tak att måla å —:50			7: 50
15 m ² golf att oljemåla å 1:—			15: —
16 rullor tapeter, färdigt uppsatta å 1:—			16: —
			<u>38: 50</u>
<i>Rum N:o 8.</i>			
50 m ² vägg att målas med limfärg å —:50			25: —
1 st. kakelugn ommuras			60: —
1 st. fönster att reparera och måla			20: —
14 m ² golf att omlägga och förstärka å 8:—			112: —
			<u>217: —</u>
<i>Rum N:o 9.</i>			
34 m ² golf att omlägga och förse med nya vasor, trossbottnar m. m. å 13:—			442: —
	Transport	442: —	<u>2,613: —</u>

	Transport	442:—	2,613:—	
Väggar och tak att tvätta		20:—		
1 st. kakelugn att reparera		40:—		
1 st. linoleummatta att omlägga (med papp)		30:—	532:—	
<i>Rum N:o 10 (kök och skafferi).</i>				
48 m ² golf att omlägga och förse med nya vasor, trossbottnar m. m. å 13:—		624:—		
3 st. fönster att reparera och oljemåla å 10:—		30:—		
1 st. kökshäll att reparera och förse med ny stekugn och plit		100:—		
1 st. linoleummatta att omlägga		30:—		
18 m ² golf att oljemåla å 1:—		18:—		
Tak och väggar att tvätta och påbättra		25:—	827:—	
<i>Rum N:o 11 (norra trapphuset).</i>				
2 st. dubbla dörrar att reparera och måla å 15:—		30:—		
200 m ² väggar och tak att måla med limfärg å —:50		100:—		
100 m ² panel att måla med oljefärg (1 gg) å —:30		30:—		
1 st. tegelugn att reparera		25:—		
1 st. fönster „ d:o och oljemåla		10:—	195:—	4,167:—
Öfre våningen.				
<i>Rum N:o 1 a.</i>				
50 m ² parkett att lappa, hyfla och bona å 2:—		100:—		
50 m ² tak att skrapa och måla å 1:—		50:—		
4 st. fönsterbågar att oljemåla å 5:—		20:—		
114 m ² vägg att måla med limfärg å —:50		57:—		
1 st. fotlist att oljemåla		3:—		
1 st. kakelugn att rifva och ommura		150:—	380:—	
<i>Rum N:o 2 b.</i>				
66 m ² parkett att omlägga, lappa, hyfla och bona å 3:—		198:—		
20 st. vasor att armera med 3×9" plankor å 17:—		340:—		
66 m ² tak att skrapa och måla å 1:—		66:—		
Tvättning och pustning af väggar		30:—		
	Transport	634:—	380:—	4,167:—

	Transport	634:—	380:—	4,167:—
1 st. fotlist att oljemåla		4:—		
3 st. yttre dörrar att reparera och måla å 25:—		75:—		
2 st. eldstäder att reparera å 30:—		60:—	773:—	

Rum N:o 3 c.

42 m ² parkett att lappa, hyfla och bona å 2:—	84:—		
1 st. kakelugn att reparera	20:—		
40 rullor tapeter, färdigt uppsatta å 1:—	40:—		
1 st. fotlist att oljemåla	3:—	147:—	

Rum N:o 4 d.

20 rullor tapeter, färdigt uppsatta å 1:—	20:—		
Makulering och skrapning af väggarne	10:—		
2 st. fönsternischer att oljemåla å 7:—	14:—		
27 m ² golf att oljemåla å 1:—	27:—		
1 st. kakelugn att reparera	30:—		
1 st. fotlist att oljemåla	2:—	103:—	

Rum N:o 5 e.

2 st. fönsternischer att måla å 5:—	10:—		
20 m ² linoleummatta att omlägga å 1:—	20:—	30:—	

Rum N:o 6 f. (tambur).

10 m ² tak att skrapa och måla å 1:—	10:—		
14 rullor tapeter, färdigt uppsatta å 1:—	14:—		
1 st. nytt lås	3:—	27:—	

Rum N:o 7 g.

35 m ² golf att omlägga och hyfla å 2:50.	87:50		
5 st. vasor att armera å 17:—	85:—		
1 st. linoleummatta att omlägga och lakera å 17:—	35:—		
3 st. fönsternischer att oljemåla å 5:—	15:—		
35 m ² tak att skrapa och måla å 1:—	35:—		
90 m ² vägg att oljemåla (1 gg) å —:40	36:—		
1 st. kakelugn att ommura	125:—	418:50	
	Transport	— —	1,878:50 4,167:—

	Transport	— —	1,878: 50	4,167: —
<i>Rum N:o 8 h.</i>				
35 m ² golf att omlägga, hyfla och måla à 3: 50	.		122: 50	
4 st. vasor att armera à 17: —	.		68: —	
2 st. fönsternischer att måla à 7: —	.		14: —	
1 st. kakelugn att reparera	.		30: —	
1 st. fotlist att oljemåla	.		2: —	236: 50
<i>Rum N:o 9 i.</i>				
1 st. kakelugn att rifva och ommura	.		125: —	
1 st. matta att omlägga	.		18: —	143: —
				2,258: —
Utvändig remont.				
700 m ² vattentak att lappa och tjära à —: 50	.		350: —	
1 st. ny brandstege	.		50: —	
1 st. ny paradörr	.		60: —	
Diverse lappning af yttre väggarne	.		150: —	— — 610: —
100 l. m. träkanal att ersätta med 6" lerrör à 5: —			500: —	
Diverse reparation af vattenledningen	.		300: —	— — 800: —
Diverse reparationer af eldstäder, väggar, tak m. m.				
i de tvänne gårdsbyggnaderna och vedlidret			400: —	— — 400: —
C:a 10 % tillskott för arbetsledning m. m.			— —	— — 865: —
				Summa Fmk — — — — 9,100: —

Helsingfors stads Byggnadskontor den 5 mars 1903.

G. Idström.

Bilaga VIII.

ARKEOLOGISKA KOMMISSIONEN

Helsingfors,

den 25 Februari 1903.

N:o 2,660.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Sedan Hagasunds villa med därtill hörande område numera tillfallit Helsingfors stad och olika förslag framställtts angående dess framtida disposition, har Arkeologiska Kommissionen, hvilken uppsikten öfver landets historiska och etnografiska samlingar författningsenligt åligger, funnit sig böra taga i öfvervägande, huruvida icke nämnda byggnader och område borde vinnas för det nationalmuseum, hvars åstadkommande redan i årtionden erkänts såsom en allmänt fosterländsk angelägenhet af största betydelse, om ock planens förverkligande stött på särskilda svårigheter, hvilka icke ens ännu äro helt och hållet undanröjda. Arkeologiska Kommissionen utber sig i anledning häraf att till Stadsfullmäktiges upplysta beaktande framhålla de synpunkter i ämnet, hvilka Kommissionen efter att hafva i saken hört museets tjänstemän, finner böra komma under pröfning.

Ifrågavarande historiska och etnografiska samlingar, hvilka varit och i brist på lämpliga lokaler fortfarande äro inhysta på skilda håll, i en trängsel, som både för de till museet hörande föremålen är skadlig och för forskare och allmänheten försvårar bekantskapen med dessa synnerligen värdefulla, delvis unika föremål, komme väl att i den afsedda museibygnaden på området Fjälldal, därest de uppgjorda och med första priset belönda ritningarna därstädes, såsom man bör hoppas, komma till utförande, vinna en tillfredsställande lokal i öfrigt, men redan i det till grund för de under arbete varande definitiva ritningarna lagda förslaget förutsattes tillika sådan framtida utvidgning af planen, att Hagasundsområdet åtminstone till största delen skulle reserveras för ett blifvande friluftsmuseum, där intressanta byggnader m. m. kunde få plats. Ett sådant museum är, såsom enhvar vid besök i den så kallade Skansen i Stockholm kunnat öfvertyga sig om, en så betydande beståndsdel i ett nationalmuseum, att detsamma icke i något fall kan hos oss utan afsaknad umbäras, fränsedt den vikt det har att invid den till museibygnad anvisade, icke alltför stora tomten vinna plats för i en aflägsnare framtid nödiga tillbyggnader. Det lider intet tvifvel, att man i vår stad eller dess närmaste omnejd svårligen kan anvisa någon annan för ett blifvande friluftsmuseum så egnad plats som det kuperade Hagasundsområdet, hvarest terrängen erbjuder vidsträckta möjligheter för en tillfredsställande anordning af olikartade byggnader.

Äfven den närvarande tiden medför emellertid kraf, de där göra det ytterst önskligt, att villan Hagasund, hållre än att apteras för jämförelsevis fjärran liggande ändamål, med första kunde vinnas för de historiska samlingarna. Enligt hvad inför Kommissionen utredts äro rummen i nämnda villa sådana, att de mycket väl låta använda sig för museets behof, särdeles för den kulturhistoriska afdelningen, hvilken närmast vore i behof af väsentligt ökad utrymme för att på ett något så när tillfredsställande sätt kunna inhysa till densamma hörande föremål. Det vore inom denna afdelning som äfven de historiska minnen, hvilka kunde finnas egnade att belysa Helsingfors stads äldre förhållanden, komme att erhålla sin naturliga plats.

Hvad dimensioner och belysningsförhållanden vidkommer äro rummen i den nuvarande villabyggnaden sådana att de särdeles väl låte lämpa sig för museibehof, hvarför äfven byggnaden, i händelse bifall till Kommissionens framställning skulle ernås, så godt som omedelbart kunde tagas i anspråk för sitt nya syfte. I detta sammanhang kan Kommissionen ej håller lämna oomnämnt, att det snabbt växande behovet af ökad utrymme i hög grad berott på tillväxten af de Antellska samlingarna, hvilkas förvaltning och vård enligt en klausul i donators testamente eventuellt kunde komma att åligga Helsingfors stad. Uti hvarje fall har Kommissionen tänkt sig, att från statens sida, som äfven för närvarande betalar hyra för flere af de till oftanämnda historiska samlingars inhysande nödiga lokalerna, bidrag kunde komma i fråga, och får Kommissionen slutligen vidhandengifva, att äfven de enkla boningsrum, som å området Hagasund förefinnas, lämpligen kunde till rum för museibetjäning användas.

Hysande den fasta förhoppning, att Stadsfullmäktige af ofvanstående behagade finna, att ett stort allmänintresse talar för upplåtande af Hagasunds villa med därtill hörande område för museiändamål särdeles då det under alla förhållanden måste förflyta flere år, innan det afsedda nya nationalmuseet kan vara färdigt att för sitt ändamål användas, får Kommissionen äran härmed förfråga sig, huruvida och på hvilka vilkor Stadsfullmäktige vore villiga att åt statsverket för antydda ändamål tillsvidare upplåta ifrågakomna villaområde. I händelse af bifallande svar härå skall Kommissionen underställa frågan Kejsrerliga Senatens pröfning.

På Kommissionens vägnar:

E. G. Palmén.

Edvin Castrén.

Utskottsbetänkande med förslag till utlåtande i fråga om ändring i sättet att utbetala polispersonalens aflöning.

Enligt skrifvelse från Civil Expeditionen i Kejslerliga Senaten af den 4 oktober 1902 har fråga blifvit väckt om sådan ändring i sättet för utbetalande af aflöningen åt polispersonalen i städer med fullständig polisinrättning att de penningebelopp, med hvilka städerna bidraga till polisens underhåll, skulle af stadskommunerna inlevereras till statsverket, hvilket derefter egde ombesörja polispersonalens aflönande; och hafva, med anledning häraf, Stadsfullmäktige anmodats att med utlåtande i saken inkomma.

Vid sammanträde den 20 sistlidne januari hafva Stadsfullmäktige åt under-tecknade uppdragit att till Fullmäktige afgifva betänkande i ärendet.

Då utskottet, i motsats till polismästaren och delvis äfven Drätselkamma-ren, på grund af principiella betänkligheter funnit staden hvarken kunna eller böra medverka till den åsyftade förändringen, har utskottet uppgjort nedanstående förslag till det Stadsfullmäktige affordrade utlåtandet, om hvilket utskottet tillåter sig föreslå att Fullmäktige ville förena sig.

Helsingfors, i februari 1903.

Alfred Norrmén.

S. Ingman.

Lars Homén.

Aug. Nybergh.

Paul Sinebrychoff.

Till Civilexpeditionen i Kejslerliga Senaten för Finland.

Sedan, enligt Civil Expeditionens skrifvelse af den 4 oktober 1902 n:o 995, fråga väckts om sådan ändring i sättet för utbetalandet af aflöningen åt polispersonalen i städer med fullständig polisinrättning att de penningebelopp, hvilka städerna erlägga till polisens underhåll, skulle af stadskommunerna inlevereras till statsverket, hvilket derefter egde ombesörja polispersonalens aflönande, har

Stadsfullmäktiges utlåtande af Expeditionen inforrats angående omförmälda förslag; och få Stadsfullmäktige i sådant afseende äran anföra följande:

Den rätt till sjelfstyrelse, som af ålder tillkommit landets städer och dem bland annat uttryckligen med privilegiihelgd tillerkännes i Nådiga försäkran för Rikets Borgerskap och Städerna i allmänhet af den 23 februari 1789, innefattar också rättighet för stad att inom sitt område handhafva polisvården. I öfverensstämmelse härmed nämnes äfven i gällande förordning angående kommunalförvaltning i stad bland uppgifter, som ankomma å stadskommun, vården om gemensamma ordningsangelägenheter. Visserligen har principen, att polisvården i stad är en kommunal angelägenhet, i viss mon lidit afbräck derigenom att kommunalförvaltningen i de städer, där poliskammare med bidrag af statsverket blifvit inrättade, undandragits allt inflytande å besättandet af tjänstemän vid polisen, men utgå alla de författningar angående upprättandet af poliskammare i särskilda städer, som efterhand emanerat, från förutsättningen att polisinställningen skall vara ett stadens embetsverk, till hvars underhåll statsverket bidrager med ett för tiden fixeradt belopp.

På grund häraf ingår äfven budgeten för polisinställningen i Helsingfors i stadens allmänna budget, utgifterna kontrolleras af stadens drätselverk och dess räkenskaper, liksom öfriga kommunala räkningar, granskas af de utaf staden utsedde revisorerne. Och hålla Stadsfullmäktige före att endast under iakttagandet af sådant tillvägagående stadskommunens medel kunna öfverhufvud författningenslignigt få användas för polisens behof. Ty det är stadens oeftergifliga såväl rätt som pligt att behörigen kontrollera att stadens inkomster användas till kommunens fromma. Förslaget, att utbetala stadens kostnader för polisens underhåll till statsverket, innebär emellertid i grunden intet annat än att polisinställningen helt och hållet skulle förvandlas till en statsinstitution, som af kommunen skulle subventioneras, men utan någon som helst rätt för kommunen att granska polisens utgifter och medlens behöriga användning för afsedt ändamål. Redan på denna grund måste därför Stadsfullmäktige motsätta sig förslagets genomförande.

Härtill kommer att de olägenheter, som förmenas vara förenade med den nuvarande ordningen för utbetalningen af polisens utgifter, enligt Fullmäktiges öfvertygelse äro mer skenbara än verkliga och ingalunda motsvara en så radikal förändring, som den nu åsyftade. Ett märkligt faktum är äfven att under tidigare polismästares tid, så vidt Fullmäktige hafva sig bekant, aldrig någon klagan uti förevarande afseende försports.

Af polismästarens yttrande framgår att den olägenhet, nuvarande anordning anses medföra, förnämligast skulle bestå deri att medel till bekostande af särskilda utaf polismästaren nödig befunna, men i budgeten icke förutsedda utgifter af Drätselkammaren icke utanordnats samt att polispersonalen för närvarande nödgas sjelf lyfta sin aflöning å Drätselkontoret och derigenom vållas tidsutdrägt,

hvilket allt skulle kunna undvikas om medlen finge uppbäras å läneränteriet. Hvad förstnämnda anmärkning beträffar så beror det öfverklagade förhållandet naturligtvis derpå att polisen tillåtit sig utgifter, till hvilkas bestridande det uti staten upptagna rundliga anslaget för oförutsedda behof icke varit tillräckligt, utan att polisen, såsom sig bort, derförinnan utverkat stadsmyndigheternas bifall till utgiften. Att polisen måste sjelf å Kontoret lyfta sin aflöning har tidigare förebygts genom att en af polisinrättningens tjänstemän månatligen lyftat de inrättningen tillkommande medlen å Kontoret och derefter verkställt fördelningen, för hvilket sysslande honom jemväl tillagts ersättning af staden. Af hvilken orsak nämnde funktionär sedermera afsagt sig sysslandet, hafva Fullmäktige sig icke med säkerhet bekant; men skulle den förmodan vara riktig, som synes bekräftas af polismästarens omförmälda skrifvelse, att berörda afsägelse föranledts af nämnde tjänstemans obenägenhet att påtaga sig ansvaret för särskilda obehöriga utanordningar, så våga Fullmäktige för sin del emotse att vederbörande icke efter den föreslagna reformens genomförande skola finna statens tjänstemän mera benägna att påtaga sig sagda ansvar än polisverkets egna tjänstemän tidigare det varit. För öfrigt kan, der polisverket sådant önskar, en återgång till det tidigare utbetalningssättet när som helst genomföras.

Det i Civil Expeditionens ifrågavarande skrifvelse omordade förslag måste på alla dessa skäl af Stadsfullmäktige bestämdt afböjas.

På Stadsfullmäktiges vägnar:

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1903.

Utskottsbetänkande i fråga om försäljningen af maltdrycker.

Sedan Stadsfullmäktige fått från Magistraten emottaga nedan omförmälda 202 ansökningar, afseende de flesta rättighet till försäljning härstädes af maltdrycker under tiden från den 1 juni 1903 till samma dag år 1905 samt några ansökningar rätt till utminuterung af viner och andra rusdrycker, äfvensom polismästarens yttrande öfver ansökningarna, hafva Fullmäktige åt undertecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med utlåtande i saken.

Genom Stadsfullmäktiges beslut af den 20 december 1902, hvarom Magistraten sig förenat, har beträffande handeln med maltdrycker för perioden den 1 juni 1903 till samma dag år 1905 förordnats som följer:*)

Antalet rättigheter till försäljning af maltdrycker skall utgöra högst 100, de stadens bryggerier tillkommande försäljningsrättigheter deri inberäknade.

Försäljning af maltdrycker får icke ega rum inom sjetta stadsdelen, i första stadsdelen väl vid Unions- och Elisabetsgatorna, men icke inom det område, som i vester och söder begränsas af dessa gator, ej å Skatudden, icke heller inom det område af fjerde och femte stadsdelarna, som är beläget vester och norr om Alberts-till Eriksgatan, sistnämnda gata till Fredriksgatan samt Fredriksgatan till Kampgatan, inom sjunde stadsdelen icke vester om Kasern- och söder om Bergmansgatan, samt icke norr om Broholmen, och vester om Arkadia blott i butik vid chaussén, dock ej längre än till afvägen till fattiggården.

Vid pröfningen af ifrågavarande ansökningar, dervid utskottet haft ringa eller ingen hjälp af polismästarens yttranden, har utskottet ansett sökande, de der tidigare redan innehafva rättighet till försäljning af starkare spritvaror, såvidt möjligt icke böra ytterligare privilegieras genom att åt dem upplåtes äfven rättighet till maltdrycksförsäljning, hvarjemte utskottet förmenat sådana personer, som

*) Se äfven tr. utskottsbet. n:o 46 för 1902.

för närvarande ega och klanderfritt begagnat dem beviljade rättigheter af sistnämnda slag, i allmänhet böra få företräde vid försäljningsrättigheternas beviljande framför andra, de der ännu icke etablerat sig. Från dessa allmänna grundsatser hafva dock några undantag gjorts i det att särskilda personer, som för närvarande hafva vinbutiker, föredragits framför några mat- och kolonialvaruhandlare, oaktadt dessa senare förut erhållit rätt till maltdrycksförsäljning (N:ris 8, 17, 75, 145, 157, 192).

I öfverensstämmelse härmed har utskottet uppgjort nedanstående förslag till disposition af ifrågavarande rättigheter, utvisande sagda förslag jemväl polismästarens yttrande öfver hvarje särskild ansökan:

N:o.	Sökanden.	Hvad ansökningen afser.	Försäljningsstället.	Polismästarens utlåtande.	Utskottets yttrande.
1.	<i>Bataljonsskrifvarenen Anna Fredrika Stark.*)</i>	Minuthandel med maltdrycker.	Elisabetsgatan N:o 4.	Beviljas.**)	Tillstyrkes.
2.	<i>Matvaruhandlerskan Amanda Wehkoja.</i>	D:o.	Elisabetsgatan N:o 25.	Afstyrkes på grund af att sökanden är okänd.	Afstyrkes.
3.	<i>Handlanden Viktor Spjut.</i>	D:o.	Elisabetsgatan N:o 15.	Beviljas.	Tillstyrkes.
4.	Handlanden Bruno Poschner.	D:o.	Elisabetsgatan N:o 27.	D:o.	Afstyrkes, emedan sökanden för närvarande icke innehar rättighet af ifrågavarande slag.
5.	<i>Förre bataljonsrustmästaren Johan Oskar Grönroos.</i>	D:o.	Manegegatan N:o 3.	D:o.	Tillstyrkes. Se äfven N:o 177.
6.	Bleckslagarenen Elisabet Wasenius.	D:o.	Manegegatan N:o 2.	Afstyrkes på grund af att platsen ligger tätt invid Elisabetsskvären, der sommartid barn pläga uppehålla sig, och sökanden dertill visat sig icke kunna sköta ölhandel, alldenstund hon tillåter sina kunder förtära den köpta varan i omedelbar närhet af butiken.	Afstyrkes.

*) De sökande, hvilkas namn tryckts med kursiv stil, innehafva, för så vidt utskottet kunnat inhemta, för närvarande försäljningsrätt af samma slag som ansökningen afser.

**) Då polismästarens yttranden här citeras ordagrant, har äfven anförda, oriktiga uttryck bibehållits.

7.	<i>Handlanden Teodor Frans Bäckman.</i>	Minuthandel med maltdrycker	Manegegatan N:o 2.	Afstyrkes på den grund att platsen ligger tätt intill Elisabetssqvären, der sommartid barn pläga uppehålla sig, för hvilka det vore mindre uppbyggligt att äse de å stranden pokulerande kunderna förtära den vara, de tillhandlat sig från butiken i fråga.	Afstyrkes. Se äfven N:o 178.
8.	Handlanden Johan Fredrik Björk.	D:o.	Estnäs-gatan N:o 10.	Beviljas.	Tillstyrkes.
9.	<i>Handelsidkerskan Olga Wilhelmina Anttila.</i>	D:o.	Fredsgatan N:o 9.	D:o.	D:o.
10.	<i>Handlanden Adolf Albert Hindsberg.</i>	D:o.	Kyrkogatan N:o 10.	D:o.	D:o.
11.	<i>Matvaruhandlerskan Maria Gustava Sirén.</i>	D:o.	Regeringsgatan N:o 3.	D:o.	D:o.
12.	<i>Jungfru Hilma Josefina Tennberg.</i>	D:o.	Regeringsgatan N:o 11.	Afstyrkes på grund af att i gården, som eges af Kejslerliga Alexanders Universitetet, icke finnes någon butiklokal, och Universitetet antagligen ej har för afsigt att derstädes tillåta öppnandet af maltdryckshandel.	Afstyrkes.
13.	<i>Handlanden Klaes Reinhold Rosenqvist.</i>	D:o.	Alexandersgatan N:o 11.	Beviljas.	Afstyrkes, emedan sökanden allredan innehar rättighet att försälja starkare spritvaror.
14.	<i>Aktiebolaget J. H. Wickel.</i>	D:o.	Alexandersgatan N:o 32.	D:o.	D:o.
15.	Handlanden W. Worobjeff.	D:o.	Norra Esplanadgatan N:o 17.	D:o.	Afstyrkes emedan sökanden för närvarande icke innehar rättighet af ifrågavarande slag.
16.	Firman Luther & Rudolph.	D:o.	Norra Esplanadgatan N:o 21.	D:o.	Afstyrkes (se N:o 13).
17.	Kronolänsmansenskan Hulda Aurora Matilda Lindqvist.	D:o.	Norra Esplanadgatan N:o 7.	Afstyrkes på den grund, att platsen ligger i omedelbar närhet af hyrkuskstationen å Salutorget.	Då polismästaren icke anført något bindande skäl till afslag å ansökningen, som synes utskottet böra bifallas, förordas sökandens anhållan.
18.	<i>Handlandeustrun Linda Victoria Relander.</i>	D:o.	Vilhelmsgatan N:o 4.	Beviljas.	Afstyrkes på skäl som anförts vid N:o 13.
19.	Handlandeenskan Augusta Nikander.	D:o.	Mikaelsgatan N:o 11.	D:o.	D:o.

20.	<i>Handlanden Nikolai August Turdén.</i>	Minuthandel med maltdrycker	Mikaelsgatan N:o 5.	Beviljas.	Ehuru sökanden innehar rättighet att försälja spritvaror, tillstyrkes likväl ansökningen, emedan sökanden tillika är agent för ett porterbryggeri i landsorten och afslag å ansökningen skulle beröfva honom rättigheten att fortsätta sistnämnda, redan en längre tid bortåt klanderfritt utöfvade rörelse.
21.	<i>Handlanden Karl Viktor Winberg.</i>	D:o.	Mikaelsgatan N:o 23.	Afstyrkes på den grund, att platsen ligger i omedelbar närhet af en hyrkuskstation.	Då öppnandet af två ölbutiker i samma gård försvårar kontrollen öfver rörelsens behöriga handhafvande, förordas afslag å Winbergs ansökan, medan däremot enkan Granlunds anhållan tillstyrkes. Skälet, att en hyrkuskstation ligger i närheten af ett försäljningsställe, synes däremot icke hållbart.
22.	<i>Tunnbindareenkan Emilia Lovisa Granlund.</i>	D:o.	D:o.	D:o.	
23.	<i>Firman A. & E. Wassholm.</i>	D:o.	Glogatan N:o 7.	Beviljas.	Tillstyrkes.
24.	<i>Baderskan Augusta Charlotta Oljelund.</i>	D:o.	Berggatan N:o 11.	D:o.	D:o.
25.	<i>Jungfru Bertha Sofia Strandberg.</i>	D:o.	Fabiansgatan N:o 9.	D:o.	D:o.
26.	<i>Aktiebolaget Axel Pihlgren.</i>	D:o.	Fabiansgatan N:o 14.	D:o.	Afstyrkes på skäl som anförts vid N:o 13.
27.	<i>Handlandeustrun Wilhelmina Karolina Karlsson.</i>	D:o.	Fabiansgatan N:o 24.	Afstyrkes på den grund, att sökanden plägar försälja sin vara åt stadens hyrkuskar, hvilka sedermera förtära densamma i närbelägna hyrkuskstationen till allmän förargelse.	Tillstyrkes. Någon hyrkuskstation finnas icke i närheten.
28.	<i>Stenarbetareustrun Erika Charlotta Wickström.</i>	D:o.	Unionsgatan N:o 4.	Beviljas.	Afstyrkes, emedan sökanden för närvarande icke innehar rättighet af ifrågavarande slag.
29.	<i>Handlanden Isak Jusslin.</i>	D:o.	Unionsgatan N:o 20.	D:o.	D:o. d.o. Se äfven N:o 179.
30.	<i>Firman J. C. Maexmontan — Ernst Nyberg & C:o.</i>	D:o.	Unionsgatan N:o 28.	D:o.	Afstyrkes på skäl som anförts vid N:o 13. Se äfven N:o 117.
31.	<i>Handlanden Wassili Poschekonoff.</i>	D:o.	Unionsgatan N:o 41.	D:o.	Tillstyrkes.
32.	<i>Handlandeustrun Emilia Erika Nilsson.</i>	D:o.	D:o.	Afstyrkes på den grund, att sökanden står under åtal för olaga maltdrycksförsäljning.	Afstyrkes.

33.	Pianostämmaren Edgard Alexander Sandström.	Minuthandel med maltdrycker	Unionsgatan N:o 45.	Afstyrkes på den grund, att platsen ligger aldeles nedanom Broberget och vid Brobergskajen, hvarest sommartiden vid kajen arbetande och andra sysslolösa personer bruka förtära den köpta varan i allmänhetens åsyn och till allmän förargelse.	Afstyrkes.
34.	Läderhandlaren Karl Emil Snellman.	D:o.	Unionsgatan N:o 43.	Afstyrkes alldenstund sökanden drifver läderhandel, hvilken fullt upptager hans tid, och han sålunda icke med nödig omsorg komme att sköta maltdryckshandeln, hvarförutom i närheten allaredan finnes ett tillräckligt antal malt-drycksförsäljningsställen och någon ökning af deras antal icke är af behovet påkallad.	D:o.
35.	Enkan Aurora Nurmi.	D:o.	Sofiegatan N:o 6.	Afstyrkes emedan sökanden försålt maltdrycker åt druckna personer.	Emedan polismästarens uppgift ej är styrkt och då annat skäl till afslag å ansökningen ej förekommer, tillstyrkes densamma.
36.	Handlandeustrun Sofia Evelina Henriksson.	D:o.	Sofiegatan N:o 2.	Afstyrkes på grund af att sökanden gjort sig skyldig till olaga vin- och konjaksförsäljning.	Afstyrkes.
37.	Arbetareenkan Ida Ahlström.	D:o.	Katrinegatan N:o 3.	Afstyrkes på den grund, att sökandens kundkrets till största delen utgöres af torghandlande och sysslolösa personer, hvilka förtära den köpta varan i närliggande gårdar och portgångar, bland annat å rådhusgården.	Utskottet finner polismästarens skäl till afslag å Ahlströms, Solins och Schybergsons ansökningar ej hållbart, men då inrättandet af flera ölförsäljningsställen i samma gård ej synes önskvärdt, kan utskottet för sin del icke tillstyrka de två sistnämnda ansökningarna, medan Ahlströms däremot af utskottet förordas.
38.	Enkefru Anna Josefina Solin.	D:o.	D:o.	D:o.	
39.	Sjökaptenen Ernst Axel Schybergson.	D:o.	D:o.	D:o.	
40.	Handlande enkan Olga Aurora Lauraeus.	D:o.	D:o.	Afstyrkes enär sökanden af Rådstufvurättens andra afdelning den 17 januari 1899 blifvit fäld för olaga öl- och vin-försäljning.	Afstyrkes.
41.	Vaktmästareenkan Karolina Rönnlund.	D:o.	Helenegatan N:o 4.	Beviljas.	Tillstyrkes.
42.	Handlanden Walfrid Alfons Ahlfors.	D:o.	Mariegatan N:o 13 b.	Beviljas.	Afstyrkes på skäl som anförts vid N:o 13.

43.	<i>Enkan Hedvig Fred.</i>	Minuthandel med maltdrycker.	Konstantinsgatan N:o 15.	Beviljas.	Tillstyrkes.
44.	<i>Helsingfors Allmänna konsumtionsförening.</i>	D:o.	Konstantinsgatan N:o 8.	D:o.	D:o.
45.	<i>Handlanden Axel Fridolf Ekblad.</i>	D:o.	Konstantinsgatan N:o 6.	Afstyrkes emedan platsen lig- ger aldeles invid hyrkusksta- tionen.	Tillstyrkes (jämför N:o 22).
46.	<i>Handlandeustrun Susanna Katarina Fred.</i>	D:o.	Konstantinsgatan N:o 24.	Beviljas.	Afstyrkes såsom ny.
47.	<i>Maskinistenkan Johanna Augusta Pesola.</i>	D:o.	Högbergsgatan N:o 41.	D:o.	Tillstyrkes.
48.	<i>Mekanikern Frans Helin.</i>	D:o.	Norra Magasinsgatan N:o 1.	D:o.	Afstyrkes såsom ny.
49.	<i>Handlanden Emil Alexander Berghem.</i>	D:o.	Norra Magasinsgatan N:o 6.	Afstyrkes.	Då polismästaren icke motive- rat sitt afstyrkande yttrande samt utskottet för sin del icke funnit skäl till afslag å ansök- ngen förekomma, tillstyrkes den- samma.
50.	<i>Handlandeanken Sofia Matilda Holmqvist.</i>	D:o.	D:o.	Afstyrkes, emedan redan drif- ver vinhandel.	Afstyrkes af skäl som anförts vid N:o 13.
51.	<i>Skomakareustrun Alina Wilhelmina Wasström.</i>	D:o.	Norra Magasinsgatan N:o 3.	Beviljas.	Tillstyrkes.
52.	<i>Handlanden Karl Wilhelm Blomqvist.</i>	D:o.	Södra Magasinsgatan N:o 5.	D:o.	D:o.
53.	<i>Handlanden August Ferdinand Hagelberg.</i>	D:o.	Lilla Robertsgatan N:o 8.	D:o.	Afstyrkes på skäl som fram- hållits vid N:o 13.
54.	<i>Handlanden Emanuel Lindgren.</i>	D:o.	Richardsgatan N:o 2.	D:o.	Tillstyrkes.
55 a.	<i>Firman J. K. Krückels bryggeri.</i>	D:o.	Skilnadsgatan N:o 11.	D:o.	Då blott en rättighet synes böra för bryggeriet upplätas, föreslås att åt bryggeriet öfver- lemnas att bestämma, å hvilket- dera af ifrågavarande ställen bryggeriet vill öppna handeln, hvaremot ansökningen i öfrigt skulle afböjas.
55 b.	<i>Dens.</i>	D:o.	Konstantinsgatan N:o 7.	D:o.	
56.	<i>Vaktmästareanken Augusta Sofia Löfberg.</i>	D:o.	Albertsgatan N:o 13.	D:o.	Tillstyrkes.
57.	<i>Handlanden Karl Johan Hindsberg.</i>	D:o.	D:o.	D:o.	D:o.
58.	<i>Jungfru Maria Wilhelmina Heino.</i>	D:o.	Albertsgatan N:o 14.	Afstyrkes.	Afstyrkes.

59.	<i>Vaktmästarehustrun Fredrika Wilhelmina Sundström.</i>	Minuthandel med maltdrycker.	Albertsgatan N:o 22.	Beviljas.	Tillstyrkes.
60.	Aktiebolaget P. Sinebrychoff.	D:o.	Albertsgatan N:o 30.	D:o.	D:o.
61.	<i>Jungfru Aurora Matilda Ådahl.</i>	D:o.	Annegatan N:o 1.	Afstyrkes.	Afstyrkes.
62.	Ryska undersåten, bondehustrun Nadescha Panow.	D:o.	D:o.	D:o.	D:o.
63.	<i>Handlanden Viktor Wilhelm Koivu.</i>	D:o.	Annegatan N:o 12.	Beviljas.	Tillstyrkes.
64.	<i>Handlanden Karl Salminen.</i>	D:o.	Annegatan N:o 13.	D:o.	D:o. Se äfven N:o 189.
65.	<i>Handlanden Johan Hyvärinen.</i>	D:o.	Bergmansgatan N:o 1.	Beviljas.	Tillstyrkes.
66.	<i>Vaktmästarehustrun Gustava Karolina Sandberg.</i>	D:o.	Brunnsparken N:o 19.	Afstyrkes.	Afstyrkes.
67.	Handlanden Karl Willehad Åkerlund.	D:o.	Boulevardsgatan N:o 28.	D:o.	Afstyrkes emedan för närva- rande icke innehar rättighet af ifrågavarande slag.
68.	<i>Handlanden Emil Konstantin Törnroos.</i>	D:o.	D:o.	Beviljas.	Tillstyrkes. Se äfven N:o 199.
69.	<i>Handlanden Matts Helin.</i>	D:o.	Fredriks-gatan N:o 22.	D:o.	D:o.
70.	<i>Handlanden Knut Ferdinand Tötterman.</i>	D:o.	Fredriks-gatan N:o 33.	Afstyrkes.	D:o.
71.	Sprutmästarehustrun Ida Johanna Saksperi.	D:o.	D:o.	D:o.	Afstyrkes såsom ny.
72.	<i>Handlanden Johan Emil Lönnerberg.</i>	D:o.	Georgsgatan N:o 2.	Beviljas.	Tillstyrkes.
73.	Typografen August Toivanen.	D:o.	Högbergsgatan N:o 28.	D:o.	Afstyrkes såsom ny.
74.	<i>Stentryckarehustrun Amalia Sofia Blomqvist.</i>	D:o.	Högbergsgatan N:o 30.	D:o.	Tillstyrkes.
75.	Handlanden Henrik Grönlund.	D:o.	Högbergsgatan N:o 32.	D:o.	D:o.
76.	<i>Handlanden Karl Oskar Himberg.</i>	D:o.	Högbergsgatan N:o 36 a.	Afstyrkes.	Tillstyrkes, då skäl till afslag ej anförts.

77.	<i>Handlanden Wassili Melikoff.</i>	Minuthandel med maltdrycker.	Kaserngatan N:o 1.	Bifalles.	Tillstyrkes.
78.	<i>Sjömannen Alexander Fredrik Sturén.</i>	D:o.	Kaserngatan N:o 4.	Afstyrkes, enär i samma gård och granngården n:o 6 bo illa beryktade personer, hvilka ofta i berusadt tillstånd ställa till slagsmål, hvaröfver klagomål försports af i trakten boende hyresgäster.	Afstyrkes, emedan arbetaregillet är inrymdt i samma gård
79.	<i>Maskinisthustrun Maria Adolffina Lindblad.</i>	D:o.	Kaserngatan N:o 8.	Afstyrkes, enär i den närliggande gården n:o 6 bo illa beryktade personer, hvilka allt som oftast i berusadt tillstånd ställa till slagsmål, hvaröfver klagomål anförts hos polisen af i trakten boende personer.	Då polismästarens motiv ej synes hållbart, tillstyrkes ansökningsingen.
80.	<i>Handlanden Frans Edward Sundell.</i>	D:o.	Nylandsgatan N:o 5.	Afstyrkes.	Tillstyrkes.
81.	<i>Hyrkuskenkan Olga Maria Malin.</i>	D:o.	Nylandsgatan N:o 8.	Beviljas.	D:o.
82.	<i>Handlandehustrun Matilda Lovisa Holmberg.</i>	D:o.	Nylandsgatan N:o 9	Afstyrkes.	Emedan jemväl sökandens mar handlanden Fredrik Thure Holmberg anhållit om försäljningsrätt och hans anhållar torde bifallas (N:o 200), torde nu ifrågavarande ansökan afstyrkas. Se äfven N:o 193.
83.	<i>Enkan Lovisa Adolffina Petroff.</i>	D:o.	Nylandsgatan N:o 26.	Beviljas.	Tillstyrkes.
84.	<i>Jungfru Olga Konstantia Eriksson.</i>	D:o.	Nylandsgatan N:o 34.	Ikke att anmärka mot sökanden, men alldenstund i ifrågavarande gård äro bosatta illa kända personer, kan ansökan till den ansökta gården icke tillstyrkas.	Ehuru polismästarens motiv ej synes hållbart, så och då två försäljningsställen i allmänhet ej böra få inrättas i samma gård, vill utskottet afstyrka den ansökan, som inlemnats af Olga Konstantia Eriksson, der där tidigare haft handel på annat ställe, jämte det Ida Sofia Grünholms anhållan förordas.
85.	<i>Jungfru Ida Sofia Grünholm.</i>	D:o.	D:o.	D:o.	
86.	<i>Handlanden Alexander Konstantin Lindström.</i>	D:o.	Nylandsgatan N:o 38.	Beviljas.	Afstyrkes såsom ny.
87.	<i>Handlanden Johan Alfred Nyström.</i>	D:o.	Lilla Robertsgatan N:o 13.	D:o.	Tillstyrkes.
88.	<i>Kontoristen Theodor Edward Nylander.</i>	D:o.	Rödbergsgatan N:o 5.	Afstyrkes.	D:o.

89.	<i>Handlanden Karl August Ohman.</i>	Minuthandel med maltdrycker.	Rödbergsgatan N:o 7.	Afstyrkes.	} Afstyrkes, emedan butikerna komme att vara belägna midt emot ett af stadens folkskolehus.
90.	<i>Handelsidkerskan Amanda Maria Rosberg.</i>	D:o.	D:o.	D:o.	
91.	<i>Handlandeekenkan Gustava Josefina Sjöberg.</i>	D:o.	Skilnadsgatan N:o 3.	D:o.	Afstyrkes på det vid N:o 13 anförda skäl.
92.	<i>Handlandeustrun Alma Katarina Ohman.</i>	D:o.	Skilnadsgatan N:ris 15 och 17.	Beviljas.	Tillstyrkes. Se äfven N:o 183.
93.	<i>Handlanden Anders Werner Eklund.</i>	D:o.	Skilnadsgatan N:o 19.	Afstyrkes.	Afstyrkes (se N:o 13).
94.	<i>Handlanden Karl Alexander August Franz.</i>	D:o.	Stora Robertsgatan N:o 3.	Beviljas.	Tillstyrkes.
95.	<i>Butikföreståndarinnan Alma Elisabeth Häggblom.</i>	D:o.	Stora Robertsgatan N:o 7.	Afstyrkes.	D:o.
96.	<i>Fiskhandlareustrun Sofia Karolina Rönnberg.</i>	D:o.	Stora Robertsgatan N:o 8.	D:o.	Afstyrkes.
97.	<i>Fränskilda snickareustrun Anna Simolin.</i>	D:o.	Stora Robertsgatan N:o 10.	Beviljas.	Tillstyrkes.
98.	<i>Vaktmästareustrun Alexandra Ljungqvist.</i>	D:o.	Stora Robertsgatan N:o 16.	D:o.	D:o. Se äfven N:o 201.
99.	<i>Byggmästaren Henrik Wilhelm Nordberg.</i>	D:o.	Stora Robertsgatan N:o 21.	Afstyrkes på den grund, att sökanden i samma gård, der han är disponent, hyser liderliga qvinnor, hvilka derstädes idka lönkrügeri.	Afstyrkes.
100.	<i>Jungfru Edla Matilda Holmberg.</i>	D:o.	Stora Robertsgatan N:o 22.	Beviljas.	Tillstyrkes.
101.	<i>Handelsbiträdet Johan Emil Enberg.</i>	D:o.	Stora Robertsgatan N:o 27.	Afstyrkes.	Afstyrkes.
102.	<i>Handlanden Petter Schkolnoff.</i>	D:o.	Stora Robertsgatan N:ris 28 och 30.	Beviljas.	Tillstyrkes.
103.	<i>Sjökaptenustrun Maria Evelina Moberg.</i>	D:o.	Stora Robertsgatan N:o 33.	D:o.	D:o.
104.	<i>Handlanden Johan Viktor Dahlgren.</i>	D:o.	Stora Robertsgatan N:o 37.	D:o.	D:o.
105.	<i>Handlanden Johan Nikander.</i>	D:o.	Stora Robertsgatan N:o 46.	Afstyrkes.	Afstyrkes.
106.	<i>Handlanden Hugo Alexander Serenius.</i>	D:o.	D:o.	D:o.	D:o.

107.	Handlandehustrun Josefina Augusta Eklund.	Minuthandel med maltdrycker	St. Roberts-gatan N:o 46.	Afstyrkes.	Afstyrkes såsom ny.
108.	<i>Handlanden Jakob Hesekiel Dahlgren.</i>	D:o.	Annegatan N:o 26.	D:o.	Då skäl ej synas förekomma till afslag å ansökningen, förordas densamma.
109.	<i>Handlanden Paul Iljinoff.</i>	D:o.	Annegatan N:o 32.	Beviljas.	Då stället, där rörelsen är afsedd att utöfvas, är olämpligt, såsom beläget aldeles invid mångleribodarna vid Simons-gatan, afstyrkes ansökningen.
110.	<i>Snickarehustrun Maria Wilhelmina Nyman.</i>	D:o.	Annegatan N:o 36.	Afslås emedan försäljningsplatsen icke är inom den rayon, Stadsfullmäktige om ölförsäljningsrättigheten beslutit, och ingången till butiken i fråga är från Kampgatan, samt emedan sökanden under den tid, hon haft ölförsäljning, skött densamma på ett högst otillfredsställande sätt i det att öfverlastade druckna personer fått köpa varan och derefter invid hennes butik tillstått oordningar så att polisen ofta varit tvungen inskrida för att stäffa ofoget.	Afstyrkes.
111.	<i>Handlanden Axel Algot Manelius.</i>	D:o.	Annegatan N:o 23.	Afstyrkes.	Afstyrkes.
112.	<i>Jungfru Lovisa Brandt.</i>	D:o.	André-gatan N:o 7.	D:o.	Tillstyrkes.
113.	<i>Handlanden Alexander Nikiforoff.</i>	D:o.	André-gatan N:o 9.	Afslås emedan sökanden icke fogat sig efter polisens förordningar.	Afstyrkes af skäl som anförts vid N:o 13.
114.	<i>Handlanden Karl Gustaf Lindgrén.</i>	D:o.	André-gatan N:o 17.	Afstyrkes.	Tillstyrkes.
115.	<i>Handlanden Frans August Sundman.</i>	D:o.	André-gatan N:o 24.	Afslås emedan sökanden under den tid, han innehaft rörelse å sagda plats, gjort sig skyldig till olaga ölförsäljning.	Ansökningen afstyrkes.
116.	<i>Handlanden Adrian Albin Westerberg.</i>	D:o.	Alexanders-gatan N:o 46.	Afstyrkes.	Afstyrkes på samma skäl som ansökningen N:o 13.
117.	Firman J. C. Maëxmontan — Ernst Nyberg & C:o.	D:o.	Brunnsgatan N:o 11.	D:o.	D:o. Se äfven N:o 30.

118.	<i>Handlandeekenkan Mina Asp.</i>	Minuthandel med maltdrycker.	Brunnsgatan N:o 12.	Beviljas.	} Då af ifrågavarande två ansökningar, som afse samma gård, endast den ena kan förordas, tillstyrkes Asps ansökan, men förordas afslag å Anttilas.
119.	<i>Handlanden Aurora Serafia Anttila.</i>	D:o.	D:o.	Alldenstund till sagda gård sökande, som tidigare bedrivit ölförsäljningsrörelse, finnes, afstyrkes denna ansökan.	
120.	Handlanden Johannes Emil Wassholm.	D:o.	Boulevardsgatan N:o 13.	Afstyrkes.	Afstyrkes såsom ny.
121.	<i>Handlanden Ivan Jerofejeff.</i>	D:o.	Boulevardsgatan N:o 21.	Beviljas.	Tillstyrkes.
122.	<i>Handlandeustrun Matilda Elina Engberg.</i>	D:o.	Eriksgatan N:o 7.	Afstyrkes.	Afstyrkes.
123.	Teknikerhustrun Emma Eufrosyne Theresia Öborg.	D:o.	Eriksgatan N:o 6.	Afslås då sökanden tidigare icke innehaft dylik rörelse och hennes person icke utgör någon garanti för rörelsens lagliga handhavande samt hon ej heller är så kvalificerad som uti § 2 i Kejsrerliga förordningen af den 9 juni 1892 förutsättes hos person, åt hvilken en slik rörelse kan ombetros.	Afstyrkes, emedan sökanden för närvarande icke innehar rättighet af ifrågavarande slag. Se äfven N:o 186.
124.	<i>Gårdsegarehustrun Elisa Maria Wathén.</i>	D:o.	Eriksgatan N:o 4.	Afstyrkes emedan sökanden under den tid, hon innehaft rörelse i sagda gård, gjort sig skyldig till olaga ölförsäljning.	Afstyrkes.
125.	<i>Enkan Kristina Sofia Nikula.</i>	D:o.	Eriksgatan N:o 12.	Afstyrkes.	Tillstyrkes.
126.	Snickareenkan Charlotta Ihalainen.	D:o.	Eriksgatan N:o 16.	Då sökanden tidigare icke innehaft ölförsäljningsrörelse och platsen finnes olämplig, afstyrkes förevarande ansökan, helst i samma gård allaredan är inrymd en restaurationsrörelse.	Ehuru sökanden tidigare icke innehaft rättighet till försäljning af maltdrycker, förordas likväl ansökningen, emedan sökanden, utskottet vederligen, befinner sig i nödstäld belägenhet och i öfrigt är väl känd samt skäl till annärkning mot platsen, där rörelsen är afsedd att utföras, icke synes förekomma.
127.	Handlanden Johan Fredrik Albin Jansson.	D:o.	Eriksgatan N:o 13.	Afstyrkes.	Afstyrkes på skäl som anförts vid N:o 13.
128.	<i>Handladedottern Dagmar Wilhelmina Selin.</i>	D:o.	Eriksgatan N:o 19.	Enligt Stadsfullmäktiges beslut finnes platsen utom den rayon, hvarest slik rörelse får ega rum, hvarför ansökan afstyrkes.	Då polismästarens uppgift, att det af sökanden onförmälda försäljningsstället skulle finna sig utom den fastställda rayonen, beror af ett förbiseende, samt annat skäl till afslag å ansökningen ej förekommer, förordas bifall till densamma.

129.	<i>Handlanden Petter Konstantin Strandberg.</i>	Minuthandel med maltdrycker.	Erikskatan N:o 20.	Afstyrkes emedan sökanden under den tid, han innehaft slik rörelse i Kampvillan, försålt öl om söndagarne, ehuru sökanden i brist på bevis icke kunnat till åtal befordras.	Då polismästarens uppgift är obestyrkt, samt annat skäl till afslag å ansökningen ej förefinnes, tillstyrkes densamma.
130.	<i>Handlandehustrun Elisabet Fredrika Tilly.</i>	D:o.	Folkskolegatan N:o 5.	Beviljas.	Ansökningen afstyrkes, emedan jämväl sökandens man, handlanden Wilhelm Tilly, ansökt om rätt till försäljning af malt-drycker i samma gård, samt hans ansökning tillstyrkes (se N:o 132).
131.	<i>Nya Aktiebryggeriet.</i>	D:o.	Fredriksgatan N:o 57.	D:o	Tillstyrkes.
132.	<i>Handlanden Wilhelm Tilly.</i>	D:o.	Fredriksgatan N:o 59. (Folkskolegatan N:o 5).	Afstyrkes.	D:o.
133.	<i>Handlanden Axel Wilhelm Paljakka.</i>	D:o.	Georgsgatan N:o 25.	Afslås då sökanden, ehuru upprepade gånger tillsagd att icke försälja öl åt hyrkuskar, de der äro ute för att betjena allmänheten och hvilka hyrkuskar stundom berusat sig, icke hörsammat uppmaningen.	Då polismästarens skäl ej synes utskottet hållbart, samt annan anmärkning mot ansökningen ej kan göras, förordas bifall till densamma.
134.	<i>Maskinistenkan Emilia Sofia Ahlgren.</i>	D:o.	Georgsgatan N:o 36.	Afstyrkes.	Då skäl till afslag å ansökningen ej förekommer, tillstyrkes densamma.
135.	Servererskan Olga Alexandra Lundén.	D:o.	Georgsgatan N:o 38.	Beviljas.	Afstyrkes såsom ny och emedan platsen, där rörelsen är afsedd att utöfvas, synes olämplig.
136.	<i>Handlanden Amanda Fredrika Andstén.</i>	D:o.	Villan Fjellidal N:o 66.	Afstyrkes.	Tillstyrkes.
137.	Restauratören Alexander Ludvig Grönberg.	D:o.	Vestra Henriksgatan N:o 24.	Beviljas.	Afstyrkes, enär sökanden för närvarande icke innehar försäljningsrätt.
138.	<i>Eldarehustrun Wilhelmina Allenius.</i>	D:o.	D:o.	Emedan sökanden icke skött sin rörelse till polisen belåtenhet, afstyrkes ansökan.	} Afifrågavarande två ansökningar, som afse samma gård, kan förty endast den ena beviljas, hvarför Allenius ansökan afstyrkes, men Turunens ansökan förordas.
139.	<i>Målarehustrun Wilhelmina Turunen.</i>	D:o.	D:o.	Alldenstund i sagda gård allaredan finnes vinhandel, afstyrkes denna ansökan.	
140.	Ölbryggaren Carl Abraham Robsahm.	D:o.	Östra Henriksgatan N:o 13.	Beviljas.	Tillstyrkes.
141.	Aktiebolaget Hultmans bryggeri.	Försäljning af porter.	Östra Henriksgatan N:o 1.	D:o.	D:o.

142.	Sekreteraren Axel Robert Emanuel Ahlberg.	Minuthandel med maltdrycker.	Hesperia N:o 61.	Afstyrkes emedan sökanden icke tidigare innehaft slik rörelse och i stället omedelbar närhet finnes en folkskola.	Ansökningen afstyrkes såsom ny.
143.	Fru Amanda Josefina Rustanius.	D:o.	Villan Kamnio N:o 9.	Afstyrkes emedan platsen, der rörelsen vore afsedd att bedrivas, är afläget belägen och därigenom svår att öfvervaka.	D:o.
144.	Handlanden Karl Petter Silander.	D:o.	Villa Marin N:o 57.	Afstyrkes, emedan sökanden icke tidigare innehaft slik rörelse och i sagda villa allaredan finnes ölförsäljning.	D:o.
145.	Handlandehustrun Afanasia Alexejeff.	D:o.	Villan Berga N:o 1.	Beviljas.	Tillstyrkes.
146.	Enkan Natalia Sofia Dahlman.	D:o.	Simonsgatan N:o 6	D:o.	Då försäljningsstället kommer att vara beläget i närheten af kasern och mångleribodarna vid Simonsgatan, afstyrkes ansökningen.
147.	Tapetseraren Karl Emil Wiklund.	D:o.	Simonsgatan N:o 2.	Afstyrkes.	D:o.
148.	Skomakareenkan Maria Lagus.	D:o.	Mikaelsgatan N:o 2.	Beviljas.	Tillstyrkes.
149.	Hyrkuskhustrun Emilia Karolina Johansson.	D:o.	Villan Nygård 60.	Afstyrkes.	Då ifrågavarande två ansökningar afse samma ställe, kan endast den ena förordas, hvarför handlanden Juselius ansökan torde afslås, men Emilia Karolina Johanssons tillstyrkas.
150.	Handlanden Elias Juselius.	D:o.	D:o.	Afstyrkes, emedan i sagda villa allaredan finnes en dylik ölförsäljning och en ökning icke är af behovet påkallad.	
151.	Smedenkan Eva Maria Höijer.	D:o.	Vladimirsgatan N:o 1.	Beviljas.	Tillstyrkes.
152.	Handlanden Otto Wilhelm Strömberg.	D:o.	Vladimirsgatan N:o 2.	Afstyrkes.	Afstyrkes.
153.	Handlandehustrun Matilda Wilhelmina Dahlgren.	D:o.	Vladimirsgatan N:o 15.	D:o.	Tillstyrkes.
154.	Handelsbiträdet Amanda Gustava Stenberg.	D:o.	D:o.	Beviljas.	Afstyrkes såsom ny.
155.	Förre rustmästaren Robert Witikainen.	D:o.	Vladimirsgatan N:o 16.	Afstyrkes, emedan i närheten allaredan ett tillräckligt antal ölförsäljningsställen finnes, hvarför en ökning af deras antal måste anses vara obehöfvt.	Tillstyrkes.

156.	<i>Matvaruhandlerskan Ida Andersson.</i>	Minuthandel med maltdrycker.	Vladimirsgatan N:o 21.	Afstyrkes, emedan sökanden står under tilltal för olaga ölförsäljning.	Afstyrkes.
157.	Restauratörshustrun Alma Nordin.	D:o.	D:o.	Afstyrkes då sökanden tidigare icke innehaft slik rörelse och hennes person icke utgör någon som helst garanti för rörelsens lagliga handhavande samt hon i öfrigt ej är så kvalificerad som i § 2 i Kejsrsliga förordningen af den 9 juni 1892 förutsattes hos person, åt hvilken en slik handel kan ombetros.	Tillstyrkes.
158.	<i>Skarpskytteenkan Edla Sofia Astrén.</i>	D:o.	Vladimirsgatan N:o 23.	Afstyrkes, emedan sökanden tidigare blifvit bötfäld för olaga ölförsäljning samt emedan hon jemväl under denna period på olaga tid försålt öl till afhämtning.	Afstyrkes.
159.	Förre öfverkonstapeln Johan Viktor Nordströms hustru Henrika Nordström.	D:o.	Vladimirsgatan N:o 30.	Beviljas.	Afstyrkes såsom ny.
160.	<i>Handlande enkan Ida Mattsson.</i>	D:o.	D:o.	Afstyrkes, emedan sökanden icke på ett för polisen tillfredsställande sätt skött sin rörelse.	Tillstyrkes.
161.	<i>Snickarchustrun Maria Matilda Hansten.</i>	D:o.	Vladimirsgatan N:o 33.	Afstyrkes på samma skäl som Alma Nordins, (se N:o 157).	D:o. Se äfven N:o 185.
162a.	<i>Norra Aktiebryggeriet.</i>	D:o.	Vladimirsgatan N:o 34.	Beviljas.	} Endast en rättighet synes kunna byggeriet beviljas, mer torde valet af försäljningsställe öfverlemnas åt sökanden.
162b.	<i>Dens.</i>	D:o.	Villan Toivo N:o 49.	D:o.	
162c.	<i>Dens.</i>	D:o.	Södra Magasinsgatan N:o 6.	Afstyrkes.	
163.	<i>Handlanden Wassili Fedosejeff.</i>	D:o.	Villa Marin N:o 57.	Beviljas.	Tillstyrkes.
164.	<i>Handlanden August Emil Isaksson.</i>	D:o.	Boulevardsgatan N:o 1.	D:o.	D:o.
165.	Handlanden Alexej Kovin	D:o.	Broholmen N:o 31.	D:o.	Ehuru sökanden för närvarande icke innehar försäljningsrättighet af ifrågavarande slag, skulle utskottet dock tillstyrka ansökningen med afseende därå att sedan numera all handel med maltdrycker å Berghäll förbjudits, ett större antal ölbutiker å Broholmen synes önskvärdt.

166.	<i>Handlanden Arthur Wilhelm Wetzell.</i>	Minuthandel med maltdrycker.	Broholmsgatan N:o 8.	Beviljas.	Tillstyrkes.
167.	<i>Sörnäs aktiebryggeri.</i>	D:o.	Broholmsgatan N:o 6.	D:o.	D:o.
168.	<i>Handlanden Carl Göhle.</i>	D:o.	Hagnäs hallar.	Afstyrkes på den grund att i närheten en restauration är belägen och emedan i trakten allaredan finnes ett tillräckligt antal ölförsäljningsställen.	Tillstyrkes, enär polismästarens skäl synes utskottet icke vara hållbart och andra motiv till afslag ej förekomma.
169.	<i>Handlanden Johan Emil Dahlin.</i>	D:o.	Broholmen N:o 34 b.	Afstyrkes enär sökanden visat sig ej kunna sköta affären, i ty att han tidt och ofta försålt öl åt druckna personer, hvarförutom platsen måste anses ytterst olämplig alldenstund den är belägen vid spårvägs-vexel.	Tillstyrkes, enär polismästarens anmärkningar mot ansökningen ej synas hållbara.
170.	<i>Skomakarehustrun Vera Sofia Wainio.</i>	D:o.	Broholmsgatan N:o 2.	Afstyrkes emedan platsen, der rörelsen är afsedd att bedrivas, har olämpligt läge vid sjöstranden, hvarest kunderna med all sannolikhet komme att förtära den köpta varan.	Tillstyrkes af skäl som anförts vid N:o 165.
171.	<i>Handlanden Johan Karonen.</i>	D:o.	Tredje linien N:o 19	Afstyrkes på grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 20 december 1902.	Afstyrkes såsom afseende plats, som är belägen utom det för handel af ifrågavarande slag upplåtna området.
172.	<i>Handlandeekenkan Anna Illman.</i>	D:o.	Andra linien N:o 7.	D:o.	D:o.
173.	<i>Handlandehustrun Anna Charlotta Bäckman</i>	D:o.	Andra linien N:o 5.	D:o.	D:o.
174.	<i>Handlanden Viktor Wilhelm Ekroos.</i>	D:o.	Ås N:o 2.	D:o.	D:o.
175.	<i>Handlanden Elias Bernhard Ek.</i>	D:o.	Tredje linien N:o 21.	D:o.	D:o.
176.	<i>Disponenthustrun Elsa Maria Björkman.</i>	D:o samt minut-försäljning af viner och andra svagare sprit-drycker.	Richardsgatan N:o 4	Bifalles.	Ansökningen afstyrkes, för så vidt den gäller försäljning af öl, emedan sökanden tidigare icke innehaft rätt till dylik handel, men tillstyrkes i öfrigt.

177.	Förre bataljonsrustmästaren Johan Oskar Grönroos.	Försäljning af punsch och vin.	Manegegatan N:o 3.	Afstyrkes på den grund att platsen ligger alltför nära Eli- sabetssqvären, der sommartiden dagen igenom barn pläga up- pehålla sig, för hvilka det icke vore uppbyggligt att åse huru- som på stranden omkring sqvä- ren manspersoner tillbringa tiden med pokulerande, och der- till i närheten finnes ett till- räckligt antal dylika försälj- ningsställen, hvadan något be- hof att öka deras antal ej fö- refinnes.	Ansökningen tillstyrkes, då po- listmästarens afböjande yttrande synes utskottet icke vara till- räckligt motiveradt.
178.	Handlanden Frans Bäckman.	D:o.	Manegegatan N:o 2.	D:o.	Se äfven N:o 5. Ansökningen afstyrkes. Se äfven N:o 7.
179.	Handlanden Isak Jusslin.	Försäljning af vin.	Unionsgatan N:o 20.	Bifalles.	D:o. Se äfven N:o 29.
180.	Handlanden Oskar Albert Lindfors.	Minuthandel med viner och andra svagare sprit- drycker samt med öl och andra maltdrycker.	Myntgatan N:o 3.	Afstyrkes emedan platsen lig- ger utom rayonen, som blifvit af Stadsfullmäktige fastställd för maltdryckshandeln; likaså afstyrkes handel med vin och punsch, hvilket bör likställas med maltdryckshandel om ej ännu mera förderfvelsebring- ande.	Afstyrkes emedan försäljning- en är afsedd att utöfvas å plats, belägen utom det för handel af ifrågavarande slag upplätta området.
181.	Urmakaren Johan August Konstantin Öberg.	D:o D:o.	Stora Robertsgatan N:o 1.	Afstyrkes enär sökanden icke sjelf kommer att förestå rörel- sen och hans verksamhet der- till är riktad åt annat håll.	Afstyrkes, enär sökanden tidi- gare icke egt rättigheter af ifrågavarande slag.
182.	Sömmerskan Aina Sofia Helenius.	Minuthandel med viner och andra svagare rusdryc- ker.	Stora Robertsgatan N:o 46.	Afstyrkes, enär sökanden al- drig förut förestått någon han- delsrörelse, ej heller förhyrt butik i gården i fråga.	D:o.
183.	<i>Handlandeustrun</i> <i>Alma Katarina Ohman.</i>	D:o D:o.	Skilnadsgatan N:ris 15 och 17.	Bifalles.	Tillstyrkes. Se äfven N:o 92.
184.	Handlanden Johannes Emil Wassholm.	D:o D:o.	Boulevardsgatan N:o 13.	D:o.	D:o.
185.	Snickareenkan Maria Matilda Hansten.	D:o D:o.	Vladimirsgatan N:o 33.	Afstyrkes då sökanden tidigare icke innehaft sådan rörelse och hennes personlighet icke utgör någon som helst garanti för rörelsens lagenliga handhaf- vande, ej heller är hon så qualificerad som uti § 2 i Kej- serliga förordningen af den 9 juni 1892 förutsättes hos per- son, åt hvilken en slik handel kan ombetros.	Tillstyrkes. Se äfven N:o 161.

186.	Teknikerhustrun Emma Eufrosyne Theresia Öhborg.	Minuthandel med viner och andra svagare rusdrycker.	Eriksgatan N:o 6.	D:o.	Afstyrkes.
					Se äfven N:o 123.
187.	Gårdsegaren Johan Edvard Berglund.	D:o D:o samt med öl och malt-drycker.	Lappviksgatan N:o 7.	Afstyrkes emedan platsen icke ligger inom den af Stadsfullmäktige bestämda omkretsen.	Afstyrkes på det af polismästaren anförda skäl.
188.	Fru Maria Agata Bengtson.	D:o D:o.	Vladimirsgatan N:o 2.	Bifalles.	Afstyrkes, enär sökanden tidigare icke egt rättigheter af ifrågasvarande slag.
189.	Handlanden Karl Salminen.	Minutförsäljning af viner och andra svagare rusdrycker.	Annegatan N:o 13.	Intet att invända.	Tillstyrkes. Se äfven N:o 64.
190.	Restauratörsenkan Lydia Elisabet Heinström.	Minutförsäljning af maltdrycker.	Mariogatan N:o 15	D:o.	Afstyrkes, då sökanden tidigare icke egt rättighet af ifråvarande slag.
191.	Handlanden Wassili Pletschikoff.	D:o.	Södra Esplanadgatan N:o 4.	D:o.	Afstyrkes på det vid N:o 13 anförda skäl.
192.	Posttjenstemanshustrun Irene Ingeborg Wessel.	D:o.	Vilhelmsgatan N:o 7.	Afstyrkes på den grund att platsen, der rörelsen är afsedd, att bedrivas, är olämplig, ity att derstädes städse pläga uppehålla sig lösa personer, hvilka alltsom oftast i dryckesrördt tillstånd stält till oordningar.	Tillstyrkes.
193.	Handlanden Fredrik Thure Holmberg.	Minuthandel med viner och andra svagare rusdrycker.	Andrégatan N:o 19.	Intet att anmärka.	D:o. Se äfven N:ris 82 och 200.
194.	Handlandehustrun Amanda Josefina Henriksson.	Minutförsäljning af maltdrycker.	Östra Henriksgatan N:o 15.	Afstyrkes, emedan i gården n:r 13 vid samma gata allaredan finnes en försäljning af maltdrycker.	D:o.
195.	Handlanden Bror Benedictus Bernhard Brenner.	D:o.	Fredriksgatan N:o 23.	Intet att invända.	D:o.
196.	Handlandehustrun Karolina Sihvola.	D:o.	Andrégatan N:o 25.	Intet att invända.	D:o.
197.	Handlanden Otto Wilhelm Haltia.	D:o.	Fredriksgatan N:o 20.	Afstyrkes, aldenstund i gården N:o 22 vid samma gata allaredan finnes en försäljning af maltdrycker.	Tillstyrkes, helst sökanden för närvarande redan uti samma gård innehar försäljning af maltdrycker.

198.	<i>Enkefru Sofia Wilhelmina Wickström.</i>	Minuthandel af maldrycker.	Eriksgatan N:o 13.	Förevarande ansökan afslås på den grund att ifrågavarande gård ligger i en stadsdel, där försäljning af maldrycker icke får utöfvas.	Enär polismästarens uppgift, att försäljningsstället icke skulle ligga inom det för dylik handel upplåtne området, beror af ett förbiseende, torde ansökningen tillstyrkas.
199.	Handlanden Emil Konstantin Törnroos.	Minutförsäljning af viner och andra svagare rusdrycker.	Boulevardsgatan N:o 28.	Intet att invända.	Tillstyrkes. Se äfven N:o 68.
200.	Handlanden Fredrik Thure Holmberg.	Minuthandel med maldrycker.	Nylandsgatan N:o 18.	Alldenstund sökanden icke förhyrt någon lokal i sagda gård, lemnas hans ansökan utan afseende.	D:o. Se äfven N:ris 82 och 193.
201.	Vaktmästarehustrun Alexandra Ljungqvist.	Minutförsäljning af viner och andra svagare rusdrycker.	Stora Robertsgatan N:o 16.	Intet att invända.	D:o. Se äfven N:o 98.
202.	Kassörskan Olga Matilda Heinoenen.	D:o d:o och minuthandel med maldrycker.	Östra Henriksgatan N:o 3.	D:o.	Ansökningen torde afstyrkas helst sökanden icke för närvarande innehar rättighet af ifrågavarande slag.

I händelse utskottets förestående förslag blefve af Stadsfullmäktige omfattadt, komme samtliga disponibla rättigheter till försäljning af maldrycker att vara bortgifna. Af antalet rättigheter till minuthandel med viner och andra svagare rusdrycker komme fortfarande ett antal att qvarstå obegagnade.

Helsingfors i april 1903.

Arvid Nyberg.

K. V. Bergman.
(Frånvarande vid justeringen).

S. Ingman.

A. af Forselles.

Emil Tötterman.

*Handlingar angående föreslagen ny kommunikationsled
från Skilnadsgatan till Strandgatan och hafvet.*

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors

den 16 april 1903.

N:o 92.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Medels remiss af den 1 innevarande April hafva Stadsfullmäktige till Drätselkammarens utlåtande öfversändt Ingeniören K. Janssons till Stadsfullmäktige inlämnade skrift för den 21 nästvikne Mars jemte åtföljande karta, rörande en direkt kommunikationsled från det hörn, der Skilnadsgatan samt Stora och Lilla Robertsgatorna mötas till Fabriksgatan med genomskärande af kvarteret N:o 94 samt Röddäld och med berörande af Fabriksparken äfvensom från Fabriksgatan vidare till Strandgatan, der hafsstranden skulle nås något vesterom Ursins klippa; och hafva Stadsfullmäktige derjemte anmodat Drätselkammaren att yttra sig huruvida icke försäljningen af de invid den projekterade gatan liggande tomterna borde tillsvidare inställas.

Till fullgörande häraf anhöll Drätselkammaren om Byggnadskontorets yttrande angående förslaget och har äfven erhållit ett sådant, dateradt den 9 i denna månad, jemte ett kostnadsförslag för planering af den föreslagna nya trafikleden äfvensom för häraf föranledd expropriation af mark inom kvarteren N:ris 94 och 88 samt en plan och profilritning, hvilka alla handlingar härmed till Stadsfullmäktige öfversändas, jemte det remissakten återställes.

Byggnadskontorets yttrande går ut på ett afstyrkande af förslaget; och då Drätselkammaren kan i allo förena sig såväl beträffande kontorets motiv som dess derpå grundade slutresultat, har Kammaren föga att tillägga därtill. I sådant syfte anser sig Kammaren dock böra framhålla följande omständigheter. Den föreslagna kommunikationsleden kan såsom en bred och rak aveny visserligen taga sig särdeles bra ut på stadsplanen d. v. s. på pappret, men i sjelfva verkligheten eller på marken, då den, såsom Byggnadskontorets längdprofil utvisar, komme att gå backe upp och backe ned, blifva allt annat än pryddig. Enligt den moderna stadsplans tekniken bestämmes gatornas lägen efter terrängens beskaffenhet och uppsökes i hvarje riktning, såvidt görligt, den jemnaste mark, såsom också beträffande ledandet af

Skepparegatan, hvilken närmast motsvarar den nyföreslagna gatan i dess södra del, är fallet och så synbart framgår vid en blick på Byggnadskontorets här åberopade profilritning. En genväg eller den kortaste linien mellan tvänne punkter är endast i det fallet en bekvämare kommunikationsled än en något längre, att den ej besväras af svårare stigningar, men blir i sådant fall motsatsen. Här tillkommer att afståndet från Skarpskyttegatan till Strandgatan eller hamnbanan längs den nya gatan hållre skulle blifva någon meter längre än längs Skepparegatan, utom att denna senast nämnda gata leder direkt till vexelspåret för sagda bana och till skyddad hamnplats, såsom klarligen ske bör, då den förra deremot onödigt storartadt slutar vid stadens simhus eller öppen redd. Och kunde föreslagna nya gata uti dess södra del, hvarom nu till en början är fråga, slutligen ej dragas i fullkomligt rät linie, med mindre än att också en tomt i 107:de kvarteret, två tomter i 108:de och en i 125:te fölle till inlösen, hvarför dock alls ingen lösesumma ingår uti Byggnadskontorets expropriationsberäkning, förutom att uppfarten till kvarteret 109 skulle måsta omplaneras genom nämnda två tomter i kvarteret 108. Hvad deremot den norra delen af ifrågavarande nya gata vidkommer, blefve afståndet längs denna från Skarpskyttegatan till Skilnadsgatan visserligen närmare 190 meter kortare än omvägen mellan samma gator längs Fredriks-, Ban- eller Stora Roberts- och Högbergsgatan, men kan denna jmförelsevis obetydliga förlängning — mindre än långsidan i särskilda stadsqvarter — af en i det närmaste horisontal väg knappast anses för trafiken mera störande än stigningarna öfver Bangatan, för att ej tala om fortsättningen af denna backiga väg ut till Skilnaden och fullkomligt oafsedt den omständigheten, att det endast kan blifva en obetydlig del af trafiken från 6:te och 7:de stadsdelarna, som söker sig väg öfver Skilnaden.

Då städer af någon större betydelse befinna sig i snart sagdt ständig utvidgning, kunna nya stadsdelar ej alltid på aldra bekvämaste sätt ansluta sig till de äldre bebyggda delarna, hvarföre expropriation af redan försålda och med hus försedda tomter väl kan komma i fråga, men måste det klarligen finnas synnerligen vägande skäl, för att en stadskommun skall skrida härtill. Sådana finnas här enligt Drättselkammarens förmenande emellertid icke, och hvad den södra delen af ifrågavarande kommunikationsled vidkommer, tror Drättselkammaren, att såväl Kammaren här som och Byggnadskontoret i sitt yttrande fullt ådagalagt, att den gamla på stadsplan upptagna och till största delen redan planerade gatan onekt är att föredraga framom den nyföreslagna. Och den norra delens reglering efter det nya förslaget skulle så mycket mindre föranleda till de i förhållande till ändamålet oproportionerligt höga utgifter för staden denna gatuplanering betingade, som Drättselkammaren är förvissad om att Byggnadskontorets beräkning beträffande expropriation af ifrågakommande gårdar är för låg och försäljningspriset af de nyreglerade tomterna alldeles för högt. Kändt är nämligen huru å ena sidan alla värden vid en expropriation uppdrifvas och huru å andra sidan

vid afyttrande af staden tillhöriga tomter yrkas på låga försäljningspris. För öfrigt förkastade Stadsfullmäktige redan vid behandling af frågan om Röddälds reglering förlidit år, då tre särskilda förslag förelågo, af hvilka ett afsåg en genväg från 6:te och 7:de stadsdelarna snedt öfver Röddäld till Bangatan och derifrån vidare till Kaserntorget diagonalt öfver tomt N:o 8 i 58:de kvarteret och tomt N:o 10 vid Lilla Robertsgatan i 52:dra kvarteret, detta projekt och antog det numera fastställda förslaget för reglering af Röddäld. Och dock måste detta genvägsförslag anses vara af vida större betydelse än Ingeniör Janssons. Med afseende å spårvägens kurv- och kontrakurv i hörnen mellan Södra magasins- och Kaserngatan samt denna gata och Lilla Robertsgatan, hvarest all fara vid lifligare åkdonstrafik ej är utesluten, kunde måhända ännu, ifall man till förmån för en bekvämare gatutrafik ansåge staden hafva råd att offra cirka 150,000 mark, komma i fråga för afsnedande af hörnet mellan Kasern- och Lilla Robertsgatan inlösen af tomt N:o 10 vid sistnämnda gata, ehuru Drätselkammaren dock icke nu är beredd att yrka härpå. Genom en dylik åtgärd skulle med mångfaldt mindre kostnad än den för genomförande af herr Janssons förslag erforderliga, vinnas betydligt större fördel än med detta projekt.

Då Drätselkammaren alltså för sin del icke kan godkänna herr Janssons nya kommunikationsled, kan Kammaren naturligtvis icke heller yrka på inhiherande af försäljning af tomter vid densamma. Tvärtom anser Kammaren en obehindrad försäljning af sådana tomter så mycket önskvärdare, som afyttring af tomter i 6:te stadsdelen vid redan sedan åratal tillbaka planerade gator, till följd af de många stadsplansförslagen för denna stadsdel, länge nog fått hvila, stor efterfrågan på dem för tillfället är rådande och speciellt alla fyra ännu obebyggda tomter i kvarteret N:o 110 äro för försäljning värderade och endast vänta på Stadsfullmäktiges tillstånd att få till auktion kungöras.

På grund af allt det anförda får derföre Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige vördsamt hemställa:

att Stadsfullmäktige ville afböja Ingeniören Janssons ifrågavarande förslag till ny kommunikationsled mellan Skilnadsgatan och hafvet vid stadens nya simhus;

samt att Stadsfullmäktige bemyndigade Drätselkammaren att utan hinder i vanlig ordning försälja tomterna vid denna kommunikationsled.

På Drätselkammarens vägnar:

Alexis Gripenberg.

Th. Tallqvist.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,
den 9 April 1903.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N:o 24.

I anledning af ingenjör K. Janssons hos Stadsfullmäktige gjorda förslag om att sådana förändringar af nu gällande stadsplan måtte göras att möjlighet föreläge för ett framtida anläggande af en ny gata dragen i obruten linie från det hörn, där Skilnadsgatan utmynnar i korsningen mellan Georgs- och Robertsgatorna, till den punkt vid hafsstranden där Stadens nya siminrättning är belägen, får Byggnadskontoret till affordradt yttrande vördsamt anföra följande:

Såsom motiv för sitt förslag framhåller herr Jansson att den del af staden, som ligger söder om Sjömans- och Skarpskyttegatorna, eller större delen af 6:te och 7:de stadsdelarne, vore illa lottad i fråga om kommunikation med stadens centrum och hvilken brist genom den nya gatan skulle afhjälpas, att tomtorna vid Fabriks-, Skeppare- och Strandgatorna härigenom skulle vinna i värde samt slutligen, att kvarteren vid sagda gator icke vidare, efter verkställd planering af den nya gatan, kunde anses vara „afsides“ belägna och således komme att blifva mera begärliga för tomtspekulanter.

Då emellertid den nyföreslagna gatan, tillfölje af de stora kostnader dess planering skulle medföra, icke kan tänkas blifva anlagd till hela sin utsträckning förrän densamma fylde ett verkligt behof, hemställer herr Jansson att förslaget måtte realiseras åtminstone hvad beträffar gatans södra del, nämligen från Hafshamnen till Bangatan, enär redan härigenom ett trafikintresse skulle tillgodoses och möjlighet sålunda föreläge för en framtida förlängning af gatan, därest denna förlängning skulle visa sig vara af behovet påkallad.

Byggnadskontoret anser likväl för sin del att detta framtida behof, liksom ock frågan om huruvida gatan, anlagd i sin helhet, faktiskt kan anses fylla detsamma, bör noga prövas förrän någon förändring af den nu fastställda indelningen för områdena söder om Bangatan vidtages, enär sistnämnda förändring, i enlighet med herr Janssons projekt, icke i och för sig komme att, enligt Kontorets tanke, lända till nämnvärd båtнад för rörelsen till och från 6:te och 7:de stadsdelarne. Herr Janssons nya kommunikationsled skiljer sig nämligen i berörda del endast så till vida från det af Arkitekterna Lars Sonck och Harald Neovius år 1901 framlagda förslaget till reglering af Röddäld att herr Jansson vill, obeaktadt ganska betydande terrängsvårigheter och de kostnader som en omreglering

af bebygda tomter skulle medföra, uträtta den till halfva sin längd färdigt planerade, men i brutna linier lagda Skepparegatan samt förlänga densamma till Bangatan, medan däremot förenämnda arkitekter bibehöllo Skepparegatan oförändrad och blott förlängde Skepparebrinken till Bangatan. Detta arkitekternas förslag vann dock icke Stadsfullmäktiges godkännande och Byggnadskontoret anser nu likasom då att en förlängning af Sjömansgatan till Högbergsgatan bättre tillgodosedde trafikens behof än en förlängning af Skepparebrinken, enär sistnämnda förändring icke skulle åstadkomma nämnvärd lättnad i trafiken å St. Robertsgatan, hvilket sannolikt skulle ernås om Sjömansgatan förlängdes; och då denna möjlighet alltid kvarstår sålänge planteringen å Röddäld norra del upptages endast af sportplaner vore, enligt Byggnadskontorets tanke, en sådan förändring af stadsplanen, som förslagsställaren afser, onödig därest icke förändringen samtidigt afsåge andra ändamål. Och detta är äfven fallet med nu föreliggande förslag.

Herr Jansson anser nämligen att behovet af en ny trafikled i den af honom föreslagna riktningen, skärande kvarteren N:ris 94 och 110, skall, inom en icke alltför aflägsen framtid, göra sig gällande och att gatan komme att förmedla en liflig samfärdsel. Byggnadskontoret vill ej heller absolut påstå att en slik trafikled ej vore till någon nytta, men huruvida denna faktiskt komme att fylla de på densamma ställda anspråken, eller vore för framtida rörelse oafvisligen nödig beror dels därpå om gatan kan göras väl trafikabel d. v. s. med obetydliga lutningsförhållanden, dels på om den plats, till hvilken gatan utmynnar, skall kunna betraktas såsom stadens egentliga trafikcentrum. Hvad först beträffar de tillåtliga lutningsförhållandena för en stor trafikled, anser Kontoret att dessa i allmänhet icke få vara brantare än 1:40 utom för kortare sträckor, hvarest en lutning af 1:30 kunde tillåtas. Dessa fordringar kunna dock icke fyllas för ifrågasvarande gata, enär dess norra förlängning, Skilnadsgatan, som sannolikt komme att uppbära den största trafiken å hela sträckan, är lagd i lutningar varierande mellan 1:10,7 och 1:25,9, och hvilka lutningar icke kunna förändras genom annat tillvägagående än att Skilnadsgatan till största delen af sin längd skulle insprängas i den kulle, öfver hvilken densamma är dragen, med kvarlämnande af uppfarter för de med dyrbara hus bebygda tomterna å gatans hvardera sidor. Detta skulle dock ej allenast blifva vanprydande och fräntaga gatan karaktären af hufvudtrafikled utan äfven till fromma för *en* trafikriktning åstadkomma afbrott i en annan, i det att förbindelsen mellan Ludvigs- och Nylandsgatorna härigenom blefve afskuren, såvida icke dessa gator förenades med en bro, hvilket dock allt skulle medföra icke obetydliga kostnader. För öfriga delar af den projekterade gatan komme visserligen lämpligare stigningsförhållanden, efter föregångna stora fyllnings- och sprängningsarbeten, att ernås, men då dessa stigningar blifva ganska långa, 127 å 232 meter, komme gatan dock att göra ett intryck snarlikt, exempelvis, Högbergsgatan å sträckan Skarpskyttegatan—L. Robertsgatan. Emellertid kunde en del såväl betydande planeringsarbeten, som ogynnsamma stigningar

undvikas, om den nya gatans södra del icke drages rätlinig utan skulle brytas sålunda att densamma sammanföle med riktningen af Skepparegatan; och då detta torde kunna förutsättas, för den händelse den föreslagna gatan blefve besluten att införas i stadsplanen, anser sig Kontoret icke behöfva taga till tals de förändringar i och häraf föranleda merkostnader för anläggningen af gator korsande eller anslutande sig till den projekterade, hvilka skulle blifva en följd af en rätlinig gatusträckning.

Hvad åter vidkommer nödvändigheten och nyttan af oftanämnda gatuanläggning, kan Kontoret icke dela förslagställarens åsigt. Herr Jansson förlägger stadens trafikcentrum till trakten af Svenska Teatern och anser därför att, efter det 6:te stadsdelen blifvit fullt bebyggd, den nya gatan skulle fylla ett kännbart behof. Byggnadskontoret åter håller före, att områdena invid södra hamnen, Salutorget och södra delen af 1:sta stadsdelen äro och alltid måste förbli den del af staden dit trafiken hufvudsakligast söker sig, och under sådan förutsättning äro 6:te och 7:de stadsdelarna icke illa lottade hvad bekväma trafikleder beträffar. Fabriksgatan, Badhusgatan och V. Kajen tillgodose nämligen större områdets trafikbehof, än hvad den nya gatan skulle göra, ty denna sistnämnda komme endast att direkt betjena de närmast invid densamma liggande kvarteren och den från V. Chausséen till Hafshamnen genomgående trafiken, hvilken dock, med all sannolikhet, icke blir af nämnvärd betydelse. Då förenämnda stadsdelar dessutom äro förenade med de centralare delarne af staden, ej allenast genom de visserligen mindre trafikabla Högbergs- och Kaserngatorna, hvilkas trafik dock synes Kontoret vara oberoende af om den nya gatan kommer till stånd eller ej, än genom trafikleden Skeppare-, Ban-, Georgs- och Skilnadsgatan, hvilken led ehuru sträckande sig i bruten linie, i hufvudsak sammanfaller med riktningen af den af herr Jansson projekterade gatan, kan Kontoret ej finna något vägande skäl för behöfligheten af den sistnämnda. Om denna bör ytterligare, ehuru i förbigående, nämnas att herr Janssons uppgift att den nya gatan icke skulle inkräkta på Röddälds parkområde i samma omfång som den af Byggnadskontoret föreslagna förlängningen af Sjömansgatan, ej är öfverensstämmande med verkliga förhållandet. Gatan komme fastmer att upptaga så stor del af planteringen att bl. a. hela den tillernade vestra sportplanen måste för förslagets genomförande utelämnas.

Beträffande slutligen de med den projekterade anläggningen förenade kostnaderna, får Kontoret hänvisa till närslutna kostnadsförslag, upprättadt under förutsättning af att bredden af den blifvande gatan vore 20 meter. I sagda förslag ingår på utgiftssidan en summa af Fmk 174,000: — för den egentliga gatuplaneringen, hvilken summa dock reduceras till Fmk 104,300: — om den föreslagna gaturiktningen förändras så att dess södra del sammanfaller med Skepparegatan: samt Fmk 1,744,683:65 för inlösen af tomterna N:ris 2, 3, 5, 7, 9, 11 och 13 vid St. Robertsgatan samt N:ris 3, 5, 7, 9, 11 och 13 vid Bangatan i kvarteret N:o 94, samt tomten N:o 1 vid St. Robertsgatan i kvarteret N:o 88. Att de flesta tomter

i förstnämnda kvarter måste inlösas beror däraf, att den nuvarande tomtindelningen icke kan bibehållas, efter det kvarteret delats i tvänne delar, utan måste dessa, för att förmånligt kunna bebyggas, indelas oberoende af förhandenvarande tomtgränser och således i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af herr Jansson för denna del gjorda utkastet. Priset för de med trähus bebyggda tomterna är beräknadt efter ett värde af Fmk 100: — per kv. m. och för de med stenhus i flere våningar bebyggda efter Fmk 375: — per kv. m. Dessa summor såväl som det i kostnadsförslaget upptagna värdet af Fmk 110,000: för tomten N:o 1 vid St. Robertsgatan i kvarteret N:o 88 grunda sig på Kontoret meddelade uppgifter om resp. gårdars handelsvärde. Frånses på grund af hvad tidigare anförts, från de regleringar och därmed förenade kostnader, som genom den nya gatan skulle föranledas å särskilda kvarter söderom Bangatan, komme således kostnaden för anläggningen af den föreslagna trafikleden att incl. tomtinlösen uppgå till Fmk 1,744,683: 65, från hvilken summa dock afgår löseskillingen för de nya tomter, som bildats inom de återstående delarna af kvarteret N:o 94. Då, såsom af Situationsplanen närmare framgår, de efter regleringen kvarstående byggnaderna å dessa tomter icke kunna bibehållas oförändrade, utan dels måste ombyggas, dels fullständigt rifvas, har någon hänsyn till desamma icke kunnat tagas vid uppskattningen af sagda tomters försäljningspris, utan har i inkomstberäkningen den till försäljning kvarblifvande tomtytan värderats till Fmk 100: — per kv. m., ett pris, som Kontoret för sin del förmodar att staden knappast kommer att erhålla, om ock förutsättas kunde att den nya trafikleden blefve en verklig hufvudgata. Från den sålunda erhållna löseskillingen Fmk 729,400: — bör dessutom afdragas värdet af tomten N:o 2a vid Annegatan i kvarteret N:o 110, uppgående i rundt tal till Fmk 63,500: — (60 mark per kv. m.), enär en yta motsvarande ungefär nämnda tomt afskäres från sagda kvarter genom den föreslagna gatan. Och då den f. n. till försäljning disponibla tomtytan inom 6:te och 7:de stadsdelarne icke, såvidt Kontoret kan finna, ökas genom den föreslagna regleringen, lika litet som man härigenom torde kunna påräkna en nämnvärd stegring af värdet å de staden tillhöriga ännu osålda tomterna inom villakvarteren i sagda stadsdelar, komme stadens faktiska behållning å ifrågavarande tomtförsäljning att enligt ofvangjorda beräkningar uppgå till 729,400: — minus 63,500: — eller Fmk 665,900: —. Då detta belopp bör afdragas från totalsumman för regleringsförslagets genomförande komme således kostnaden för den nya gatuanläggningen att, enligt nu gällande priser, belöpa sig till Fmk 1,078,800: — i afrundadt tal.

På grund af det ofvananförda och då Byggnadskontoret ej kunnat finna något vägande skäl för genomförande af det af Ingeniör Jansson gjorda förslaget, får Kontoret hemställa att detsamma icke måtte föranleda till åtgärd i något afseende.

Remisshandlingarne återgå härjämte.

G. Idström.

Till Herrar Stadsfullmäktige.

Det torde icke vara mer än en mening derom, att den del af staden, som ligger söder om Sjömans- och Skarpskyttegatorna eller större delen af 6:te och 7:de stadsdelarne är illa lottad i fråga om kommunikation med stadens centrum, ity att Kasern- och Högbergsgatorna till följd af de starka stigningarna äro synnerligen obekväma samt vägen längs Fabriks- och Badhusgatorna samt Norra Kajen väl kan lämpa sig för den trafik, som söker sig till Salu- och Senatstorget, men deremot icke för trafiken till de delar af staden, till hvilka rörelsen alltmer börjar draga sig, nämligen platsen vid Nya Teatern och Jernvägs- torget äfvensom till dem ledande gator.

Med afseende härå har jag trott mig kunna länka Herrar Stadsfullmäktiges uppmärksamhet på önskvärdheten af en direkt kommunikationsled från det hörn, der Skilnadsgatan samt Stora och Lilla Robertsgatorna mötas till Fabriksgatan med genomskärande af kvarteret 94 vid Stora Robertsgatan samt Röddäld och med berörande af Fabriksparken äfvensom från Fabriksgatan vidare till Strandgatan, der hafsstranden skulle nås något vester- om Ursin klippa.

Jag är beredd på den invändningen att företaget skulle tillgodose en så ringa del af stadens befolkning, att de stora kostnaderna särskildt för expropriation af kvarteret 94 vid Stora Robertsgatan icke vore motiverade, helst den nya kommunikationsleden till stor del af dess längd komme att beröra öppna platser och staden därför icke genom tomtförsäljning kunde göra sig ersatt för sina utläggningar.

Men jag vågar dock hemställa om att förslaget realiseres åtminstone å södra sidan, till Bangatan, i hvilket fall några expropriationer icke skulle blifva af nöden eller åtminstone icke sådana af betydelse. Trafiken skulle visserligen i sådant fall från Bangatan nödgas göra kroken Annegatan—Boulevardsgatan eller ock öfver Skoltorget och vidare längs Högbergs-, Lilla Roberts- och Kaserngatorna söka sig till Kaserntorget och derifrån till Esplanadgatorna eller Salutorget. Men ingenting skulle ju hindra att framdeles, om trafiken ansåges fordra och stadens tillgångar medgäfvade det, bryta sig igenom antingen kvarteret 94 eller, såsom jemväl lärer varit ifrågasatt, kvarteret 58. Hufvudsaken vore att i den föreslagna kommunikationsledens öfriga sträckning icke låta liknande hinder uppstå, hvilka sedan i en framtid finge med dryga kostnader undanskaffas.

Det är dessutom uppenbart att den föreslagna gatan, äfven om den icke fullföljdes längre än till Bangatan, skulle göra betydligt gagn. Jag bör äfven fästa uppmärksamheten vid att den i fråga om en del deraf, som komme att ligga inom Röddäld, skulle tillgodose det trafikbehof, som byggnadskontoret vid regleringen af detta område framhållit, på samma gång det dock icke genom den af Byggnadskontoret föreslagna, men af Drätselkammaren afstyrkta gatan, skulle inkräkta på parkområdet.

Det kan icke råda tvifvel om, att trafiken från Båtmans-, Smeds-, Skarp-

skytte-, Jägare-, Skeppare-, Munkholms- och Ärtholmsgatorna samt vestra delarna af Bergmans- och Fabrikgatorna skulle ha synnerligt gagn af denna nya kommunikationsled; och slutligen skulle det stora obebyggda området, som begränsas af Fabriks-, Skeppare- och Strandgatorna, äfvensom de tomters, som der kunna utgifvas, vinna i värde.

Detta område är närapå dubbelt större än den för boningshus afsedda delen af Skatudden och skulle derfor kunna gifva plats för omkring 80 byggnadstomter af medelstorlek, säg: 900 m², jemte erforderliga gator. Enär Nya teatern torde kunna anses såsom belägen någotsånär i centrum af sjelfva staden (förstäderna frånräknade), kan det vara af intresse att jemföra nu ifrågavarande områdes medelafstånd från detta centrum med medelafstånden till samma centrum från Skatudden och Kronohagen, hvilken sistnämnda stadsdels mittparti utgöres af kvarteret 16. Af sådan jemförelse finner man, att området emellan Fabrikgatan och hafsstranden, genom den föreslagna hufvudgatan, komme att vara något närmare stadens centrum, än de tvenne andra här nämnda stadsdelarna.

Genom sitt fria läge vid hafvet skulle detta strandparti derjemte, såväl i estetiskt som hygieniskt afseende, hafva ett af de förmånligaste lägen som staden i den närmaste framtiden kan erbjuda för nybyggnader. Men utan en sådan direkt till stadens centrum ledande hufvudgata kan ifrågavarande område icke vinna erforderlig reputation såsom stadsdel för privata bostäder, äfven om stora kostnader nedlades i arbeten för dess förskönande. Vid valet af bostad fäster allmänheten kanske mindre afseende vid att en tomt i verkligheten är något aflägsen än vid att den har karaktären af att ligga „afsides“. Denna omständighet inverkar naturligtvis på lägenheternas hyror och följaktligen äfven på husbyggnadsföretagsamheten och de olika stadsdelarnes utveckling. Härpå är Berggatan ett betecknande exempel. Den är jemförelsevis centralt belägen; lika stark stigning som här, förefinnes äfven å flere andra gator, och brytningen i dess kontinuitet med Glogatan utgör icke heller något väsentligt hinder för den lilla trafiken till och från lägenheterna å denna gata. Men genom denna brytning får gatan karaktären af instängdhet, afskildhet och blir i allmänhetens tycke, så att säga, en bakgata. Detta bidrager icke till de gamla trähusens ersättande med mera tidsenliga byggnader, som här blifva lika dyra att uppföra som vid reel gata, men ge mindre igen i hyror.

Hvad här framhållits angående tomterna vid Berggatan eger sin tillämpning äfven på nu ifrågavarande område och talar osökt för önskvärdheten af det sammans förenande med stadens centrum genom en bekväm och fashionabel kommunikationsled. Jag vågar derfor hoppas, att denna min vördsamma framställning icke skall af Herrar Stadsfullmäktige lemmas utan afseende.

Helsingfors, den 21 Mars 1903.

Konstantin Jansson
ingeniör.

Kostnads förslag

för planering af den af Ingeniör Jansson föreslagna nya trafikleden mellan Skilnaden och Hafshamnen, äfvensom för häraf föranledd expropriation af mark inom kvarteren N:ris 94 och 88.

Alt. I. Rätlinig sträckning af den projekterade gatan.

19,000 m ³ fyllning till bank er-				
hålles urskärningarna å	—: 50	9,500: —		
16,900 „ bergsprängning . . . „	6: —	101,400: —		
4,080 „ stödjemur . . . . „	8: —	32,640: —		
2,800 „ grus att anskaffa . . . „	4: —	11,200: —		
580 l. m. barrière . . . . „	6: —	3,480: —	158,220: —	
C:a 10 % tillskott för ar-			15,780: —	174,000: —
betsledning m. m. .				
			<u>Summa Fmk</u>	<u>174,000: —</u>

Alt. II. Gatan lagd i bruten linie följande Skepparegatan.

19,000 m ³ fyllning att anskaffa å	2: 50	47,500: —		
4,080 „ stödjemur . . . . „	8: —	32,640: —		
2,800 „ grus att anskaffa . . . „	4: —	11,200: —		
580 l. m. barrière . . . . „	6: —	3,480: —	94,820: —	
C:a 10 % tillskott för ar-			9,480: —	104,300: —
betsledning m. m. .				
			<u>Summa Fmk</u>	<u>104,300: —</u>

Tomtinlösen enligt alt. II.

<i>Inom kvarteret N:o 94:</i>				
2,418,894 m ² tomt bebyggd med				
stenhus . . . . . å	375: —	907,085: 25		
7,275,984 „ tomt bebyggd med				
trähus . . . . . „	100: —	727,598: 40	1,634,683: 65	
<i>Inom kvarteret N:o 88:</i>				
Tomten N:o 1 vid St. Robertsgatan			110,000: —	1,744,683: 65
			<u>Summa Fmk</u>	<u>1,744,683: 65</u>

Sammandrag.

Gatuplanering. Alt. II.	104,300: —
Tomtinlösen	<u>1,744,683: 65</u>
Summa Fmk	<u><u>1,848,983: 65</u></u>

Inkomst.

7,294 m ² tomt att försälja . . å 100: —	<u>729,400: —</u>
	<u><u>Summa Fmk 729,400: —</u></u>

Helsingfors stads Byggnadskontor i April 1903.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1903.

---

*Handlingar angående inredning af Tull- och packhuset
vid Vestra kajen.*

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 23 April 1903.

N:o 93.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Medels remiss för den 17 sistlidne Februari hafva Stadsfullmäktige för inhemtande af Drätselkammarens utlåtande öfversändt Helsovårdsnämndens skrifvelse af den 2 i samma månad angående ny lokal för nämnden (bil. 1). Och uppdrog för fullgörande häraf Drätselkammaren vid sammanträde den 12 nästvikne mars åt Byggnadskontoret att till Kammaren aflämna kostnadsförslag för af Helsovårdsnämnden i sådant afseende ifrågasatt lokal uti förra Tull- och packhuset vid Vestra kajen. Uti den på grund häraf tillkomna, för den 2 innevarande April daterade skrifvelse, som här under bilaga 2 ingår, anför Byggnadskontoret, att den tullkammarens f. d. lokal i sagda Tull- och packhus, hvilken för närvarande disponeras af Barnavårdsföreningen, är den enda lokal, som staden kunde utan större svårigheter upplåta för ändamålet. Men kunde Helsovårdsnämnden öfverflyttas till denna lokal först, efter det Barnavårdsföreningen lyckats förskaffa sig annan lokal och den förra undergått nödig uppsnygning, af kontoret beräknad till en kostnad af 2200 mark.

Med föranledande häraf beslöt Drätselkammaren vid sammanträde den 2 dennes återremittera ärendet till Byggnadskontoret med anmodan att till Kammaren inkomma med förslag till inredning för ifrågavarande ändamål af den södra delen utaf förra Tullhusets öfre våning. Och har också derföre Byggnadskontoret till Kammaren insändt ett sådant förslag till detta Tullhus inredning, som framgår af Kontorets här såsom bilaga 3 intagna skrifvelse för den 15 denna månad jemte åtföljande ritning och kostnadsförslag (bil. 4). Enligt detta förslag skulle den södra ändan af husets öfre våning inredas till lokal för såväl undersökningsstationen för lifsmedel som för Helsovårdsnämnden, samt nedra våningen till saluhallar. Och är den totala inredningskostnaden för öfre våningen jemte trapphus beräknad till 35,500 mark och för den nedra till 24,500 mark, samt skulle af dessa inredningsarbeten endast det förstnämnda under innevarande år utföras.

Innan Drätselkammaren kunde fatta vidare beslut i ärendet, ansåg Kam-maren sig böra inhemta Helsovårdsnämndens yttrande rörande anförda inrednings-

förslag. Kammaren har nu ock fått emottaga sådant uti nämndens här äfven under bilaga 5 ingående skrifvelse; och framgår deraf att nämnden finner Byggnadskontorets förslag väl genomtänkt, hvarföre nämnden ock till alla delar tillstyrker bifall till detsamma. Och som för sin del äfven Drätselkammaren är af samma åsigt som Byggnadskontoret och Helsovårdsnämnden, får Kammaren härmed; hänvisande äfven till hvad Kammaren i sin tidigare skrifvelse N:o 89 i hithörande afseende anført, vördsamt föreslå, att Stadsfullmäktige ville besluta:

att Tullhuset vid Vestra kajen skall inredas i enlighet med närslutna ritning; samt

att för omedelbart iordningställande af de för Helsovårdsnämnden och undersökningsstationen för lifsmedel afsedda lokaler af omhänderhafda medel förskottsvis, för att i nästa års budget observeras, får användas ett belopp af 35,500 mark.

På Drätselkammarens vägnar:

Adolf Aminoff.

Th. Tallqvist.

HELISOVÅRDSNÄMNDEN

i

Helsingfors

den 2 februari 1903.

N:o 12.

Bilaga 1.

Till Stadsfullmäktige.

Då Helsovårdsnämndens byrå den 1 juni 1893, efter att tidigare hafva disponerat öfver upphyrd lokal om tvänne rum i gården N:o 2 vid Boulevardsgatan, förflyttades till sin nuvarande lokal Alexandersgatan N:o 22, erhöll densamma inalles fyra rum, nämligen:

1) ett större förrum, hvilket, jämte det detsamma tjänade till väntrum för besökande, äfven utgjorde arbetsrum för två af tillsyningsmännen samt för de under sommarhalfåret antagna extra tillsyningsmännen;

2) ett mindre rum för två af de ordinarie tillsyningsmännen;

3) en sal för Nämndens sammanträden, hvilken äfven tjänade till väntningsrum för personer, som önskat träffa förste stadsläkaren samt därjemte bagagnats af Nämndens sekreterare.

4) ett arbetsrum för förste stadsläkaren.

Denna lokal, hvilken, då den för tio år sedan öfvertogs af Nämnden, fullt motsvarade de då varande behofven, erfor emellertid under hösten år 1899 en inskränkning, i det att då tvänne rum (1 och 2) fråntogos Nämnden och öfverlemnades till poliskammarens disposition. I dessa rums ställe tillades Nämnden ett nytt, så att Nämndens byrå nu disponerar öfver endast tre rum, nämligen

1) ett mindre rum, hvilket på samma gång är tambur, väntningsrum för allmänheten, arbetsrum för tvänne af de ordinarie tillsyningsmännen, för desinfektionsbiträdet, samt, under sommarhalfåret, äfven arbetsrum för de då antagna tre extra tillsyningsmännen äfvensom upppassningsrum för vaktmästaren;

2) en sal, afsedd för nämndens sammanträden, men hvilken också användes såsom arbetsrum för två af tillsyningsmännen, arbetsrum för det eller de biträden, som tidtals äro antagna för uppgörande af löpande statistiska sammanställningar, renskrifning m. m., väntningsrum för personer, som önska samtala med förste stadsläkaren samt rum för sekreteraren;

3) ett arbetsrum för förste stadsläkaren.

Nämndens arkiv, bibliotek m. m. äro inrymda i ett antal skåp, uppställda vid väggarna i de olika rummen.

Såsom af denna framställning synes, är den för Nämndens byrå upplåtna lokal numera alltför trång för att motsvara ens mycket anspråkslösa behof. Framför allt framgå stora olägenheter deraf att under sommarhalfåret sex af Nämndens funktionärer för journalföring m. m. äro hänvisade till ett endast måttligt stort rum, hvilket samtidigt utgör väntningsrum för allmänheten och upppassningsrum för vaktmästaren. Icke mindre stora äro olägenheterna deraf att i salen ofta arbeten, som kräfva noggrann uppmärksamhet, skola utföras under pågående samtal emellan besökande och tillsyningsmännen, hvarförutom det äfven är störande att meddelanden af helt privat natur måste göras i mångas närvaro.

Härtill kommer ännu att Förmyndarenämnden för sina sammanträden blifvit hänvisad till Nämndens lokal, hvars utrymme för arkivskåp m. m. blifvit ytterligare begränsadt genom denna nämnds rätt omfångsrika skåp. Utom detta är äfven Nämndens förrum, hvilket af Förmyndarenämnden användes såsom väntningsrum för allmänheten, alltför litet för detta ändamål, hvarför äfven vid de tider, då redovisningar skola till Förmyndarenämnden afgifvas, de väntandes antal ofta är så stort att, oaktadt all sammanpackning i väntrummet, många äro nödsakade att uppehålla sig i trappuppgången.

För att tillmötesgå barnavårdsföreningens behof af ett kansli, har Nämnden under fyra veckodagar, en timme dagligen, för detta ändamål upplåtit sin lokal åt nämnda förening, som äfven tillåtits att i salen uppställa ett skåp och skrifbord, hvilket naturligtvis äfven inkränktat på utrymmet. Slutligen må äfven tilläggas att vid tider för hotande koppepidemi Nämndens lokal användts för anordnad kostnadsfri vaccination.

Allt sedan Nämndens lokal utan Nämndens hörande år 1899 inskränktes hafva olägenheterna af det för knappa utrymmet gjort sig kännbara, men i den mån byråns arbetspersonal tillvuxit och dess lokal tagits i anspråk för äfven andra ändamål hafva dessa olägenheter blifvit allt mera kännbara, hvartill ännu kommer att uppgången till byrålokalen, som utgör uppgång äfven till en del af polis-kammarens lokaler, allt emellanåt saknar den snygghet, som erfordras för att ett besök å byrån icke skall förefalla den bildade allmänheten oangenämt.

Af alla dessa anledningar har den tidpunkt nu kommit då Nämndens byrå icke mera kan komma till rätta med sin nuvarande lokal utan är i trängande behof af en större och tidsenligare; och erfordras för Nämndens räkning för närvarande följande sex å sju rum, nämligen:

1) ett stort förrum till väntningsrum för allmänheten och uppsyningsrum för vaktmästaren. Om detta rum är tillräckligt stort kan detsamma äfven användas för extra tillsyningsmännen;

2 & 3) tvänne rum för de ordinarie tillsyningsmännen;

4) ett stort rum till sessionssal för Nämnden med arbetsplats för sekreteraren. Detta rum kan äfven användas till väntningsrum för dem, hvilka önska samtala med förste stadsläkaren;

5) ett arbetsrum för förste stadsläkaren;

6) ett arkivum, som äfven kan användas till arbetsrum för tillfälliga biträden;

7) ett mindre rum för oförutsedda behof hvilket tillsvidare kunde disponeras för barnavårdsföreningen och, då så erfordras, användas till lokal för kostnadsfri vaccination vid hotande koppepidemi.

På grund af hvad Nämnden här ofvan varit i tillfälle att omnämna, får Nämnden, under anmälan att en för Nämnden lämplig lokal, som utan synnerliga kostnader torde kunna för ändamålet inredas, finnes i öfra våningen uti gamla tull- och packhuset vid Vestra kajen, vördsamt anhålla att berörda eller ock någon annan ändamålsenlig och tillräckligt rymlig lokal måtte ställas till Nämndens förfogande.

På Helsovårdsnämndens vägnar:

Wilh. Sucksdorff.

R. Vuorio.

HELSINGFORS STADS

Bilaga 2.

BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,

den 2 April 1903.

N:o 21.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

I anledning af Helsovårdsnämndens hos Stadsfullmäktige gjorda anhållan om att till Nämndens disposition måtte ställas Tullkammarens f. d. lokal i Tullhuset vid V. Kajen istället för den lägenhet som Helsovårdsnämnden nu innehar och hvilken lägenhet icke torde erbjuda nödigt utrymme för Nämndens behof, får Byggnadskontoret till affordradt yttrande vördsamt meddela, att förenämnda lokal är den enda, som Staden f. n. kan utan större svårigheter upplåta för ändamålet, men, då lokalen tillsviðare står till Barnavårdsföreningens disposition, torde Nämndens öfverflyttning till sagda lägenhet böra ske först efter det Barnavårdsföreningen lyckats erhålla en annan lokal och den nu ifrågavarande undergått nödig uppsnygning. Kostnaden för denna remont, tagande c:a 1 månads tid i anspråk, uppgår enligt närslutna kostnadsförslag till Fmk 2,200: —.

Remisshandlingarne bifogas härjämte.

G. Idström.

HELSINGFORS STADS

Bilaga 3.

BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,

den 15 April 1903.

N:o 26.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Till fullgörande af Byggnadskontoret genom protokollsutdrag af den 2 April detta år gifvet uppdrag att till Kammaren inkomma med förslag till inredning för Helsovårdsnämndens behof af en lokal i södra delen af Tullhusets vid V. Kajen öfra våning, får Kontoret, ej mindre öfversända af Arkitekt S. Lindqvist upprättade eskisser och kostnadsförslag för inredning af de ännu oanvända delarne af nämnda byggnad, än meddela följande uppgifter rörande sagda ritningar.

Södra delen af byggnadens öfra våning har, trapphusen oberäknade, indelats i 14 rum, af hvilka de 7 närmast intill byggnadens midtelparti belägna rummen tidigare föreslagits att upplåtas för Undersökningsstationens för lifsmedel

behof. De återstående, äfven 7 till antalet, äro anordnade, med beaktande af de af Helsovårdsnämnden uttalade önskningsmålen, sålunda att ett större sessionsrum och det för förste Stadsläkaren afsedda ligga omedelbart invid förrummet, från hvilket en särskild ingång leder till de öfriga för helsopoliserna m. fl. afsedda rummen, hvadan sålunda hvarken Nämnden eller första Stadsläkaren blifva störda af den dagliga frekvensen i dessa senare. Tillträdet till förenämnda lokaler sker genom tvänne särskilda trapphus, af hvilka det i byggnadens mittparti inrymda betjenar såväl den för Undersökningsstationen afsedda lokalen, som den af Barnavårdsföreningen f. n. disponerade; det andra trapphuset åter är anordnad utslutande i och för kommunikation till Helsovårdsnämndens lokal. Kostnaden för samtliga, af denna inredning föranledda arbeten uppgår excl. vatten-, gas- och afloppsledningar, till Fmk 29,500: —.

Emellertid anser Kontoret att, så snart nu ifrågavarande öfra våning upplåtes för särskilda embetsverks behof, byggnadens undre våning icke vidare borde användas såsom upplagsmagasin, utan fastmer inredas för något allmänt behof. På grund häraf och då det mest trängande behofvet för närvarande är af saluhallar, till hvilka handeln med specielt smör och ost kunde hänvisas från Salutorget, har Kontoret trott sig nu böra återupptaga ett tidigare till Kammaren hänskjutet förslag till inredning af enkla salustånd i Tullhusets bottenvåning. Härigenom kunde, såsom nämnt, ej allenast en bättre ordning genomföras för handeln å Salutorget, än vunnes äfven för staden en direkt fördel, i det att hyrorna för saluplatserna skulle gifva en ypperlig ränta å samtliga de å husets inredning nedlagda kostnaderna. Dessa äro nämligen beräknade till 60,000: — mark incl. kostnaden för vatten-, gas- och afloppsledningar, medan åter, om hyran för hvarje af de 44 salubutikerna antages stiga blott till 200: — mark per år, inkomsterna från dessa sistnämnda skulle belöpa sig till Fmk 8,800: —, utgörande 13 % å hela anläggningskapitalet.

Kontoret får därför vördsamt föreslå:

att Tullhuset vid V. Kajen måtte inredas i enlighet med närslutna ritningar och

att en summa af Fmk 35,500: — förskottsvis utanordnades för iordningställande i byggnadens öfra våning af de för Helsovårdsnämnden och Undersökningsstationen för lifsmedel erforderliga lokalerna.

Remisshandlingarne återgå härjämte.

G. Idström.

---

*Bilaga 4.***Beräkning af kostnaden för utförande af å medföljande ritningar föreslagna byggnadsförändringar å gamla Tull- och packhuset vid vestra Kajen.***Öfre våningen:*

455 m ² nytt mellantak mot vinden, takytan oljemålad å 5:50	2,502:50
5,500 st. tegel, att uppmura till skorstenar å 150 per 1,000	825:—
20 l. m. rökrör, att upphugga och ånyomura å 15:—	300:—
16 st. ugnsgrunder, jämte afvexlingar af bjälklag å 50:—	800:—
18 st. väggventiler, att inpassa å 25:—	450:—
16 st. eldstäder å 230:—	3,680:—
5 st. nya fönster å 80:—	400:—
16 st. „ dubbeldörrar å 80:—	1,280:—
12 st. „ mindre dörrar å 50:—	600:—
2 st. „ „ fönster å 40:—	80:—
410 m ² golf; lapidit & linoleum å 5:—	2,050:—
410 m ² mellantak mot undre våningen å 5:50	2,255:—
500 m ² vägg, att oljemåla (slätspacklad) å 1:25	625:—
590 m ² vägg, att bekläda med spännpapper & tapeter å 1:—	590:—
300 l. m. fotlist å —:30	90:—
350 l. m. taklist å —:40	140:—
340 l. m. dörrfoder å —:35	119:—
Nymålning af gamla fönster	350:—
Fönsterlistbleck och skorstensbeklädnader	250:—
Järnbalk	400:—
Arbetsöfvervakning, eldning & diverse	1,813:50
Reparation af plåttaket	400:—
	Summa <i>Smf.</i> 20,000:—

Trapphuset mot Södra Magasinsgatan:

12,000 st. tegel till murar, hvalf, etc. 1,000 st. å 130:—	1,560:—
Grundmur för trappan & murarna	400:—
Järnbalk för uppbärning af podester & hvalf	175:—
531 l. m. trappsteg af grå Cement å 10:—	530:—
9 m ² trappodest å 12:—	108:—
12 l. m. ledstång å 8:—	96:—
	Transport 2,869:—

	Transport	2,869:—
6,5 l. m. trappräck å 35:—		227:50
210 m ² vägg och tak, att putsslå & måla å 1:50		315:—
1 st. ny yttre dörr		150:—
1 st. ny undre dörr		30:—
Trappplan af granit		85:—
Järntrall vid dörren		75:—
17 m ² golf å 6:—		102:—
Diverse.		246:50
	Summa <i>Smf.</i>	4,100:—

Mittelhallen och trappa till Öfre våningen:

Järntrall vid dörren		100:—
22 l. m. granittrappsteg å 15:—		330:—
Ändring af bjälklag i och för anbringning af trappsteg		300:—
72 m ² lapiditgolf å 6:—		420:—
Tillmurning af öppningar, upptagning af nya öppningar		400:—
Grund för trappan		450:—
49 l. m. trappsteg af grå cement å 10:—		490:—
23 m ² trappodest af grå cement		276:—
17,5 l. m. trappräck å 35:—		612:50
4,5 l. m. ledstång å 8:—		36:—
2 st. eldstäder å 225:—		450:—
Skorstenar äfvensom upphuggning af rör		300:—
64 m ² mellantak å 5:50		352:—
200 m ² oljemålning af vägg & tak å 1:25		250:—
3 st. mindre dörrar å 30:—		90:—
Diverse.		543:—
	Summa <i>Smf.</i>	5,400:—

Nedre våningen:

570 m ² golf, att belägga med lapidit å 6:—		3,420:—
15 l. m. granittrappsteg å 15:—		225:—
Järntrall vid dörr		75:—
Upphuggning af öppningar, tillmurning af dito		300:—
Ersättande af 7 dörrar med fönster å 250:—		1,750:—
6 st. dörrar å 150:—		900:—
2 st. ventilationsugnar, jämte rörledning å 300:—		600:—
	Transport	7,270:—

	Transport	7,270: —
3 st. dörrar å 25: —		75: —
855 m ² vägg, att oljemåla (slätspacklad) å 1:25		1,068: 75
Fönster, att ommåla		300: —
230 m ² tak, att oljemåla (Norra afdelningen) å 1:—		230: —
44 st. salustånd, att inreda å 300:—		13,200: —
Arbetsöfvervakning & diverse		2,356: 25
	Summa <i>Fmk.</i>	24,500: —
Öfre våningen		20,000: —
Trapphuset mot Södra Magasinsgatan		4,100: —
Mittelhallen och trappa till Öfre våningen		5,400: —
Nedre våningen		24,500: —
	Summa <i>Fmk.</i>	54,000: —

Helsingfors den 14 April 1903.

Selim A. Lindqvist.

För nödiga vatten, gas och afloppsledningar tillkommer en
summa af i rundt tal . . . . . *Fmk.* 6,000: —

HÄLSOVÅRDSNÄMNDEN

i

Helsingfors.

.....

Helsingfors,

den 17 April 1903.

N:o 35.

Bilaga 5.

Till Drätselkammaren.

Uti remisskrifvelse för den 16 dennes har Drätselkammaren anhållit om Nämndens yttrande öfver Byggnadskontorets förslag till disposition af södra delen af tullhuset vid Vestra kajen sålunda att i öfra våningen skulle inredas lokal för Helsovårdsnämnden och Lifsmiddelsundersökningsstationen och i nedre våningen inrättas saluhallar, till hvilka handeln speciellt med smör och ost kunde hänvisas från salutorget.

Med anledning häraf får Nämnden, biläggande till ärendet hörande handlingar, till alla delar tillstyrka bifall till Byggnadskontorets väl genomtänkta förslag, detta äfven så vidt det beträffar tiden för företagets genomförande och anvisande af därför erforderliga medel, emedan derigenom kostnaderna för en interimistisk anordning af lokal för lifsmedelsundersökningsstationen kunde inbesparas.

På Helsovårdsnämndens vägnar:

Oskar Heikel.

R. Vuorio.

Utskottsbetänkande i fråga om ändrad organisation af stadens undersökningsstation för lifsmedel.

Sedan Helsovårdsnämnden i skrifvelse af den 1 december 1902 inkommit till Stadsfullmäktige med förslag till ändrad organisation af stadens undersökningsstation för lifsmedel (*tr. handl. n:o 2 för 1903*), hafva Fullmäktige vid sammanträde den 20 sistlidne januari ått undertecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med betänkande i ärendet.

Stadens undersökningsstation för lifsmedel inrättades af Stadsfullmäktige på framställning af Helsovårdsnämnden genom beslut den 15 maj 1883, då jemväl arbetsordning för stationen af Fullmäktige fastställdes *). Stationen afser, på sätt redan af benämningen inhemtas, främst undersökning af lifsmedel utaf alla slag, företrädesvis torgförda sådana, hvarvid undersökningen sker kostnadsfritt, då den begäres af någon stadens myndighet, men mot afgift, i fall att enskild person äskat stationens åtgärd. Dessa afgifter utgå enligt af Stadsfullmäktige den 20 januari 1885 fastställd taxa **). I händelse tiden det medger, må å stationen utföras äfven andra undersökningar än sådana som gälla lifsmedel, i hvilket fall ersättning enligt öfverenskommelse uppdebiteras. Ur redogörelsen för stationens verksamhet under år 1901, ingående i Helsovårdsnämndens berättelse för samma år pag. 136 o. ff., erfares, att antalet af sagda år å stationen verkställda undersökningar utgjort 1,742, deraf 552 på föranstaltande af stadens myndigheter eller å föremål, som genom stationens försorg inköpts, och 1,190 å föremål, inlemnade af enskilda personer. De flesta undersökningar afsågo svinkött (857), mjölk (568) och vatten (93) samt hafva endast i ett fåtal fall föranledt till anmärkning. Undersökningarna af kött, som tidigare mycket togo stationen i anspråk, ske numera i de flesta fall vid köttkontrollstationen. I analysafgifter hafva under år 1901 vid stationen influtit 2,382 mark 90 penni.

Föreliggande förslag afser nu, såsom Helsovårdsnämndens skrifvelse ut-

*) Komm. förf. samling, pag. 362.

**) Ib. pag. 363.

visar, att ombilda stationen till en kemisk-bakteriologisk anstalt, vid hvilken skulle utföras främst a) alla sådana den allmänna helsovården beträffande kemiska och bakteriologiska undersökningar, som af Helsovårdsnämnden föreskrifvas; vidare b) sådana inom laboratoriets arbetsprogram liggande sanitära undersökningar af födoämnen, handelsvaror, sanitära missförhållanden m. m., som af förste stadsläkaren åt laboratoriet uppdragas, och slutligen c), på anhållan af enskilda personer, inom laboratoriets verksamhetsgebit liggande sanitära och biologiskt diagnostiska undersökningar. Vid fråga härom har utskottet närmast fäst sig vid att Nämnden såsom skäl för anförda, genomgripande ombildning af stationen egentligen icke anfört annat än en hänvisning till stadens utveckling under de senaste två decennierna och en antydning om de viktiga hygieniska spörsmål, som denna utveckling måste anses hafva framkallat. Men ehuru väl utskottet anser en reform af stationen vara af anförda förhållanden betingad, måste utskottet likväl hålla före att en sådan bör mera än hvad i Helsovårdsnämndens förslag är fallet ansluta sig till bestående förhållanden och egentligen afse afhjelpandet af de olägenheter, som för närvarande gjort sig mest gällande.

Hvad främst kostnaden för den af Nämnden förordade inrättningen beträffar, så kan, efter utskottets åsigt, ett fullständigt och tidsenligt organiseradt kommunalt kemiskt-bakteriologiskt laboratorium icke uppställas för den härför uppgifna kostnaden, 7,000 mark, samt underhållas för de af Nämnden beräknade 16,000 mark årligen. Och likväl öfverstiger redan detta belopp med omkring 9,000 mark det nuvarande, i årets budget ingående anslaget för stationen. Omordade uppgift om årskostnaden är för öfrigt ofullständig redan derigenom att deri icke ingår utgifter för hyra, värme och lyse för laboratoriet och dess vaktmästare. Denna post är visserligen icke heller upptagen i undersökningsstationens nuvarande stat, men blefve betydligt större genom den nu föreslagna ombildningen af stationen.

Utskottet befarar att staden icke skulle befinnas villig att ikläda sig anförda stora utgifter för stationen i händelse densamma ombildning i anförd utsträckning icke skulle befinnas oundgängligt nödvändig. I sjelfva verket är emellertid, hvad staden främst behöfver, icke så mycket ett fullständigt kemiskt-bakteriologiskt laboratorium, å hvilket enskilda kunna erhålla för dem önskliga undersökningar utförda, utan fastmer en anstalt, som för de af Helsovårdsnämnden och förste stadsläkaren äskade sanitära undersökningar står till dessa myndigheters disposition. Om derutöfver — förutom dessa obligatoriska arbeten — personalens tid och krafter skulle medgifva utförandet af undersökningar också för enskilda personer, må sådana anställas, dock endast för så vidt de icke inkräkta på anstaltens angifna, väsentligaste uppgift. En dylik trängre normering af stationens program skulle efter utskottets åsigt motsvara det nuvarande behofvet.

Om stationen komme att tjenstgöra hufvudsakligen såsom en sanitär undersökningsstation för Helsovårdsnämndens och förste stadsläkarens behof, vid hvilken

undersökningar för enskilda personers räkning skulle utföras endast för så vidt de jemväl gälla sanitära syften och personalens tid det tillåter, synes en särskild bakteriologisk afdelning åtminstone för närvarande kunna undvaras. De nödvändigaste medicinskt-diagnostiska undersökningar kunde fortfarande, liksom hittills, utföras antingen å Maria sjukhus eller i statens anstalter. Derigenom komme personalen vid laboratoriet att kunna inskränkas till endast två personer, en föreståndare och en assistent. Det är visserligen sant att enklare hygieniskt-bakteriologiska undersökningar borde kunna utföras å stationen, särskildt undersökningarne af vattenledningsvattnet, men torde det icke möta svårighet att till föreståndare och assistent vid laboratoriet erhålla personer, förtrogna med de jemförelsevis enkla metoder, som för dessa undersökningar erfordras. Men nödvändigt är att såväl laboratoriets utrustning som isynnerhet föreståndarens och jemväl assistentens aflöning och ställning i öfrigt förändras i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Helsovårdsnämndens förslag i dessa afseenden.

Omfattas utskottets program för stationens omorganisation, skulle ur den af Helsovårdsnämnden uppställda budgeten för stationen anslaget för aflönande af en bakteriologisk assistent, 3,000 mark, bortlemnas. I stället lärers aflöningen för den återstående assistenten bära höjas från 2,400 till 3,000 mark, helst af denne funktionär numera skulle fordras äfven insigt i bakteriologiska undersökningar.

Af Byggnadskontoret har utskottet inhemtat att nedre våningen af det förra tull- och packhuset vid Vestra kajen är afsedd att inredas till saluhall, och kunde dervid i öfre våningen af samma byggnad plats beredas åt såväl Helsovårdsnämnden som ifrågavarande laboratorium. Till dess att denna anordning, som äfven utskottet anser för synnerligen önskvärd, blifvit genomförd, kunde åter stationen inrymmas i stadens gård n:o 9 vid Bergmansgatan, och vore för inredningen härstädes af lokal åt stationen, enligt af Byggnadskontoret uppgjort kostnadsförslag, ett anslag af 3,700 mark erforderligt.

På grund af hvad utskottet ofvan framhållit får utskottet alltså värdsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta:

att antaga närslutna förslag till arbetsordning jemte taxa för „stadens laboratorium för sanitära undersökningar“ samt till instruktion för föreståndaren och assistenten vid laboratoriet;

att fastställa följande budget för laboratoriet:

1 föreståndare	8,000:—
1 assistent	3,000:—
1 vaktmästare, jemte rum, värme och lyse	1,000:—
underhåll af apparat- och boksamling . .	1,200:—
uppköp af profver m. m.	400:—
	<u>13,600:—</u>

hvilken budget skulle gälla från det inrättningen blifvit organiserad och inflyttat i ny lokal; samt

att till beredande af lokal åt inrättningen och till uppställning af densamma anslå följande belopp:

inredning af lokal	3,700:—
komplettering af apparater	1,000:—
diskar, bord m. m.	1,500:—
	<u>6,200:—</u>

Helsingfors i april 1903.

J. V. Runeberg.

Hj. v. Bonsdorff.
J. Cygnaeus.

Edvin Castrén.
A. Rindell.

Förslag till arbetsordning för stadens laboratorium för sanitära undersökningar.

1. Laboratoriet är afsedt för kemiska, fysikaliska och bakteriologiska undersökningar beträffande den allmänna helsovården samt den sanitära beskaffenheten af födoämnen, handelsvaror m. m. I främsta rummet utföras å laboratoriet sådana undersökningar, som genom Helsovårdsnämnden eller förste stadsläkaren åt laboratoriet uppdragas. Men inom laboratoriets verksamhetsgebit liggande undersökningar verkställas derstädes jemväl på uppdrag af enskild person i den mån, tid och tillgängliga arbetskrafter det medgifva.

2. För de undersökningar, hvilka verkställas för enskilda personer, erlägges afgift enligt af Stadsfullmäktige, på förslag af Helsovårdsnämnden, fastställd taxa, och inlevereras de influtna afgifterna kvartalsvis till Drätselkontoret.

3. För annan kommuns räkning och för personer, bosatta å annan ort, kunna i undantagsfall och efter föreståndarens pröfning, där sådant utan intrång på laboratoriets öfriga arbeten ske kan, enahanda undersökningar utföras mot erläggande af undersökningskostnaderna motsvarande afgift, som af föreståndaren bestämmes.

4. Laboratoriet underlyder Helsovårdsnämnden, till hvilken det åligger föreståndaren att öfver laboratoriets verksamhet årligen före utgången af februari månad afgifva berättelse.

5. Laboratoriet hålles öppet för allmänheten under tre timmar dagligen å tid, som af Helsovårdsnämnden bestämmes.

Förslag till taxa att följas vid stadens laboratorium för sanitära undersökningar.

Kött och fisk.

Enkel besigtning	50 penni å 1 mark
Undersökning af svinkött på trikiner	50 " " 1 " 50 p.

Närings- och njutningsmedel.

Enkel besigtning	50 p. å 1 m.
Fuktighet, aska, fett, kväfvehaltiga näringsämnen (protein), kväfvefria extractivämnen samt cellulosa tillsammans	12:—
Fuktighet	1:50
Aska	1:50
Fett	3:—
Protein	3:—
Cellulosa	5:—
Stärkelsehalten i mjöl	8:—
D:o och torrsubstansen i potäter (fr. sp. v.)	2:—
Öfriga beståndsdelar	3—5:—

Ladugårds- och mejeriprodukter.

Torrsubstansen och vattenhalten i mjölk	2:—
Vattenhalten i smör	2:—
Fett	50 p. å 3:—
Socket	4:—
Casein och albumin, hvardera	4:—
Sp. vigten, fett och vattenhalten i mjölk	5:—
Undersökning af smör å margarin	5:—

Vatten.

Fasta återstoden jemte glödningsförlusten	3:—
Syreförbrukningen	3:—
Enskilda beståndsdelar såsom klor, svafvelsyra, jern, kalk, magnesia, för hvarje	2—5:—
Undersökning af ett vattens lämplighet såsom dricksvatten, upptagande kvantitativ bestämning af fasta återstoden och glödningsförlusten, syreförbrukningen samt klorhalten, äfvensom kvalitativ bestämning af ammoniak, salpetersyrliga och salpetersyrade salter	8:—

Öl, vin, bränvin och ättika.

Alkoholhalten i vin, bränvin eller öl	3:—
Extraktmängden i vin eller öl	3:—
Aska	2:—
Socket	5:—
Fri syra i vin eller ättika	2:—
Specifika vigten	2:—
Öfriga beståndsdelar	3—5:—
Kvalitativ bestämning af fria mineralsyror i ättika	3:—
Finkelhalten i bränvin enligt Traube	5:—
" " " Röse	15:—

Handelsvaror, hvilkas beskaffenhet är af betydelse i sundhetsafseende.

Undersökning af tapeter, tyger m. m. d. ä. arsenik:	
enligt Marsh' metod	2:—
" Fresenii-Babo's metod	3:—
Undersökning af bly i förteningar och emailerade kokkärl	2:—

För intyg öfver resultatet af undersökning erlägges icke skild afgift.

För undersökningar, hvilka icke finnas i denna taxa upptagna, erlägges sådan afgift, som af föreståndaren för hvarje gång pröfvas skälig.

Medellösa kunna, enligt föreståndarens för laboratoriet pröfning, befrias från erläggande af afgift för undersökning, som i sanitärt afseende varit erforderlig.

Förslag till instruktion för föreståndaren för stadens laboratorium för sanitära undersökningar.

§ 1.

Föreståndaren för stadens laboratorium för sanitära undersökningar skall vara kunnig i kemiska undersökningar, särskildt beträffande närings- och njutningsmedel samt andra varor och ämnen, hvilka ega betydelse i sanitärt afseende, äfvensom derjämte ega kännedom i de gebit af bakteriologin, som särskildt hänföra sig till helsovården. Han antages af Stadsfullmäktige på förslag af Helsovårdsnämnden för obestämd tid, men med sex månaders uppsägning, och får icke innehafva eller förestå annan tjänstebefattning.

§ 2.

Föreståndaren, som ansvarar för det honom anförtrodda laboratoriet och dess värksamhet, åligger:

1:o) att leda och utföra de undersökningar, som ankomma å laboratoriet enligt dess arbetsordning;

2:o) att jemväl af eget initiativ ombesörja och värkställa undersökning af sådana i staden till salu hållna födoämnen, dryckesvaror och njutningsmedel samt andra handelsvaror, hvilkas beskaffenhet äger betydelse i sanitärt afseende;

3:o) att hvarje helgfri dag å tid, som bör allmänheten tillkännagifvas, under minst två timmar stå att träffas af allmänheten å laboratoriet;

4:o) att på kallelse närvara vid Helsovårdsnämndens sammanträden och afgifva af Nämnden infordrade utlåtanden;

5:o) att tillse att å laboratoriet föres fullständig förteckning öfver alla därstädes utförda undersökningar och deras resultat;

6:o) att uppbära och bokföra de för utförda undersökningar influtna afgifterna samt kvartalsvis inleverera dem till Drätselkontoret; samt

7:o) att afgifva den i arbetsordningen angifna redogörelse för laboratoriets värksamhet under det sistförflutna året.

§ 3.

Föreståndaren åtnjuter årligen, utan skyldighet att aflöna vikarie, en månads semesterledighet å tid, som af Helsovårdsnämnden godkännes.

Förslag till instruktion för assistenten vid stadens laboratorium för sanitära undersökningar.

§ 1.

Assistenten vid stadens laboratorium, som bör vara i kemiska analyser fullt inkommen samt derjemte ega kännedom i de gebit af bakteriologin, hvilka särskildt hänföra sig till helsovården, antages af Helsovårdsnämnden på förslag af laboratoriets föreståndare på obestämd tid, men med tre månaders uppsägning.

§ 2.

Assistenten tillkommer att utföra alla de inom området för hans kompetens liggande arbeten och undersökningar, som af laboratoriets föreståndare åt honom uppdragas, samt bör företräda föreståndaren, då denne af till tjänsten hörande arbeten eller kortare sjukdom är hindrad att å laboratoriet närvara.

§ 3.

Assistenten bör, om han därtill af Helsovårdsnämnden förordnas, tjänstgöra såsom vikarie för laboratoriets föreståndare under den tid, denne åtnjuter semesterledighet.

Kostnadsförslag för inredning af gården N:o 9 vid Bergmansgatan till undersökningsstation för lifsmedel.

550 m ² väggar att oljemåla jemte remon- tingen å 1:50	825:—	
140 m ² linoleum matta å 4:—	560:—	
1 st. kökshäll rifves och ändras till kakelugn	200:—	
20 m ² ny vägg å 7:—	140:—	
1 st. nytt fönster	30:—	
4 st. nya dörrar å 40:—	160:—	
Rifning af vindstrappa jemte inredning af kontor	100:—	2,015:—
Circa 10 % arbetsledning m. m.	185:—	2,200:—
Inledning af gas-, vatten- och aflöpsledningar till 6 rum, circa	1,500:—	3,700:—
	<u>Summa <i>Små</i>:</u>	<u>3,700:—</u>

Helsingfors stads Byggnadskontor i Mars 1903.

Tycho Öller.

Utskottsbetänkande i fråga om anställande af en konsulent vid Nämnden för arbetareangelägenheter.

I skrifvelse af den 29 sistlidne januari har Nämnden för arbetareangelägenheter till Fullmäktige inkommit med förslag angående, utom annat, anställande vid Nämnden af en konsulent för arbetareangelägenheter (*se tr. handl. n:o 10 för 1903*); derå Fullmäktige vid sammanträde den 10 derpåföljande mars åt undertecknade uppdragit att till Fullmäktige afgifva betänkande i ärendet.

Vid granskning af Nämndens för arbetareangelägenheter ifrågavarande förslag synes tydligt att detsamma framkallats närmast deraf att Nämnden känt sig vara i behof af en fackman, som kunde gifva Nämnden råd och upplysningar vid behandlingen af den mångfald utaf olikartade spørsmål, som sammanfattas under namnet „arbetarefrågor“. Der Nämndens erfarenhet icke vore tillräcklig, skulle konsulenten med sin större specialkunskap på det social-politiska området stå Nämnden till tjänst med nödig vägledning och anvisningar om, huru lämpligast kunde förfaras. De antydningar, som ur Nämndens framställning erhållas om arbetarekonsulentens uppgift, äro dock hållna i väl allmänna ordalag och endast i ett fall preciseras hans äliggande närmare nemligen då det heter, att å honom skulle ankomma „att utöfva närmaste tillsynen öfver de af kommunen understödda eller bekostade inrättningar, som afse den arbetande klassens bästa, samt öfver deras verksamhet aflemna redogörelse till vederbörande nämnder“. Vidare framhåller Nämnden såsom önskvärdt att konsulenten skulle deltaga i inspektionen af stadens industriela inrättningar och handverk samt således på detta område komplettera statens yrkesinspektor. Slutligen skulle konsulenten efter Nämndens anvisning afgiftsfritt meddela personer, hörande till arbetarebefolkningen, upplysningar och råd i alla sådana frågor, som röra förhållandet mellan arbetaren såsom sådan och arbetsgifvare samt offentliga myndigheter och inrättningar.

I motiveringen till Nämndens förslag förekommer några gånger uttrycket „arbetaresekretariat“, och synes det, såsom hade denna moderna institution föresväfvat Nämnden vid affattandet af dess förevarande förslag. Vid sådant förhållande har det förefallit utskottet önskvärdt att lemna några upplysningar om dessa sekre-

tariat sådana de äro organiserade i Tyskland, hvarest den första af dessa institutioner inrättades år 1897 och der numera ett trettiotal sådana förekomma. Enligt de relationer om arbetaresekretariaten, som i facktidskrifter varit synliga, är organisationen af dessa sekretariat temligen enahanda. De äro alla, och detta är en kardinalpunkt, inrättade af de organiserade arbetarene sjelfva. Långt ifrån att vara tillkomna på initiativ af någon myndighet, hafva sekretariaten uppstått genom samverkan af arbetarene, hvilkas intressen de också äro afsedda att i främsta rummet tjena. Sekretariatens ursprungliga uppgift synes hafva varit att samla statistiskt material om allt som rör arbetarene och att särskildt egna uppmärksamheten åt de olika slagen af arbetareförsäkring samt åt arbetareskyddslagstiftningen och åt arbetarenes skyldigheter och rättigheter på dessa områden. Derjemte föres statistik öfver arbetareorganisationer, öfver tvister angående löneanspråk, qvinnoarbetet i fabrikena m. m. Till föreståndare för sekretariaten väljas vanligen personer med någon juridisk insigt för att de må kunna bistå arbetarene med uppsättandet af skrivelser och ansökningsningar till myndigheter och embetsverk, med hvilka arbetarene komma i beröring. Denna hjälp gifves gratis af sekretariaten, hvilkas funktionärer aflönas med rätt obetydliga belopp. I några städer synas sekretariaten till en början haft att kämpa mot ett visst misstroende och mot afvoghet från myndigheternas sida, men i allmänhet har förtroende för dem snart uppstått äfvensom myndigheterna funnit sig föranlåtna att understödja dem och deras arbete. Förslag har t. o. m. gjorts att i Berlin för kontrollen öfver arbetareförsäkringen inrätta ett statsarbetaresekretariat, hvarvid embetsmännen inom institutionen skulle af arbetarene sjelfve väljas. Der arbetaresekretariaten några år varit i verksamhet, hafva myndigheterna allt oftare begynt begagna sig af de upplysningar, som från dem kunna erhållas rörande arbetarebefolkningens behof. Äfven statens industriinspektörer betjena sig af dessa verk för erhållande af tillförlitliga uppgifter om tilldragelser, om hvilka de ega taga kännedom. I årsberättelsen, utgifven af sekretariatet i München, omförmäles att industriela inrättningar begagnat sig af sekretariaten såsom skiljedomstolar vid uppkomna tvister med arbetarene. — Denna korta relation torde måhända vara tillräcklig för att antyda, huru arbetaresekretariaten bildats samt syftemålet med deras verksamhet.

Granskas Nämndens för arbetareangelägenheter ifrågavarande förslag ur de synpunkter, som förestående, om arbetaresekretariaten i Tyskland lemnade redogörelse vidhandengifver, märkes främst, att tillsättandet af en utaf stadens myndigheter anställd och af kommunen aflönad arbetarekonsulent vore en åtgärd, konträrt motsatt förfarandet vid tillkomsten af dessa arbetaresekretariat. Det vore ock att befaras att en stadens tjänsteman icke skulle kunna tillvinna sig arbetarenes förtroende i samma grad som en man, som utgått ur deras egna led. För en del, och det en icke obetydlig sådan, af arbetaresekretariatens verksamhet är redan sörjdt genom anställandet af stadens sakkörare för obemedlade. Förslaget, att arbetarekonsulenten skulle deltaga i fabriksinspektionen, synes icke heller välbetänkt, ty det ankommer ej å kommunen att inblanda sig i denna del af statens värf, och är det

knappt troligt att yrkesinspektören skulle önska sig en assistent, som underlyder en annan myndighet.

En institution, som bättre än den af Nämnden föreslagna anordningen motsvarar de utländska arbetaresekretariaten, förekommer i förslaget till ny näringslag, nemligen de deri omordade yrkesfullmäktige. Denna korporation komme enligt förslaget att blifva sammansatt af såväl arbetare som arbetsgifvare, till lika antal af hvardera gruppen. Arbetare och arbetsgifvare komma att välja sina representanter skildt för sig och hvarje valman att ega endast en röst. Dessa yrkesfullmäktige skulle bland annat åligga att lemna utlåtanden och upplysningar om näringsverksamheten å orten, då sådana af statens eller kommunens myndigheter äskades. Tvister mellan arbetsgifvare och arbetare komma att hänskjutas antingen till yrkesfullmäktige i deras helhet eller till en af dem sammansatt förlikningsnämnd. Vilja arbetarene efter tillkomsten af dessa yrkesfullmäktige ännu inrätta egna arbetaresekretariat, kunde dessa lämpligen samarbeta med arbetarenes representanter inom yrkesfullmäktige, hvilkas sekreterare väl komme att innehafva egenskaper, de der borde göra honom särskildt kvalificerad till medlem af sekretariatet.

Ehuruväl utskottet icke i alla delar kunnat omfatta Nämndens förslag, synes Nämndens behof af en aflönad funktionär till biträde åt Nämnden likväl icke kunna lemnas obeaktadt. Men utskottet skulle i sådant afseende föreslå att åt Nämnden lemnas tillfälle att till sekreterare vid Nämnden antaga en fackman å området. För sådant ändamål lärer såsom kompetensvilkor för sekreteraretjensten vid Nämnden böra uppställas insigt i arbetarefrågor. Åt sekreteraren kunde derpå jemte öfriga, nu redan med tjensten förenade göromål ombetros jemväl de väsentligaste bland de uppdrag, som Nämnden velat åhvälfva konsulenten. Sålunda kunde han, efter Nämndens anvisning, samla och bearbeta en del arbetarestatistik, kontrollera för arbetarebefolkningen afsedda kommunala eller af kommunen subventionerade inrättningar samt jemsides med fattigsakföraren bistå arbetarebefolkningen med nödiga upplysningar. För sådant ändamål skulle sekreterarens i Nämnden aflöning höjas till ungefärligen det belopp, som nämnden i arvode åt konsulenten föreslagit, eller till årligen 3,000 mark med tillägg af 600 mark hyresmedel, för hvilket sistnämnda anslag sekreteraren borde, antingen i egen bostad eller å skildt ställe, hafva mottagningsrum för den honom besökande publiken.

På grundvalen häraf har utskottet uppgjort närslutna förslag till ändring af 7 § i den för Nämnden den 17 januari 1899 utaf Stadsfullmäktige fastställda instruktionen *) samt förslag till instruktion för sekreteraren vid Nämnden, upptagande anförda, honom åliggande nya skyldigheter.

Hvad slutligen beträffar Nämndens framställning om ett anslag af 1,000 mark för komplettering af Nämndens socialpolitiska bibliotek, så torde, då nödig fack-

---

*) Suppl. till kommunal förf.samling pg. 16.

litteratur i allmänhet bör kunna erhållas å här i staden befintliga offentliga bibliotek, åt Nämnden anvisas endast 500 mark till inköp af tidskrifter i ämnet, hvarhos och som Nämnden redan åtnjuter anslag till expenser och vaktmästarebiträde, något särskildt anslag åt sekreteraren för dessa ändamål, på sätt Nämnden beträffande konsulenten föreslagit, icke lärer erfordras.

Utskottet får alltså vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta

att fastställa närlagda förslag till ändring af 7 § i instruktionen för Nämnden för arbetareangelägenheter samt till instruktion för sekreteraren i Nämnden;

att bestämma aflöningen för sekreteraren att utgå med förhöjdt belopp af 3,000 mark jemte 600 mark hyresmedel årligen, räknadt från det tjensten varder i öfverensstämmelse med den nya instruktionen besatt;

att uppmana Nämnden att anslå sekreteraretjensten ledig och med förslag till dess besättande i sinom tid till Stadsfullmäktige inkomma;

att till inköp af tidskrifter i arbetarefrågor åt Nämnden anvisa ett belopp af 500 mark; men

att deremot låta Nämndens förslag om anställande af en konsulent vid Nämnden i arbetareangelägenheter samt anslag åt denne till expenser och vaktmästarebiträde förfalla.

Helsingfors, i april 1903.

Adolf Engström.

Eero Erkko.

Gustaf Zitting.

Förslag till ändring af 7 § i instruktionen för Nämnden för arbetareangelägenheter.

7 §.

Sekreteraregöromålen i Nämnden skötas af en sekreterare, som på framställning af Nämnden utses af Stadsfullmäktige. För honom utfärdas särskild instruktion.

Förslag till instruktion för sekreteraren vid Nämnden för arbetareangelägenheter.

Sekreteraren, som bör vara förtrogen med arbetarebefolkningen särskildt rörande spörsmål samt fullt mäktig hvardera de inhemska språken, åligger, förutom hvad i instruktionen för Nämnden redan sagts:

att till Nämnden afgifva utlåtanden och utredning i arbetarefrågor;

att samla och bearbeta den kommunala statistiken i arbetarefrågor mot ersättning för nödigt biträde enligt Stadsfullmäktiges bestämmande;

att utöfva tillsynen öfver de kommunala eller af kommunen subventionerade inrättningar, som afse särskildt den arbetande klassen;

att efter Nämndens anvisning och å tid, som Nämnden bestämmer, afgiftsfritt meddela personer, hörande till arbetarebefolkningen, upplysningar och råd i frågor, som röra förhållandet mellan arbetare å ena sidan och arbetsgifvare samt offentliga myndigheter och inrättningar å den andra; äfvensom

att årligen före februari månads utgång afgifva berättelse öfver sin verksamhet till Nämnden.

Handlingar angående ordnande af fiskhandeln i södra hamnen.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors

den 16 april 1903.

N:o 88.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Medels remiss af den 27 Maj sistlidet år 1902 öfversände Stadsfullmäktige till Drätselkammaren, för inhemtande af utlåtande i ärendet, Fiskeriföreningens i Finland till Stadsfullmäktige inlemnade skrift af nämnda månad med särskilda i 11 punkter uttalade önskningsmål rörande ordnandet af fiskhandeln uti stadens södra hamn jemte Magistratens åtföljande skrifvelse; och tillsatte för ärendets beredning Drätselkammaren vid sammanträde den 29 i samma månad ett utskott, som numera till Kammaren afgifvit yttrande. Och då Drätselkammaren kan om detsamma i allo förena sig, får Kammaren härmed, jemte öfversändande af en afskrift deraf och med återställande af remissakten, endast vördsamt föreslå, att Stadsfullmäktige för denna gång ville angående ifrågavarande ordnande af fiskhandeln låta bero på de af Hamnkontoret i sådant afseende redan vidtagna och under förlidne sommar tillämpade åtgärder.

På Drätselkammarens vägnar:

Adolf Aminoff.

Th. Tallqvist.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Sedan ett tidigare fattadt beslut att förlägga all handel med färsk fisk till den s. k. hafshamnen, vid slutet af Parkgatan, af praktiska skäl visat sig utförbart, finnes i vår stad ingen annan för fiskhandeln lämpligare plats än södra hamnen, och otvifvelaktigt kommer handeln med färsk fisk därför för en lång tid framåt att försiggå här. — Om man undantager de sex för fiskhandlarna i saluhallen reserverade stånden med sina bassiner med genomströmmande vatten, idkas all handel med färsk fisk nu dels ur båtar, hvilka hafva sin plats i södra hamnens norra bassin, dels å den invid nämnda bassin belägna kajen. Denna handel handhafves dels af fiskarena själfva, dels af mellanhandlare. — Redan länge hafva af skärgårdsborna klagomål anförts öfver de svårigheter, de hafva att bekämpa vid försäljningen af sin fisk, och att mellanhandlarna i flere afseenden hafva det bättre ställt än skärgårdsfiskarna vid försäljningen af fisk, isynnerhet salt fisk vintertiden. Tillfölje häraf föreslog en del skärgårdsfiskare, att Fiskeriföreningen i Finland skulle upptaga till diskussion å sitt senaste vårmöte frågan om anskaffande i hufvudstaden af en särskild plats för skärgårdsfiskarna för deras fiskhandel. Då vid Fiskeriföreningens ordinarie vårmöte den 26 sistlidne mars endast ett mindre antal skärgårdsfiskare var närvarande, ajournerades mötet till den 5 sistlidne april, då ett tjugutal skärgårdsfiskare var närvarande och frågan ingående diskuterades. De hufvudsakliga synpunkter, som af skärgårdsfiskarna vid ifrågavarande möte framhöllos, voro följande.

Skärgårdsfiskaren, som i staden personligen vill försälja sin fisk, är beroende af väder och vind och anländer först senare på dagen till staden, hvarföre han ofta ej till kl. 12, då all handel på torget bör vara slutförd, hinner få sin vara såld, utan är så godt som tvungen — då han under pågående fisketid ej kan blifva liggande i staden till följande morgon — att slumpa bort sin fisk åt mellanhandlarna. Samma är förhållandet med den fisk, som med skärgårdsbåtarna inkommer till staden. Densamma anländer ofta sent, och förrän den lossats och flyttats till platsen för försäljningen, har en dyrbar tid gått förlorad. Skulle fiskhandeln däremot på därtill anvisad särskild plats få försiggå äfven efter kl. 12 på dagen, skulle såväl fiskarna som hufvudstadens allmänhet vinna därpå. Hufvudsaken härvidlag vore dock att åt fiskarna anvisades lämplig plats, där de i skydd för solen under ett skjul kunde försälja sin fisk, och detta såväl sommar som vinter. Skärgårdsfiskarna hafva därför såsom ett af sina allra främsta önskningsmål uttalat, att staden skulle låta på lämplig plats uppföra ett skjul, som skulle få disponeras uteslutande af skärgårdsfiskarna. Att desamma för en sådan plats vore villiga att erlægga platshyra, ligger i sakens natur. Särskildt vid försäljningen af salt fisk

vintertid vore ett sådant med tak försedt skjul till stor nytta, ty såsom förhållandena nu äro, hafva skärgårdsfiskarena sig ej anvisade någon plats, där de kunde försälja sin salta fisk, hvilken de därför i de flesta fall måste försälja åt mellanhandlarena.

Att den fisk, som af mellanhandlarena hålles till salu, ofta är af dålig kvalitet, är en känd sak. Isynnerhet den fisk, som af mellanhandlarena hålles sumpad i de utanför norra bassinen i södra hamnen förtöjda sumpbåtarna, är till följd af att kloaker utmynna i närheten, både mindre aptitlig och helsovådlig. Därföre borde sumpbåtarna ovilkorligen förläggas å sådan plats, där vattnet icke är förenadt.

Då det ju i sjelfva verket är skärgårdsfiskarena, som med möda och besvär ja ofta med lifsfara ur hafvet upphemta den fisk, som af dem och mellanhandlarena tillhandahålles hufvudstadens allmänhet, synes det ej obilligt, om fiskarena önska att förhållandena i afseende å försäljningen blefve ställda på en fot, som för dem skulle medföra största möjliga ekonomiska fördel. Då därtill kommer, att försäljningens underlättande för skärgårdsborna blefve till största nytta äfven för stadens befolkning, som härigenom komme att erhålla både billigare och bättre vara, så vågar Fiskeriföreningen i Finland hoppas att Stadsfullmäktige, i anseende till frågans såväl ekonomiska som sanitära betydelse för Helsingfors stad, ville upptaga densamma till behandling och därvid beakta de synpunkter, som finnas uttalade i följande beslut, fattade vid Fiskeriföreningens möte i Brandkärshuset den 5 sistlidne april:

- 1) att södra hamnens norra bassin uteslutande skulle disponeras för fiskhandeln;
- 2) att därför försäljningen af nya båtar o. s. v. skulle förflyttas till någon annan plats, exempelvis kanalbassinen;
- 3) att för fiskhandeln underlättande öfver norra och södra ändarne af bassinen skulle byggas skjul med tak;
- 4) att af dessa skjul det norra skulle upplåtas emot lämplig afgift *uteslutande åt skärgårdsfiskarena*, och det södra *uteslutande åt mellanhandlarena*, såväl om vintern som om sommaren;
- 5) att kajen mellan skjulen i hela sin utsträckning skulle upplåtas *uteslutande åt skärgårdsfiskarena*, hvilka här från sina båtar skulle försälja sin fisk;
- 6) att mellanhandlarena ej skulle få sälja fisk från båt, utan endast i det södra skjulet och dessutom på kajen å den plats, där de äfven nu försälja fisk;
- 7) att inga fisksumpbåtar skulle få lägga till vid kajen i bassinen, utan borde ligga förankrade ute på den yttre hamnen, där vattnet är rent;
- 8) att mellanhandlarenas båtar, från hvilka dock ingen handel får ega rum, borde ligga stationerade i den yttre delen af bassinen;
- 9) att mellanhandlarena borde förse sig med skyltar, upptagande handlarenas namn;

10) att skärgårdsfiskarena skulle få lägga till vid kajen i bassinen huru tidigt på morgonen de än anlända till staden, och

11) att försäljning af fisk från båtar och i skjulen skulle få ske till kl. 3 e. m.

Helsingfors den 20 maj 1902.

Fiskeriföreningens i Finland styrelse:

Osk. Nordqvist.

Ordförande.

Ernst Wrede.

J. Alb. Sandman.

A. E. Alfthan.

Sekreterare.

Alex. Hintze.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Sedan Stadsfullmäktige medels remiss af den 27 Maj 1902 till Drätselkammaren, för afgifvande af utlåtande, öfversänt Magistratens skrifvelse för den 17 i samma månad med en till Fullmäktige af Fiskeriföreningens i Finland styrelse inlemnad ansökan angående ordnande af fiskhandeln i stadens södra hamn, beslöt Drätselkammaren vid sammanträde den 29 i nämnda månad att för detta ärendes beredning tillsätta ett utskott med uppdrag att deri afgifva yttrande och förslag, och utsåg Kammaren till medlemmar i utskottet undertecknade, hvilka till fullgörande af uppdraget härmed få anföra följande.

På de uti styrelsens för Fiskeriföreningen skrifvelse närmare framhållna skäl borde Stadsfullmäktige vid ordnande af ifrågavarande handel beakta följande vid ett af föreningen den 5 April 1902 i Brandkårshuset hållet möte fattade beslut, nämligen:

1) att södra hamnens norra bassin uteslutande skulle disponeras för fiskhandeln;

2) att derföre försäljningen af nya båtar o. s. v. skulle förflyttas till någon annan plats, exempelvis kanalbassinen;

3) att för fiskhandelns underlättande öfver norra och södra ändorna af bassinen skulle byggas skjul med tak:

4) att af dessa skjul det norra skulle upplåtas emot lämplig afgift *uteslutande åt skärgårdsfiskarena*, och det södra *uteslutande åt mellanhandlarena*, såväl om vintern som om sommaren;

5) att kajen mellan skjulen i hela sin utsträckning skulle upplåtas *uteslutande åt skärgårdshandlarena*, hvilka här från sina båtar skulle försälja sin fisk;

6) att mellanhandlarena ej skulle försälja fisk från båt, utan endast i det södra skjulet och dessutom på kajen å den plats, der de äfven nu försälja fisk;

7) att inga fisksumpar skulle få lägga till vid kajen i bassinen, utan borde ligga förankrade ute på den yttre hamnen, der vattnet är rent;

8) att mellanhandlarenas båtar, från hvilka dock ingen handel får ega rum, borde ligga stationerade i den yttre delen af bassinen;

9) att mellanhandlarena borde förse sig med skyltar, upptagande handlarens namn;

10) att skärgårdsfiskarena skulle få lägga till vid kajen i bassinen huru tidigt på morgonen de än anlände till staden; och

11) att försäljning af fisk från båtar och i skjulen skulle få ske till kl. 3 e. m.

Enär de flesta af dessa önskningsmål eller öfverhufvudtaget de, som syntes möjliga att uppfylla, voro af den beskaffenhet att de kunde utan vidare ordnas af Hamnkontoret, och då det var att befara att ärendets behandling i Drätselkammaren och hos Stadsfullmäktige icke hunne slutbehandlas förrän Stadsfullmäktiges vårsammanträden vanligen avslutas, blef ordföranden i Fiskeriföreningen Doktor O. Nordqvist af Kammarens sekreterare anmodad, att direkt vända sig till Hamnkaptenen och meddela honom föreningens beslut. Och enär så äfven skedde, vidtogs omedelbart genom Hamnkontorets försorg följande åtgärder:

all försäljning af båtar, som förut försiggått vid den norra hamnbassinen, förflyttades till katerhamnen invid slottet;

i norra hamnbassinen, der stadsfiskarene förut varit placerade vid den norra, närmast salutorget belägna delen och skärgårdsfiskarene vid den södra, gjordes sådan omflyttning, att den norra ändan uppläts för skärgårdsfiskarene och den södra för stadsfiskarene;

för försäljning af skärgårdsfisk från korg uppläts plats icke allenast på kajen vid norra ändan af ifrågavarande bassin utan ock inom det för försäljningsplatser å Kejsargrundskajen indelade området;

tiden för skärgårdsfiskarenes försäljning af fisk från båtar förlängdes till kl. 3 e. m. och t. o. m. derutöfver, (en rättighet, som förvägrats ej heller stadsfiskarene, men hvaraf de icke betjena sig, i det de med sina båtar försvinna från bassinen vid tiden för torghandelns upphörande); äfvensom

aflägnades hvarje hinder för skärgårdsfiskarene att med sina båtar lägga till vid den för dem anvisade delen af kajen i ofta nämnda bassin huru tidigt på morgonen de än anlände till staden.

Beaktar man nu, att önskningsmålen under punkt 1 och 3 äro omöjliga att

uppfylla; det förre, emedan skärgårdsboarne utom fisk uti sina båtar för försäljning medhafva äfven grönsaker, potäter, fil m. m., det senare, emedan uppförande af skjul i hvardera ändan af bassinen, hvilken nu i allmänhet visat sig tillräcklig, i sådant fall just fiskarene sjelfva till förfång skulle på det betänkligaste inskränkas, förutom att dylika skjul borde utföras synnerligen solidt och kostsamt, för att ej af isen under vintrarna rubbas, samt då för dem icke heller å land finnes utrymme, om också icke redan andra omständigheter skulle förbjuda deras uppförande der, kan utskottet ej annat finna, än att Fiskeriföreningens önskningsmål genom de af Hamnkotoret vidtagna åtgärderna redan blifvit uppfyllda, så långt sig göra låter. De under punkterna 5, 6 och 8 fattade besluten sammanhänga nämligen oupplösligt med besluten under punkterna 1 och 3 och måste med dem förfalla. Och beträffande punkt 7 är den deri uttalade önskan sedan flere år tillbaka uppfylld, i det några fisksumpbåtar ej få ligga uti ifrågavarande hamnbassin. Men äfven bestämmelsen i punkt 9 förfaller. Den skulle hafva betydelse egentligen under den förutsättning, att sådana försäljningsskjul komme till uppförande, som Fiskeriföreningen föreslår, ehuru det i ordningens intresse icke vore ur vägen, om på stadens mellanhandlare af fisk äfven derförutan skulle ställas fordran att hafva snygga och temmeligen likformiga, på något sätt med namn eller nummer utmärkta försäljningsbåtar.

Då denna bestämmelse emellertid icke är af någon större praktisk betydelse för närvarande, vill utskottet dock ej yrka härfpå. Och som de af Hamnkotoret vidtagna, här ofvan beskrifna anordningar, hvilka under förlidne sommar voro tillämpade, i allo hafva visat sig tillfredsställande, hvarvid dock torde böra omnämnas, att den fiskköpande publiken då liksom tillföre och oaktadt de såsom förmånligare ansedda fiskförsäljningsplatserna tilldelats skärgårdsfiskarene, främst höll sig till mellanhandlaren, såsom bättre sorterade, får utskottet förorda att Fiskeriföreningens föreliggande ansökan icke skulle från stadsmyndigheternas sida för denna gång föranleda till vidare åtgärder än dem, som redan blifvit iakttagna.

Helsingfors den 15 April 1903.

Oskar Wilh. Andstén.

G. Idström.

Teodor Holmberg.

Th. Tallqvist.

K. R. Åström.

Utskottsbetänkande med förslag till fördelning af utskänkings- och utminuteringsaktiebolagens vinstmedel.

Sedan Stadsfullmäktige åt undertecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med förslag till användning af den staden tillkommande andelen i utskänkings- och utminuteringsaktiebolagens vinstmedel för år 1902, har utskottet meddelats att sagda andel till stadskassan inlevererats, af utskänkingsaktiebolaget med 50,166 mark 87 penni och af utminuteringsaktiebolaget med 43,477 mark 88 penni. Derjemte har utskottet, som enligt bemyndigande af Stadsfullmäktige genom annons i ortens tidningar tillkännagifvit att ansökningar om anslag ur vinstmedlen, för att vinna nödigt beaktande, borde till Fullmäktige inlemnas före den 9 innevarande april, fått emottaga följande, inom berörda tid till Fullmäktige inkomna ansökningar, nemligen af:

- 1:o) Fröknarna Betty Alander och Hanna Rothman om 8,450 mark till underhåll af folkbarträdgården i Sörnäs;
- 2:o) Fröken Annie Rundström om 6,640 mark för folkbarträdgården vid Smedsgatan;
- 3:o) Fröken Lydia Wendell om 5,135 mark för Tölö folkbarträdgård;
- 4:o) Fröken Thyra Gahmberg om 6,470 mark för folkbarträdgården vid Eriksgatan;
- 5:o) Fröknarna Bertha Bäckman och Lilli Winter om 4,500 mark för en folkbarträdgård i Berghäll;
- 6:o) Föreningen „Arbetets vänner“ jemte filial i Sörnäs och dess vestra filial om 5,600 mark till bekostande af, utom annat, undervisningskurser samt sistnämnda filial särskildt om 300 mark till anordnande af trädgårdsarbete för arbetarebarn;
- 7:o) „Svenska Arbetareföreningen“ om 1,000 mark likaledes till bekostande af föredrag;
- 8:o) Föreningen „Helsingin Kansanopistoseura“ om 5,000 mark;
- 9:o) Föreningen „Helsingin työväen yhdistys“ om 4,500 mark till underhåll af bibliotek och läsesal m. m.;
- 10:o) Finsk qvinnoförening om 600 mark till elementarkurser för arbeterskor samt 1,000 mark till yrkeskurser för sömmerskor;

- 11:o) Qvinnosaksförbundet „Unionen“ och föreningen „Martha“ gemensamt om 1,650 mark till anordnande af praktiska matlagningsskurser för arbetareklasens qvinnor;
- 12:o) Föreningen „Marthas“ syförening för arbeterskor om 800 mark till underhåll af ett hem för fabriksarbeterskor;
- 13:o) Helsingfors döfstumsförening om 500 mark;
- 14:o) Föreningen „De blindas vänner“ om 2,000 mark till underhållet af en arbetsanstalt för blinda män;
- 15:o) Bestyrelsen för arbetshusen för fattiga barn om 7,000 mark till inrättningens underhåll;
- 16:o) Föreningen för barnavårdens befrämjande om 8,000 eller såvidt möjligt 9,000 mark;
- 17:o) Mariaföreningen om 3,000 mark;
- 18:o) Fruntimmersföreningen om 2,000 mark såsom bidrag till underhållet af dess barnhem;
- 19:o) Bestyrelsen för arbetshemmet för ålderstigna qvinnor om 3,500 mark;
- 20:o) Föreningen för välgörenhetens ordnande om 2,400 mark till beko-
stande af arbetsutdelning åt qvinnor;
- 21:o) Frälsningsarmén om något bidrag till ett räddningshem för fallna qvinnor;
- 22:o) Bestyrelsen för Helsingfors folkskolors lärare- och lärarinneförening om 5,500 mark för att bereda kostnadsfri sommarvistelse på landet åt folkskolebarn;
- 23:o) Bestyrelsen för sommarkolonier för arbetande qvinnor om 2,000 mark;
- 24:o) Direktionen för Helsingfors Handarbetsskola om 1,000 mark;
- 25:o) Fröken Agda Blom om 500 mark till upprätthållande af hennes slöjdskola härstädes;
- 26:o) Nykterhetsföreningen „Balder“ om 4,000 mark och 2,000 mark till afbetalning å föreningens byggnadsskuld;
- 27:o) Nykterhetsföreningen „Kilpi“ om 2,200 mark;
- 28:o) Nykterhetsföreningen „Wäinölä“ om 1,000 mark;
- 29:o) Garantiföreningen för svenska teatern om anslag till bekostande af folkrepresentationer till nedsatta pris;
- 30:o) Aktiebolaget Folkteatern om något understöd;
- 31:o) Helsingfors filharmoniska sällskap om minst 14,000 mark;
- 32:o) Delegationen för garanterna för uppehållande af „Helsingfors stads hornkapell“ om anslag till kapellet;
- 33:o) Innehafvaren af „Panorama International“ Bernhard Blom om 2,000 mark till underhåll af inrättningen.

Vidare har utskottet inhemtat att Fullmäktige ur de år 1903 disponibla vinstmedlen beviljat följande anslag:

a) den 9 december 1902 åt sällskapet „Nykterhetens vänner“ för inrättande af feriekurser 800 mark;

b) den 20 i samma månad ej mindre åt Helsingfors utskänkningsaktiebolag 35,000 mark, att under år 1903 användas för bolagets planteringar och öfriga inrättningar å Högholmen och Fölisön, än åt komitén för hemskolekurser 2,000 mark;

c) den 17 sistlidne februari åt föreningen „Arbetets vänner“ 880 mark för upprätthållande af folkhögskolekurser; samt

d) den 17 nyssvikne mars såsom tillskott till underhållet af barnträdgården vid Smedsgatan 900 mark.

Derjemte har utskottet haft del af särskilda utaf ofvannämnda sällskap, föreningar och enskilda personer afgifna berättelser öfver deras verksamhet under det sistförflutna året samt af yttranden, som vederbörande nämnder aflemnad rörande de inrättningar och föreningar, som sagda år tilldelats anslag ur vinstmedlen.

Medan stadens andel i utskänknings- och utminuteringsaktiebolagens vinstmedel, efter afdrag af anslaget till förstnämnda bolags planteringar och öfriga inrättningar, tidigare plägat utgöra omkring 100,000 mark årligen, nedgick detsamma för år 1900 till något öfver 80,000 mark och för år 1901 till 53,000 mark. I följd häraf voro Fullmäktige såväl senaste år som året derförut nödsakade att med anslag ur vinstmedlen understöda väsentligen endast inrättningar, som förut ihågkommit med dylika anslag, jemte det också beloppet af hvarje särskildt bidrag i allmänhet minskades, jemfördt med motsvarande anslag åren förut. Nödvändighet förelåg t. o. m. att helt och hållet indraga en del anslag, som tidigare år efter år beviljats, dock erhöles några inrättningar, som sålunda lemnats utan subvention ur vinstmedlen, efteråt bidrag ur Fullmäktiges dispositionsmedel.

Den nödtvungna sparsamhet vid fördelningen af vinstmedlen, som sålunda rådde år 1902, har gifvit utskottet anledning till att vid uppgörandet af föreliggande förslag lägga sagda års fördelning till grund på sådant sätt att der anslag år 1902 utgifvits, motsvarande anslag upptagits i innevarande års förslag med enahanda belopp som senast. Enär de inrättningar, som nämnda år subventionerats, anmält sig erna fortfarande arbeta efter samma plan som hittills, har utskottet trott det vara obehöfligt att här närmare redogöra för deras verksamhet, helst utförliga upplysningar härom kunna inhemtas dels ur de betänkanden, som afgifvits af de föregående årens vinstmedelsutskott, dels, i detalj, ur de nu inlemnade ansökningshandlingarna. Inalles disponerades föregående år i afrundadt tal 47,000 mark. Komitén för hemskolekurserna, som häraf erhöles 1,000 mark, åter-

finnes dock icke denna gång bland sökandena. I följd häraf och då de disponibla vinstmedlen i år utgöra 54,064 mark 75 penni, skulle alltså utöfver det belopp, som kunde disponeras med anslutning till 1902 års fördelning, återstå till användning ännu 8,064 mark 75 penni.

Beträffande detta belopp har utskottet ansett sig böra föreslå följande:

Folkbarlträdgårdarnas samhällsnyttiga verksamhet har såsom bekant redan under en lång följd af år subventionerats ur ifrågavarande medel, och framgår den betydelse, Fullmäktige tillmätt dessa inrättningar, äfven deraf att proportionsvis en ganska betydande del af vinstmedlen städse stälts till dessa anstalters förfogande. Dyliga anstalter finnas för närvarande fyra, nemligen i Sörnäs, vid Smedsgatan, i Tölö och vid Eriksgatan. Deremot har det förnämligast af arbetare bebodda Berghäll hittills varit i afsaknad af en sådan inrättning. Denna brist afse fröknarna Bertha Bäckman och Lilli Vinter att fylla, hvilka hvardera varit anställda, den förra tio och fröken Vinter fem år vid den af fröknarna Alander och Rothman ledda folkbarlträdgården i Sörnäs. Den nya anstalten är afsedd för 50 barn och har beräknats komma att behöfva, till hyra och ved 1,100 mark, för inköp af inventarier och sysselsättningsmaterial 400 mark, för bespisning af barnen 1,000 mark och för aflönande af två lärarinnor 2,000 mark eller inalles 4,500 mark. Då ansökningen varmt förordas af Uppfostringsnämnden, som framhållit att enligt sannolikhetsberäkning, verkställd med ledning af antalet folkskoleelever å Berghäll, inom detta område borde finnas mera än 600 barn i en ålder mellan 4 till 7 år och bland dem ett stort antal från mycket fattiga hem, lär för anstalten 4,000 mark beviljas.

För att under sommarmånaderna, då folkskolorna äro stängda, bereda sysselsättning åt arbetarbarn, de der eljes lätt kunde hemfalla åt vanart, har Arbetets vänners västra filial uppgjort en plan för anordnande af *trädgårdsarbete* under nästinstundande sommar, främst för barn till föreningens egna medlemmar, men derutöfver äfven för andra arbetarebarn så långt utrymme och ledande krafter medgåfve. Barnen skulle sysselsättas under ett bestämdt antal timmar omvexlande med odling af blommor och köksväxter samt med lekar ute i det fria. Såsom plats för ändamålet har Finska trädgårdsföreningen erbjudit ett färdigt odladt jordstycke om 400 m² jemte lämplig lekplats inom föreningens område i Tölö äfvensom derutöfver lofvat planen understöd såväl genom fackmannaråd som ock i fråga om plantor. Såsom ledare för trädgårdsarbetena har filialen vidtalat fröken Wallin, som i England utbildat sig för sitt yrke, hvarjemte fröken Alexandra Smirnoff utfäst sig att medverka vid uppgörande af detaljerad arbetsplan. Antalet barn, som kursen komme att omfatta, är beräknadt till 40, hvaraf omvexlande hälften skulle sysselsättas med trädgårdsarbete och andra hälften med lekar.

Den beräknade kostnaden för planens genomförande utgör 600 mark, och har filialen ernat häraf lemna 300 mark af egna medel samt emotsett att erhålla återstoden ur vinstmedlen. — I enlighet med Uppfostringsnämnden får äfven utskottet förorda det begärda anslaget.

Svenska Arbetareföreningen och den finskspråkiga föreningen „*Helsingin Työväenyhdistys*“, som tidigare flere år ihågkommit med anslag ur vinstmedlen, hafva de senare åren lemnats utan sådant bidrag. Då dessa föreningars arbete för folkbildningen likväl icke får underkännas, skulle utskottet föreslå att de denna gång subventioneras, den förra föreningen med 500 mark till bekostande af dess folkliga föredrag samt föreningen *Helsingin Työväenyhdistys*, hvars medlemsantal är betydligt större än den svenskspråkiga arbetareföreningens, med 1,000 mark att användas till underhållet af dess läsesal och bibliotek.

Under hösten 1898 sammanslöt sig ett antal fruntimmer i Helsingfors i syfte att för de vid fabriker i staden arbetande talrika unga flickor om lördagskvällarna anordna samkväm, som skulle bereda dessa arbeterskor både nytta och nöje samt derigenom för dem minska frestelsen att egna sin lediga afton åt moraliskt förkastliga nöjen. Under sin samvaro med fabriksarbeterskorna kommo syföreningens medlemmar till insigt om de svårigheter, för hvilka bland dem, som här sakna föräldrahem och därför äro tvungna att „bo inne“ hos andra, genom sina bostadsförhållanden i allmänhet äro utsatta. Inackorderade i familjer, der de jemte familjens egna medlemmar och mången gång för dem aldeles främmande personer måste tränga ihop sig i ett enda rum, utan afseende å kön, hafva de blott alltför ofta både dryckenskap och andra laster för ögonen. I hopp om att i någon mån kunna verka för ett bättre sakernas tillstånd på detta område har syföreningen den 1 oktober 1902 å Broholmen n:o 36 F öppnat ett „*Hem för Fabriksarbeterskor*“, ordnad efter samma system som sedan några år tillbaka med framgång följts i Stockholm. I detta hem kunna arbeterskor erhålla snygg och billig bostad till samma låga pris, som de eljes betala, då de innebo hos främmande i ofta trånga och osunda bostäder. Hemmet, som till följd af syföreningens ringa tillgångar tillsvidare är tilltaget i mycket liten skala, består af sal, fyra rum och kök. Salen användes till möteslokal om lördagskvällarna, men tjänar dessutom till samlings- och läserum för såväl internerna som utom hemmet boende arbeterskor. Ett af rummen innehafves af föreståndarinnan, som eger öfvervaka ordningen i hemmet, de öfriga rummen, möblerade med det nödvändigaste, bebos af arbeterskor, som för rum, värme, sängkläder och tvätt erlägga från 5 mark 50 penni till 6 mark i månaden enhvar. Någon kosthållning är icke anordnad, emedan fabriksarbeterskorna för det mesta intaga sina middagar utom hus, men morgon- och aftonmåltiderna tillreda de sjelfva i hemmets kök. Hemmet eger ett litet bibliotek, hvartill bidrag erhållits dels gratis, dels mot hög rabatt af Svenska folkskolans vänner och af Finska folkupplys-

ningssällskapet. Kurser i olika ämnen såsom skönskrifning, sång m. m. anordnas under veckans lopp för att sysselsätta internerna och äfven utomstående arbeterskor. På detta sätt hoppas syföreningen kunna bereda ensamstående unga fabriksarbeterskor ett hem, der de kunna trifvas och känna sig på egen botten.

För realiserande af företaget har syföreningen dels genom tidigare insamlingar, dels genom bidrag af ett antal fabriksägare hopbragt 2,400 mark. Men då utgifterna för inredningen af hemmet, hyran för lokalen m. m. stigit till minst 1,600 mark och syföreningen derutöfver ej kan påräkna annan säker inkomst än sina medlemsafgifter, som utgöra omkring 500 mark årligen, skulle syföreningen ej vara i stånd att upprätthålla anstalten om ej Stadsfullmäktige skänka densamma sitt understöd, i hvilket afseende föreningen anhållit om ett anslag af 800 mark ur vinstmedlen.

Enligt utskottets åsigt vore det visserligen närmast de i staden befintliga större industriela inrättningsars pligt att genom bidrag till herbergen af omordade slag draga försorg om sina arbetares och arbeterskors välfärd. Då emellertid ej heller kommunen bör visa sig ligkiltig för sträfvanden af ifrågavarande beskaffenhet samt det anslag, som begäres, är ringa, får utskottet för sin del förorda syföreningens anhållan.

Slutligen skulle utskottet föreslå att äfven det direkta nykterhetsarbetet understödes ur vinstmedlen, för hvilket ändamål åt nykterhetsföreningarna Balder och Kilpi hvardera skulle tilldelas 700 mark.

Återstående 64 mark 75 penni torde användas att öka anslaget för sommarkolonierna för arbetande qvinnor.

Slutligen får utskottet jemte beklagande, att sålunda åter magtpåliggande intressen, särskildt musiklifvet på orten, komme att lemnas utan understöd ur vinstmedlen, uttala den förväntan att Stadsfullmäktige på särskild ansökan af de föreningar, som nu nödtvunget komma att blifva förbigångna vid fördelningen af vinstmedlen, skola finna utväg att lemna åtminstone en del dessa föreningar någon subvention till fortsättande af deras verksamhet.

På grund af hvad utskottet ofvan anført får utskottet vördsamt föreslå:

att Stadsfullmäktige ville afböja de ansökningar om bidrag ur vinstmedlen, som inlemnats af Fruntimmersföreningen, bestyrelsen för arbetshemmet för ålderstigna qvinnor, föreningen för välgörenhetens ordnande, frälsningsarmén, direktionen för handarbetskolan, fröken

Agda Blom för hennes slöjdskola, nykterhetsföreningen Wäinölä, garantiföreningen för svenska teatern, aktiebolaget Folkteatern, Filharmoniska sällskapet, delegationen för garanterna för Helsingfors stads hornkapell samt Panorama international;

att Fullmäktige ville af vinstmedlen anslå:

a) åt fröknarna *Betty Alander och Hanna Rothman* 7,000 mark 7,000: —
till underhåll af deras folkbarträdgård i Sörnäs under läsåret 1903—1904;

b) åt fröken *Annie Rundström* 5000 mark till uppehållande af 5,000: —
folkbarträdgården vid Smedsgatan under samma tid;

c) åt fröken *Lydia Wendell* 4,000 mark till hennes folkbarn- 4,000: —
trädgård i Tölö, jemväl för instundande verksamhetsår;

d) åt fröken *Thyra Gahmberg* 4,000 mark till underhåll af hen- 4,000: —
nes folkbarträdgård vid Eriksgatan, likaledes under läsåret 1903—1904;

e) åt fröknarna *Bertha Bäckman och Lilli Winter* 4,000 mark 4,000: —
till en folkbarträdgård å Berghäll, äfvenledes för läsåret 1903—1904;

f) åt föreningen „Arbetets vänner“ jemte filialer härstädes 2,500 2,500: —
mark till bekostande af svenskspråkiga föredrag samt folkhögskole- och andra kurser för arbetare och såsom hyresbidrag;

g) åt föreningen „Arbetets vänner“ västra filial 300 mark för 300: —
anordnande af trädgårdsarbete för arbetarebarn;

h) åt „Svenska Arbetareföreningen“ 500 mark till bekostande af 500: —
föredrag;

i) åt „Helsingin työväenyhdistys“ 1,000 mark såsom bidrag till 1,000: —
underhållet af dess bibliotek och läsesal;

j) åt „Helsingin kansanopistoseura“ 2,500 mark för fortsatt upp- 2,500: —
rätthållande af dess finskspråkiga arbetareundervisning och såsom hyresbidrag;

k) åt *Finsk kvinnoförening* 500 mark till elementarkurser på 500: —
svenska och finska språken för arbeterskor;

Transport 31,300: —

31,300: —	
1,000: —	l) åt <i>qvinnosaksförbundet Unionen och föreningen Martha gemensamt 1,000 mark till bekostande af ambulatorisk undervisning i matlagning för arbetarehustrur;</i>
800: —	m) åt <i>föreningen Marthas syförening 800 mark för underhållet af dess hem för fabriksarbeterskor;</i>
500: —	n) åt <i>Helsingfors döfstumförening 500 mark till bekostande af dess undervisningskurser för döfstumma;</i>
1,000: —	o) åt <i>föreningen „De blindas vänner“ 1,000 mark;</i>
5,000: —	p) åt <i>bestyrelsen för arbetshuset för fattiga barn 5,000 mark för underhållet af dessa inrättningar under år 1903;</i>
6,000: —	q) åt <i>föreningen för befrämjande af barnavård 6,000 mark;</i>
3,000: —	r) åt <i>Mariaföreningen 3,000 mark;</i>
3,000: —	s) åt <i>Helsingfors folkskolors lärare- och lärarinneförening 3,000 mark till feriekolonier för folkskolebarn;</i>
1,064: 75	t) åt <i>bestyrelsen för sommarkolonier för arbetande qvinnor 1,064 mark 75 penni;</i>
700: —	u) åt <i>Nykterhetsföreningen Balder 700 mark; samt</i>
700: —	v) åt <i>Nykterhetsföreningen Kilpi likaledes 700 mark.</i>
<u>54,064: 75</u>	

Derjemte får utskottet föreslå:

Förut disponerade:

39,580: —

93,644: 75

att de föreningar, sällskap och enskilda personer, som tilldelas bidrag ur vinstmedlen, skulle anmodas att efter årets utgång afgifva kortfattade berättelser öfver sin verksamhet, särskildt med hänsyn till de beviljade anslagens användning, och af dem

föreståndarinnorna för barnträdgårdarna till Uppfostringsnämnden; Arbetets Vänner jemte filialer, Svenska Arbetareföreningen, Helsingin Työväenyhdistys, Helsingin kansanopistoseura, Finsk qvinnoförening, qvinnosaksförbundet Unionen och föreningen Martha, Marthas syförening, bestyrelsen för sommarkolonier för arbetande qvinnor samt nykterhetsföreningarna Balder, Kilpi och Wäinölä till Arbetarenämnden;

Helsingfors döfstumförening samt Helsingfors folkskolors lärare- och lärarinneförening till Folkskoledirektionen; äfvensom

---

«De blindas vänner», bestyrelsen för arbetshuset för fattiga barn, föreningen för barnavård och Mariaföreningen till Fattigvårdsstyrelsen; hvilka nämnder, som det ålåg att följa med verksamheten i vederbörande föreningar och inrättningar, borde derpå jemte eget utlåtande till Fullmäktige insända förenämnda berättelser.

Helsingfors, i april 1903.

T. J. Boisman.

F. Gustafsson.
J. A. Hägglund.

Oskar Heikel.
S. Ingman.

---

*Handlingar i fråga om anordnande af en tuberkulospoli-
klinik och inrättande af ett sjukhus för lungsjukter.*

HELISOVÅRDSNÄMDEN

i

Helsingfors

den 20 April 1903.

Till Stadsfullmäktige.

N:o 41.

Vid sammanträde den 12 Januari innevarande år beslöt Helsovårdsnämnden på förslag af undertecknad, Heikel, att till pröfning upptaga, hvilka åtgärder Helsingfors stad borde vidtaga för motarbetande af tuberkulosen i staden och, då det med afseende å frågans beskaffenhet var önskvärdt, att vid dess dryftande läkareinsikterna vore så mångsidigt som möjligt representerade, skulle, jemte det ärendets förberedning öfverlemnades åt förste stadsläkaren professorn W. Sucksdorff, hos herrar professorer J. W. Runeberg och Hugo Holsti samt docenten, doktor Rich. Sievers anhållan göras, att de godhetsfullt ville vid frågans behandling biträda Nämnden såsom experter. Sedan bemälde herrar dertill förklarats sig villige, har frågan i närvaro af experterna af Nämnden handlagts vid flere sammanträden under vårens förlopp och anhåller Nämnden härmed ödmjukast få öfverlemna dess utlåtande och förslag i ärendet till Stadsfullmäktiges benägna granskning och godkännande.

Såsom en ledande princip för den allmänna hälsovården gäller att främst inskrida mot de hälsovådor och sjukdomar, som i största omfattning hemsöka ett lands eller en kommuns befolkning och bör detta inskridande ske mest energiskt mot de sjukdomar, hvilkas motarbetande har största utsigt till framgång. Den sjukdom, mot hvilken hälsovården, ledd af nämnda princip, i närvarande tid, i allra främsta rummet bör upptaga kampen, är *tuberkulosen*, ty denna sjukdom icke blott kräver ett större antal offer än någon annan sjukdom, utan är äfven, efter de senast förflutna 2—3 decenniernas trägna vetenskapliga forskningar, i hög grad tillgänglig för ett framgångsrikt motarbetande.

Sjukdomens stora utbredning i Helsingfors, liksom äfven i de flesta storstäder, framgår tydligt däraf, att densamma, enligt de af läkarne utfärdade dödsattesterna under senast förflutna 10-års period, 1893—1902, vållade inalles 2,915 dödsfall, eller i medeltal 291,5 dödsfall årligen. Under samma 10-års period afledo af samtliga dödsorsaker inalles 13,768 personer, i följd hvaraf sålunda tuberkulosen vållade drygt en femtedel (21,2 %) af alla dödsfall.

Dock har dödligheten i tuberkulösa sjukdomar under senare år i Helsingfors, liksom här och hvar, dock icke allestädes, i utlandet, varit stadd i märkbart aftagande. Under 5-års perioden 1882—86 dogo nämligen af 1,000 innevånare 5,0 och under 5-års perioden 1887—1891 5,3 i tuberkulos, men under 5-års perioden 1892—1896 4,1 och 1897—1901 endast 3,5.

Detta småningom försiggående aftagande i tuberkulos-dödligheten har enligt undersökningar af prof. Runeberg visat sig äga rum inom alla åldersklasser.

Flertalet af sina offer tager tuberkulosen ur de fattigare folkklassernas leder, medan de gynnsammare situerade gå jämförelsevis fria, och isynnerhet äro vissa yrkesarbetare i hög grad utsatta för att duka under för sjukdomen. Ur den undersökning angående tuberkulos-dödligheten inom olika stånd och yrken i Helsingfors under åren 1882—1899, hvilken ingår i Hälsovårdsnämndens årsberättelse för år 1901 må här anföras endast följande: Af 100 aflidna ståndspersonsmän dogo 17 och af 100 aflidna ståndspersonskvinnor 14,2 i tuberkulos (lungсот). Af 100 aflidna utomhusarbetare dogo 28,7, af inomhusarbetare 45,1 och af 100 arbetarekvinnor dogo 29,2 i lungсот. Dock har, enligt en senare undersökning*), omfattande åren 1896—1902, dödligheten i lungсот inom en del yrken gått något nedåt. Under denna 6-års period dogo nämligen af 100 aflidna ståndspersonsmän endast 13,7 och af ståndspersonskvinnor endast 9,5 i lungсот, samt af 100 utomhusarbetare 25,8 och af 100 arbetarekvinnor 26,7, men af 100 inomhusarbetare fortfarande 46,5 i lungсот.

I öfverensstämmelse härmed visar det sig äfven att dödligheten i tuberkulos är betydligt större inom de stadsdelar och kvarter, som till öfvervägande del äro bebodda af mindre bemedlade. Så dogo inom arbetarestadsdelarne: 6:te stadsdelen, Bärghäll, Sörnäs och Tölö af 1,000 innevånare årligen 6,1 resp. 5,0, 4,9 och 4,0 i tuberkulos, men inom de till öfvervägande del af mera bemedlade bebodda stadsdelarne: 1:sta, 2:dra, 3:dje och 9:de stadsdelarne endast 2,7 resp. 2,6, 1,6 och 1,2 i tuberkulos.

Tuberkulosen medför emellertid icke allenast en ökad dödlighet utan föranleder äfven till en afsevärd förkortning af de aflidnas lifslängd. Enligt en för Helsingfors gjord beräkning, hvilken hänför sig till i lungсот aflidna personer äldre än 15 år, var medellifslängden för de i lungсот aflidna 13 år 6 månader och 21 dagar kortare än för de af öfriga dödsorsaker aflidna. Härigenom uppstår en ganska

*) Ingår i Nämndens årsberättelse för år 1902.

betydlig national-ekonomisk förlust, genom den förstöring af effektiv arbetskraft som sålunda går förlorad. Ehuru väl hvarje ekonomisk uppskattning af denna förlust förblir mycket vansklig, ger dock följande beräkning en viss uppfattning om dess storlek. Under 10-års perioden 1893—1902 dogo årligen i medeltal 185 personer i åldern öfver 20 år i tuberkulos (hufvudsakligen lungsot). Beräknar man arbetsdagarnas antal under det borgerliga året till i rundt tal 300, så nedsätter sålunda, enligt ofvan anförda beräkning af medellifslängdens afkortande genom lungsoten, dödsfall i lungsot den i åldern öfver 20 år afidnes produktiva arbetstid med i rundt tal 4,000 arbetsdagar. Detta gör för ofvannämnda 185 aflidna tuberkulosiser en förlust af 740,000 arbetsdagar. Om man, då flertalet af de aflidne tillhörde de s. k. kroppsarbetarnes klass, uppskattar hvarje förlorad arbetsdags penningvärde till 1 resp. 2 mark, så medför sålunda denna tuberkulos-dödlighet en årlig direkt ekonomisk förlust af minst 740,000 resp. 1,480,000 finska mark. Säkerligen icke mindre betydande är den genom tuberkulosen förorsakade indirekta ekonomiska förlust, hvilken uppkommer genom den lungsots-dödsfallen föregående månader eller år räckande tid af arbetsoförmåga, då den sjuka i stället för att vara en producerande är en tärande medlem af samhället.

Såsom tidigare anfördes, är tuberkulos-dödligheten i Helsingfors för närvarande stadd i märkbart aftagande och detta aftagande, hvilket går hand i hand med ett liknande aftagande af dödligheten öfver hufvud, har i påfallande grad tagit sin början från åren 1892 och 1893.

Orsakerna till det föreliggande nedåtgåendet af tuberkulos-dödligheten äro sjelffallet flerfaldiga, men af icke ringa betydelse äro säkerligen, jämte en ökad insigt om tuberkulosens smittosamhet samt deraf föranledd större varsamhet och snygghet med afseende å de sjukas upphostningar, de mångahanda förbättringar, som under de senaste decennierna inträdt i stadens allmänna sanitära och i arbetarebefolkningens bostads-, och kanske äfven ekonomiska förhållanden samt äfven den lättare tillgången till läkare- och sjukvård för de mindre bemedlade. Då sålunda ett godt, om ock indirekt, förarbete för tuberkulosens bekämpande redan blifvit undangjordt, talar all sannolikhet för att man genom mot denna sjukdom riktade ändamålsenliga direkta åtgärder skall lyckas vinna resultat, som i en snar framtid skola träda i dagen.

Då det gäller att på ett målmedvetet sätt upptaga kampen mot tuberkulosen, äro tvänne omständigheter beträffande denna sjukdoms vanligaste former: den tuberkulösa hjärnhinneinflammationen och lungsoten, att beakta, nämligen: att den tuberkulösa hjärnhinneinflammationen, som företrädesvis angriper små barn, nästan utan undantag är dödlig och har ett kortvarigt förlopp, medan däremot lungsoten i regel har ett långvarigt förlopp och, i händelse den i tid kommer under lämplig behandling, i icke få fall kan afstanna och gå till relativ hälsa.

Mot den tuberkulösa hjärnhinneinflammationen äro därför endast profylaktiska (förebyggande) åtgärder möjliga, medan med afseende å lungsoten äfven

kurativa (läkande) åtgärder kunna komma i fråga och blifva de kurativa åtgärderna vanligen äfven profylaktiska därigenom att, då läkning inträffar, smittokällan försvinner.

Den tuberkulösa hjärnhinneinflammationen är icke smittosam, men däremot är den af lungsot lidande oftast en källa till smitta och det desto mera ju osnyggare och vårdslösare den sjuka är med sina, sjukdomens smittämne förande, upphostningar.

Om man bortser från de till den allmänna hälsovården hörande åtgärder, hvilka afse att motarbeta och hindra uppkomsten af mottagligheten för sjukdomen, åtgärder som afse att förbättra bostads-, yrkes- och näringsförhållandena, m. m., så är principen för de profylaktiska åtgärderna den, att undandraga de friska smittämnets inflytande antingen därigenom, att den sjuka genom isolering (bortflyttning) aflägsnas från samvaron med de friska, som skola skyddas, eller ock därigenom, att det från den sjuka utgående smittämnet omedelbart oskadliggöres genom upphostningarnes ändamålsenliga uppsamlande och förstörande.

Den sjukas kurativa behandling kan ske såväl i hemmet, som ock, mången gång med större utsigt till framgång, inom särskilda sjukvårdsanstalter.

För det direkta motarbetandet af tuberkulosen i Helsingfors hafva hittills knappt några nämvärda åtgärder blifvit vidtagna. Å Maria sjukhus finnes visserligen en, numera uteslutande för tuberkulosister afsedd paviljong och å fattiggårdens sjukvårdsinrättning intagas ju äfven medellösa lungsotister, men den vård, som å hvardera dessa sjukhus ägnas de lungsiktiga, är blott en följd af omständigheternas ofvisliga kraf och alls icke framsprungen ur en målmedveten kamp mot denna härjande sjukdom. Det enda, som därutöfver skett, är att på Hälsovårdsnämndens initiativ några af stadens läkare tidtals till Nämndens byrå anmält i deras praktik förekommande fall af lungsot samt att en af Nämndens tillsyningsmän besökt de i tuberkulos aflidnas bostäder för utrönandet af den aflidnas bostadsförhållanden, m. m. samt att nu och då desinfektion vidtagits i sådana bostäder, där af lungsot lidande personer dött.

Den åtgärd, som i ett flertal länder står främst på dagordningen då det gäller motarbetandet af tuberkulosen, är inrättandet af s. k. lungsotssanatorier, till hvilka för en längre eller kortare tid öfverföras sådana lungsotister, om hvilkas varaktiga eller åtminstone temporära förbättring hopp finnes. Dessa sanatorier, som isynnerhet under de senaste åren i stor mängd blifvit inrättade såväl i det centrala Europas större och mindre länder som ock inom de skandinaviska länderna: Sverge, Norge och Danmark, hafva blifvit bekostade dels af regeringarne, dels af enskilda sällskap, korporationer eller bolag och vanligen kräft mycket dryga, till miljoner uppgående, anläggningskostnader. Så har, för att taga blott ett exempel, det af „Landesversicherungsanstalt Berlin“ uppförda sanatoriet Beelitz, afsedt för 600 sjuka, kostat icke mindre än 9 miljoner tyska mark. Äfven i vårt land är, såsom känt, för ögonblicket under uppförande af privata bolag, med

understöd af regeringen, tvänne sådana lungotssanatorier, och är det därför att hoppas att Helsingfors stad, äfven utan att äga ett eget sanatorium, skall blifva i tillfälle att bereda en del af sina sanatoriivård behöfvande lungotister sådan vid något af dessa.

Äfven om lungotssanatorium finnes, kommer det dock alltid att gifvas ett icke ringa antal lungotister, hvilka äro i behof af vård å sjukhus och för hvilkas räkning därför en, deras bohof af vård motsvarande sjukvårdsafdelning bör förefinnas. För att fylla detta behof har t. ex. Stockholms stad för något år sedan med en kostnad af c:a 210,000 kronor uppfört ett tuberkulossjukhus (lungotsasyl) afsedt för 108 patienter. Och äfven annorstädes i utlandet torde dylika lungots-sjukhus förefinnas.

För sådana i sjukdomens senare, obotliga, stadier befintliga lungotister, hvilka på grund af saknad af eget hem och af ytterlig fattigdom, måste af kommunens fattigvård omhändertagas, är det såväl af humanitetskäl som ock ur hygienisk-profylaktisk hänsyn nödigt, att en s. k. lungots-asyl inrättas. En sådan lungots-asyl afdelning har i själfva verket också blifvit uppförd vid stadens fattiggård, ehuru det trängande behofvet af ökade platser för kroniskt sinnessjuka gjort att densamma ej blifvit använd för det ursprungligen afsedda ändamålet, utan upplåten för vård af sinnessjuka.

En annan åtgärd för motarbetandet af tuberkulosen är den anordning, hvilken man i Frankrike benämt „dispensaires antituberculeux“ och som icke är något annat än ett kombineradt hygieniskt-medicinskt öfvervakande och ekonomiskt understödande af de sjuka i deras hem. „Med dessa „dispensaires“ åsyftar man i främsta rummet att under sjukdomstiden så mycket förbättra den sjukas ekonomiska ställning och vård i hemmet, att han därigenom försättes i de för tillfrisknandet möjligast gynnsamma omständigheter, hvarför äfven de sjuka kraftigast understödas, om hvilkas tillfrisknande de största förhoppningarne finnas. Vid en poliklinik, som af den sjuka på bestämda tider besökes, öfvervakas sjukdomens förlopp samt lämnas föreskrifter för den sjukas vård, hvarförutom genom en inöfvad „hembesökare“ den sjukas förhållande i hemmet och efterlefnaden af gifna hygieniska föreskrifter och råd noggrannt kontrolleras. Genom anlitande af välgörenhetsföreningar och offervilliga enskildes hjälpsamhet anskaffas åt de behöfvande ekonomiskt understöd in natura, icke i penningar. — För mindre förhållanden äro dessa „dispensaires antituberculeux“ synnerligen förmånliga isynnerhet emedan man kan utgå från en anspråkslös och begränsad början och sedan i mån af vunnen erfarenhet låta denna antituberkulösa hemhjälp tilltaga i omfång.

Då, såsom tidigare anfördes, tuberkulosen i Helsingfors, oaktadt dess märkbara aftagande, allt fortfarande kräfver en årlig tribut af inemot 300 människolif, så har inom Helsovårdsnämnden icke rådt någon tvekan därom, att tidpunkten nu är inne för staden att skrida till ett systematiskt motarbetande af sjukdomen, och anser Nämnden att äfven i Helsingfors bör anordnas en poliklinik, delvis enligt

samma plan som de franska „dispensaires antituberculeux“ samt att därjämte ett ökad antal sjukplatser bör anskaffas för de tuberkulosister, som af ett eller annat skäl ovilkorligen böra vårdas å sjukhus. Denna poliklinik, hvilken tills vidare kunde anordnas i samband med Maria sjukhus, skulle förestås af underläkaren vid Maria sjukhus medicinska afdelning samt under 1 å 2 timmar dagligen öppenhållas för råd- och vård-behöfvande lungotsotister, hvilka därstädes skulle underkastas en fysikalisk-bakteriologisk undersökning samt erhålla medicinskt-hygieniska förhållningsregler. Vid polikliniken skulle såsom „hembesökare“ anställas en diakonissa, hvilken, jämte det hon ägde att dagligen uppvakta vid polikliniken, skulle genom täta besök i de sjukas hem öfvervaka de gifna föreskrifternas efterlefnad samt såsom en rådgifvare och vän sörja för att erforderlig hjälp erhöles. För de lungotsotister, hvilkas tillfrisknande eller förbättring förutsatte ekonomisk hjälp af ett eller annat slag, skulle genom polikliniken (resp. hembesökaren) sådan, så vidt möjligt, anskaffas, dels genom anlåtande af fattigvården, dels genom vädjande till den enskilda välgörenheten och dels därigenom att af kommunen en mindre summa ansloges för att vid behof förse de sjuke med de för dem erforderliga sjukvårdsmaterial, spottkoppar, desinfektionsmedel, samt äfven, i särskildt trängande fall, med materiel hjälp af ett eller annat slag. Årskostnaden för denna poliklinik har af Nämnden beräknats till inalles 5,000 mark, däraf 1,800 för poliklinikens föreståndare, 1,080 för diakonissan (hembesökaren) samt 2,020 för poliklinikens förseende med skrifmaterial, reagenser, och för ofvanuppräknade erforderliga utgifter.

Tuberkulos-poliklinikens iordningställande anser Nämnden böra ske omedelbart, helst från 1 juli.

Men äfven sedan en sådan tuberkulos-poliklinik fåtts till stånd, är behovet af ett ökad antal sjukplatser för vården af tuberkulosister högeligen trängande. Detta framgår såväl deraf att inträdessökande lungotspatienter nästan dagligen, på grund af bristande utrymme, måste från Maria sjukhus afvisas, som ock däraf att på fattigvårdsstyrelsens enständiga begäran å fattiggården blifvit uppförd en för vården af lungotsotister afsedd paviljong med 36 platser, hvilken dock enligt Stadsfullmäktiges begifvande, såsom ofvan nämnts, tagits till användning för ett, för tillfället ännu mera trängande behof. Då sålunda ett säkerligen icke ringa antal sjukhusvård behöfvande lungotsotister äro nödsakade att vårdas inom sina ofta nog i hög grad öfverbefolkade hem, där fattigdom och bristande snygghet göra sitt till att förkorta den sjukas lif och att gynna smittans spridande till de samboende, så torde knappast mera än en åsikt kunna vara rådande därom att Helsingfors stad icke kan undgå att inrätta ett sjukhus afsedt uteslutande för lungotsotister. Sjelfallet borde en enkom för ändamålet afsedd sjukhusbyggnad uppföras med ett behovet motsvarande antal sängplatser, men då ett sådant företag icke blott kräfver dryga kostnader utan äfven för en tid (af minst par år) framskjuter det trängande behovets fyllande, har Helsovårdsnämnden för sin del

ansett att staden tillsvidare borde försöka att komma till rätta med ett provisoriskt lungotssjukhus, anordnad i en upphyrd eller på annat sätt åtkommen lokal. Nämnden har äfven sökt att finna för ändamålet lämpliga till buds stående lokaler samt har lyckats påträffa tvänne sådana, hvilka hvardera kunna till ett provisoriskt lungotssjukhus apteras, nämligen: 1:o) f. d. Karamzinska villan å området Hagasund samt 2:o) Gumtäckts gårds karaktärsbyggnad i förening med ett samstädes beläget tvåvånings stenhus. Å hvardera dessa lägenheter skulle kunna erhållas sjukvårdsplatser för c:a 45 lungotister. Den förra af dessa lokaler erbjuder visserligen fördelen af att vara närmare belägen intill stadens centrala delar, men har å andra sidan den olägenheten att befinna sig omedelbart invid en mycket anlita trafikled samt invid järnvägens bullersamma område. Den andra lägenheten, Gumtäckt gård, som för närvarande är utarrenderad, men af arrendeinnehafvaren mot en årlig hyra af 4,500 mark gärna upplåtes till lungotssjukhus, är väl något aflägsen från staden, men erbjuder i dess ställe fördelen af ett isolerat och ostördt läge samt möjlighet till framtida uppförande af nya sjukhusbyggnader; hvarför äfven Helsovårdsnämnden anser denna vara att föredragas framför f. d. Karamzinska villan.

De för de nämnda husens å Gumtäckts gård remont och inredning till sjukhus erforderliga kostnaderna hafva af byggnadskontoret beräknats stiga till i rundt tal 10,000 mark och torde kostnaderna för f. d. Karamzinska villans remont och inredning äfven komma att uppgå till i det närmaste samma belopp.

För läkarevårdens handhafvande vid det föreslagna lungotssjukhuset har Helsovårdsnämnden ansett erfordras en öfverläkare, hvars aflöning, enligt bilagda kostnadsförslag, upptagits till 3,000 mark, samt en å sjukhuset bosatt amanuens med en aflöning, förutom bostad och kost, af 1,200 mark årligen. Sjukhusets ekonomi kunde lämpligast handhafvas af en bildad öfversköterska, hvars kontanta årslön därför upptagits till 900 mark. Öfrig vårdpersonal och betjäning framgår af bilagda kostnadsförslag, hvilka äfven granskats och godkänts af f. d. medicinalchefen, statsrådet F. Saltzman. Sjukhusets första uppsättning har beräknats till 26,000 mark och den årliga utgiftsstaten till 38,000 mark; hvartill kommer, om Gumtäckts gård upphyres, ett årligt hyresbelopp af 4,500 mark.

Med anledning af hvad ofvan framhållits får Helsovårdsnämnden härmed i ödmjukhet föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta:

att för upprätthållandet af en tuberkulopoliklinik anslå en summa af 5,000 mark per år samt för dess öppenhållande från 1 instundande juli till årets slut 2,500 mark;

att för inrättandet af ett sjukhus för lungotister upplåta antingen f. d. Karamzinska villan eller ännu hällre och mot en hyra af

4,500 mark per år upphyra Guntäckts gårds karaktärsbyggnad och ofvan omnämnda tvåvånings stenhus;

att för remont och inredning af sjukhuset anslå 10,000 mark;

att för sjukhusets första uppsättning bevilja ett anslag af 26,000 mark samt till ett årligt underhåll af detsamma en summa af 38,000 mark, äfvensom, i händelse sjukhuset redan under loppet af detta år öppnas, en till tiden för dess öppenhållande proportionell anpart af nyssnämnda summa.

På Helsovårdsnämndens vägnar:

Oskar Heikel.

R. Vuorio.

Kostnadsförslag för remont af karaktärs- och ekonomie- byggnaden å Gumtäckt.

Karaktärsbyggnaden.

1 våningen.

Rum N:o 1, kök.

Hällspiseln att reparera	100:—	
24 m ² tak att spännas med tyg och oljemåla å 2:50	60:—	
70 m ² vägg att 2 ggr oljemåla å —:60	42:—	
24 m ² golf att omlägga och förse med nya vasor trossbotten och fyllning å 12:—	288:—	
24 m ² golf att beklädas med lapidit å 5:—	120:—	
2 st. fönster att oljemåla å 5:—	10:—	
2 st. enkla dörrar att reparera och måla å 7:—	14:—	634:—

Rum N:o 2, tambur.

8 m ² golf att omlägga, förse med nya vasor m. m. å 12:—	96:—	
8 m ² golf att bekläda med lapidit å 5:—	40:—	
60 m ² väggar och tak att delvis omrappa och olje- måla å 1:50	90:—	
1 st. ny dörr, kompl.	50:—	
3 st. trösklar att måla och reparera å 3:—	9:—	
2 st. enkla dörrar att måla och reparera å 7:—	14:—	299:—

Rum N:o 3, sköterskans rum.

2 st. fönster att måla å 5:—	10:—	
2 st. dörrar " " å 5:—	10:—	
20 m ² tak att vattrifva och måla å 1:—	20:—	
20 m ² linoleummatta å 3:50	70:—	
1 st. kakelugn att reparera	20:—	130:—

Transport	— —	1,063:—
-----------	-----	---------

Transport — — 1,063:—

Rum N:o 4, sjukrum.

1 st. kakelugn att ommura	125:—	
22 m ² tak att vattrifva och måla å 1:—	22:—	
1 st. fönster att måla	5:—	
20 rullor tapeter, kompl. uppsatta å 1:20	24:—	
1 st. enkel dörr att oljemåla	5:—	
1 st. dubbel dörr att oljemåla	10:—	
22 m ² golf att omlägga och förses med nya vasor m. m. å 12:—	264:—	
22 m ² linoleummatta å 3:50	77:—	532:—

Rum N:o 5, domestikrum.

50 m ² vägg att skrapa och måla med limfärg å —:60	30:—	
11 m ² tak att spänna " " " " å 1:—	11:—	
11 m ² linoleummatta 3:50	38:50	
1 st. fönster att måla	5:—	84:50

Rum N:o 6, förråds- och klosettrum.

1 st. fönster att måla	5:—	
1 st. " " igenmura	20:—	
14 m ² mellanvägg af cokolit å 7:—	98:—	
1 st. kakelugn att ommura	100:—	
2 st. luftklosetter att uppsätta å 45:—	90:—	
1 st. ny enkel dörr	50:—	363:—

N:o 7, veranda.

20 m ² tak att spänna med tyg och måla å 2:—	40:—	
1 st. ny fotlist	10:—	
20 m ² golf att måla å 1:—	20:—	70:—

N:o 8, vestibul.

1 st. fönster att måla	8:—	
25 m ² tak att spänna med tyg och måla å 2:—	50:—	
3 st. dubbeldörrar att måla å 10:—	30:—	
2 st. enkla " " " å 5:—	10:—	
Transport	98:—	2,112:50

	Transport	98: —	2,112: 50
1 st. kakelugn att reparera		20: —	
18 m ² trappa att oljemåla å 1:—		18: —	
1 st. vedlåda ” ”		10: —	
20 rullor tapeter, kompl. uppsatta å 1:20		24: —	170: —

Rum N:o 9, sjuk- och matsal.

1 st. enkel dörr		25: —	
30 rullor tapeter, kompl. uppsatta å 1:20		36: —	
45 m ² tak att måla med limfärg å —:50		22: 50	
45 m ² golf att 2 ggr oljemåla å —:60		27: —	
Diverse remont å eldstad m. m.		25: —	135: 50

Rum N:o 10, sjukrum.

2 st. fönster att oljemåla å 5:—		10: —	
Diverse remont å väggar m. m.		25: —	35: —

Rum N:o 11, sjuk- och badrum.

12 m ² cokolit vägg å 7:—		84: —	
1 st. enkel dörr, kompl.		50: —	
6 m ² lapidit golf å 5:—		30: —	
11 m ² golf att måla å 1:—		11: —	
100 m ² vägg och tak att oljemåla å 1:—		100: —	
Flyttning af aflopps- och vattenledning		100: —	375: —

Rum N:o 12, läkarerum.

2 st. fönster att måla å 5:—		10: —	
26 m ² tak att skrapa och måla å 1:—		26: —	
66 m ² vägg 1 gg. oljemålning å —:40		26: 40	
Remont af eldstaden		30: —	92: 40

Rum N:o 13, förrådsrum.

Diverse hyllor m. m.	— —	30: —	2,950: 40
	Transport	— —	2,950: 40

Transport — — — — 2,950: 40

II våningen.

Rum N:o 1, vestibul.

1 st. kakelugn att ommura	125:—	
1 st. enkel dörr, kompl.	50:—	
25 m ² tak att skrapa och måla å 1:—	25:—	
1 st. dubbeldörr att måla	10:—	
20 rullor tapeter, kompl. uppsatta å 1:20	24:—	234:—

Rum N:o 2, sjukrum.

Diverse remont	— —	30:—
--------------------------	-----	------

Rum N:o 3, sjukrum.

2 st. fönster att oljemåla å 5:—	10:—	
1 st. dubbeldörr att oljemåla	10:—	
1 st. ny dubbeldörr, kompl.	50:—	
1 st. „ att igenmura	20:—	
Diverse målning af väggar m. m.	15:—	
27 m ² golf att oljemåla å 1:—	27:—	
1 st. kakelugn att reparera	40:—	172:—

Rum N:o 4, sjuk- och badrum.

14 m ² cokolitvägg å 7:—	98:—	
1 st. luftklosett, kompl.	45:—	
1 st. badrums inredning, kompl.	400:—	
50 m ² vägg och tak att oljemåla å 1:50	75:—	
12 m ² golf att oljemåla å 1:—	12:—	
14 rullor tapeter, kompl. uppsatta 1:20	16:80	
12 m ² tak att skrapa och måla å 1:—	12:—	
1 st. kakelugn att reparera	20:—	678:80

Rum N:o 5, sjukrum.

2 st. fönster att reparera och måla å 10:—	20:—	
Diverse remont	25:—	45:—

Transport — — 1,159: 80 2,950: 40

	Transport	— —	1,159: 80	2,950: 40
<i>Rummen N:ris 6, 7 & 8.</i>				
80 m ² golf att oljemåla å 1:—			80:—	
5 st. fönster att „ å 5:—			25:—	
25 m ² tak att skrapa och måla å 1:—			25:—	
25 rullor tapeter, kompl. uppsatta 1:20			30:—	
Remont å 3 st. ugnar			30:—	190:—
				1,349: 80
Skrapning och oljemålning af façaden (800 m ²)			— —	1,200:—
				<u>Summa Fmk</u> 5,500: 20

Ekonomiebyggnaden.

I våningen.

Tvättstugan.

55 m ² golf att asfaltera å 5:—			275:—	
1 st. murgräta, kompl.			150:—	
4 st. fönster att reparera och oljemåla å 10:—			40:—	
Förstärkning af mellantaket			120:—	
Diverse remont af tak och väggar samt strykning med kalkfärg			50:—	635:—

Mangelrummet.

4 st. fönster att måla och reparera å 10:—			40:—	
Förstärkning af mellantaket			120:—	
Diverse remont			30:—	190:—

3 st. rum för tjenstepersonalen.

3 st. fönster att reparera och måla å 12:—			36:—	
3 st. dörrar „ „ „ „ å 15:—			45:—	
300 m ² väggar och tak att måla med limfärg å —:50			150:—	
Diverse remont å eldstäderna.			50:—	
90 m ² golf att putsa och oljemåla å 1:50			135:—	416:—
				1,241:—
	Transport	— —	— —	1,241:—

Transport — — — 1,241:—

II våningen.

214 m ² tak att spänna med tyg och måla med limfärg å 2:—	428:—		
200 rullor tapeter, kompl. uppsatta å 1:—	200:—		
214 m ² golf att hyfla och måla å 1:50	321:—		
14 st. fönster att reparera och måla å 10:—	140:—		
14 st. dörrar ” ” ” ” å 8:—	112:—		
4 st. plåtugnar att reparera och måla å 15:—	60:—		
2 st. kökshällar ” ” å 25:—	50:—		
1 st. klosett, kompl. incl. inredning	100:—		
Trappuppgången att putsa och måla	50:—	— —	1,461:—
3 st. rökhattar jämte plåtbeklädnad af skorstenarna å 80:—	240:—		
600 m ² asfalttak att lappa och tjära å —:60	360:—		
Utvändig remont å väggarne	75:—	— —	675:—
		Summa Fmk	3,377:—

Sammandrag.

Karaktärsbyggnaden	5,500:20		
Ekonomiebyggnaden	3,377:—	8,877:20	
C:a 10 % tillskott för arbetsledning m. m.	— —	822:80	
	Summa Fmk	9,700:—	
Inhägnad	— —	300:—	
	Summa Fmk	10,000:—	

Inventarier.

Sängutrustning för 45 patienter, d:o för 10 af personalen å 280:—	— —	15,400:—	
Möbler till amanuensens rum	600:—		
D:o ” sköterskans rum	500:—	1,100:—	
100 stolar	600:—		
5 större bord	300:—		
	Transport	900:—	16,500:—

	Transport	900: —	16,500: —
12 mindre bord		250: —	
45 nattduksbord		540: —	
10 tvättställningar		100: —	
3 medicinskåp		150: —	
40 par gardiner		400: —	
40 rullgardiner		240: —	2,580: —
förkläden för sköterskor, städerskor		200: —	
handdukar		100: —	
servietter		30: —	
borddukar (större)		200: —	
d:o (mindre)		100: —	
näsdukar		50: —	
badlakan		125: —	805: —
ytterplagg för konvalescenter		— —	500: —
Köksinventarier		— —	3,000: —
Mangel, byktinor m. m.		— —	750: —
Häst och körredskap		— —	1,500: —
	Utj.	— —	365: —
	Summa Fmk		26,000: —

Årligt underhåll.

Löner:

1 Öfverläkare		— —	3,000: —
1 Amanuens jämte bostad, kost		— —	1,200: —
1 bildad sköterska	”	900: —	
1 sköterska jämte	”	360: —	
1 köksa	”	360: —	
1 tjänarinna	”	240: —	
3 städerskor	”	540: —	
1 tvätterska	”	300: —	
1 dräng	”	420: —	3,120: —
Kost för 53 personer å 1: —		19,345: —	
D:o ” 2 ” å 1: 50		1,095: —	20,440: —
	Transport	— —	27,760: —

	Transport	— —	27,760:—
Ved och belysning		— —	5,000:—
Medicin		— —	3,000:—
Förbrukningsartiklar		— —	640:—
Underhåll af inventarier		— —	1,000:—
Under af häst		— —	600:—
	Summa Fmk		38,000:—

Handlingar rörande revision af Helsingfors stads räkenskaper för år 1902.

MAGISTRATEN

i

Helsingfors.

Helsingfors
den 16 maj 1903.

N:o 590.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Revisorernes för stadens räkenskaper för år 1902 afgifna revisionsberättelse jämte af dem aflämnade berättelse öfver förvaltningen under sagda år af Helsingfors stads vattenledningslån af år 1876 samt nybyggnads- och regleringslån af år 1882 har Magistraten äran till Herrar Stadsfullmäktige öfversända.

På Magistratens vägnar:

J. von Haartman.

G. v. Pfaler.

Revisionsberättelse för år 1902.

Sedan underskrifne, hvilka jämte Kassören Alfred Schildt vid allmän rådstämman den 18 december 1902 blifvit utsedde till revisorer för granskningen af Helsingfors stads räkenskaper och förvaltning under sagda år; slutfört vårt uppdrag, få vi däröfver afgifva följande berättelse.

Revisorerne sammanträdde efter erhållen kallelse den 2 mars innevarande år inför Magistraten, hvarvid till revisorerne öfverlämnades såväl Drätselkontorets som de till stadens öfriga förvaltningsgrenar hörande böcker och redovisningar jämte

verifikationer, och utsågs härvid i enlighet med § 1 i den vid allmän rådhusstämma den 3 mars 1902 antagna instruktionen för stadens revisorer till ordförande underskrifven Saurén.

Vid sammanträde den 10 mars vidtog granskningen af räkenskaperna, hvarvid på grund af § 2 i instruktionen arbetet fördelades revisorerne emellan å följande grupper, nämligen:

I. för revisionen af Trafikkontorets, Hamnkontorets och Brandvärkets förvaltning och räkenskaper: Kassören Schildt och underskrifven Sourander;

II. för revisionen af Polisinrättningens, Fattigvårdsstyrelsens och Hälsovårdsnämndens förvaltning och räkenskaper: underskrifne Lucander och Söderholm;

III. för revisionen af undervisningsväsendets och särskilda Stadsfullmäktige underlydande bestyrelsers förvaltning och räkenskaper samt redovisningen öfver staden åliggande allmänna onera: underskrifne Malmberg och Sundholm;

IV. för revisionen af Byggnads- och Vattenledningskontorens förvaltning och räkenskaper: underskrifne von Knorring och Kruskopf;

V. för revisionen af redovisningarna angående stadens skulder och ämbetsverk, kommunalförvaltningen, inkomsterna af räntor, stadens fasta egendom, tomtlösen, tomtören och uttaxeringen, äfvensom rörande diverse inkomster och utgifter, pensioner samt förvaltningen af de till staden donerade fonder: underskrifne Hornborg och Saurén.

Därjämte uppdrogs åt underskrifne von Knorring och Sourander att verkställa granskningen af Belysningsvärkets räkenskaper.

Jämlikt Stadsfullmäktiges därom fattade beslut har inventeringen af staden tillhöriga materialförråder och öfrig lösegendom varit öfverlämnad åt särskilda för ändamålet utsedde inventeringsmän, hvadan revisorerne icke haft att därmed taga befattning. Det af inventeringsmännen afgifna utlåtandet har dock delgifvits revisorerne för att tjäna till upplysning vid revisionen.

Revisionen af särskilda förvaltningsgrenar.

I följd däraf att underskrifne von Knorring och Sourander medan revisionen pågått nödgäts tidtals vara frånvarande från orten och dessutom varit upptagna af granskningen utaf Belysningsvärkets räkenskaper hafva några mindre jämkningar i afseende å fördelningen å en del af ofvanberörda grupper ägt rum. På grund af specialgranskningen af de olika inrättningarnas förvaltning och räkenskaper meddelas följande utlåtande:

Trafik- och Hamnkontorens samt *Brandvärkets* räkenskaper hafva icke föranledt någon erinran. I följd af minskad import ha tolags- och hamnafgifterna äfven för år 1902 understigit de beräknade beloppen 208,000 och 200,000 mark med resp. 11,396 mark 84 penni och 18,668 mark 64 penni.

Räkenskaperna för *polisinrättningen*, *fattigvården* samt *sundhets- och sjukvården* hafva befunnits riktiga. Vid förvaltningen af fattiggården och sjukhusen ha revisorerne ånyo fäst sin uppmärksamhet vid det jämväl i revisionsberättelsen för senaste år beträffande förvaltningen i allmänhet påpekade förhållandet att för föranskaffandet af sådana förnödenheter, som erfordras i större mängder, hvarken entreprenadsystemet eller partiköp begynt användas, ehuru lägre och jämnare pris sålunda bort vara att påräkna.

Granskningen af redogörelserna angående *undervisningsväsendet* och öfriga till grupp III hörande förvaltningsgrenar hafva icke lämnat skäl till anmärkning.

Inom de betydande budgetsgrupper, som falla under *Byggnads- och Vattenledningskontorens* förvaltning, hafva anslagen i flere fall öfverskridits, men då dessa ökade utgifter dels icke kunnat förutses, såsom de af den snörika vintern föregående år förorsakade stegrade kostnaderna för renhållningsväsendet, dels annars synt motiverade och motvägts af besparingar å anslagen i andra fall, kunna totaldifferenserna 14,177 mark 59 penni å Byggnadskontorets till 905,750 mark upptagna anslag och 23,176 mark å Vattenledningskontorets utgiftsstat, 437,570 mark, icke anses synnerligen stora.

Beträffande grupp V eller den del af räkenskaperna, som närmast handhafves af *Drätselkontoret*, hänvisas till de af revisorerne i sammanhang med granskningen af förvaltningen i dess helhet gjorda uttalanden.

Enligt instruktionen för Helsingfors stads Drätselkontor åligger det *Stadskamreraren* att under Drätselkammarens inseende förvalta och bokföra de under drätselverkets vård stående donerade fonder. I praxis har denna bestämning tillämpats så, att såväl bokföringen af fonderna med deras inkomster och utgifter som in- och utbetalningarna å fondernas medel ske genom Stadskamreraren. I likhet med hvad i revisionsberättelsen för senaste år redan uttalats, kunna revisorerne icke håller nu undgå att påpeka det oriktiga i denna med grundprincipen för en ordnad penningeförvaltning icke öfverensstämmande och af åberopade stadgande i instruktionen för Drätselkontoret ej håller påkallade praxis. Härtill kommer att Stadskamrerarens tid äfven annars tillräckligt tages i anspråk af den honom åliggande ledningen af Drätselkontorets arbeten och öfriga på honom ankommande tjänstegöromål, för att han därutöfver skall vara betungad med att utom bokföringen af donationsfonderna handhafva jämväl kassan.

Hvad förvaltningen af donationsfonderna under år 1902 i öfrigt vidkommer, har därvid någon annan påminnelse ej varit att anteckna, än den i senaste revisionsberättelse äfvenledes påpekade omständigheten, att hvarken af bokföringen

eller därtill hörande verifikater dagen för inbetalningen af räntemedel och dividend-der alltid framgår.

En väsentlig uppgift för revisorerne af kommunala räkenskaper består i att kunna öfvertyga sig om i hvad mån inkomsterna och utgifterna inom de olika förvaltningsgrenarna och inrättningarna öfverensstämja med den för desamma fastställda årsbudgeten. *Belysningsvärkets* räkenskaper för år 1902 har ännu ej varit uppställda efter ett sådant system, att en dylik granskning skulle hafva möjliggjorts. I bokföringen för innevarande år har dock, enligt hvad revisorerne meddelats, ifrågasvarande olägenhet blifvit aflägsnad.

Såsom af de för inventeringen af stadens lösa egendom utsedde inventeringsmännens utlåtande framgår, har gasvärkets stenkolslager vid utgången af år 1902 kunnat endast närmelsevis uppskattas, och har det vid sådant förhållande ej håller låtit sig göra att i denna del kontrollera räkenskaperna, såvidt de grunda sig på den utgående balansens uppgifter.

Vid stadens öfvertagande af gasväirket förutsattes att det nuvarande gasväirket endast för en mycket begränsad tid kunde tillfredsställa det växande behovet af gas för belysnings- och värmeändamål. Då den plats, på hvilken gasväirket befinner sig, ej tillåter vidare utvidgning af detsamma, och gasvärksdrift på tvänne skilda håll i staden icke torde ställa sig ekonomisk, blir gasvärkets flyttning till annan plats i en snar framtid nödvändig, enligt uppgift af gasvärkets värkställande direktör inom högst 10 år. Vid ifrågasvarande tidpunkt representeras gasvärkets verkliga värde blott af tomtvärdet, rörnätet och inventarierna. Enär gasvärkets inköpsvärde, 1,400,000 mark, ej, såsom fallet var med vattenledningens anläggningskostnad, helt och hållet uteslutits från årsbokföringen utan gasväirket skötes för stadens räkning såsom en enskild affär, kräfver dess rationela drifvande äfven att den betydande kapitalförlust å gasvärkets fasta inrättningar, som snarligen måste inträda, redan på förhand utjämnas genom tillräckliga afskrifningar, så att kapitalvärdet vid den förestående flyttningen såvidt möjligt icke finnes bokfördt högre än hvad det i verkligheten utgör. Belysningsvärkets bokslut upptager emellertid en afskrifning af endast $7\frac{1}{2}\%$ på byggnader, ugnar, gasklockor och apparater vid en medelafskrifning af $5,45\%$ å de ingående balansernas belopp öfverhufvud. I följd häraf har den disponibla årsvinsten från gasväirket utfallit relativt hög. Det är icke obekant för revisorerne att af Belysningsvärkets styrelse tidigare gjord framställning om större afskrifningar å gasväirket icke vunnit Stadsfullmäktiges beaktande, men då det på anförda skäl är af vikt att stadens bokföring upptager möjligast riktiga värden å dess egendom, hafva revisorerne funnit det vara anledning att frågan ånyo kommer under ompröfning.

Till uppkomsten af den bokförda höga årsvinsten från gasväirket har ock ett annat förhållande bidragit, som revisorerne ansett det vara sin skyldighet att beröra. På sätt en till det af kommissionen för gatubelysningens ordnande afgifna betänkande af den 21 maj 1898 fogad bilaga upplyser, erlade staden sagda år till

gaslysningsbolaget ett pris af 26,74 penni per m³ lysgas, men betänkanudet vidhandengifver därjämte, att bolaget erbjudit sig att i händelse kontraktet med staden förnyades för en tid af 10 år framåt från år 1900, leverera gasen till ett pris af 2¹/₂ penni per bränntimme, hvilket då motsvarade 17,66 penni per m³. Antager man nu, att gaslysningsbolaget med användande af mera ekonomiska brännare skulle uppnått en lägre gaskonsumtion per bränntimme, skulle detta väl ha medfört höjning af priset, beräknadt efter kub. meter, med måhända ända till 30 å 40 %₀, men i ingen händelse hade det stigit till det dåvarande priset 26,74 penni.

Emellertid upptages för närvarande priset å den gas, som levereras till staden, till 30 penni per m³, medan gasværkets själfkostnad för gatulyningen, enligt hvad af Belysningsværkets berättelse kan inhämtas, utgör för år 1902 17,4 penni. Då det väl måste anses oriktigt att staden för sin gaskonsumtion erlägger ett enhetspris, som, äfven om de vid Belysningsværkets bokslut gjorda afskrifningarna tagas i betraktande, vida öfverstiger själfkostnaden, synes en nedsättning af det staden debiterade gaspriset för framtiden fullt påkallad, hälst detta äfven komme att leda till att den bokförda vinsten å gasværksdriften blefve mera exakt.

Granskningen af bokslutet och förvaltningen i dess helhet.

Resultatet af stadens bokslut finnes på ett åskådligt och beträffande de olika förvaltningsdetaljerna synnerligen upplysande sätt sammanfattadt i den af Drätselkontoret uppgjorda berättelsen för år 1902. Om de däri ingående uppgifternas öfverensstämmelse med böckerna för samma år äfvensom om bokslutets riktighet hafva vi öfvertygat oss, detta under förutsättning att de i bilanserna ingående värdeuppgifterna för lager och materialier hafva sin motsvarighet i värligheten, hvarom vi icke kunna uttala oss, då såsom tidigare framhållits granskningen af dessa varit öfverlämnad åt särskilda inventeringsmän. Af Drätselkontorets berättelse framgår, att inkomsterna med det högst betydande beloppet af 562,779 mark 35 penni öfverstigit de i staten beräknade, detta oaktadt såsom förut antydts en del inkomstposter visat brist och anslagen för utgifterna måst i många fall öfverskridas. Öfverskottet å inkomsterna fördelar sig hufvudsakligast på den genom ökad byggnadsvärksamhet stegrade tomtlösen med 381,739 mark 59 penni, bouppteckningsprocenter 59,076 mark 60 penni och öfverskott å kalkylerad vinst från gasværket 49,242 mark 22 penni.

Enligt böckerna utgjorde hela nettovinsten för gasværket 133,903 mark 37 penni, hvaraf 22,661 mark 15 penni öfverförts till kapitalkontot och återstoden 111,242 mark 22 penni observerats såsom „disponibel“ vinst. Såsom i det föregående framhållits, har denna vinst till en del uppkommit därigenom att staden påförts ett alltför högt pris för dess gasförbrukning. En följd af detta beräkningsätt är ock att stadens odisponerade behållning ej blott för senaste år utan jämväl

framgent kommer att tillföras stora summor, hvilka dock icke kunna göras för dess behof disponibla, under det att å andra sidan gasvärkets kapitalvärde balanseras med ett belopp, som detsamma alldeles icke motsvarar. Det riktiga synes oss därför vara att af den nettovinst, som bokslutet, efter det afskrifningar i enlighet med härintills följda grunder skett, har att uppvisa, förslagsvis 70,000 mark, motsvarande 5 % å inköpspriset, öfverföres till kontokuranträknungen med staden, och återstoden i analogi med hvad af revisorerne tidigare uttalats, anslås till ytterligare afskrifning å värdet af gasvärkets fasta inrättningar.

Bland diverse debitorer upptager bilansen posten G. Jansson med ett belopp af 616 mark 49 penni. Denna summa utgör återstoden af en fordran, ursprungligen stor 1,905 mark 76 penni, som uppkommit i följd af numera aflidne Byggmästaren Gustaf Janssons underlåtenhet att fullgöra särskilda kompletteringar å brandvärkets hus, hvilka ålegat honom i egenskap af entreprenör för byggnadsarbetet. Sedan Janssons bo upplåtits till konkurs, hade Drätselkammaren hos hans borgesmän utsökt nästsagda belopp, men Rådstufvurätten genom utslag af den 22 december 1894 förkastat käromålet såsom sentida väckt, enär ifrågavarande talan icke anhängiggjorts inom natt och år efter den tid, inom hvilken Jansson bort hafva afhjälpt ifrågavarande felaktigheter. Sedermera hafva de personer, som voro ledamöter i Drätselkammaren vid den tid, då antydda försummelse ägde rum, efter hufvudtalet, ersatt stadskassan sagda förlust, så när som på två af dem, hvilka vägrat att häri deltaga. Jämlikt § 26, jämförd med §§ 10 och 18 mom. 2 i reglementet för Drätselkammaren, är det enligt revisorerens mening uppenbart att de ledamöter i Drätselkammaren, genom hvilkas försummelse att bevaka stadens rätt gentemot Byggmästaren Janssons borgesmän staden åbragts skada, äro därför ansvarige; och borde förty åtgärd vidtagas att i rättegångsväg utfå det resterande beloppet af de tvänne ledamöter, hvilka icke fullgjort sin ersättningskyldighet, innan talan därom varder preskriberad. Detta yrkande från revisorerens sida har förestafvats mindre af omsorg om att tillvinna staden det jämförelsevis ringa belopp, som saken i detta fall gäller, än af intresse för att ett prejudikat vunnas i en fråga af stor principiell betydelse.

Staden tillhöriga obligationer och aktier samt donationsfondernas värdepapper och lånehandlingar, äfvensom i Drätselkammarens förvar befintliga skuldsedlar och arrendekontrakt hafva af oss genomgåts och granskats. Under året inlösta utlottade obligationer och förfallna kuponger hafva uppräknats och förseglats. Drätselkammarens och särskilda nämnders protokoll ha äfvenledes blifvit genomgångna.

Det i Drätselkontorets berättelse enligt bilansen den 31 december 1902 upptagna kassasaldot öfverensstämmer med inventeringsprotokollet för samma dag.

Vid granskningen af restlängderna hafva anteckningar gjorts om de upplysningar vi kunnat meddela rörande däri upptagna, från orten afflyttade personer.

Utöfver de uttalanden af principiell art, som ofvan förekommit, har förvaltningen af stadens drätsel icke gifvit anledning till några anmärkningar, utan få vi därom afgifva det vitsord, att densamma äfven under nu ifrågavarande redogörelseår handhafts med sakkännedom och omtanke.

Öfver förvaltningen af stadens vattenledningslån af år 1876 samt nybyggnads- och regleringslånet af år 1882 bifogas föreskrifna berättelser.

Slutligen anse vi oss böra omnämna att Kassören Schildt efter det specialgranskningen slutförts varit bortrest och af sådan orsak icke varit i tillfälle att öfvervara justeringen af revisionsberättelsen och underskrifva densamma.

Helsingfors den 15 maj 1903.

Karl W. Saurén.

Alb. Hornborg.

Axel von Knorring.

G. W. Kruskopf.

Otto Lucander.

Emil Malmberg.

Gustaf Sourander.

Gösta Sundholm.

Karl Söderholm.

Berättelse om förvaltningen under år 1902 af Helsingfors stads vattenledningslån af år 1876.

Jemlikt Kejsrerliga Senatens resolution af den 17 maj 1876 rörande det af Helsingfors stad upptagna 5 % lån för inlösen af vattenledningen, få undertecknade, revisorer af Helsingfors stads räkenskaper för år 1902, afgifva följande redogörelse öfver lånets förvaltning under nämnda år:

Den 1 november utlottades obligationer till ett sammanlagdt belopp af 27,100 mark, nämligen:

Litt. A. 1,000 *Fr.* N:ris 55, 64, 94, 184, 362, 393, 413, 414, 470 = 9 st.

Litt. B. 500 *Fr.* N:ris 41, 74, 223, 314, 511, 527, 533, 541, 594, 600, 626, 632, 634, 747, 831, 881, 902, 933, 953, 1,064, 1,073, 1,111, 1,150, 1,186, 1,204, 1,396, 1,467 = 27 st.

Litt. C. 200 *Fr.* N:ris 100, 174, 282, 286, 370, 388, 406, 547, 632, 645, 704, 729, 850, 861, 874, 885, 905, 926, 930, 951, 1,073, 1,153, 1,217 = 23 st.

Stadens ansvarssumma för utelöpande obligationer utgjorde ultimo december 1901	<i>Fmf.</i> 1,239,792: 50
År 1902 inlöstes:	
utlottade obligationer till ett belopp af	<i>Fmf.</i> 22,945: —
samt kuponger till förfallna obligationer	” 557: 50
	” 23,502: 50
Ansvarssumma ultimo december 1902 <i>Fmf.</i>	1,216,290: —

Vid årets utgång utestodo förfallna, inlösta obligationer	<i>Fmf.</i> 11,000: —
med afdrag för inlösta kuponger	” 1,010: —
	” 9,990: —
Återstår till amortering <i>Fmf.</i>	1,206,300: —

Af förfallna kuponger funnos utelöpande ultimo december 1901 sammanräknadt	<i>Fmf.</i> 1,840: —
År 1902 till inlösen förfallna kuponger	” 60,960: —
	<i>Fmf.</i> 62,800: —

Under året inlöstes kuponger för	<i>Fmf.</i> 61,552: 50
Under året preskriberades kuponger	” 30: —
	<i>Fmf.</i> 61,582: 50
eller efter afdrag af kuponger till förfallna obligationer	” 557: 50
	” 61,025: —
Återstår utelöpande förfallna kuponger <i>Fmf.</i>	1,775: —

Samtliga till lånet hörande under året inlösta obligationer och kuponger blefvo af oss uppräknade samt i konvolut med vår försegling och påteckning om innehållet till förvar i Drätselkontorets hvalf öfverlämnade.

Helsingfors, den 15 maj 1903.

Karl W. Saurén.

Alb. Hornborg.

Axel von Knorring.

G. W. Kruskopf.

Otto Lucander.

Emil Malmberg.

Gustaf Sourander.

Gösta Sundholm.

Karl Söderholm.

Berättelse om förvaltningen under år 1902 af Helsingfors stads nybyggnads- och regleringslån af år 1882.

Jemlikt Kejsarliga Senatens resolution af den 4 augusti 1882 rörande det af Helsingfors stad upptagna $4\frac{1}{2}\%$ lån för nybyggnads- och regleringsarbeten, få undertecknade, revisorer af Helsingfors stads räkenskaper för år 1902, afgifva följande redogörelse öfver lånets förvaltning under nämnda år:

Den 1 november utlottades obligationer till ett sammanlagdt belopp af 53,500 mark, nämligen:

Litt. A. 3,000 *Fr.* N:ris 28, 75, 77, 102, 130 = 5 st.

Litt. B. 1,000 *Fr.* N:ris 5, 65, 69, 76, 130, 171, 187, 193, 198, 205, 250, 291, 296, 305, 306, 321, 334, 358, 465, 513, 559, 631, 639, 690 = 24 st.

Litt. C. 500 *Fr.* N:ris 8, 13, 14, 37, 39, 71, 131, 150, 175, 180, 185, 223, 245, 258, 275, 345, 402, 433, 453, 462, 474, 488, 507, 593, 678, 715, 732, 772, 775 = 29 st.

Stadens ansvarssumma för utelöpande obligationer utgjorde	
ultimo december 1901	<i>Fr.</i> 991,058: 75
År 1902 inlöstes:	
utlottade obligationer till ett belopp af	<i>Fr.</i> 52,027: 50
samt kuponger till förfallna obligationer	" 787: 50
	" 52,815: —
Ansvarssumma ultimo december 1902	<i>Fr.</i> 938,243: 75

Vid årets utgång utestodo förfallna, oinlösta obligationer	
med afdrag för inlösta kuponger	<i>Fr.</i> 19,500: —
	" 2,756: 25
	" 16,743: 75
Återstår till amortering	<i>Fr.</i> 921,500: —

Af förfallna kuponger funnos utelöpande	
ultimo december 1901 sammanräknadt	<i>Fr.</i> 1,226: 25
År 1902 till inlösen förfallna kuponger	" 42,626: 25
	<i>Fr.</i> 43,852: 50
Under året inlöstes kuponger för	<i>Fr.</i> 41,681: 25
med afdrag af kuponger till förfallna obligationer	" 787: 50
	" 40,893: 75
Återstår utelöpande förfallna kuponger	<i>Fr.</i> 2,958: 75

Samtliga till lånet hörande under året inlösta obligationer och kuponger blefvo af oss uppräknade samt i konvolut med vår försegling och påteckning om innehållet till förvar i Drätselkontorets hvalf öfverlämnade.

Helsingfors, den 15 maj 1903.

Karl W. Saurén.

Alb. Hornborg.

Axel von Knorring.

G. W. Kruskopf.

Otto Lucander.

Emil Malmberg.

Gustaf Sourander.

Gösta Sundholm.

Karl Söderholm.

Utskottsbetänkande med anledning af ifrågasatt reorganisation af ekonombefattningen vid stadens folkskolor.

Enligt gällande reglemente för folkskolorna i staden antager Folkskoledirektionen en ekonom för den ekonomiska förvaltningen af folkskolorna. Denna befattning, hvilken för närvarande skötes såsom bisyssla, är förenad med ett årsarvode af 2,500 mark. I sammanhang med uppgörandet af 1903 års budget föreslog Folkskoledirektionen att arvodet för ekonomen skulle höjas till 3,000 mark. Detta förslag motsades likväl af Drätselkammaren, som anmärkte *) att en sådan löneförhöjning nu endast skulle fördröja en reorganisation af ekonombefattningen. Denna befattning hade nemligen efterhand blifvit så betydande, att för dess handhavande med nödig ordning och sparsamhet vore af vigt att den icke vidare skulle skötas såsom blott och bart bisyssla, utan borde den ombesörjas af en person, som kunde helt egna sig åt sysslandet. Ense med Drätselkammaren derom, att sagda befattning icke vidare borde skötas såsom bisyssla, ansåg dock budgetutskottet **) icke, i likhet med Kam-maren, lämpligt vara att frågan om en reorganisation af befattningen skulle stanna vid uttalandet af ett önskningsmål, utan höll före att Stadsfullmäktige borde taga initiativ till en förändring härutinnan. Om, såsom utskottet tänkte sig, till ekonomens tjänsteåligganden skulle höra att närmast handhafva värden om skolbyggnaderna, inventarierna och arkivet, att öfvervaka remontarbeten, att verkställa uppköp af nödigt material, att anskaffa beklädnad åt medellösa elever, att uppsätta aflöningslistor, att verkställa alla förekommande utbetalningar samt att utöfva öfverinseendet öfver betjeningen och renhållningen inom skollokalerna, följde deraf omedelbart att befattningen borde handhavas af en person, som helt och hållet egnade sin tid deråt samt dagligen vore tillstädes å folkskolornas kansli. Under denna förutsättning borde den med tjänsten förenade lönen fastställas till 4,000 å 5,000 mark, hvar-jemte i betraktande af befattningens ansvarsfullhet densamma borde besättas af Stadsfullmäktige på framställning af Folkskoledirektionen. Utskottet föreslog därför att Fullmäktige ville anmoda direktionen att inkomma med förslag till omorganisation af ekonombefattningen vid folkskolorna i hufvudsaklig öfverensstämmelse med

*) Se tr. handl. n:o 40 för 1902 pag. 61.

**) Se tr. handl. n:o 48 för 1902 pag. 8.

ofvan angifna punkter. Budgetutskottets berörda framställning blef derpå jemväl vid sammanträde den 20 december 1902 af Fullmäktige godkänd.

Med föranledande af Stadsfullmäktiges omordade beslut inkom stadens folkskoleinspektor i skrifvelse af den 31 sistlidne januari till Folkskoledirektionen med ett uttalande i ämnet (bil. 1), dervid folkskoleinspektor i hufvudsak tillstyrkte de af Fullmäktiges budgetutskott förordade förändringarna samt bifogade ett af honom uppgjort förslag till ändringar i och tillägg till reglementet för folkskolorna i Helsingfors af den 4 oktober 1892 (bil. 2). Folkskoleinspektors förslag omfattades likväl icke af Folkskoledirektionen, som i skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 6 innevarande maj (bil. 3) hemställde att frågan om en omorganisation af ekonombefattningen och dermed sammanhängande ändring af folkskolereglementet skulle få förfalla, jemte det direktionen upprepat sitt tidigare förslag att, på grund af folkskoleområdets starka utvidgning, ekonomens arvode skulle höjas med 500 mark. Från direktionens flertal voro dock två ledamöter skiljaktiga, de der för sin del anslöto sig till folkskoleinspektors åsigt i ämnet (bil. 4).

Vid sammanträde den 26 dennes uppdrogo Fullmäktige åt undertecknade att till Fullmäktige inkomma med betänkande i saken.

Vid behandlingen af ifrågavarande ärende har utskottet anslutit sig till Drättselkammarens, af budgetutskottet och folkskoleinspektor understödda förslag att ekonomiförvaltningen vid folkskolorna ej vidare skulle skötas såsom en bisyssla, utan överlemnas åt en funktionär, den der icke vore af annan egentlig tjänsteverksamhet hindrad att odeladt egna sig åt denna viktiga sysselsättning. Hvad Folkskoledirektionen emot förslaget anfört, finner utskottet för sin del icke ega afgörande betydelse. Gällande reglemente för folkskolorna är visserligen icke äldre än från år 1892, men sedan sagda tid har budgeten för folkskolorna stigit från 363,162 mark 28 penni nämnda år till 728,597 mark 50 penni för år 1903, hvarför det, enligt utskottets tanke, vore alldeles oförlåtligt om allt fortfarande icke större omtanke än hittills skulle komma folkskolornas ekonomi till del.

Då, efter utskottets åsigt, närmare bestämmingar angående ekonomens tjänsteåligganden icke behöfde intagas i folkskolereglementet, utan kunde ingå i särskild, af Stadsfullmäktige för ekonomen fastställd instruktion, blefve någon ändring i sagda reglemente icke af sådan anledning erforderlig. Emellertid kan 49 § i reglementet, som innehåller gällande föreskrifter angående ekonomen, tolkas och har äfven tolkats på sätt som icke står i öfverensstämmelse med 15 § i förordningen angående organisation af folkskoleväsendet i landet, gifven den 11 maj 1866. Omordade 49 § lyder nemligen: „Folkskoledirektionen väljer årligen, sedan den genom förnyade val blifvit fulltalig, bland sina medlemmar en ordförande och för protokollföringen och brevexlingen en sekreterare. För den ekonomiska förvaltningen eger direktionen antaga en ekonom“. Med anledning häraf har till ekonom antagits en utom direktionen stående person.

Åberopade förordning åter föreskrifver att ekonomen skall väljas af folkskoledirektionen „bland direktionens medlemmar“. Ett förtydligande af folkskolereglementet i sådant syfte torde alltså vara önskligt.

Af ofvan berörda stadgande i folkskoleförordningen framgår jemväl att det tidigare uttalade önskningsmålet att ekonomen vid folkskolorna, med afseende å befattningens vikt och de betydande penningebelopp, som gå genom hans händer, skulle utses af Stadsfullmäktige, icke kan förvärligas, såsom stridande mot förordningens föreskrift. Nödig bestämmanderätt vid tjenstens besättande kan emellertid Stadsfullmäktige förbehållas sålunda att Fullmäktige vid valet af ledamöter i direktionen tillse att en bland dem eger den för ekonomigöromålens skötande behöfliga kompetensen samt är hugad att åtaga sig sysslandet.

Vidkommande de ekonomen åliggande göromålen i detalj har utskottet i hufvudsak omfattat folkskoleinspektors förslag, som synes uppgjordt med anslutning väsentligen till hvad senaste budgetutskott derom uttalat. Då utskottet likväl hållit före att ekonomen borde syssla enbart med skolornas ekonomi, hafva de bestämmingar i förslaget, som afse att åt honom öfverlemna värden om folkskolornas arkiv samt att biträda folkskoleinspektorn vid särskilda kansligöromål samt skolråden med upprättandet af förteckning öfver folkskoleelever och insamlandet af uppgifter på i skolåldern varande barn inom kommunen, de der icke besöka skola, icke intagits i det förslag till instruktion för ekonomen, som af utskottet upprättats. Beträffande ekonomens tjenstgöring å kansliet har utskottet ansett densamma böra bestämmas till minst en timme dagligen hvarje söckendag under terminerna samt till lika lång tid en söckendag hvarje vecka under ferierna, då ekonomens närvaro i staden är af behovet påkalladt särskildt med afseende å de remontarbeten, som pågå medan skolorna äro stängda. — För öfrigt kunna, der omständigheterna sådant påkalla, ändringar i och tillägg till instruktionen utan svårighet af Stadsfullmäktige vidtagas.

I fråga om de löneförmåner, som borde åtfölja befattningen, har utskottet icke kunnat undgå att röna intryck af Folkskoledirektionens anmärkning derom att det af inspektorn föreslagna arvodelt är alltför högt, och har utskottet för sin del stannat vid att föreslå ett arvode af 5,000 mark med förhöjning af 500 mark efter 5 års och ytterligare 500 mark efter 10 års tjenst. Hvad åter tidpunkten beträffar, då den föreslagna reformen af ekonombefattningen borde genomföras, så torde densamma omedelbart kunna ske, enär Stadsfullmäktige vid nu förestående val af två medlemmar i direktionen äro i tillfälle att deri invälja lämplig person.

Utskottet får alltså värdsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta:

att antaga närslutna förslag till instruktion för ekonomen vid stadens folkskolor;

att till arvode åt ekonomen anslå 5,000 mark årligen med 500

marks förhöjning efter fem och ytterligare 500 marks förhöjning efter tio års tjänst; samt

att utverka sådan ändring af 49 § i gällande folkskolereglemente, att sagda § komme att erhålla följande lydelse:

Folkskoledirektionen väljer årligen, sedan den genom förnyade val blifvit fulltalig, bland sina medlemmar en ordförande, för den ekonomiska förvaltningen en ekonom samt för protokollföringen och breffvexlingen en sekreterare.

Då genom instruktionen det arbete med aflöningslistornas utskrifvande, som för närvarande åligger sekreteraren, blefve öfverflyttadt å ekonomen,

torde budgetutskottet uppmanas att taga i öfvervägande, huruvida icke sekreterarens i Folkskoledirektionen aflöning, som i tiden höjts från 600 mark till 1,200 mark i och för detta syslande, kunde undergå någon minskning.

Helsingfors, i maj 1903.

Emil Schybergson.

Mauritz Hallberg.

Edvin Castrén.

Instruktion för ekonomen vid Helsingfors stads folkskolor.

Ekonomen vid stadens folkskolor omhänderhar den ekonomiska förvaltningen och vården af skolornas egendom.

I sådant afseende åligger ekonomen:

- a) att på ordförandens i folkskoledirektionen requisition uttaga behöfliga penningemedel och verkställa utbetalningar, med undantag af månatliga löner och arvoden, samt att för hvarje månad häröfver afgifva redovisning till Drätselkammaren;
- b) att månatligen utskrifva listorna i och för utanordnande af löner och arvoden åt samtliga i skolornas tjänst anställda personer;
- c) att jemte inspektor biträda direktionen vid uppgörandet af budgetförslaget;
- d) att förmedla anskaffandet af beklädnad åt medellösa folkskoleelever;
- e) att handhafva vården om skolbyggnaderna, föreslå och öfvervaka nödig-

befunna remontarbeten å skollokaler och inventarier samt föra förteckning öfver de sistnämnda;

f) att efter inhemtadt utlåtande af vederbörande föreståndare och föreståndarinnor till- och afsätta vid skolorna behöfliga vaktmästare, gårdskarlar och städer-skor; samt

g) att under terminerna hvarje söckendag och under ferietiden minst en dag i veckan å bestämd tid, åtminstone en timme dagligen, stå att träffas å folkskolornas kansli.

INSPEKTOR
FÖR
HELSINGFORS STADS
FOLKSKOLOR.

Bilaga I.

Helsingfors,
den 31 januari 1903.

Till Folkskoledirektionen.

I skrifvelse af den 12 innevarande januari har Magistraten meddelat Folkskoledirektionen, att frågan om en omorganisation af ekonombefattningen vid stadens folkskolor varit föremål för behandling inom Stadsfullmäktige samt att Herrar Stadsfullmäktige anmodat Direktionen att afgifva utlåtande angående ombildning af nämnda befattning i hufvudsaklig öfverensstämmelse med synpunkter, hvilka i skrifvelsen finnas närmare angifna. Med anledning häraf och på grund af denna frågas stora betydelse för administrationen af folkskolorna har jag ansett mig böra till Direktionen afgifva skriftligt uttalande i frågan och anhåller jag att detta mitt uttalande finge åtfölja den skrifvelse, som Direktionen kommer att i ärendet aflåta till Stadsfullmäktige.

Under de senaste åren har det för Helsingfors stads folkskolor sedan 1892 gällande reglementet varit föremål för granskning och diskussion inom härför intresserade kretsar. Inom Stadsfullmäktige har väckts en motion i afsigt att åvägbringa en förändring af reglementet; äfven inom Folkskoledirektionen har af tvänne dess medlemmar ett förslag i likartadt syfte blifvit framställt, med anledning hvaraf folkskolornas lärarekår, som redan länge man och man emellan dryftat frågan om en reglementsförändring, beredts tillfälle att uttala sig i ärendet. Allt detta vittnar otvetydigt om att en förändring af reglementet för folkskolorna i Helsingfors är ett sedan länge ganska allmänt känt behof.

Vid en granskning af de i detta afseende gjorda förslagen och de synpunkter, som vid frågans behandling gjort sig gällande, framgår med full tydlig-

het att de omständigheter, hvilka främst framkallat frågans upptagande på dagordningen, varit Helsingfors folkskoledistriktis år för år tilltagande storlek och den därigenom försvårade administrationen. Man har velat åstadkomma en decentralisation, en minskning i de skyldigheter, som äro åhvälfda inspektor; man har haft som ögonmärke att söka i inspektors ställning få till stånd den förändring, att han ej behöfde egna sin tid och sin uppmärksamhet åt en mängd detaljer, utan blefve i tillfälle att mera odeladt egna sig åt det, som måste vara det väsentliga i hans arbete: den pedagogiska ledningen inom skolorna.

Såsom förhållandena småningom utvecklats sig, påtvinga de inspektor en den mest mångsidiga verksamhet, till hvilken bland annat höra ärenden af rent ekonomisk natur, hvarför det ovilkorligen är af nöden att en del af de åligganden, som hittills varit med inspektorsbefattningen förenade, öfverflyttas på annan eller andra personer.

En i väsentlig grad genomgripande förändring af reglementet blir onekligen förr eller senare nödvändig, men med skäl kan ifrågasättas, huruvida den närvarande tiden är härför lämplig och om frågan redan nu kan anses tillräckligt förberedd. Att t. v. iakttaga en afvaktande hållning beträffande en omfattande förändring af reglementet borde dock icke utesluta möjligheten af en omorganisation i vissa delar af detsamma, särskildt i de delar, hvilka afse administrationen och den ekonomiska förvaltningen inom skolorna. Härför talar ej mindre den omständigheten, att Herrar Stadsfullmäktige af Direktionen infordrat utlåtande angående en omorganisation af ekonombefattningen, än ock det redan tidigare påpekade förhållandet, att i de förslag, som blifvit gjorda till förändring af reglementet, det väsentliga hänför sig till frågor af administrativ natur. Förslagen åsyfta dels införandet af en i andra länder förekommande öfverlärareinstitution, dels en utvidgad befogenhet för de redan nu vid våra folkskolor anställda föreståndarene och föreståndarinnorna, men dessutom fästes i tvänne af förslagen en hufvudvikt på inrättandet af en särskild sekreterare- och ekonombefattning, hvars innehafvare skulle utses af Stadsfullmäktige och få sig ålagd en ganska omfattande och arbetsdryg verksamhet.

Att en förändring i den ställning, föreståndare och föreståndarinnor för närvarande intaga, blir nödvändig, är otvifvelaktigt, i ty att desamma tills vidare utöfva sin verksamhet utan någon för dem utarbetad och fastställd instruktion, och emedan för dem ökade skyldigheter och rättigheter äro egnade att i afsevärd grad ej blott säkerställa administrationens detaljer, utan ock befordra en önskvärd samvärkan mellan de olika skolorna samt möjliggöra initiativ och uttalanden af lärarekollegierna. En förändring i detta afseende torde dock kunna anstå tills vidare, hvaremot en ombildning af ekonombefattningen borde omedelbart vidtagas, emedan ingen förändring i nu rådande förhållanden i högre grad skulle underlätta administrationen och möjliggöra för inspektor att mera odeladt kunna egna sig åt sin hufvuduppgift, än en förändring och utvidgning af ekonomens tjänsteåligganden.

I sammanhang härmed må äfven framhållas den stora fördel, som vunnas genom att hela den ekonomiska förvaltningen blefve anförtrodd en enda person, ty blott därigenom blir det möjligt att i folkskolebudgetens användning städse erhålla nödig öfverskådlighet. Ett ständigt samarbete mellan inspektor och ekonom är i hög grad önskvärdt och kunde detsamma åvägabringas, i händelse ekonomen genom förbättrade lönevilkor finge egna sin tid hufvudsakligen åt arbetet vid folkskolorna och sålunda bland annat äfven dagligen på bestämd tid vara tillstädes i folkskolornas kansli. Och slutligen må ytterligare framhållas att utvecklingen af stadens folkskolor och anordningen inom desamma onekligen skulle vinna, om en funktionär blefve ombetrodd den ekonomiska förvaltningens alla detaljer.

Men äfven andra åligganden än rent ekonomiska kunde och borde ingå i ekonomens tjänstebefattning, och skulle, om honom anförtroddes i någon mån äfven sekreteraregöromål, administrationen ytterligare underlättas. Utom att han ombesörjde en del å kansliet förekommande göromål och expeditioner, skulle åt honom öfverlemnas värden af folkskolornas arkiv samt äfven skyldigheten att tillhandahålla skolråden förteckningar öfver inom resp. skoldistrikt bosatta elever. En i nu gällande reglemente ingående bestämning, att medlemmarna i skolråden äro skyldiga förskaffa sig kännedom om de i skolåldern varande barn, som finnas inom deras område, har i allmänhet icke blifvit beaktad, men vore med hänsyn till det faktum, att en mängd sådana barn icke besöker skola eller i bästa fall afgår därifrån med endast några klassers kurs, det i högsta grad önskvärdt att kunna förteckna dessa för att sedan söka afhjälpa missförhållandet. De åtgärder, hvilka för erhållande af dylika förteckningar ansåges ändamålsenliga, borde kunna anförtros ekonomen att vidtaga i samråd med skolråden.

En enligt dessa grunder för ekonomen anordnad verksamhet komme onekligen att vara rätt arbetsdryg och ansvarsfull, hvarför en årlig lön för honom af 6,000 mark ingalunda kunde anses vara för högt tilltagen.

En omorganisation af ekonomens tjänsteåligganden påkallar vissa förändringar i det nu gällande reglementet, och tillåter jag mig därför föreslå, att åtgärd vidtages i syfte att däri få införda de ändringar och tillägg, hvilka i en härtill närsluten bilaga finnas angifna.

Adolf von Bonsdorff.

Bilaga 2.

Förslag till förändringar och tillägg i reglementet för folkskolorna i Helsingfors af den 4 oktober 1892.

I § 42, hvori inspektors åligganden antydast, utgå från sjette momentet orden „att vårda folkskolornas arkiv“ samt hela åttonde momentet.

I § 49 utgår den sista meningen „För den ekonomiska förvaltningen eger direktionen antaga en ekonom“.

Ordningsnummern för §§ 44 t. o. m. 51 förändras därhän, att 44 § blir den 47:de, 45 § blir den 48:de o. s. v.

Såsom nya paragrafer tillkomma följande:

44 §

För handhafvande hufvudsakligen af den ekonomiska förvaltningen och för vården af skolornas egendom antages af stadsfullmäktige på folkskoledirektionens förslag en ekonom, som subordinerar under inspektorn.

45 §.

Ekonomen åligger:

1) att på ordförandens i direktionen rekvisition uttaga behöfliga penningmedel, verkställa alla för folkskolorna nödiga utbetalningar, med undantag af månatliga löner och arvoden, och för hvarje månad till Drätselkammaren däröfver afgifva redovisning;

2) att månatligen utskrifva listorna i och för utanordnande af löner och arvoden åt samtliga i skolornas tjenst anställda personer;

3) att jämte inspektor biträda direktionen vid uppgörande af budgetförslaget;

4) att förmedla anskaffandet af beklädnad åt medellösa folkskolelever;

5) att ombesörja diariesföringen och en del expeditioner å folkskolornas kansli;

6) att vårda folkskolornas arkiv;

7) att handhafva vården om skolbyggnaderna, föreslå och öfvervaka nödiga befunda remontarbeten å skollokaler och inventarier samt föra förteckningar öfver skolornas inventarier;

8) att tillhandahålla skolråden förteckningar öfver de folkskolelever, hvilka äro bosatta inom de olika distrikten;

9) att i samråd med skolråden söka införskaffa uppgift på de i skolåldern varande barn inom kommunen, hvilka icke besöka skola;

10) att efter inhemtadt utlåtande af vederbörande föreståndare och föreståndarinnor till- och afsätta vid skolorna behöfliga vaktmästare, gårdskarlar och städerskor;

11) att om möjligt hvarje läsdag på bestämd tid anträffas å folkskolornas kansli.

46 §.

Ekonomens åtnjuter i årlig lön sextusen finska mark, hvartill kommer en förhöjning af femhundra mark efter fem års tjenst och ytterligare femhundra mark efter tio års tjenstetid.

Helsingfors, den 31 januari 1903.

Adolf von Bonsdorff.

DIREKTIONEN

FÖR

HELSINGFORS STADS FOLKSKOLOR

Helsingfors,

den 6 maj 1903.

Bilaga 3.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

I Magistratens skrifvelse af den 12 januari innevarande år underrättades folkskoledirektionen om att Herrar Stadsfullmäktige vid sammanträde den 20 nästvikna december beslutit uppdraga åt direktionen att inkomma med förslag angående en ifrågasatt omorganisation af ekonombefattningen vid stadens folkskolor. Med anledning häraf hade folkskoleinspektorn, friherre A. von Bonsdorff uppsatt ett skriftligt förslag i ärendet, hvilket på hans begäran jämte af honom inlämnad skrifvelse här bilägges. Sedan ifrågavarande handlingar cirkulerat bland direktionens medlemmar, upptogs frågan, hvilken tidigare upprepade gånger varit föremål för diskussion inom direktionen, till slutligt afgörande, och gjordes därvid i hufvudsak följande uttalanden.

Uppenbarligen åsyftade den omorganisation af vissa delar af folkskolornas administration och ekonomi, som ställts under debatt, att befria folkskoleinspektorn från några detaljarbeten, hvilka möjligen droge hans uppmärksamhet från hufvudföremålet för hans arbete, inspektionen och ledningen af undervisningen i folkskolorna. Men med skäl kunde ifrågasättas, huruvida nu gällande, för knappt mer än tio år sedan fastställda folkskolereglemente för staden behöfde undergå någon för-

ändring för att åstadkomma den åsyftade lindringen uti folkskoleinspektorns verksamhet. Fastmer kunde genom en riktig fördelning af arbetet mellan inspektor, hans kanslibitråde och ekonomen det nämnda målet vinnas på ett bättre och för stadskassan mindre betungande sätt än det, som af inspektor föreslagits. Till en sådan åsikt måste man osökt komma vid en närmare granskning af den instruktion för ekonomen, som ingår uti inspektors ändringsförslag.

Redan i första momentet möter ett förslag, vid hvars tillämpande i praktiken icke blott svårigheter utan äfven vådor kunna yppa sig. Däri föreslås nämligen, „att ekonomen på ordförandens i direktionen rekvisition äger uttaga behöfliga penningemedel, verkställa *alla* för folkskolorna nödiga utbetalningar, med undantag af månatligen återkommande löner och arvoden, samt för hvarje månad till Drätselkammaren därför afgifva redovisning“. Härvid bör märkas att det är betydliga summor, hvilkas utbetalning sålunda skulle af ekonomen i egenskap af en extra stadskassör verkställas. Enligt senaste budget uppgå „öfriga kostnader“, då aflöningarna afräknas, till närmare 170,000 mark, hvilken summa jämnt fördelad på årets tolf månader gör omkring 14,000 mark i månaden, men hvilket belopp själf-fallet under vissa månader, då större räkningar betalas, måste ökas med något tiotusental mark. Skulle åter ordalydelsen i Magistratens skrifvelse följas, däri ekonomen ålägges „att verkställa *alla förekommande utbetalningar*“, vore det nödvändigt att till ofvannämnda summor ytterligare månatligen addera beloppet af aflöningarna med något öfver 46,000 mark samt i slutet af maj, då tvenne månaders aflöning på en gång utbetalas, omkring 90,000 mark. Under hvems kontroll och ansvar dylika summor skulle åt ekonomen anförtros, tyckes icke vara i förslagen betänkt. Om också kontrollen i någon mån kunde åhvälfvas folkskoleinspektionens oaflönade ordförande, som ägde att utrekvirera penningarna, så skall väl näppeligen ansvaret kunna påbörjas honom, i händelse förlust drabbade stadskassan genom förvällande af den extra kassören, till hvars förfogande icke ens lämpligt förvaringsrum för större penningesummor utan betydande kostnader kan ställas.

Oaktadt enligt inspektors förslag i första momentet befattningen med aflöningarna är undantagen från ekonomens verksamhet, ålägges honom något inkonsekvent i andra momentet att månatligen utskrifva lönelistorna, hvilket arbete hittills utan minsta svårighet utförts af direktionens sekreterare. Någon minskning uti inspektors omtanke i denna punkt kunde ingalunda vinnas genom arbetets öfverflyttande på ekonomen, såvida han icke bland mycket annat också skulle göras till ett slags underinspektor, som ägde att följa med undervisningen och hålla reda på hvilka af lärarepersonalen som af sjukdom eller enskilda angelägenheter äro hindrade att utföra sitt skolarbete och hafva vikarie för sig. Men då detta väl icke kan vara meningen, måste folkskoleinspektorn liksom förut kontrollera lärarepersonalens uppgifter angående tjänstgöringen, och sedan detta skett, kan sekreteraren lika väl som ekonomen utföra det föga svåra arbetet med lönelistornas affattande.

Momenten 3 och 4 innehålla ingenting annat än sådant, som hittills utförts af ekonomen. Däremot ålägga momenten 5 och 6 ekonomen skyldigheter, hvilka synas vara fullkomligt främmande för hans egentliga verksamhet och rätteligen under inspektors öfverinseende, hvilket i ingen händelse kan saknas, tillkommer hans kanslibitråde. Ty om något äro väl diarietföring och kansliexpeditioner sådant, som borde åligga detta biträde, liksom äfven värden om arkivet lämpligare anföras nämnda biträde än ekonomen.

Medan moment 7 upptager sådant, som verkligen hör under ekonomens kompetens, af honom städse utförts och fortfarande utföres, påbörda åter momenten 8 och 9 ekonomen något, som med skolornas ekonomi icke har någon rimlig gemenskap, då de ju handla uteslutande om barnens skolgång, och således hör till inspektors speciella verksamhetsområde. Enligt dessa moment ålägges ekonomen att tillhandahålla skolråden förteckningar öfver folkskoleeleverna inom deras distrikt äfvensom att i samråd med skolråden söka införskaffa uppgift på de i skolåldern varande barn inom kommunen, hvilka icke besöka skola. De nämnda förteckningarna kunna efter inspektors anvisningar och på grund af uppgifter från pastorskansliet utan svårighet uppgöras af kanslibiträdet. Hvarken för detta sysslande eller för uppdragande af skolförsummelse, hvilket hufvudsakligen borde ligga stadens skolråd om hjärtat, kan användas en person, som framför allt är väl kvalificerad för den ekonomiska förvaltningen. Men väl måste inspektor anordna och ovillkorligen öfvervaka handhafvandet af denna angelägenhet.

Monumentet 10 lägger i ekonomens hand makten att „till- och afsätta vid skolorna behöfliga vaktmästare, gårdskarlar och städerskor“. Hittills har ekonomen skött detta värf under direktionens kontroll, för hvars upphäfvande intet skäl förefinnes.

I det 11:te momentet yrkas på att ekonomen „hvarje läsdag på bestämd tid anträffas å folkskolornas kansli“. Detta yrkande i förening med det, att ekonomen skall subordinera under inspektor och icke såsom hittills direkte under folkskoleledningen, tyckes visa att den nuvarande inspektorn med sitt förslag åsyftat att göra folkskoleekonomen till ett andra biträde å sitt kansli att användas, såsom orden falla, „för handhafvande hufvudsakligen af den ekonomiska förvaltningen och för värden af skolornas egendom“, men, enligt hvad här ofvan uppvisats, äfven till att utföra diverse andra uppdrag, hvilka äro fullkomligt främmande för dessa åligganden. Medan således å ena sidan inspektor vill blifva befriad från annat arbete än det, som rör inspektionen af undervisningen, yrkar han å andra sidan på ett dagligt samarbete med ekonomen äfven i ekonomiska frågor, hvilka honom förutan kunna och böra skötas af ekonomen under direktionens öfverinseende. Att inspektor då och då kan behöfva rådföra sig med ekonomen beträffande upphyrande af skollokaler, möblers anskaffande och reparation, skolrummens vård m. m. faller af sig själf, men för sådant ändamål kan ekonomen kallas till samtal med inspektor på folkskolekansliet eller på annat ställe, som för tillfället kan vara därför lämpli-

gare. Fattar man således ekonomens verksamhet riktigt och icke förblandar den med kanslibiträdets, blir hans dagliga dejourering å kansliet alldeles meningslös.

Åt inspektors kanslibitråde har hittills ägnats alldeles för liten uppmärksamhet. Dess arbete torde hufvudsakligen upptagits af renskrifning, men därmed kan dess arbetstid omöjligt i längden utfyllas. Klart är att, såsom ofvan framhållits, just denna funktionärs hufvuduppgift böra vara att „ombesörja å kansliet förekommande göromål och expeditioner, handhafva värden af arkivet, ombesörja diarieföringen samt tillhandahålla skolråden förteckningar öfver inom resp. skoldistrikt bosatta elever“, allt funktioner hvilka själfallet äro väl lämpade för ett kanslibitråde, men märkvärdigt nog enligt inspektors skrifvelse och hans instruktionsförslag påföras ekonomen. För detta sysslande borde äfven kanslibiträdets arbetstid med den nuvarande aflöningen af 1,200 mark om året räcka till. Ty vid jämförelse med likartade biträdessysslor vid andra verk, såsom brandstods- och lif försäkringsbolag, bankinrättningar, järnvägskanslier m. fl. fordras minst 4 å 5 timmars dagligt arbete för vinnande af motsvarande arfvodesförmåner. Inspektor Öhberg anlidade i ringa grad det först mot slutet af hans inspektionstid åt honom gifna kanslibiträdet, och den nuvarande inspektorn har alldeles för kort tids erfarenhet för att därpå skulle kunna byggas en sakenlig uppfattning af hithörande förhållanden. Skulle det emellertid, då helst något års erfarenhet vunnits, visa sig att större kompetens eller drygare arbete erfordras af kanslibiträdet för ett framgångsrikt utförande af ofvan anförda åligganden, må då en skälig förhöjning af dess arvode beviljas hellre än att genom fördubbling af ekonomens lön pålägga honom att i vissa fall biträda kanslibiträdet med arbeten, hvilka ingenting hafva att skaffa med hans egentliga verksamhet.

Hvad åter ekonomens arbetsfält vidkommer, skulle det i hufvudsak vara detsamma, som i praktiken utstakats för den nuvarande ekonomen och i själfva verket, enligt hvad ofvan utförda granskning gifver vid handen, tilldelats honom uti inspektors instruktionsförslag. Om vi med undantag af aflöningarna, hvarom tidigare yttrats, genomgå den i folkskolornas budget årligen upptagna listan å sådant, som under rubriken „Öfriga kostnader“ åligger ekonomen att ombesörja, och fråga hvad han däraf plägar redan nu utföra, så blir svaret: allt annat än det, som upptages under titlarna „undervisningsmateriel och material för handarbeten“. Bestyret härmed sköttes af inspektor Öhberg på grund af hans egen önskan, men att det utan svårighet när som helst kan öfverflyttas från inspektor till ekonomen inses lätt. I själfva verket är detta bestyr ganska ringa, då det hufvudsakligen består i att till boklädor eller handelsbutiker befordera af enskilda lärare och lärarinnor med inspektors bifall utskrifna rekvisitioner samt att granska inkomna räkningar; för dess öfvertagande af ekonomen skulle således knappt något tillskott till hans aflöning behövas.

I sammanhang med denna fråga står en annan, som tarfvar någon belysning, helst man därvid tyckes hafva fäst mycken vikt. Under diskussionen i folk-

skoledirektionen framhöll inspektor som ett vägande skäl för en omorganisation af ekonombefattningen den omständigheten, att man under nuvarande förhållanden omöjligt kunde månatligen få en öfversikt öfver utgifternas storlek, ej heller kunde få klart, huruvida mot slutet af året i de olika anslagen någon afsevärd brist vore att emotse. Orsaken härtill vore enligt inspektors förmenande den, att direktionens sekreterare utskrifver lönelistorna, att ekonomen ombesörjer rekvisitioner utom dem, som röra undervisningsmaterielen och som utfärdas af inspektor, samt att de större räkningarna utbetalas direkte af Drätselkontoret, medan mindre utgifter ombesörjas af ekonomen. Det kan emellertid utan möda inses, att det icke blott icke är omöjligt utan jämförelsevis lätt att få de ofvan anförda uppgifterna. Ville man af sekreteraren veta, huru mycket vid en viss tidpunkt ifrån årets början utbetalats i löner och huru mycket i arvoden, så kan han utan synnerlig svårighet ur lönelistorna räkna ut detta. Och hvad ekonomen beträffar, kan man redan nu af honom erhålla uppgifter på beloppet af alla rekvisitioner, såväl större som mindre, hvilka röra andra föremål än den tillsvidare icke af ekonomen rekvirerade undervisningsmaterielen. Oriktigt är nämligen påståendet att „inga annotationer beträffande af ekonomen utfärdade rekvisitioner göras“, ty i själfva verket hafva af den nuvarande ekonomen alla af honom gjorda rekvisitioner utskrifvits i tvenne exemplar, af hvilka det ena stannat kvar hos honom själf. På grund af dessa annotationer bör det för ekonomen icke vara svårt att vid behof när som helst lämna upplysning om huru mycket af respektive anslag vid en viss tidpunkt tagits i anspråk. Så t. ex. har ekonomen alltid mot årets slut hållit reda på tillgångarna i anslaget för beklädnadshjälp, för att icke anslagssumman skulle öfverskridas i denna post, hvilken med någon omtanke kunde behärskas. Härvid är naturligtvis bokföringen af rekvisitionerna hufvudsak; likgiltigt är det däremot, om penningarna för räkningarna utbetalas af ekonomen eller af stadskassören. Återstår således blott att också rekvisitionerna af undervisningsmaterielen öfverföras till ekonomen, hvilket såsom ofvan antyddes med lätthet kan ske; så behöfvas inga vidare reformer för att erhålla en fullt tillfredsställande öfversikt af budgetens användning.

Af ofvanstående granskning af inspektors uttalanden angående en omorganisation af ekonomtjänsten vid stadens folkskolor och hans förslag till instruktion för densamma framgår otvetydigt, att, om den genomfördes, en föga önskvärd sammanblandning skulle åstadkommas af tvenne alldeles olika sysslor, hvilka hvar för sig behöfva olika kvalificerade innehafvare. Därpå skulle följa snarare en försämring än förbättring af nu rådande förhållanden. Och därpå skulle sannolikt i framtiden härflyta allt större olägenheter, ty i samma mån som vårt folkskoleväsende utvidgas, fordras i allt högre grad en väl afpassad arbetsfördelning mellan därtill hörande funktionärer, för att de med framgång skola kunna utföra sina åligganden och icke omregleringar af tjänster alltför ofta behöfva ifrågakomma till tunga för stadens budget.

Hvad slutligen folkskoleekonomens aflönande, ställning och tillsättande be-

träffar, synes på goda grunder ingen annan förändring önskvärd, än att i anledning af folkskoleområdets utsträckning ända till Vallgård och Fredriksberg det tidigare föreslagna tillskottet af 500 mark beviljades, så att hans arfvode skulle uppgå till 3,000 mark. Detta arfvode torde ännu någon tid framåt vara tillräckligt för den, som verkligen har att sköta folkskolornas ekonomi och icke påbördas allehanda heterogena sysselsättningar. Inspektors förslag att öka arfvodet med icke mindre än 3,500 mark eller till 6,000 mark och därtill foga en förhöjning af 500 mark såväl efter fem som tio års tjänst synes i ingen händelse vara motiveradt. En sådan *aflöning* skulle dessutom gifva ekonomen en ställning, som ingalunda vore förenlig med beskaffenheten af hans befattning; den skulle göra honom till inspektors jämlike, hvilket illa harmonierade med instruktionens förslag att underordna honom inspektors myndighet.

Med den ökade aflöningen sammanhänger en föreslagen förändring i ekonomens tillsättande, gående ut på att han skulle väljas af Stadsfullmäktige och icke såsom hittills antagas af folkskoledirektionen. Äfven denna förändring vore ur flere synpunkter sedt mindre lycklig. Det är ingalunda lätt att påträffa en person, som i alla afseenden är lämplig för ekonombefattningen i det nuvarande än mindre i det föreslagna förändrade skicket, hvarför det sannolikt kunde hända, att en nyvald ekonom snart skulle visa sig olämplig för platsen. Vore han tillsatt af folkskoledirektionen, under hvars kontroll han fortfarande borde arbeta, så skulle han utan synnerlig svårighet kunna ersättas med en annan; men vore han tillsatt af Herrar Stadsfullmäktige, skulle saken endast efter många betänkligheter och lång tidsutdräkt, till skada för folkskolorna, fås förändrad. Det synes direktionen fullt i sin ordning att kanslibiträdet, som i följd af sin syssla är inspektor underordnad, likasom nu utan vidare tillsättes och afsättes af inspektor, samt att likaså ekonomen utan vidare omgångar antages och förafskedas af direktionen.

Slutligen anser folkskoledirektionen en minutiös detaljering af ekonomens instruktion i ingen händelse böra ingå i reglementet för folkskolorna, utan lämpligare kunna af direktionen eller Herrar Stadsfullmäktige fastställas.

I enlighet med det ofvanförda och på grund af nu rådande tidsförhållanden ansåg pluraliteten af folkskoledirektionens medlemmar, bestående af ordföranden, professor F. Gustafsson, samt ledamöterna arkitekt T. Höijer, lektor E. Lagerblad, handlanden A. L. Mellin och universitetsdocenten H. Pipping, att någon ändring af det år 1892 fastställda folkskolereglementet för Helsingfors' stad i den af inspektor angifna riktningen icke vore önskvärd och således icke borde ifrågakomma, utan att endast en sådan arbetsfördelning, efter af inspektor uppgjort förslag, skulle af direktionen genomföras, att inspektor mera ostördt finge ägna sig åt inspektionen af undervisningen och därmed sammanhängande göromål, medan ekonomiska angelägenheter så mycket som möjligt skulle öfverlämnas åt ekonomen samt arkivets vård, diarieföring, kansliexpeditionen och dylikt under inspektors öfverinseende skulle anförtros åt kanslibiträdet. För ett antagande af inspektors förslag

till organisation af ekonomens åligganden och instruktion för honom uttalade sig åter lärarinnan S. Streng och professor K. R. Wahlfors, hvilkas yttrande i ärendet enligt deras önskan här bifogas.

Folkskoledirektionen har således äran hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa

att en ifrågasatt omorganisation af ekonombefattningen vid stadens folkskolor och en därmed sammanhängande ändring af nu gällande folkskolereglemente finge förfalla, men

att på grund af folkskoleområdets starka utvidgning ekonomens arvode ökades med 500 mark.

På folkskoledirektionens vägnar:

F. Gustafsson.

Elis Lagerblad.

Bilaga 4.

Undertecknade anhålla att i den skrifvelse, Folkskoldirektionen till Stadsfullmäktige insänder med anledning af väckt förslag om förändring af ekonomtjänsten, följande motiv för vår, minoritens, afvikande ståndpunkt måtte beaktas.

Det förslag till förändringar i nu gällande folkskolereglemente, som inspektör uppgjort, i syfte att därigenom ej mindre få ekonombefattningen omorganiserad, än ock i reglementet inrycka särskild för denna befattning afsedd instruktion, synes oss af flere skäl förtjent af att så snart som möjligt förverkligas. Tanken att vid stadens folkskolor anställa en funktionär, som hade sig ombetrodd främst den ekonomiska förvaltningen och alla dess detaljer men dessutom en del sekreteraregöromål, är icke ny, i ty att densamma redan för inemot två år sedan inom Folkskoldirektionen väcktes af tvenne dess medlemmar. Sedermera har detta förslag varit föremål för en noggrann och omsorgsfull pröfning vid folkskolelärarekårens möten, hvarvid lärarekårens öfvervägande flertal odeladt uttalade sig för detta förslag, emedan det ansågs, att genom detsammans realiserande en afsevärd brist inom folkskoleadministrationen blefve afhjälpt. Då nu ytterligare Stadsfullmäktige äfven

funnit skäl föreligga att upptaga denna fråga och anmodat Folkskoledirektionen att i ärendet afgifva utlåtande, borde, tyckes det oss, direktionen obetingadt tillstyrka det i detta afseende gjorda förslaget. Frågan kan icke anses vara oförberedd, då den ju redan två år varit mer eller mindre aktuell, och folkskoleväsendets i hufvudstaden snabba tillväxt har synbarligen redan länge erfordrat förändringar i dess administration. Intet annat förslag synes i den grad kunna bringa till stånd en förbättring inom administrationens anordning, som det att vid folkskolorna fästa en tjänsteman, hvilken på samma gång ekonom och sekreterare, kunde genom en för sitt ansvarsfulla arbete i någon mån rikligare aflöning odeladt egna sin tid åt folkskolorna. Så länge en sådan funktionär ej finnes, ser sig inspektor själfvallet tvungen att splittra sin tid på en mängd detaljer inom administrationen, ej minst ekonomiska, hvarigenom han icke kan, så omfattande som stadens folkskoleväsende numera är, i önskvärd grad egna sin uppmärksamhet åt den pedagogiska ledningen inom skolorna, som ju dock måste vara hans hufvuduppgift. De åligganden, hvilka i inspektors förslag äro påförda ekonomen, borde ej fördelas på flere funktionärer, ty i sådant fall blefve deras befattningar bisysslor, och därpå synes dock en synnerlig vigt böra läggas, att innehafvaren af den eventuellt omorganiserade ekonom-befattningen bör hafva sitt hufvudsakliga arbete förlagdt inom folkskolorna. Om också hans åligganden blefve i någon mån olikartade, bör ej något tvifvel förefinnas att för en sådan befattning kunna erhålla en fullt lämplig person; såsom stöd för en sådan uppfattning må bland annat framhållas, huru inspektor länge och väl ansetts kunna handhafva de mest olikartade göromål. Det borde ej kunna betvivlas att en sådan nu föreslagen funktionär komme att i mycket afsevärd grad gagna folkskoleväsendet och befordra dess utveckling, och det måste uttryckligen betonas, hurusom nu rådande förhållanden fullkomligt omöjliggöra en nödvändig enhetlighet i den ekonomiska förvaltningen. Ända hittills har ekonomin varit fördelad mellan tre olika personer: folkskolekonomen, folkskolinspektorn och direktionens sekreterare. Detta har haft till följd att det icke varit möjligt att under årets förlopp överblicka folkskolebudgetens användning. Hvarken har det låtit sig göra att månatligen få en öfersikt öfver utgifternas storlek, och ej heller har det varit möjligt att under den senare delen af året klargöra, huruvida i de olika anslagen någon afsevärd brist vore att emotse. Att förhållandet varit detta är icke förvånansvärdt då inspektor befordrat alla af de enskilda lärarena utskrifna rekvisitioner på läromateriel, direktionens sekreterare utskrifvit lönelistorna, i hvilka ordinarie lärares och vikariers arvoden icke varit åtskilda, och ekonomen ombesörjt en mängd öfriga rekvisitioner och utbetalningar. Någon princip har icke förefunnits, då det gällt att särskilja mellan de utbetalningar, hvilka ekonomen verkställt genom sina i förskott uppburna medel, och de utbetalningar, som gjorts direkte af stadens drätselkontor. En mängd rekvisitioner betalas vid inlemnande af årsräkningar, och då ej annotation göres beträffande de summor, till hvilka rekvisitioner belöpa sig, är det icke möjligt att kontrollera, i hvilken grad anslagen i budgeten blifvit an-

litade. Skall någon enhetlighet och öfverskådlighet ernås i den ekonomiska förvaltningen af stadens folkskoleväsende, hvilket ju årligen förorsakar kommunen mycket stora utgifter, måste således ekonomtjensten ovilkorligen organiseras på annat sätt, än för närvarande är fallet.

Äfven vid att biträda med expeditioners utfärdande, vid värden af arkivet, hvars omsorgsfulla handhafvande är en viktig omständighet, vid diariesföringen, som ju dock borde ega rum vid hvarje verk, och vid införskaffande af uppgifter öfver i skolåldern varande barn, som icke besöka skola, hade ekonomen ett makt-påliggande arbete att utföra.

En ekonom, hvars lönevilkor ej vore alltför knapt tilltagna och som egnade sitt arbete främst åt folkskolan, kunde ständigt med inspektor samarbeta, ett förhållande som är önskvärdt och t. o. m. nödvändigt.

Helsingfors, den 14 mars 1903.

K. R. Wahlfors.

Sofia Streng.

*Utskottsbetänkande angående den för polisinrättningen i
Helsingfors fastställda nya stat.*

Uti skrifvelse för den 7 sistviken maj har Drätselkammaren anmält:

att enligt Nådiga förordningen af den 20 april d. å. ny stat blifvit för polisinrättningen härstädes fastställd, slutande å 693,120 mark, hvaraf ur allmänna medel skulle utgå 495,085 mark 72 penni per år samt ur stadens medel 198,034 mark 28 penni, medan stadens kostnader för polisinrättningen enligt härtills gällande stat med tillägg af särskilda utgifter, uti hvilka statsverket icke deltog, uti innevarande års budget beräknats till 168,563 mark 33 penni;

att till stadens andel i kostnaderna för polisinrättningen enligt den nya staten fortfarande borde läggas följande i stadens budget under polisvården observerade utgifter:

ålderstillägg åt 2 kommissarier	Fmk 1,000:—
hyror ved och lyse	„ 23,180:—
2 politiekarlar	„ 1,080:—
polisvård å Forsby	„ 2,090:—
underhåll af lifräddningsredskap	„ 200:—
matportioner åt häktade	„ 1,400:—
	<hr style="width: 50%; margin-left: auto; margin-right: 0;"/>
	Summa Fmk 28,950:—

att enligt föreskrift uti den nya staten dessutom erfordrades anslag i ett för allt:

för inventarier, stadens andel	Fmk 400:—
„ beväpningsartiklar, förslagsvis	„ 12,800:—
„ 8 nya hästar med ridtyg	„ 8,800:—
	<hr style="width: 50%; margin-left: auto; margin-right: 0;"/>
	Summa Fmk 22,000:—

men att deremot från stadens budget för polisrättningen för framtiden syntes kunna bortlemnas följande poster, hvilka icke funnes upptagna i eller hade stöd i den nya statens bestämmingar:

2 extra konstaplar för lönnkrögariets städfjande	Fmk	2,600:—
4 kvinliga biträden vid polishäktet	”	1,020:—
3 vaktkarlar ” ”	”	3,000:—
expenser utöfver i staten observerade belopp	”	500:—
renhållning	”	3,500:—
undervisningsmaterial för centralpolisen . . .	”	150:—
	Summa Fmk	10,770:—

Då från Poliskammarens sida anspråk framstälts på att den nya staten skulle tillämpas från början af nyssvikne maj månad, men detta, enligt en af Drätselkontoret uppgjord kalkyl nödvändiggjorde beviljandet af ett tillskottsanslag af c:a 61,000 mark, har Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige anhållit om förhållningsorder uti ämnet.

Vid föredragning den 26 nästlidne maj af Drätselkammarens ofvanberörda skrifvelse öfverlemnade Stadsfullmäktige den förberedande handläggningen af detta ärende åt ett särskildt utskott, till medlemmar hvori undertecknade invaldes.

För att åskådliggöra i hvilka delar den nya staten, hvilken enligt dess ordalydelse „skall temporärt införas för fem år framåt“, afviker från 1900 års stat, har utskottet uppgjort nedanstående jämförande öfversigt öfver de båda staterna:

1900 års stat			1903 års stat			Anmärkningar	
	För en. <i>Fmy.</i>	För alla. <i>Fmy.</i>		För en. <i>Fmy.</i>	För alla. <i>Fmy.</i>		
1 Polismästare, lön . . . . 7,000:— arvode . . 4,000:—	11,000:—	11,000:—	1 Polismästare, lön . . . . 7,000:— arvode . . 6,500:—	13,500:—	13,500:—	Polismästaren, dennes adjointer, kriminalkommissarien samt enhvar af de öfriga kommissarierna tillkomma löneförhöjning med 500 mark efter fem, tio och femton års tjänst. Enligt 1900 års stat var icke polismästaren berättigad till sådan löneförhöjning.	
personelt arvodestillskott åt dåvarande innehaf- varen af tjänsten . . .	1,500:—	1,500:—	1 Äldre polismästareadjoint, lön . . . . 6,000:— arvode . . 4,000:—	10,000:—	10,000:—		
1 Polisinspektör, lön . . . . 5,000:— arvode . . 3,000:—	8,000:—	8,000:—	1 Yngre polismästareadjoint, lön . . . . 5,000:— arvode . . 3,000:—	8,000:—	8,000:—		
1 Sekreterare, lön . . . . 2,000:— arvode . . 1,200:—	3,200:—	3,200:—	1 Sekreterare, lön . . . . 3,200:— arvode . . 1,800:—	5,000:—	5,000:—		Lösen, som af sekreteraren vid polisrättningen uppbäres för expeditioner, skall användas till förstärkande af inrättningens kansli-expensemedel. Tidigare tillföll sagda lösen sekreteraren.
1 Notarie, arvode	3,000:—	3,000:—	1 Notarie, lön . . . . 2,000:— arvode . . 2,000:—	4,000:—	4,000:—		
1 D:o d:o	2,400:—	2,400:—	1 Notarie, arvode	2,400:—	2,400:—		
1 Kanslist, d:o	1,200:—	1,200:—	1 Kanslist, d:o	1,500:—	1,500:—		
2 D:o d:o	1,000:—	2,000:—	3 D:o d:o	1,200:—	3,600:—		
1 Vaktmästare, arvode . .	1,100:—	1,100:—	1 Vaktmästare	1,200:—	1,200:—		
Polisafdelningarne			Polisafdelningarne				
1 Kriminalkommissarie, fö- reståndare för detektiva afdelningen, lön . . . . 5,000:— arvode . . 2,000:—	7,000:—	7,000:—	1 Kriminalkommissarie, fö- reståndare för detektiva afdelningen, lön . . . . 5,000:— arvode . . 3,000:—	8,000:—	8,000:—		
2 Kommissarier, lön . . . . 2,000:— arvode . . 1,800:—	3,800:—	7,600:—	1 Kommissarie i centrala afdelningen, lön . . . . 3,000:— arvode . . 2,000:—	5,000:—	5,000:—		
5 Kommissarier, lön . . . . 2,000:— arvode . . 1,600:—	3,600:—	18,000:—	6 Kommissarier, lön . . . . 2,000:— arvode . . 2,000:—	4,000:—	24,000:—		
			3 Kommissarier, lön . . . . 2,000:— arvode . . 1,600:—	3,600:—	10,800:—		
3 Öfverkonstaplar, lön . . . . 1,000:— arvode . . 800:—	1,800:—	5,400:—	6 Öfverkonstaplar, lön . . . . 1,000:— arvode . . 800:—	1,800:—	10,800:—		

4 Öfverkonstaplar, lön . . . . . 900:— arvode . . . . . 800:—	1,700:—	6,800:—	4 Öfverkonstaplar, lön . . . . . 900:— arvode . . . . . 800:—	1,700:—	6,800:—	Öfverkonstaplarnes ant från 17 till 21.
5 Öfverkonstaplar, lön . . . . . 800:— arvode . . . . . 800:—	1,600:—	8,000:—	5 Öfverkonstaplar, lön . . . . . 800:— arvode . . . . . 800:—	1,600:—	8,000:—	
5 Öfverkonstaplar, lön . . . . . 750:— arvode . . . . . 750:—	1,500:—	7,500:—	6 Öfverkonstaplar, lön . . . . . 750:— arvode . . . . . 750:—	1,500:—	9,000:—	
4 Konstaplar, lön . . . . . 750:— arvode . . . . . 750:—	1,500:—	6,000:—	15 Konstaplar, lön . . . . . 750:— arvode . . . . . 750:—	1,500:—	22,500:—	
14 Konstaplar, lön . . . . . 700:— arvode . . . . . 700:—	1,400:—	19,600:—	30 Konstaplar, lön . . . . . 700:— arvode . . . . . 700:—	1,400:—	42,000:—	
24 Konstaplar, lön . . . . . 650:— arvode . . . . . 650:—	1,300:—	31,200:—	40 Konstaplar, lön . . . . . 650:— arvode . . . . . 650:—	1,300:—	52,000:—	
34 Konstaplar, lön . . . . . 600:— arvode . . . . . 600:—	1,200:—	40,800:—	55 Konstaplar, lön . . . . . 600:— arvode . . . . . 600:—	1,200:—	66,000:—	
36 Konstaplar, lön . . . . . 550:— arvode . . . . . 550:—	1,100:—	39,600:—	65 Konstaplar, lön . . . . . 550:— arvode . . . . . 550:—	1,100:—	71,500:—	
44 Konstaplar, lön . . . . . 500:— arvode . . . . . 500:—	1,000:—	44,000:—	75 Konstaplar, lön . . . . . 500:— arvode . . . . . 500:—	1,000:—	75,000:—	
14 Extra konstaplar, arvode . . . . . 750:—	10,500:—		40 Konstaplar, arvode . . . . . 750:—	30,000:—		
1 Magasinsföreståndare, d:o . . . . . 120:—	300:—		1 Magasinsföreståndare, d:o . . . . . 300:—	300:—		
1 Läkare, arvode . . . . . 1,200:—	2,400:—		1 Läkare . . . . . 2,400:—	2,400:—		
3 Renskrifvarebiträden, arvode . . . . . 1,000:—	3,000:—		Underhåll af polismästarens hästar . . . . . — — 1,500:—		Ny utgift.	
Anslag för translatörsbiträden i ryska språket . . . . . — — 1,500:—			Anslag för renskrifvarebiträden . . . . . — — 5,000:—			
Expensemedel emot redovisning . . . . . — — 3,000:—			Anslag för translatörsbiträden i ryska språket . . . . . — — 3,000:—			
Till ersättning af oförskylld skada, ådragen i tjänsten å kläder och munderingspersedlar, då godtgörelse därför i brist af tillgång hos den skyldige ej kunnat uttagas, äfvensom till gratifikationen för synnerlig utmärkelse i tjänsten efter polismästarens pröfning . . . . . — — 2,000:—			Expensemedel emot redovisning . . . . . — — 4,000:—			
			Till ersättning af oförskylld skada, ådragen i tjänsten å kläder och munderingspersedlar, då godtgörelse därför i brist af tillgång hos den skyldige ej kunnat uttagas, äfvensom till gratifikationen för särskild utmärkelse i tjänsten efter polismästarens pröfning . . . . . — — 4,000:—			
Till Guvernörens disposition att användas till polisvärden befrämjande ändamål, emot redovisning . . . . . — — 5,000:—			Till Guvernörens disposition att användas till polisvärden befrämjande ändamål, emot redovisning . . . . . — — 8,000:—			
Praktikantarvoden, emot redovisning . . . . . — — 3,000:—			Till Guvernörens disposition emot redovisning endast för Generalguvernören . . . . . — — 5,000:—		Ny post.	
Till beklädnad: för 13 öfverkonstaplar vid distriktpolisen och 1 vid instruktionspolisen . . . . . 175:—	2,450:—		Praktikantarvoden, emot redovisning . . . . . — — 3,000:—			
för 144 konstaplar vid distriktpolisen och instruktionspolisen samt 14 extra konstaplar . . . . . 160:—	25,280:—		Till beklädnad: för 21 öfverkonstaplar . . . . . 200:—	4,200:—		
för 2 öfverkonstaplar, 10 konstaplar vid defek-			för 320 konstaplar . . . . . 160:—	51,200:—		

Såsom af ofvanstående öfversigt framgår beror den betydande stegringen af den nya statens slutsumma i främsta rummet på den enorma ökningen af konstaplarnes antal. Dessa hafva nämligen ökats från 170 till 320; öfverkonstaplarna från 17 till 21. I någon mån har till stegringen äfven bidragit de rundliga löneförhöjningar, som kommit polisbefälet till del, jemte tillkomsten af en del nya tjänster. I anledning häraf tillåter sig utskottet bringa i erinring hurusom Stadsfullmäktige vid afgifvandet af yttrande angående det af Polismästaren upprättade förslag, som ligger till grund för den nu utfärdade nya staten (Se Stfm tr. handl. N:o 32 för 1902), efter en ingående pröfning af förslaget och utredning af stadskommunernas förhållande till polisväsendet, funno sig böra uttala:

att staden jemlikt de lagstadgade principerna för den kommunala själfstyrelsen endast så till vida kunde finnas förpliktad att deltaga i bekostandet af anordningar till upprätthållande af allmän ordning och säkerhet samt att af sina tillgångar anslå medel för ändamålet, som staden själf pröfvade att berörda anordningar vore nödiga och att medlen förty borde därför beviljas;

att Stadsfullmäktige icke kunde finna de föreslagna dryga löneförhöjningarna åt polisens befäl och manskap af förhållandena motiverade;

att behovet af en förstärkning af underbefälet och manskapet vid polisen enligt Stadsfullmäktiges öfvertygelse skulle för en lång tid framåt tillgodoses genom en ökning af öfverkonstaplarnes antal från 17 till 19 och konstaplarnes från 170 till 200;

samt att Stadsfullmäktige i öfverensstämmelse härmed för sin del bifölle till en ökning af staten för polisinrättningen med 49,395 mark samt vore villiga förbinda staden att till detta belopp bidraga med en tredjedel under förbehåll att statsverket å sin sida skulle dertill bidraga med återstående två tredjedelar.

Den af Stadsfullmäktige i förestående mätto uttalade uppfattning har icke vunnit Nädigt beaktande. Genom den nya staten har polispersonalen ökats i en grad, som enligt utskottets öfvertygelse på intet sätt kan anses stå i proportion till stadens folkmängd och utsträckning eller i öfrigt vara af förhållandena å orten påkallad. Då polisstyrkan enligt den nya staten kommer att bestå af 21 öfverkonstaplar och 320 konstaplar eller tillsammans 341 polismän, skulle, om stadens närvarande folkmängd antages uppgå till c:a 100,000 personer, å hvarje polisman belöpa sig 293 invånare, medan enligt hvad Stadsfullmäktige i förut åberopade utlåtande med anförande af en mängd bevis från andra städer i utlandet och Ryssland ansett sig kunna fastslå, en proportion af 1 polisman på 500 invånare i allmänhet betraktades såsom normal och tillfyllesgörande jemväl för städer med en betydligt större folkmängd än Helsingfors.

Ehuru man af den omständigheten att den nya staten skall temporärt införas för fem år framåt är berättigad att sluta det vederbörande icke kunnat helt och hållet undgå att skänka beaktande åt ofvannämnda synpunkter samt att således några visserligen för utskottet obekanta öfvergående förhållanden befunnits

för den närvarande och närmaste tiden betinga ifrågavarande oproportionerliga ökning af ordningsmakten härstädes, står det likväl fast att staden genom den nya staten åhvälfves väsentligt större utgifter för ordningens upprätthållande härstädes, än Stadsfullmäktige efter samvetsgrann pröfning af behovvet funnit sig böra godkänna. Och förhållandet uppväges icke dermed att proportionen emellan stadens och statsverkets bidrag förändrats i en för staden gynsam riktning. Medan nämligen staden tidigare bidrog med en tredjedel till polisinvärdningens utgifter enligt stat, motsvarar stadens andel enligt den nya staten 28,56 %. Konsekvensen af den utaf Stadsfullmäktige förut uttalade uppfattningen vore att staden nu skulle undandraga sig att bidraga i större grad än staden åtagit sig till polisinvärdningens ökade utgifter. Utskottet kan likväl icke förbise att utsigterna för staden att under närvarande förhållanden sålunda vinna rättelse uti antydt syfte synas hopplösa, i synnerhet då det måste erkännas såsom en verklig brist i gällande lagstiftning att frågan om och i hvilken grad stadskommun är pliktig att deltaga i bekostandet af polisinvärdning, som genom regeringens åtgärd derstädes upprättas, icke är genom tydlig och klar lag reglerad, hvarför äfven vid ordnandet af hithörande förhållanden i de särskilda städerna olikartade grunder blifvit följda. Det synes därför önskvärdt att den osäkerhet, som å detta område för närvarande råder, blefve undanröjd, men håller utskottet före att detta bör ske i lagstiftningsväg och icke genom administrativt förfogande, enär stadganden af denna art uppenbart beröra den stadskommunerna i lag tillförsäkrade rätten att sjelfva handhafva sina ordnings- och hushållningsangelägenheter.

Utskottet tillåter sig i anledning häraf hemställa,

att Stadsfullmäktige med framhållande af ofvanberörda synpunkter ville ingå till Regeringen med framställning om aflåtande af Nåd. proposition till förstsammanträdande landtdag angående grunderna för stadskommuns skyldighet att deltaga i kostnaderna för polisinvärdning, som derstädes af Regeringen upprättas.

Utgående från att staden således för närvarande icke kan undgå tillämpning af den nya staten för polisinvärdningen öfvergår utskottet härå till pröfning af hvad Drätselkammaren uti den i ämnet aflättna skrifvelse framhållit.

Hvad först beträffar tidpunkten, från hvilken den nya staten bör tillämpas, håller utskottet före att, då någon särskild bestämning härom icke ingår i författningen, bör densamma omedelbart träda i gällande kraft och således tillämpas från den 1 nästvikne maj.

I hufvudsak kan utskottet äfven godkänna Drätselkammarens beräkning af det tillskottsanslag för polisvården, som af den nya staten föranledes. Utskottet är sålunda ense med Drätselkammaren om att i stadens årsbudget för polisvården bör upptagas, förutom de i staten ingående utgiftsposterna, anslag för hyror, ved och lyse, aflöning åt 2 politiekarlar samt anslag för underhåll af lifräddningsred-

skap och matportioner åt häktade äfvensom att i öfverensstämmelse med författningens föreskrifter erforderliga medel beviljas för anskaffande af ökade inventarier, nya beväpningsartiklar och 8 nya hästar med ridtyg. Deremot kan utskottet icke ansluta sig till Drätselkammarens åsigt att bekostandet af ålderstillägg åt två kommissarier jemväl skulle ankomma å staden. Utom att det med skäl kan ifrågasättas huruvida dessa ålderstillägg öfverhufvud nu redan skola utgå, sedan de beträffande kommissarierna genom den nya staten kommit i åtnjutande af än högre löneförhöjning, finnes i staten icke ens antydtt att den polismästaren, dennes adjointer, kriminalkommissarien samt enhvar af de öfriga kommissarierna tillerkända löneförhöjning med 500 mark efter fem, tio och femton års tjänst skulle till större eller mindre del drabba staden, utan är stadens kontanta andel i anslaget för polisinsättningen ovilkorligen fixerad till 198,034 mark 28 penni. Vid sådant förhållande anser utskottet att staden icke bör taga någon befattning med utbetalandet af ifrågavarande lönetillskott. — I motsats till Drätselkammaren vore utskottet icke benäget att från polisbudgeten utesluta anslagen för fyra kvinliga biträden vid polishäktet. De humanitära synpunkter, som föranledt anslagens beviljande, göra sig enligt utskottets uppfattning fortfarande gällande måhända i än högre grad än tidigare. — Bland utgifterna för polisvården å Forsby hemman, hvilka Drätselkammaren vill bibehålla oförändrade, ingår äfven arvoden åt tre handräkningskonstaplar å 480 mark, tillsammans 1,440 mark. Denna utgiftspost tillåter sig utskottet föreslå att för framtiden måtte bortfalla. Genom den stora ökningen af manskapet vid polisinsättningen, som egt rum, finnes tillfälle att detachera nödigt antal konstaplar till stadens utkanter och omnejder och något hinder att förlägga några konstaplars tjänstgöring till Forsby hemman bör icke heller den omständigheten utgöra att området ligger utom den egentliga stadens råmärken, då enligt hvad erfarenheten under senaste tider visat vederbörande icke synes hysa några betänkligheter att använda stadens poliskår för uppdrag långt utanför stadens hank och stör.

Det för innevarande år erforderliga tillskottsanslaget för polisinsättningen har af Drätselkammaren beräknats till cirka 61,000 mark. Att fullt exakt uppgifva beloppet torde falla sig svårt, i betraktande af, bland annat, att några mer betydande utgiftsposter såsom anslagen för beväpning af polismanskapet och anskaffandet af 8 nya hästar med ridtyg endast kunnat förslagsvis beräknas.

Utskottet anser sig icke heller böra föreslå att några vissa fixerade tillskottsanslag af Stadsfullmäktige nu skulle för ifrågavarande ändamål beviljas, så mycket mindre som dylika anslag till så stort belopp, som erfordras, icke skulle rymmas under det ännu återstående beloppet af anslaget för oförutsedda behof uti årets budget, utan får utskottet hemställa

att Drätselkammaren bemyndigas att tillåta öfverskridandet af anslagen uti årets budget för polisvården i staden med ända till 61,000 mark under förbehåll att ofvan af utskottet förordade grunder för utgifternas beräkning följande.

Någon rubbning uti budgetens jemvigt behöfver genom antydda tillvägagående icke befaras, då enligt hvad bokslutet för sistlidet år utvisar, den balanserade behållningen i inkomstförslaget visat sig vara med försigtighet kalkylerad, hvarutom stadens inkomster af tomtlösen uppgå till vida högre belopp än vid budgetens fastställande beräknats.

I sammanhang med den nya staten för polisinsättningen har emanerat en Nådigt förordning, hvarigenom „såsom en temporär åtgärd för fem år framåt“ fastställes förändrad lydelse af §§ 2, 4, 7, 8, 9, 10, 17, 22 och 32 i Nådiga förordningen af den 15 December 1897 angående polisinsättningen i Helsingfors stad. Vid genomgåendet af den nya förordningen har utskottet funnit att ändringen af ofvan uppräknade §§ i den tidigare förordningen hufvudsakligen är betingad af inrättandet af två polismästareadjointbefattningar samt indragning af polisinspektörstjensten.

Enligt den förändrade lydelsen af § 4 utnämnes och entledigas polismästaren i Helsingfors på Generalguvernörens framställning medelst Nådigt dagbefäl. Polismästareadjointerna utnämnas och entledigas af Generalguvernören bland personer, som uppfylla de för polismästarebefattningen fastställda kompetensvilkor.

Emellertid stadgas uti § 3 af 1897 års förordning, *som af den nya förordningen icke ändras*, att polismästaren, som bör vara väl förtrogen med landets administrativa förhållanden och kunnig i svenska, finska och ryska språken, utnämnes och entledigas af Generalguvernören, hvarjemte föreskrifter der meddelas om tjenstens ledigansläende och förslags upprättande.

Den motsägelse, som sålunda föreligger, berör visserligen icke direkt stadens rätt, då stadens myndigheter äro beröfvade allt inflytande å tjenstens besättande, men saken har syntts utskottet tillräckligt anmärkningsvärd för att förtjäna här framhållas.

Likaledes kan icke lemnas oanmärkt att ändringen af § 22 endast innefattar att från §:en, hvilken tidigare lydde „Kommissarierna vid distriktpolisen skola oaf-låtligen vaka öfver ordningens upprätthållande i distriktet, hvarvid de, då deras tjensteåtgärd af enskilda påkallas och allmän förargelse skett eller allmän frid å kropp, lif eller egendom bruten är, skola söka gå medlande tillväga; ständigt hafva sin uppmärksamhet fästad å konstaplarnes förhållande i och utom tjensten etc.“ uteslutits mellansatsen „hvarvid de — — — — — skola söka gå medlande tillväga“.

Helsingfors i juni 1903.

Alfred Norrmén.

Lars Homén.

Paul Sinebrychoff.

Santeri Ingman.

August Nybergh.

Till Herrar Stadsfullmäktige.

Till nämnden för arbetareangelägenheter har en dess medlem, lektor Jonatan Reuter inlämnat ett förslag till *hushålls- och fackskola för flickor i Helsingfors*. Om detta förslag har nämnden inhemtat utlåtanden af folkskoledirektionen, Finsk Kvinnoförening, Kvinnosaksförbundet Unionen, Direktionen för handarbets-skolan och Direktionen för pedagogiska matlagningskolan. Dessutom har till nämndens utlåtande öfverlämnats en till Stadsfullmäktige stäld skrifvelse från representeranter för Finsk Kvinnoförening och Direktionen för pedagogiska matlagningskolan med förslag till en privat af kommunen bekostad *hushålls- och yrkesskola för flickor*. Samtliga dessa bifogas här nedan. Under hänvisning till dessa skrivelser och i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det förslag ett af nämnden för frågans behandling tillsatt utskott utarbetat får nämnden i saken anföra följande.

Med stöd af den erfarenhet, som vunnits genom den af kommunen inrättade förberedande yrkesskolan för gossar, anser nämnden att äfven en yrkesskola för flickor borde af kommunen inrättas. Såsom en kommunens skola skulle densamma erhålla en fast organisation och därigenom vinna större förtroende. Tillika kunde den sålunda tillförsäkras statsbidrag efter samma grunder som yrkesskolan för gossar, till hvars underhåll staten bidrager med hälften af föreståndarens och lärarens aföning äfvensom med hyra för verkstadslokalen. Den rika erfarenhet, som förvärfvats af de ledande personerna i Finsk Kvinnoförening och Direktionen för pedagogiska matlagningskolan, borde tillgodogöras genom deras inval i den nya skolans direktion, liksom hvad lärarekrafter beträffar direktionen komme att tillförsäkra sig personer, som genom föregående värksamhet visat sig lämpliga.

Nämnden kan på denna grund icke förorda större kommunalt bidrag till en privat skola, i synnerhet som en kommunal läroanstalt icke skulle ställa sig nämnvärdt dyrare.

Enär de kvinnliga elever, som genomgått högre folkskola, i de flesta fall ännu äro så unga och till kroppskrafter outvecklade, att de icke med fördel kunna begagna undervisningen i yrkesskolan, och då den vid folkskolorna inrättade femte

fortsättningsklassen meddelar en undervisning, som väl förbereder yrkesutöfning, anser nämnden att inträdesfordringarna för yrkesskolan böra vara det mått af kunskaper, som inhämtas i folkskolornas fortsättningsklass, likasom att inträdesåldern afpassas därefter.

Med afseende å den uppfattningen, att de i folkskolorna förvärfvade teoretiska kunskaperna kunna anses tillfyllesgörande för blifvande yrkesidkare, vill nämnden framhålla att erfarenheten otvetydigt gifver vid handen att icke allenast de från folkskolorna utdimitterade eleverna, utan äfven de som genomgått folkskolans fortsättningskurs äro i synnerligen stort behof af att ytterligare få komplettera sina insikter, emedan dessa under den egentliga skoltiden ännu icke till följd af elevernas ungdom kunnat erhålla nödig *stadga* utan erfordra ett repetitionsvis meddeladt *förstärkande* för att kunna på önskvärdt sätt underlätta ett insiktsfullt fullgörande af de uppgifter, som möta i det praktiska lifvet. Nämnden anser af dessa skäl att jämväl åt den teoretiska undervisningen i yrkesskolan synnerlig uppmärksamhet bör egnas och att uppoffringen af tid för denna undervisning rikligen kommer att ersättas genom att eleverna erhålla större och mognare kunskaper och sålunda hafva lättare att arbeta sig fram till förmånliga anställningar.

Yrkesskolan meddelar undervisning i sömnad, väfnad och hushållsgöromål och består af 2 klasser, af hvilka den första afser utbildande af husmödrar och tjänarinnor med delvis olika uppgifter och den andra utbildande af dels yrkes-sömmerskor och väfverskor, dels kokerskor.

I enlighet härmed böra eleverna å första klassen erhålla undervisning icke blott i det fack de bestämma sig för, utan äfven någon undervisning i skolans öfriga fackämnen. Med hänsyn till elevernas fysiska utveckling och svårigheten för dem att kunna uppehålla sig under skoltiden föreslås, att den mat, som tillredes af eleverna i första klassen, komme skolans elever å båda klasserna till godo och att dessa sålunda blefve i tillfälle att, om de så önska, erhålla under skoldagarna frukost och middag i skolan. Den utgift af högst 8,000 mk årligen, som häraf betingas, anser nämnden vara rikligen ersatt genom den uppväxande kvinliga ungdomens kraftfullare utveckling. Kostnaden härför torde utgöra omkring 30 penni för elev per dag. För användningen af den mat, som tillredes af eleverna i andra klassen, blir det nödigt att i samband med skolan inrätta en matservering för middagsgäster.

Skolan inrättas för 120 elever, med skilda afdelningar för svenska och finska talande. Undervisningen meddelas särskildt på de olika språken i skolans allmänna ämnen, men gemensamt i fackämnena.

Läroplan.

Klass I.

	Timantal i veckan		
	Kurs i klädningssömnad	Kurs i linnesömnad	Kurs i hushållslära
Räkning	2	2	2
Modersmålet	2	2	2
Historia och litteratur	2	2	2
Teckning	4	4	4
Bokföreläsning	2	2	2
Hushållslära	6	6	20
Klädningssömnad	20	—	3
Linnesömnad	—	20	3
Väfnad	4	4	4
Summa timmar i veckan	42	42	42

Klass II.

	Timantal i veckan			
	Kurs i klädningssömnad	Kurs i linnesömnad	Kurs i väfnad	Kurs i hushållslära
Räkning	2	2	2	2
Modersmålet	2	2	2	2
Föreläsning om försäkring, föreläsningar, hälsolära	2	2	2	2
Teckning	2	2	2	2
Klädningssömnad	28	6	—	—
Linnesömnad	6	28	—	—
Väfnad	—	—	34	—
Hushållslära	—	—	—	34
Summa timmar i veckan	42	42	42	42

Skolan är i värksamhet 10 månader af året, nämligen från den 1 augusti till den 1 juni, men under augusti meddelas undervisning endast i skolans fackämnen.

Lärokurser.

Räkning. Klass I. Repetition af folkskolekursen med tillämpning på

yrken. Klass II. Kalkylering af själfkostnader och försäljningspris för kvinliga handtvärksalster. Procenträkningens tillämpning på affärer. Bolagsräkning.

Modersmålet. Klass I. Öfningar i rättskrifning med användning af därvid behöfliga regler, hvarjämte uppmärksamhet egnas åt stilens ans och vård. Författande af enklare uppsatser angående ämnen, som äro för eleverna väl kända. Klass II. Uppsättande af affärsbref, ansökningar, betyg, annonser m. m. Läsning af fosterländsk litteratur.

Historia. Repetition af folkskolekursen med särskild hänsyn till fosterlandets historia.

Teckning. Klass I. Öfningar i teckning efter plana ornament och stiliseringar af blad och blommor i blyerts, tusch och akvarell. Teckning efter enkla klotsar i perspektiv med skuggläggning. Klass II. Mönster- och kompositionsritning. Linjalritning.

Bokföring. Förklaring af en affär och dess natur. Dubbel bokföring behandlande en handtvärkeriaffär.

Yrkesundervisningen meddelas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de enligt nämndens åsikt fullständiga och väl utarbetade kurser, som uppgjorts af en delegation af Finsk Kvinnoförening och Direktionen för pedagogiska matlagningskolan i dess till Stadsfullmäktige inlämnade och här bilagda förslag till en Hushålls- och Yrkesskola för flickor.

Förslag till stat för yrkesskolan för flickor:

2 lärarinnor i linnesömnad	å 2,400	4,800:—
2 ” klädningssömnad	å 2,400	4,800:—
1 ” väfnad	. . . . .	2,400:—
1 ” d:o	. . . . .	1,500:—
2 ” hushållslära	å 2,400	4,800:—
Timlärare å klass I	24 timmar i veckan å 4 mk i 35 veckor	3,360:—
” ” II	16 ” ” ” 35 ”	2,240:—
Föreståndarinnearvode	. . . . .	1,000:—
Äldre tjänarinna (förutom fri bostad och kost)	. . . . .	400:—
Yngre ” ” ” ”	. . . . .	250:—
Kosthållning	. . . . .	8,000:—
Arbetsmaterial	. . . . .	5,000:—
Hyra	. . . . .	6,000:—
Ved och belysning	. . . . .	1,500:—
Diverse	. . . . .	1,000:—
		Fmk 47,050:—

Föreståndarinnor, lärarinnor i hushållslära och tjänarinnorna äga rätt till fri kost af det, som i skolan tillredes.

De lärarinnor, som hafva en årslön af 2,400 mk, anses såsom ordinarie och åtnjuta rättighet till löneförhöjning efter 5, 10 och 15 års tjänst med 200 mk för gången.

I statsbidrag för skolan bör kunna påräknas hälften af lärarinnornas och föreståndarinnornas löner med 12,450 mk samt i hyresbidrag 2,000 mk eller tillsammans 14,450 mk, hvarigenom kommunens kostnader för skolan stiga till 32,600 mk i året.

Af delegationen från Finsk Kvinnoförening och Direktionen för pedagogiska matlagningsskolan har uppgjorts ett detaljeradt kostnadsförslag för inventarier, slutande å en summa af 8,276 mk. Då den af nämnden föreslagna yrkesskolan är afsedd för ett något större antal elever, bör summan för inköp af inventarier ökas till 10,000 mk, hvaraf hälften erfordras vid skolans första uppställande.

Förslag till reglemente för yrkesskolan för flickor i Helsingfors.

§ 1.

Yrkesskolan för flickor i Helsingfors afser att åt flickor, som genomgått högre folkskola och dess fortsättningsklass, meddela teoretisk och praktisk utbildning i sömnad, väfnad och hushållslära.

§ 2.

I skolan, som består af en svensk och en finsk afdelning, hvardera med 2 klasser och högst 30 elever i hvarje klass, meddelas undervisning i följande ämnen: modersmålet, räkning, teckning, bokföring, klädningssömnad, lannesömnad, hushållslära, väfnad.

§ 3.

Skolan är i värksamhet från den 1 augusti till den 31 maj med julferie från 22 december till och med 7 januari. Den 31 maj utdelas åt eleverna betyg, som innehålla vitsord öfver uppförande, ordning och uppmärksamhet samt under året gjorda framsteg i särskilda ämnen.

§ 4.

I skolafgift erlägger hvarje elev fem mark i terminen, direktionen dock obetaget att, där synnerliga skäl därtill förekomma, befria elev från skolafgift. Dessa afgifter få efter direktionens pröfning användas till stipendier åt medelösa elever, som uppflyttats till andra klassen.

§ 5.

Den närmaste tillsynen öfver skolan handhafves af en direktion, bestående af två manliga och tre kvinliga medlemmar, hvilka utses af Stadsfullmäktige. Af direktionens medlemmar afgå hvart annat år två, hvart annat tre, första gången två efter lottning. Afgående medlem kan återväljas.

Af Stadsfullmäktige utses årligen en manlig och två kvinliga suppleanter.

§ 6.

Direktionen åligger:

- a) taga vård om skolans angelägenheter samt i alla afseenden söka främja dess värksamhet;
- b) anskaffa skol- och arbetslokaler;
- c) inom föreskrifven tid uppgöra och till vederbörande kommunala myndighet ingifva förslag till skolans budget för nästkommande kalenderår;
- d) antaga och i tjänsten stadfästa föreståndare och lärare, så ock, när orsak därtill förekommer, dem afskeda;
- e) bestämma timplan och årskurser;
- f) genom sin ordförande till utbetalande godkänna aflöningslistor och räkningar äfvensom granska föreståndarinnans månadtliga redovisningar för de medel, som af henne omhänderhafvas för uppköp till afdelningen för hushållslära, samt
- g) årligen till Stadsfullmäktige aflämna berättelse om skolans värksamhet.

§ 7.

Skolans ordinarie lärarinnor åtnjuta i aflöning 2,400 mark med rätt till lönetillskott efter 5, 10 och 15 års tjänst med 200 mark för hvarje gång.

Ordningsregler.

1. Eleverna böra på de i skolans arbetsordning bestämda tiderna infinna sig på sina platser och i stillhet afvakta undervisningens början.
2. Eleverna böra såväl i som utom skolan iakttaga ordning, renlighet och ett ordentligt lefverne.
3. Eleverna böra vid inskrifningen uppgifva sina bostäder äfvensom åt föreståndarinnan anmäla i händelse ombyte af bostad äger rum.
4. Elev äger deltaga i alla ämnen å den klass och i den kurs hon tillhör. Hvarje arbete bör utföras i enlighet med lärarinnornas anvisningar och utan motsägelse.
5. Elev må ej utan giltig anledning uteblifva från lektion och skall hon, om förhinder ägt rum, däröfver för föreståndarinnan uppvisa giltigt, af målsman eller läkare utfärdadt intyg.
6. Eleverna äga att varsamt handskas med skolans undervisningsmaterial. Om något skadas, bör detta anmälas för lärarinna eller föreståndarinna. All skada ersättes af den skyldiga eller, där den skyldiga ej upptäckes, af klassen i dess helhet.
7. Vid fackundervisningen får endast det råmaterial begagnas, som af skolan lämnas. De färdiga arbetena öfverlämnas åt lärarinnorna.
8. Eleverna äga att hvarje dag efter arbetstidens slut städa arbetsrummet samt lägga arbetsredskapen på deras bestämda platser.
9. Elev äger att i allt hörsamma lärarinnornas föreskrifter och kan, om hon icke låter sig rätta, af direktionen på framställning af lärarinnekollegiet skiljas från skolan.

Under förutsättning att yrkesskolan för flickor träder med sin första klass i värksamhet den 1 augusti 1904, har Nämnden uppgjort följande

Förslag till stat för yrkesskolan för flickor under höstterminen 1904.

Halft års lön för 3 lärarinnor med 2,400 mk i årslön	3,600: —
Timlärare 24 timmar i veckan à 4 mk under 16 veckor	2,304: —
Föreståndarinne arvode	500: —
Tjänarinnor	200: —
Kosthållning	2,000: —
Arbetsmaterial	1,000: —
Hyra	2,000: —
Ved och belysning	500: —
Diverse	300: —
	Fmk 12,404: —

Häraf torde hälften af lärarenes aflöning 3,202 mk äfvensom i hyresbidrag 500 mk eller tillsammans 3,702 mk kunna påräknas af staten.

Hos Stadsfullmäktige får Nämnden för arbetareangelägenheter sålunda värdsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta

att inrätta en yrkesskola för flickor i enlighet med förestående läroplan,

att stadfästa för skolan uppgjortt reglemente,

att stadfästa staten för yrkesskolan för flickor, slutande å 47,050 mk,

att anslå 12,404 mk för skolans upprätthållande under höstterminen 1904,

att anslå 10,000 mk till inventarier, hvaraf 5,000 mk för skolans uppställande år 1904,

att välja direktion och

att uppdraga åt skolans direktion att ansöka statsbidrag för skolan.

F. Gustafsson.

Ludvig Collan.
f. d.

Förslag till hushålls- och fackskola i Helsingfors stad.

Hänvisande till den berättelse, jag aflemnade efter återkomsten från den resa jag med anslag af nämnden för arbetareangelägenheter gjorde under sommaren och hösten år 1898, i hvilken berättelse (sid. 57) i korthet föreslås att Helsingfors stad skulle inrätta en *Hushålls- och fackskola för flickor*, får jag härmedels afgifva ett fullständigare förslag till en sådan läroinrättning. Ändamålet med skolan vore att undervisa från högre folkskolan utdimitterade kvinnliga elever i sådana ämnen, hvaraf de kunna ha största nytta antingen som husmödrar och tjenarinnor eller som yrkesutöfvare. Skolan skulle ha tvänne årsklasser, hvilka vore i verksamhet från den 1 september till den 1 juni med öfliga ferier. Som praktiska hufvudämnen skulle i skolans undervisningsprogram ingå *hushållsgöromål* (kokning, bakning, tvätt, strykning) och *grunderna i sömnad, stickning och lappning* — detta på 1:sta årsklassen. På andra klassen skulle de elever, som önska utbildas till ett yrke, vara i tillfälle att välja mellan fyra olika fack, nämligen *klädningssömnad, linnesömnad, väfnad* och *konstsömnad*. På hvardera af de två årsklasserna skulle undervisningen jemväl omfatta särskilda ämnen af allmännyttig natur och ämnen, hvilkas kännedom för fackämnena är nödvändig.

Skolan skulle meddela undervisning efter följande timplan:

Klass I.

Räkning, incl. någon geom. ritning och geom. beräkning	4	tim. i veckan
Modersmålet	2	” ”
Föreläsningar om författningar, märkliga personer m. m.	1	” ”
Bokföring	2	” ”
Gymnastik, fördelad på half- eller kvarttimme	1	” ”
Teckning	4	” ”
Hushållsgöromål (kokning, bakning, tvätt, strykning)	12	” ”
Sömnad, stickning etc.	12	” ”
Summa timmar i veckan	38	

Klass II.

	Klädnings- sömnad Tim. i v.	Linnne- sömnad Tim. i v.	Väfnad Tim. i v.	Konst- sömnad Tim. i v.
Räkning	2	2	2	2
Modersmålet	2	2	2	2
Literatur	2	2	2	2
Teckning	4	4	4	4
Stillära	2	2	2	2
Gymnastik på $\frac{1}{2}$ eller $\frac{1}{4}$ timme	2	2	2	2
Klädningsömnad	24	—	—	—
Linnnesömnad	—	24	—	—
Väfnad	—	—	24	—
Konstsömnad jämte därtill hörande teckning	—	—	—	24
Summa timmar i veckan	38	38	38	38

Antager man att skolan skulle hafva en svensk och en finsk afdelning, och att första årets klasser skulle bestå af 30 elever, skulle till andra klassen komma inalles 60 elever. Fördelas dessa jämt på de fyra fackskolorna komma 15 elever på hvarje fack, hvilket icke torde bli för mycket för en lärarinna vid fackundervisningen. I de allmänna ämnena är undervisningen på andra klassen gemensam för de elever, som ha samma modersmål.

För inträde i skolan fordras genomgången högre folkskola eller däremot svarande kunskaper, och för inträde i den högre klassen fordras i regeln att ha genomgått den lägre. Emedan dock vid första årets slut med all sannolikhet en del elever afgå, kunna elever med på annat sätt inhemtade förkunskaper intagas i fackskolorna.

Hvad den årliga utgiftsstaten för skolan beträffar kan följande beräkning anställas:

<i>Klass I.</i> (svenska afd.) 38 tim. i veckan under 9 mån. = 1,368 tim. à	
4 mk	5,472 mk
Finska afd. 1,368 tim. à 4 mk	5,472 "
<i>Klass II.</i> Svenska afd. 14 tim. i veckan under 9 mån. = 504 tim. à	
4 mk	2,016 "
Finska afd. à 4 mk	2,016 "
24 tim. i veckan i hvarje fack under 9 mån. = 3,425 tim. à 4 mk	13,700 "
Föreståndarinna	900 "
Literatur, vaktmästarebiträde m. m.	424 "
Summa	30,000 mk

Härtill kommer utgifter för lokal, värme och belysning.

Då kommunen förut eger ett folkskolekök och då Handarbetsskolan i Helsingfors icke torde ha något emot att uppgå i denna nu föreslagna anstalt som dess 2:dra klass, torde genom den antydda sammanslagningen en hushålls- och fackskola kunna organiseras utan större grundläggningskostnader. Ginge Handarbetsskolan icke in på en sådan sammanslagning, förestå vid grundläggandet kostnaderna för ett antal väfstolar, symaskiner m. m.

Skolafgiften föreslås till 5 mk för terminen för f. d. folkskolelev från Helsingfors. Elever från andra kommuner kunna, om plats finnes, emottagas till skolans första klass mot samma afgift. Upptagas elever från andra orter i fackkurserna, erläggas de en afgift per år af 50 mk (liksom hittills i Handarbetsskolan).

Vid handläggning af detta förslag borde nämnden inkalla kvinliga experter från folkskolelärarinnekåren, folkskolekökets och Handarbetsskolans lärarinnepersonal eller andra med dessa ämnen förtrogna personer.

Upsala den 10 Maj 1902.

Jonatan Reuter.

DIREKTIONEN

för

HELSINGFORS STADS FOLKSKOLOR

Helsingfors,

den 31 oktober 1902.

*Till Stadsfullmäktiges i Helsingfors nämnd för arbetare-
angelägenheter.*

I skrifvelse af den 21 sistlidne maj har nämnden för arbetareangelägenheter anhållit om folkskoledirektionens utlåtande öfver ett till skrifvelsen bilagdt, af lektor J. Reuter utarbetadt förslag till en hushålls- och fackskola för flickor i Helsingfors. Sedan detta förslag varit underställt granskning af lärarinnorna för hushållsafdelningen vid folkskolornas fortsättningsklasser och noggrant genomgått af stadens folkskoleinspektör, hafva skriftliga utlåtanden däröfver inlämnats till direktionen såväl af de nämnda lärarinnorna som af inspektör.

I sin skrifvelse hafva lärarinnorna varmt uttalat sig för nyttan och nödvändigheten af att en skola för befrämjande af den kvinliga fackbildningen komme till stånd. Dock anse de våra ur folkskolorna i regeln vid 13 års ålder utdimitterade elever vara för unga att omedelbart upptagas i en sådan läroinrättning och mena att en minimiålder af 14 å 15 år borde föreskrifvas. Beträffande lektor Reuters antydan om att de nu vid folkskolorna existerande fortsättningsklasserna

skulle indragas eller kanske hellre uppgå i den tilltänkta hushålls- och fackskolan, uttalade sig lärarinnorna bestämdt mot en sådan åtgärd, enär dessa klasser, hvilka redan bestått i 21 år, på ett mycket tillfredsställande sätt fyllt sin uppgift och således borde fortfarande äga bestånd för att bereda de från folkskolan dimitterade flickorna möjlighet att ännu någon tid åtnjuta välbehöflig ledning af folkskolelärarinnor.

De af lärarinnorna uttalade åsikterna delades i hufvudsak af folkskoleinspektorn. Vid en jämförelse mellan läroplanerna i folkskolornas fortsättningsklasser och den första klassen i den af herr Reuter föreslagna yrkesskolan, kom inspektorn till det resultat, att någon väsentlig skillnad dem emellan icke förefanns. Det vore således intet skäl att lösgöra fortsättningsklassen från folkskolan och låta den bilda en första årsafdelning till en fackskola, med hvilken den hade föga gemensamt, ty i själfva verket tjänade de bägge afdelningarna i den af Reuter föreslagna skolan väsentligen olika ändamål. För ett bibehållande af fortsättningsklasserna talade dessutom den omständigheten, att i flere folkskolebyggnader funnos särskilda för dessa klasser afsedda skolkök och rum för handarbeten, hvilka icke gärna kunde upplåtas för en under främmande myndighet sorterande läroinrättning.

Beträffande den egentliga fackskolan, eller andra årsafdelningen i Reuters förslag, ansåg inspektorn, att den borde anordnas som en fullkomligt fristående inrättning, hvarjämte det kunde ifrågasättas, om den icke borde omfatta en längre tid än ett läseår och hafva en viss minimiålder för inträde däri föreskrifven.

Det för ifrågavarande andra klass eller fackskolan uppgjorda kostnadsförslaget vore enligt inspektorns förmenande nog högt tilltaget, ty fullt duglig undervisning i läroämnena kunde fås för ett pris af 3 mark per timme och facklärarinnorna i de olika slagen af väfnad och sömnad vore väl aflönade med 3,000 mark per år. Med en sådan aflöning kunde de årliga kostnaderna för klassen nedbringas från i rundt tal 18,600 till 15,500 mark.

Till ofvan anförda, af lärinnorna i hushållsafdelningen och af folkskoleinspektorn uttalade åsikter ansluter sig folkskoleledningen i allt väsentligt. För sin del anser sig direktionen blott böra tillägga, att så mycket mindre skäl finnes för en indragning af fortsättningsklasserna till förmån för den påtänkta hushålls- och fackskolan, som det ur folkskolorna årligen utdimitterade antalet flickor är stort nog att fylla bägge dessa läroinrättningar med elever. Enligt inspektorns senaste årsberättelse utdimitterades våren 1902 från den finska folkskolan 199 och från den svenska 175 eller tillsammans 374 flickor. I hvardera fortsättningsklassen har däremot elevantalet uppgått till endast 25 å 30, således 50 å 60 om året. Ett ungefär lika stort antal elever har lektor Reuter ansett den nya hushålls- och fackskolan komma att erhålla och har lagt detta tal till grund för sina kalkyler. Folkskoleledningen anser därför, att dessa hvar för sig nyttiga läroinrättningar böra vid sidan af hvarandra utöfva sin verksamhet.

Slutligen får direktionen bifoga nu gällande lektionsplan för folkskolans fortsättningsklasser.

På folkskoledirektionens vägnar.

F. Gustafsson.

Elis Lagerblad.

Å fortsättningsklasserna för svenska och finska flickor vid Helsingfors stads folkskolor har undervisning meddelats i:

<i>Religion</i>	1	timme	i	veckan
<i>Modersmålet</i>	2	timmar		"
<i>Hist. läsning</i>	2	"	"	"
<i>Räkning</i>	2	"	"	"
<i>Bokföring</i>	2	"	"	"
<i>Hälsolära</i>	1	"	"	"
<i>Sång</i>	1	"	"	"

Handarbeten och Hushållsgöromål förekomma hvarje dag och äro eleverna då delade i skilda grupper: en del af dem sysselsättas i handarbetssalen med måttagning, mönsterritning och maskinsömnad äfvensom stoppning och lappning, de öfriga i skolköket, där åter olika grupper utföra de dit hörande göromålen i kokning, bakning, tvättning, mangling, strykning och städning.

2 timmar äro dagligen ägnade den teoretiska och 5 den praktiska undervisningen.

Till Stadsfullmäktiges i Helsingfors Nämnd för arbetareangelägenheter.

Med anledning af skrifvelsen till Finsk Kvinnoförening af den 21 Maj från Stadsfullmäktiges i Helsingfors Nämnd för arbetareangelägenheter, angående yrkesskola för flickor, får Finsk Kvinnoförening, som nedsatt en komité för frågans behandling, äran afgifva följande utlåtande.

Föreningen önskar främst uttala sin glädje öfver Stadsfullmäktiges förslag att tillgodose behovet af yrkesundervisning för kvinnor, hvilket behof Föreningen tror är djupt känt och i en framtid kommer att blifva allmänt erkänt. Angående det skrifvelsen bifogade förslaget till program för yrkesskolan, tillåter

sig Finsk kvinnoförening likväl att hafva åtskilliga önskningsmål. Då folkskolekursen hos oss är lång och grundlig samt då för inträde i den föreslagna yrkeskolans första klass fordras genomgången högre folkskola, anser föreningen önskligt, att programmet för yrkesskolan icke skulle offra så många timmar åt allmänna skolämnen, helst folkskolans femte- eller fortsättningsklass erbjuder godt tillfälle till förkofran i dessa, utan skulle så mycken tid som möjligt egnas åt yrkesundervisning. Denna borde direkt ansluta sig till de resp. yrkena. På grund häraf vore önskligt att, beträffande Klass I timantalet i arithmetik reduceras till 2 (4*) och i teckning till 6 (12*) i veckan. Om denna klass mottager endast elever, hvilka genomgått högre folkskola i stad, torde äfven undervisningen i modersmålet (2*) kunna utgå; men i händelse elever från landsorten äfven vinna inträde, blefve denna undervisning måhända nödig; dock anser Föreningen, att i så fall totalantalet timmar i veckan borde ökas från 38 till 42. Äfven om modersmålet utgår, vore en sådan ökning önskelig, då 7 timmars dagligt arbete af så omväxlande natur icke torde kunna antagas öfveranstränga flickor vid 14—16 år. Alla de genom här föreslagna ändringar vunna timmar skulle anslås till hushållsundervisning, emedan denna fordrar tid och emedan den är det af skolans läroämnen, hvori eleverna hittills icke erhållit undervisning, såsom t. ex. fallet är med handarbete, hvilket ämne ingår i folkskolans kurs. Föreningen ber ock få framhålla nödvändigheten af att hushållslektionerna gifvas minst tre timmar å rad, emedan utförandet af de flesta hushållssysslor kräver längre tid.

Beträffande Klass II skulle Finsk kvinnoförening önska att äfven på denna klass timantalet höjes till 42 i veckan samt att elev kan vinna inträde ända till 21 år. Vidare anser Föreningen att hela afdelningen för konstsoömnad kunde utgå, emedan denna arbetsgren i vårt land knappast torde kunna räknas till yrken, som bära sig. I stället borde inrättas en hushållsafdelning med hel- och halfårskurser, den förra inclusive tvätt och strykning. Med denna afdelnings upprättande skulle tillgodoses en talrik yrkesutöfverske klass — tjenarinnornas — intressen. Sedan skolan hunnit längre i utveckling, kunde måhända äfven en afdelning för konstsoömnad inrättas. Undervisningen i modersmålet kunde äfven på denna andra klass utgå samt stillära utgå för linnesömnadsafdelningen och ersättas med materiallära; detta ämne borde ock meddelas eleverna i afdelningarne för klädningssömnad och väfnad och kunde därtill måhända tagas den ena af de två veckotimmar, som anslagits till litteratur, medan den andra timmen skulle upptaga hälsolära. Alla härigenom vunna timmar kunde anslås till undervisning i det resp. yrke, eleven valt.

Då den tillernade yrkesskolan är afsedd för flickor, som ännu icke inträdt i yrken, men behovet af yrkesutbildning ofta nog är smärtsamt känt af yngre och äldre yrkesutöfverskor, tager sig Finsk kvinnoförening friheten uttala såsom

---

*) Enligt Herr Reuters förslag.

ett önskningsmål för framtiden, att s. k. endags-skolor och aftonskolor måtte inrättas. Den förra vore afsedd för sådana växande och helst unga flickor, hvilka redan äro i arbete hos andra, men hvilka måhända kunde genom särskild öfverenskommelse med sina arbetsgifvare få ledigt en för- och en eftermiddag i veckan (på olika dagar), för att vidare utbilda sig i sitt yrke. Aftonkurser skulle erbjuda fullvuxna, äldre arbeterskor tillfälle till förkofran i yrket genom korta kurser i tillklippning, teckning, stillära, matlagning m. m.

De ändringar till förslaget, Finsk kvinnoförening tillåtit sig föreslå, hafva framkallats af önskan att den blifvande yrkesskolan verkligen skulle fylla krafvet på praktisk yrkesundervisning, emedan erfarenheten lärt, att föräldrar i vårt land hittills icke velat offra något för den kvinliga ungdomens yrkesutbildning och lätt kunde komma att anse den tid som egnas däråt såsom bortkastad, i händelse icke undervisningen så direkt som möjligt ansluter sig till de olika yrken, hvilka bereda deras barns utkomst i framtiden.

Helsingfors den 7 Oktober 1902.

På Finsk kvinnoförenings vägnar:

Elin Sjöström.

Sekreterare.

Till Nämnden för arbetareangelägenheter.

Kvinnosaksförbundet Unionens utlåtande öfver förslaget till inrättande af en Hushålls- och fackskola för flickor i Helsingfors.

Beträffande det af lektor J. Reuter utarbetade förslaget till en Hushålls- och fackskola för tillgodoseende af unga kvinnors yrkesutbildning får den af Unionen för granskning af förslaget nedsatta komittén uttrycka sina varmaste sympatier för förslaget i dess helhet jämte förhoppning att planen med raska steg må kunna gå sitt utförande till möte.

Den föreslagna fördelningen af arbetet på två årsklasser, af hvilka klass I synes afsedd att bilda en bottenskola, klass II åter att tillgodose den egentliga fackundervisningen, förefaller kommittén i hufvudsak lämplig. Dock ville kommittén förorda att redan i klass I undervisningen skarpas än hvad ur förslaget framgår skulle särskiljas i två olika linjer med hänsyn till yrkesutbildningen, nämligen i en linje för hushållsgöromålen och en för sömnaden. Såsom motiv för denna åsikt må framhållas att staden redan i sammanhang med folkskolan här organiserat en fortsättningskurs, där undervisning meddelas både i sömnad, hushållsgöromål

och teoretiska kunskaper. Äfvenledes förefaller det troligt, enligt hvad erfarenheten gifver vid handen, att en sådan bestämd syftning mot yrkesutbildningen redan från början i klass I skulle hos den kroppsarbetande befolkningen väcka ett större förtroende för den blifvande Hushålls- och fackskolan, än en 1-årig kurs med den mera allmänt bildande syftning som i förslaget gör sig gällande.

Vidare anser kommittén att den för klass I föreslagna 1 veckotimme i gymnastik eventuellt kunde utbytas mot undervisning i hälsolära för den grupp, som sysselsättes med hushållsgöromålen, emedan dessa gifva eleverna tillfälle till kroppsöfvelse. I klass II torde däremot de föreslagna 2 veckotimmarna för gymnastik bibehållas.

Den för klass I föreslagna undervisningen i modersmålet må, önskar kommittén, främst omfatta uppsatsskrifning.

Efter granskning af förslaget till klass II, afsedd att tillgodose den egentliga yrkesutbildningen, framställer kommittén såsom ett önskningsmål yttermera en kurs för *bakning, kokning och konservering af olika slags födoämnen*, såsom grönsaker, fisk, frukt o. s. v., hvarjämte till kursen skulle anslutas nödig *hushållskemi*; äfven kursen i *fin tvätt och strykning*, i tillverkning af *barnkläder* (både goss- och flickkläder), samt *montering af hattar* skulle otvifvelaktigt gifva eleverna fackkunskaper, som kunde leda till själförfärf.

Emedan måhända ekonomiska skäl till en början omöjliggöra en så vidlyftig organisation, ville kommittén förorda att dessa fackkurser småningom och i mån af behof skulle uppstå.

Äfvenledes vore önskvärdt att elever senare, i händelse de önska vinna större yrkesskicklighet, kunde sättas i tillfälle att besöka enskilda fackkurser längre än under ett års tid.

Helsingfors den 30 Sept. 1902.

Ida Godenhjelm.

Alice Sandström.

Maikki Friberg.

Helena Westermarck.

Till Stadsfullmäktiges i Helsingfors Nämnd för arbetareangelägenheter.

Till svar å Nämndens för arbetareangelägenheter skrifvelse af den 21 Maj detta år, får direktionen för handarbetsskolan i Helsingfors, jämte uttrycken af sin tacksamhet för det densamma lemnats tillfälle att utlåta sig i ärendet, framhålla, att behofvet af en förberedande yrkesskola för flickor ren länge gjort sig kännbart och att inrättandet af en sådan skola väl blefve till stor nytta för staden.

Hvad beträffar förslaget att Handarbetsskolan såsom en andra klass skulle med den nya Hushålls- och fackskolan införlivas, förklarar sig skolans direktion villig att träda i underhandling om skolans öfverlåtelse på vilkor, att uti den nämnd, som eger att uppgöra närmare förslag till den tillämnade hushålls- och fackskolans organisation, handarbetsskolan måtte representeras af en direktionsmedlem och två lärarinnor jämte tvänne suppleanter.

Helsingfors, den 11 Oktober 1902.

På Direktionens för handarbetsskolans vägnar:

Ida Godenhjelm.

Ordförande.

Annie Oker-Blom.

Till Stadsfullmäktiges i Helsingfors Nämnd för Arbetareangelägenheter.

Med anledning af Nämndens för Arbetareangelägenheter ärade skrifvelse med anhållan om utlåtande öfver Herr J. Reuters förslag till en Hushålls- och Fackskola för flickor i Helsingfors och hvarvid jämväl önskades uttalande om lämpligheten af en sådan yrkesskola, planen för dess organisation och kostnaden för densamma, får härmedelst Direktionen för Pedagogiska Matlagnings-skolan framföra sin förbindligaste tacksägelse för det den erhållit del af ofvannämnda förslag.

Direktionen hälsar med glädje det intresse, hvarom Herr J. Reuters förslag bär vittne, och anser det i princip vara synnerligen önskligt och eftersträfvansvärdt att för flickor inrättas kurser, af hvilka de hafva nytta som husmödrar, tje-narinnor eller som yrkesutöfvare, men tror Direktionen icke att det med skolan åsyftade ändamålet kan vinnas genom den därför uppgjorda undervisningsplanen.

Med afseende å kostnadsförslaget är hvarje omdöme omöjligt emedan det-samma är så ofullständigt utarbetadt att däri saknas alla beräkningar af utgif-terna för såväl lokal, värme och belysning som ock för arbetsmaterial för under-visningen i hushållsgöromål, hvarförutom i förslaget icke finnes någon antyd-an om användningen af den mat, som vid skolan tillredes, m. m.

Helsingfors den 6 November 1902.

Å Pedagogiska Matlagnings-skolans Direktions vägnar:

Vilh. Sucksdorff.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Inom detta samhälle har ett intresserad arbete länge kunnat iakttagas för vidtagande af åtgärder till förbättrande och höjande af den s. k. arbetande klassens intellektuella, sanitära och ekonomiska ställning.

Undertecknade, representanter för Finsk Kvinnoförening och Direktionen för Pedagogiska Matlagningskolan, vända oss därför till Stadsfullmäktige med ett förslag, hvars realiserande likaledes åsyftar förbättrandet af arbetsklassens ställning. Vi göra detta med så mycket större hopp om Stadsfullmäktiges medverkan som den yrkesutbildning, hvarom vi anhålla för stadens kvinliga ungdom, redan tillgodosetts för den manliga genom den af kommunen för några år sedan inrättade förberedande yrkesskolan för gossar. För nämnda ändamål har utarbetats här bilagde plan för en Hushålls- och Yrkesskola för flickor, hvars uppgift vore att meddela sina elever den färdighet och skicklighet, som erfordras af yrkesutöfvare inom hushålls- och sömnadsområdet.

Då det ej torde vara nödigt att framlägga alla de skäl, som tala för inrättandet af en dylik skola, inskränka vi oss till att påpeka den totala bristen på fackmessigt ordnad undervisning inom dessa stora, kvinliga arbetsområden och hurusom, då en så stor procent af kommunens kvinnor måste söka sin utkomst inom nämnda områden, hvarje åtgärd, som ökar möjligheten att vinna grundligare och högre yrkesskicklighet, är för dem af stor ekonomisk betydelse. Inom hithörande lager af samhället yppas äfven längtan och behof att genom ökade insigter nå en förbättrad ställning, och ett så berättigadt kraf bör väl äfven tala för inrättandet af en dylik skola.

Genom mångårigt arbete för arbetsklassens kvinnor inom dessa och andra områden — Finsk Kvinnoförening sedan 1884 och Pedagogiska Matlagningskolan sedan 1890 — hafva vi vunnit en erfarenhet, som vi känna oss förpligtade att erbjuda vår kommun, och vore, ehuru medvetna om det ansvar och arbete, vi därmed ikläda oss, villiga att, med kommunens garanti för uppsättning och driftkostnader och med samarbete af representanter för kommunen, öfvertaga organisationen och ledningen af en kombinerad Hushålls- och Yrkesskola.

Då Finsk Kvinnoförenings och Pedagogiska Matlagningskolans tillgångar ej medgifva att ansvara för den brist, som möjligen trots alla beräkningar kunde uppstå i skolans budget, borde för det första arbetsåret hela den beräknade utgiftssumman utanordnas och alla inflytande elevavgifter reserveras för att få debet och kredit att gå ihop. Årets öfverskott, ifall sådant uppstår, skulle då öfverföras till följande arbetsår och stadens bidrag minskas med en motsvarande summa.

De förbindelser, som en dylik skola måste ikläda sig t. ex. för lokal, för hvilken kontrakt sannolikt måste uppgöras för en tid af tre eller fem år, skulle medföra nödvändigheten af att kommunens bidrag till skolans underhåll blefve fixerad att utgå för lika lång tid.

Kostnadsförslaget är beräknadt för ett visst antal elever, hvarför emottagandet af ett större antal erfordrar en förhöjning af särskilda poster såsom t. ex. för inventarier och arvoden åt extra lärarinnor samt till arbetsmaterial, ett förhållande som bör beaktas vid uppgörandet af möjligt aftal mellan kommunen och oss.

Helsingfors, den 22 November 1902.

Elin Sjöström.

Alice Borgström.

Elin Holmberg.

Matilda von Troil.

Alma Hjelt.

Wilhelmina Jusélius.

Vilh. Sucksdorff.

Förslag till en Hushålls- och Yrkesskola för flickor i Helsingfors.

(Utarbetadt af en delegation tillsatt af Finsk Kvinnoförening och Direktionen för Pedagogiska Matlagningsskolan).

Skolans styrelse.

Skolan, som är afsedd att uppsättas och upprätthållas genom bidrag af Helsingfors kommun, står under ledning af en Styrelse, hvori representanter ingå från Finsk kvinnoförening, från Direktionen för Pedagogiska Matlagningsskolan och från kommunen, dessa sistnämnda utsedde af Stadsfullmäktige. — Denna styrelse eger vidtaga alla för skolan nödiga åtgärder och årligen, efter slutadt arbetsår, aflemna utförlig redogörelse för skolans verksamhet och ekonomiska ställning.

*Skolans upp-
gift och pro-
gram.*

Skolans uppgift är att meddela en sådan undervisning, att dess elever efter afslutade kurser innehafva den färdighet och skicklighet, som erfordras af fack- och yrkesutöfvare inom hushålls- och sömnadsområdet. Vid skolan utbildas sålunda köksor och kokerskor samt sömmerskor för linne- och klädningssömnad, hvarjemte en kortare väfkurs ingår i skolans program. — Om också i skolans undervisning hufvudvigten ligger på utbildning af fackkunniga tjenarinnor och yrkesidkerskor, inses dock att eleverna äfven såsom medlemmar i ett hem eller som blifvande husmödrar kunna draga stor nytta deraf, oberäknadt att husmodren ofta måste genom yrkesutöfning bidraga till familjens underhåll.

För inträde i skolan erfordras genomgången högre folkskolekurs eller motsvarande kunskaper och för sömnadsafdelningarna en ålder af 15 och i hushålls-afdelningen en ålder af minst 16 år. — En rätt uppfattning och tillgodogörande af yrkesskolans undervisning erfordrar nemligen den andliga vakenhet, den utveckling af minne och omdöme, som folkskolans elever innehafva, men derjemte måste elevens fysiska krafter hafva nått en viss mognad för att icke öfveranstängning skall inträda genom deltagandet i en energiskt bedrifven yrkesundervisning.

*Inträdesfor-
dringar.*

Kurserna för utbildandet af linne- och klädningssömmerskor äro två-åriga och ega eleverna att vid inträdet i skolan välja endera afdelningen.

*Yrkeskurser-
nas längd.*

Kursen i väfnad är ettårig.

Kursen i hushållsgöromål är två-årig, men är undervisningen så anordnad att första årets kurs bildar ett helt för sig, så att elev, som genomgått densamma, har den yrkesskicklighet, som fordras af en köksa. Andra årets kurs, som ovilkorligen erfordrar genomgående af första årskursen, afser utbildning till kokerskor.

Den praktiska undervisningen vidtager årligen den 1 Augusti, den teoretiska den 1 September och fortgår, med afdrag för en tids jullof, till slutet af Maj, då kurserna avslutas med offentlig pröfning och utställning af elevernas arbeten.

*Kursernas
vidtagande
och avslut-
ning.*

Det har hittills ej varit brukligt att läroanstalter vidtaga med sin verksamhet före den 1 September, men genom en reform sådan som den föreslagna vinnes längre arbetstid för sömnads- och väf-afdelningarna och för eleverna i hushållskurserna bättre tillfälle att lära sig behandla grönsaker, bär och frukter.

Den dagliga arbetstiden är beräknad till ungefär 7 timmar, hvaraf 6 för yrkesundervisningen.

*Daglig ar-
betstid.*

Genom en sådan daglig arbetstid under tvänne år bör eleven:

*Yrkesunder-
visningens
mål.*

a) i lannesömnad kunna sjelfständigt klippa till och förfärdiga alla plagg inom denna bransch och derefter kunna idka detta yrke i privata hem, som fritt arbetande yrkessömmerska eller som arbeterska hos fabrikanter och yrkesidkare;

b) i klädningssömnad lära sig förfärdiga enkla klädningar med dertill hörande måttagning, tillklippning och profning för sjelfständigt arbete i eget eller andras hem eller som arbeterska i syateljéer;

c) i väfnad bibringas kunskap och färdighet i uppsättandet och utförandet af enklare, hvita väfvar; och

d) i hushållsgöromål, såsom matlagning, bakning, enklare brygd, tvålkokning, inläggning och konservering, saltning, syltning och saftberedning, tvätt och strykning, ernå den yrkesskicklighet, som erfordras af köksa eller kokerska, förenad med den omtanke, samvetsgrannhet och renlighet, som en metodiskt anordnad undervisning sträfvar att bibringa sina elever.

De teoretiska kunskaper, som folkskolan meddelar, torde åtminstone tills erfarenhet vunnits kunna anses tillfyllestgörande för de blifvande yrkesidkarne och

*Teoretiska
undervis-
ningsämnen.*

derför endast vid sidan af den praktiska undervisningen någon insigt böra meddelas i en del ämnen, hvilka äro speciellt behöfliga för elevernas yrken. Den teoretiska undervisningen i skolan skulle därför endast omfatta följande ämnen:

- 1) modersmålet,
- 2) teckning,
- 3) bokföring,
- 4) hälsolära, hvarjemte
- 5) genom gymnastik elevernas fysiska utveckling skulle befrämjas.

Omfånget af den teoretiska undervisningen.

Med afseende å omfånget af den teoretiska undervisningen skulle:

1) kursen i modersmålet vara af öfvervägande praktisk art och omfatta enklare uppsatser och beskrifningar rörande elevernas yrke, affattning af affärsbref, beställningar, annonser, räkningar o. s. v.;

2) kursen i teckning utgöras af frihandsteckning, mönster- och kompositionsritning med sträng anslutning till hvad för sömmerskeyrket är behöfligt;

3) kursen i bokföring utarbetas med hänsyn till skolans behof, så att eleverna bibragtes förmåga att föra en journal för inkomster och utgifter, att öfverföra dessa till särskilda konton och derigenom kunna beräkna omkostnaderna för yrke eller hushåll, den möjliga vinsten eller förlusten o. s. v.

4) kursen i hälsolära skulle gifva eleven uppfattning om vigten af att iakttaga dess föreskrifter för att under yrkesutöfningen kunna bevara hälsa och krafter.

Elevernas hemort.

Då skolan vore afsedd att bekostas af Helsingfors kommun, följer deraf att kvinlig ungdom från denna ort har företrädesrätt till elevplats och att endast i händelse af öfverblifna lediga platser inträdessökande från andra orter kunna i skolan intagas.

Skolans undervisnings-språk.

Skolan afser att meddela undervisning både åt svenska- och finskatalande elever. Hvarje språkgrupp skulle erhålla skild undervisning i sitt modersmål, i bokföring och hälsolära; i yrkesundervisning, i teckning och gymnastik skulle de båda inhemska språken samtidigt i mån af behof begagnas.

Elevernas afgifter.

De afgifter, som af eleverna erläggas, kunna ej tillmätas någon synnerlig betydelse för skolans ekonomi, men å andra sidan visar erfarenheten inom andra områden att allmänheten ej uppskattar värdet af en undervisning, som erhålles kostnadsfritt. Det gäller därför att bestämma en afgift, som står i rätt förhållande till lefnadsvilkoren hos de kretsar, hvilka beräknas komma att begagna sig af den blifvande yrkesundervisningen, och som derjemte tager hänsyn till den ekonomiska fördel, som genomgången yrkeskurs medför. Utgående från detta betraktelsesätt böra afgifterna något variera i skolans olika afdelningar och förslagsvis utgöra:

- 1) i llnnesömnadsafdelningen för fullständig två-årig kurs 50 mk;
- 2) i klädnadssömnadsafdelningen för dito 60 mk;
- 3) i väfnadsafdelningen 20 mk, och

4) i hushållsafdelningens första årskurs 50 mk samt i andra årskursen 100 mk.

Vid skolan skulle efter pröfning medellösa kunna erhålla friplatser eller nedsättning i afgifterna.

Hvad beträffar elevantalet i de olika afdelningarne bör af en lärarinna samtidigt kunna undervisas

Friclever och nedsättning af afgifter. Antal elever i afdelningarne.

- 1) i linnesömnad . . . . . 10 elever,
- 2) i klädningssömnad . . . . . 10 „
- 3) i väfnad . . . . . 20 å 25 elever och
- 4) i hushållsgöromål . . . . . 15 „

Huru stort antal elever kan emottagas i väf- och sömnadsafdelningarna beror naturligtvis äfven af utrymmet i skolrummen, ty för undervisningen kan ju alltid behöfliga lärarekrafter erhållas. Inom hushållsafdelningen bör dock icke flere än 15 elever samtidigt arbeta i ett kök, hvarför emottagandet af flere elever skulle kräfva utom ökad antal lärare uppsättandet af flere kök.

Undervisningen i skolan skulle anordnas enligt bifogade läroplan, upptagande antalet timmar under fullständig två-årig kurs såväl inom yrkesundervisningen, som för de teoretiska ämnena. — Bilaga N:o I.

Läroplan.

För yrkesundervisningen i sömnads- och i hushållsafdelningarna bifogas ett fullständigt, detaljeradt program. Bilaga N:o II.

Program för yrkesundervisningen. Lärarepersonal.

För undervisningens handhafvande anställs:

a) i sömnadsafdelningarna:

- 1) två lärarinnor i linnesömnad,
- 2) två lärarinnor i klädningssömnad och
- 3) en lärarinna i väfkursen.

b) i hushållsafdelningen:

- 1) en lärarinna i första årskursen,
- 2) en lärarinna i andra årskursen, och
- 3) en husmoder.

Under skolans första arbetsår behöfves endast — under förutsättning att ej elevantalet är större än tidigare nämnts — en lärarinna i linnesömnads-, en i klädningssömnads- och en i hushållsafdelningen.

Utom ofvanstående lärarepersonal behöfves för skolan en föreståndarinna, som enligt styrelsens föreskrifter handhar ledningen af skolan, mottager elevan-

Föreståndarinna.

mälningar och meddelar nödiga upplysningar, öfvervakar den allmänna ordningen och renhållningen och sköter skolans räkenskaper och inventarieförteckningar m. m., samt är konsultativ medlem af styrelsen och ordförande i lärarekollegiet.

Kompletteringskurser. Utom den yrkesutbildning, som eleven erhåller i sin afdelning, och den teoretiska undervisning, som är dermed obligatoriskt förenad, vore det meningen att bereda eleverna tillfälle att efter fritt val kunna genomgå mindre kurser inom något annat af skolans fackämnen. För eleverna i sömnads- och väfkursen skulle sålunda t. ex. anordnas korta kurser i matlagning och bakning, tvätt och strykning och för eleverna i hushållsafdelningen likaledes kurser i sömnad.

Förberedande yrkeskurser. Frågan om sysselsättandet af kvinlig ungdom, som afslutat folkskolan, men ännu ej uppnått den ålder, som möjliggör yrkesutbildning, är något som på det lifligaste måste intressera enhvar, som inser vådan af att flickor i denna ålder framlefa sin dag utan ledning och ett ordnad arbete. Denna fråga finge dock en lycklig lösning om yrkesskolans ledning öfverlemnades åt de kretsar, ur hvilka detta förslag framgått, ty Finsk Kvinnoförenings förberedande skola för sömmerskor kunde då — så länge den åtnjuter statsunderstöd — förenas med nu ifrågavarande läroinrättning och till denna framdeles endast emottagas de flickor, hvilka ej innehafva den ålder, som erfordras för inträde i yrkesskolan.

Extra kurser. För en mängd kvinnor, som ej kunna vinna inträde i yrkesskolan då de ej genomgått folkskola, men likväl måste söka sin utkomst inom yrkesskolans arbetsområden, vore det af stor betydelse för förbättrandet af deras försörjningsförmåga om för deras räkning vid skolan kunde anordnas korta, praktiska kurser t. ex. i skrädveri, i linnesömnad med valbara serier af underkläder för barn, kvinnor och män, i matlagning och bakning o. s. v. Härvid skulle ej andra utgifter än för arbetsmaterial vara behöfliga och möjligen tillsvdare för bekostandet af lärarekrafter för sömnaden, ty Pedagogiska Matlagnings-skolan kunde — så länge den åtnjuter statsbidrag för sina kurser för utbildandet af lärarinnor inom hushållsfacket — låta dessa lärarinnokandidater för vinnande af öfning handhafva yrkesskolans extra kurser i matlagning, bakning o. s. v.

Beställningar. Inom alla yrkesafdelningar skulle beställningar emottagas för att derigenom utveckla elevernas ansvarskänsla och bibringa dem större yrkesvana, men skulle åt respektive lärarinnor öfverlemnas att afgöra när och i hvilken utsträckning detta kunde ske. Sålunda skulle t. ex. i sömnadsafdelningarna på beställning utföras alla de plagg, som tillhöra serierna i linne- och klädningssömnad, lappning af linnekläder, m. m. d.; i hushållsafdelningen skulle likaledes beställningar emottagas på maträtter, bakverk, konserver, o. s. v.

Elevernas förtjänst. För att uppmuntra eleverna till fortsatt flit, omsorg och uthållighet i sitt yrke skulle tillfälle beredas dem att erhålla en mindre pekuniär godtgörelse för väl utfördt arbete, i likhet med hvad som redan med framgång tillämpats t. ex. vid Finsk Kvinnoförenings förberedande yrkesskola för sömmerskor. Vid utfö-

förändret af beställningar skulle sålunda, såväl inom sömnads- som inom hushålls-afdelningarna, en viss procent af den beräknade arbetslönen tilldelas eleven.

Det material, som är direkt nödvändigt för undervisningen, åligger det skolan att anskaffa. För sömnads- och väfkursen måste sålunda tyger, garn, tråd m. m. inköpas och de deraf förfärdigade plaggen och väfnaderna sedermera för skolans räkning afyttras. Vid hushållsafdelningen böra likaså alla nödiga födoämnen och tillbehör inköpas och deraf beredd mat, bröd, brygd, konserver o. s. v. försäljas.

Skolans inkomster utgöras af elevernas afgifter och af lösen för sålda tillverkningar, men då dessa poster äro direkte beroende af antalet elever, så kan ej någon beräkning uppgöras innan erfarenhet vunnits huru besökt skolan blir. Hvad inkomsten från försäljningen af hushållsafdelningens tillverkningar beträffar, så bör observeras att en del deraf åtgår för i skolans kost anställda personer samt att förlust alltid uppstår genom elevernas ovana händer o. s. v. I skolans utgiftsstat har därför upptagits en bestämd årlig summa till betäckande af skilnaden mellan inköp af arbetsmaterial och försäljning. För skolans öfriga utgifter, såsom arvode åt föreståndarinnan, åt lärarinnor, husmodren och betjening har kalkyl uppgjorts och ingår i bilaga N:o III. I nämnda bilaga har äfven för den teoretiska undervisningen trenne skilda kostnadsförslag uppgjorts, upptagande kostnaden för enbart svensk, enbart finsk eller sammansatt svensk och finsk kurs, och slutande med en summa af resp. 31,150, 31,150 eller 31,850 mk samt approximativa belopp för lokal, värme och belysning.

Genom beställningar och tillfällig försäljning af hushållsafdelningens tillverkningar kan likväl ej förskaffas åtgång för allt hvad eleverna för sin utbildning måste få lära sig att tillreda, och är sålunda öppnande af matservering för allmänheten oundgänglig. Kan likväl lokal för yrkesskolan erhållas invid Pedagogiska Matlagsskolan, har dess Direktion förklarad sig villig att till inköpspris öfvertaga den mat, som ej behöfves för skolans egen räkning, och yrkesskolan derigenom befrias från det ansvar och bråk, som inrättandet af matservering medför. Under sådana förhållanden blefve ett af de rum, som beräknats för matservering, obehöfligt, men torde detta rum nog finna användning för andra ändamål, och ur kostnadsförslaget skulle i så fall utgifterna för inventarier för matserveringen utgå. — I sammanhang härmed kan framhållas att eleverna kunna erhålla nödig vana i uppläggning och uppskärning af mat, dukning af bord, serviett-brytning och servering genom att i tur och ordning afgiftsfritt få delta i Pedagogiska Matlagningsskolans middagsservering.

Vid uppgörandet af förteckning öfver hvad som vore behöfligt af möbel, symaskiner, väfstolar, m. m. hafva kalkylerna uppgjorts för 15 elever i hushålls-afdelningen och för 10 i hvarje af de öfriga, så att i händelse skolan komme att emottaga ett större antal elever, motsvarande ökning af summorna vore erforderlig. Se Bilaga N:o IV.

Material för undervisningen och försäljning af skolans tillverkningar.

Skolans inkomster och utgifter.

Afyttring af i skolan tillverkad mat.

Inventarier.

Lokal.

En stor svårighet blir det antagligen att för skolan erhålla en lämplig lokal. Den bästa och lyckligaste lösningen vore utan tvifvel om för skolans räkning ett eget hus kunde uppföras, men de ekonomiska svårigheter, som måste öfvervinnas innan ett sådant byggnadsföretag kunde komma till stånd, skulle säkert vålla ett betydande dröjsmål med skolans inrättande. Under sådana förhållanden återstår endast att med fasthållande af tanken på och arbetet för ett eget hus, hyra lokal och der vidtaga de anordningar, som t. ex. yrkesskolans hushålls-afdelning kräfvär.

För denna afdelning måste nemligen tvänne större rum inredas till kök med fristående spisar och vattenledning; vidare behöfvas diskrum, rum med bakugn, tvättstuga, strykrum, torkvind, skafferier, varma och kalla källare och för matserveringen, ifall sådan kommer ifråga, tvänne rum och tambur. För de andra afdelningarna erfordras följande lokaler:

för linnesömnadsafdelningen	2 rum,
” klädningssömnadsafdelningen	2 ”
” väfkursen	1 ”
” profning	1 ”
” material	2 ”
” föreståndarinnan	1 ”
” husmodren	1 ”
” betjeningen	1 ”
” kontor och mottagning	1 ”
” teoretisk undervisning	2 ”

Under skolans första arbetsår är endast ett rum för linne- och ett för klädningssömnad nödvändigt, men kunde dessa öfverflödiga två rum uthyras för skolans räkning.

Enär antagligt är att ingen husegare vore villig att åt skolan förhyra lokal med mindre än att kontrakt uppgöres för en längre tidrymd, exempelvis för 3 eller 5 år, så kommer, oaktadt allt hvad som tillgöres för att af en privatvåning skapa en yrkeslokal, bristen af ett särskildt uppfördt hus att under många år kännbart försvåra skolans verksamhet och utveckling. Sålunda kan t. ex. nu svårigen i hushållsafdelningen upptagas utbildning af s. k. husor, emedan härför erfordras rum för inakorderingar för att vinna tillfälle till rumstädning och uppässning. Vid undervisningen i tvätt komma äfven förhyrda lokaler att erbjuda många svårigheter, ej minst genom dylika lokalers ohygieniska beskaffenhet.

*Stipendier
för skolans
blifvande lä-
rarinnor.*

De lärarinnor, som yrkesskolan behöfver, borde måhända förrän de tillträda sina platser beredas tillfälle att genom studier vid utländska yrkesskolor komplettera sina kunskaper och härför af staten nödiga resestipendier utverkas.

Jemte de elever, som besöka skolan för att der vinna yrkesskicklighet och för hvilkas räkning ju densamma är afsedd, borde dock en eller annan kvinna af de bildade klasserna, som önskar utbilda sig till lärarinna inom yrkesskolans område, till elev antagas. *Utbildning af yrkeslärarinnor.*

Det ligger dessutom i skolans intresse att befordra en sådan lärarinneutbildning, ty dessa elever kunna då för vinnande af vana vid undervisning tjengöra som lärarinnor vid skolans kompletterings- och extra kurser och skolan sjelf för sin möjliga utvidgning finna nödiga lärarekrafter. — Om dylika elever skola erlægga en högre afgift torde lämpligast öfverlemnas till Styrelsens afgörande.

Ehuru förslaget till Hushålls- och Yrkesskolan är uppgjort på grund af den erfarenhet, som förvärfvats under de 3 år, som Finsk Kvinnoförenings förberedande yrkesskola för sömmerskor, och de 12 år, som Pedagogiska Matlagnings-skolan varit i verksamhet, är det troligt att erfarenheten i framtiden visar nödvändigheten af vissa ändringar och tillägg i skolans organisation. Alla nödiga reformer kunna ju dock med lätthet genomföras då skolans ledning blir anförtrodd åt de kretsar, som genom mångårigt arbete bevisat sitt oegennyttiga intresse för den blifvande yrkesskolans arbetsområden, och häruti den bästa garantin erbjudas för skolans framgång. *Fördelen af att skolan öfvertages af privata föreningar.*

Bilaga N:o I.

Läroplan för Hushålls- och Yrkesskolan.

I årskursen:

	Linnesöm- nadsafd.	Klädnings- söms- nadsafd.	Väfnadsafd. *)	Hushållsafd.
<i>Yrkesundervisning</i> . . .	36	36	36	36
<i>Undervisning i teoretiska ämnen:</i>				
Modersmålet	1	1	1	1
Teckning	4	4	—	—
Bokföring	2	2	2	2
Gymnastik	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2
Antal timmar i veckan	44 1/2	44 1/2	40 1/2	40 1/2

*) *Anm.* Det första året af skolans tillvaro äro de elever, som genomgå den ettåriga väfkursen, ej i tillfälle att få undervisning i hälsolära, emedan detta ämne vidtager först med det andra årets kurs; sedermera kunna eleverna i väfkursen följa med andra årskursens undervisning i hälsolära.

II årskursen:

	Linnesöm- nadsafd.	Klädningsöm- nadsafd.	Väfnadsafd.	Hushållsafd.
<i>Yrkesundervisning</i>	36	36	36	36
<i>Undervisning i teoretiska ämnen:</i>				
Modersmålet	1	1	1	1
Teckning	1	—	—	—
Hälsolära	2	2	2	2
Gymnastik	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2
Antal timmar i veckan	41 1/2	40 1/2	40 1/2	40 1/2

Bilaga N:o II.

Program för Yrkesundervisningen.

a) Afdelningen för linnesömnad.

I årskursen:

Undervisning meddelas i sömnad, lappning och stoppning, något virkning och stickning, märkning och materiallära (varukännedom m. m.).

Af de 36 timmar i veckan, som tillagts yrkesundervisningen användas:

För sömnad	30 timmar.
„ lappning och stoppning	2 „
„ virkning och stickning	1 „
„ märkning	2 „
„ materiallära	1 „

Sömnaden omfattar:

1) Kläder för barn mellan 1—5 år enligt följande serie:

Linnen, två storlekar (å dessa inläres handsömnad).

Skjortor, två storlekar.

Byxor för krypande barn (maskinsömnad vidtager).

D:o för något större barn, två storlekar.

Kalsonger, en storlek.

Lifstycke.

Underkjol.

Haklappar.

Förkläden, två storlekar.

Tossor.

Kolt, mindre.

D:o större.

D:o jemte byxor.

2) Kläder för späda barn:

Skjorta.

Tröja.

Blöja och mantel.

Linda.

Lakan och dynvar.

Mössa.

Anm. Af alla underkläder förfärdigas minst 3 st. af hvarje storlek, så att eleven får vana vid tillklippning och lär sig att yrkesmässigt förfärdiga alla plagg.

Lappning och stoppning utföres på ylle-, bomull-, linne- och kretongtyger, hvarjämte stoppning af strumpor inläres.

Virkning och stickning:

Underkjol för små barn.	}	ullgarnsvirkning och krokning.
Tossor, ett par, för små barn.		
Tröjor för späda barn.	}	
Spetsvirkning (något).		
Påsvantar, ett par.		
Strumpor, ett par, för små barn.		
" " " " större barn.		
" " " " män.		

Märkning: korsstygnsmärkning samt enkelt broderi.

II årskursen:

Undervisning meddelas i sömnad, därtill hörande teori och mönsterritning samt märkning. Den undervisningstimme i teckning, som anslagits speciellt för denna årskurs, användes för monogram- och kompositionsritning.

Af yrkesundervisningens 36 veckotimmar användas:

För sömnad	32 timmar.
" teori och mönsterritning	2 "
" märkning	2 "

Sömnaden omfattar:

1) Kläder för barn öfver 5 år, för flickor och fruntimmer, och utgöres serien af:

Linnen, 3 storlekar.
 Byxor, 3 storlekar.
 Natllinnen, 2 storlekar.
 Lifstycken, 3 storlekar.
 Underkjol, hvit.
     D:o ylle.
 Kjol, tudelad.
 Nattröja.
 Kamtröja, 2 storlekar.
 Förkläden, 3 storlekar.
 Kragar och manchetter.
 Blusar, finare (bomull).

2) Underkläder för barn öfver 5 år, för gossar och män:

Skjortor, enkla, 3 storlekar.
     D:o med bröstinsats, 2 storlekar.
 Nattskjortor.
 Kalsonger, 3 storlekar.
 Kragar, manchetter, lösa skjortbröst.

3) Diverse linnesömnad såsom dynvar, lakan, dynöfverkast, näsduks- och serviettfällning m. m.

Teori och mönsterritning, som bör handhafvas af lärarinnan i linnesömnad, ansluter sig till de serier, som å båda årskurserna i sömnad genomgåts.

Märkning: finare broderi (monogramsömnad) och hålsöm.

b) Afdelningen för klädningssömnad.

I årskursen:

Undervisningen omfattar: för klädningssömnad grundläggande sömnad och enkla klädningar, skrädderi, lappning, stoppning, märkning och materiallära.

Af yrkesundervisningens 36 veckotimmar användas:

För klädningssömnad	29 timmar.
" skrädderi	4 "
" lappning o. stoppning jämte märkning	2 "
" materiallära	1 "

Sömnaden omfattar:

1) Grundläggande arbeten och enkla klädningar enligt följande serie:

Barnkoltar af bomull, 2 å 3 st. (å dessa inläres handsömnad).
 D:o af ylle, 2 å 3 st. (maskinsömnad vidtager).

Underkjolar (för barn och fullvuxna) enkla, af ylle, 2 storlekar.

Underlif (å hvilka inläres knapphålssömnad) 2 storlekar.

Klädningar, 2 st., enkla, af bomull (för fullvuxna).

Klädningar, 2 st. enkla, af ylle.

Kjol, tudelad, 2 storlekar.

Underkjolar, fina, å hvilka inläres olika sätt att garnera.

Blusar, fina, å hvilka garnering inläres.

Kappor (för barn under 5 år), 2 storlekar, stoppade.

Hufvudbonader för barn under 5 år (1 mössa och 1 hufva).

2) *Skrädderi*: Tillskärning och förfärdigande af byxor och jackor för gossar under 10 år; äfven borde någon paletå, jaquette och ostoppad kappa för barn utföras.

3) *Lappning, stoppning och märkning* inläres till den utsträckning, som anses nödigt.

II årskursen:

Undervisningen omfattar klädningssömnad för fullvuxna, måttagning och mönsterritning.

Af yrkesundervisningens 36 timmar användes:

För klädningssömnad	33 timmar.
„ måttagning och mönsterritning	3 „

c) Afdelningen för väfnad.

Ettårig kurs.

Ny kurs begynner hvarje år, och afses att bibringa eleverna förmåga att sjelfständigt sätta upp och utföra enklare, hvita väfvar.

d) Afdelningen för hushållsgöromål.

I årskursen:

Undervisningen omfattar matlagning för enklare hushåll, sjukmat, bakning, brygd, tvålkokning, tvätt, mangling och enklare strykning, städning och rengöring af kök och kärl. Arbetet anordnas så att eleverna infinna sig kl. 8 på morgonen i skolan för att iordningställa degarne, gå till torget för uppköp o. s. v., hvarefter undervisningen vidtager, enligt ofvanstående program, med sammanlagdt 36 timmar i veckan. Häruti inbegripes den teoretiska undervisning, som afses att bibringa eleverna någon kunskap om människokroppens och födoämnenas sammansättning, matsmältningsorganerna o. s. v. Arbetsåret igenom fortgår under.

visningen i matlagning. Under Augusti och September månader bedrifves inläggning och konservering af grönsaker, bär och frukter, syltning och saftberedning; under Oktober brygd, köttsaltning, korfberedning, rengöring af slag, kokning af sylta och under December månad inläras hos oss brukliga rätter för julen. Vår-månaderna April och Maj användas till kurser i tvätt, mangling och enklare strykning. — Eleverna få vidare lära sig uppskärning och uppläggning af mat, dukning, serviettbrytning och upppassning vid måltider, rengöring af alla slags kärl, hvarjemte de i tur få deltaga i lördagsstädningen.

II årskursen:

Undervisningsprogrammet är detsamma som vid första årskursen, men öfvergår det andra året jemväl till inlärandet af sådana rätter, som höra till den högre kokkonsten, hvarjemte eleverna i bakning få lära sig finare bakverk, kakor o. s. v.

Bilaga N:o III.

Utgiftsstat för Hushålls- och Yrskeskolan.

I årskursen:

	Sammansatt		
	Svensk kurs:	Finsk kurs:	Svensk och Finsk kurs:
<i>Arvode för teor. undervisning:</i>			
Modersmålet	100: —	100: —	200: —
Teckning	400: —	400: —	400: —
Bokföring	200: —	200: —	400: —
Gymnastik	150: —	150: —	150: —
	850: —	850: —	1,150: —
<i>Arvode för Yrkesundervisning:</i>			
För lärarinnan i linne-			
sömnad	1,500: —	1,500: —	1,500: —
” lärarinnan i kläd-			
ningssömnad	1,500: —	1,500: —	1,500: —
” lärarinnan i väf-			
kursen	1,200: —	1,200: —	1,200: —
” lärarinnan i hus-			
hållsgöromål	1,500: —	1,500: —	1,500: —
” husmodren	900: —	900: —	900: —
” föreståndarinnan	1,500: —	1,500: —	1,500: —
Tvätt och strykningskur-			
serna	150: —	150: —	150: —
	8,250: —	8,250: —	8,250: —
	Fmk 9,100: —	Fmk 9,100: —	Fmk 9,400: —

II årskursen:				Sammansatt	
	Svensk kurs:	Finsk kurs:		Svensk och Finsk kurs	
<i>Arvode för teor. undervisning:</i>					
	Transport	9,100: —		9,100: —	9,400: —
Modersmålet	100: —		100: —		200: —
Teckning	100: —		100: —		100: —
Hälsolära	300: —		300: —		600: —
Gymnastik	150: —	650: —	150: —	650: —	150: — 1,050: —
<i>Arvode för Yrkesundervisning:</i>					
För lärarinnan i linne- sömnad	1,500: —		1,500: —		1,500: —
” lärarinnan i kläd- ningssömnad	1,900: —		1,900: —		1,900: —
” lärarinnan i väf- kursen	1,200: —		1,200: —		1,200: —
” lärarinnan i hus- hållsgöromål	1,500: —	6,100: —	1,500: —	6,100: —	1,500: — 6,100: —
Lokal	7,000: —		7,000: —		7,000: —
Ved (40 fmn. å 30 mk.) .	1,200: —		1,200: —		1,200: —
Belysning	700: —		700: —		700: —
Vatten	200: —		200: —		200: —
Telefon, annonser och diverse	900: —		900: —		900: —
Betjäning	300: —	10,300: —	300: —	10,300: —	300: — 10,300: —
Till betäckande af skilna- den mellan inköp och försäljning vid väf- och sömnadskurserna	1,000: —		1,000: —		1,000: —
Till betäckande af skilna- den mellan inköp och försäljning vid hus- hållsafdelningen och kosten för i skolans tjänst anstälde per- soner	4,000: —	5,000: —	4,000: —	5,000: —	4,000: — 5,000: —
	<u>Fmk 31,150: —</u>		<u>Fmk 31,150: —</u>		<u>Fmk 31,850: —</u>

Obs! Föreståndarinnan, husmodren och betjäningen åtnjuta utom sitt arvode fri lokal samt under den tid af året, som skolan är i verksamhet, fritt vivre.

*Bilaga N:o IV.**Kostnadsförslag för inventarier.**För hvarje sömnadsafdelning:*

5 st. bord (aflånga för 2 personer) å 14 mk	70:—	
2 stora tillklipningsbord	50:—	
1 mindre bord (för maskiner)	10:—	
18 st. stolar å 4 mk	72:—	
2 skåp för materialier	120:—	
5 maskiner af olika kvalitet	<u>500:—</u>	822:—

För väfkursen:

10 väfstolar med tillbehör	820:—	
12 st. stolar	48:—	
1 skåp	60:—	
1 bord	<u>10:—</u>	938:—

För hvarje hushållsafdelning:

Skåp, bord, bänkar, stolar	600:—	
Kokkärl	500:—	
Diverse hushållssaker	75:—	
Glas och porslin	50:—	
Handdukar m. m.	<u>200:—</u>	1,425:—

För diverse:

Möbel till profnings- och kontorsrum, till tambur och för betjäningen	600:—	600:—
---	-------	-------

För matservering:

Duktyg	200:—	
Porslin	200:—	
Skedar, knifvar, o. s. v.	<u>200:—</u>	600:—

Totalkostnaden:

För 4 sömnadsafdelningar	3,288: —
” väfkursen	938: —
” 2 hushållsafdelningar	2,850: —
” diverse möbel	600: —
” matservering	600: —
	<hr/>
	Fmk 8,276: —

Utskottsbetänkande med förslag till förklaring med anledning af Guvernörens yrkande på utgifvande af ett Helsingfors stadskommun ådömdt vite.

Sedan Guvernören i Nylands län hos Civilexpeditionen i K. Senaten anhållit om förklaring huru de viten, som Guvernören ådömt särskilda kommuner uti länet i följd af deras vägran att utse ledamöter i de förstärkta uppådsnämnderna, borde hos dem uttagas, har Expeditionen i skrifvelse af den 10 sistlidne februari meddelat Guvernören att K. Senaten funnit lagens anda och mening tydlig deri att ifrågasvarande, i behörig ordning kommunerna ådömda viten icke kunde uttagas enligt de straffrättsliga bestämmingar, som vore gällande för uttagande af böter, utan borde „indrivas på samma sätt som skuld, hvilken en kommun är ålagd att gemensamt gälda“. Uti skrifvelse af den 14 derpåföljande mars har sedermera Guvernören delgifvit Magistraten Civilexpeditionens berörda meddelande, jemte det Magistraten anmodats att så fort sig göra läte skrida till indrifning af ifrågasvarande „viten“.

Medels remissresolution af den 25 nyssvikne april har Magistraten derpå öfverlemnadt afskrift af handlingarna till Stadsfullmäktige, hvilka ålagts att inom sex veckor efter delfäendet till Magistraten ingifva skriftlig förklaring vid äfventyr, om sådant skulle uraktlåtas, att målet ändå afgjordes; hvarefter Stadsfullmäktige, till hvilka handlingarna anländt den 13 förvikne maj, vid sammanträde den 26 i näst-sagda månad uppdragit åt undertecknade att till Fullmäktige inkomma med utlåtande i ärendet.

Till fullgörande af berörda uppdrag har utskottet uppgjort och närsluter förslag till den Fullmäktige affordrade förklaringen till Magistraten.

Helsingfors, den 5 juni 1903.

August Nyberg.

K. F. Ignatius.

Lars Homén.

Till Magistraten i Helsingfors.

Sedan Guvernören i länet den 20 januari 1902 ålagt Helsingfors kommun vid utsatt vite af 30,000 mark att välja två ledamöter och tre suppleanter från kommunen till förstärkande af 1902 års uppådsnämnd, men kommunens vid rådhusstämma den 25 derpåföljande februari tillstädeskomne ledamöter vägrat att skrida till sagda val, blef kommunen den 7 april samma år af Guvernören fäld att böta det utfästa vitet, 30,000 mark. Sedermera har Civilexpeditionen i Kejsrerliga Senaten, efter det Guvernörens berörda resolution fått vinna laga kraft, i skrifvelse af den 10 sistlidne februari meddelat Guvernören att Senaten funne lagens anda och mening vara tydlig deri att de viten, hvilka i behörig ordning ådömts kommunerna i Nylands län i följd af deras vägran att utse ledamöter i de förstärkta uppådsnämnderna, icke kunde uttagas enligt de straffrättsliga bestämmingar, som vore gällande för uttagande af böter, utan borde „indrivas på samma sätt som skuld, hvilken en kommun är ålagd att gemensamt gälda“. I skrifvelse af den 14 förvikne mars har Guvernören öfversändt Civilexpeditionens berörda skrifvelse till Magistraten i afseende å kännedom och efterrättelse äfvensom anmodat Magistraten att så fort ske kunde skrida till indrifning af ifrågavarande vite. Med anledning häraf har Magistraten, medels handlingarna åtecknad resolution af den 25 nysslidne april, hvilken resolution den 13 derpåföljande maj tillstålts Stadsfullmäktige, ålagt Fullmäktige att inom sex veckor efter delfäendet till Magistraten ingifva skriftlig förklaring i saken. Till åtlydnad häraf hafva Fullmäktige äran anföra följande:

Af handlingarna i målet synes framgå, såsom hade Senaten och Guvernören numera afstått från uttagandet af ifrågavarande, kommunen ådömda vite i den väg som om böter är stadgad samt ville betrakta detsamma såsom en statsverkets civila fordran hos kommunen. Ehuruväl Fullmäktige icke kunna fatta, huru ett af Guvernör ådömdt vite sålunda skulle kunna antaga naturen af vanlig skuldfordran, hafva Fullmäktige icke anledning att i detta sammanhang ingå i närmare granskning af frågan om denna ståndpunkts riktighet eller att derom göra annat uttalande än att densamma synes utvisa en vaknad insigt om det oegentliga i att kommunerna ålagts ifrågavarande viten. I alla händelser måste fasthållas vid att, i hvilken väg vitesanspråket än förverkligas, regeln att vitet bör träffa bestämd person eller bestämda personer icke får åsidosättas. Vidare framstår det såsom uppenbart att ett vitesanspråk icke kan, såsom vanligt skuldfordringskraf betraktadt, leda till verkställighet med mindre än att utslag af öfverexekutor eller, der ärendet förvisas såsom tvistigt till domstol, af denna föreligger. Ty enligt utsökningslagen och förordningen om densammes införande (§ 27) kunna endast utskylder, allmänna afgifter, expeditionslösen och annat dylikt utan dom uttagas.

Då Guvernören den 20 januari 1902 förelade kommunen ifrågavarande vite, skedde sådant med åberopadt stöd af 11 § i förordningen den 3 december 1895 om införande af ny utsökningslag. Emellertid hänför sig berörda paragraf och det guvernör deri meddelade bemyndigande att förelägga tredskande vite uppenbarligen blott till guvernörs funktioner i mål och ärenden af enahanda eller liknande beskaffenhet som utsökningsmål, hvilken tolkning vinner stöd af den omständigheten att vite i nämnda lagrum sammanföres med rättigheten att inmana i häkte och reseförbud. Däremot innehåller förordningen om kommunalförvaltning i stad af den 8 december 1873, hvilken förordning reglerar bland annat förhållandet emellan stadskommunerna och statsmakten, icke något om dylik maktbefogenhet för guvernör, ehuru åtminstone en antydning derom bort i författningen ingå, i händelse öfverhufvud någon sådan rättighet för guvernör varit af lagstiftaren afsedd. De få i författningarna förekommande fall, då menighets fällande till vite omtalas, måste också betraktas såsom rent speciella och för öfrigt tillkomna endast genom ett förbiseende af lagstiftningen.

Orimligheten i förfarandet att ålägga en hel menighet vite framstår äfven såsom uppenbar såsnart blott fråga uppkommer om att verkställa ett dylikt vitesbeslut. Att vitet i detta fall icke, såsom dock eljes alltid, kan vid bristande betalningstillgång förvandlas till annat straff är ögonskenligt. Lika uppenbart är att detsamma icke kan uttagas utan att aldeles oskyldiga personer blifva lidande. Medlemmarna i en kommun vexla ständigt och äro förty icke mera desamma när ett dylikt vite skall uttagas som då detsamma ådömts. Ej heller äro alla de, som skatta till kommunen, äfven röstberättigade vid rådhusstämma. För saken aldeles främmande personer komme alltså att med sin förmögenhet ansvara för andras uraktlåtenhet eller tredska. En sådan påföljd strider dock emot de enklaste begrepp i straffrättskipningen. — Derför har också skyldigheten att närvara vid rådhusstämma samt deltaga i der förekommande förhandlingar och val städse tolkats såsom en enbart ethisk pligt, men aldrig såsom något, det der kunde genom hot om straff framtvingas.

Men äfven om guvernörs befogenhet att i fall af förevarande beskaffenhet ålägga kommun vite vore obestridt, hade dock åtminstone i detta fall, oberoende af den omständigheten att det föreskrifna vitet afsåg förverkligande af den nya värnepligtsförordningen, något vitesbeslut icke bort ifrågakomma. Rådhusstämman den 25 februari 1902 vägrade visserligen att skrida till det af Guvernören påbjudna valet, men fattades beslutet härom icke enhälligt, utan fanns en minoritet, bestående visserligen af endast en person, den der för sin del ville företaga valet. Då Magistraten likväl, med stöd af 20 § i åberopade förordning af den 8 december 1873, lät vid flertalets beslut bero, ogillades sådant af Senaten, som fann omordade lagrum icke gifva stöd för ett dylikt förfarande af Magistraten, hvarför Senaten anbefalte Guvernören att förståndiga Magistraten att så begå att vid skeende rådhusstämma den eller de röstberättigade medlemmar af kommunen, som önskade utöfva sin valrätt, icke derifrån hindrades. Är Senatens anförda tolkning riktig, hade alltså valet

bort försiggå, och kan det således icke tillräknas kommunen i dess helhet att valet ej egt rum. Det oaktadt hafva genom Guvernörens vitesbeslut, innan Senatens nämnda uppfattning ens delgifvits rådhusstämman, sakfäls icke blott de deltagare i stämman, som dervid representerat flertalet, utan äfven den minoritet, som velat skrida till valet, men utan egen egen förskyllan derifrån hindrats.

Slutligen må bland mindre oriktigheter uti ifrågakomna procedyr nämnas ännu hurusom vitet ådömts kommunen för dess vägran att välja *två* ledamöter och tre suppleanter till förstärkta uppståndsämnden, oaktadt, enligt 1 och 2 §§ i kungörelsen af den 3 november 1886 angående ändrad lydelse af särskilda §§ i instruktio- nen för uppstånds- och länenämnderna, *tre* ledamöter och lika många suppleanter böra af *stadskommun* utses. Uppståndsämnden hade således, äfven om valet skulle skett, icke varit fulltalig.

Fullmäktige få förty motsätta sig utgifvandet af ifrågavarande vite äfvensom emotse att, i fall Guvernörens yrkande icke kan af Magistraten såsom öfverexekutor omedelbart underkännas, Guvernören anvisas att, derest påståendet att vitet skall anses såsom en statsverkets civila fordran fortfarande vidhållles, derom särskildt tvista i den för fordringsanspråk stadgade ordning.

Handlingar i fråga om tomtplats för ett biologiskt museum.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 30 Juli 1903.

N:o 196.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Genom remissresolution af den 21 sistlidne April har Drätselkammaren affordrats utlåtande i anledning af en från Direktionen för Helsingfors Utskänkningsaktiebolag inkommen ansökan, att Stadsfullmäktige måtte till tomt för ett tilltänkt biologiskt museum upplåta någondera af två å bilagd planritning med Litt. A och B utmärkta platser inom parkområdet för villan Hagasund eller ock uttala sig huruvida Stadsfullmäktige önskade se den blifvande museibyggnaden, hvartill ritningar jemväl bifogats, förlagd till det närbelägna Hesperia, i Djurgården eller någon annan del af stadens område. Byggnadskontoret och Trädgårdsnämnden, hvilka blifvit i ärendet hörde, hafva hvardera förordat att den med Lit. A å planritningen utmärkta platsen skulle för ändamålet upplåtas, hvarvid Byggnadskontoret särskildt framhållit att af alla i Djurgården, Hesperia och andra stadens planteringar disponibla platser det föreslagna området inom Hagasunds-parken vore härför lämpligast, ej blott på grund af dess närhet till den bebyggda staden utan äfven därför att museet, placeradt å sagda plats, blefve för den besökande allmänheten lättast tillgängligt under alla årstider.

Emedan ansökningen icke bilagts något kostnadsförslag för den tilltänkta museibyggnaden och uppgift ej heller lemnats rörande medel, som funnes att tillgå för byggnadsföretagets utförande, har Drätselkammaren hos Direktionen anhållit om särskilda upplysningar i ämnet och till svar härå fått emottaga i afskrift bilagda skrifvelse jemte kostnadsförslag, uppgjort af arkitekten Th. Höijer, af hvilka handlingar framgår: att utgiften för byggnadsföretaget beräknats till 47,000 mark; att i de årliga budgetförslagen för underhållet af Högholmen och Fölisön vanligtvis upptagits anslag om ett- till tretusen mark för ökandet af samlingarna utaf uppstoppade djur, på hvilka anslag besparingar stundom uppstått och reserverats; att medel för det ifrågavarande byggnadsföretaget icke på annat sätt samlats, men att under årens lopp på öfverskott af hyror från bolagets fastigheter hopsparats ett belopp af om-

kring 25,000 mark, som enligt Direktionens åsigt kunde för museibyggnadens uppförande disponeras; samt att Direktionen tänkt sig att den tillämnade museibyggnaden skulle åstadkommas sålunda, att de belopp, som utöfver förenämnda 25,000 mark blefve härför erforderliga, skulle anskaffas genom ett amorteringslån emot in-teckning i bolagets fastigheter, hvilka förnärvarande vore belastade med in-teckningar å sammanlagdt omkring 57,000 mark, hvarefter Direktionen skulle för hvarje år i sina budgetförslag för holmarnas underhåll upptaga nödiga anslag för ränta och amortering af lånet.

Med anledning häraf har Drätselkammaren trott sig böra anföra följande:

Sedan Utskänningsaktiebolaget, i följd af de förändrade förhållanden som inträdt genom utfärdandet af nådiga förordningen den 9 juni 1892, angående försäljning m. m. af brännvin och andra brända eller destillerade spritdrycker, icke vidare egde disponera öfver den del af bolagets vinst, som skulle till allmännyttiga ändamål användas, framhöll bolagets Direktion uti en till Stadsfullmäktige ingifven skrift (Stadsfullmäktiges tryckta handlingar N:o 22 för år 1894) att bolaget icke för någon längre tid kunde fortsätta med vårdn om Högholmen och Fölisön, såvida icke Stadsfullmäktige från stadens andel i bolagets vinstmedel beviljade nödigt anslag för underhållet och den vidare utvecklingen af dessa holmar. Direktionen hemstälde derföre att Stadsfullmäktige skulle återtaga de till bolaget utarrenderade holmarna och förklarade sig tillika beredd att till staden öfverlämna bolagets tre gårdar N:o 14 vid Skarpskyttegatan, N:o 34 vid Fredriks-gatan och N:o 3 vid Georgsgatan, uti hvilka gårdar bolagets behållning blifvit nedlagd, emot det att staden till bolaget erlade den på gårdarne hvilande skulden af omkring 75,000 mark, deraf 30,000 mark utgjorde bolagets aktiekapital och återstoden var en sväfvande skuld, hvilken under år 1893 uppstått sålunda, att bolaget från år 1892 ännu haft att vidkännas åtskilliga utbetalningar, som icke fått utgå ur de år 1893 influtna medlen, och vidare därigenom att de för bolagets fastigheter uppburna hyresbeloppen varit otillräckliga att bestrida underhållet af Högholmen och Fölisön äfvensom två af bolaget tidigare bekostade småbarnsskolor. För den händelse Stadsfullmäktige funne ändamålsenligare att holmarne förblefve under bolagets förvaltning, förklarade Direktionen bolaget villigt att fortfarande handhafva holmarna, under förutsättning att de för deras underhåll nödiga anslagen af Stadsfullmäktige beviljades. I häröfver afgifvet utlåtande sökte Drätselkammaren visa hurusom under den närmaste framtiden någon egentlig fördel för staden icke kunde vinnas genom nämnda gårdars öfvertagande, hvaremot staden hade att för desamma erlægga en summa af 75,000 mark. På grund häraf föreslog Kammaren att bolaget tillsvidare skulle bibehållas vid arrendet och förvaltningen af Högholmen och Fölisön, till hvilkas underhåll nödiga tillskottsanslag borde af Stadsfullmäktige beviljas; och upplyste Kammaren att hyresbeloppen för bolagets fastigheter *oafkortade* användes till holmarnas underhåll. Då Drätselkammaren likväl ansåg nödvändigt att undanrödja alla svårigheter för gårdarnes framtida öfvertagande af staden, fann Kammaren angeläget vara att

den sväfvande skulden efterhand gäldades ur bolagets vinstmedel. — I hufvudsaklig öfverensstämmelse med Drätselkammarens förslag beslöto Stadsfullmäktige den 18 september 1894 att Utskänkningsaktiebolaget tillsvidare skulle bibehållas vid arrendet och förvaltningen af Högholmen och Fölisön samt att bolaget, som för vidmakthållande af anläggningarna och inrättningarna å dessa holmar icke egde andra tillgångar än årshyrorna för dess fastigheter, skulle för sagda ändamål årligen undfå ett nödigt *tillskottsanslag* ur bolagets vinstmedel enligt Stadsfullmäktiges bestämmande, i hvilket afseende bolaget hvarje år borde aflemna *fullständigt* förslag till budget för holmarna under påföljande år. Frågan om anslag till amorterande af bolagets skuld skulle åter af Stadsfullmäktige prövas på Drätselkammarens framställning i hvarje särskildt fall. (Stadsfullmäktiges protokoll den 18 september 1894 § 13.)

Den af Utskänkningsaktiebolagets direktion nu anmälda behållningen af omkring 25,000 mark hvilken skulle hopsparats på öfverskott af hyror från bolagets fastigheter torde, enligt hvad Drätselkammaren inhemtat, möjliggjorts derigenom att Direktionen i de till Stadsfullmäktige årligen ingifna budgetförslagen för Högholmen och Fölisön icke upptagit behållningarna från föregående år utan fonderat desamma. Då Stadsfullmäktige år 1894 ställde i utsigt för bolaget årliga tillskottsanslag ur bolagets vinstmedel för holmarnas underhåll, skedde detta endast under förutsättning att kostnaderna för holmarna främst skulle bestridas med hyresinkomsten från Bolagets fastigheter. Besparingarna måste därför anses vara gjorda icke å hyresinkomsterna utan å de af Stadsfullmäktige årligen beviljade tillskottsanslagen och torde det icke ankomma på Bolaget eller dess direktion utan å Stadsfullmäktige att förfoga öfver de besparade medlen.

Hvad sedan vidkommer frågan om medlens användning synes främst böra tagas i öfvervägande huruvida icke, på grund af Stadsfullmäktiges år 1894 gjorda uttalande, större eller mindre del af desamma borde anslås till afbetalning å den vid bolagets gårdar häftande skulden. Enligt hvad bolagets direktion meddelat uppgår denna skuld numera till 57,000 mark, eller 12,000 mark utöfver sväfvande skuldens belopp år 1894, och framgår ur bilagda af bolagets revisor afgifna revisionsberättelse öfver granskningen af bolagets *enskilda* räkenskaper för år 1902 att i in- och utgående balansen för sagda år gården N:o 14 vid Skarpskyttegatan icke vidare finnes upptagen bland bolagets tillgångar. Drätselkammaren har sig icke bekant att Stadsfullmäktiges samtycke skulle inhämtats till bolagets ytterligare skuldsättning och till afhändandet af en dess fastighet. Men i händelse dylika åtgärder kunna vidtagas utan Fullmäktiges uttryckliga begifvande, synes anledning icke förefinnas för Fullmäktige att göra afbetalningar å bolagets sväfvande skuld. Innan beslut fattas om användningen af den till c. 25,000 mark uppgifna behållningen, torde Stadsfullmäktige emellertid finna anledning *att af Utskänkningsaktiebolagets direktion infordra specificerad uppgift ej mindre rörande bolagets samtliga fonder och besparingar än om bolagets nuvarande skuld och sättet för dennas tillkomst.*

Af hvad Drätselkammaren ofvan anført torde framgå att frågan om medel

till byggnad för ett biologiskt museum icke kan anses utredd, utan synes denna fråga påkalla särskild framställning af Utskänkningsaktiebolagets direktion till Stadsfullmäktige. Vid sådant förhållande anser Drätselkammaren ock att ärendet rörande tomplats för ett biologiskt museum icke borde till afgörande upptagas innan Direktionen till Fullmäktige ingifvit framställning om anslag för byggnadens uppförande.

För den händelse Stadsfullmäktige emellertid ville ingå i omedelbar pröfning af Direktionens ansökan om tomplats för den tilltänkta museibygnaden, får Drätselkammaren vördsamt meddela att äfven Kammaren anser den af Byggnadskontoret och Trädgårdsnämnden föreslagua, med Lit. A å planritningen betecknade platsen i Hagasundsparken vara för ändamålet lämpligast.

Remisshandlingarna återställas härjemte.

På Drätselkammarens vägnar:

Alexis Gripenberg.

T. J. Boisman.

DIREKTIONEN
FÖR
HELSINGFORS
UTSKÄKNINGSAKTIEBOLAG.

Helsingfors,
den 23 Mars 1903.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

På sätt ur stadgarna för Helsingfors Utskänkningsaktiebolag framgår, har Bolaget, utom befrämjande af måttlighet och laglighet vid spritdryckskonsumtionen äfven till syfte att genom sina vinstmedel i möjligaste mån tillgodose arbetarebefolkningens i staden bästa, och i enlighet härmed har altsedan Bolagets stiftande och i den mån Bolagets rörelse afkastat vinst, med Bolagets vinstmedel understöds hvarje-handa detta syfte omfattande institutioner, däribland uppförandet af folkbiblioteksbyggnaden, arbetsinrättningen för barn, småbarnsskolor, men i främsta rummet dock den djurgård, som Bolaget, sedan det i början på 1880-talet med anledning af därom från stadens Drätselkammare uttalad önskan öfvertagit Högholmen, på denna holme inrättat, och Bolagets Direktion hoppas att äfven denna inrättning skall erkännas hafva i hufvudsak fyllt sitt ändamål, att bereda arbetarebefolkningen isynnerhet den yngre generationen inom densamma, både en lärorik förströelse och vederkvickelse.

I alldeles samma syfte som isynnerhet sistnämnda inrättning har Bolaget, för att tillika draga nytta af de på Högholmen döda och sedan uppstoppade djuren, redan sedan åtskilliga år gjort ansträngningar för åstadkommandet i Helsingfors af ett biologiskt museum, ungefär liknande det i Stockholm, där dessa och på annat sätt erhållna samlingar af naturföremål kunde uppställas. Såsom Stadsfullmäktige kunnat inhämta af Direktionens årligen till dem inlämnade budgetförslag till under-

hållet af Högholmen och Fölisön jämte till desamma hörande tablåer öfver användningen af de till detta underhåll anslagna medlen, har Direktionen hvarje år upptagit för detta ändamål anslag till större eller mindre belopp, hvilka också alltid utan anmärkning vunnit godkännande.

Sedan en större mängd af uppstoppade djur af olika arter erhållits, har Direktionen, då det lyckades densamma att i landthushållaren C. Ph. Lindfors från Sulkava socken finna en för saken lika intresserad som duglig person, låtit denne först i öfre våningen af ordningsmansbostaden på Fölisön anordna tvänne rumafdelningar för uppställning af de nämnda djuren samt senare fått till stånd en liknande ehuru mindre uppställning på det öfre galleriet i värdshuset på Fölisön.

För att dock kunna uppställa de under årens lopp alt större blifna djursamlingarna utan att altför onaturligt hoptränga dem, erfordras det vida större utrymme än de till Bolagets förfogande stående lokaliteterna nu kunna erbjuda, hvarför Bolaget och Direktionen varit betänkt uppå att så snart möjlighet därtill förefinnes, låta på lämplig plats på Fölisön uppföra en för ändamålet särskildt afsedd byggnad och i sådant syfte äfven vidtagit nödiga förberedande åtgärder, bland annat låtit genom arkitekt Th. Höijer utarbета ritningar för en sådan byggnad, hvilka härhos biläggas.

Enär likväl för några år sedan inom Stadsfullmäktige öfverläggningar egt rum såväl om inrättandet af en zoologisk trädgård i Djurgården, som ock i samband därmed af ett biologiskt museum, har Bolagets Direktion ansett sig böra låta afstanna med alla vidare åtgärder, till dess förenämnda frågor vunnit sitt afgörande inom Stadsfullmäktige.

Emellertid synes Direktionen hela den här berörda frågan kunna inträda i ett alldeles nytt och för densammas lösning mest fördelaktigt skede, om möjlighet erbjödes att af det nyligen under stadens disposition komna Hagasunds området någon för det tilltänkta biologiska museet lämplig plats kunde erhållas.

Efter att hafva rådfört sig med stadsingenjören Idström, har Bolagets Direktion erfarit, att inom detta nämnda område åtminstone tvänne synnerligen ändamålsenliga platser borde kunna erhållas, hvilka platser på bilagda eskissritning blifvit utmärkta.

På grund af det ofvan anförda får Direktionen hos Stadsfullmäktige vördsam samt framställa att Stadsfullmäktige ville åt Bolaget i och för ofvanberörda ändamål upplåta någon af de båda ifrågavarande platserna eller också uttala sig om huruvida Stadsfullmäktige skulle önska se det blifvande museet förlagdt i det närbelägna Hesperia, i Djurgården eller någon annan del af stadens område, i det förra af hvilka fall Bolaget skulle anhålla om upplåtande af för ändamålet lämplig plats.

Å Direktionens för Helsingfors Utskänknings Aktie Bolag vägnar

Victor Öhberg.

Aug. Fabritius.

DIREKTIONEN
FÖR
HELSINGFORS
UTSKÄNKINGSAKTIEBOLAG.

Helsingfors,
den 15 juli 1903.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Till svar å Drätselkammarens skrifvelse för den 2 dennes N:o 158 har Direktionen för Helsingfors Utskänkningsaktiebolag äran meddela:

att kostnaden för den tilltänkta museibyggnaden beräknats till 47,000 mark, på sätt framgår af bilagda, af arkitekten Th. Höijer uppgjorda kostnadsförslag;

att uti de af Direktionen årligen till Stadsfullmäktige aflämnade budgetförslagen för underhållet af Högholmen och Fölisön vanligtvis upptagits anslag på växlande belopp om ett- till tretusen mark för ökandet af de förhandenvarande samlingarna af uppstoppade djur, äfvensom att på dessa anslag stundom uppstått besparingar, som reserverats;

att medel för det ifrågavarande ändamålet icke på annat sätt samlats, men att under årens lopp på öfverskott af hyror från Bolagets fastigheter hopsparats ett belopp af omkring 25,000 mark, som enligt Direktionens åsikt kunde för museibyggnadens uppförande disponeras; samt

att Direktionen tänkt sig att den tillämnade museibyggnaden skulle åstadkommas sålunda, att de belopp, som utöfver förenämnda 25,000 mark blefve erforderliga för dess uppförande, blefve anskaffadt genom ett amorteringslån mot inteckning i Bolagets fastigheter, hvilka nu äro belastade med inteckningar på sammanlagdt omkring 57,000 mark, hvarefter Direktionen för hvarje år i sina budgetförslag för holmarnas underhåll skulle upptaga nödiga anslag för ränta och amortering å lånet.

På Direktionens för Helsingfors Utskänknings aktiebolag vägnar:

Victor Öhberg.

Aug. Fabritius.

Kostnadsförslag

öfver Byggnad för ett tillernadt Biologiskt Museum i Helsingfors.

Någon jordgräfnig torde icke behöfva intagas i beräkningen, i anseende till markens och terrängens beskaffenhet.

112 m ³	gråstensgrund & grundpelare, material & arbete å 12: —	1,344: —	
170 m ²	kilad sockelsten, material & arbete å 17: —	2,890: —	4,234: —
370 l. m.	200 × 200 m/m bjelk till syllar och bärare, material & arbete å 2: 38	880: 60	
1,100 „	175 × 175 m/m spiror till ståndare och hammarband, korssträfvor m. m., material & arbete å 1: 35	1,485: —	
1,300 „	flankad stock till golfvasar, mat. & arb. å 1: 10	1,430: —	
300 „	200 × 200 m/m bjelk till kontreforter, mat. & arb. å 2: 70	810: —	
1,140 „	150 × 150 m/m spiror till takstolar, material & arbete å 1: 25	1,425: —	
1,700 „	50 × 150 m/m utskottsplankor till stag och sträfvor i takstolar, material & arbete å 0: 73	1,241: —	
300 m ²	bräder under yttre takplåten, mat. & arb. å 1: 30	390: —	
300 „	yttre tak af galvaniserad plåt, mat. & arb. å 4: 50	1,350: —	
890 „	yttre brädfodring jemte lister, konsoler m. m., material & arbete å 3: 50	3,115: —	
130 „	hyflade bräder, synliga under takfotens språng, material & arbete å 2: 20	286: —	
820 „	inre brädfodring, material & arbete å 2: 20	1,804: —	14,216: 60
630 „	glastak, s. k. trådglas, 7 m/m tjockt, med inläggning å 24: —	15,120: —	
1,170 l. m.	små rails till spröjsar i glastaket å 0: 80	936: —	
Diverse plåtslagarearbeten, material & arbete		544: —	16,600: —
16 st.	hyflade, profilerade och med fals för fönsterbågar försedda stolpar till åskådarerummet, material & arbete å 20: —	320: —	
10 „	kolonnartade stolpar kring trapporna i åskådarerummet, material & arbete å 24: —	240: —	
140 l. m.	hammarband, hyflade, profilerade och falsade i likhet med stolparna, material & arbete å 4: —	560: —	
Transport		1,120: —	35,050: 60

	Transport		
	1,120:—	35,050: 60	
180 l. m. 200 × 100 m/m vasar, material & arbete à 1: 40	252:—		
300 „ klena spiror till taklag öfver åskådarerummet, material & arbete à 1:—	300:—		
830 m ² golf i hela byggnaden och åskådarerummet, af 50 m/m hyflade och spontade plankor, mat. & arb. à 3: 10	2,573:—		
330 „ tak- och vägghpanel i åskådarerummet, af hyflade och spontade bräder, material & arbete à 3:— . .	990:—		
58 st. steg till 2:ne trappor, kompl. med steg, vagnsstycken, tåbräder samt uppsättning, mat. & arb. à 10:— .	580:—		
60 l. m. trappbalustrad, kompl., material & arbete à 5:—	300:—		
84 st. fönsterbågar, kompl. med glas & beslag, material & arbete à 10:—	840:—		
Diverse snickarearbeten, såsom konsoler, lister m. m., material & arbete	150:—	7,105:—	
18 l. m. huggna granitsteg till förbyggnaden, material & arbete à 20:—	360:—		
10 m ² huggna granitsteg till planer till förbyggnaden, material & arbete à 30:—	300:—		
6 st. hyflade och faconerade stolpar, mat. & arb. à 15:— .	90:—		
60 l. m. spiror till takstolar m. m., mat. & arb. à 1: 50 . .	90:—		
24 m ² tak af galvaniserad plåt med underlag af hyflade bräder, material & arbete à 6:—	144:—		
10 l. m. balustrad, material & arbete à 5:—	50:—	1,034:—	
2 st. dörrar med fönsterljus, kompl. med karmar, dörrar, glas och beslag à 110:—	220:—		
22 st. större och mindre fönsterluffer, kompl. med glas och beslag à 9:—	198:—		
2 st. flaggstänger samt diverse yttre dekorationer	200:—		
2,000 m ² (cirka) fernissning, lasering och lackering af yttre fasader, väggar, stolpar, tak och golf samt trappor i åskådarerummet, dörrar och fönster samt balustrader à 1:—	2,000:—		
Spik & ankarsmide	500:—	3,118:—	
Diverse, såsom tratt och stuprör, listbeslag m. m. samt summan jemnad.		692: 40	
		<u>Summa Fmk</u>	47,000:—

Helsingfors i juli 1903.

Th. Höjer.

Revisionsberättelse.

Som utsedd revisor af Helsingfors stads Utskänknings-Aktie-Bolags räkenskaper för år 1902, har jag vid granskningen af Bolagets enskilda räkenskaper för nämnda år funnit desamma till alla delar rediga och omsorgsfullt uppgjorda; hvarför full ansvarsfrihet för desamma torde beviljas.

Till belysande af Bolagets tillstånd, enligt dessa enskilda räkenskaper äro balanserna såväl vid årets in- som utgång här af mig intagna.

Helsingfors den 5 Februari 1903.

A. F. Sandell.

<i>Debet.</i>				<i>Balans vid årets ingång 1902.</i>				<i>Kredit.</i>				
				Mark	p.					Mark	p.	
1902						1902						
Jan.	1	An Aktiekapital räkning		30,000	—	Jan.	1	Per Gården N:o 34 vid Fredriksgatan	52,721	23		
"	"	" Reservfondens d:o		36,562	97	"	"	" D:o N:o 3 vid Georgsgatan	120,268	33		
"	"	" Odisponerad vinst d:o		265,841	42	"	"	" Högholmens byggnader	82,713	83		
"	"	" Högholmens djurgårdsfonds d:o		296	65	"	"	" D:o vattenledning	13,283	82		
"	"	" Amorteringslånets d:o		58,159	50	"	"	" Fölisöns byggnader	92,303	—		
						"	"	" D:o djursamling	10,636	32		
						"	"	" Sparkasse räkning	10,006	67		
						"	"	" Depositions d:o	8,876	70		
						"	"	" Kassa d:o	50	64		
								Summa <i>Frk.</i>	390,860	54		

<i>Debet.</i>				<i>Balans vid årets utgång 1902.</i>				<i>Kredit.</i>				
				Mark	p.					Mark	p.	
1902						1902						
Dec.	31	An Gården N:o 34 vid Fredriksgatan		53,403	67	Dec.	31	Per Aktie-kapital räkning	30,000	—		
"	"	" D:o N:o 3 vid Georgsgatan		121,956	67	"	"	" Reservfondens d:o	36,562	97		
"	"	" Högholmens byggnader		94,915	18	"	"	" Odisponerad vinst d:o	288,162	96		
"	"	" D:o vattenledning		13,283	82	"	"	" Högholmens djurgårdsfonds d:o	938	42		
"	"	" Fölisöns byggnader		95,883	30	"	"	" Amorteringslånets d:o	57,176	68		
"	"	" D:o djursamling		10,781	32							
"	"	" Sparkasse räkning		12,930	67							
"	"	" Depositions d:o		8,876	70							
"	"	" Kassa d:o		453	55							
"	"	" Förskotts d:o		356	15							
								Summa <i>Frk.</i>	412,841	03		

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeriaktiebolagets tryckeri, 1903.

---

*Handlingar i frågan om anordnande af arbetareunder-
visning.*

Stadsfullmäktiges i Helsingfors

NÄMND
för
ARBETAREANGELÄGENHETER.

Helsingfors
den 11 September 1903.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

N:o 38.

Närmast i anledning däraf, att de anslag Herrar Stadsfullmäktige ur utskänkings- och utminuteringsbolagens vinstmedel tilldelat olika arbetareundervisningsföretag under de senaste åren undergått en betänklig minskning, har Nämnden för arbetareangelägenheter känt sig manad att göra en framställning i denna angelägenhet, delvis gående i annan riktning än den skrifvelse Nämnden den 12 april 1899 (Stadsfullm. tryckta handl. 1899 n:o 18) aflät. Oberoende af möjligheten, att ofvannämnda vinstmedel framdeles kunde ökas, finner Nämnden det nödvändigt, att arbetareundervisningen åtminstone till en del försättes i säkrare ställning än den afgörandet om änsagda vinstmedels årliga utdelning kan medgifva. Därjämte hafva de tidigare yrkandena på inrättandet af ett kommunalt arbetareinstitut numera förnyats med större styrka och med åberopande af längre tids erfarenhet.

Ifrågavarande undervisningsverksamhet hör visserligen icke till kommunens ovilkorliga förpligtelser, och med största erkännande bör ihågkommas hvad Helsingfors kommun allaredan genom tillfälliga och fasta anslag uppoffrat för kulturändamål, i hvilket afseende särskildt kostnaderna för folkbiblioteket och läsesalen med deras filialer intaga ett betydande rum. Emellertid har den genom föredrag och lärokurser meddelade undervisningen för vuxna personer, förnämligast tillhörande kroppsarbetarnes klass, just genom de tillfälliga, men dock hvarje år förnyade understöd, kommunens representanter med upplyst nit tilldelat den samma, så förkofrats och vuxit till ett ständigt behof, att dess säkerställande svårigen numera kan anses ligga utom kommunens uppgifter, utan snarare måste betraktas som en ganska betydande kommunal angelägenhet.

Det utskott Nämnden för frågans preliminära behandling tillsatt har i främsta rummet vänt sig till ett större antal föreningar, som hittills egnat en mångårig verksamhet åt nu ifrågavarande bildningsändamål, och dessa hafva äfven med största beredvillighet ställt för ändamålet utsedde representanter till utskottets förfogande. Ehuru ibland desse den mening starkt framhölls, att de nu arbetande föreningarnas verksamhet icke borde i något afseende inskränkas, utan fastmer kraftigt understödjas, tillochmed, om ett val blefve oundvikligt, framför inrättandet af ett nytt kommunalt institut, har dock Nämnden icke vidare ansett sig kunna afvisa sistnämnda frågas upptagande till ompröfning.

Ett arbetareinstitut's egentliga uppgift borde väl sökas icke blott i bildningsnivåns höjande hos de arbetande klasserna, utan i främsta rummet i utbildandet af en grundstomme af mera begåfvade arbetare, hvilka genom de i institutet vunna väckelserna och förvärfvade kunskaperna kunde med framgång egna sig åt medborgerliga intressen och medborgerlig verksamhet, hvarjemte deras yrkesskicklighet skulle i viss mån påverkas af vidgade vyer inom den allmänna bildningens område. För ett något så när fullständigt uppnående af detta ändamål vid en bildningsanstalt borde densamma först och främst kunna temligen uteslutande taga sina lärjungars tid och krafter i anspråk samt helst vara en i viss mån sluten inrättning, såsom folkhögskolorna på landet, och för det andra ledas af en för detta särskilda kall synnerligen väl anlagd förmåga. I en större stad sätta dock arbetsförhållandena stora svårigheter i vägen för ett dylikt bildningsinstitut, och å andra sidan torde de många väckelserna och utvecklingsmöjligheterna på en dylik ort kunna i viss mån ersätta det intensivare arbetet i en sluten läroinrättning.

En undervisningsanstalt för vuxna arbetare, hos hvilka redan de nödvändigaste förutsättningarna för en ordnad undervisning äro högst varierande, kan sålunda på intet sätt likställas med de skolor eller andra företag, som kommunen upprätthåller för folkbildningsändamål, då i dessa bestämda lärokurser med bestämda fordringar genomgås i fastställd ordning af ett antal fullständigt i skolan undervisade elever. Lämpligare vore det för kommunen som sådan att genom utveckling af folkskolans fortsättningsklasser söka tillgodose det växande bildningsbehovet hos ungdomen, något som äfven, delvis med framgång, försökts, senast efter tyskt mönster i Kristiania.

Men om en strängare sysselsättning och en skolmässig och fastare organisation, en positiv undervisning med positiva resultat icke gärna i våra nuvarande förhållanden bilda det utmärkande för ett stadsinstitut, bortfaller också i väsentlig grad det principiella berättigandet för kommunens fullständiga öfvertagande af en dylik läroanstalt. Det kan hällre sägas att, om det privata intresset i en eller annan gestalt, med dess större rörlighet och anpassning efter det delvis starkt växlande bildningsbehovet, icke är mäktigt nog att påtaga sig det moraliska ansvaret för ett arbetareinstitut's upprätthållande, detsamma ännu min-

dre som officiellt reglementerad, kommunal inrättning skall motsvara sitt hufvudsakligast ideella syftemål. Man måste hos oss i hufvudsak nöja sig med det väckande och förberedande inflytande arbetareinstituten äfven annorstädes faktiskt utöfvat. Härtill kommer att kommunalrepresentationen och de kommunala myndigheterna genom att helt och hållet påtaga sig denna bildningsverksamhet, möjligen skulle inkastas i sociala och politiska stridigheter, hvilka däremot i en af kommunens understöd beroende läroinrättning lättare kunde undvikas. Speciellt under nuvarande förhållanden måste det otvifvelaktigt anses allt annat än rådligt att söka formligen iståndsätta ett nytt bildningsföretag. Likaså olämpligt vore det att kommunen, jemte det den ovilkorligen borde med större och fasta anslag understöda de lifaktiga företag, som nu existera sedan mer än ett decennium, skulle själf inrätta en ny, kostsam läroanstalt, som skulle i viss mån konkurrera med de nu arbetande och för hvilken det icke vore lätt att finna en ny organisation, som skulle tillfredställa alla på den ställda anspråk och blefve något så när bestående. De bildningsförhållanden som i Tammerfors kunnat föranleda kommunen att själf med utskänknings- och utminuteringsbolagens vinstmedel samt med uttaxerade medel upprätthålla ett arbetareinstitut, äro icke bestämmande för Helsingfors, där privata bildningsföretag, såsom erfarenheten visat, betydligt lättare kunna upprätthållas på landets bägge språk samt utvecklas efter omständigheternas kraf.

Arbetareinstitutet (Työväen-opisto) i Tammerfors meddelar 5 aftnar i veckan undervisning, förnämligast genom föredrag. Utgifterna stiga till 6,500 mark och utgöras förnämligast af arvode (4,000 mk) åt föreståndaren, som tillika handhafver det mesta af undervisningen. Dessutom aflägger kommunen årligen en större summa till en stående fond för institutets bästa. I institutets styrelse sitta 5 af stadsfullmäktige utsedda medlemmar, hvarförutom 1 utses af arbetareföreningarna, 1 af nykterhetsföreningarna och 1 af ungdomsföreningarna i staden. De två förnämsta arbetareinstituten i Sverige äro privata inrättningar. Det i Stockholm upprätthålles af en sluten förening af minst 80 och högst 100 medlemmar, minst hälften kroppsarbetare; nya medlemmar utses i mån af behof med $\frac{3}{4}$ pluralitet. Föreningen utser styrelse. I Göteborg kompletterar institutets af 9 personer, bland dem kroppsarbetare, bestående styrelse sig själf, hvarjämte kommunala och andra myndigheter, som understöda institutet, kunna insätta medlemmar i styrelsen. I båda städerna beviljar kommunen 6,000 kronor i årsanslag (förutom understöd för folkkonserter, anordnade i samband med instituten) och eger deltaga i granskningen af institutets ekonomiska förvaltning. Undervisningen består förnämligast i föredragsserier och lärokurser, af hvilka de senare äro jämförelsevis regelbundna och afse vissa öfningsämnen, mest räkning och bokföring.

De folkhögskolekurser, som nu redan i mer än tio års tid upprätthållits af föreningen Arbetets Vänner och i hvilka i medeltal 80 till 130 elever, för det

mesta från de arbetande klasserna, deltagit, bilda jemte de föredrag, som anordnats af samma förening och af Helsingin kansanopistoseura, påtagligen en god stomme till en ordnad arbetareundervisning i staden. Isynnerhet har föreningen Arbetets Vänner med dess många filialer lyckats till sina *folkhögskolekurser* draga ett antal besökare, som under de senaste tre åren successivt stigit (111, 115, 137). Förutom föredrag och lektioner i nödiga elementarämnen, gifvas där äfven mer speciella kurser, och tillochmed för konstsinnets utveckling hos kursdeltagarna har föreningen börjat sörja under senaste verksamhetsår. Kansanopistoseuras synnerligen talrikt besökta föredrag ha varit den starka sidan hos denna förening, men det synes tydligt att densamma är väl egnad att ombesörja äfven lärokurser på finska språket. Man måste dock främst räkna med ett dylikt konstateradt bildningsbehof och en dylik till stor del förverkligad folkundervisning. Det gäller sålunda under närvarande förhållanden närmast att bygga på denna, genom utvecklingen på vår ort gifna grund och att utvidga detta läroprogram, hvartill representanterna för dessa föreningar ansett att möjlighet förefinnes, samt att säkerställa detta arbete genom nödigt anslag å stadens ordinarie budget. Härigenom vunnnes tillika större möjlighet att med utskänkings- och utminuteringsbolagens vinstmedel kraftigare understöda andra tillsvidare mindre omfattande folkbildningsföretag, dels sådana som redan en tid verkat vid sidan af de två förstnämnda, dels dem som under de sista åren kommit till stånd på nytt initiativ af de organiserade arbetarnes korporationer. Å andra sidan skulle äfven de på ordinarie budgeten upptagna anslagens berättigande årligen underkastas pröfning med afseende å beloppen och deras användning, i det att Nämnden för arbetareangelägenheter årligen egde i detta afseende göra förslag och numera en effektivare kontroll öfver den sålunda understödda undervisningen kunde vinnas, i det Herrar Stadsfullmäktige omorganiserat sekreterarebefattningen vid Nämnden med afseende fästadt äfven å detta behof.

Den utvidgning Arbetets Vänners och Kansanopistoseuras undervisningsprogram borde undergå vore enligt Nämndens åsigt följande. *Föredragen* borde ännu i högre grad än hittills omfatta större serier, af hvilka en del borde oftare återkomma. Såsom ämnen för desamma förordas, utom de sedvanliga historiska, naturvetenskapliga (i fysik, kemi, mineralogi, botanik, zoologi, astronomi) och geografiska, religionernas historia, litteraturhistoria med kulturhistorisk bakgrund och med lämpliga utdrag ur författarnes verk, sedelära och uppfostringslära, speciella nationalekonomiska och sociala frågor af praktisk betydelse och med historiska överblickar. *Föredragen* kunna, beroende af deras art och andra omständigheter, vara fria från afgift eller förbundna med en mindre dylik; i Sverige uppbäres ställvis 10—25 öre för gång med rabatt för serier. — *Lärokurser* borde regelbundet anordnas i vissa ämnen, och den meddelade kunskapens riktiga uppfattning kontrolleras genom frågor, öfningar, samtal och diskussioner, hvarför ett utvaldt mindre antal deltagare i dessa kurser vore att föredraga. De borde

till en början omfatta vexelvis hvartannat år eller hvar annan termin helsolära med undervisning i enklare sjukvård jemte nykterhet och barnavård samt för det andra praktisk lagkunskap och kännedom af nationalekonomins grunddrag, hvartdera med konkret tillämpning på arbetarnes förhållanden. Det är klart att denna undervisning skulle på ett objektvt sätt meddelas af fullt kompetent person. — Hvarje år borde vanliga *lektioner* gifvas i räkning jemte beräkning af ytor och rymder, bokföring och uppsatsskrifning, hänförande sig till mindre butikrörelse, handverk och det praktiska lifvet öfverhufvud. Däremot torde tillfälle till undervisning i teckning på andra håll icke saknas. För hvarje lärokurs borde i afgift uppbäras en mark, hvilka medel skulle efter lärarekollegiets bestämmande användas till premier för elever, som med flit och framgång genomgått kursen. — Med deltagarene i kurserna och möjligen andra intresserade i mån af utrymme borde *besök under instruktiv ledning* företagas i *museer och tekniska inrättningar* af olika slag. — Framdeles har Nämnden tänkt sig att äfven i andra ämnen, såsom kemi och fysik med tillämpningar samt i främmande språk, regelbundna lärokurser skulle anordnas. I förstnämnda ämnen kunna formliga lärokurser knappast komma i fråga förrän egen lokal och egna apparater erhållits. — På grund af erfarenheten från de svenska instituten borde af särskilda bestyrelser *folkkonserter* mot ringa afgift anordnas och till dessa *förklarande föredrag* delvis anslutas.

Antalet deltagare i hvarje lektion, likasom åhörare vid hvarje föredrag bör noggrant kontrolleras och angifvas i redogörelserna, hvilka äfven böra fullständigt upptaga de särskilda utgiftsposterna. De i lärokurserna inskrifna elevernas ålder, kön och yrke borde ock angifvas. Inom medlet af maj månad borde till Nämnden för arbetareangelägenheter sändas läroprogram med uppgift på lärare för följande arbetsår, hvarjemte lärarne borde inom september månad förete detaljerade planer för föreläsningsserier och lärokurser. Det bör härvid tillses att undervisningen på de båda språken i samma ämne om möjligt fördelas på olika terminer. Vid Göteborgs institut fordras för inrättande af en kurs att 20 deltagare af minst 18 års ålder anmält sig till densamma; jemte det denna fordran borde i allmänhet uppehållas, måste för en del af dessa kurser ett visst kunskapsmått fordras efter lärarnes närmare pröfning och förslag. I afseende å åhörarnes vid föreläsningarna ålder synes det däremot icke nödigt att på förhand vidtaga några bestämningar.

Den mera elementära och individuella undervisning, som fortfarande i en mängd fall visat sig vara behöflig för arbetare i Helsingfors, kan visserligen till viss utsträckning af enskilda lärare meddelas vid sidan af den nu föreslagna, men måste dock i större skala förbehållas, såsom härintills, särskilda föreningar eller särskilda anordningar, om sådana blifva af nöden.

Slutligen anser Nämnden de båda nu ifrågavarande föreningarna böra förpliktas att utse äfven kroppsarbetare till ledamöter i undervisningsbestyrelserna samt att gifva Nämnden del af sina räkenkaper, hvarjämte ifrågasatts att

någon representant för Nämnden kunde med yttranderätt närvara vid bestyrelsernas sammanträden.

Om sålunda eller ock genom nya sträfvanden på detta område den redan nu meddelade, delvis systematiska arbetareundervisningen småningom utvecklas i den riktning och till det mål de afse, som redan nu fordra inrättandet af ett kommunalt arbetareinstitut, skall saken i dylik utveckling kunna finna det säkraste stödet, hvaremot ett redan nu uppgjort fullständigt program för två dylika kommunalanstalter, en för hvardera språket, dock måhända icke skulle motsvara de allmänna förväntningar, som skulle ställas på dessa kommunala anstalter.

I detta sammanhang må nämnas att frågan om en enda tvåspråkig anstalt vid möte af samtliga föreningars representanter enhälligt besvarades nekande, hvaremot gemensam lokal och läroapparat ansågos i viss mån kunna betinga enhälligt ledning i en kommunal anstalt, om en sådan komme till stånd.

Såsom redan antyds vore icke häller kommunen på något sätt för längre tid bunden vid anslagen åt nämnda föreningar, än mindre vid deras belopp, utan kunde efter omständigheterna vare sig öka eller minska och till och med indraga dem, för att i senare fall understöda andra måhända framdeles uppstående och möjligen lifskraftigare företag på området. Däremot vore det icke lika lätt att reorganisera ett kommunalt institut, om ett sådant redan nu skulle inrättas, trots den allt fortfarande obestämda och sväfvande karaktären af dylika läroanstalter, och icke skulle fungera till nöjes.

I afseende å beloppet af de understöd kommunen under ofvan anförda förutsättningar borde tillsvidare tilldela Arbetets Vänner och Kansanopistoseura har Nämnden uppgjort följande beräkning, under antagande af en undervisnings-tid af 25 veckor, med begagnande af aftonstunderna och söndagsmorgnarna.

För föredragsserier och enskilda föredrag 3 timmar i veckan å 25 mark	<i>Imf.</i>	1,875:—
Lärokurser i lagkunskap och nationalekonomi vexlande med helso- lära etc., 2 timmar i veckan, inclusive repetitioner, å 15 mk	„	750:—
Lärokurser i räkning, bokföring och uppsatsskrifning, 3 lektioner i veckan å 5 mk	„	375:—
Extra kurser och hjälptimmar	„	300:—
Ledning vid besök i museer och tekniska inrättningar, 12 ggr årligen å 25 mk	„	300:—
Bidrag till aflöning af föreståndare eller föreståndarinna	„	900:—
Arvode åt sångledare	„	500:—
	<i>Imf.</i>	5,000:—
Samma belopp för undervisning på det andra inhemska språket .	„	5,000:—
Bidrag till folkkonserter jemte musikaliska föredrag	„	1,000:—
	<i>Imf.</i>	11,000:—

Den del af summan, som härofvän är anslagen för hittills bedrifven undervisning, öfverstiger, delvis med tillägg af hyresbidrag, sålunda endast med 2,000 mark sammanlagda beloppet af de understöd å 4,000 mk, som under en del år tilldelats Arbetets Vänner och Kansanopistoseura ur utskänkings- och utminuteringsbolagens vinstmedel.

Nämnden har tänkt sig att efter dess pröfning de enskilda posterna skulle undergå mindre förändringar och användas äfven för andra likartade undervisningsändamål än de här upptagna, men att möjligen uppkommande öferskott skulle återbäras. Tillsvärdare kunde anslag för facklitteratur undvaras, och skulle detsamma i hvarje fall icke stiga till nämnvärdt belopp för år.

Härvid har Nämnden icke tagit i betraktande frågan om lokal för den nu föreslagna undervisningen. Genom tillmötesgående från särskilda håll och möjligen genom användning af något rum i stadens folkskolehus, torde nödortfoga lokaler kunna beredas för lärokurserna och de svenskspråkiga föredragen. För Kansanopistoseuras finskspråkiga föredrag, som besökts af inemot 900 personer, kan icke vidare med säkerhet påräknas rum i Brandkårshuset. Och oberoende häraf vore det af vikt att få åtminstone större delen af ifrågavarande undervisning koncentrerad i ett särskildt hus, hufvudsakligen afsedt för folkbildning och arbetareundervisning. I en sådan byggnad vore, såsom Nämnden i sin tidigare återopade skrifvelse af den 12 april 1899 framhållit, tvenne större salar, den ena rymmande ända till 1,000 personer, önskliga, vidare två större lärosalar för lärokurserna, samt 3 å 4 vanliga rum för lärare, bibliotek, läroapparat o. m. d. Då salarna skulle användas endast om kvällarna, kunde de möjligen med lämpligt inredningssätt apteras till lokaler äfven för annan undervisning. Inom Nämnden har äfven förslag väckts om inköp af Brandkårshuset för ifrågavarande ändamål, ehuru väl tomt för detsamma torde vara reserverad. Därjämte har också den åsikt uttalats att stadens kyrkor med särskilda mindre anordningar lämpligast kunde användas för de folkliga föredragen; men utan ett starkare bearbetande af åskådningssättet på kyrkligt håll torde i detta afseende icke något kunna göras. I detta sammanhang bör emellertid numera äfven den anhållan behandlas, som torde komma att hos Herrar Stadsfullmäktige framställas angående uppförande af en byggnad för särskilda folkbildningsändamål.

På grund af hvad Nämnden ofvan anført, får Nämnden föreslå att Herrar Stadsfullmäktige ville besluta

att för anordnande af arbetareundervisning under Nämndens för arbetareangelägenheter inseende bevilja ett årligt understöd af 11,000 mark, hvilka medel under ofvannämnda förutsättningar och för ofvan närmare uppgifna ändamål skulle tillsvidare tilldelas föreningarna Arbetets Vänner och Helsingin Kansanopistoseura;

att i stadens budget för år 1904 upptaga 4,850 mark för sagda ändamål, att under höstterminen användas enligt ofvan angifna grunder;

att taga i öfvervägande anskaffande af lokaler för arbetareundervisning, helst genom uppförande af ett särskildt hus för ändamålet.

På Nämndens för Arbetareangelägenheter vägnar:

F. Gustafsson.

John Uggla.

---

*Komitean lausunto kunnallisista työnvälitystoimistoista
Suomen kaupungeissa.*

Kysymys kunnallisen työnvälityksen perustamisesta herätettiin ensi kerran Suomessa, Helsingissä, v. 1896, jolloin senaattori L. Mechelinin aloitteesta komitea asetettiin harkitsemaan erinäisiä pääkaupungin työväestön aseman parantamista koskevia ehdotuksia. Tämä komitea ehdotti alussa vuotta 1897 antamassaan mietinnössä m. m., että olisi perustettava kunnan valvonnan alainen työtoimisto, jonka tehtävä olisi koettaa järjestää ja tasottaa työn kysyntää ja tarjoilua sekä tietoja lähettämällä työmarkkinoista Helsingissä ehkäistä liian monien työnhakijain tulvaamista maaseudulta pääkaupunkiin. Tämä ehdotus kumminkin sillä kertaa raukesi etupäässä niiden epäilysten vuoksi, joita Vaivahoitohallitus esitti, peljäten että toimisto päinvastoin kuin oli tarkoitettu tulisi vain vetämään työväkeä pääkaupunkiin.

Alussa vuotta 1902 tämä kysymys kumminkin taas nousi päiväjärjestykseen sekä Helsingissä että Wiipurissa, näissä kaupungeissa silloin vallitsevan työnpuutteen johdosta. Wiipurissa nosti asiasta kaupunginvaltuustossa jo joulukuussa 1901 kysymyksen tohtori J. A. Lyly, huomauttaen, että olisi otettava huomioon työväen toivomukset kunnan työnvälitystoimiston aikaansaamisesta ja ehdottaen matkarahan myöntämistä jollekin henkilölle, joka tällaisten laitosten järjestämisestä ulkomailla ottaisi selkoa. Valtuusmiehet asettivat tammikuun 31 p. 1902 5-miehisen valiokunnan asiaa valmistamaan. Mutta ennenkuin tämä oli ehtinyt laatia mietintöä asiasta, saapui Helsingistä kutsumus jäsenen valitsemiseksi yhteiseen kaupunkien keskeiseen komiteaan.

Helsingin kaupunginvaltuustossa samoihin aikoihin tehty ehdotus kunnan työnvälitystoimiston tuuman uudelleen henkiinherättämisestä lykättiin kaupungin työväenasiaain lautakunnan harkittavaksi, joka mietinnössään maaliskuulla 1902 siitä teki ehdotuksen. Lautakunta huomautti, että ne epäilykset, joita oli ollut olemassa kunnallista työnvälitystä vastaan, olivat täydelleen tulleet kumotuiksi sen kokemuksen kautta, joka näistä laitoksista ulkomailla on saavutettu ja joka osottaa niiden toimineen menestyksellä ja saavuttaneen suurta luottamusta. Osotettuaan, että tätä tarkoitusta ei saavutettaisi avustamalla kunnan puolesta yksityisiä välitystoimistoja, josta oli ollut kysymys, ja esitettyään, kuinka monipuolista hyötyä kunnan valvonnan alaisesta puolueettomasta työnvälitystoimistosta voisi olla työmarkkinnain tuntemiselle sekä työn ja työvoiman saannille, lautakunta mietinnössään puolusti

tällaisen järjestelmän perustamista myöskin Helsinkiin. Kumminkin lautakunta katsoi suotavaksi, että työnvälitys samalla ulonnettaisiin laajemmalle alalle ja että kunnallisia työnvälitystoimistoja pääasiallisesti samanlaisen suunnitelman mukaan perustettaisiin useampiin kaupunkeihin, etenkin sellaisiin, joissa on teollisuuslaitoksia, jotta ne sitten toistensa yhteydessä voisivat toimia. Ja ehdotti valiokunta siitä syystä, että Helsingin kaupunginvaltuusmiehet kutsuisivat Kotkan, Oulun, Porin, Tampereen, Turun, Vaasan ja Wiipurin kaupunginvaltuusmiehiä yhdessä Helsingin kanssa valitsemaan kukin jäsenen valiokuntaan, joka ottaisi kysymyksen kantain työnvälityksestä harkittavakseen sillä silmämäärällä, että samoinhin aikoihin työtoimistoja perustettaisiin sanottuihin kaupunkeihin. Tämän ehdotuksen Helsingin kaupunginvaltuusmiehet hyväksyivät ja kehoittivat edellämäinittujen kaupunkien valtuusmiehiä valitsemaan kukin edustajansa sanottuun valiokuntaan. Tähän ehdotukseen suostuivatkin valtuusmiehet kaikissa muissa kaupungeissa paitsi Porissa, jossa, viittaamalla Helsingin Vaivashoitohallituksen v. 1897 esittämiin epäilyksiin, siitä kieltäydettiin. Ja ovat siten Helsingin, Kotkan, Oulun, Tampereen, Turun, Vaasan ja Wiipurin kaupunginvaltuusmiehet keväällä 1902 valinneet edustajia siihen valiokuntaan, jonka on harkittava kysymystä kunnallisen työnvälitystoimistojärjestelmän perustamisesta Suomeen. Wiipurissa valittiin tähän valiokuntaan tohtori J. A. Lyly, Turusta insinööri Osk. Schoultz, Tampereelta arkkite. G. Schreck, Waasasta insinööri J. E. Salin, Kotkasta opettaja J. Oivanen, Oulusta senaattori L. Gripenberg ja hänen tultua estetyksi insinööri G. A. Westersträhle ja Helsingistä tohtori S. Ingman.

Ennenkuin tämä valiokunta ehti kokoontua, teki Helsingin kaupunginvaltuusmiesten sanottuun valiokuntaan valitsema edustaja, tohtori Santeri Ingman, joulukuun alussa 1902 Helsingin valtuusmiehille ehdotuksen väliaikaisen työnvälitystoimiston perustamisesta v:n 1903 alusta Helsinkiin yhdeksi vuodeksi. Tämän ehdotuksen, jonka oli aiheuttanut lähinnä talveksi 1903 uhkaava työnpuute pääkaupungissa, vaan jonka tarkoitus samalla oli kerätä kokemusta työnvälitystoimiston toiminnasta ja vaikutuksesta meillä Suomessa, valtuusmiehet kokouksessaan jouluk. 9 p:nä 1902 hyväksyivät ja myönsivät rahamäärän, 6,500 markkaa, ynnä kaupungin hallussa olevan huoneuston väliaikaista työtoimistoa varten, sekä valitsivat sille kolmemiehenisen hallinnon, jossa oli oleva yksi työnantaja ja yksi työmies. Tähän „Helsingin kunnan väliaikaisen työnvälitystoimiston hallintoneuvostoon“ tulivat valituiksi tohtori S. Ingman, tehtailija A. A. Nyman (työnantajajäsen) ja kirvesmies M. Hälleberg (työmiesjäsen). Tämä hallintoneuvosto sai toimekseen ottaa perustettavaan laitokseen johtajan ja onnistui sen saada siihen kansakoulunopettaja A. H. Karvosen, joka Skandinaavian maissa oli tutustunut tällaisen laitoksen järjestämiseen ja työtapaan. Hallintoneuvosto hyväksyi myös perustettavalle laitokselle näinkuuluvat ohjesäännöt:

Ohjesäännöt Helsingin kunnan väliaikaiselle työnvälitystoimistolle.

1 §.

Helsingin väliaikaisen työnvälitystoimiston tarkoituksena on hankkia työnantajille mahdollisen parasta työvoimaa ja työnhakijoille soveliainta tointa. Toimisto välittää työvoimaa kaikille työaloille, hankkien mahdollisuuden mukaan paikkoja kaikkiin ammatteihin kuulaville sekä mies- että naispuolisille työntekijöille.

Välitys on kaupungin kirjoissa oleville työnantajille ja työntekijöille maksuton. Ulkopuolelta kaupunkia olevain on toimistolle suoritettava 50 p:n sisäänkirjoitusmaksun. Muulla paikkakunnalla oleva työnantaja suorittaa siinä tapauksessa, ettei hän lähetettyä työntekijää hyväksy, tämän matkakustannukset edestakaisin, ellei toimiston välityksellä työnantajan ja paikanhakijan välillä ole muuta sopimusta matkakustannuksista tehty.

2 §.

Toimistoa johtaa kaupungin valtuusmiesten valitsema hallintoneuvosto, johon kuuluu kolme jäsentä, joista yksi on työnantaja yksi työntekijä. Hallintoneuvoston tehtävänä on: hoitaa toimiston hallintoa kaupungin valtuuston päätösten mukaisesti, ottaa ja toimesta erottaa toimiston johtajan ja apulaiset, vahvistaa sille järjestysohjeet, määrätä toimiston aukiolo-aika ja työjärjestys, ja yleensä valvoa, että se toimii säännöllisesti ja ohjesääntöjen sekä hallintoneuvoston määräysten mukaisesti, sekä vuoden lopussa laatia kaupungin valtuustolle kertomus sen toiminnasta.

3 §.

Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, jonka kutsumuksesta se kokoontuu niin usein kuin tarve vaatii. Kokouksissa pidetään pöytäkirjaa, johon käsiteltävinä olevat asiat ja tehdyt päätökset merkitään. Ellei kaikki jäsenet ole yksimielisiä, päätetään asia äänestämällä.

Kokousten pöytäkirja tarkastetaan seuraavassa kokouksessa.

4 §.

Toimistoa hoitaa johtaja, jonka tulee kaikissa noudattaa hallintoneuvoston vahvistamia ohjesääntöjä sekä muutoin antamia määräyksiä. Hän myös hoitaa laitoksen kirjanpidon sekä laatii tilit hallintoneuvostolle. Toimiston muun palvelusväen tulee niinkään noudattaa hallintoneuvoston antamia määräyksiä sekä toimiston johtajan ohjeita.

5 §.

Toimiston johtajan ja muun palvelusväen tulee auliudella palvella toimiston puoleen kääntyviä henkilöitä toimiston tehtäviin kuuluvissa asioissa sekä pitää hyvää järjestystä toimistossa. Johtajan tulee pitää toimiston välitystoimesta syntyneet tilastokaavat asianmukaisessa järjestyksessä, ja antaa hallintoneuvostolle kuukausittain kertomus toimiston toiminnasta sekä vuosikertomus.

6 §.

Toimiston johtaja allekirjoittaa kaikki toimiston välitystoimintaan koskevat asiakirjat. Muutoin edustaa toimistoa ulospäin toimiston hallintoneuvoston puheenjohtaja.

7 §.

Työpaikan hakijain tulee persoonallisesti saapua toimistoon ilmoittautumaan työpaikkaa hakieensa. Työvoiman hakija saattaa joko persoonallisesti, kirjeellä tai telefonilla kääntyä toimiston puoleen työvoimaa tiedustellessaan.

8 §.

Jokainen työpaikanhakija saa toimistosta sisäänkirjoitus-kortin, kukin siinä järjestyksessä kuin toimistoon saapuu. Ilmoituskortti on voimassa yhden kuukauden, jonka jälkeen se voidaan uudistaa. Työtömänä olevan työntekijän on käytävä leimauttamassa korttinsa kerta viikossa siksi kunnes hän on työpaikan saanut.

Toimistoon ilmoittautuessa kysellään työpaikanhakijalta ne tiedot, mitkä hallintoneuvoston vahvistamiin kaavoihin tarvitaan. Hakijan yksityiselämää koskevia kunniantuntoa loukkaavia kysymyksiä ei toimistossa saa hakijalle tehdä. — Työvoiman hakijalta pyydetään myös tilastokaavoihin tarvittavat tiedot.

Eri tilastokaavoihin merkitään ilmoittautuneet naiset ja miehet.

Työvoiman ja työpaikan hakemukset, joita toimisto ei kuukauden kuluessa ole voinut tyydyttää, pyyhitään kirjoista, ellei niitä ole uudistettu.

9 §.

Toimisto osoittaa paikanhakijalle työpaikkoja siinä järjestyksessä kuin ilmoittautuminen on tapahtunut, kuitenkin ensi kädessä kaupungin kirjoissa oleville työttömille ja sellaisille, joilla on perhettä huolehdittavana. Työpaikkaa osoitettaessa on myöskin otettava huomioon ne toivomukset, joita työpaikantarjoaja ja työnhakija ovat esittäneet.

10 §.

Kun toimisto on saanut työnhakijalle työpaikan tietoonsa, antaa se hakijalle osoituskortin saatettavaksi työnantajalle, jonka tulee se palauttaa heti takasin varustettuna niillä tiedonannoilla, joita korttissa on pyydetty.

11 §.

Jos työpaikka on tullut täytetyksi ilman toimiston välitystä on työvoiman hakijan siitä toimistolle heti ilmoitettava. Samoin on työnhakijan ilmoitettava toimistolle, jos hän itse on saanut työpaikan.

12 §.

Ellei työpaikanhakija ole toimiston välityksellä saanut työtä, voidaan hänelle siitä antaa toimistosta todistus, joka osoitetaan sille viran- tai asianomaiselle, jonka puoleen kääntyäkseen paikanhakija sitä tarvitsee.

13 §.

Työpöytäysten (työlakkojen ja työsulkujen) aikana tai muitten riitaisuuksien sattuessa työntekijäin ja työntekijäin kesken työskentelee toimisto keskeyttämättä toimintaansa.

Kumminkin toimisto, lakon tai työsulun vallitessa jossakin ammatissa tai työpaikassa, ilmoittaa hakijan tiedoksi sen asian, jättäen hänen päätettäväkseen tahtooko hän välitystä vai ei.

14 §.

Valitukset toimiston toimintaa vastaan ovat kirjallisesti tohtävät hallintoneuvoston puheenjohtajalle, joka esittää ne hallintoneuvoston ratkaistaviksi.

Tarvittavat tilastokaavat sekä ilmoituskortit vahvasti Helsingin väliaikaisen työvälistötoimiston hallintoneuvosto myöskin toimistolle. Näitä on ensiksi „ilmoituskortti“, joka annetaan työntekijälle hänen ensiksi työtä tiedustellessaan ja jota hänen on toimistossa käytävä leimauttamassa kerran viikossa. Kun toimisto on saanut

sopivan työpaikan työnhakijalle tietoonsa, antaa se hänelle „osoituskortin“ vietäväksi työnantajalle, jonka vastattuaan siinä oleviin kysymyksiin on se palautettava toimistoon. Työnantajilta ja työntekijiltä tekemänsä kysymysten perustuksella merkitään toimistossa tarvittavat tilastotiedot erityisiin lehtiöihin, joita on erikseen työnantaja ja työntekijöitä varten. Erivärisiä ilmoitus- ja osoituskortteja on naisia ja miehiä varten.

Helsingin väliaikainen työnvälitystoimisto alkoi toimintansa tammik. 12 p:nä 1903 kaupungin sitä varten luovuttamassa huoneustossa, jossa on kaksi huonetta, odotushuone ja konttorihuone, yhteisiä miehille ja naisille. Heti ensi päivinä oli toimistoon ilmoittautuneiden työnhakijain lukumäärä sangen suuri, yli sadan hengen päivässä. Työpaikkoja sitävastoin hitaammin ja niukasti toimistolle ilmoitettiin. Kohta aluksi huomattiin, että eri odotushuone ja sisäänkäytävä miehille ja naisille olisi suotava sekä jos mahdollista eri osastot molempia varten.

Hallintoneuvoston vahvistamia järjestysohjeita, joissa m. m. kielletään huoneustossa tupakoimasta ja lyhyesti selitetään miten työnhakijain on meneteltävä toimiston puoleen kääntyessään, on luettavana toimiston odotushuoneen seinällä.

Vaikka kunnallinen työnvälitysjärjestelmä ulkomaillakin on vasta 7—8 vuoden ikäinen, on siitä kumminkin jo paljo kokemusta olemassa useista Euroopan maista. Tämä laitos on nimittäin varsin nopeasti levinnyt ja kehittynyt siellä missä sitä kerran on ruvettu käytäntöön sovittamaan.

Aikusempain työolojen vallitessa, jolloin nämä olivat ammattikunnittain järjestyneet ja ammattikunnat ainakin jossakin määrin pitivät huolta työn ja työvoiman hankinnasta, ei mitään erityistä työnvälitystä tarvittu. Mutta sitä myöten kuin kauppa ja teollisuus on kehittynyt ja työolot ovat perustuneet uusille pohjille, on suhde työnantajain ja työntekijän välillä muuttunut jo tarve tavalla taikka toisella järjestää työn kysyntää ja tarjoilua käynyt tuntuvaksi.

Varsinkin vähän suuremmissa yhteiskunnissa on nykysin työntekijäin verrattain vaikea saada selvää, missä työtä voisi olla saatavissa, ja siitä riippuu, että näissä yhteiskunnissa miltei aina on olemassa työkuntoisia miehiä ja naisia, jotka pitemmän tai lyhyemmän ajan ovat työttömiä. Tuotanto-oloissa tapahtuvat vaihtelut sen lisäksi vaikuttavat, että työvoiman tarve erinäisillä teollisuusaloilla aika-ajoin voi olla suuri, mutta sellaisia aikoja voi taas seurata toisia, jolloin työvoimaa suuressakin määrin vähennetään ja jolloin syntyy yleinen työttömyys, jonka helpottamiseksi yhteiskunnan avustusta, hätäaputoita, vaaditaan. Toiseksi voi aika-ajoin yhdellä teollisuudenalalla olla hyvinkin paljo työtä, mutta toisella alalla on työnsaannin tilaisuus ummessa. Tavallinen ja hyvin yleisesti huomattava ilmiö on myöskin se, että toivo helpommasta työansiesta ja monet muut viekotukset mielivät vetää työväkeä maaseudulta kaupunkiin, vaikka näissä jälkimmäisissä työnansiota ei olisikaan saatavissa. Epätietoisuus työmarkkinain tilasta siihen suuressa määrin vaikuttaa. Nämä epätasaisuudet työvoiman tarpeessa ovat pakottaneet keksimään

keinoja, miten työvoiman kysyntää ja tarjoilua voitaisiin niin suuressa määrin kuin mahdollista tasottaa ja on tässä suhteessa työnvälitys huomattu tehoisaksi. Luonnollisesti ei mainittuja epäkohtia työnvälityksen kautta voida kokonaan poistaa, mikään työnvälitys ei voi hankkia työtä siellä, missä työtä ei ole saatavissa; mutta jos työmarkkinain tilaa alituisen seurataan, voidaan kumminkin, kun ajoissa ryhdytään tarpeellisiin toimenpiteisiin, suuressa määrin vähentää työttömyyden vaikeita seurauksia.

Myöskin työnantajille tuottaa järjestetty työnvälitys luonnollisesti useita etuja. Työvoiman tarve saadaan senkautta helposti tyydytetyksi ja työnantaja voi sen lisäksi saada luotettavia tietoja työnhakijan kelvollisuudesta ja entisistä työpaikoista, joten hän paremmin voi valita itselleen sopivaa työvoimaa.

Kun työnvälitys ei ole järjestetty, käy työnpuutteinen työmies tavallisesti itse työpaikasta toiseen työtä kyselemässä. Tällöin tietysti riippuu aivan sattumuksesta, saako hän työtä vai ei, ja aivan tavallista on, että työmies saa pitkät ajat kierrellä paikasta toiseen, menettäen siihen aikaa ja varoja ja tottuen siten siveellisestikin turmelemaan kiertelyelämään, joka etenkin naistyöntekijöille on vaarallista. Työnantajillekin tämä työnhakijain alituinen juoksu on harmillista. Tästä työetsintätavasta, jolloin on aivan mahdoton saada mitään yleiskatsausta työmarkkinoista, on m. m. juuri seurauksena tuo runsas maalaistyöväen tulvaaminen kaupunkeihin, jonka kautta kaupunkien oma työväki joutuu hätään. — Ilmoitusten kautta sanomalehdissä on toki helpompi hakea työtä ja työvoimaa, mutta se tulee työmiehille kalliiksi ja työnantajain puolestaan on hyvin vaikea tietää, minkälaista työväkeä he tällaisten ilmoitusten kautta saavat. — Yksityisiä asioimiskonttoreita työnvälitystä varten on meilläkin isommissa kaupungeissa olemassa, vaan ne toimivat melkein yksinomaan palvelusväen välityksen alalla ja tässäkin niiden kantamat verrattain runsaat välitysmaksut käyvät palvelijattarille varsin rasittaviksi. Ulkomailla, jossa yksityisten työvälitystoimistojen toiminta on kehittynyt paljon suurempaan määrään kuin meillä, on niissä huomattu useita vikoja ja epäkohtia, jotka juuri osaltaan ovat pakottaneet yhteiskunnan, valtion tai kunnan, ottamaan tämän työnvälityksen omaan huostaansa. Niiden maksut, jotka kannetaan sekä toimistoon ilmoittauduttaessa, että paikkaa välitettäessä, ovat tavallisesti varsin kalliit, kun laitokset ovat ansion vuoksi perustetut. Sisäänkirjoitusmaksut vaikuttavat, että nuo yksityiset toimistot eivät niin erityisesti välitä ponnistaa työpaikkoja hankkiakseen ja työnhakijain on senvuoksi käännyttävä useampain toimistojen puoleen, jonka kautta välitys tulee vieläkin kalliimmaksi. Yksityisten toimistojen työnantajille antamat tiedot hankkimansa työvoiman laadusta eivät useinkaan ole luotettavat, sillä toimistollehan on sitä edullisempaa, kuta useammin työnvälitystä tarvitaan. Näitä väärinkäytöksiä on tosin eri maissa koetettu lainsäädännön kautta ehkäistä, m. m. vaatimalla erityisiä kelpoisuusehtoja yksityisten paikanvälitystoimistojen hoitajilta, mutta näitä määräyksiä on aina osattu kiertää. — Yksityisiä välitystoimistoja rasittavat epäkohdat ovat useissa maissa saattaneet sekä työnantajat että työmiehet kumpasetkin tahollaan

perustamaan omia välityslaitoksia, ja siten ovat syntyneet esim. Saksan työnantajain ja ammattiyhdistysten välitystoimistot. Näillä laitoksilla on kumminkin aina yksipuolisuuden ja puolueellisuuden viat: työnantajat eivät luota työmiesten toimistoihin ja päinvastoin ja näistä toimistoista muodostuu usein agitatsioonin ja taistelun välikappaleita.

Senvuoksi on huomattu tarpeelliseksi perustaa täysin *puolueettomia* työnvälityslaitoksia. Muutamain paikoin ulkomailla ovat työnantajat ja työmiehet yhtyneet sellaisia perustamaan, mutta vaikea niitä on yleensä saada siten toimeen. Toisia ovat taas kaikenlaiset hyväntekeväisyyslaitokset perustaneet. Mutta nämä eivät ole päässeet oikein hyvään kuntoon, osaksi syystä, että näiden laitosten puoleen enimmäkseen kääntyy sellaisia, jotka ovat suoranaisten avun tarpeessa, joten toimistot eivät useinkaan voi oikein kelpollista työväkeä hankkia, osaksi taas syystä, että näillä laitoksilla tavallisesti on erityistä uskonnollista taikka valtiollista väritystä.

Että työnvälitys voisi toimia täydellä menestyksellä, vaaditaan ensiksikin, että se käsittää työmarkkinat kokonaisuudessaan, jotta sillä voisi olla selvyyttä sen tilasta ja jotta se voisi hankkia luotettavan työtilaston, jota niinhyvin työnantajat ja työmiehet kuin yhteiskunta kokonaisuudessaankin kaipaa; toiseksi vaaditaan, että työnvälitys on ehdottomasti puolueetonta. Siitä syystä on yhteiskunnan väliintulo tässä käynyt tarpeelliseksi, siitä syystä ovat viime aikoina sekä kunnat että valtio ryhtyneet perustamaan työnvälityslaitoksia. Näitä julkisia työnvälityslaitoksia on kumminkin olemassa useammanlaisia. Kun esilläolevan kysymyksen arvostelemiselle epäilemättä on hyödyksi, että tunnetaan, miten työnvälitys eri maissa on järjestetty, ja niitä kokemuksia ja tuloksia joita siellä on saavutettu, lienee silmäys tämän työnvälityksen kehittymiseen muutamissa paikoin ulkomailla tässä paikallaan.

Ranskassa lienee työnvälitys ensiksi asetettu julkisen tarkastuksen alaiseksi. Siellä on vieläkin voimassa jo v. 1852 annettu asetus, joka m. m. määrää, että oikeuteen harjoittaa työnvälitysiikettä vaaditaan erityistä kunnan viranomaisten lupaa, jonka luvan voi saada ainoastaan nuhteettomaksi tunnettu henkilö. Tällä tavalla tahdottiin ehkäistä niitä törkeitä väärinkäytöksiä, joita paikanvälitystoimistot olivat harjoittaneet. Mutta tämä viranomaisten valvonta ei ole ollut kylliksi tehoisa ja sen johdosta asetettiin 1892 hallituksen komitea ehdottamaan toimenpiteitä, joiden kautta yksityisistä paikanhankkimistoimistoista kokonaan voitaisiin päästä. Sitä varten kannattavat siellä nyt valtio ja kunnat rahallisesti ammattiyhdistysten työnvälityslaitoksia ja Pariisissa on v:sta 1886 olemassa „työpörssi“, jonka tarkoitus m. m. on hankkia työtä työväelle; samanlaisia kuntain kannattamia laitoksia on sittemmin perustettu useihin muihinkin kaupunkeihin Ranskassa. Niiden ohessa on kyllä olemassa puhtaasti kunnallisiakin työnvälitystoimistoja, joissa työnvälitys on maksuton, vaan vastaiseksi on noilla edellämainituilla kumminkin Ranskassa suurempi merkitys.

Englannissa on työnvälitys jo kauan ollut keskittyneenä tämän maan tunnetusti hyvinjärjestyneisiin ammattiyhdistyksiin. Kuntain työnvälitystoimistoja on senvuoksi Englannissa verrattain harvassa.

Tämä laitos on etupäässä kehittynyt *Saksassa*. Kuntain työnvälitysjärjestelmä on kyllä alkujaan kotosin Sveitsistä, mutta varsinaisen muodostuksensa ja kukoistuksensa se on saanut Etelä-Saksassa, jossa m. m. Bayerin hallitus on vilkkaasti ottanut edistääkseen näitä laitoksia. Vastapainoksi yksipuolisille työnantajain ja sosialististen työmiessyhdistysten toimistoille ruvettiin siellä 1890-luvun alulla harastamaan *puolueettomain* työtoimistojen perustamista, jotka sitten nopeasti ovat kehittyneet ja laajentuneet. Järjestelmältään ne jossakin määrin poikkeavat toisistaan, vaan niiden pääsuunnitelma on seuraava:

Niitä perustetaan suurempiin kaupunkeihin ja teollisuuspaikkoihin ja niiden johto käsittää kaikenlaatuisia ammatteja. Yksi työnvälityslaitos voi käsittää useampiakin kuntia. Laitokset suuremmissa piirissä taikka koko maassa muodostavat yhteisen keskusjohdon alaisia yhteyksiä. Kukin laitos julkaisee säännölliset ilmoitukset työoloista paikkakunnallaan, ja niiden johdolla kokoonpanee keskuslaitos yleiset katsaukset työmarkkinoihin. Yksityisillä työnvälityslaitoksilla on johtokuntansa, jossa on työnantajien ja työntekijäin edustajia, sama määrä kumpaisiakin; nämä johtokunnat kokoonpannaan vaalien kautta eri paikoissa eri tavalla, puheenjohtajana on tavallisesti joku kaupungin hallituksen edustaja. Työlakkojen taikka sulkujen sattuessa menettelevät eri laitokset eri tavoilla, joko lakaten kokonaan toimimasta taikka keskeyttäen työnvälityksen sen ammatin alalla, jossa kulloinkin sattuu työriitä olemaan. Vaan kokemus on useimmissa paikoissa viime aikoina johtanut siihen, että laitokset eivät keskeytä toimintaansa työlakkojen ajaksi, vaan ainoastaan toimistoissa olevilla ilmoituksilla antavat asianomaisille tiedoksi, että sen tai tämän ammatin alalla on työlakko olemassa. Työvälistyksestä maksettiin aluksi joku pienempi maksu, vaan sittemmin on enimmäkseen ruvettu hoitamaan työnvälitystä ilmaiseksi. Sitä, joka toimistoa väärinkäyttää, rangaistaan sillä, että kielletään häntä enää toimistoa käyttämästä. Kunnilla katsotaan laitoksista olevan siksi suuri hyöty — sekä vaivahoitorasituksen keventymisen että erilaisten sosiaalisten epäkohtain välttymisen kautta, — että ne itse suorittavat kustannukset näistä laitoksista. Valtiotkin ovat monessa maassa ryhtyneet näitä laitoksia avustamaan joko myöntämällä raha-apua taikka huojennuksia postimaksuissa tai rautatiematkoissa.

Pohjois-Saksassa ovat nämä laitokset muodostuneet vähän eri tavalla ja eri lähtökohdista kuin Etelä-Saksassa. Edellisistä on Hampurin työnvälitystoimisto kuvaavin. Se on syntynyt eräästä hätäapukomiteasta, joka 1892 ryhtyi työttömille töitä hankkimaan, ja on kunnalla edelleenkin verrattain vähän sen suhteen määräämisvaltaa. Yleisimmin ovat kumminkin käytäntöön tulleet Etelä-Saksassa kehittyneet työnvälitystoimistot. Koska niistä *Münchenin* työnvälityskonttorilla on määräävä sija, ja koska sen järjestelmä on otettu malliksi muissakin maissa, lienee syytä tehdä siitä vähän tarkemmin selkoa. Se syntyi v. 1894 Münchenin käsityöyhdistyksen aloitteesta ja sen oli varsinkin aluksi vaikea saavuttaa työnantajain suosiota. Mutta senjälkeen kuin Bayerin sisäasiainministeri vilkkaasti kävi aatetta kannattamaan ja kun sekä työnantajain että työmiesten puolesta valittu komitea v. 1895 oli laatinut konttorille säännöt, on se saavuttanut varsin suuren merkityksen.

Mainitut säännöt määräävät, että toimisto, jonka kustannukset kaupunki suorittaa, toimii komitean johdon alaisena, jonka puheenjohtajana on käsityötuomioistuminen päällikkö, ja jäseninä kolme työnantajaa ja kolme työmiestä. Jäsenet saavat joka kokoukselta palkkaa 4 markkaa. Toimistossa on kaksi osastoa, miespuolinen ja naispuolinen, ja sen työnvälitys on ilmaista. Työlakkojen ja työsulkujen sattuessa määrää toimisto ajan, jonka kuluessa molemmat riitapuolet saavat jättää asiansa käsityöoikeuden sovintotuomioistuimen ratkaistavaksi; ellei niin tapahdu, harkitsee toimisto, keskäyttääkö se asianomaisen ammatin alalla toimintansa vai eikö. Miespuolista osastoa hoitaa laitoksen johtaja, naispuolista johtajatar, molemmilla useampia apulaisia. Konttorissa on eri odotushuoneet työnhakijoita varten, mutta sitävastoin ei eri huoneita työnantajille, nämä kun voivat neuvotella toimitushuoneessa. — Työnvälitys tapahtuu n. s. listajärjestelmää noudattaen. Listoissa on joukko luokkia, joihin eri ammatit mahdutetaan; eri listoja on työnantajille, työmiehille ja palvelijoille tilastollisen ainehaston helpottamista varten. Joka lajia listoja on kaksi ryhmää, toinen työnvälitystä varten kaupungissa, toinen sen ulkopuolelle. Muuten tapahtuu työnvälitys siten, että työnhakija (tai työvoiman kysyjä) odotushuoneessa saa lanketin, johon hän merkitsee vaaditut tiedot ja jonka hän jättää toimitushuoneeseen, siten hakien työpaikkaa. Jos ei sopivaa työtä heti ole tarjottavana, on hakijalle hänen ilmoittamisensa voimassa 14 päivää, jonka jälestä hänen on tehtävä uusi ilmoitus, ellei hän sillävälillä ole saanut työtä. Mutta jos toimistoon on saapunut ilmoitus työpaikasta, joka hakijalle soveltuu, lähetetään hänelle heti osoituslippu työnantajan luo sekä kirjekortti, jolla hänen heti on velvollisuus ilmoittaa toimistolle, mikä tulos työnvälityksestä on ollut.

Eräs haara konttorin työtä, joka on kehittynyt paljo suurempaan määrään kuin oli uskallettu toivoa, on työpaikkain hankkiminen kaupungin ulkopuolelta. Eikä konttori ainoastaan osota työtä maaseudulle, se on myöskin hankkinut alennetulla hinnalla rautatiepilettejä työnhakijoille, jotapaitse se etukäteen antaa matkaravoja, johon tarkoitukseen kunta on rahamäärän konttorin käytettäväksi antanut.

Münchenin työnvälitystoimisto on säännöllisesti kehittynyt, kuten seuraavat numerot osottavat:

	Työpaikan tarjouksia	Työpaikan hakemuksia	Paikkoja välitetty
1896	30,057	47,008	25,586
1897	34,452	41,002	28,855
1898	38,991	54,994	32,336
1899	50,484	51,897	40,295
1900	65,158	67,139	53,409

Sekä työmiehet että työnantajat ovat lukuisasti kääntyneet laitoksen puoleen ja välitettyjen paikkain lukumäärä on vuosi vuodelta lisääntynyt. Laitoksen kustannukset nousivat v. 1899 23,490 markkaan, tullen siis jokainen laitokselle uskottu

toimi maksamaan keskimäärin ainoastaan 22 pfenninkiä, ja jokainen toimitettu valitus 57 pfenninkiä. Syystäpä näiden laitosten hyödyllinen vaikutus tunnustetaan ja hallitukset paitsi Bayerissa myöskin Badenissa ja Wyrtembergissa, jossa nämä laitokset ovat nopeasti kehittyneet, ovat niitä kiirehtineet taloudellisesti kannattamaan ja samalla pitämään huolta keskusjohdon ja yhteistoiminnan aikaansaamisesta eri laitosten välillä. Samaan aikaan kuin näitä laitoksia yhä lisääntyy, kasvaa siis niiden yhteistoiminta sekä suuremmissa piireissä että kokonaisissa valtioissa, vieläpä eri valtioissakin olevain laitosten välillä. Tätä yhteenliittymistä edistämään perustettiin v. 1898 „Saksalaisten työnvälitystoimistojen liitto“, johon helmikuussa 1901 jo kuului 121 laitosta, niistä 66 kunnallista. Tämä liitto on jo pitänyt kolme yleistä työnvälityskokousta, viimeinen kesällä 1902, joissa laitosten edelleen kehittämistä on neuvoteltu ja joissa niiden vaikutus on kunnille ja koko kansalle edulliseksi osoitettu.

Saksasta on työnvälityslaitosten aate levinnyt Pohjoismaihin, ensiksi *Norjaan*. Kristianiaan perustettiin kunnallinen työnvälitystoimisto alussa vuotta 1898; melkein samaan aikaan syntyi laitos Bergenissä, sittemmin myöskin Trondhemissa. Koska tuo Kristianian konttori on käyttänyt hyväkseen ja edelleen kotoisten olosuhteiden mukaan kehittänyt Saksassa saavutetut kokemukset, on varmaankin hyödyllistä tehdä siitäkkin vähän tarkemmin selkoa. Se on ollut mallilaitoksena kunnallisia työnvälitystoimistoja perustettaessa eri kaupunkeihin Tanskassa ja Ruotsissa ja tulee varmaankin kelpaamaan useimmissa suhteissa esikuvaksi myöskin meillä Suomessa.

Kristianian „työkonttorin“ tehtävä on osottamalla työtä ja olemalla työnantajain ja työntekijäin yhtymäpaikka välittää työtä. Sitä johtoa n. s. „tarkastuskomitea“, jonka kaupunginvaltuusto valitsee ja johon kuuluu 8 jäsentä ja 8 varajäsentä, joista 4 jäsenen ja 4 varamiehen tulee olla työnantajia, toisten 4:n työmiehiä. Kaksi jäsenistä, yksi työnantaja ja yksi työntekijä, on naisia, samoin kaksi varajäsenistä. Ilmoituksilla sanomalehdissä vähintään kuukautta ennen vaalia kehoitetaan kunnassa olevia työnantajain ja työmiesten järjestöjä ehdottamaan piiristään henkilöitä, joiden he toivoisivat voivan tulla kysymykseen vaalissa. Valitut ovat toimessa kaksi vuotta.

Tarkastuskomitea kokoontuu vähintään joka toinen kuukausi. Ollakseen päätösvaltainen täytyy siinä paitsi puheenjohtajaa neljän jäsenen, joista kaksi työnantajaa ja kaksi työmiestä, olla saapuvilla. Äänestyksiin pitää aina yhtä monen työmiehen ja työnantajan ottaa osaa ja, jos epätasainen luku on saapuvilla, on arvan kautta määrättävä, kenen asianomaisesta ryhmästä täytyy pysyä äänestyksistä poissa. Joka kokouksesta saa jokainen jäsen palkkiota 2 kruunua, jota hän ei voi kieltäytyä vastaanottamasta (koska toisten, vähävaraisten, silloin olisi vaikea vastaanottaa tuota palkkiota).

Konttoria hoidetaan tarkastuskomitean laatiman sekä maistraatin ja valtuuston vahvistaman suunnitelman mukaan. Sen juoksevat työt suorittaa johtaja, jolle hankitaan niin monta apulaista kuin tarve vaatii; työnvälitystä tarvitsevia naisia varten on konttorissa naispuolisia virkailijoita. Kustannukset konttorin kuntoonpanosta ja hoidosta suorittaa kunta. Työnvälitys on maksutonta; kumminkin tulee niiden, joita varten konttori hankkii erityisiä tietoja, suorittaa tästä aiheutuvat kulungit. Kristianian ulkopuolella asuville työnantajille hankitaan työtä sillä ehdolla, että he suorittavat konttorin suoranaiset kustannukset sekä sitoutuvat maksamaan konttorin lähettämälle työmiehelle, jota eivät ota vastaan, matka- ja yöspitokulungit.

Alkujaan on konttorin ohjeissa määrätty, että kun riitaisuuksia sattuu työnantajain ja työmiesten välillä, keskeyttää konttori toimintansa sen ammatin taikka työpaikan suhteen, jota riitaisuus koskee. Kumminkin näkyy tarkastuskomitea jo alunpitäin ruvenneen epäilemään tämän määräyksen sopivaisuutta. Se aiheuttaa nim. tyytymättömyyttä työnantajain puolelta; työnantaja, jolle konttori kerran on kieltäytynyt hankkimasta työväkeä, ei toisenkaan kerran sen puoleen käänny. Kun toiselta puolelta kumminkin työmiehissä voi herättää katkeruutta se, että konttori työlakon aikana hankkii työväkeä lakkoon julistettuun työpaikkaan, on arveltu tarpeelliseksi, että konttori aina työlakon sattuessa siitä ilmoittaa työnhakijoille ja siis jättää näiden itsensä päätettäväksi, tahtovatko lakosta huolimatta ottaa vastaan työtä. Vielä ei liene kumminkaan konttorin ohjesääntöjä tässä suhteessa muutettu.

Tarkastuskomitean velvollisuudeksi on myös määrätty koettaa sovittelulla työriitoja, niinpian kuin toinen riitapuoli taikka molemmat sitä pyytävät. Jos molemmat riitapuolet selittävät alistuvansa komitean päätökseen, on se velvollinen muodostumaan sovinto-oikeudeksi.

Huoneustossa, jossa konttori alkoi toimintansa, oli 4 huonetta, nim. 2 odotushuonetta työnhakijoille, yksi toimitushuone ja yksi johtajan työhuone. Konttoriin oli kolme ovea, nim. yksi työnantajia, yksi miespuolisia ja yksi naispuolisia työntekijöitä varten. Mutta tämä huoneusto huomattiin liian pieneksi, jonka vuoksi v. 1900 vuokrattiin suurempi huoneusto kahdessa kerroksessa, toinen naisia, toinen miehiä varten. Molemmissa on tilava odotushuone, joissa on istuinpaikkoja, pöytä sanomalehtiä varten ja kirjoituspöytä sekä seinällä suuri taulu, mihin on merkitty mitä työpaikkoja ja millä alalla on saatavissa. Vieressä on konttorihuone, mihin työnhakijat tulevat yhdestä ovesta sisään ja poistuvat toisesta. Työnantajia varten on konttorin vieressä pieni odotushuone aivan syrjässä työntekijäin odotushuoneesta. Sitäpaitsi on konttorin johtajalla oma työhuoneensa ja pieni huone on myös arkis-toa varten.

Kaikki hakemukset suoritetaan mikäli mahdollista siinä järjestyksessä kuin ne saapuvat. Kumminkin on etuoikeus nullä, jotka ovat kotoisin Kristianiasta. Jos yksin aikoihin ilmoittautuu perheellinen ja yksinäinen työmies, on edellisellä etuoikeus, jos he muuten työkuuntansa y. m. puolesta ovat samanarvoiset.

Ne, jotka ilmoittautuvat konttoriin, merkittiin alkujaan erinäisiin listoihin

samaan tapaan kuin Münchenissa. Mutta Kristianian konttorin johtaja on senjälkeen ottanut käytäntöön toisen järjestelmän, jota myös muualla Pohjoismaissa on ruvettu noudattamaan. Se tapahtuu näin: työnhakija (ja työnantaja) ilmoittavat toimiston hoitajalle nimensä ja muut tarpeelliset tiedot (asunnon, kotipaikan, iän, ammattitaidon, siviilisäädyn, lasten lukumäärän, viimeisen työpaikan sekä palkan, kauanko on ollut työtönä j. n. e., — mitään kysymystä valtiollisesta tai puoluekannasta taikka yksityisistä oloista ei kumminkaan saa tehdä), jotka tiedot eri otsakkeen alle merkitään ilmoituslippuun. Siihen pannaan vielä hakijan numero ja osoite, ja siten siihen erivärisillä musteilla merkitään mikä tulos työnvälityksestä on ollut ja minä päivänä työtä on saatu sekä missä. Tämän lippumerkitsemisen kautta käy helpoksi löytää tarpeelliset tiedot asianomaisista hakijoista sekä myös laatia tilaston.

Kun työmies näin sisäänkirjoitettaessa on antanut tarpeelliset tiedot, saa hän konttorista kortin, jossa on konttorin osoite ja joka on kirjekortin tapaan laadittu. Se on nim. sellaisia tapauksia varten, että konttorilla ei ole heti tarjottavana hakijalle sopivaa työtä; jos työmies muulla tavoin saa työtä, on kortti lähetettävä takaisin konttoriin ja siinä ilmoitettava, missä ja milloin työpaikka on saatu. Kortin voi työmies pistää ilman postimerkkiä postilaatikkoon, — on näet hankittu konttorille ilmainen postinkuljetusoikeus. Mutta tuo kortti on voimassa ainoastaan viikon ja on tämän ajan kuluttua uudistusta varten taas konttorissa näytettävä ja leimautettava.

Mutta jos työnhakija konttorista saa tiedon, missä hänelle sopivaa työtä on saatavissa, ja hän vastaanottaa tuon tarjouksen, saa hän toisen kortin, jossa konttori ilmoittaa työnantajalle, että se on lähettänyt tämän työmiehen hänen luokseen. Tämän kortin antaa työmies työnantajalle, jonka on se lähetettävä konttoriin siihen merkittyään onko hän ottanut työmiehen työhönsä taikka onko hänelle toinen työnhakija lähetettävä taikka onko paikka jo täytetty. Jos työmiehelle ei voida osottaa kuukauden sisään työtä, voi hän konttorista saada siitä todistuksen.

Järjestyksen ylläpitämiseksi odotushuoneessa on m. m. säädetty, että juopuneita henkilöitä ei saa laskea huoneustoon, että työnhakijat eivät saa viipyä siellä kauemmin kuin tarvitsevat j. n. e. Huoneustossa on vahtimestari.

Konttorin kustannukset vuodelta 1900 tekivät 9,876 kruunua ja v:lta 1901 kalliimman huoneuston hankittua 11,944 kruunua. Laitoksen toiminta nähdään allaolevasta taulusta:

	1898	1899	1900	1901
Paikkoja tarjottu	4,153	7,481	7,349	8,710
Paikanhakijoita	5,378	11,396	12,411	13,752
Välitettyjä työpaikkoja	2,695	5,181	5,517	7,119
Välitettyjä paikkoja %:ssa tarjotuista	64,89	69,26	75,07	80,17

Laitos on siis säännöllisesti eteenpäinmenossa, välitettyjen paikkain prosenttimäärä kohoo säännöllisesti. Norjassa ovat kumminkin työnantajat verrattain hitaasti ruvenneet kääntymään konttorin puoleen. Huonot työolot viime vuosina ovat myös vaikuttaneet, että työttömiä on ollut paljo. Konttorin viimeisen vuosikertomuksen mukaan (v:lta 1901) ovat sen suorittamat välitystehtävät, joita on ollut kaikkiaan 22,462, tulleet maksamaan jokainen keskimäärin 53 äyriä, ja ne välitykset, joista tulosta on ollut, ovat tulleet maksamaan 84 äyriä. Katsoen siihen, että yksityiset välityskonttorit ottavat vähintään 2 kr. sisäänkirjoitusmaksua työnhakijoilta ja 5 kr. työvoiman hakijoilta, sekä sen lisäksi runsaan maksun jokaiselta joka työtä saa, ei tätä kustannusta voi pitää kovinkaan suurena. — Ulkopuolelta Kristianiaa saapui konttorille v. 1900 938 työvoiman hakemusta ja niistä konttori asetti 763 eli 81,34 %.

Laitoksen merkitys kaupunkityöväestön sijoittamisessa maaseudulle ei siis ole vähäinen.

Kristianian työkonttori on koettanut saada kaupungin työnjohtajia aina työvoimaa tarvitessaan kääntymään konttorin puoleen. Aluksi ei tähän tahdottu suostua, vaan v. 1901 ovat asianomaiset kunnan töiden teettäjät luvanneet entistä enemmän turvautua konttorin välitykseen.

Kuten mainittu, ovat toiset Pohjoismaiden kunnalliset työnvälitystoimistot järjestetyt pääasiassa Kristianian työkonttorin mallin mukaan. Niin *Kööpenhaminan* työnvälityskonttori, joka alkoi vaikutuksensa heinäkuulla 1901. Sen hallintoon kuuluu 11 jäsentä, joista 4 valitsee työnantajayhdistys, 4 yhdistetyt ammattiyhdistykset; näiden lisäksi kaksi valtuusmiestä ja pormestari. Konttori jatkaa keskeyttämättä toimintaansa riippumatta sattuneista työlakoista taikka suluista. Työnvälitys on maksutonta. Konttori on saavuttanut hyvin yleistä kannatusta ja käytäntöä.

Ruotsissa on kunnallisia työnvälityslaitoksia aivan viime vuosina myös saatu muutamissa kaupungeissa toimeen ja järjestetty pääasiallisesti norjalaisen mallin mukaan. Siellä koetettiin näitä laitoksia ensiksi saada toimeen hallituksen alotteesta. Niin on valtiopäivämies Edv. Wawrinsky sekä 1900 että 1901 tehnyt anomuksia toisessa kamarissa, että hallituksen puolesta otettaisiin selko, miten työnvälitys parhaiten olisi järjestettävä ja että sillä tavoin olisi kehoitettava kuntia niitä perustamaan, jotapaitse niiden pääjohto olisi valtion valvonnan alainen. Nämä anomukset eivät ole kumminkaan aiheuttaneet mitään toimenpiteitä. Mutta muutamat kaupungit ovat sillä välin omasta alotteestaan ryhtyneet sellaisia laitoksia perustamaan.

Niin ensiksi Helsingborg, jonka v. 1900 perustettavaksi päätetty työnvälityskonttori on järjestetty Kristianian konttorin mukaan. Geflen kaupungissa nostettiin kysymys vireille jo muuatta vuotta aikasemmin, mutta toimenpide supistui siellä aluksi siihen, että kaupungin vaivahoitotoimistossa on pidetty kirjaa sinne ilmoittautuneista työttömistä ja että työnantajat myös voivat kääntyä saman toimiston puoleen työväkeä hakeakseen. Tämä alku on kumminkin johtanut siihen, että Geflessä lopulla vuotta 1902 on päätetty perustaa varsinainen erikoinen kunnallinen työnvälitystoimisto.

Göteporissa alkoi kunnan työnvälitystoimisto vaikutuksensa marraskuun alussa 1902 ja on se nyt siellä täydellisesti järjestettynä hyvässä toiminnassa. Kristianian järjestelmä on sielläkin pienemmillä muutoksilla otettu käytäntöön. Laitoksen johtokunnan (9 henkeä) valitsee kaupunginvaltuusto, joka myös vuosittain valitsee laitosta varten tilintarkastajat. Johtokunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, sihteerin ja erikoisen rahastonhoitajan ja on sen velvollisuus vuosittain antaa valtuustolle kertomuksen laitoksen toiminnasta sekä kustannusarvion seuraavaa vuotta varten. Laitoksen johtajan ottaa johtokunta molemminpuolisella irtisanomisajalla. Työläkkojen tai sulkujen sattuessa jatkaa laitos tointa, mutta ilmoittaa (ilmoitustauluilla), että työriitä sen tai tämän ammatin alalla on olemassa. — Göteporin työvälytyslaitoksen työjärjestyksestä on mainittava, että työtä välitettäessä huomiota pannaan, paitsi työkuuntoon, myös siihen, onko hakija kaupungissa kirjoissa vai eikö. Kaupungissa kirjoissa olevilla on etuoikeus. Niistä kysymyksistä, joita työnhakijoille tehdään, on määrätty, että ne eivät saa olla aivan yksityistä eikä valtiollista laatua eikä hakijan kunniantuntoa loukkaavia. Vähintään kerran kuukaudessa julkaisee toimisto tilastollisen esityksen konttorin toiminnasta edellisten kuukausien aikana. Laitoksen johtaja johtaa sekä mies- että naispuolista osastoa. Valitukset toimistoa vastaan ovat kirjallisesti tehtävät johtokunnan puheenjohtajalle.

Ennen toimintansa alkamista julkaisi ja levitti Göteporin työvälytyslaitos pienen, aivan kansantajuisen selonteon tällaisten laitosten hyödystä ja merkityksestä.

Tukholmassa on tämä sama kysymys myös jo syksystä 1901 ollut vireillä kunnallisessa edustuksessa. Ehdotus kunnan työnvälitystoimiston perustamisesta sinne on tehty ja komitea on asiaa varten asetettu, vaan v:n 1902 kuluessa ei siltä vielä mietintöä valmistunut. Kunnan kannattama, puolueeton, väliaikainen työtoimisto saatiin sentään yksityisen hyväntekeväisyysseuran toimesta kuntoon alussa vuotta 1903.

Aivan vaikeuksitta ja vastalauseitta ei näitä laitoksia eri maissa tosin ole saatu perustetuksi. Niin on esim. työnantajain taholta huomautettu, että kunnalliset työtoimistot, juuri niiden suuren puolueettomuuden takia, eivät ole omiaan hankkimaan parasta työväkeä. Kun työmiehille osotetaan työtä siinä järjestyksessä miten

ovat ilmoittautuneet, tulevat huonot ja työtaitoiset työmiehet olemaan yhtä oikeutetut saamaan työpaikkoja. Niin ovat työnantajat arvelleet ja senvuoksi aluksi (esim. Norjassa) olleet kääntymättä työkonttorin puoleen, työväkeä kun muutenkin huonon ajan vuoksi on ollut enemmän kuin riittävästi saatavissa. Tuo moite työtoimistoja vastaan ei kumminkaan ole aiheutettu. Sillä jos mieli työtoimiston voida voittaa luottamusta, täytyy sen tarkoin ottaa huomioon sekä työnantajain että työmiesten toivomukset ja sitä varten on sen myös otettava selko työmiehen taidosta ja muista ominaisuuksista. Niin onkin useiden työtoimistojen työohjeissa nimenomaan määrätty, että se seikka, onko työmies ilmoittautunut ennen toista, hankkii hänelle etuoikeuden paikan saamisessa ainoastaan jos muilla hakijoilla ei ole suurempia ansioita kuin hänellä. Kokemus onkin osottanut, että toimistojen on varsin suuressa määrin onnistunut tässä kohden tyydyttää työnantajain toivomukset, koska esim. Münchenissa 86 % ja Kristianiassa 80 % kaikista tarjotuista paikoista on voitu täyttää. Vähitellen ovatkin työnantajat voittaneet epäilyksensä tässä kohden. Suuremman luottamuksen ja välityksen hankkimiseksi kunnan työtoimistoille on muutamissa kaupungeissa (Bergenissä ja Trondhjemissa) määrätty, että kunnan töiden johtajain on aina työvoimaa tarvitessaan käännyttävä välitystoimiston puoleen.

Kunnan työtoimistojen tärkeäksi tehtäväksi on kaikkialla annettu koettaa ehkäistä liiallisen työväen tulvimista maaseudulta kaupunkiin. Sitä varten ne erityisesti koettavat hankkia työpaikkoja ulkopuolelta kaupunkia, mikäli mahdollista myöskin maanviljelystöissä, ja lähettää työvoimaa sinne. Parhaalla menestyksellä toimistojen on onnistunut maaseudulle lähettää sellaista työväkeä, joka sieltä äsken on tullut eikä vielä ole ehtinyt omistaa kaupunkityöväen kaikkia tapoja eikä tarpeita. Sitä varten esim. Norjan valtionrautateilla on myönnetty työkonttorein maaseudulle välittämille työmiehille huokeampia rautatiematkoja. Myöskin ovat kunnat esim. Münchenissä ja Kristianiassa myöntäneet työtoimistoille rahamääriä, joista nämä saavat lainata matkarahoja työmiehille, näitä maaseudulle toimittaessaan. Kööpenhaminan työkonttorin on erityisesti onnistunut lähettää paljo kaupungin liikatyöväkeä maaseudulle töihin, siten helpottaen kunnan huolenpitoa näistä.

Työtoimistojen tehtävistä pidetään ulkomailla niiden tilastollista puolta erittäin tärkeänä. Saksan työtoimistojen liiton kolmannessa yleisessä kokouksessa kesällä 1902 mainittiin tätä niiden tehtävää kaikkein tärkeimmäksi, koska tuon tilaston avulla käy mahdolliseksi joka aika saada yleissilmäys työmarkkinain tilasta niissä paikoissa, missä välitystoimistoja on. Säännöllisesti (kuukausittain) ovat toimistot velvolliset julkaisemaan näitä tilastollisia katsauksia sanomalehdissä. Ja jotta ne sen voisivat tehdä on niiden kirjanpito hyvin käytännöllisesti järjestetty niin että kaikki tarpeelliset tiedot pian ovat koottavissa ja merkittävässä valmiisiin kaavoihin.

Mutta aivan yleistä merkitystä on tällä tilastolla ja näillä katsauksilla työmarkkinoihin vasta, jos useammissa kaupungeissa on samalla tavalla järjestettyjä ja saman ohjelman mukaan toimivia työtoimistoja olemassa ja nämä ovat toistensa

kanssa alituisessa yhteydessä, toimien yhteisen keskusjohdon alla. Saksassa ovat, kuten edellä mainittiin, olot tässä kohden täydellisimmiksi kehittyneet. Yhteensuhteisuus on siellä tapahtunut siten, että erikoisia toimistoja ensiksi on muodostunut eri kaupunkeihin ja että hallitus (esim. Bayerissa ja Wyrtembergissä) sitten on ottanut järjestääkseen niiden yhteistoiminnan. Niinpä Bayerissa muutamain kaupunkien työnvälitystoimistot rupesivat vuorovaikutukseen Münchenin kanssa välittäen työväkeä keskenään. Lopulla vuotta 1897 kokoontuivat näiden kaupunkien edustajat sisäasiainministerin kehoituksesta lähemmin järjestämään tätä yhteistoimintaa. Siellä asetettiin keskusjohto (sentraali) jokaista hallintopiiriä (lääninä) varten. Näiden keskenäisestä työnvälityksestä m. m. määrättiin:

Työnantajat, jotka hakevat työväkeä toisista paikkakunnista, kääntyvät lähimmän välitystoimiston tai sentraalin puoleen, joka heille antaa ilmoituskaavan täytettäväksi. Paikanhakijat tekevät samoin. Jos lähin välitystoimisto (sentraali) on heti tilaisuudessa tyydyttämään hakijan tarpeen, niin välittää se muutta mitta työvoiman. Muuten lähettää se anomuksen heti toisiin sentraaleihin (myöskin telefontia ja lennätinlaitosta käytetään), jotka sen merkistävät kirjoihinsa ja kukin piirissään julkisilla ilmoituksilla kuuluttavat mitä ja missä paikkoja (työväkeä) on tarjolla. Kunkin toimiston (sentraalin) toiminta rajoittuu omaan piiriinsä, mutta ne neuvottelevat luonnollisesti (telefontilla y. m.) alituisesti keskenään. Kohta kun joku paikka on täytetty on siitä asianomaisille toimistoille tieto annettava.

Eri toimistojen toiminta on tapahtuva yhtäläisten mallien mukaan, Münchenin toimisto mallina, varsinkin mitä tilastollisen aineiston keräämiseen tulee. Mallikaavoja toimitetaan aina jokaiselle uudelle toimistolle. Näiden kaavain mukaan laadittuja kuukauskertomuksia lähettävät kaikki toimistot sisäasiainministeristöön, joka julkaisee yleiset selonteot. Siitä toimistot nauttivat valtioapua. Lennätinlaitoksen ja telefontin aiheuttamat kustannukset ovat työnantajain suoritettavat. — Eri toimistojen ja sentraalien johtajat pitävät aika-ajoin kokouksia neuvotellakseen järjestelmän edelleen kehittämistä. Kokemus yhteistoiminnasta on ylimalkaan ollut edullinen.

Skandinavian maissa ei tällaista yhteistoimintaa eri työnvälityskonttorien välillä vielä ole saatu aikaan, vaan siellä toivotaan siihen päästävän, kunhan siellä useampia työnvälitystoimistoja syntyy.

Kun komitea, kokoontuneena Helsingissä tammikuulla 1903, ja valittuaan puheenjohtajakseen allekirjoittaneen *Lylyn* ja sihteerikseen allekirjoittaneen *Ingmanin*, sitten kävi tarkastamaan missä määrin kuntain työnvälityslaitos, pääasiallisesti muualla Pohjoismaissa saavutetun kokemuksen mukaisesti järjestettynä, olisi Suomen kaupungeissa tarpeen vaatima, hyödyllinen ja mahdollinen toteuttaa, tuli se, silmälläpitäen oloja kaikissa niissä kaupungeissa, jotka olivat komiteassa edustettuina, siihen yksimieliseen käsitykseen, että tällaisilla puolueettomilla, kuntain perustamilla ja valvomilla työtoimistoilla olisi tarpeellista vaikutus-alaa myöskin meillä. Työolot ovat meillä sekä vuodenaajoista että muista satunnaisemmista seikoista riippuen varsin epätasaiset, joten työttömiä usein on suuret joukot kaupungeissa; laitoksesta, joka koettaisi näille välittää työtä ja sijoittaa heitä paikkoihin, joissa työnansiota olisi tarjolla, sekä yleensä saada vapaana olevan työvoiman niin tarkoin kuin mahdollista käytetyksi, olisi varmaankin suurta apua. Sen lisäksi, mitä kunnallisten työnvälityslaitosten yleisestä merkityksestä edellisestä on selvennyt, tahtoo komitea meidän oloihin nähden vielä erittäin huomauttaa, että tällaisten laitosten kautta kävisi mahdolliseksi entistä tarkemmin päättää, missä määrin todellista työnpuutetta on vallitsemassa kullakin paikkakunnalla, sekä, jos laitoksia perustettaisiin useampiin kaupunkeihin ja ne olisivat vuorovaikutuksessa keskenään, yleensä koko maassa. Pelko, että kuntain työnvälityslaitokset tulisivat vetämään työvoimaa kaupunkoihin ja vain lisäämään näiden vaikeita työoloja, on komitean mielestä turha, jos laitokset oikeille periaatteille perustetaan, nimenomaisella silmämäärällä sijoittaa kaupunkoihin kerääntynyttä liikaa työtöntä työvoimaa työpaikkoihin maaseudulle ja muualle, missä työtä on saatavissa. Päinvastoin ovat komitean mielestä tällaisten toimistojen säännöllisesti julkaisemat tiedot työoloista omiaan ehkäisemään työnpuutteisia summissa lähtemästä työnhakuun esim. kaupunkipaikkoihin ja muualle, missä työtä ei ole saatavissa, jo yleensä vähentämään sitä kuljeskelemista työnhaussa, joka nykyisin meillä on niin tavallista ja johon työväki paljo aikaa turhaan kuluttaa, puhumattakaan siitä, että tuollainen kuljeskeleminen aina tuo mukanaan siveellistakin vaaraa. Toivoa voi, että tällaiset laitokset, koettamalla hankkia työtä lähinnä kuntain omalle työväelle ja sellaisille, jotka enin ovat ansion tarpeessa ja siis helpoimmin voivat joutua kuntain vaivaihoidon rasitukseksi, ovat jossakin määrin omiaan vähentämään kuntain vaivaihoidokustannuksia ja vapauttamaan kuntia ylimääräisiä hätäaputoita teettämästä. Kenties tulisi meilläkin, niinkuin kokemus ulkomailla on osottanut, helpompi, varmempi työvoiman saanti myös vaikuttamaan vilkastuttavasti työoloihin ja yrittelijäisyyteen ja siten uusien työtilaisuuksien avautumiseen. Vielä on toivottavissa, että kuntain puolueettomat työnvälitystoimistot, joiden johdossa on sekä työnantajain että työntekijäin edustajia, jossakin määrin voisivat vaikuttaa työnantajain ja työmiesten välisten riitaisuuksien tasottamiseksi ja lieventämiseksi. Ja on komitea, tätä toivottavaa mahdollisuutta edistääkseen, katsonut suotavaksi, että perustettavain työnvälitystoimistojen johtokuntain pitäisi, jos riitaisuuksien sattuessa sekä työnantaja että työväki sitä pyytää, toimia sovintolautakuntina.

Että ainakin suurimmissa kaupungeissamme kuntain kustantamain työnvälitystoimistojen perustaminen olisi suotavaa ja myöskin mahdollista ja että näiden olisi syytä ryhtyä siitä aiheutuviin kustannuksiin, siitä oli komitea siis ilman epäilyksiä yksimielinen. Mitä pienempiin tai keskikokoisiin kaupunkeihin tulee, lausuttiin aluksi epäilyksiä, olisiko näistä laitoksista niissä vastaavaa hyötyä, kun noissa pienemmissä paikkakunnissa muutenkin on helpompi saada selkoa työoloista, saatavissa olevista työpaikoista ja työnpuutteisesta työväestä ja tämä jälkimmäinen ilman välitystoimistoakin voipi saada tietoonsa missä työtä on saatavissa. Kumminkin katsoivat tällaistenkin kaupunkien komiteassa olevat edustajat, että kuntain välitystoimistoilla olisi tehtävää niissäkin, jos niissä yleensä runsaammin työväkeä liikkuu. Rikkaampina työaikoina keräytyy näihin kaupunkeihin muualta paljo työväkeä, joka sitten työttömäksi ajaksi jää sinne, tuottaen kunnalle ja sen vaivashoidolle vaikeuksia. Toimisto, joka sijoittaisi tätä liikäväkeä ympäröivään maaseutuun taikka etemmäs työpaikkoihin, olisi senvuoksi suureksi hyödyksi, varsinkin jos se olisi vuorovaikutuksessa muiden samanlaisten toimistojen kanssa. Pienempäinkin kaupunkien kannattaisi sitä varten kustantaa kuntain työnvälitystoimistoja. Ne voitaisiin kumminkin järjestää näissä kaupungeissa yksinkertaisemmin ja huokeammin; niin ei toimiston esim. niissä tarvitseisi olla auki kuin lyhyemmän ajan päivässä, kenties ei joka päiväkään, ja sitä voisi joku henkilö siellä sivutoimenaan hoitaa.

Yksityisten paikanvälityslaitosten toiminta on näihin asti Suomen kaupungeissa ollut verrattain vähäinen ja rajoittunut melkein yksinomaan palvelusväkeen. Tällaisia yksityisiä toimistoja mainitaan olevan Helsingissä, Turussa, Tampereella ja Wiipurissa mutta ei pienemmissä kaupungeissa. Niiden toiminnan määrästä on koetettu ottaa selkoa Helsingissä ja Wiipurissa, mutta mitään yleiskatsausta niiden toimista ei ole ollut mahdollista saada. Helsingissä tällaisia paikanvälityskonttoreja on ilmoitettu olevan noin parikymmentä, vaan tiedusteltaessa ovat muutamat niistä ilmoittaneet lopettaneensa toimensa. Toisten liike on ilmoitettu hyvin vähäiseksi, supistuen siihen, että joku tavallisesti taloudenpitäjätär hankkii muillekin palvelijoita, eikä niissä ole mitään kirjanpitoa liikkeestä pidetty. Suurimmat paikanvälitystoimistot ovat Suomen Naisyhdistyksen ja Helsingin Palvelijataryhdistyksen toimistot sekä neljä, viisi yksityistä konttoria, ja on näihin esim. v:n 1902 kuluessa ilmoituksen mukaan ilmoittautunut keskimäärin tuhatkunta palveluksenhakijaa kuhunkin, joista noin 50:lle %:lle on paikkoja välitetty. Minkälaisen välitysmaksun nämä toimistot ottavat, siitä ei myöskään ole varmaa selkoa saatu, vaan tunnettua on, että ne jokaiselta paikanhakijalta ensiksi ottavat sisäänkirjoitusmaksun (noin 2 mkkaa) ja sitten tavallisesti, hankittuaan paikan, jonkun prosentin (30—50 %) ensimmäisestä kuukauspalkasta. Sitäpaitsi toimistot ottavat työnantajilta (emänniltä) vähän suuremman sisäänkirjoitusmaksun. Useissa tapauksissa näiden toimistojen on ilmoitettu toimivan hyvin epätyydyttävästi ja liiaksi verottavan paikanhakijoita. Komitea on katsonut, että yksityiset työnvälitystoimistot meillä eivät ensinkään tyydytä varsinaista yleistä työnvälityksen tarvetta ja että kuntain valvomain ilmaisten taikka huokein työnvälityslaitosten tarve on sitä kipeämpi.

Tuloksena kysymyksen periaatteellista puolta koskevasta käsittelystä päätettiin komitea käsityksenään lausua

että kuntain perustamain ja valvomain, sekä työnantajista että työmiehistä kokoopannun johdon alla toimivain, toistensa kanssa vuorovaikutuksessa olevain työnvälitystoimistojen aikaansaaminen niihin Suomen kaupunkeihin, joissa on runsaammin työväkeä, on suotava ja että mainituilla kunnilla on syytä ottaa suorittaakseen toimiston aiheuttamat kustannukset.

Siirtyessään käsittelemään kysymyksen käytännöllistä puolta, s. o. tällaisten toimistojen järjestämistä, katsoi komitea, että yhteistoiminnan helpottamiseksi ja yhtäläisen tilaston aikaansaamiseksi toimistot eri kaupungeissa olisivat perustettavat saman, yhteisen järjestelmän mukaisesti ja että niiden työnvälityksessä noudattama menettely ja niiden kirjanpito pitäisi olla aivan yhtäläistä. Pienempiä osittaisia muutoksia yhteiseen järjestelmään voivat eri kaupungit paikallisten olojensa mukaisesti tietysti toimeenpanna, mikäli esim. laitoksen johtokunnan kokoonpanoon, toimimiesten lukumäärään y. m. sellaisiin yksityiskohtaisiin seikkoihin tulee, mutta varsinainen suunnitelma pitäisi kumminkin olla sama. Ja on komitea sitä tarkoitusta varten laatinut ohjesääntöehdotuksen kunnallisia työnvälitystoimistoja varten Suomen kaupungeissa. Komitea otti tätä ehdotustaan laatiessaan pohjaksi Helsingin väliaikaisen työnvälitystoimiston hallintoneuvoston mainitulle toimistolle hyväksymän ohjesäännön, tehden siihen niitä muutoksia, joita se pysyväisiä välitystoimistoja varten katsoi tarpeellisiksi.

Edelläkäyneen muiden maiden työnvälitystoimistojen järjestämistä koskevan esityksen jälkeen, johon komitea pyytää viitata, ei komitea ole katsonut laajempaa perustelua ohjesääntöehdotuksen kaikkiin eri pykäliin tarpeen vaatimaksi. Muutamia tärkeämpiä määräyksiä tahtoo komitea kumminkin vähän tarkemmin selittää.

1 §. Poistaakseen sen usein huomattavan erehdyttävän käsityksen, että tällaiset kuntain työnvälitystoimistot olisivat melkein yksinomaan ammattityömiehiä varten, on komitea tahtonut luetella paitsi näitä useampia ryhmiä työaloja, joissa toimiston työnvälitys voi tulla kysymykseen. Tässä kumminkaan tietysti eivät läheskään kaikki työalat ole lueteltuina. Toimiston toiminnan ei tässä suhteessa pidä komitean mielestä olla mitenkään rajoitetun, vaan on sen koetettava välittää kaikenlaista sekä ruumiillista että henkistä työtä. Toimistossa muodostetaan sitten kirjanpitoa varten eri ryhmiä, joihin eri työalat ja ammatit kootaan ja joiden mikäli mahdollista tulee olla yhtäläisiä eri kaupungeissa. — Kysymyksestä, missä määrin työnvälityksen näissä toimistoissa pitäisi olla ilmaista, vallitsi komiteassa osaksi eroavia mielipiteitä. Yksimielisiä oltiin siitä, että sen kaupungin kirjoissa oleville työnantajille ja työn-

tekijöille pitäisi olla ilmaista. Mutta mitä muilta paikkakunnilta oleviin henkilöihin tulee, niin ehdotti vähemmistö, että välitys niillekin olisi ilmaista. Vähemmistö näet arveli, että näiden toimistojen päätehtävänä tulee olemaan koettaa sijoittaa kaupunkien liikatyöväkeä työnantajain luo maaseudulle, mutta jos näiltä ruvetaan välityksestä jotakin pienempääkin maksua ottamaan, niin se voi tehdä heidät haluttomiksi kääntymään toimiston puoleen, kun he tavallisesti muutenkin voivat saada kuinka paljo työväkeä tahtovat. Työntekijöiltä ei taas voi ottaa välitysmaksua ellei sitä oteta myöskin työnantajilta. Sitäpaitsä, jos niiltä työntekijöiltä, jotka eivät ole kaupungin kirjoissa, määrättäisiin sisäänkirjoitusmaksu otettavaksi, kävisi toimiston monasti hyvin vaikeaksi tarkastaa, kuka on kaupungin kirjoissa, kuka ei; kaupunkilaistenkin pitäisi silloin joka kerta käydä siitä hankkimassa itselleen todistus, ja se aiheuttaisi heille sekä ajanhukkaa että kustannuksia. Ja vaikeaksi kävisi sittenkin ratkaista, ovatko esim. etukaupungeissa asuvat työmiehet, jotka ovat kaupungin työväkeä, vaikka ovat maalaiskunnassa kirjoissa, luettavat toiseen voiko toiseen ryhmään. — Enemmistö kumminkin katsoi kaupungin ulkopuolelta olevilta pienen sisäänkirjoitusmaksun olevan perittävän, ensiksikin syystä, ettei toimisto tulisi houkutteleeksi työväkeä muilta paikkakunnilta kaupunkeihin, ja toiseksi, koska ei ole katsottava asianmukaiseksi, että ulkopuolelta olevat käyttävät kaupungin kustantamaa laitosta ilmaiseksi. Enemmistö arveli, että pieni sisäänkirjoitusmaksu, — jota ei olisi otettava silloin, kun toimisto kääntyy työnantajan puoleen hänelle työväkeä tarjoten —, ei vieroittaisi kaupungin ulkopuolella oleviakaan työnantajia toimistosta. Toimistoon olisi myös, mikäli mahdollista, koetettava hankkia jäljennös kaupungin manttaalikirjoista.

Mitä ulkopuolelta kaupunkia olevan työnantajan suoritettaviin matkakustannuksiin tulee, pidettiin määräyksen ottaminen siitä ohjesääntöihin tarpeellisena, jotta toimisto vapautettaisiin muuten ehkä aiheutuvista selkkauksista, jos työnantaja ei vastaanottaisi tilaamaansa työväkeä, jolle siis toimiston välityksellä olisi tullut turhia matkakuluja. Mutta näistä matkarahaista voidaan joka kerta erikseen tehdä sopimus toimiston välityksellä. — Komitea katsoi suotavaksi, että kaupungit myöntäisivät toimistoilleen jonkun pienemmän rahamäärän, josta ne voisivat tarpeen sattuessa lainata työmiehille, joille ovat muualta paikan hankkineet, matkarahat, periäkseen ne sitten työnantajalta takaisin, mutta mitään nimenomaista määräystä siitä ei komitea vielä tahtonut ohjesääntöihin panna. Toivottavana pidettiin myös, että kuntain työnvälitystoimistoille tällaisia tapauksia varten vastaisuudessa hankittaisiin rautatiepilettien hintain alennuksia.

2 §. Johtokunnan jäseniä tuskin voi pienemmissäkään kaupungeissa olla vähemmän kuin 5, koska päätöksissä yhtä monen työnantajan kuin työmiehen tulee olla saapuvilla ja vaikeuksia johtokunnan kokoonsaamisessa helposti syntyisi, jos niitä olisi vain yksi kumpaisiakin. Pienemmissä kaupungeissa tultaisiin ehkä kumminkin toimeen kahdella varamiehellä. Aivan tarpeellisena on komitea pitänyt, että johtokunnassa yksi työnantaja- ja yksi työntekijäjäsen on naisia, mutta mitään nimen-

omaista määräystä ei siitä kumminkaan tehty, koska sopivain henkilöjen saaminen johtokuntaan riippuu paikallisista oloista. Muiden maiden työtoimistojen vastaavia määräyksiä, että johtokuntaan ehdottavat jäseniä sekä työnantaja- että työntekijä-yhdistykset, ei ole voitu semmoisinaan näihin ohjesääntöihin ottaa, koska meillä mitään työnantajayhdistyksiä ei ole olemassa. Mitkä työnväenyhdistykset saavat ehdottaa jäseniä johtokuntaan, siitä saavat valtuustot eri kaupungeissa paikallisten olojen mukaan määrätä, ja ilmoittaa asianomaisille yhdistyksille ajoissa, että valitseisivat tarpeellisen määrän ehdokkaita.

3 §. Koska on tärkeää, että laitoksen puolueettomuuden leima rikkoutumatta säilytetään, on ohjesäännöissä määrätty, että äänestyksiin täytyy yhtä monen työnantaja- kuin työmiesjäsenen ottaa osaa. Samasta syystä on myös määrätty, että varapuheenjohtaja ei ota osaa äänestyksiin muuta kuin puheenjohtajana ollessaan; häntä onkin katsottava puheenjohtajan sijaiseksi. Määräys johtokunnan jäsenten tasalukuisuudesta äänestyksissä on sitä tärkeämpi, kun järempänä on määrätty, että johtokunnan on toimittava sovintolautakuntana työriidoissa, jos molemmat riitapuolet sitä pyytävät.

4 §. Komitea olisi mielellään tahtonut ohjesääntöihin ottaa ehdottoman määräyksen siitä, että naistyönhakijoita varten toimistossa tulee olla erityisen naisosaston, koska ei ole sopivana pidettävä, että esim. molempia sukupuolia varten on sama odotushuone. Varsinkin suuremmissa kaupungeissa käy eri naisosasto tarpeelliseksi, taikka ainakin eri sisäänkäytävä ja odotushuone naisille; pienemmissä askenties voitaisiin järjestää esim. niin, että naisia varten olisi toimisto eri aikoina päivässä auki. Kumminkin komitea, ettei se liian yksityiskohtaisilla määräyksillä edeltäkäsinkin vaikeuttaisi välitystoimistojen syntymistä, päätti jättää tämän asian kuskakin paikassa järjestettäväksi esim. käytettävissä olevain huoneustojen ja toimimiehiksi saatavina olevain henkilöjen mukaan.

Samalla kuin toimisto auliisti palvelee kaupungin muita virastoja, katsoi komitea kohtuulliseksi, että kaupungin virastot aina työvoimaa tarvitessaan kääntyisivät toimiston puoleen sen välityksellä sitä hankkiakseen, siten puolestaan lisätäkseen kunnan välitystoimiston merkitystä ja toimintakykyä. Ohjesääntöihin ei komitea kumminkaan katsonut sopivaksi panna tästä määräystä, vaan voivat valtuustot eri kaupungeissa sen erikseen päättää.

Tässä pykälässä mainitut kuukauskertomukset eli raportit ovat aiotut niin pian kuin mahdollista esim. sanomalehdissä julaistaviksi, jotta niiden kautta työmarkkinain tila tulisi tunnetuksi.

6 §. Määräys siitä, että työnhakijan on persoonallisesti ilmoitauduttava toimistoon, on välttämätön senvuoksi, että muunlainen ilmoittautumistapa voisi aiheuttaa väärinkäytöksiä ja toimistolle paljo turhaa työtä ja ikävyyksiä. Siltä varalta, että joku työnhakija sittenkin väärinkäyttäisi oikeuttaan saada ilmaiseksi toimiston välitystä (esim. pyytämällä useampia kertoja uutta paikkaa, vaikka hänellä sellainen on eikä ajokaan muuttaa, ilmoittamalla väärin perheolonsa j. n. e.) on ajateltu,

että häntä voidaan rangaista niin, ettei hänelle vastaisuudessa ruveta työpaikkaa välittämään.

7 §. Sopimattomasti (esim. juopuneena) esiintyvää taikka toimistoa väärinkäyttäneitä työnhakijaa ei toimisto tietysti ole velvollinen vastaanottamaan eikä palvelemaan. Näistä seikoista voi toimisto ilmoittaa laatimissaan järjestyssäännöissä, jotka naulataan toimiston seinälle.

11 §. Ehkäistäkseen toimistosta saadun todistuksen käyttämistä kuinka kauan tahansa kerjuuseen on todistus osotettava sille laitokselle (esim. kaupungin vaivahoitohallitukselle), johon vietäväksi sitä pyydetään ja joka sen vastaanotetaan pidättää.

12 §. Koeteltuaan useampia muita menettelytapoja työlakkojen ja sulkujen aikana ovat ulkomaisten työkonttorit tulleet siihen menettelyyn, jota tässä pykälässä meillekin ehdotetaan. Muutamissa paikoissa ulkomailla on kumminkin määrätty, että esim. asianomaiset ammattiyhdistykset saavat itse tulla naulaamaan toimiston seinälle julistuksen päättämästään työlakosta. Sitä ei ole komitean mielestä meillä noudatettava, vaan on laitoksen johtajan otettava selko ilmi puhenneista työriidosta ja sitten asiasta kullekin hakijalle erikseen ilmoitettava.

13 §. Määräys siitä, että toimiston johtokunnan on §:ssä mainituissa tapauksissa muodostuttava sovinto-oikeudeksi, on tosin oikeastaan syrjässä työnvälityslaitoksen varsinaisesta tehtävästä. Vaan katsoen siihen, että kerran on olemassa tällainen pysyvä, työnantajista ja työntekijöistä kokoonpantu edustuslaitos, johon toivottavasti molemmilta puolilta luotetaan ja joka luultavasti voisi sovittaa ja lopettaa monen tarpeettoman työriidan, on komitea katsonut puheenaolevan tehtävän niin yleishyödylliseksi, että se ei ole epäillyt sitä Kristianian mallin mukaan ehdottaa. Luvan riitapuolille valita kumpanenkin lisäjäseneä sitä asiaa varten johtokuntaan on komitea katsonut olevan myönnettävän syystä, että komitea paremmin voisi päästä selville asianomaisen kysymyksen yksityiskohdista.

Ohjesäännöt — — — kaupungin työnvälitystoimistolle.

1 §.

— — — kaupungin työnvälitystoimiston tarkoituksena on hankkia työnhakijoille sovelianta tointa ja työnantajille mahdollisen parasta, riittävää työvoimaa. Toimisto välittää työvoimaa kaikille työaloille, hankkien mahdollisuuden mukaan paikkoja kaikkiin ammatteihin kuuluville sekä mies- että naispuolisille työntekijöille, palvelijoille, kauppa-apulaisille, oppipojille j. n. e.

Välitys on kaupungin henkikirjoissa oleville työnantajille ja työntekijöille maksuton. Ulkopuolelta kaupunkia olevain on toimistolle suoritettava 50 p:n sisäänkirjoitusmaksu. Muulta paikkakunnalta oleva työnantaja suorittaa siinä tapauksessa, ettei hän lähetettyä työntekijää hyväksy, tämän matkakustannukset edestakaisin, ellei toimiston välityksellä työnantajan ja paikanhakijan välillä ole muuta sopimusta matkakustannuksista tehty.

2 §.

Toimistoa johtaa kaupungin valtuusmiesten valitsema johtokunta, johon kuuluu puheenjohtaja, neljä jäsentä ja neljä varajäsentä, joista 2 jäsentä ja 2 varajäsentä on työnantajaa ja samoin kaksi kumpiakin työntekijää. Johtokunnan tehtävänä on: hoitaa toimiston hallintoa kaupungin valtuuston päätösten mukaisesti, ehdottaa valtuustolle toimiston johtajan ja ottaa ja erottaa sen apulaiset, vahvistaa toimistolle järjestysohjeet, määrätä toimiston aukiolo-ajan ja työjärjestyksen, ja yleensä valvoa, että se toimii säännöllisesti ja ohjesääntöjensä sekä johtokunnan määräysten mukaisesti, sekä vuoden lopussa laatia kaupungin valtuustolle kertomus sen toiminnasta.

Johtokunnan työntekijäjäseniksi voi paikallinen työväki järjestöjensä kautta ehdottaa ehdokkaita.

Puheenjohtajan ja puheenjohtajan varamiehen, joka kuuluu johtokuntaan ainoastaan puheenjohtajana ollessaan, valitsevat valtuusmiehet vuosittain. Johtokunnan jäsenet valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan ja eroaa näistä puolet, yksi työnantaja ja yksi työntekijä sekä vakinaisista että varamiehistä, vuoden kuluttua arvan mukaan ja sitten vuosittain.

3 §.

Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan kutsumuksesta niin usein kuin tarve vaatii, vähintään kerran kuukaudessa. Kokouksissa pidetään pöytäkirjaa, johon käsiteltävinä olevat asiat ja tehdyt päätökset merkitään ja jonka toimiston johtaja tai johtokunnan puheenjohtaja laatii. Päätöksiä tekemisessä pitää yhtä monen työnantaja- kuin työmiesjäsenen aina olla saapuvilla. Jos tarvitaan määrätään arvalla, kenen asianomaisesta ryhmästä on pysyttävä äänestyksistä poissa.

Johtokunta on päätösvaltainen kun puheenjohtaja ja kaksi jäsentä on saapuvilla.

4 §.

Toimistoa hoitaa johtaja ja tarpeellinen määrä apulaisia, joista mikäli mahdollista yhden tulee olla nainen. Jos laitoksessa on eri naisosasto, tulee sen hoitajan olla nainen.

Toimiston johtajan tulee kaikessa noudattaa valtuuston vahvistamia ohjesääntöjä sekä johtokunnan antamia järjestysohjeita ja määräyksiä. Hän myös hoitaa laitoksen kirjanpidon sekä laatii tilit johtokunnalle. Johtajan tulee niinkään pitää laitoksen välitystoimesta syntyneet tilastoaineokset asianmukaisessa järjestyksessä ja antaa johtokunnalle kuukausittain kertomus toimiston toiminnasta, sekä vuosikertomus.

Toimiston apulaisten tulee noudattaa johtokunnan antamia määräyksiä sekä toimiston johtajan ohjeita. Toimiston puoleen kääntyviä henkilöitä on auliudella palveltava.

Jos joku kaupungin virasto pyytää toimistolta sen alaan kuuluvia tietoja, on niitä sille annettava.

5 §.

Toimiston johtaja allekirjoittaa kaikki toimiston välitystointia koskevat asiakirjat. Muutoin edustaa toimistoa ulospäin johtokunnan puheenjohtaja.

6 §.

Työpaikan hakijain tulee persoonallisesti saapua toimistoon ilmoittautumaan työpaikkaa hakiaansa. Työvoiman hakija saattaa joko persoonallisesti, kirjeellä tai telefonilla kääntyä toimiston puoleen työvoimaa tiedustellessaan.

7 §.

Asianmukaiseksi ilmoittautuvalle työpaikanhakijalle annetaan toimistosta sisäänkirjoitus-kortti, kullekin siinä järjestyksessä kuin toimistoon saapuu. Ilmoituskortti on voimassa yhden kuukauden, jonka

jälkeen se voidaan uudistaa. Työttömänä olevan työntekijän on käytävä leimauttamassa korttinsa kerta viikossa siksi kunnes hän on työpaikan saanut.

Toimistoon ilmoittautuessa kysellään työpaikanhakijalta ne tiedot, mitkä johtokunnan vahvistamiin kaavoihin tarvitaan. Hakijan yhteiskunnallisia mielipiteitä tai yksityiselämää koskevia, kunniantuntoa loukkaavia kysymyksiä ei toimistossa saa hakijalle tehdä. — Työvoiman hakijalta pyydetään myös tilastokaavoihin tarvittavat tiedot.

Eri tilastokaavoihin merkitään ilmoittautuneet naiset ja miehet.

Työvoiman ja työpaikan hakemukset, joita toimisto ei kuukauden kuluessa ole voinut tyydyttää, pyyhitään kirjoista, ellei niitä ole uudistettu.

8 §.

Toimisto osoittaa paikanhakijalle työpaikkoja siinä järjestyksessä kuin ilmoittautuminen on tapahtunut, kuitenkin ensi kädessä kaupungin henkikirjoissa oleville työttömille ja sellaisille, joilla on perhettä huolehdittavana. Työpaikkaa osoitettaessa on myöskin mikäli mahdollista otettava huomioon ne toivomukset, joita työpaikantarjoaja ja työnhakija ovat esittäneet.

9 §.

Kun toimisto on saanut työnhakijalle työpaikan tietoonsa, antaa se hakijalle osoituskortin saatettavaksi työnantajalle, jonka tulee se palauttaa heti takasin varustettuna niillä tiedonannoilla, joita kortissa on pyydetty.

10 §.

Jos työpaikka on tullut täytetyksi ilman toimiston välitystä on työvoiman hakijan siitä toimistolle heti ilmoitettava. Samoin on työnhakijan ilmoitettava toimistolle, jos hän itse on saanut työpaikan

11 §.

Ellei työpaikanhakija ole toimiston välityksellä saanut työtä, voidaan hänelle siitä antaa toimistosta todistus, joka osoitetaan sille viran- tai asianomaiselle, jonka puoleen kääntyäkseen paikanhakija sitä tarvitsee.

12 §.

Työpöytäysten (työlakkojen ja työsulkujen) aikana tai muitten riitaisuuksien sattuessa työnantajan ja työntekijöiden kesken työskentelee toimisto keskeyttämättä toimintaansa.

Kumminkin toimisto, lakon tai työsulun vallitessa jossakin ammatissa tai työpaikassa, ilmoittaa hakijan tiedoksi sen asian, jättäen hänen päätettäväkseen tahtooko hän välitystä vai ei.

13 §.

Jos työriitaisuuksien sattuessa paikkakunnalla työnantajan ja työntekijöiden välillä molemmat riitapuolueet pyytävät johtokunnan ratkaisua selittäen alistuvansa sen päätökseen, on johtokunta velvollinen toimimaan sovintotuomioistuimena, joko sellaisenaan taikka siten vahvistettuna, että kumpikin riitapuoli siihen sitä asiaa varten valitsee yhden lisäjäsenen.

14 §.

Valitukset toimiston toimintaa vastaan ovat kirjallisesti tehtävät johtokunnan puheenjohtajalle, joka esittää ne johtokunnan ratkaistaviksi.

Mitään mallikaavaa johtokunnan laadittavia ja toimiston seinälle julkipantavia järjestysohjeita varten ei komitea ole katsonut tarpeelliseksi tehdä, ne voidaan kussakin laitoksessa laatia sen mukaan kuin tarpeelliseksi havaitaan. Näihin järjestysohjeisiin sopii komitean mielestä ottaa tärkeimmät ja erityisesti yleisöä koskevat kohdat ylläolevista ohjesäännöistä ynnä niiden lisäksi lyhyet ja selvät neuvot siitä, miten toimiston välitystä haluttaessa on meneteltävä sekä määräykset siivosta käytäytymisestä odotushuoneessa ja toimistossa.

Sitävastoin on komitea katsonut syytä olevan jo etukäteen, jotta kirjanpito ja tilasto kaikissa toimistoissa tulisi olemaan yhtäläinen, laatia mallit niitä ilmoitus- ja osotuskortteja varten, joita välityksen pyytäjille annetaan, sekä niitä tilastokaavojen varten, jotka toimistoissa säilytetään. Se on sitä varten tarkastanut Helsingin väliaikaiselle työvälistötoimistolle laaditut kaavat, tehden niihin pienempiä muutoksia.

Kun työpaikan hakija ensiksi ilmoittautuu toimistoon, annetaan hänelle kartongille painettu ja toimiston täyttämä n. s. „sisäänkirjoituskortti“, joka on oheennäytetyn mallin a) näköinen ja jota saajan on myöskin vastaisia ilmoittautumisia varten säilytettävä. Jos työnhakija ei kohta ilmoittaututtuaan voi saada toimistosta osotusta työpaikkaan, on hänen käytävä kerran viikossa toimistossa näyttämässä korttiaan, joka silloin näytetyksi leimataan. Se ensi ilmoittautuminen, jolloin tämä kortti annetaan, kestää kuukauden, mutta myöskin pitemmän ajan, jos se uudistetaan. Kortin takapuolella on luettavana tärkeimmät pykälät ohjesäännöistä. — Korttiin liitetty toinen kortti, joka on painettu postikortin tapaan ja jonka työnhakijan tulee lähettää toimistoon, jos hän itse, ilman toimiston välitystä, sillävälillä on saanut työpaikan.

Niin pian kuin toimisto on saanut tietoonsa hakijalle sopivan työpaikan, kutsuu se hänet toimistoon ja antaa hänelle toisen kortin, „osotuskortin“, vietäväksi sille työnantajalle, jonka luo hänet osotetaan. Työnantaja ottaa tämän kortin ja vastaa siinä oleviin kysymyksiin sekä lähettää sen (alemmalla) osan siitä, joka on postikortin tapaan painettu ja irroitettavaksi tarkoitettu, toimistoon, jolle siihen merkityt tiedot ovat tilastoa varten välttämättömät. Kortti on kaavan b) muotoinen.

Toimistossa täytetään sen omia tarpeita ja tilastoa varten lehtiöt, joihin eri

a)

..... KUNNAN TYÖNVÄLITYSTOIMISTO SISÄÄNKIRJOITUSKORTTI		
Järj. N:o	Ryhmä N:o	
Ammatti:		
Nimi:		
Tämä kortti on voimassa yhden kuukauden; sen ajan kuluttua on haettava uusi sisäänkirjoituskortti. Työttömänä ollessanne on Teidän käytävä toimistossa kerta viikossa leimauttamassa korttinne.		
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

Kortti on säilytettävä huolellisesti!

sarakkeihin eri tarvittavat tiedot merkitään. Kun työntekijä ilmoittautuu toimistoon, kysellään häneltä hänen nimensä, ikänsä, asuntonsa, perheolonsa, ammattinsa, entinen työpaikkansa, työttömänäoloaikansa sekä koulutietonsa ja ne merkitään heti

b)

Osoituskortti. Anvisningskort.

Täten ilmoitetaan että käskyne mukaan
Enligt Edert uppdrag af den

on
är

lähetytty luoksenne saamaan
hänvisad till Eder för erhållande af arbete som

..... kunnan työvälytystoimisto.

..... kommunala arbetsförmedlingsbyrå.

Lähetetään tämä kortti takaisin!
Återsänd detta kort!

Ryhmä .....
Grupp .....

Työnantajan järj. N:o .....
Arbetsgivn:s löp. N:o .....

Työnhakijan järj. N:o .....
Arbeitsök:s löp. N:o .....

Toimisto pyytää Teitä vastaamaan alla oleviin kysymyksiin ja lähettämään tämän kortin takaisin ensi tilassa:
Byrån anmodar Eder att besvara nedanstående frågor och återsända detta kort med omgående:

1. Tuliko lähetytty paikkain otetuksi?
Blef den anvisade anställd?

3. Millä palkalla?
Hvilken aflöning?

2. Onko toimi vakainainen vaiko tilapäinen?
Är arbetet varaktigt eller tillfälligt?

4. Haluatteko, että osoitamme toisia työnhakijoita?
Önskar Ni ytterligare anvisning?

ssa
den

Työnantajan allekirjoitus.
Arbetsgivarens underskrift.

n. s. „työnhakijan lehtiöön“, joka hänen nimellään ja numerollaän säilytetään toimistossa siinä ammattiryhmässä, johon hän kuuluu. Työvälytyksen tapahduuttua, jos hän toimiston kautta on saanut paikan, merkitään sitä koskevat tiedot lehtiöön, joka siis on kaavan c) näköinen. Lehtiöt säilytetään vastaisen varalta.

Samoin kysytään työnantajalta, kun hän toimiston puoleen kääntyy työvoimaa pyytäen, nimi ja osote, haluttujen työntekijäin ammatti ja lukumäärä, palkkatarjous ja saapumispäivä ja välytyksen tapahduuttua lisätään tähän „työnantajan lehtiöön“ tiedot välytyksen tuloksesta sekä otettujen työmiesten nimet ja numerot. Tämän lehtiön tulee selvyuden vuoksi olla erivärisen kuin työmiesten lehtiön. Lehtiö on kaavan d) näköinen ja säilytetään niinkään toimistossa.

Tarpeellista on, että miehille ja naisille annettavat ilmoitus- ja osotuskortit

ovat eriväriset, koska se isosti helpottoa asianomaisten korttien käsittelemistä toimistossa sekä tilaston laatimista. Eri tietojen merkitseminen lehtiöihin voi myöskin, tilaston laatimisen jouduttamiseksi, tapahtua erivärisillä musteilla.

c) **Työnhakija. Arbetssökande.**

Ryhmä N:o .....
Grupp N:o .....

Järf. N:o ..... Löp. N:o	1. Nimi: Namn:	7. Henkikirjoissa: Mantalskrifven: .....
	2. Asunto: Bostad:	8. Naimaton, nainut, leski: Ogift, gift, enkling: .....
	3. Synnyinpaikka ja ikä: Födelseort och ålder:	9. Montako henkilöä ylläpidettävänä: Antalet personer att försörja: .....
	4. Mitä paikkaa haetaan: Hurudan plats önskas:	10. Koulu- ja ammattiopinnot: Skol- och yrkeskunskaper: .....
	5. Entinen ammatti: Tidigare yrke:	11. Muistutuksia: Anmärkningar: .....
	6. Lähteekö maaseudullekin: Antages plats å landsort:	

Sisäänkirji, ja uudistuspäivä. Inskrifn. och för- nylsedlar.	Kenen luona vii- meksi ollut työssä? Senast arbetat hos?	Kuinka kauan? Hur länge?	Kauanko ollut työtää? Hur länge utan arbete?	Työaika Anvisningsdag.	Työaika Arb. gifv. löp. n:o.	Työnantajan nimi? Arbetsgifvarens namn?	Työpaikka? Arbetsplats?	Pääte (*) Afjordt den (*)	**) T V. F.	
									T	F.

..... *kunnan työvälitystoimisto.*
..... *kommunala arbetsförmedlingsbyrå.*

*) Sininen = hyväksytty. **) T = tilapäinen toimi.
Blått = anställd. tillfällig anställn.
Punanan = peruttettu. **) V = vakainainen toimi.
Rött = återkallad. F = fast anställning.

Muuten komiteassa arveltiin suotavaksi, että kun johonkin kaupunkiin työvälitystoimisto aijotaan perustaa, se henkilö, joka sitä tulee johtamaan, ennen toimiston avaamista kävisi lähemmin tutustumassa tällaisen laitoksen toimintaan ja järjestämiseen jossakin jo toimessa olevassa laitoksessa (esim. Helsingissä), koska hänelle monet pienemmät, mutta käytännössä tärkeät, yksityisseikat siten parhaiten selviävät. Tällainen käytännöllinen harjaantuminen olisi nähtävästi sängen lyhyessä ajassa saavutettavissa, mutta eri laitosten yhtäläisen menettelytavan vuoksikin olisi se varsin tarpeellista.

d) **Arbetsgivare: Työnantaja:**Grupp N:o .....
Ryhmä N:o .....

Lopp. N:o: Järjest. N:o:	1. Namn:	
	Nimi:	
	2. Titel:	
	Arvonimi:	
	3. Adress:	Telefon n:o .....
	Osoite:	Telefooni n:o .....
	4. Anmärkingar:	
	Muistutuksia:	

Alfjörd den (**) Pääetty (**)	Den överenskomna lönen. Sovrtu palkka.	Arbetsökandens namn. Työnhakijan nimi.	Anvisningsdag. Työn osoitusp.	Arbetsplats och dag för inställelsen. Työpaikka ja työn saapumispäivä.	* $\frac{N}{T}$	Löneanhud. Palkkatarjous.	Kvalifikationer. Ominaisuuksia.	De sökte arbetarnes antal och yrke: Pyydettyjen työn- tekijän luku ja ammatti:	Arbetsarens grupp och lopp. n:o Työntekijän ryhmä ja järj. n:o	Datum för anmäl- ningen. Ilmoitamispäivä.

..... kommunala arbetsförmedlingsbyrå.
..... kunnan työnvälitystoimisto.

*) T = tillfällig anställd.
tilapäinen toimi.
V = vakainainen toimi.
F = fast anställning.
**) Blått = anställd.
Sininen = hyväksytty.
Punanen = peruutettu.
Röd = återkallad.

Mitä näiden laitosten kustannuksiin tulee, ei komitea ole niistä voinut laatia yhteistä, tarkkapiirteistä arviota, koska tässä kohden, eri kaupunkien suuruuden, varojen ja muiden seikkain mukaan useammanlaiset eri menettelyt voivat tulla kysymykseen. Helsingin väliaikaisen työnvälitystoimiston kustannukset ovat ensi vuodeksi arvatut seuraavalla tavalla:

Johtajan palkka	Smk 3,600: —
Apulaisen (vahtimestarin) palkka	” 900: —
Toimiston kuntoonpano, käyttövarat kalustoon, kirjanpitoon, ilmoit- tuksiin, postimaksuihin, valaistukseen j. n. e.	” 2,000: —
	<u>Yhteensä Smk 6,500: —</u>

Tällöin ei ole menoja huoneuston vuokraan, koska kaupunki on huoneuston ilmaiseksi laitokselle luovuttanut. Huoneuston vuokra tulee siis lisäksi siellä, missä

laitosta ei johonkin kaupungin rakennukseen voida sijoittaa. Suuremmissa kaupungeissa, kun välitystoimisto vakinaiselle kannalle perustetaan, on vielä toinen (naispuolinen) apulainen tarpeen ja jos erityinen naisosasto, niinkuin suotavaa olisi, perustetaan, nousee kustannusarvio siitäkin jonkun verran. Edellämäinitut käyttövarat huomataan kenties ensi vuotena, jolloin tarvittavaa uutta kalustoa on hankittava ja kirjapaino- sekä ilmoituslaskut nousevat suuremmiksi, liian pieneksi. Mutta pienemmissä kaupungeissa, joissa toimiston tarvitsee olla ainoastaan lyhyemmän ajan päivässä auki ja tuskin joka päiväkään (vaan ainoastaan jonkun kerran viikossa), ja johtaja siis voi sitä sivutoimenaan hoitaa, voisi johtajan palkka nähtävästi olla pienempi, apulaisia siellä ei tarvittane kuin yksi (nainen) ja käyttövarat voitane myöskin pienemmän liikkeen perustuksella supistaa. Joskin siis edellämäinittua Helsingin väliaikaisen työnvälitystoimiston kustannusarviota saatettane pitää keskimääräisenä, on välitystoimiston kulunkiarvio kussakin kaupungissa erikseen paikallisten olosuhteiden ja tarpeiden mukaan laadittava ja määrättävä.

Komitea on katsonut aivan suotavaksi, että eri kaupunkien työnvälitystoimistot toimisivat alituisessa yhteisvaikutuksessa toistensa kanssa, välittäen työväkeä sieltä, missä sitä on liiaksi, niihin paikkakuntiin, missä työtä kulloinkin voi olla saatavissa. Miten tämä yhteistoiminta olisi järjestettävä, siitä komiteassa aluksi lausuttiin eroavia mielipiteitä. Muutamat katsoivat tarpeelliseksi, että meilläkin, niinkuin on laita Saksassa, tätä yhteistoimintaa varten olisi olemassa erityinen keskusjohto, jonka puoleen eri toimistot aina kääntyisivät työvoimaa tarjotessaan taikka sitä paikkakunnalleen pyytäessään, ja joka, kun siihen kaikista toimistoista ilmoitukset tehtäisiin, hoitaisi tämän toimistojenkeskeisen työvoiman välityksen. Asiaa pohdittaessa tultiin komiteassa kumminkin siihen käsitykseen, että ainakin aluksi erityistä keskuslaitosta tätä välitystä varten ei olisi perustettava, koska se osaksi liiaksi lisäisi keskusjohtona toimivan toimiston töitä ja kustannuksia ja samalla nähtävästi vaikuttaisi, että työvoiman välitys eri kaupunkien välillä tällä tavalla kävisi hitaammin ja kankeammin. Vastaiseksi arveltiin tultavan toimeen ilman keskusjohtoa ja olisi eri kaupunkien välinen yhteistoiminta järjestettävä niin, että kukin toimisto, aina työpaikkoja kyselläkseen tai työvoimaa tarvitessaan, kääntyy yhden (lähimmän) toimiston puoleen taikka useampain puoleen yhtäikaa ja jälkimmäisessä tapauksessa, saatuaan tarpeensa tyydytetyksi, siitä kohta ilmoittaa toisille toimistoille. Tämänlaisesta yhteistoimintatavasta mahdollisesti johtuvat selkkaukset voitaisiin komitean mielestä välttää, jos toimistot (telefonin kautta, missä se on mahdollista) olisivat jokapäiväisessä yhteydessä toistensa kanssa.

Työnhakijan tai työvoimanhakijan tulee aina kääntyä lähimmän toimiston puoleen, eikä muiden kaupunkien toimistoihin. Jos lähin toimisto ei voi hänen tarpeitaan tyydyttää, tiedustelee se työpaikkoja tai työvoimaa toisista toimistoista,

mutta nämä eivät ryhdy suoranaisiin tekemisiin hakijan kanssa, vaan tulee sen tapahtua ensimmäisen toimiston välityksellä. Toimistot luottavat toistensa johtajain persoonallisesti tekemiin ilmoituksiin ja tilauksiin, mutta eivät syrjäisten tilauksiin sellaiselta paikkakunnalta, jossa toimisto on. Toimistojenvälinen välitys voi tapahtua joko kirjeellä, telefontilla tai sähkösanomilla. Suotavata olisi, että kuntain työnvälitystoimistoille saataisiin kaupunkienvälisillä linjoilla hankituksi telefontimaksujen alennus.

Jos kumminkin kokemuksen kautta huomataan, että keskusjohto eri toimistojen keskeistä työnvälitystä varten käy tarpeelliseksi, on johtajain eri toimistoista kokoonnuttava ja laadittava tarkkapiirteinen suunnitelma tätä varten, määrättävä keskusjohdon tehtävästä ja toimivallasta ja miten sen kustannukset ovat jaettavat. Muutenkin on suotavata, että kohta kun useampia kuntain työnvälitystoimistoja on maassamme perustettu, niiden johtajat vuosittain pitävät kokouksia keskustellakseen laitosten toiminnan järjestämisestä ja kehittämisestä, alistaen sitten ehdotuksensa asianomaisten kaupunkien valtuustojen harkittaviksi.

Yhteisen tilaston laatimista sekä julkaisemista varten arvelee komitea kumminkin keskusjohdon jo kohta aluksi, niinpian kuin useampia toimistoja syntyy, tarpeelliseksi. Kaikkien toimistojen olisi lähetettävä laatimansa kuukausraportit heti esim. Helsingin työnvälitystoimistoon, joka niistä laatii yhteenvedon ja sen kohta sopivalla tavalla (sanomalehtien kautta) saattaa julkisuuteen. Niinikään on saman toimiston laadittava yhteenvedo eri toimistojen vuositilastoista, kunnes kenties valtion tilastollinen virasto ottaa tämän tehtävän suorittaakseen. Yleiskatsauksen laatiminen kuukausittain kuntain välitystoimistojen toiminnasta on nimittäin komitean mielestä tarpeellista tiedon saattamiseksi yleisölle työmarkkinain tilasta maassa ja sen eri seuduissa. Näiden yhteenvedojen laatiminen ei, senjälkeen kuin johtajain kokouksessa niitä varten erityinen painettava kaava on vahvistettu, voine olla niin suuri-oinen, ettei joku toimisto ilman eri korvauksia sitä voisi ottaa suorittaakseen.

Kuntain työnvälitystoimistojen yhteistoiminnan suhteen Suomessa saa komitea senvuoksi kunnioittaen ehdottaa:

että perustettavat kunnalliset työnvälitystoimistot Suomen eri kaupungeissa ryhtyvät vuorovaikutukseen toistensa kanssa välittäen työvoimaa sieltä, jossa sitä on liaksi, niihin seutuihin, missä työtä on tarjolla, minkä ne tekevät kääntymällä kirjeellä, telefontilla tai sähkösanomalla lähimmän toimiston puoleen taikka useampain puoleen yhtäaika, ilmoittaen kohta toisilleen toimiensa tuloksista;

että kuntain työnvälitystoimistojen johtajat pitävät vuosittain kokouksia joissa neuvottelevat toimistojenvälisen yhteistoiminnan järjestämisestä ja laitosten toiminnan kehittämisestä yhteisen suunnitelman mukaan; sekä

että kaikki kuntain työnvälitystoimistot lähettävät kuukausraporttinsa sekä vuosikertomuksensa kohta niiden valmistuttua yhteen sitä varten keskustana toimivaan kunnan työnvälitystoimistoon, joka niistä laatii yhteenvedon ja sen niin pian kuin suinkin sopivalla tavalla saattaa julkisuuteen.

Helsingissä tammikuulla 1903.

J. A. Lyly.

Oskar Schultz.

J. E. Salin.

I. Oivanen.

G. Schreck.

G. A. Westersträhle.

Santeri Ingman.

Utskottsbetänkande med anledning af särskilda ansökningar om tillstånd till att inrätta och drifva elektriska anläggningar härstädes.

Genom remisser från Stadsfullmäktige af den 8 och 29 sistlidne september hafva undertecknade, som af Fullmäktige erhållit i uppdrag att inkomma med utlåtande i fråga om ordnandet af den elektriska belysningen i staden, fått emottaga jemväl handlingarna angående särskilda ansökningar om tillstånd att härstädes inrätta och drifva elektriska anläggningar. Dessa ansökningar äro följande:

1:o). *Elektroteknikern Otto A. Blomqvists* ansökan om godkännande af särskilda utaf honom härstädes redan dragna elektriska ledningar.

Drätselkammaren och stadens elektrotekniker hafva i anledning af ansöknings uttalat sig på följande sätt:

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 16 Juli 1903.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 182.

Uti en till Drätselkammaren ingifven skrift, hvaraf afskrift härhos biläggas, har elektroteknikern Otto A. Blomqvist anhållit att Drätselkammaren ville godkänna särskilda af honom utförda å jemväl närslutna kartblad utmärkta elektriska ledningar, af hvilka en del anlagts utan tidigare utvärkad tillstånd och för öfriga faststald tid för deras begagnande utgått.

Affordrad yttrande i ärendet har Stadselektroteknikern uti skrifvelse af den 12 sistlidne juni, hvaraf afskrift äfven biläggas, lemnat en fullständig utredning rörande de af teknikern Blomqvist inrättade centraler och ledningar, hvilka korsa stadens gator; och framgår häraf att Blomqvist för närvarande förfogar öfver fem skilda centraler för levererande af kraft till elektrisk belysning och

till motordrift äfvensom åtta, stadens gator korsande ledningar, för hvilkas inrättande tillstånd af Magistraten utverkats, ehuru för två af dessa ledningar faststald tid för deras begagnande utgått åren 1898 och 1901. Härutöfver hade Blomqvist utan något som helst tillstånd af stadsmyndigheterna öfver stadens gator dragit sju särskilda, de flesta afsevärdt långa ledningar, hvilka ej heller blifvit i föreskrifven ordning besigtigade innan de tagits i bruk. Efter det anmärkta felaktigheter å ledningsnätet blifvit afhjelpa, hade Stadsselektroteknikern funnit samtliga af Blomqvist inrättade ledningar vara utförda på enahanda sätt, som öfriga i staden godkända elektriska luftledningar, och förty förklarar sig numera icke hafva något att emot desamma anmärka, hvarjemte Stadsselektroteknikern, under framhållande af den olägenhet rökbildningen vid centralerna förorsakar kringboende, föreslagit det måtte Blomqvist beviljas tillstånd till bibehållande af ifrågavarande ledningar, dock med det vilkor att Blomqvist i samtliga af honom disponerade centraler använder rökfritt bränsle, hvartill kunde hänföras rökfria kol, koks, ved och möjligen torf.

Detta ärende får till Stadsfullmäktiges pröfning Drätselkammaren öfverlemna och tillika framhålla att den af Stadsfullmäktige åt Helsingfors elektriska belysningsaktiebolag senast den 17 september 1901 beviljade rätt att fortfarande bibehålla elektriska luftledningar längs stadens gator utgår den 1 instundande september, till hvilken dag Stadsfullmäktige den 16 september 1902 äfven förlängt Ingeniören Gottfrid Strömberg medgifven rätt att i 10:de stadsdelen samt desamma omgifvande byggnadskomplexer och förstäder anlägga och underhålla elektriska belysningsledningar. Då härtill kommer att Stadsfullmäktige låtit utarbeta förslag till kommunalt elektricitetsverk och ett utskott blifvit nedsatt för beredning af frågan om den elektriska belysningens framtida ordnande, synes denna frågas lösning vara i närmaste framtid förestående.

Vid sådant förhållande anser Drätselkammaren att något uttryckligt begifvande icke borde omedelbart lemnas elektroteknikern Blomqvist att för längre eller kortare tid bibehålla de ledningar, han utan tillstånd begagnat, utan tillåter sig Kammaren vördsamt föreslå att handlingarna i detta ärende öfverlemnas till Stadsfullmäktiges nämnda utskott för att behandlas i sammanhang med frågan om den elektriska belysningens framtida ordnande. Och som Stadsfullmäktige icke torde under närmaste tid sammanträda, har Kammaren tillsändt utskottet afskrift af dessa handlingar.

På Drätselkammarens vägnar:

Adolf Aminoff.

T. J. Boisman.

Afskrift.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

I skrifvelse af den 4 December 1902 har jag erhållit Kammarens uppdrag att — med anledning af elektroteknikern herr Otto A. Blomqvists hos Kammaren gjorda anhållan att få bibehålla dels särskilda af sökanden utan tillstånd utförda elektriska ledningar, som korsa stadens gator, och dels sådana ledningar, för hvilka af myndigheterna lemnadt tillstånd utgått — inkomma med yttrande upp-tagande:

- 1) en fullständig utredning rörande antalet och beskaffenheten af sökandens centraler;
- 2) uppgift rörande från dessa centraler utförda och till utförande afsedda ledningar — med särskildt angifvande af underjordiska ledningar;
- 3) utredning rörande hvilka af sökandens ledningar tillkommit med eller utan tillstånd af stadsmyndigheterna; samt
- 4) öfrigt för frågans belysande;

och får jag härmed i ämnet värdsamt anföra följande:

Frågan N:o 1.

Herr Blomqvist förfogar f. n. öfver följande centraler:

a) Centralen i herrar Lilius & Hertzbergs egendom, Glogatan 7, med en maskinkraft, från de Laval's ångturbiner, af c:a 350 hästkrafter samt med Steinmüllers ångpannor.

b) Centralen i Kansallis Osake Pankki egendom, Alexandersgatan N:o 42, med en maskinkraft, från kolfångmaskiner, af c:a 110 hästkrafter samt med Simon & Lanz ångpannor.

c) Centralen i bolaget Hermes hus, Alexandersgatan N:o 19, med en maskinkraft, från de Laval's ångturbin, af c:a 50 hästkrafter samt med ångpannor enligt föregående.

d) Centralen i bolaget Argos hus, Ö. Henriksgatan N:o 1, med en maskinkraft, från kolfångmaskin, af c:a 50 hästkrafter samt med ångpanna enligt föregående.

e) Centralen i Societetshuset med en maskinkraft, från de Laval's ångturbin, af c:a 50 hästkrafter samt med ångpanna enligt föregående.

Rörande samtliga dessa centralers maskinella anordningar har jag inga direkta anmärkningar att göra. Centralerna arbeta utan tillhjälp af ackumulatorbatterier.

Frågorna 2 och 3.

Följande herr Otto A. Blomqvist tillhöriga elektriska ledningar äro enligt Magistratens protokoll utförda efter erhållet tillstånd af stadsmyndigheterna samt efter vederbörlig besigtning af stadsselektroteknikern:

A) En ledning från centralen vid Alexandersgatan 42 till Unionsgatan 27. Tillståndet lemnadt af Magistraten, på obestämd tid, den 25 Aug. 1894.

B) Ledningar korsande Ludvigsgatan vid N:o 5, Glogatan vid N:o 3 samt Alexandersgatan vid N:o 9. Tillståndet lemnadt af Magistraten, på obestämd tid, den 24 Aug. 1895.

C) Ledningar från Norra Esplanadgatan N:o 21 till „Kapellet“ samt från Unionsgatan N:o 30 till N:o 23. Tillståndet lemnadt af Magistraten, för en tid af två månader, den 10 Juni 1896.

D) En ledning från centralen vid Alexandersgatan 42 till Svenska teatern, dervid korsande Mikaelss- och Norra Esplanadgatorna. Tillståndet lemnadt af Magistraten, på obestämd tid, den 23 Nov. 1896.

E) En ledning korsande Mikaelssgatan vid N:o 1 samt Alexandersgatan vid N:o 48. Tillståndet lemnadt af Magistraten, på obestämd tid, den 13 Oktober 1897.

F) En ledning från Fabiansgatan N:o 10 till „Kapellet“. Tillståndet lemnadt af Magistraten, på obestämd tid, den 22 Aug. 1898.

G) En ledning från centralen vid Alexandersgatan 42 till Vestra Henriksgatan N:o 10, dervid korsande Alexandersgatan (2 ggr), Glogatan (2 ggr), Mikaelssgatan (2 ggr), Hagasunds- samt Östra och Vestra Henriksgatorna. Tillståndet lemnadt af Magistraten, efter inhemtande af Stadsfullmäktiges beslut, för en tid af två år, den 4 Nov. 1899.

H) En ledning från centralen vid Glogatan N:o 7 till Senatsborgen, dervid korsande Alexandersgatan (2 ggr), Unions-, Sofie- och Katrinegatorna. Tillståndet lemnadt af Magistraten, efter inhemtande af Stadsfullmäktiges beslut, „tillsvidare, intill dess derom kan varda annorlunda bestämdt“, den 3 Okt. 1900.

Af förestående ledningar äro samtliga, med undantag af den under § b upptagna ledningen öfver Ludvigsgatan, enligt uppgift i bruk.

Ledningar, för hvilka tillståndet är utgånet:

För de under § C upptagna ledningarna utgick tillståndet den 10 Augusti 1896.

Tillståndet för ledningarna under § G, hvilket omfattar en anläggning gående från centralen vid Alexandersgatan 42 till Hufvudstadsbladets tryckeri, Vestra Henriksgatan N:o 10, utgick den 4 Nov. 1901. Enär herr Blomqvist å bifogade karta för „Ledningar der tillstånd är att förnya“ markerat, att tillstånd endast behöfver förnyas för den del af denna ledning, som sträcker sig från

bolaget Argos hus, Östra Henriksgatan N:o 1, till Vestra Henriksgatan N:o 10, måtte detta bero på något misstag af herr Blomqvist, ty bland Magistratens protokoll finnes intet, som angifver, att förlängdt tillstånd blifvit lemnadt för den del af denna ledning, som sträcker sig från centralen, Alexandersgatan 42, till bolaget Argos hus. Som det just är denna senare del af ledningen, hvilken i hufvudsak möjliggör en inkoppling af centralerna i bolagen Hermes och Argos hus till herr Blomqvists öfriga ledningar, torde det vara för herr Blomqvist af största vigt att få förnyadt tillstånd för ledningen, under § G, i sin helhet.

Ledningar, anlagda utan tillstånd af stadsmyndigheterna:

De ledningar i staden, hvilka herr Blomqvist dragit öfver stadens gator utan att begära något som helst tillstånd af stadsmyndigheterna samt tagit i bruk utan att de besigtigats och rörande hvilkas tillkomst under tecknad sistlidne höst gjort anmälan till Magistraten, äro följande:

a) En ledning gående från centralen vid Glogatan N:o 7 till Finska Nationalteatern, dervid korsande Regeringsgatan vid N:o 10 och 13, Berggatan vid N:o 11 och 14, Vilhelmsgatan vid N:o 6 och 7 samt Mikaelsgatan vid N:o 20 och 27.

b) En ledning, gående från samma central, korsande Glogatan vid N:o 7 och 8 samt Mikaelsgatan vid N:o 7 och 8.

c) En ledning, afgrenad från ledningen under § a, korsande Berggatan vid N:o 14 och 17 samt slutande vid gafveln till huset N:o 5 Mikaelsgatan.

d) En ledning förbindande delar af ledningarna under §§ a och c, dervid gående uteslutande öfver kvarteret N:o 38 vid Mikaelsgatan.

e) En ledning afgrenad från ledningen under § a samt gående till Nya Klinikum, dervid korsande Fabiansgatan vid N:o 22 och 35, Unions- och Kyrkogatorna vid 36 och 17 samt Fredsgatan vid N:o 18 och 19.

f) En ledning öfver Helenegatan vid N:o 4 och 5.

g) En ledning från Senatsborgen till Universitetets laboratorium, dervid korsande Regeringsgatan vid N:o 4 och 5.

Samtliga dessa ledningar äro af mig besigtigade och har jag, enär dessa äro utförda på samma sätt som öfriga i staden godkända, öfverjordiska elektriska ledningar, intet att anmärka mot utförandet.

Underjordiska kablar:

Så vidt jag kunnat utröna, finnas i herr Blomqvists ledningsnät inga underjordiska kablar.

Till utförande afsedda ledningar:

Denna fråga kan ej besvaras, enär utsträckning af ledningsnätet är beroende af i hvilken mån kunder tillkomma samt huruvida staden gifver tillstånd till några utvidgningar.

Frågan N:o 4.

Samtliga af herr Blomqvist disponerade centraler, med undantag af Societetshusets, eldas med kol och torde det ej vara Kammaren obekant, att röken från dessa centraler (äfvensom från andra närliggande) är synnerligen besvärande för de omkringboende. Att denna starka rökbildning hufvudsakligen har sin grund i, att icke rökfritt bränsle användes, torde vara oemotsägligt. Särskildt vid de centraler, som ej äro i gång hela dygnet — i de flesta fall är endast centralen i Glogatan 7 i gång både dag och natt — gör sig röken mycket gällande, då pannorna äro under uppeldning, vid hvilka tillfällen elden kommer i beröring med jemförelsevis kalla pannitor, hvarigenom förbränningen blir ofullständig och röken starkare än sedermera, då pannorna äro i drift.

Det torde ej finnas mer än en mening om önskvärldheten af att, särskildt i tätt bebyggda stadsdelar, så mycket som möjligt få bort stenkolsrök från dervarande ångmaskinanläggningar. Mig synes, att nu föreligger ett lämpligt tillfälle för stadsmyndigheterna att få bort eller minska röken från åtminstone de af herr Blomqvist disponerade centralerna, som samtliga äro belägna i stadens centrala delar. För beviljandet af herr Blomqvists anhållan att få bibehålla icke mindre än sju — de flesta afsevärdt långa — ledningar, hvilka af honom utförts utan något som helst tillstånd från stadsmyndigheternas sida samt för lemmandet af rättighet för sökanden att få bibehålla två ledningar — här af en synnerligen vigtig — för hvilka tillståndet utgått, kan nemligen från stadens sida uppställas det vilkor, att herr Blomqvist i af honom disponerade centraler skall använda rökfritt bränsle — såsom sådant kan anses rökfria kol, koks, ved samt möjligen äfven torf.

Uppställs ett sådant vilkor för beviljandet af herr Blomqvists föreliggande ansökan, bör eldning med rökfritt bränsle ej blifva obligatorisk i full utsträckning förr än från t. ex. den 1 Juni 1904, ty man kan antaga, att herr Blomqvist redan nu kontrakterat sitt kolbehof för nästkommande vinter och vår. Deremot kan det föreskrifvas, att från den 1 September innevarande år alla uppeldningar af föreliggande pannor skola ega rum med rökfritt bränsle.

Så vidt jag ej missminner mig, har frågan om sättet för att förhindra eller förminska nedrökningen af Helsingfors stad behandlats af ett utskott, hvilket utarbetat af Stadsfullmäktige godkända regler i ämnet, och torde Helsovårdsnämnden hafva uppdraget att tillämpa dessa regler. Huruvida Helsovårdsnämnden ännu haft tillfälle att ingripa i denna fråga, har jag mig ej bekant, men torde ett gynsamare tillfälle för ett ingripande än det föreliggande, ej gerna tänka sig.

Uppställandet af vilkor af förestående beskaffenhet kan i intet afseende anses vara obilligt, ty de ökade kostnader, som derigenom eventuellt uppstå, äro en obetydlighet mot de belopp, elektriska affärer få betala i utlandets städer för erhållandet af koncession samt för rättigheten att gå öfver eller i respektive

städers gator och öppna platser med elektriska ledningar. Ej heller kan det anses, att den pågående utredningen af stadens elektriska fråga lägger något hinder i vägen för stipulerandet af dessa vilkor, ty dels torde det dröja flere år, innan herr Blomqvists centraler eventuellt komma bort, och dels äro de kostnader, som behöfva nedläggas för att göra eldstäder lämpliga för annat bränsle, helt obetydliga, hvarför för den orsakens skull något skäl för att uppskjuta vidtagandet af åtgärder för att få bort en del stenkolsrök i staden ej föreligger.

Detta mitt yttrande har blifvit fördröjdt af följande orsak: Sistlidne senhöst upptäckte jag en mycket stark kortslutning i herr Blomqvists ledningsnät och anmälde om förhållandet hos Magistraten, som förordnade mig att göra en närmare undersökning för utrönandet af felet. Då dessa undersökningar skulle påbörjas, anhöll herr Blomqvist, genom ett af sina biträden, att undersökningen skulle uppskjutas på viss tid till dess en del upptäckta felaktigheter på ledningsnätet hunnit afhjälpas. Enär jag ansåg det vara olämpligt att inkomma till Drätselkammaren med ett yttrande, hvori anföres, att herr Blomqvists ledningsnät är behäftadt med ett svårt fel, biföll jag dennes anhållan om undersökningens uppskjutande. Löften om, att allt skulle vara klart till afsyning vid bestämda tider, hafva gång på gång icke kunnat realiseras på samma gång som af mig företagna ytterligare profningar visat, att felet finnes kvar. Först i dagarna har anmälan ingått, att nätet i sin helhet blifvit genomgången och remonteradt, och har jag vid derefter företagen profning konstaterat, att remonteringen i så afsevärd grad minskat den förutbefintliga starka kortslutningen, att den numera kan anses vara i det närmaste oskadlig. Jag kan därför förklara herr Blomqvists ledningsnät för närvarande vara i sådant skick att, under de förhållanden som här råda vid dragandet af elektriska ledningar, någon berättigad anmärkning ej bör kunna göras mot detsamma.

Remisshandlingar och kartor återgå härjemte.

Helsingfors den 12 Juni 1903.

V. Montgomery.

t. f. stadsselektrotekniker.

Inför utskottet har herr Blomqvist vidgått riktigheten af ingenjören Montgomerys i förestående redogörelse aflemnade uppgifter angående antalet och beskaffenheten af herr Blomqvists centraler samt beträffande de från dessa centraler utförda ledningar, jemte det herr Blomqvist tillika upplyst, att två ledningar, den ena korsande Ludvigsgatan vid N:o 5 och den andra dragen öfver Unionsgatan från N:o 30 till N:o 23, numera äro borttagna; att dessutom finnes en ledning öfver Unionsgatan till Nikolaikyrkan för öfverföring af kraft till orgeln, hvilken ledning icke anlagts af herr Blomqvist, utan af Tekniska byrån Seppo, men af herr Blomqvist serveras; att herr Blomqvists ledningsnät numera förenar inalles tolf

centraler, fem tillhöriga herr Blomqvist och sju tillhörande andra personer, hvilka centraler äro belägna i N:ris 33, 35 och 43 vid Norra Esplanadgatan (Merkurius, Ceres och Argos) 3, 4, 5, 6 och 21 vid Mikaelsgatan (Pohjola, Central, Lundqvists, Atlas och Fennia), 19 vid Alexandersgatan (Hermes), 7 vid Glogatan (Lilius & Hertzberg), 42 vid Alexandersgatan (Kansallis osakepankki) och Societetshuset; samt att sammanlagda styrkan af maskinerna i dessa tolf centraler utgör 1,100 hkr.

2:o. *Elektroteknikern Blomqvists* ansökan att få öfverföra elektrisk kraft medels en ledning från Svenska Teatern till gården N:o 4 vid Ludvigsgatan samt att från denna ledning draga en biledning till N:o 20 vid Södra Esplanadgatan. Med anledning häraf har Drättselkammaren yttrat sig på sätt som följer:

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors.

Den 30 Juli 1903.

Till Magistraten i Helsingfors.

N:o 199.

Sedan Ingeniören Otto A. Blomqvist hos Magistraten anhållit om rätt att öfverföra elektrisk kraft medels en ledning från nya Svenska Teaterhuset till gården N:o 4 vid Ludvigsgatan samt att från denna ledning draga en biledning för samma ändamål till gården N:o 20 vid Södra Esplanadgatan, på sätt en bilagd planritning närmare utvisade, så har Magistraten i skrifvelse af den 22 sistlidne Juni anhållit om Drättselkammarens yttrande i anledning af sagda ansökan.

Till fullgörande häraf får Drättselkammaren äran meddela att Ingeniören Blomqvists till Magistraten ingifna skrift synes kunna fattas endast såsom en anhållan om tillstånd af vederbörande kommunalmyndighet att draga de tilltänkta elektriska ledningarna öfver stadens gator, hvaröfver bevis erfordras innan sökanden jemlikt lagen af den 11 april 1901, angående elektriska anläggningar för alstrande af ljus eller öfverföring af kraft, och förordningen af samma dag, angående villkoren för inrättande och begagnande af sådana anläggningar, kan hos Guvernören i länet ansöka om tillstånd att anlägga nu ifrågavarande ledningar. Begifvandet att öfver stadens gator draga elektriska ledningar kan emellertid lemnas endast af Stadsfullmäktige, hvarföre Drättselkammaren tillåter sig föreslå att Magistraten ville öfverlemna Ingeniören Blomqvists ofvanberörda ansökan till Stadsfullmäktiges pröfning och afgörande.

Remisshandlingarna återställas härjemte.

På Drättselkammarens vägnar:

Alexis Gripenberg.

T. J. Boisman.

3:o. *Ingeniören Gottfrid Strömbergs* nedanstående anhållan:

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Hos Stadsfullmäktige får härmed förbindligast anhålla om förlängning af det mig, intill den 1 september innevarande år, meddelade tillstånd att i 10:de stadsdelen anlägga och underhålla elektriska ledningar.

För att tillmötesgå ljusafnämarenas önsknings har undertecknad utvidgat centralen med ett större accumulatorbatteri och levererar nu elektrisk ström hela dygnet året om. Denna utvidgning har varit förenad med dryga kostnader, som kunna amorteras endast på en längre tid, hvarför hemställer huruvida icke koncessionen kunde beviljas på en längre tid eller åtminstone tre år. Helsingfors den 25 september 1903.

Gottfr. Strömberg.

4:o. *Brandförsäkringsaktiebolaget Pohjolas* anhållan att i och för förenande af i gårdarna N:ris 3 och 4 vid Mikaelsgatan inrättade elektriska anläggningar få öfver eller under jordytan draga en kabel.

Drätselkammarens och stadselektroteknikerns yttranden öfver ansökningen lyda sålunda:

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 3 September 1903.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 215.

Uti en till Drätselkammaren ingifven skrift, hvaraf afskrift härhos biläges, har Ingeniören F. Lindroos såsom ombud för Brandförsäkringsaktiebolaget Pohjola anhållit att i och för förenande af i gårdarna N:ris 3 och 4 vid Mikaelsgatan inrättade elektriska anläggningar få tvärs öfver sagda gata mellan de uppgifna gårdarna draga en kabel antingen öfver eller under jordytan.

Då med denna ansökan åsyftas förbindande af två i skilda kvarter belägna elektriska centraler, men Drätselkammaren icke eger befogenhet att medgifva tillstånd till användande af stadens gator för sådant ändamål, får Kammarerna härmed öfverlemna frågan till Stadsfullmäktiges pröfning och afgörande samt tillika bilägga afskrift af ett utaf stadens elektrotekniker öfver ansökningen afgifvet utlåtande. Derjemte har Drätselkontoret trott sig böra framhålla att den tid, för hvilken Helsingfors elektriska belysningsaktiebolag samt Ingeniören Gottfrid Strömberg beviljats förmånen att för elektrisk belysning och kraftöfverföring

begagna sig af stadens gator, utgått med sistlidne augusti månad. Den elektriska frågans framtida ordnande måste derföre med det snaraste blifva föremål för stadsmyndigheternas pröfning; och synes i sammanhang härmed böra tagas i öfvervägande huruvida det kan vara med stadens fördel förenligt att elektriska blockstationer, hvilka utan härför särskildt utverkadt tillstånd anlagts tillochmed inom de mest centralt belägna kvarteren, försättas i tillfälle att genom kabledningar öfver stadens gator sträcka sin verksamhet utöfver det kvarter, där de äro anlagda. Den olägenhet dylika blockstationer åstadkomma, särskildt genom alstrande af rök, gör att Drätselkammaren åtminstone för närvarande icke kan tillstyrka bifall till ledningar af det slag, hvarom bolaget Pohjola nu anhållit.

På Drätselkammarens vägnar:

Alexis Gripenberg.

T. J. Boisman.

Afskrift.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Såsom yttrande öfver det till mig remitterade ärendet rörande Brandförsäkrings Aktiebolaget Pohjolas anhållan att få draga en öfver- eller underjordisk elektrisk ledning från bolagets egendom vid Mikaelsgatan till Aktiebolaget Centrals egendom vid samma gata, får jag vördsamt anföra följande:

Efter hvad jag erfarit är orsaken till bolaget Pohjolas anhållan den, att bolaget, som haft ström från herr Otto A. Blomqvists centraler för belysning och kraft (en elektrisk personhiss) de tider på dygnet då bolagets central ej varit i gång, har för afsigt att vidtaga sådana anordningar med centralen, att bolaget ej vidare blir beroende af herr Blomqvist. För detta ändamål förefas att nu komplettera centralen med ett ackumulatorbatteri på c:a 800 lamptimmar. Enär centralen på så sätt stiger i kapacitet vore det bolagets mening att, genom den ansökta ledningen, kunna få kunder äfven i det kvarter, som begränsas af Mikael-, Alexanders-, Östra Henriksgatan och Norra Esplanadgatan. Enligt meddelande från bolaget Centrals verkställande direktör, herr Julius Tallberg, är detta bolags central, som är kombinerad med bolaget Atlas central, tillräcklig för „Centrals“ behof, hvarför bolaget Pohjola torde få söka eventuellt blifvande kunder utom bolaget Centrals område i förut angifna kvarter.

Bolaget Pohjolas central består för närvarande af en rörångpanna på c:a 90 hkr. samt af en ångturbin på c:a 50 hkr., hvadan ånga således finnes för ytterligare 40 hkr. maskineri. Enär i ångpannerummet finnes plats för en ångpanna på åtminstone 50 hkr. och i maskinrummet finnes plats för ytterligare maskinerier, kan bolaget Pohjolas central utvidgas med c:a 90 hkr. Sålunda

utvidgad skulle maskinkraften representera 140 hkr. utom batteriet, som också kan utvidgas utöfver det nu projekterade, d. v. s. en ganska afsevärd, med kol eldad, elektrisk central kan, om bolaget vill göra en sådan utvidgning och bolaget får tillfälle att skaffa sig kunder i två stora och tätt bebyggda kvarter, uppstå i stadens centralaste del.

Jag har ansett det vara min skyldighet påpeka för Kammaren att bifallandet af den ansökta ledningen *kan* hafva en sådan eventualitet till följd afvensom att, huru stadens elektriska fråga än må komma att lösas — antingen att staden öfvertager belysningen eller att koncession lemnas till *ett* bolag — det vore ofördelaktigt i många afseenden om en nuvarande så kallad blockstation på c:a 50 hkr. belägen i stadens centralaste del bereddes tillfälle att kunna utvidga sig i sådan grad, som här kan blifva fallet.

Med anledning af denna frågas principiella natur anser jag mig hvarken kunna af- eller tillstyrka ansökningen, men får jag, derest tillstånd till ledningens dragande lemnas, föreslå, att tillståndet i så fall må gälla en öfverjordisk ledning, utförd i enlighet med gällande lag, samt att ledningen skall besigtigas af stads- elektroteknikern innan den tages i bruk.

Remisshandlingarna återgå härjemte.

Helsingfors den 29 Augusti 1903.

V. Montgomery.

t. f. stadselektrotekniker.

5:o. *Spårvägs- och Omnibus Aktiebolagets* ansökan att i och för anslutning af den elektriska installationen å Berghäll åkdonsfabrik i n:o 6 vid 4:de linien till bolagets ledningsnät å Östra Chaussén få å sagda fjärde linie uppställa tre ledningsstolpar samt att anslutningsledningen till kopparslagaran K. Kallios midt emot bolagets central vid Tavastgatan belägna verkstad finge dragas tvärs öfver sistnämnda gata.

Drättselkammaren och stadselektroteknikern hafva yttrat sig öfver ansökningen på följande sätt:

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors.

den 13 Augusti 1903.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 209.

Uti skrifvelse till Drättselkammaren, hvaraf afskrift härhos biläggas, har Spårvägs- och Omnibus-Aktiebolaget anhållit att i och för anslutning af den elektriska installationen å Berghäll åkdonsfabrik i gården N:o 6 vid fjärde linien till

bolagets ledningsnät å Östra Chaussen få å sagda fjerde linie uppställa tre ledningstolpar samt att anslutningsledningen till kopparslagaren K. Kallios midt emot bolagets central vid Tavastgatan belägna verkstad finge dragas tvärs öfver sistnämnda gata.

Tjenstförrättande stadselektroteknikern, hvars yttrande i ärendet inforrats, har i skrifvelse till Drätselkammaren, hvaraf afskrift jemväl närslutes, framhållit att hufvudskälet hvarföre nämnda inrättningar önskade erhålla elektrisk ström från Spårvägs- och Omnibus-Aktiebolaget var det, att bolaget kunde leverera ström för både lyse och kraft till ett pris af endast 25 penni per kilowatt medan afgiften för ström från ingenjören G. Strömbergs i trakten belägna elektriska central utgjorde för lyse 70 penni och för motorkraft 35 penni per kilowatt. Framhållande hurusom det visierligen var en fördel för konsumenterna att erhålla elektrisk ström till lågt pris, men att ifrågasättas kunde huruvida dubbel uppsättning af af stolpar för elektriska ledningar borde af staden medgifvas, har t. f. elektroteknikern uttalat att, ifall Spårvägs- och Omnibus-Aktiebolaget erhöle rättighet att anlägga ifrågavarande ledningar längs stadens gator, föreskrift endast behöfde meddelas därom att ledningarna skola utföras i enlighet med gällande lag och vara af stadselektroteknikern besigtigade innan ström påsläppes.

Detta ärende får till Stadsfullmäktiges pröfning och afgörande Drätselkammaren härmed öfverlämna och tillika meddela att Ingenjören G. Strömberg af Fullmäktige berättigats att intill den 1 instundande September i 10:de stadsdelen samt denna omgifvande byggnadskomplexer och förstäder anlägga och underhålla elektriska belysningsledningar. Då äfven Elektriska belysnings aktiebolagets koncession vid samma tid tilländagår och Stadsfullmäktige nedsatt ett särskildt utskott för beredning af frågan om framtida ordnandet af den elektriska belysningen i staden, synes förevarande ärende böra behandlas i sammanhang med hufvudfrågan, hvarföre Drätselkammaren vördsamt hemställer att Fullmäktige måtte öfverlämna Spårvägs- och Omnibus-Aktiebolagets ifrågavarande ansökan till beredning af nämnda utskott.

På Drätselkammarens vägnar:

Alexis Gripenberg.

T. J. Boisman.

Afskrift.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Rörande det till mig remitterade ärendet upptagande Spårvägs- och Omnibus-Aktiebolagets i Helsingfors anmälan, att det måste uppställa 3 st. lednings-

stolpar å fjerde linien i Berghäll för att få anslutning till Berghälls åkdonsfabriks elektriska installation, äfvensom att en ledning kommer att föras från bolagets elektriska central till kopparslagaren K. Kallios verkstad, belägen vid Tavastgatan, midt emot centralen, får jag vördsamt anföra följande:

Å det ifrågavarande området har sedan flera år ingenjören G. Strömberg, med myndigheternas tillstånd, uppsatt stolpar och elektriska ledningar. Från dessa ledningar har för närvarande Berghälls åkdonsfabrik elektrisk ström till sin installation, som består af cirka 30 lampor samt af en motor på cirka 3 $\frac{1}{2}$ hästkraft.

Herr Strömbergs strömpriser äro: för ström till lyse 70 penni samt för motorström 35 penni per kilowatt.

Vidare har jag erfarit, att Herr Strömbergs central för närvarande är i gång alla hvardagar från 6 f. m. till 12 midnatt äfvensom att Strömberg för närvarande håller på att uppsätta ett ackumulatorbatteri i sin central, hvarigenom hans kunder kunna hädanefter räkna på strömleverans hela dygnet om äfvensom sön- och helgdagar.

Enligt uppgift från Berghälls åkdonsfabrik äro skälen till att fabriken önskar ström från Spårvägsbolaget följande: att ström därifrån kan levereras äfven sön- och helgdagar — hvilket hittills ej kunnat ega rum från Herr Strömbergs central — samt att strömpriset från Spårvägsbolaget är endast 25 penni per kilowatt för både lyse och kraft.

Rörande Spårvägsbolagets eventuelle kund på Tavastgatan får jag anföra, att Herr Strömberg har ledningar till huset näst intill, där Kallios verkstad är belägen, hvadan endast en mindre utsträckning af ledningen skulle vara behöflig för verkstadens förseende med elektrisk ström. Äfven i detta fall torde Spårvägsbolagets låga strömpris vara orsaken till, att ström önskas därifrån.

Hela denna fråga är tydligen en principfråga. En person, i detta fall ingenjör G. Strömberg, har myndigheternas tillstånd att hafva stolpar och elektriska ledningar på ett visst område. Så kommer en annan firma, som på grund af särskilda omständigheter kan försälja elektrisk ström till ett ovanligt lågt pris och som önskar få kunder inom samma område som den förra. För stadens innevånare å Sörnäs-området är det naturligtvis en fördel att kunna få elektrisk ström till lågt pris, men huruvida det är en fördel för staden att lemna tillstånd till uppställande af dubbla uppsättningar af stolpar för elektriska ledningar å området i fråga, torde vara en annan sak.

Kommer så till, att äfven Spårvägsbolaget, antagligen nästa år, kommer att anskaffa ett ackumulatorbatteri, hvarigenom centralens kapacitet i afsevärd grad förstoras. Huruvida Spårvägsbolaget därefter kommer att vilja skaffa sig andra kunder i den stadsdel, där centralen är belägen, är ej godt att förutsäga. Ett tillstånd för bolaget att nu få börja uppsätta stolpar och ledningar för privat strömleverans skulle möjligen gifva bolaget anledning att pretendera, att sådant tillstånd äfven för framtiden komme att beviljas.

Det är särskildt med fästadt afseende vid stadens sväfvande elektriska fråga, jag framkommit med dessa synpunkter.

I följd af denna frågas principiella natur kan jag ej komma med något yrkande.

Erhåller Spårvägsbolaget rättighet att draga ledningarna i fråga, är det tillräckligt att föreskrifva — såsom bolaget ock föreslagit — att anläggningarna utföras i enlighet med gällande lag och föreskrifter samt att stadsselektroteknikern skall företaga besigtning af desamma innan ström påsläppes.

Remisshandlingarna återgå härjemte.

Helsingfors den 11 Augusti 1903.

V. *Montgomery.*

t. f. stadsselektrotekniker.

6:o. Herrar Hj. von Bonsdorffs och Axel Alanders ansökan att ett under bildning varande bolag, benämndt *Skatuddens Ljus Aktiebolag*, måtte erhålla tillstånd att från en till N:o 5 vid Skatuddsgatan planlagd belysningscentral draga ledningar till särskilda gårdar å Skatudden, hvilka ledningar komme att korsas gator å följanda ställen, nemligen: Lotsgatan vid N:ris 1 och 2 samt 7 och 10, Vestra Hamngatan vid N:ris 2 och 9, Köpmansgatan vid N:ris 2 och 5, Gördelgatan vid N:ris 7 och 10 äfvensom Skatuddsgatan vid N:ris 3 och 4 samt 7 och 8.

Genom lagen angående elektriska anläggningar för alstrande af ljus eller för öfverföring af kraft, gifven den 11 april 1901, har stadgats att dylika anläggningar med så hög spänning hos den elektriska strömmen eller annars af sådan beskaffenhet eller med sådant läge, att anläggningen kan medföra våda för lif eller egendom, icke få inrättas eller bedrifvas innan tillstånd dertill blifvit i behörig ordning utverkadt. Till sådana anläggningar höra, bland annat, enligt 1 § i Kejs. förordningen af samma dag angående villkoren för inrättande och begagnande af dylika anläggningar, elektriska ljus- och kraftanläggningar, hvilkas ledningar äro afsedda att dragas öfver kronans mark eller inom området för allmän väg, jernväg, farled, gata, torg eller annan allmän plats. Ledning eller annan inrättning, hörande till anläggning af omförmäld art, får, jemlikt 3 § af omordade lag, icke föras på annans grund utan af jordegaren dertill utverkadt tillstånd. Vidare bör, i stöd af 2 § af åberopade förordning, ansökan om tillåtelse till inrättande af sådan elektrisk anläggning åtföljas af, utom annat, enligt mom. a af nämnda §, behörig utredning om sökandens rätt att begagna det område, som för anläggningen jemte dertill hörande ledningar erfordras, äfvensom, enligt mom. g), bevis från vederbörande kommunala myndighet öfver kommunens tillstånd till anläggningen, derest den är afsedd att utföras i stad eller köping och anläggning-

gen icke helt och hållet kommer att ligga inom egarens område eller tillhöra kommunen. — Den Stadsfullmäktige i ärenden af ifrågavarande beskaffenhet tillkommande pröfningsrätt utöfvas alltså dels, för så vidt de öfver stadens gårdar dragna ledningar beträffar, på grund af stadens rätt såsom jordegare, dels äfven, jemlikt åberopade mom. g), ur rent kommunal synpunkt.

Då i förevarande sammanhang är fråga jemväl om ledningar, till hvilkas anläggning och begagnande tillstånd tidigare meddelats, utan att viss tidsbegränsning af tillståndet skett, torde det icke synas opåkalladt att erinra derom hvad ett af Fullmäktige tillsatt utskott med anledning af Helsingfors Telefonförenings ansökan att få nedlägga telefonledningar i stadens gator härom tidigare yttrat. Af saken af en tidsbestämning finge nemligen, enligt bemälda utskotts åsigt, icke den slutsats dragas att tillståndet vore gifvet för evig tid och icke kunde af staden återkallas. En motsatt uppfattning innebure tvifvelsutän att det meddelade tillståndet innefattade en föryttring för alltid af en del utaf stadens oförytterliga egendom, dess dispositionsrätt öfver gator och torg jemte luftområdet öfver desamma. Liksom tillstånd till Telefonföreningens anläggning klarligen beviljats af hänsyn till ett trafikbehof, måste staden också, der nya trafikbehof eller ordningens och den allmänna säkerhetens fordringar sådant kräfde, hafva rätt att, anförda medgifvande oansedt, kunna fordra ledningarnas ändring eller fullständiga undanskaffande; och syntes ej ens någon laglig rätt till ersättning för häraf orsakade kostnader och förluster kunna tillståndshafvaren tillerkännas, då denna försummat att, genom koncession på viss tid, säkerställa sig mot en oväntad återkallelse af tillståndet *). — Till detta uttalande får utskottet i allo ansluta sig. Och anser sig utskottet derjemte böra framhålla att, der Magistraten förut, innan tillkomsten af åberopade förordningar, utan Stadsfullmäktiges hörande meddelat föreskrifter beträffande en eller annan elektrisk anläggning, sådant skett uteslutande för att, med anledning af saken af nödiga lagbestämningar, ur synpunkten af allmän ordning och säkerhet reglera ifrågavarande gebit, men att Stadsfullmäktiges rätt att, såsom den kommunala representationen, i frågan tillvarataga det rent kommunala intresset härigenom ingalunda kan hafva trädts för nära.

Enligt utskottets åsigt ega Fullmäktige därför rättighet att, utan hinder af hvad härom tidigare förordnats, dels omedelbart, der tillstånd på viss tid icke meddelats, dels, der tidsbegränsning egt rum, efter utgången af den bestämda terminen ordna frågan om de elektriska anläggningarna inom staden, *så vidt der-till hörande ledningar äro dragna öfver eller under stadens gator eller torg, öfver stadens egna tomter eller eljes staden tillhörande område.*

Emellertid och då emotses kan, att frågan om ordnandet af de elektriska anläggningarna härstädes jemförelsevis snart skall kunna afgöras, torde, enligt

*) Se tr. handl. N:o 25 för 1902 pag. 3.

utskottets tanke, tillstånd till nya dylika anläggningar eller utvidgning af redan bestående sådana för närvarande icke böra meddelas, helst beviljandet af rätt till sådana nya anläggningar otvifvelaktigt komme att ytterligare försvåra den invecklade frågans lösning. Redan förefintliga anläggningar och bland dem, af hänsyn främst till afnämarena, äfven sådana, de der, på sätt särskildt är fallet med åtskilliga af de utaf herr Blomqvist inrättade, tillkommit utan behörigt tillstånd, borde deremot få någon kortare tid fortbestå under samma förhållanden som för närvarande, dock att detta tillstånd nu meddelas endast till den 1 september 1904, före hvilken tid Fullmäktige torde fatta definitivt beslut äfven i denna del af saken.

Den af t. f. stadsselektroteknikern väckta frågan, huruvida icke vid detta begifvande borde anknytas det vilkor, att åtgärder borde af egarene vidtagas till minskande af den rök, som de många elektriska centralerna alstra, har äfven behandlats af utskottet, hvarvid framhållits att minskning af röken från dessa anläggningar kunde åstadkommas derest egarene kunde förmås att i stället för stenkol såsom bränsle använda ved eller koks; men har utskottet stannat vid det beslut att icke föreslå något uttryckligt vilkor härom, helst förutses måste att Magistraten och helsovårdsnämnden skola tillse att icke samma obundna sjelfsväld i detta afseende som hittills vidare får fortbestå.

Slutligen kan utskottet icke undgå att anmärka att tiden för det Helsingfors elektriska belysningsaktiebolag af Stadsfullmäktige meddelade tillstånd beträffande bolagets ledningar den 1 sistlidne september gått till ända utan att ansökan om förlängning af sagda tillstånd gjorts*); och torde Fullmäktige böra härom hos Magistraten anmäla i afseende å den på Magistraten i sådant afseende ankommande åtgärd.

Utskottet får alltså vördsamt hemställa att Stadsfullmäktige ville besluta:

att medgifva elektroteknikern Blomqvist och ingenjören Strömberg rätt att fortfarande bibehålla deras nu i gång varande elektriska anläggningar i oförändradt tillstånd intill den 1 september 1904;

att deremot för närvarande afböja ej mindre de ansökningar om utvidgande af förefintliga elektriska anläggningar, som inlemnats af herr Blomqvist, Brandförsäkringsaktiebolaget Pohjola samt Spårvägs- och Omnibus Aktiebolaget, än den anhållan om tillstånd till ny anläggning, som framstälts för Skatuddens Ljus Aktiebolag; samt

---

*) Se komm. berättelsen för 1901 pag. 36.

---

att hos Magistraten i afseende å den på Magistraten ankommande åtgärd anmäla att den tid, för hvilken Helsingfors Elektriska Belysnings Aktiebolag erhållit tillstånd att härstädes begagna dess ledningar öfver stadens gator och torg, numera tilländagått, utan att bolaget ansökt om förlängning af koncessionen.

Helsingfors, i oktober 1903.

E. Öhman.

Emil Schybergson.

Th. Tallqvist.

F. Stjernvall.

Th. Homén.

---

*Ehdotus Kunnan Työnvälitystoimiston perustamisesta
Helsinkiin.*

HELSINGIN KUNNAN
VÄLIAIKAISEN
TYÖNVÄLITYSTOIMISTON
HALLINTONEUVOSTO.

Helsingissä

lokak. 23 p:nä 1903.

Kokouksessaan toukok. 5 p:nä 1903 jättivät Helsingin Kaupunginvaltuusmiehet asettamansa Kunnan väliaikaisen Työnvälitystoimiston Hallintoneuvoston toimeksi sen lausunnon johdosta, jonka on laatinut seitsemän Suomen kaupungin yhteinen työnvälityskomitea, tehdä ehdotuksen Helsingin kaupungin nykyisen väliaikaisen Työnvälitystoimiston asettamisesta vakinaiselle kannalle. Tämän nojalla saa Hallintoneuvosto nyt esittää seuraavaa.

Antaakseen pääkaupungin työntekijä- ja työnantajyhdistyksille tilaisuuden lausua mielipiteensä ja toivomuksensa tällaisen laitoksen tarpeellisuudesta ja sen järjestämisestä, pyysi Hallintoneuvosto siitä Ohjesääntöehdotuksesta, joka sisältyy mainitun kaupunkienvälisen komitean mietintöön, lausuntoa Helsingin Käsityö- ja Tehdasyhdistyksen valtuutetuilta, Helsingin ja Sörnäisten työväenyhdistyksiltä, Helsingfors svenska arbetareföreningiltä ja yhdistykseltä Arbetets Vänner. Kaikki nämä yhdistykset ovat asiaa käsiteltyään antaneet siitä lausuntonsa, joissa poikkeuksetta lämpimästi ovat esittäneet Toimiston tarpeellisuutta ja puolustaneet sen asettamista vakinaiselle kannalle. Ohjesääntöehdotuksenkin ovat ne pääasiassa hyväksyneet, nim. Helsingfors arbetareförening aivan muutoksitta ja toiset ehdottaen sen muuttamiin pykäliin erinäisiä pienempiä muutoksia. Niistä on Hallintoneuvosto toisia muutosehdotuksia vartenottanut laatimaansa lopulliseen Helsingin Kunnan Työnvälitystoimiston Ohjesääntöehdotukseen, joka seuraa liitteenä tätä mietintöä, josta vastoin se toisia ej ole voinut kannattaa. Sen lisäksi on Helsingin kaupungin Työväenasiain lautakunta antanut puheenalaisesta Ohjesääntöehdotuksesta seikkaperäisen lausunnon, joka liitteenä seuraa tätä mietintöä. Hallintoneuvosto pyytää lyhyesti tässä kosketella tärkeimpiä muutosehdotuksia.

Arbetets Vänner yhdistyksen ehdotuksen mukaan on Ohjesääntöehdotuksesta poistettu muutamia Toimiston työtappaa koskevia pykäläiä, jotka voidaan katsoa paremmin soveltuvan Toimiston järjestysääntöihin, jotka sen Johtokunta

vahvistaa. Ohjesääntöehdotuksen 2:seen pykälään on Sörnäisten työväenyhdistyksen ehdotuksesta laadittu johtokunnan jäsenten valitsemistapaa koskeva selvitys. Työväenasiain lautakunnan ehdottamat selventävät lisäykset 2:een ja 4:teen §§:iin on Hallintoneuvosto niinkään huomioonottanut samoinkuin erinäiset ehdotetut sanamuotoselvennykset.

Kahdesta Ohjesääntöjen kohdasta on ilmennyt tärkeämpää periaattellista erimielisyyttä. Helsingin Työväenyhdistys on 8 §:n johdosta ehdottanut, että Toimisto, jos Ammattijärjestö, Työväenyhdistys tai osasto on hyväksynyt jonkun työlakon, ei välittäisi isännistön pyynnöstä lakkopaikalle työväkeä eikä työväestön pyynnöstä muihin (saman alan) työpaikkoihin. Sörnäisten työväenyhdistys taas on ehdottanut samaan pykälään sellaista muutosta, että, jos lakko on Ammattiosaston tai Työväenjärjestön hyväksymä, Toimisto asettaa tai sallii asettaa siitä ilmoituksen Toimiston odotushuoneen seinälle, ja ilmoittaa asian hakijan tiedoksi, jättäen hänen päätettäväkseen tahtooko hän välitystä vai ei. Hallintoneuvosto ei ole kumminkaan katsonut voivansa puolustaa tässä kohden muutosta Työväälityskomitean tarkoin harkittuun ja perusteltuun ehdotukseen, koska tämä menettely, joka muuten käytännössä käy jotenkin yhteen Sörnäisten työväenyhdistyksen ehdotuksen kanssa, monien eri koetusten jälkeen ulkomaisissa toimistoissa on huomattu tarkoituksenmukaisimmaksi sekä itse Toimiston että myöskin niinhyvin työnantajain kuin työntekijäin kannalta.

Ohjesääntöehdotuksen seuraavaan pykälään taas on Arbetets Vänner-yhdistys ehdottanut sellaisen lisäyksen, että Johtokunnan tulisi, jos työriitaisuuden sattuessa toinenkin riitapuoli pyytää sen sovittelua, ryhtyä koettamaan aikaansaada sovintoa. Toiselta puolelta ovat sekä kaupungin Työväenasiain lautakunta, että Käsityö- ja Tehdasyhdistyksen valtuutetut ehdottaneet puheenalaisen pykälän ja siinä Johtokunnalle ehdotetun toimen kokonaan poistettavaksi, jälkimmäinen samoilla syillä kuin edellinen. Hallintoneuvostokin myöntää, että tässä kosketeltu tehtävä on osaksi syrjässä Työväälitystoimiston varsinaisesta tehtävästä ja ettei Johtokunnan toimi tässä voisi vastata täydellistä sovintotuomioistuinta. Hallintoneuvosto ei tosin voi salata käsitystään, että Johtokunnan puheenalaisestakin toiminnasta niissä tapauksissa, jolloin molemmat riitapuolet sen sovittelua ja ratkaisua nimenomaan pyytävät, voisi olla melkoista hyötyä sattuvain työriitaisuuksien sovinnolliseen ratkaisuun nähden, varsinkin niinkauan, kuin meillä ei ole mitään muuta laitosta, jossa työnantajat ja työntekijät ovat tasaväkisesti edustettuina ja niinkauan kuin ei ole tietoa, milloin Elinkeinolakikomitean sovintolautakuntia koskevasta ehdotuksesta tulee laki. Senjälkeen kuin varsinainen Sovintotuomioistuin meillä aikaansaadaan, jäisi johtokunnan tehtävä tässä kohden luonnollisesti käytännöstä pois. Kumminkin, siihen nähden että Hallintoneuvosto pitää tärkeänä, ettei Väälitystoimisto varsinkaan ensi aikoinaan suuntaudu liian monelle taholle toimimaan ja että se toivoo kunnallisen Sovintolautakunnan toisessa muodossa piakkoin saatavan aikaan, on Hallintoneuvoston enemmistö katsonut voivansa yhtyä poistamaan puheenalaisen pykälän.

Työväenasiain lautakunnan lisäehdostus, että Työnvälitystoimiston olisi ryhdyttävä myöskin välittämään vuokrahuoneustoja työväestölle, on Hallintoneuvoston mielestä erittäin huomioonotettava ehdotus. Kun kumminkin tämä asia on Hallintoneuvostolle aivan uusi, joten se nyt ei ole ehtinyt eikä voinut laatia tästä toiminnan haarasta tarkkapiirteisempää suunnitelmaa, ja kun Toimiston henkilöluku, semmoisena kuin se nyt vastaiseksi on suunniteltu ja kulunkiarviossa huomioonotettavaksi ehdotettu, ei mitenkään riittäisi tähän uuteen ja verrattain vaikeaan tehtävään, saa Hallintoneuvosto ehdottaa, että tämän asian lähempi valmisteleminen saisi jäädä Työnvälitystoimiston vastaisen Johtokunnan huoleksi, joka aikoinaan voisi Valtuusmiehille tehdä ehdotuksen puheenalaisen vuokra- välitystoiminnan järjestämisestä ja siitä aiheutuvista lisäkustannuksista.

Työväenasiain lautakunnan muistutukset Työnvälitystoimistossa käytettävistä lehtiöistä ja tilastoon otettavista tiedoista voinevat myös jäädä valittavan Johtokunnan huomioonotettaviksi, koska määräykset niistä eivät sisälly Ohjesääntöihin, vaan ovat Johtokunnan Toimistolle vahvistamassaan työjärjestyksessä määrättävät.

Hallintoneuvosto on itse, kuluvana vuonna saavutetun kokemuksen perusteella, tehnyt alkuperäiseen Ohjesääntöehdotukseen muutamia pienempiä muutoksia, selvennyksiä ja täydennyksiä. Niistä on huomattavin määräys siitä, mitkä yhdistykset saisivat esittää ehdokkaita Johtokuntaan sekä naisapulaisen asettamista koskeva kohta. Ja pyytäisi hallintoneuvosto esittää näin muodostetun Ohjesääntöehdotuksen kaupungin valtuusmiesten hyväksyttäväksi.

Toimiston toimikausi ($8\frac{2}{3}$ kk.) on siksi lyhyt, ettei sen nojalla vielä voi ruveta arvioimaan, kuinka suureksi toimiston liike vastaisuudessa tulee kasvamaan. Laitosta, joka on tekemisistä suureen yleisön kanssa, ei voi aivan vähässä ajassa saada yleisölle tunnetuksi eikä yleisön tottumaan sitä käyttämään. Kuitenkin nyt jo tämä lyhytkin toimikausi osoittaa, että sekä mies- että naispuoliset työnhakijat ovat verrattain suurilukuisesti toimistoa käyttäneet ja pitävät sitä itselleen hyödyllisenä laitoksena. Työnantajat eivät ole suhteellisesti yhtä suuressa määrin toimiston puoleen kääntyneet työvoimaa tarvitessaan. Tähän on tosin monta selittävää seikkaa, jotka ajanmittaan häviävät. Kun toimisto avattiin suurimman työnpuutteen aikana ja oli siten tavallaan hätä-aputoimenpide, niin sai yleisö sen käsityksen, että toimisto on hätäapulaitos, vieläpä usea luuli sitä avunjakotomitosksi. Siten juurtui laajoihin piireihin mielipide, että toimistosta saa vaan selaista puolikuntoista väkeä, joka ei muutoin kykene itseään elättämään. Tätä käsitystä on toimisto sanomalehtiin tuontuostakin pannuilla tiedonannoilla, ilmoituksilla ja erityisiä kortteja jakamalla koettanut yleisöstä poistaa, mutta vieläkin saa toimistossa havaita, että yleisössä on väärää käsitystä toimiston tarkoituksesta.

Kun tänä kesänä on ollut kaupungissa tavallista runsaimmin työväkeä, joka on kiertänyt työpaikalta työpaikalle työtä hakemassa, ei työnantajain ole myöskään ollut tarvis työvoimaa hakea porttiaan kauempaa. Sitäpaitsi ovat rakennustyöt suurimmaksi osaksi olleet urakalla työmies-ryhmillä, jotka ovat muodostuneet ilman toimiston välitystä. Toimiston sijatessa nykyisessä huoneustossa on naispuolisten työnantajain — rouvain — ollut melkein mahdoton sinne kääntyä, kun ei ole ollut erityistä naisosastoa. Kuitenkin on yleisenä tapana, että palvelijainhakijat tulevat itse toimistoon ottamaan lähempää selkoa paikanhakijoista.

Yllä olevat asianhaarat lukuun ottaen voinee toimiston välitystoimen tähänastista tulosta pitää tyydyttävänä.

Toimiston liikenne ($\frac{12}{1} - \frac{30}{9}$) näkyy seuraavasta taulusta.

	Työnhakijoita			Työpaikkoja										
	Helsingistä	Munalla	Yhteensä	Tarjottu			Peruutettu		Täytetty					Yhteensä
				Helsingissä	Munalla	Yhteensä	Helsingissä	Munalla	Helsinkiin			Muuanne		
									Vaki-naisia	Tila-päisiä	Tila-päisiä	Vaki-naisia	Tila-päisiä	
<i>Miehiä:</i>														
Tammikuulla	557	18	575	46	18	64	4	2	6	36	4	12	58	
Helmikuulla	255	13	268	19	54	73	5	2	6	5	4	43	58	
Maalikuulla	477	9	486	506	31	537	1	8	16	483	6	12	517	
Huhtikuulla	259	11	270	244	22	266	4	2	21	214	3	5	243	
Toukokuulla	186	24	210	216	18	234	2	2	18	187	7	9	221	
Kesäkuulla	144	26	170	168	19	177	4	—	11	140	5	5	161	
Heinäkuulla	129	18	147	107	20	127	2	3	7	89	6	6	108	
Elokuulla	124	26	150	115	5	120	6	—	10	90	1	1	102	
Syyskuulla	165	24	189	175	16	191	2	4	13	160	—	3	176	
Yhteensä	2,296	169	2,465	1,596	203	1,799	30	23	108	1,404	36	96	1,644	
<i>Naisia:</i>														
Tammii--Syyskuulla . .	491	129	620	240	81	321	52	11	117	34	20	1	172	
Yhteensä	2,787	298	3,085	1,836	284	2,120	82	34	125	1,438	56	97	1,816	

Yllä olevaan täytettyjen työpaikkain lukuun sisältyy myöskin kunnan omiin töihin otetut 831 miestä. Niihin on osoitettu tammikuulla 25, maalikuulla 451, toukokuulla 83, kesäkuulla 37, heinäkuulla 9 ja syyskuulla 80 miestä, ja ovat ne olleet pääasiallisesti kunnan hätä-apatöihin lähetettyä väkeä. Kunnan varsinaisiin töihin kesäkuukausina väkeä otettaessa ei toimiston välitystä ole juuri käytetty.

Jos vertaa yllä esitettyä tilastoa esim. Kristiaanin kunnallisen työnvälitystoimiston tilastoon, joka osoittaa ensimmäisten $11\frac{1}{2}$ kk. aikana olleen työnhakijoita 5,378, välityksiä 2,695, niin ei täläisen toimiston liikettä voi — olosuhteet huomioon ottaen — pitää aivan epäedullisena.

Huomiota ansaitsevana seikkana ilmenee yllä olevasta tilastosta se, että toimisto on vallan tarkoin voinut täyttää tarjotut paikat: miehille tarjotuista, peruuttamattomista paikoista on toimisto näet täyttänyt liki 91 % ja naisille tarjotuista paikoista liki 67 %. Kristiaanin konttori voi yllä mainittujen ensimmäisten toimikuukausien aikana tarjotuista paikoista täyttää 64 %.

Vakinaiselle kunnalle asetettavan toimiston kustannukset tulisivat nykyistä vuosimenosääntöä — johtajan palkka 3,600, apulaisen 900, käyttövarat 2,000, yhteensä Smk 6,500 — vähän suuremmiksi. Tänä vuonna ei näet toimistossa ole ollut mitään erityistä naisosastoa, vaan on molemman sukupuolen työnhakijoita varten ollut ainoastaan yksi yhteinen konttorihuone. Käytännössä on tämä kumminkin aluinpitäin huomattu hyvin hankalaksi ja haitalliseksi; naistyöntekijäin on vaikea odottaa vuoroaan huoneessa, joka melkein aina on täynnä miehiä, ja itse välitystyö käy, kun osastot ovat yhteiset, liiaan hitaasti. Töitä on myös jo toimistossa karttunut niin, ettei yhdellä apulaisella tulla mitenkään toimeen. Senvuoksi on erityisen naisosaston laittaminen toimistoon välttämätön ja se käy myös mahdolliseksi ensi kesäk. 1 p:stä, jolloin toimiston täytyy muuttaa pois nykyisestä huoneustostaan ja jolloin se uudessa huoneustossaan, jonka kaupungin Rakennuskonttori on luvannut kuntoonpanna Vanhassa Pakkahuoneessa, saisi väljemmän tilan, nim. kolme huonetta ja eri sisäänkäytävät miehille ja naisille. Mutta tätä naisosastoa hoitamaan tarvittaisiin naisapulainen, jonka Hallintoneuvosto on arvellut voitavan saada 100 markan kuukauspalkalla. Tämän kautta lisääntyisi toimiston vuosimeno 1,200 mk:lla, mutta ensi vuonna, jolloin naisapulainen tulisi olemaan toimessa ainoastaan 7 kuukautta, tekisi lisäys kumminkin ainoastaan 700 markkaa.

Toimistossa oleva miesapulainen, joka alkujaan oli ajateltu pääasiallisesti vahtimestariksi, on kuluvana vuonna nauttinut ainoastaan 900 markan palkkaa. Kun hän kumminkin työn runsauden vuoksi tarvitaan varsinaiseen välitystyöhön, lienee kohtuullista, että hänenkin palkkansa korotetaan 1,200 markkaan vuodessa. Tämän kautta lisääntyisi toimiston vuotuinen meno 1,500 markalla (ensi vuonna kumminkin ainoastaan 1,000 markalla) ja tulisi toimiston vuotuinen menosääntö siis olemaan seuraava:

Johtajan palkka.	Smk 3,600
Kahden apulaisen palkat	” 2,400
Käyttövarat (ilmoitukset, painatustyöt, kirjeenvaihto, konttoritarpeet, telefooni, huoneuston valaistus, siivoaminen y. m.)	” 2,000
	Yhteensä Smk 8,000

mutta ensi vuonna ainoastaan 7,500. Silloin edellytetään, että toimisto edelleen saa sijaita kaupungin omassa huoneustossa, jota kaupungin kustannuksella lämmitetään.

Edelläsanotun nojalla, ja viittaamalla muuten puheenalaisen toimiston tarpeellisuudesta ja hyödyllisyydestä Työnvälityskomitean painetun mietinnön esittämisiin selvityksiin ja motiiveihin, joita ei ole tarpeellista tässä enää uudistaa, saa Hallintoneuvosto kaupunginvaltuusmiehille kunnioittaen ehdottaa:

1) *että kaupunginvaltuusmiehet päättäisivät perustaa tammik. 1 p:stä 1904 kunnan kannattaman ja valvoman Työnvälitystoimiston Helsinkiin;*

2) *että sille Ohjesäännöiksi hyväksyttäisiin tähän mietintöön liitetty Ohjesääntöehdotus; sekä*

3) *että tälle toimistolle luovutettaisiin sopiva huoneusto jossakin kaupungin omistamassa talossa ja sen kustantamiseksi vuosittain määräraha otettaisiin kaupungin kulunkiarvioon.*

Helsingin kunnan väliaikaisen työnvälitystoimiston hallintoneuvosto:

Santeri Ingman.

A. A. Nyman.

M. Hälleberg.

Liite I.

Ohjesäännöt Helsingin kaupungin Työnvälitystoimistolle.

§ 1.

Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston tarkoituksena on hankkia työnhakijoille sovelianta tointa ja työnantajille mahdollisen parasta, riittävää työvoimaa. Toimisto välittää työvoimaa kaikille työaloille, hankkien mahdollisuuden mukaan paikkoja kaikkiin ammatteihin kuuluville sekä mies- että naispuolisille työntekijöille, palvelijoille, kauppa-apulaisille, oppipojille j. n. e.

Välitys on kaupungin henkikirjoissa oleville työnantajille ja työntekijöille maksuton. Ulkopuolelta kaupunkia olevain on toimistolle suoritettava 50 p:n sisäänkirjoitusmaksu. Muulta paikkakunnalta oleva työnantaja suorittaa siinä tapauksessa, ettei hän lähetettyä työntekijää hyväksy, tämän matkakustannukset edestakaisin, ellei toimiston välityksellä työnantajan ja paikanhakijan välillä ole muuta sopimusta matkakustannuksista tehty.

2 §.

Toimistoa johtaa kaupungin valtuusmiesten valitsema johtokunta, johon kuuluu puheenjohtaja, neljä jäsentä ja neljä varajäsentä, joista 2 jäsentä ja 2 varajäsentä on työnantajaa ja samoin kaksi kumpiakin työntekijää. Johtokunnan tehtävänä on: hoitaa toimiston hallintoa kaupungin valtuuston päätösten mukaisesti, ottaa ja erottaa toimiston johtaja ja, johtajata kuultuaan, sen apulaiset, vahvistaa toimistolle järjestysohjeet, määrätä toimiston aukiolo-aika ja työjärjestys, ja yleensä valvoa, että se toimii säännöllisesti ja ohjesääntöjensä sekä johtokunnan määräysten mukaisesti, sekä vuoden loputtua laatia kaupungin valtuustolle kertomus sen toiminnasta.

Puheenjohtajan ja puheenjohtajan varamiehen, joka kuuluu johtakuntaan ainoastaan puheenjohtajana ollessaan, valitsevat valtuusmiehet vuosittain. Johtokunnan jäsenet valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan ja eroaa näistä puolet, yksi työnantaja ja yksi työntekijä sekä vakinaisista että varamiehistä, vuoden kuluttua arvan mukaan ja sitten vuorossaolevat. Vuosittain ennen marrask. 1 p:ää kehottaa johtokunta Helsingin suomen- ja ruotsinkielistä työväenyhdistystä yhtäältä ja käsityö ja tehdasyhdistystä toisaalta esittämään valtuusmiehille johtokunnan jäseniksi ehdokkaita, joiden joukosta johtokunnan jäsenet valitaan.

3 §.

Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan kutsumuksesta niin usein kuin tarve vaatii. Kokouksista pidetään pöytäkirjaa, johon käsiteltävinä olevat asiat ja tehdyt päätökset merkitään ja jonka toimiston johtaja tai johtokunnan puheenjohtaja laatii. Päätöksien tekemisessä pitää yhtä monen työnantaja- kuin työmiesjäsenen aina olla saapuvilla. Jos tarvitaan, määrätään arvalla, kenen asianomaisesta ryhmästä on pysyttävä äänestyksistä poissa.

Johtokunta on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja ja kaksi jäsentä on saapuvilla.

4 §.

Toimistoa hoitaa johtaja ja tarpeellinen määrä apulaisia, joista yhden, joka johtajan katsonnalla hoitaa toimiston naisosastoa, tulee olla naisen.

Toimiston johtajan, joka otetaan kuuden kuukauden molemminpuolisella ylössanomisajalla, tulee kaikessa nuodattaa valtuuston vahvistamia ohjesääntöjä sekä johtokunnan antamia järjestysohjeita ja määräyksiä. Hän myös hoitaa lai-

toksen kirjanpidon sekä laatii tilit johtokunnalle. Johtajan tulee niinkään pitää laitoksen välitystoimesta syntyneet tilastoaineokset asianmukaisessa järjestyksessä ja antaa johtokunnalle kuukausittain kertomus toimiston toiminnasta, sekä vuosikertomus.

Toimiston apulaisten tulee noudattaa johtokunnan antamia määräyksiä sekä toimiston johtajan ohjeita.

Jos joku kaupungin virasto pyytää toimistolta sen alaan kuuluvia tietoja, on niitä sille annettava.

5 §.

Toimiston johtaja allekirjoittaa kaikki toimiston välitystointa koskevat asiakirjat. Muutoin edustaa toimistoa ulospäin johtokunnan puheenjohtaja.

6 §.

Toimisto osoittaa paikanhakijalle työpaikkoja siinä järjestyksessä kuin ilmoittautuminen on tapahtunut, kuitenkin ensi kädessä kaupungin henkikirjoissa oleville työttömille ja niistä sellaisille, joilla on perhettä huolehdittavana. Työpaikkaa osoitettaessa on myöskin mikäli mahdollista otettava huomioon ne toivomukset, joita työnpaikantarjoaja ja työnhakija ovat esittäneet.

Toimistoon ilmoittautuessa kysellään työpaikanhakijalta ne tiedot, mitkä johtokunnan vahvistamiin kaavoihin tarvitaan. Hakijan yhteiskunnallisia mielipiteitä tai yksityiselämää koskevia, kunniantuntoa luokkaavia kysymyksiä ei toimistossa saa hakijalle tehdä. — Työvoiman hakijalta pyydetään myös tilastokavoihin tarvittavat tiedot.

7 §.

Ellei työpaikanhakija ole toimiston välityksellä saanut työtä, voidaan hänelle siitä antaa toimistosta todistus, joka osoitetaan sille viran- tai asianomaiselle, jonka puoleen kääntyäkseen paikanhakija sitä tarvitsee.

8 §.

Työpysäysten (työlakkojen ja työsulkujen) aikana tai muitten riitaisuuksien sattuessa työnantajain ja työntekijäin kesken työskentelee toimisto keskeyttämättä toimintaansa.

Kumminkin toimisto, lakon tai työsulun vallitessa jossakin ammatissa tai työpaikassa, ilmoittaa hakijan tiedoksi sen asian, jättäen hänen päätettäväkseen tahtooko hän välitystä vai ei.

9 §.

Valitukset toimiston toimintaa vastaan ovat kirjallisesti tehtävät johtokunnan puheenjohtajalle, joka esittää ne johtokunnan ratkaistaviksi.

Stadsfullmäktiges i Helsingfors

N Ä M N D

FÖR

ARBETAREANGELÄGENHETER.

Helsingfors,

den 6 Oktober 1903.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

N:o 39.

Liite II.

Sedan Herrar Stadsfullmäktige, på framställning af Nämnden för arbetareangelägenheter, inbjudit fullmäktige i städerna Kotka, Uleåborg, Björneborg, Tammerfors, Vasa, Viborg och Åbo att utse hvar sin medlem i en komité, som borde taga frågan om kommunal arbetsförmedling i öfvervägande, har en delegation, bestående af representanter för samtliga ofvan uppräknade städer (med undantag af Björneborg) för antydt ändamål i Januari månad innevarande år sammanträtt i Helsingfors; och har denna komité sedermera aflämnat ett betänkande i förberörda fråga, hvaröfver Stadsfullmäktige medels remiss af den 5 sistförflutne Maj affordradt Nämnden yttrande. Till fullgörande af denna föreskrift får Nämnden, med återställande af remisshandlingarna, äran anföra följande:

Uti sin i detta ämne den 11 Mars 1902 till Stadsfullmäktige aflåtna framställning har Nämnden för arbetareangelägenheter allaredan i hufvuddrag redogjort för syftemålet med kommunala arbetsförmedlingsbyråer samt för de skäl, som talade för införande af dessa institutioner jämväl hos oss. Denna af Nämnden framlagda motivering har komitén ytterligare utvecklat och förfullständigt; och Nämnden kan fördenskull så mycket hellre ansluta sig till de af komitén uttalade önskningsmål, som den efteråt såväl i utlandet som här hemma kunna praktiska erfarenhet i nu föreliggande fråga, alltmer synes ådagalägga nyttan och nödvändigheten af slika anstalter. Den genom Stadsfullmäktiges beslut af den 9 December 1902 härstädes inrättade provisoriska arbetsförmedlingsbyrån har sålunda under den korta tid densamma varit i verksamhet allaredan kunnat framvisa ett jämförelsevis godt resultat samt — trots en del svårigheter och motgångar, som det gällt att öfvervinna — förmått tillvinna sig såväl arbetarenes som arbetsgifvarenes förtroende; och säkerligen skulle å hvardera sidan frekvensen vid byråns anlitande än ytterligare ökas i den mån kännedom om byråns verksamhet genom lämpliga åtgärder sprides bland arbetsgifvarene i staden och dess omnejd.

Jemte det Nämnden alltså får på det kraftigaste understöda komiténs å sidd. 20 och 32 framställda förslag, har Nämnden ansett de af komitén utarbetade

stadgar för arbetsförmedlingsbyrån och formulär till nödiga blanketter gifva anledning till en del detaljanmärkningar af mindre väsentlig betydelse. Nämnden anser sig härvid likväl böra betona vikten däraf att den kommunala arbetsförmedlingen i landets städer erhåller en såvidt möjligt likformig organisation, hvilket syftemål bör kunna ernås — om ock med någon jämkning af eventuella meningsskiljaktigheter beträffande de praktiska detaljerna.

Hvad först beträffar förslaget till stadgar har Nämnden efter moget öfvervägande anslutit sig till det af komiténs majoritet framställda förslag i § 1, beträffande frågan, i hvilket omfång afgift för byråns anlåtande borde ifrågakomma.

Vidkommande § 2 skulle Nämnden i §:s första mom. önska ett sådant förtydligande tillägg att byråns styrelse blott *efter föreståndarens hörande* vore berättigad att antaga och entlediga dennes biträden. I första meningen af sista mom. uti samma § borde enligt Nämndens tanke ordet *tillhör* ersättas med det koncisare uttrycket „*eger beslutanderätt i*“.

Uti § 4 borde inryckas stadgande därom att byråns föreståndare, i analogi med hvad fallet är beträffande de flesta kommunala sysslor, borde antagas med förbehållen 6 månaders ömsesidig uppsägningstid.

I § 11 torde följande redaktionella ändring vara af nöden i den svenskspråkiga lydelsen; „Har icke arbetssökande genom byråns försorg erhållit arbete, är han berättigad att från byrån *därför* erhålla bevis, som“ etc.

Bestämningen i § 13 därom att byråns styrelse i särskilda fall skulle tilldelas befogenhet att uppträda såsom förlikningsdomstol, har inom Nämnden framkallat vissa betänkligheter. Med fäst afseende därå att det af en regeringskomité utarbetade förslaget till ny lag om näringarna, hvilket förslag torde vara afsedt att inom en snar framtid läggas till grund för lagstiftningsåtgärd i ämnet, förutsätter särskilda organ för åvägabringande af förlikning och skiljedom vid tvist emellan arbetsgivare och arbetare, har inom Nämnden tvifvelsmål uttalats rörande lämpligheten af att på sidan om dessa s. k. förliknings- och skiljenämnder konstituera en förlikningsdomstol, hvilken, till följd af de rent praktiska uppgifter, som åläge arbetsförmedlingsbyråns styrelse, dock icke erbjöde samma garanti för att kunna funktionera på ett tillfredsställande sätt som berörda, af näringslagskomité föreslagna institutioner. Till följd häraf och då det i Helsingfors redan förefinnes en likartad kommunal inrättning, den s. k. förlikningsnämnden, hvilken visserligen hittills ytterst sällan kommit till användning, men som utan svårighet torde kunna så omorganiseras, att densamma bättre fyllde sin uppgift, har Nämndens flertal stannat vid den åsikt att föreliggande § 13 saklöst kunde ur förslaget utgå. Häremot har visserligen inom Nämnden framhållits, att det uti sagda § föreslagna kommunala förlikningsinstitut dock kunde interimistiskt åtminstone till en viss grad fylla ett kännbart behof intill den måhända ännu ganska aflägsna tidpunkt, då de af näringslagskomité projekterade nämnder träd i verksamhet. Men Nämndens pluralitet har likväl funnit det vara olämpligt att

ens på försök lämna bilägandet af tvister emellan arbetare och arbetsgifvare åt arbetsförmedlingsbyråns styrelse, hvars ledamöter icke i allmänhet äro så kvalificerade som för ändamålsenligt inrättade organ till förebyggande eller häfvande af sådana tvister kräfvés. Endast under förutsättning att dessa organisationer omfattas af alla parters förtroende erbjuda desamma ett verksamt medel för afvärande af sociala misshälligheter; och om dessa förutsättningar saknas, kunde lätt hela syftemålet med berörda institution redan vid dess första framträdande äfventyras.

Däremot har Nämnden ansett en annan uppgift, af rent praktisk art, nämligen erbjudande af byråns *medverkan vid upphyrande af lämpliga bostadslokaler åt arbetarebefolkningen*, väl kunna förena sig med byråns öfriga åligganden. Att en sådan hyresförmedling skulle tillskynda de mindre bemedlade arbetsklasserna stor nytta, specielt genom den tidsbesparing, som härigenom vunnés, ligger för öppen dag. I utlandet har redan försök i sådan riktning blifvit gjorda; och särskildt den uti staden Köln inrättade arbetsförmedlingsbyrån har med detta tilläggsarbete, som står i närmaste sammanhang med sådana byråers öfriga uppgifter, kunnat framvisa goda resultat.

Hvad slutligen angår de af komitéén föreslagna formulär till blanketter, har Nämnden trott sig böra framställa följande påminnelser:

Å de s. k. „anvisningskortet“ (formulär b) samt arbetare- och arbetsgifvareblocken (formulär c och d) borde de tvenne inhemska språken för vinnande af nödig tydlighet tryckas med något olika typer.

Bland de upplysningar, som affordras arbetaren, då denne anmäler sig å byrån, borde enligt Nämndens åsikt, jämväl i och för statistiken ingå uppgift å hvilket eller eventuelt hvilka språk han beherskar; och borde ett särskildt moment härför upptagas i „arbetareblocket“. Därjämte torde för öfverskådlighetens skull det i sagda block ingående mom. 10 fördelas å tvenne skilda moment, det ena upptagande skol- och det andra yrkeskunskaper. I „arbetsgifvareblocket“ borde äfvenledes jämte telefonnummer beredas plats för telegrafadress.

På grund af hvad ofvan framhållits får Nämnden för arbetareangelägenheter vördsamt hemställa att Herrar Stadsfullmäktige ville besluta

att den härstädes inrättade provisoriska arbetsförmedlingsbyrån skulle, räknadt från nästa års början, ställas på ordinarie fot samt efter förslag af byråns irterimsbestyrelse nödigt anslag för detta ändamål upptagas i budgeten för år 1904; samt

att för den blifvande byrån godkänna ofvan omförmälda förslag till stadgar, med de af Nämnden för arbetareangelägenheter däri föreslagna ändringar.

På Nämndens för arbetareangelägenheter vägnar:

F. Gustafsson.

John Uggla.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1903.

Utskottsbetänkande angående minuthandeln med viner och andra svagare rusdrycker.

I skrifvelse af den 12 sistlidne oktober har Magistraten med förmålan, att den tid af två år, för hvilken rättigheter till minuthandel med viner och andra svagare rusdrycker blifvit beviljad, tilländaginge den 1 juni nästkommande år 1904, i anledning af stadgandet i § 2*) af Kejs. förordningen angående vissa in-skränknningar i handeln med dessa drycker, gifven den 2 maj 1895, anhållit det ville Stadsfullmäktige till Magistraten inkomma med yttrande, till hvilket antal sådana rättigheter för nästföljande försäljningsperiod, den 1 juni 1904—den 1 juni 1906, borde upplåtas äfvensom i hvilka trakter af staden minutförsäljningsställen icke finge finnas; hvarhos Magistraten upplyst att dylika rättigheter för innevarande försäljningsperiod härintills medgifvits till ett antal af inalles sextioen.

Vid sammanträde den 20 sagda oktober månad hafva Stadsfullmäktige uppdragit åt utskottet, som blifvit tillsatt för att bereda frågor rörande handeln med sprit- och maldrycker, att till Fullmäktige inkomma med yttrande i ärendet.

Genom beslut af Stadsfullmäktige, hvarom Magistraten förenat sig, har antalet minutförsäljningsställen för viner och andra svagare rusdrycker under perioden den 1 juni 1902 till den 1 juni 1904 bestämts till högst sjuttio, — rättigheterna till utminuterung af bränvin och andra starkare spritvaror dervid oberäknade, — hvarjemte förordnats att dylika minutförsäljningsställen icke finge finnas inom sju och åttonde stadsdelarna, ej heller inom det område af fjerde och femte stadsdelarna, som ligger vester och norr om Alberts- till Eriksgatan, sistnämnda gata till Fredriksgatan samt Fredriksgatan till Kampgatan, inom

*) Sagda § lyder:

„Inom Oktober månad hvart annat år ege magistrat inhemta stadsfullmäktiges eller, der sådana icke finnas, rådhusstämmas yttrande, till hvilket antal rättigheter till minuthandel med viner och andra svagare rusdrycker af ofvanberörd alkoholhalt böra för följande två försäljningsår, som beräknas från och med den 1 Juni, upplåtas, äfvensom i hvilka trakter af staden minutförsäljningsställen för dylika drycker icke få finnas.

Är magistrat med stadsfullmäktige eller rådhusstämma i ärendet ense, blifve dervid beroende. I annat fall öfverlemnar magistraten ärendet till Guvernören, som eger deri besluta.

I händelse förnyelse af beviljad försäljningsrättighet åstundas, må sådant ej vägras, derest sökanden icke missbrukat rättigheten, brutit mot förordningarna rörande försäljning af sprit- eller maldrycker eller annars låtit oskick vid försäljningen komma sig till last“.

sjunde stadsdelen vester om Kasern- och söder om Bergmansgatan, inom Brunnsparken, å Broholmen eller utanför stadens tullar*).

På sätt Magistraten anmält, har af hela antalet öppen lemnade rättigheter till minuthandel med ifrågavarande dryckesvaror, eller sjuttio, sextioen kommit till användning under innevarande försäljningsperiod, medan under försäljningsperioden 1900—1902 högst fyratioen rättigheter på en gång voro utgifna. Någon anledning att öka dessa rättigheter för nästkommande period torde dock icke föreligga. Att åter minska antalet af dessa rättigheter, vore efter utskottets förmenande lika litet påkalladt. Ej heller torde någon ändring i bestämningarna om det område, inom hvilket minuthandel med dessa spritvaror icke får bedrivas, vara behöflig, helst anmärkning mot dessa bestämningar utskottet veterligen ej försports.

Utskottet får förty vördsamt förorda att Stadsfullmäktige ville för sin del föreslå:

att antalet rättigheter till minuthandel med viner och andra svagare rusdrycker blefve för tiden från och med den 1 juni 1904 till den 1 juni 1906 bestämdt till sjuttio, rättigheterna till utminutering af brännvin och andra starkare spritvaror dervid oberäknade; samt

att minutförsäljningsställen för dylika drycker icke finnge finnas inom sjetta och åttonde stadsdelarna, ej heller inom det område af fjerde och femte stadsdelarna, som ligger vester och norr om Alberts- till Eriksgatan, sistnämnda gata till Fredriksgatan samt Fredriksgatan till Kampgatan, inom sjunde stadsdelen vester om Kasern- och söder om Bergmansgatan, inom Brunnsparken, å Broholmen eller utanför stadens tullar.

Helsingfors, i november 1903.

Arvid Nyberg.

K. V. Bergman.

S. Ingman.

A. af Forselles.

Emil Tötterman.

*) Se tr. handl. n:o 35 för 1901.

*Utskottsbetänkande rörande en föreslagen yrkesskola
för flickor.*

Genom remiss af den 29 september 1903 hafva Stadsfullmäktige åt under-tecknade uppdragit att yttra sig öfver ett af Nämnden för arbetareangelägenheter till Fullmäktige insändt förslag¹⁾ rörande inrättandet af en yrkesskola för flickor, hvarvid särskildt kostnadsfrågan borde beaktas. Till grund för detta förslag har legat ett af ledamoten i Nämnden lektor J. Reuter uppgjort projekt²⁾ till en hushålls- och fackskola för flickor i Helsingfors, öfver hvilket projekt Nämnden inhämtat utlåtanden³⁾ af Folkskoledirektionen, Finsk Kvinnoförening, Kvinnosaksförbundet Unionen, Direktionen för handarbetsskolan och Direktionen för pedagogiska matlagningskolan. I sammanhang härmed har Nämnden behandlat ett af representanter för Finsk Kvinnoförening och Direktionen för pedagogiska matlagningskolan uti skrifvelse till Stadsfullmäktige framställt, till Nämndens utlåtande öfverlämnadt förslag⁴⁾ till en privat, af kommunen understödd hushålls- och yrkesskola för flickor.

Utskottet delar fullkomligt den af Nämnden för arbetareangelägenheter uttalade åsigt om behöfligheten af en yrkesskola för flickor samt anser, då tillkomsten af en dylik skola, bekostad med privata medel icke synes kunna påräknas, att densamma, i likhet med den redan förefintliga förberedande yrkesskolan för gossar, borde af kommunen inrättas och underhållas, med det statsunderstöd som för ändamålet möjligen kan erhållas. Af särskildt stor vikt är härvid att på detta sätt tillfälle till nyttig sysselsättning och utbildning kunde beredas från folkskolorna utgångna elever, hvilka ännu äro för unga för att kunna såsom tjänarinnor eller yrkesarbeterskor egna sig åt praktisk verksamhet utom hemmet.

På de af folkskoledirektionen uti dess yttrande anförda skäl anser utskottet den af lektor Reuter förutsatta sammanslagningen af folkskolornas fortsättningsklass och första klassen å den blifvande yrkesskolan icke kunna förordas. Den

¹⁾ Tr. handl. N:o 27 för 1903.

²⁾ Ib. pag. 8—10.

³⁾ Ib. pag. 10—16.

⁴⁾ Ib. pag. 17—33.

härstädes förefintliga privata handarbetskolans af lektor Reuter eventuelt föreslagna uppgående i yrkesskolans andra klass har utskottet ansett icke heller kunna ifrågakomma, då förstnämnda skola tjenar ett mera specielt ändamål och torde vara afsedd för mera försigkomna elever, utan begränsning till Helsingfors kommun, såsom vid planläggningen af yrkesskolan förutsatts. En likaledes såsom möjlig tänkt förening med den pedagogiska matlagningsskolan, hvars upphörande lärare vara ifrågasatt, måste på samma grund afstyrkas.

Emot Nämndens för arbetareangelägenheter förslag beträffande den blifvande yrkesskolans organisation och läroplan¹⁾ har utskottet icke funnit något väsentligt att anmärka. Väl har inom utskottet framkastats den tanken, att andra klassens kurs i hushållslära möjligen kunde undvaras, då utbildandet af kokerskor, hvilket denna kurs enligt förslaget afser, syntes vara ett alltför specielt ändamål för att behöfva af kommunen fyllas. Å andra sidan har utskottet dock tagit i betraktande, att elevernas ungdom såväl medgifver som äfven, för att undervisningen må blifva mera fruktbringande, påkallar en något längre lärotid, samt att en större utbildning i matlagningskonsten, om ock blott ett fåtal af de mera begåfvade komme att egna sig åt kokerskeyrket, i hvarje fall skulle för eleverna medföra nytta och för dem öppna bättre utvägar till försörjning. Utskottet har därför, ehuru medgifvande att denna kurs kunde till en början undvaras, hvorigenom äfven den för tillgodogörande af arbetet å kursen nödig blifvande, men för skolan något obekväma, matserveringen skulle bortfalla, funnit densamma böra uti planen för den fullständigt organiserade yrkesskolan upptagas.

Det i läroplanen upptagna antalet (42) undervisningstimmar per vecka förefaller väl, i anseende till elevernas ungdom, något högt, men då största delen af dessa timmar egnas åt praktiskt arbete och någon förberedelse för de få teoretiska lektionerna endast i undantagsfall torde behöfvas, anser utskottet, i betraktande jämväl af erfarenheten från den förberedande yrkesskolan för gossar, fara för öfveransträngning icke föreligga. Det är äfven nyttigt att eleverna redan från unga år få vänja sig vid regelbundet, träget arbete. Utskottet anser för öfrigt att smärre modifikationer uti den fastställda läroplanen böra få af skolans direktion vid behof, eller på framställning af lärarepersonalen, vidtagas. Sålunda kunde t. ex., ehuru gymnastik icke ingår i läroplanen, tillfälle beredas att för eleverna å andra klassens kurser för klädnings- och linnesömnad anordna för dessa, med deras stillasittande sysselsättning, utan tvifvel välbehöfliga gymnastikstunder, fördelade på lämpliga kvarter mellan lektionerna.

Vid pröfningen af den till utskottets särskilda beaktande öfverlämnade kostnadsfrågan har utskottet granskat posterna uti den föreslagna staten för yrkesskolan²⁾ i syfte att nedbringa desamma såvidt sådant vore möjligt, utan att ända-

¹⁾ Bilaga I.

²⁾ Tr. handl. N:o 27 pag. 4.

målet med skolan därigenom blefve lidande. Då antalet lärarinnor och timmar för extra lärare icke kunnat minskas, har utskottet öfvervägt möjligheten af en sänkning uti afföningsbeloppen; och har utskottet, ehuru väl erkännas måste att de uti förslaget upptagna årslöner för facklärarinnorna, med afseende å de anspråk på utbildning och förmåga att undervisa som på dem böra ställas, icke äro för höga, trott sig, då lämpliga sökande till dessa lärareplatser äfven med något lägre löner torde anmäla sig, kunna föreslå nedsättning af årslönerna för enhvar af lärarinnorna uti linnesömnad, klädningssömnad och hushållslära samt för den ena lärarinnan i väfnad från 2,400 mk till 2,200 mk äfvensom för den andra lärarinnan i väfnad från 1,500 mk till 1,400 mk, hvilka nedsättningar medföra en besparing af inalles 1,500 mk. Enligt hvad utskottet inhämtat, torde för undervisningen i räkning, modersmålet samt historia och litteratur kunna (exempelvis från stadens folkskollärarekår) erhållas fullt kompetenta lärare för en ersättning af 3 mk per timme, hvaremot sådana för undervisningen i teckning, bokföring och för föredrag om försäkring m. m. icke lära kunna påräknas för mindre än 4 mk per timme. Å de tvänne posterna för timlärare å I och II klassen kunde på detta sätt inbesparas resp. 420 och 280 mk. Genom en äfven möjlig nedsättning af föreståndarinnans arvode från 1,000 mk till 800 mk skulle ytterligare inbesparas 200 mk.

Vidkommande kosthållningen har utskottet tagit i öfvervägande, huruvida icke den af Nämnden för arbetareangelägenheter föreslagna rättigheten till fri kost för skolans alla elever, ehuru obestriddigen medförande nytta i det af Nämnden antydda afseende, borde för besparings ernående åtminstone tillsvidare något inskränkas. För en dylik inskränkning talar den omständigheten att en sådan förmån i allmänhet icke torde komma elever vid yrkesskolor, och icke ens vid matlagningskurser till del, hvarjämte kan tilläggas att de flesta af skolans elever väl i regeln skulle hafva sina hem här i staden. Då utgiften för kosthållningen, under förutsättning att alla elever erhöle fria måltider, af Nämnden beräknats till 8,000 mk, kunde denna utgift nedbringas till 5,000 mk, om fri kost medgåfves endast eleverna å I klassen och å II klassens hushållskurs, samt till 3,000 mk, om denna förmån tillerkändes blott eleverna å hushållskurserna och öfriga elever å I klassen endast de dagar då undervisning i hushållslära dem meddelades och af den mat de själfva tillredde. Utskottet har beslutat sig för att föreslå det sistnämnda alternativet. Genom en sådan inskränkning af kosthållningen försvinner äfven den från kompetent håll uttalade farhågan för att de unga eleverna å I klassen icke skulle kunna medhinna matlagningen för hela antalet elever å skolan.

Öfriga poster i staten, eller de för tjenarinnor, arbetsmaterial, hyra, ved och belysning samt diverse, måste anses såsom approximativa och beroende på noggrannare bestämmande vid uppgörandet af budgetsförslaget för hvarje år. Till dess närmare erfarenhet härutinnan vunnits torde de uti Nämndens för arbetareangelägenheter förslag upptagna beloppen böra bibehållas. Utgiften för arbets-

material är afsedd att till någon del kunna minskas genom försäljning af de vid skolan förfärdigade arbeten, utan att beloppet häraf dock kan ens närmelsevis uppgifvas.

Anmärkas bör, att staten beräknats för ett elevantal af 120, eller 60 på hvardera klassen, men att högst antagligt är att klasserna icke på de närmaste åren blifva fulltaliga, ity att, enligt hvad Folkskoledirektionen i sitt yttrande upplyst, från folkskolornas fortsättningsklasser, från hvilka yrkesskolan komme att rekryteras, för närvarande årligen utdimitteras endast 50 å 60 elever om året. I följd af denna omständighet och då elevantalet sannolikt under de närmaste åren icke komme att öfverstiga 50 å hvardera klassen, torde äfven besparing å en del poster i utgiftsstaten kunna påräknas intill dess elevantalet hunnit blifva fulltaligt.

Med de af utskottet här ofvan föreslagna förändringar komme staten för den fullständiga yrkesskolan att gestalta sig som följer:

Förslag till stat för yrkesskolan för flickor:

2 lärarinnor i llnnesömnad å 2,200	4,400: —
2 " klädningssömnad å 2,200	4,400: —
1 " väfnad	2,200: —
1 " d:o	1,400: —
2 " hushållslära å 2,200	4,400: —
Timlärare å klass I för 12 timmar i veckan å 4 mk och 12 timmar å 3 mk i 35 veckor	2,940: —
Timlärare å klass II för 8 timmar i veckan å 4 mk och 8 timmar å 3 mk i 35 veckor	1,960: —
Arvode för en föreståndarinna	800: —
Äldre tjänarinna (förutom fri bostad och kost)	400: —
Yngre " " " " " "	250: —
Kosthållning	3,000: —
Arbetsmaterial	5,000: —
Hyra	6,000: —
Ved och belysning	1,500: —
Diverse	1,000: —
	Fmk 39,650: —

Föreståndarinnan och lärarinnorna i hushållslära ega rätt till fri kost af det, som i skolan tillredes.

De lärarinnor som hafva en årslön af 2,200 mark anses såsom ordinarie och ega rätt till löneförhöjning efter 5, 10 och 15 års tjenst med 200 mk för gången.

I statsbidrag för skolan bör kunna påräknas hälften af lärarinnornas och föreståndarinnans löner med 11,250 mk, samt i hyresbidrag 2,000 mk eller tillsammans 13,250 mk, hvarigenom kommunens kostnader för skolan stiga till 26,400 mk i året.

Då det af Nämnden för arbetareangelägenheter uppgjorda förslaget till utgiftsstat slutar å Fmk 47,050: — hvaraf såsom statsbidrag påräknats 14,450 mk, skulle utskottets förslag medföra en besparing för stads-kassan af 6,200 mk.

Utöfver denna stat erfordras för inköp af inventarier ett belopp af förslagsvis 10,000 mk, hvaraf hälften vid skolans första uppställande.

Enär skolan är afsedd att med dess första klass träda i verksamhet den 1 augusti 1904, bör uti budgetförslaget för nästkommande år upptagas nödigt anslag för höstterminen enligt följande af utskottet uppgjorda beräkning:

Ett halft års lön för 3 lärarinnor, å 2,200 mk per år	3,300: —
Timlärare, 12 timmar i veckan å 4 mk och 12 tim. å 3 mk, för 16 veckor	1,344: —
Arvode för föreståndarinna	400: —
Tjenarinnor	200: —
Kosthållning	1,000: —
Arbetsmaterial	1,000: —
Hyra	2,000: —
Ved och belysning	500: —
Diverse	300: —
	Fmk 10,044: —

Härtill kommer för inventarier vid skolans uppställande 5,000 mk.

Såsom statsbidrag torde kunna påräknas hälften af lärarinnornas och timlärarenes aflöning med 2,522 mk samt till hyra 500 mk eller tillsammans 3,022 mk.

Beträffande förslaget till reglemente för yrkesskolan har utskottet ansett sig böra föreslå endast följande förändringar uti § 6 näml.:

att uti p. d) ordet „föreståndare“ utbytes mot „föreståndarinna“;

att uti p. e) införes tillägg derom att direktionen jemväl eger antaga ordningsregler för skolan;

att p. f) ändras så att deraf framgår att föreståndarinnan är redovisnings-skyldig för alla af henne omhänderhafda medel, hvilket särskildt är af betydelse med hänsyn till den matservering som är afsedd att anordnas.

Uti § 7 införes den förändrade aflöningen för de ordinarie lärarinnorna.

Reglementet uti dess af utskottet föreslagna lydelse åtföljer betänkandet såsom *Bilaga II*.

Emot förslaget till *ordningsregler* (Bilaga III) hvilka såsom nämndt borde få af skolans direktion antagas, har utskottet ej haft något att erinra. Utskottet har dock velat påpeka, att stadgandet uti mom. 7 icke bör fattas såsom ett förbud emot utförandet af beställningar åt enskilda personer af material, som dessa sjelfva lemna, utan endast afser att fastslå den princip att allt material bör tillhandahållas eleverna genom skolans lärarinnor, hvilka äfven ega i förvar taga de färdiga arbetena.

På grund af hvad sålunda anförts tillåter sig utskottet vördsamt hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta:

*att en yrkesskola för flickor med den af Nämnden för arbetare-
angelägenheter föreslagna, här bilagda läroplan skall i staden inrättas;*

*att stadfästa bilagda förslag till reglemente för skolan och ofvan-
intagna stat, slutande å 39,650 mk;*

*att för skolans upprätthållande under höstterminen 1904 anslå
ett belopp af 10,044 mk;*

*att till inventarier för skolan anslå 10,000 mk, hvaraf 5,000
mk för skolans uppställande år 1904;*

att utse direktion för den beslutna skolan; samt

att åt denna direktion uppdraga att ansöka statsbidrag.

Helsingfors, i oktober 1903.

Ludvig Clouberg.

Arthur af Forselles.

Ernst Nordström.

Bilaga I.

Läroplan för yrkesskolan för flickor.

Klass I.

	Timantal i veckan		
	Kurs i klädningssömnad	Innesömnad Kurs i	Kurs i hushållslära
Räkning	2	2	2
Modersmålet	2	2	2
Historia och litteratur	2	2	2
Teckning	4	4	4
Bokföring	2	2	2
Hushållslära	6	6	20
Klädningssömnad	20	—	3
Linnesömnad	—	20	3
Väfnad	4	4	4
Summa timmar i veckan	42	42	42

Klass II.

	Timantal i veckan			
	Kurs i klädningssömnad	Innesömnad Kurs i	Kurs i väfnad	Kurs i hushållslära
Räkning	2	2	2	2
Modersmålet	2	2	2	2
Föredrag om försäkring, författningar, hälsolära	2	2	2	2
Teckning	2	2	2	2
Klädningssömnad	28	6	—	—
Linnesömnad	6	28	—	—
Väfnad	—	—	34	—
Hushållslära	—	—	—	34
Summa timmar i veckan	42	42	42	42

Skolan är i värksamhet 10 månader af året, nämligen från den 1 augusti till den 1 juni, men under augusti meddelas undervisning endast i skolans fackämnen.

*Bilaga II.***Förslag till reglemente för yrkesskolan för flickor i Helsingfors.**

§ 1.

Yrkesskolan för flickor i Helsingfors afser att åt flickor, som genomgått högre folkskola och dess fortsättningsklass, meddela teoretisk och praktisk utbildning i sömnad, väfnad och hushållslära.

§ 2.

I skolan, som består af en svensk och en finsk afdelning, hvardera med 2 klasser och högst 30 elever i hvarje klass, meddelas undervisning i följande ämnen: modersmålet, räkning, teckning, bokföring, klädningssömnad, lannesömnad, hushållslära, väfnad.

§ 3.

Skolan är i verksamhet från den 1 augusti till den 31 maj med julferie från 22 december till och med 7 januari. Den 31 maj utdelas åt eleverna betyg, som innehålla vitsord öfver uppförande, ordning och uppmärksamhet samt under året gjorda framsteg i särskilda ämnen.

§ 4.

I skolafgift erlägger hvarje elev fem mark i terminen, direktionen dock obetaget att, där synnerliga skäl därtill förekomma, befria elev från skolafgift. Dessa afgifter få efter direktionens pröfning användas till stipendier åt medelösa elever, som uppflyttats till andra klassen.

§ 5.

Den närmaste tillsynen öfver skolan handhafves af en direktion, bestående af två manliga och tre kvinliga medlemmar, hvilka utses af Stadsfullmäktige. Af direktionens medlemmar afgå hvar annat år två, hvar annat tre, första gången två efter lottning. Afgående medlem kan återväljas.

Af Stadsfullmäktige utses årligen en manlig och två kvinliga suppleanter.

§ 6.

Direktionen åligger:

- a) taga vård om skolans angelägenheter samt i alla afseenden söka främja dess värksamhet;
- b) anskaffa skol- och arbetslokaler;
- c) inom föreskrifven tid uppgöra och till vederbörande kommunala myndighet ingifva förslag till skolans budget för nästkommande kalenderår;
- d) antaga och i tjänsten stadfästa föreståndarinna och lärare, så ock, när orsak därtill förekommer, dem afskeda;

- e) bestämma timplan och årskurser samt antaga ordningsregler för skolan;
- f) genom sin ordförande till utbetalande godkända aflöningslistor och räkningar äfvensom granska föreståndarinnans månatliga redovisningar för de medel, som af henne omhänderhafvas, samt
- g) årligen till Stadsfullmäktige aflämna berättelse om skolans värksamhet.

§ 7.

Skolans ordinarie lärarinnor åtnjuta i aflöning 2,200 mark med rätt till lönetillskott efter 5, 10 och 15 års tjänst med 200 mark för hvarje gång.

Bilaga III.

Ordningsregler för yrkesskolan för flickor.

1. Eleverna böra på de i skolans arbetsordning bestämda tiderna infinna sig på sina platser och i stillhet afvakta undervisningens början.
2. Eleverna böra såväl i som utom skolan iakttaga ordning, renlighet och ett ordentligt lefverne.
3. Eleverna böra vid inskrifningen uppgifva sina bostäder äfvensom åt föreståndarinnan anmäla i händelse ombyte af bostad äger rum.
4. Elev äger deltaga i alla ämnen å den klass och i den kurs hon tillhör. Hvarje arbete bör utföras i enlighet med lärarinnornas anvisningar och utan motsägelse.
5. Elev må ej utan giltig anledning uteblifva från lektion och skall hon, om förhinder ägt rum, däröfver för föreståndarinnan uppvisa giltigt, af målsman eller läkare utfärdadt intyg.
6. Eleverna äga att varsamt handskas med skolans undervisningsmaterial. Om något skadas, bör detta anmälas för lärarinna eller föreståndarinna. All skada ersättes af den skyldiga eller, där den skyldiga ej upptäckes, af klassen i dess helhet.
7. Vid fackundervisningen får endast det råmaterial begagnas, som af skolan lämnas. De färdiga arbetena öfverlämnas åt lärarinnorna.
8. Eleverna äga att hvarje dag efter arbetstidens slut städa arbetsrummet samt lägga arbetsredskapen på deras bestämda platser.
9. Elev äger att i allt hörsamma lärarinnornas föreskrifter och kan, om hon icke låter sig rätta, af direktionen på framställning af lärarinnekollegiet skiljas från skolan.

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad år 1904.

Upprättadt af Drätselkammaren.

Anm. Tillfälliga utgifter och intrader äro utmärkta med *.

		Utgifter.				
		Fmk.	ni.	Fmk.	ni.	
		I. Stadens skulder.				
Chausséreglementet den 26/1 1865 § 6	a	1:o. a) Å Chausséeobligationerna, uppgående sedan den 1/2 1895 till Fmk 60,000: —, erlägges årligen i amortering och 3,6 % ränta	7,650	—		
		b) till Chausséeobligationernas amorteringsfond, amorterings- tillskott år 1904	510	—	8,160	—
K. S:ns resol. 17/5 1876	a	2:o. Å vattenledningslånet af år 1876, utgörande den 31/12 1903 Fmk 1,179,200: —, erlägges den 1/5 1904 i amortering	28,500	—		
		samt den 1/5 och 1/11 samma år ränta å 5 % med tillsammans .	58,247	50		
		Eventuel kursförlust å utlot- tade, i stadskassan inneliggande obligationer, förslagsvis . . .	500	—	87,247	50
		Transport	—	—	95,407	50

Utgiftens beskaf-
fanhet enl. § 53 i K.
Förordningen d. 9
December 1873

		Transport	—	—	95,407 50
K. S:ns resol. $\frac{4}{8}$ 1882	a	3:o. Å nybyggnads- och regleringslånet af år 1882, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1903 Fmk 868,000: —, erlægges den $\frac{1}{5}$ 1904 i amortering	56,000	—	
		samt den $\frac{1}{5}$ och $\frac{1}{11}$ ränta å $4 \frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$ med	37,800	—	93,800 —
K. S:ns resol. $\frac{26}{3}$ 1892	a	4:o. Å obligationslånet af år 1892 utgörande den $\frac{31}{12}$ 1903 Fmk 4,285,000: — erlægges d. $\frac{1}{5}$ 1904 i amortering	25,000	—	
		samt den $\frac{1}{5}$ och $\frac{1}{11}$ ränta å $4 \frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$ med	192,262	50	
Enligt lånekontrakt	a	Provisioner, kursdifferenser m. m. förslagsvis	900	—	218,162 50
K. S:ns resol. $\frac{4}{8}$ 1897 D:o $\frac{25}{1}$ 1898	a	5:o. Å obligationslånet af år 1898 Fmk 7,000,000: — hvaraf intill den $\frac{31}{12}$ 1902 emitterats Fmk 4,000,000: — och utelöpa Fmk 2,901,000: —, erlægges den $\frac{1}{8}$ 1904 i amortering	22,500	—	
		samt d. $\frac{1}{2}$ och $\frac{1}{8}$ ränta å $3 \frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$ med	101,535	—	
Enligt lånekontrakt	a	Provisioner, kursdifferenser m. m. förslagsvis	1,000	—	125,035 —
K. S:ns resol. $\frac{25}{1}$ 1900 D:o $\frac{30}{1}$ 1900	a	6:o. Å obligationslånet af år 1900 utgörande den $\frac{31}{12}$ 1903 Fmk 2,953,500: — erlægges d. $\frac{1}{8}$ 1904 i amortering	16,500	—	
		samt den $\frac{1}{2}$ och $\frac{1}{8}$ ränta å $4 \frac{0}{0}$ med	118,140	—	
Enligt lånekontrakt	a	Provisioner, kursdifferenser m. m. förslagsvis	1,000	—	135,640 —
K. S:ns resol. $\frac{10}{9}$ 1902	a	7:o. Å obligationslånet af år 1902 utgörande den $\frac{31}{12}$ 1903 Fmk 7,960,000: — erlægges d. $\frac{1}{12}$ 1904 i amortering	41,500	—	
		samt den $\frac{1}{6}$ och $\frac{1}{12}$ ränta å $4 \frac{0}{0}$ med	318,400	—	
Enligt lånekontrakt	a	Provisioner, kursdifferenser m. m. förslagsvis	1,500	—	361,400 —
		— Fmk 1,029,445: — —			
		Transport	—	—	1,029,445 —

			Transport	—	1,029,445
II. Stadens embetsverk.					
I. Magistraten.					
1886 års stat	b	1 Politieborgmästare, lön	7,000: —	12,000	
		arvode	5,000: —		
K. S. ns resol. 20/5 1896	b	1 Justitierådman, lön	5,000: —	7,500	
		förhöjning för 5 års tjänst	500: —		
1886 års stat	b	2 Politierådman, lön à	4,000: —	14,000	
S. F. besl. 13/12 1898		arvode à	2,000: —		
1886 års stat	b	2 Notarier, lön à	1,600: —	3,200	36,700
		vederlag för från- gången auktionspro- vision à	1,000: —		
2. Rådstufvurätten.					
1886 års stat	b	1 Justitieborgmästare, lön	7,000: —	12,000	
		arvode	5,000: —		
	b	2 Äldre Justitierådman, lön à	5,000: —	16,000	
		arvode à	2,000: —		
		förhöjning för 10 års tjänst à	1,000: —		
1886 års stat	b	1 Äldre Justitierådman, lön	5,000: —	7,500	
S. F. besl. 19/12 1899		arvode	2,000: —		
	b	2 Äldre Justitierådman, lön à	5,000: —	14,000	
		arvode à	2,000: —		
			Transport	49,500	1,066,145

			Transport	49,500	1,066,145
1886 års stat S. F. besl. ¹⁹ / ₁₂ 1899	} b	3 Yngre Justitierådsmän, lön à	4,000:—	12,000	
		c* Vikariatsarvoden för lediga yngre justitierådmanstjenster, förslagsvis		3,000	
1886 års stat	b	Arvode åt 2 afdelnings- ordförande à	1,000:—	2,000	
1886 års stat 1886 års stat K. S. ns bref ¹ / ₁₀ 1887	} b	1 Notarie för civilprotokollet . .		1,600	
		5 Notarier för kriminal- protokollet à 3,000:—	15,000:—		
		Afgår: 1 vakant	3,000:—	12,000	
S. F. besl. ¹⁹ / ₁₁ 1891 D:o ²⁹ / ₃ 1892	} b	Tillskottsanslag för en provisorisk 4:de afdel- ning vid Rådstufvu- rätten:			
		Ordförande, arvode	1,000:—		
S. F. besl. ¹⁰ / ₁₁ 1891 D:o ²⁹ / ₃ 1892	} b	Arvode åt ordföran- dens vikarie	3,000:—		
		2 T.f. rådmän à 3,600:—	7,200:—		
S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1894	} b	1 T.f. notarie	3,000:—		
		2 Extra stadsbetjenter, lön à 1,200:—	2,400:—	16,600	96,700
<i>Åklagare.</i>					
1886 års stat S. F. besl. ¹⁷ / ₂ 1903	} b	1 Stadsfiskal, lön	3,000:—		
		arvode	600:—		
		arvodestillskott, per- sonelt	2,100:—		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1896	} b	garanterad bruttoin- komst af böter för öfverträdelse af för- fattningarna angäen- de handeln med brän- vin, maldrycker och andra rusdrycker, 800 mark, upptages för- slagsvis med		600:—	6,300
1886 års stat		} b	1 stadsfiskal, lön	3,000:—	
	arvode		600:—		
		Transport	3,600:—	6,300	1,162,845

		Transport	3,600:—	6,300	1,162,845
S. F. besl. 17/2 1903	b	arvodestillskott, personelt	1,600:—		
S. F. besl. 29/12 1896		garanterad bruttointkomst af böter för öfverträdelse af författningarna angående handeln med brännvin, maldrycker och andra rusdrycker, 800 mark, upptages förslagsvis med	600:—	5,800	
S. F. besl. 9/11 1896	b	1 Biträdande stadsfiskal, arvode		3,600	15,700
3. Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening.					
1886 års stat	b	1 Magistratssekreterare och Notarius publicus, lön		2,500	
S. F. besl. 19/12 1899		1 Aktuarie	2,500:—		
S. F. besl. 24/11 1896	b	1 Registrator	2,400:—		
		förhöjning för 5 års tjänst	200:—	2,600	
1886 års stat	b	1 Kanslist	1,200:—		
S. F. besl. 29/12 1896	b	personel löneförhöjning	300:—	1,500	
1886 års stat	b	1 Translator för ryska språket		1,200	
S. F. besl. 29/12 1892		1 D:o för tyska språket		300	
1886 års stat	b	2 Stadsbetjenter vid Magistraten, lön å	1,200:—		
S. F. besl. 29/12 1891		förhöjning för 10 års			
D:o 11/6 1895		tjänst	200:—	2,800	
D:o 19/12 1901					
1886 års stat	b	2 Stadsbetjenter vid Magistratens kansli, lön å	1,300:—		
S. F. besl. 2/5 1888		förhöjning för 10 års			
D:o 11/6 1895		tjänst å	200:—	3,000	
D:o 19/12 1901					
			Transport	17,600	1,178,545

			Transport	17,600	1,178,545
		2 Stadsbetjenter vid Råd- stufvurätten, lön å förhöjning för 10 års tjänst å	1,100: — 200: —	2,600	
1886 års stat S. F. besl. ² / ₅ 1888 D:o ¹¹ / ₆ 1895	b	1 Stadsbetjent vid Råd- stufvurätten, lön å . förhöjning för 10 års tjänst å	1,200: — 200: —	1,400	
		1 Stadsbetjent vid Råd- stufvurätten, lön . . förhöjning för 5 års tjänst	1,200: — 100: —	1,300	
		2 D:o vid d:o, lön å .	1,200: —	2,400	
1886 års stat S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888	b	1 Rådhusvaktmästare jemte fri bostad och ved	1,000		
1886 års stat S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889 D:o ⁶ / ₁₀ 1903	b	1 Rådhusdräng jemte fri bostad och ved	720		27,020
4. Exekutionsverket.					
S. F. besl. ¹⁷ / ₁₀ 1899	b	1 Förste Stadsfogde, lön arvode	3,000: — 1,000: —	4,000	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1896	b	1 Andre Stadsfogde, lön arvode . . . . . förhöjning för 5 års tjänst	3,000: — 2,000: — 500: —	5,500	
S. F. besl. ¹⁷ / ₁₀ 1899	b	1 Kriminalexekutor, lön	3,000		
S. F. besl. ²⁴ / ₁₁ 1896 D:o ²⁹ / ₁₂ 1896 D:o ²¹ / ₁₂ 1897	b	1 Exekutionsbetjent, lön förhöjning för 10 års tjänst	2,400: — 400: —	2,800	
S. F. besl. ²⁴ / ₁₁ 1896 D:o ²⁹ / ₁₂ 1896 D:o ²¹ / ₁₂ 1899 D:o ²¹ / ₁₂ 1900	b	2 Exekutionsbetjenter, lön å . . . . . förhöjning för 5 års tjänst å	2,400: — 200: —	5,200	
		1 Exekutionsbetjent, lön	2,400		
S. F. besl. ²⁴ / ₁₁ 1896 D:o ²⁹ / ₁₂ 1896 D:o ²¹ / ₁₂ 1897	b	3 D:o, lön å . . . . . förhöjning för 10 års tjänst å	1,600: — 400: —	6,000	
		Transport	28,900	1,205,565	

		Transport	28,900 —	1,205,565 —
S. F. besl. ²⁴ / ₁₁ 1896 D:o ²⁹ / ₁₂ 1896 D:o ²¹ / ₁₂ 1897	b	2 Exekutionsbetjenter, lön å . . . . . 1,600:— förhöjning för 5 års tjänst å . . . . . 200:— 1 Exekutionsbetjent, lön	3,600 — 1,600 —	34,100 —
5. Diverse.				
S. F. besl. ¹⁹ / ₁₁ 1886 D:o ³ / ₉ 1882	b	För renskrifning af protokoll i hemställda mål samt åt akto- rerne förslagsvis	1,700 —	
	c	Expenser, förslagsvis	15,000 —	16,700 —
— Fmk 226,920: — —				
III. Kommunalförvaltningen.				
1. Stadsfullmäktiges kansli.				
1886 års stat S. F. besl. ¹⁵ / ₁₁ 1896 D:o ²⁵ / ₁₁ 1902	b	1 Sekreterare . . . . . 1 Notarie	3,600 — 3,300 —	
S. F. besl. ²⁰ / ₁₁ 1891 1886 års stat	b	1 Andra notarie	2,400 —	
	b	1 Vaktmästare	600 —	
	c	Expenser, förslagsvis	5,000 —	14,900 —
2. Drätselkammaren.				
1886 års stat S. F. besl. ⁴ / ₂ 1890 D:o ¹⁶ / ₁₂ 1902	b	1 Ordförande . . . . . 5 Ledamöter å 20 mk för hvarje ledamot och sammanträde, för- slagsvis	4,000 — 5,200 —	
	b & c	1 Sekreterare . . . . . 1 Notarie	8,000 — 5,000 —	
	b	1 Biträde åt sekreteraren och no- tarien för finska språket	4,000 —	
S. F. besl. ⁷ / ₃ 1900 1886 års stat	b	1 Aktuarie	4,500 —	
S. F. besl. ⁴ / ₂ 1890 D:o ⁹ / ₁₂ 1902	b	1 Kanslist . . . . . 1 Vaktmästare	1,800 — 600 —	
S. F. besl. ²² / ₁₂ 1898 D:o ⁹ / ₁₂ 1902	b	1 Vaktmästarebiträde	600 —	
	c	Expenser, förslagsvis	15,000 —	48,700 —
Transport			—	1,319,965 —

			Transport	—	1,371,025	—
		4. Trafikkontoret.				
		1 Kamrerare	5,500	—		
		1 Bokhållare	3,000	—		
		förhöjning för 10 års				
		tjenst	600	—	3,600	—
S. F. besl. 21/5 1895	b	1 Kassör	2,400	—		
		förhöjning för 5 års				
		tjenst	240	—	2,640	—
		1 Vågmästare	2,000	—		
S. F. besl. 29/12 1896	b	förhöjning för 10 års				
		tjenst	400	—	2,400	—
		1 Vaktmästare	1,000	—		
S. F. besl. 21/5 1895	b	personelt tillskott	200	—	1,200	—
D:o 29/12 1896		1 D:o			1,000	—
	c	Extra biträden, förslagsvis			18,920	—
		Arvode för erhållande af dagliga				
		uppgifter från tullkammaren			800	—
		Mätarearvoden, förslagsvis			800	—
		1 Maskinist för värmeledn. under				
	c	9 månader	1,350	—		
		1 Maskinist för hissinträttningen	600	—		
		Expenser, förslagsvis	1,800	—		
					40,610	—
		5. Hamnkontoret.				
		1 Hamnkaptän	3,000	—		
		4 resp. 2 % af upp-				
	b	börden, förslagsvis	8,320	—	11,320	—
		1 Hamnmästare i Sörnäs	2,400	—		
S. F. besl. 1/10 1895	b	1 Hamnkontorsbokhåll-				
		lare	3,500	—		
		förhöjning för 5 års				
		tjenst	350	—		
		1/2 % af uppbörden,				
		förslagsvis	1,080	—	4,930	—
		1 kassör under 9 månader	1,125	—		
S. F. besl. 30/4 1901	b					
		1 Äldre vaktmästare	1,400	—		
1886 års stat	b					
S. F. besl. 27/12 1895						
D:o 15/11 1898						
		1 Yngre vaktmästare	1,200	—		
1886 års stat	b					
S. F. besl. 27/12 1895						
D:o 15/11 1898						
		Transport	22,375	—	1,411,635	—

			Transport	22,375	1,411,635
1886 års stat	} b & c	3 Hamnkonstaplar å	1,000:—	3,000	
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888		7 D:o å	900:—	6,300	
D:o ²⁸ / ₁₂ 1890		1 Hamnkonstapel i Sörnäs jemte			
D:o ¹¹ / ₄ 1893		fri bostad		900	
D:o ²⁷ / ₄ 1895					
D:o ²² / ₁₂ 1898					
1886 års stat	} b	2 Packare och vräkare å	600:—	1,200	
S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1894		1 Parmätarålderman		400	
D:o ²⁰ / ₁₂ 1899	} c	Hamnfiskals arvode		400	
D:o ¹¹ / ₄ 1893		Ångslupslega för inspektionsresor			
		m. m., förslagsvis		500	
		Expenser, förslagsvis		750	35,825
6. Byggnadskontoret.					
1886 års stat	} b	1 Stadsingeniör	8,000:—		
S. F. besl. ²⁶ / ₄ 1892		förhöjning för 5 års			
		tjenst	800:—		
		resemedel	600:—	9,400	
	} b	1 Arbetschef	6,500:—		
S. F. besl. ⁷ / ₂ 1899		förhöjning för 5 års			
		tjenst från ¹ / ₈ 1904	270: 83		
		resemedel	500:—	7,270 83	
	} b	1 Geodet	3,000:—		
S. F. besl. ¹⁶ / ₂ 1892		förhöjning för 10 års			
		tjenst	600:—		
		resemedel	100:—	3,700	
1886 års stat	} b	1 Bokhållare	3,000:—		
		förhöjning för 10 års			
		tjenst	600:—		
S. F. besl. ²⁷ / ₉ 1898	} b	personelt tillskott	400:—	4,000	
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888		1 Byggmästare	3,000:—		
D:o ²⁰ / ₁₂ 1902	} c	förhöjning för 10 års			
		tjenst	600:—		
		personeltänslag	400:—	4,000	
	} b	1 Förrådsförvaltare	1,800:—		
S. F. besl. ¹⁶ / ₂ 1892		personelt tillskott	180:—	1,980	
1886 års stat	} b	1 Äldre skogsvakt jemte			
		fri bostad och ved	900:—		
S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1894	} b	personel förhöjning			
		för 10 års tjenst	150:—		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1899	} b	ytterligare tillskott	100:—	1,150	
		Transport	31,500 83	1,447,460	

			Transport	31,500	83	1,447,460	—		
1886 års stat S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1897	}	b	1 Yngreskogsvakt jemte fri bostad och ved	800:—					
			c	personel förhöjning för 5 års tjänst	80:—	880	—		
				c	Extra ingenjör- och ritarebiträ- den, förslagsvis		8,000	—	
			c	{	Skogsvaktarebiträden och skogs- kultur, förslagsvis		1,500	—	
					Material o. handtlångaredagsver- ken vid mätningar, förslagsvis		8,000	—	
					Expenser, förslagsvis		1,500	—	51,380
7. Trädgårdsnämnden.									
1886 års stat S. F. besl. ⁶ / ₉ och ⁶ / ₁₂ 1898	}	b	1 Sekreterare		600	—			
			c	1 Trädgårdsmästare	3,000:—				
				förhöjning för 10 års tjänst	600:—				
			c	{	hyresmedel	1,000:—			
					personelt lönetillskott jemte bränsle och an- dra natura förmåner	1,400:—	6,000	—	
					Expenser, förslagsvis		300	—	6,900
8. Särskilda nämnder.									
<i>a) Taxerings- och Pröfnings- nämnderna.</i>									
c	{	Sekreterare arvoden		2,400	—				
		Expenser, förslagsvis		2,600	—	5,000	—		
<i>b) Förmyndarenämnden.</i>									
c	{	Sekreterarearvode		800	—				
		Vaktmästarearvode, expenser m. m. förslagsvis		600	—	1,400	—		
<i>c) Nämnden för arbetareangelägen- heter.</i>									
S. F. besl. ²⁸ / ₅ 1903	}	b	1 Sekreterare lön	3,000:—					
			c	hyresmedel	600:—	3,600	—		
				Ersättning för vaktmästarebiträde		100	—		
			Expenser, förslagsvis		100	—			
			Transport	3,800	—	1,512,140	83		

		Transport	3,800 —	1,512,140 83
		Provisorisk kommunal arbetsförmedlingsbyrå:		
	c	1 Föreståndare	3,600: —	
		1 manligt biträde	1,200: —	
		1 kvinligt biträde, 7 månader	700: —	
		Inventarier, värme, lyse m. m., förslagsvis	2,000: —	7,500 —
				11,300 —
		d) Uppfostringsnämnden.		
S. F. besl. ¹⁰ / ₅ och ¹⁹ / ₁₂ 1897 och ²¹ / ₁₂ 1900 D:o ¹⁶ / ₅ och ¹⁹ / ₁₂ 1899	b	1 Sekreterare, arvode	2,000 —	
	b	Vaktmästarearvode	150 —	
		Expenser, förslagsvis	500 —	2,650 —
		— Fmk 269,725: 83 —		
		IV. Gatu- och kajbelysningen.		
		1. Gasbelysningen.		
		Auerlågor.		
	c	Helnatts, 580 st. under vår- och 614 under höstterminen, förbrukande gas	222,581 m ³	
		Halfnatts, 890 st. under vår- och 958 under höstterminen, förbrukande gas	169,893 m ³	
		Öppna lågor (å varuskjulen).		
		Helnatts, 6 st. under seglationstiden, förbrukande gas	2,290 m ³	
		Lucas Lampor (å salutorget).		
		Halfnatts, 2 st. förbrukande gas	1,743 m ³	
		Extra belysning vid särskilda tillfällen	1,493 m ³	
		Summa gas 398,000 m ³		
		å 30 penni per m ³ , utgörande	—	119,400 —
		Transport	—	1,645,490 83

		Transport	—	1,645,490	83	
		2. Petroleumbelysningen.				
Kontrakt ^{8/7} 1896 Tillägg till d:o af den ^{2/2} 1899 S. F. besl. ^{22/12} 1898	} b	258 st. helnattslyktor å 168 mk per lysår och lykta	43,344	—		
		111 st. halfnattslyktor å 73 mk per lysår och lykta	8,103	—		
		360 st. chaussée- och väglyktor å 82 mk per lysår och lykta	29,520	—		
		105 st. seglationslyktor, 160 dagar å 60 penni per dag och lykta	10,080	—		
		4 st. helnattslyktor å isvägen till Sveaborg 120 dagar å 60 penni per dag och lykta	288	—		
		7 st. d:o vid kolerabarackerna 100 dagar å 60 penni per dag och lykta	420	—		
		10 st. halfnattslyktor i Sörnäs (vintertid) 160 dagar å 30 penni per dag och lykta	480	—		
		2 st. helnattslyktor vid vägen till Sandudd (vintertid) 160 dagar å 60 penni per dag och lykta	192	—		
		7 st. halfnattslyktor vid d:o 160 dagar å 30 penni per dag och lykta	336	—		
		c	Ökad belysningskostnad för intensiv lyktor:			
			86 helnattslyktor å 36 mk	3,096	—	
			13 halfnattslyktor å 20 mk	260	—	
			12 st. halfnattslyktor å 17 m. 50 p.	210	—	
			12 st. seglationslyktor å Skatudden	200	—	
			60 st. lyktor att uppställas under sommaren och hösten 1904	3,600	—	
c*	Belysningskostnader för desamma, förslagsvis	3,000	—			
c	Kontrollörsarvode	600	—	103,729		
	Transport	—	—	1,749,219	83	

		Transport	7,700 —	1,749,219 83	
		<i>c) Skatuddskajen.</i>			
		<i>Gasbelysning.</i>			
	c	9 st. 5 lågors båg-lampor å sjösidan, brinnande 100 dagar 10 timmar dagligen . .	1,419: —		
			12 st. 1 lågas båg-lampor å landssidan, brinnande 100 dagar 3 timmar dagligen . .	171: —	
	c*	Installation af denna gasbelysning . . .	4,365: —		
		<i>Varuskjulen.</i>			
		<i>Elektrisk belysning.</i>			
	c	4 st. 500 ljus båg-lampor, under 180 dagar, i medeltal 4 timmar dagligen	580: —		
	c*	Installation af belysning i tvenne ännu ej uppförda skjul . .	1,000: —		
	c	Belysningskostnader i desamma	1,160: —		
			8,695 —	16,395 —	
		— Fmk 239,524: — —			
		V. Brandverket.			
		1. Aflöningar och andra förmåner.			
	b	1 Brandmästare jemte fri bostad, ved och lyse	5,000: —		
			personelt tillskott	1,000: —	6,000 —
			1 Underbrandmästare jemte ved och lyse	3,000: —	
	b	hyresmedel	1,500: —	4,500 —	
			10,500 —	1,765,614 83	
		Transport	10,500 —	1,765,614 83	

1886 års stat
 S. F. besl. 24/2 1891
 D:o 29/12 1893
 D:o 7/2 1899
 D:o 13/6 1899

S. F. besl. 29/12 1899
 D:o 19/12 1901

			Transport	10,500	—	1,765,614	83
S. F. besl.	$24/2$	1891	b	1 Sekreterare i Brandkommissionen	600	—	
S. F. besl.	$24/2$	1891	b	1 Sprutmästare vid hufvudstationen jemte fri bostad, ved och lyse	1,800	—	
D:o	$21/12$	1897		1 D:o vid norra stationen jemte d:o d:o	1,500	—	
D:o	$20/12$	1902		1 Maskinist, jemte d:o d:o	1,500	—	
D:o	$13/6$	1899	b	6 Sergeanter, jemte fri bostad, ved och lyse å 1,200:—	7,200	—	
S. F. besl.	$25/2$	1891	b	10 Korpraler, jemte ved och lyse å 800:—	8,000	—	
				10 Korpraler, kasernerade å 700:—	7,000	—	
				13 äldre konstaplar, kasernerade å 420:—	5,460	—	
				30 yngre konstaplar, kasernerade å 300:—	9,000	—	
				Kosthållning för 63 man å 250:—	15,750	—	
D:o	$13/6$	1899	c	Beklädnad för 63 man å 150:—	9,450	—	
			c	Hysesmedel för en sergeant, å Berghälls station	350	—	78,110
				2. Brandstallet, 20 hästar.			
c				34,000 kilogr. hö å 6 penni	2,040	—	
				30,500 d:o hafre å 13 penni	3,965	—	
				Halm, förslagsvis	750	—	
				Skoning och medicin, förslagsvis	950	—	
				Underhåll af seldon m. m., förslagsvis	500	—	8,203
				3. Eldning och belysning.			
c				260 kubikmeter björkved å 6 mk	1,560	—	
				960 d:o barrved å 5 mk	4,800	—	
				Belysning, förslagsvis	4,000	—	10,360
				4. Redskap och inventarier.			
c				Underhåll af redskapen, förslagsvis	3,000	—	
				Underhåll af brandtelegrafan, förslagsvis	1,200	—	
				Transport	4,200	—	1,862,287
							83

		Transport	4,200	1,862,287 83
	c*	Komplettering af slangförrådet med 600 meter gummerad slang å 6 mk	3,600	
		Isolerad ledningstråd för brandtelegrafan, förslagsvis	400	8,200
		5. Diverse.		
	c	Arvoden för brandsyner, förslagsvis	800	
		Expenser, gratifikationer m. m. förslagsvis	2,500	
S. F. besl. 20/4 1903	b*	Eskissritningar till brandstation i XI stadsdelen	1,000	
	c	För inköp af böcker och tidningar	100	4,400
		6. Tillfällig utgift.		
	c*	Anslag för frivilliga brandkåren — Fmk 114,273: — —	—	5,000
		VI. Polisnrättningen.		
		1. Kontant bidrag.		
K. Förordn. d. 20/4 1903	b	Af hela årsanslaget för underhåll af polisnrättningen, Fmk 693,120: —, utgår ur stadens medel	—	198,034 28
		2. Embetslokaler.		
		Lokal för poliskammaren, centralpolisen, detektiva afdelningen och första polisstationen	14,000	
		Stall	1,700	
	b	2:dra polisstationen	3,000	
		3:dje d:o	3,600	
		4:de d:o	1,500	
		Tölö d:o	1,080	
		Forsby d:o	600	25,480
D:o d:o Enl. kontrakter		Transport	—	2,103,402 11

		Transport	—	—	2,103,402	11
		3. Eldning och belysning.				
K. Förordn. d. 20/4 1893	b	{ Ved, förslagsvis	6,300	—	14,400	—
		{ Belysning, d:o	8,100	—		
		4. Diverse.				
D:o d:o	b	Remontkostnader, förslagsvis	—	—	1,000	—
		— Fmk 238,914. 28 —				
		VII. Sundhets- och sjukvården.				
		1. Läkare- och sjukvårdspersonal.				
S. F. besl. 24/10 1893	b	Förste stadsläkaren, lön	6,000:—	—	11,000	—
		arvode	4,000:—	—		
		förhöjning för 5 års tjänst	1,000:—	—		
K. S:ns resol. 5/2 1894 1886 års stat	b	Andre stadsläkaren	3,000	—	3,000	—
	b	2 Distriktsläkare inom staden å	3,000:—	—	6,000	—
S. F. besl. 19/4 1898	b	1 Distriktsläkare i Tölö distrikt	3,600	—	3,600	—
D:o 30/9 1890	b	1 D:o i Sörnäs distrikt tillskottsarvode	3,000:— 1,000:—	—	4,000	—
D:o 20/10 1903	b	1 Extra distriktsläkare i Sörnäs distrikt	—	—	4,000	—
D:o 20/12 1891	b	1 Distriktsläkare i Berg- häll distrikt	3,000:—	—	4,000	—
		tillskottsarvode	1,000:—	—		
D:o 9/4 1889	b	1 Kvinlig läkare	3,000	—	3,000	—
D:o 19/12 1895	b	1 Läkare vid fattiggårdens sjuk- anstalter och dårvårdsinrättning (se VIII Fattigvården).	—	—	500	—
1886 års stat S. F. besl. 19/12 1901	b	1 Barnmorska	—	—	500	—
D:o 27/12 1895	b	{ 5 Kommunala sjukskö- terskor å	1,080:—	—	5,400	—
D:o 21/12 1897						
D:o 19/12 1901						
D:o 17/5 1898	b	Resekostnader för d:o	—	—	100	—
D:o 19/4 1898	b	Arvoden åt vikarier under di- striktsläkarenes semesterledig- het	—	—	1,800	—
D:o 17/6 1898	b	Läkaredejourering om söndagarne under sommarmånaderna	—	—	240	—
		Transport	—	—	2,165,442	11

			Transport	—	2,165,442	11
		2. Helsevårdsnämnden.				
S. F. besl.	3/12 1889	} b	1 Sekreterare	1,600		
D:o	19/12 1892		1 Vaktmästare	1,000		
D:o	21/12 1897		c	Expenser, förslagsvis	4,500	7,100
		3. Maria sjukhus.				
		<i>a) Afdelningen för icke epidemiska sjukdomar.</i>				
S. F. besl.	20/12 1893	} b	1 Öfverläkare, anstaltens direktör, lön	5,000		
D:o	11/10 1898					
D:o	19/12 1901	} b	1 Underläkare jemte bostad, värme belysning, städning och kost, lön	2,500		
D:o	19/12 1901					
D:o	29/12 1893	} b	1 Amanuens, jemte rum, värme, belysning, städning och kost, lön	1,200		
D:o	29/12 1893					
D:o	27/12 1895	} b	3 Sköterskor (bildade), jemte bostad, ljus, värme och kost, lön å 50 mk i månaden	1,800		
D:o	29/12 1899					
D:o	29/12 1896	} b	1 Sköterska, förslagsvis under 6 månader	300		
D:o	21/12 1897					
D:o	29/12 1899	} b	4 Sköterskor i öfrigt såsom föregående, men lön å 30 mk i månaden	1,440		
D:o	29/12 1899					
D:o	29/12 1893	} b	1 Sköterska, förslagsvis under 6 månader	180		
D:o	29/12 1899					
D:o	29/12 1893	} b	2 Nattsköterskor å 30 mk i månaden	720		
D:o	29/12 1899					
D:o	29/12 1893	} b	2 Städerskor, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 15 mk i månaden	360		
		c	Städning af tuberkulos paviljongen	300		
		} c	Medicin, förslagsvis	8,000		
				Underhåll af inventarier, förslagsvis	4,000	25,800
		<i>b) Afdelningen för epidemiska sjukdomar.</i>				
S. F. besl.	29/12 1893	} b	1 Öfverläkare, jemte fri bostad, samt värme, lön	5,000		
D:o	11/10 1898					
		c	För aflöning af vikarie under öfverläkarens semester	400		
			Transport	5,400	2,198,342	11

			Transport	5,400	2,198,342	11
S. F. besl. ¹¹ / ₁₀ 1898	b	1 Amanuens, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön . . .	1,200			
D:o ²⁹ / ₁₂ 1893	b	3 Sköterskor (bildade) jemte bostad, belysning, värme och kost, lön å 50 mk i månaden . . .	1,800			
D:o ²⁹ / ₁₂ 1899			2 Sköterskor, i öfrigt såsom föregående, men lön å 30 mk i månaden	720		
D:o ²⁹ / ₁₂ 1899	b	1 D:o i öfrigt som föregående, men lön å 40 mk i månaden . . .	480			
D:o ¹⁹ / ₁₂ 1901			c	1 Sköterska, förslagsvis under 6 månader, lön å 30 mk i månaden	180	
D:o ²⁹ / ₁₂ 1893	b	1 Nattsköterska, lön å 30 mk i månaden	360			
D:o ²⁷ / ₁₂ 1895			5 Städskor, jemte bostad, belysning, värme och kost, lön å 15 mk i månaden	900		
D:o ²⁹ / ₁₂ 1896				Medicin, förslagsvis	3,000	
D:o ²⁹ / ₁₂ 1899				c	Underhåll af inventarier, förslagsvis	4,000
	c	För desinfektion af sjukrummen, förslagsvis	500			
	c*	28 st. nya sängar	788		19,328	
		<i>c) Medicinsk-kirurgiska afdelningen.</i>				
		1 Öfverläkare, kirurg, lön	4,000			
		För aflönande af vikarie under öfverläkarens semester	350			
		1 Amanuens, jemte bostad, värme, belysning, städning och kost, lön	1,200			
		1 Operationssköterska, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 50 mk i månaden	600			
S. F. besl. ¹⁹ / ₁₂ 1901	b	2 Sköterskor (bildade), jemte bostad, belysning, värme och kost, lön å 50 mk i månaden	1,200			
			1 Sköterska, förslagsvis under 6 månader	300		
				5 Sköterskor jemte bostad, belysning, värme och kost, lön å 30 mk i månaden	1,800	
					1 Sköterska för isolerafdelningen i källarvåningen såsom föregående	360
		Transport	9,810	2,217,670	11	

			Transport	9,810	2,217,670	11		
S. F. besl. 19/12 1901	b	}	1 Sköterska, förslagsvis under 6 månader, lön å 30 mk i månaden	180				
			2 Nattsköterskor, lön å 30 mk i månaden	720				
			3 Städerskor, en för hvardera våningen och en för operationsafdelningen jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 15 mk i månaden	540				
D:o 26/5 1903	b		Arvode åt massör	1,000				
D:o 19/12 1901	c	}	Medicin, förslagsvis	5,000				
			Förbandsmaterial och instrument, förslagsvis	4,000	21,250			
<i>e) Ekonomieafdelningen.</i>								
S. F. besl. 29/12 1893	b	}	1 Syssloman, jemte bostad, belysning och värme, lön . . . . . 1,500: — förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 500: —	2,000				
D:o 29/12 1896				}	1 Hushållerska, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	1,000		
D:o 21/12 1897						}	2 Köksor, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 300 mk	600
D:o 29/12 1893	}	1 Köksa, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	240					
D:o 29/12 1899			}	4 Tjenarinnor, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 180 mk	720			
D:o d:o					}	1 Städerska jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	180	
D:o 19/12 1901	}	1 Bakerska, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön					240	
D:o 29/12 1899			}	1 Föreståndarinna, för linneförrådet, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön 480: — personelt tillskott . . . . . 600: —			1,080	
D:o 29/12 1893					}	4 Tvätterskor, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 20 mk i månaden	960	
D:o 29/12 1896	}	3 D:o, jemte kost (icke bostad), lön å 30 mk i månaden					1,080	
D:o 29/12 1899								
D:o 19/12 1901								
			Transport	8,100	2,238,920	11		

			Transport	8,100	2,238,920 11
S. F. besl.	22/12 1898	}	c 1 Sömmerska, jemte kost (icke bostad), lön å 30 mk i månaden	360	
D:o	19/12 1901		b 2 Maskinister, jemte bostad, värme och belysning, lön å 1,200 mk	2,400	
D:o	29/12 1893	}	b 1 Eldare, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	900	
D:o	29/12 1893		b 1 Vaktmästare, jemte bostad, värme och belysning, lön 730:—		
D:o	29/12 1899	}	c kostpenningar . . . . . 360:—	1,090	
D:o	29/12 1893		}	b 3 Drängar, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 420 mk	1,260
D:o	19/12 1901	}		b 3 D:o, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 350 mk i året	1,050
D:o	29/12 1893		}	b 2 Portvakter, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 420 mk	840
D:o	29/12 1899	}		b 1 Klosettömmerska å 30 mk i månaden	360
D:o	27/12 1895		}	Kost för 171 patienter å 90 penni per dag, förslagsvis	56,173 50
D:o	19/12 1901	}		Kost för 12 patienter å 1:50 per dag, förslagsvis	6,570
D:o	27/12 1895		}	Kost för 71 af personalen å 1 mk 10 penni per dag, förslagsvis	28,506 50
		}		c Bränsle, förslagsvis	21,400
			}	Gas till laboratoriet och för uppvärmning af ångtält, förslagsvis	600
		}		Underhåll af inventarier, förslagsvis	2,400
			}	Underhåll af häst, förslagsvis	600
		}		Belysning, d:o	6,000
			}	d För oförutsedda utgifter, förslagsvis	4,000
			f) Desinfektionsinrättningen.		
S. F. besl.	20/11 1900	}	b 1 Förman (maskinist), jemte bostad, värme och belysning, lön	1,200	
D:o	29/12 1896		}	b 1 Biträde, jemte bostad och kost, lön	420
D:o	29/12 1899	}		c Bränsle, förslagsvis	400
D:o	19/4 1898		}	Underhåll af häst, förslagsvis	600
D:o	27/12 1899	}		Desinfektionsmaterial	500
				Transport	—

		Transport	—	2,384,650	11		
		4. Sjukstuga i Sörnäs.					
	c	För 12 à 15 sjukplatser, förslagsvis	—	10,943	—		
		5. Polikliniker.					
S. F. besl. 11/4 1900	b	Anslag för barnpolikliniken i Berg-häll	2,500	—			
D:o 23/3 1902	b	D:o för polikliniken vid Vladimirs-gatan	2,500	—			
	c	Anslag för poliklinisk ögonafdelning	1,800	—			
		Dagafgifter f. medellösa sjuka emot redovisning 200:—	2,000	—			
D:o 17/3 1903	b	Anslag för barnförlossnings anstalten i Hermanstad underhållsbidrag	1,600	—			
		läkareuppsigt	500	—			
			2,100	—	9,100		
		6. Helsingfors.					
S. F. besl. 24/10 1893	b	1 Tillsyningsman vid helsingfors	3,000	—			
		förhöjning för 5 års tjänst	500	—			
			3,500	—			
1886 års stat	b	2 Tillsyningsmän vid helsingfors à 2,500 mk	5,000	—			
S. F. besl. 21/12 1889			1 D:o vid d:o	2,000	—		
D:o 30/5 1891		c	Extra tillsyningsmän, förslagsvis	3,000	—		
D:o 29/12 1892				1 Desinfektionsbiträde	1,500	—	
D:o 30/12 1896				För desinfektion i hemmen, förslagsvis	2,000	—	
D:o 29/12 1899	c*	För dödande af råttor	3,500	—	20,500		
D:o 19/12 1901							
D:o 29/12 1899							
		7. Besigtningbyrån.					
S. F. besl. 30/4 1895	b	1 Besigtningläkare	6,000	—			
	c	Städning	360	—			
		Underhåll af inventarier, förslagsvis	300	—	6,660		
		Transport	—	—	2,431,853		

		Transport	—	—	2,431,853	11	
		8. Laboratorium för sanitära undersökningar.					
S. F. besl. ²⁰ / ₆ 1903	b	1 Föreståndare	8,000	—			
		1 Assistent	3,000	—			
		1 Vaktmästare jemte rum, värme och lyse	1,000	—			
	b*	Underhåll af apparater och boksamling	1,200	—			
		Uppköp af profver m. m.	400	—			
		För uppsättning af laboratoriet	7,000	—	20,600	—	
		9. Köttkontroll vid slagtinrättningen.					
c	c	1 Veterinär	3,000	—			
		Biträde	1,000	—			
		Omkostnader, förslagsvis	300	—	4,300	—	
		10. Obduktionshuset.					
c	c	Ved, belysning, tvätt etc., förslagsvis	—	—	150	—	
		II. Vaccindepoten.					
c	c	Anslag för tillsyn öfver vaccineringskyldighetens fullgörande	—	—	400	—	
		— Fmk 338,501: — —					
		VIII. Fattigvården.					
		1. Fattigvårdsstyrelsen.					
S. F. besl. ⁵ / ₁₂ 1895 D:o ²² / ₁₂ 1898	b & c	1 Ordförande	1,200	—			
		1 Verkställande direktör	7,000	—			
	b	1 Sekreterare	2,400	—			
		1 Vaktmästare	1,000	—			
	c	c	Arvode för tillsyningsmän och ständiga ombud i landsorten, förslagsvis	7,700	—		
	c	c	Ersättning för inspektionsresor, förslagsvis	800	—	20,100	—
		Transport	—	—	2,477,403	11	

			Transport	—	2,477,403	11
			2. Fattiggården och dermed förenade inrättningar.			
1886 års stat	b	1 Inspektor jemte fri bostad och ved	4,500	—		
S. F. besl. ^{29/12} 1891	}	b	1 Kontorsbiträde	720		
D:o ^{19/12} 1901		b	1 Predikant	1,400		
1886 års stat	}	b	1 Läkare vid fattigvårdens sjuk-			
S. F. besl. ^{21/12} 1889		b	anstalter och dårvårdsinrättning	3,600		10,220
D:o ^{17/11} 1894						
			<i>a) Fattiggården.</i>			
S. F. besl. ^{5/12} 1895	b	1 Husmoder	1,000	—		
	c	2 Sjuksköterskor, jemte fri bostad,				
		ved och lyse å 840: —	1,680	—		
D:o ^{21/12} 1889	}	b	3 Sjuksköterskor, jemte fri bostad,			
D:o ^{22/12} 1898		b	ved och lyse å 600: —	1,800	—	
	c	2 Biträdande sköterskor, jemte fri				
		bostad, ved och lyse å 30 mk i				
		månaden för hvardera	720	—		
	}	Beklädnad, förslagsvis	4,500	—		
		Kost, förslagsvis	28,000	—		
		Läkemedel, förslagsvis	4,000	—		
		Inventarier, förslagsvis	1,000	—		
		c	Material, förslagsvis	800	—	
			Ved och belysning, förslagsvis	8,000	—	
			Hafre och hö för tvenne hästar,			
			förslagsvis	800	—	
			Remontarbeten, förslagsvis	5,800	—	
		d	Diverse utgifter, förslagsvis	3,500	—	61,600
			<i>b) Arbetsinrättningen.</i>			
S. F. besl. ^{21/12} 1889	b	1 Tillsyningsman, jemte				
		fri bostad, ved och lyse 1,200: —				
D:o ^{20/12} 1896	b	personelt tillskott . . . . . 300: —	1,500	—		
D:o ^{21/12} 1889	b & c	2 Vaktmästare, jemte fri				
		bostad, ved och lyse å 960: —	1,920	—		
	}	Ved och belysning, förslagsvis	1,300	—		
		Kost, förslagsvis	11,000	—		
		c	Beklädnadskostnader, förslagsvis	2,500	—	
			Material, förslagsvis	5,000	—	
			Inventarier och arbetsverktyg, för-			
		slagsvis	500	—		
			Transport	23,720	2,549,223	11

			Transport	23,720 —	2,549,223 11
		c	{ Flitpenningar, förslagsvis	1,000 —	
			{ Remontarbeten, förslagsvis	200 —	
		d	{ Diverse utgifter, förslagsvis	500 —	25,420 —
			<i>c) Dårvårdsanstalten.</i>		
S. F. besl. 29/12 1891	}	b	1 Öfversköterska, jemte fri bostad,		
D:o 29/12 1893			ved och lyse	1,200 —	
D:o 20/12 1896		b	9 Kvinliga vårdare, jemte d:o d:o		
D:o 21/12 1897			å 600: —	5,400 —	
D:o 20/12 1902					
1886 års stat					
S. F. besl. 29/12 1891	}	b	4 Manliga vårdare, jemte d:o d:o		
D:o 29/12 1891			å 720: —	2,880 —	
D:o 20/12 1902			{ Beklädnad, förslagsvis	4,500 —	
			{ Kost, förslagsvis	16,000 —	
		c	{ Läkemedel, förslagsvis	2,000 —	
			{ Inventarier, förslagsvis	1,200 —	
			{ Ved och belysning, förslagsvis	7,000 —	
			{ Remontarbeten, förslagsvis	1,500 —	
		d	{ Diverse utgifter, förslagsvis	1,000 —	42,680 —
			3. Understöd och kostnader för fattiga utom inrättningen.		
			{ För i staden och å landsbygden utackorderade, förslagsvis	70,000 —	
			{ I särskilda inrättningar intagna, förslagsvis	7,000 —	
			{ Sjukvård, d:o	9,000 —	
			{ Kostnader för sinnesrubbade personer, intagna å andra dårvårdsanstalter, förslagsvis	22,000 —	
			{ Läkemedel, förslagsvis	8,000 —	
		c	{ Direkta understöd:		
			{ a) åt personer ovillkorligen berättigade till fattigvård, förslagsvis	30,000: —	
			{ b) åtnödstälda, hvilka icke ega ovillkorlig rätt till fattigvård, förslagsvis	20,000: —	
				50,000 —	166,000 —
			Transport	—	2,783,323 11

		Transport	--	2,783,323	11
		4. Diverse.			
	c	Begravningskostnader, förslagsvis	1,000		
		Expenser, förslagsvis	1,000		
	d	Oförutsedda utgifter, förslagsvis .	2,000	4,000	
		— <i>Emk 330,020:</i> — —			
		IX. Undervisningsväsendet.			
		1. Navigationsskolan.			
S. F. besl. $\frac{9}{6}$ 1900 Enl. kontrakt	b	Hyra	3,000		
	c	Ved, förslagsvis	600	3,600	
		2. Handverksskolorna.			
K. Kung. $\frac{25}{11}$ 1885	b	Anslag för högre handverksskolorna	26,866		
S. F. besl. $\frac{17}{10}$ 1899	b	Anslag för lägre d:o	25,370		
		Förberedande yrkesskolan för gossar:			
		1 Lärare i matematiska ämnen på svenska afdelningen	4,200:—		
		förhöjning för 5 års tjänst fr. $\frac{1}{9}$ 1904	200:—		
		1 Lärare i matematiska ämnen på finska afdelningen	4,200:—		
		förhöjning för 5 års tjänst fr. $\frac{1}{10}$ 1904	150:—		
D:o $\frac{20}{11}$ och $\frac{20}{11}$ 1900	b	1 Lärare i frihandsteckning	3,000:—		
		1 Verkmästare i träbearbetning	3,300:—		
		förhöjning för 5 års tjänst fr. $\frac{1}{9}$ 1904	100:—		
D:o samt $\frac{19}{12}$ 1901	b	1 D:o i metallbearbetning	2,700:—		
		förhöjning för 5 års tjänst fr. $\frac{1}{9}$ 1904	100:—		
D:o $\frac{25}{9}$ och $\frac{20}{11}$ 1900	b	1 Föreståndare	1,500:—		
		Transport	19,450:—	52,236	11
				2,790,923	11

		Transport 19,450: —	52,236 —	2,790,923 11	
	c	Arvode åt timlärare, 44 veckotimmar å 150 mark	6,600: —		
		Arvoden åt biträdande verkmästare	3,600: —		
		Vaktmästare	900: —		
		Arbetsmaterial för verk- staden	1,500: —		
		Verkstadsremont och komplettering	500: —		
		Bibliotek, tidskrifter och expenser	500: —		
		Hyra för verkstadsloka- len	2,000: —		
		Värme och belysning	1,200: —	36,250 —	
					88,486 —
			3. Handelsläroverk.		
	c	Anslag för ett svenskt-finskt han- delsläroverk med skyldighet att emottaga minst 10 frielever från Helsingfors	4,000 —		
		Anslag för förberedande klass vid d:o med skyldighet att emot- taga minst 15 frielever från Helsingfors	2,000 —		
		Anslag för ett finskt handels- läroverk med skyldighet att emottaga minst 5 frielever från Helsingfors	4,000 —	10,000 —	
		4. Uppfostringsanstalt för ande- svaga barn.			
S. F. besl. 11/10 1898	b	Anslag att utgå med 300 mk för hvarje i Berttula anstalt för andesvaga barn intagen frielever från Helsingfors, dock till sam- manlagdt belopp af högst	— —	4,500 —	
		Transport	— —	2,893,909 11	

			Transport	—	2,893,909	11
		5. Folkskolorna.				
		<i>a) Aflöningar.</i>				
1886 års stat S. F. besl. ¹² / ₁₂ 1899	} b	16 Lärare, lön à	2,400: —			
		förhöjning för 15 års tjänst à	1,200: —	57,600	—	
		17 Lärare, lön à	2,400: —			
		förhöjning för 10 års tjänst à	960: —	57,120	—	
D.o ²¹ / ₁₂ 1889	} b & c	11 Lärare, lön à	2,400: —			
		förhöjning för 5 års tjänst à	480: —	31,680	—	
		19 Lärare, lön à	2,400: —	45,600	—	
		8 Lärare, arvode à	2,400: —	19,200	—	
1886 års stat	} b	2 Lärarebiträden, ar- vode à	1,400: —	2,800	—	
		1 Lärarebiträde, ar- vode	1,400: —			
		personelt anslag	100: —	1,500	—	
1886 års stat S. F. besl. ¹² / ₁₂ 1899	} b	1 Lärare i grekisk-rysk troslära, arvode		800	—	
		10 Lärarinnor, lön à	2,000: —			
		förhöjning för 25 års tjänst à	1,000: —	30,000	—	
		6 Lärarinnor, lön à	2,000: —			
		förhöjning för 20 års tjänst à	800: —	16,800	—	
		18 Lärarinnor, lön à	2,000: —			
		förhöjning för 15 års tjänst à	600: —	46,800	—	
		8 Lärarinnor, lön à	2,000: —			
		förhöjning för 10 års tjänst à	400: —	19,200	—	
		7 Lärarinnor, lön à	2,000: —			
förhöjning för 5 års tjänst à	200: —	15,400	—			
		Transport	344,500	—	2,893,909	11

		Transport	344,500	2,893,909	11
1886 års stat S. F. besl. ¹² / ₁₂ 1899	} b	2 Lärarinnor lön, med afdrag af rumhyra å förhöjning för 10 års tjenst å	1,700: — 400: —	4,200	
		9 Lärarinnor, lön å . förhöjning för 25 års tjenst å	1,700: — 850: —	22,950	
		3 Lärarinnor, lön å . förhöjning för 20 års tjenst å	1,700: — 680: —	7,140	
		10 Lärarinnor, lön å . förhöjning för 15 års tjenst å	1,700: — 510: —	22,100	
		13 Lärarinnor, lön å . förhöjning för 10 års tjenst å	1,700: — 340: —	26,520	
		17 Lärarinnor, lön å . förhöjning för 5 års tjenst å	1,700: — 170: —	31,790	
		7 Lärarinnor, lön å .	2,000: —	14,000	
		25 Lärarinnor, lön å .	1,700: —	42,500	
		10 Lärarinnor, arvode å	2,000: —	20,000	
		5 Lärarinnor, arvode å	1,700: —	8,500	
		2 Lärarinnor i för- beredande skolor, ar- vode å	2,000: —	4,000	
		Timlärare i slöjd		4,350	
		Timlärare och lärarinnor i sång .		1,500	
Timlärarinnor i gymnastik . . .		5,600			
1886 års stat S. F. besl. ²⁷ / ₁₂ 1888 D:o ²⁸ / ₁₂ 1899 D:o ²⁰ / ₁₀ 1903 1886 års stat	} b	c Vikarier och sannolikt ökad lärare- personal under höstterminen, förslagsvis		8,000	
		Inspektor		7,000	
		b Biträde vid inspektorskansliet .		1,200	
		b Ekonom		5,000	
1886 års stat S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1886 D:o ²⁹ / ₁₂ 1890 D:o ²⁹ / ₁₂ 1892 D:o ²⁸ / ₁₂ 1896 D:o ¹⁹ / ₁₂ 1899	} b	b Sekreterare i direktionen . . .		1,200	
		7 Vaktmästare å	1,000: —	7,000	
Transport			589,050	2,893,909	11

			Transport	589,050	—	2,893,909	11	
S. F. besl. 28/12 1886	b & c	}	1 Gårdsdräng jemte fritt rum, ved och lyse	900	—			
			2 Gårdsdrängar jemte d:o d:o å	840:—	1,680	—		
D:o 28/12 1886	b	}	2 Gårdsdrängar å . . .	780:—	1,560	—		
D:o 29/12 1891								
D:o 27/12 1902								
	c	}	Arvode för 11 förestån- dare och förestånda- rinnor å	400:—	4,400	—		
				D:o åt 4 d:o d:o å . . .	350:—	1,400	—	
			Arvodet för undervisningen å folk- skolornas fortsättningsklasser .	3,000	—	601,990	—	
			<i>Öfriga kostnader.</i>					
	c	}	Hyrer för skollokaler, förslagsvis	27,000	—			
				Undervisningsmaterial, förslagsvis	12,000	—		
				Material för handarbeten och skol- kök, förslagsvis	10,000	—		
				Ny skolmöbel och reparation af gammal, förslagsvis	9,000	—		
				Ved och vedhuggning, förslagsvis,	28,000	—		
				Belysning, förslagsvis	23,000	—		
				Till beklädnadshjelp åt fattiga elever, hemmahörande i staden, förslagsvis	10,000	—		
	c	}	Renhållning, förslagsvis	16,000	—			
				Underhåll och reparationskostna- der för skolornas gårdar och lo- kaler, förslagsvis	24,000	—		
K. Förordn. 5/8 1886	b		Bidrag till pensionering af landets folkskollä- rarepersonal: för 65 lärare å 50 mk	3,250:—				
			för 145 lärarinnor å 37: 50	5,437: 50	8,687 50			
	c & d		Annonser, blanketter, annat tryck och oförutsedda utgifter, för- slagsvis	3,500	—	171,187 50		
			— Fmk 771,177: 50 —					
			Transport	—	—	3,667,086	61	

		Transport		—	—	3,667,086/61			
6. Folkbibliotek och läsesalar.									
1886 års stat	S. F. besl.	3/4	1889	} b	1 Bibliotekarie	3,600	—		
D:o					21/12	1889	} b & c	1 Första amanuens (Sv. afd.)	1,500
D:o	27/12	1895	} b	personelt tillskott	300	—			
D:o	29/12	1899		} b	1 Förste amanuens å läsesalen	1,500	—		
D:o	27/12	1895	} b		1 D:o d:o (Finska afd.)	1,200	—		
D:o	19/12	1901		} b	1 Andra amanuens (Sv. afd.)	1,200	—		
D:o	21/12	1889	} b		personelt tillskott	300	—		
D:o	28/12	1891		} b	1 Andra amanuens (Sv. afd.)	1,200	—		
D:o	29/12	1896	} b		1 D:o d:o (Finska afd.)	900	—		
D:o	19/12	1901		} c	1 D:o d:o (Läsesalen)	900	—		
D:o	29/12	1900	} c		2 Extra d:o å	550	—		
D:o	19/12	1901		} b	1 Vaktmästare jemte fri bostad och ved	900	—		
D:o	29/12	1900	} b		1 Vaktmästarebiträde	600	—		
D:o	19/12	1901		} b	1 Gårdskarll, jemte fri bostad och ved	300	—		
D:o	29/12	1900	} c		1 Städerska, jemte fri bostad och ved	600	—		
1886 års stat	S. F. besl.	20/12		1888	} b	1 Föreståndare för Tölö filial jemte fri bostad, ved och lyse	300	—	
D:o			20/12			1888	} b	1 Föreståndare för filialen vid Fabriksgatan N:o 36 jemte fri bostad, ved och lyse	200
D:o	29/12	1891	} b	1 Föreståndare för filialen i Sörnäs, arvode	1,500	—			
D:o	20/12	1887		} b	1 Vaktmästare vid Sörnäs filial, jemte bostad, ved och lyse	720	—		
D:o	27/12	1895	} b		2 Städerskor vid filialerna, jemte bostad ved och lyse å 100 mk Hyra för filiallokalerna	200	—		
D:o	19/12	1896		} b	Böcker, tidskrifter och tidningar jemte inbindning, förslagsvis	12,700	—		
D:o	22/12	1898	} b		Ved och belysning, förslagsvis	7,000	—		
D:o	26/6	1899		} c	Brandstodsafgifter, förslagsvis	230	—		
			} c*		Nya bokhyllor till hufvudbiblioteket och Tölö filial, förslagsvis	800	—		
				} c & d	Diverse samt oförutsedda utgifter, förslagsvis	3,000	—		
Transport							—	—	3,715,216/61

		Transport	—	—	3,715,216 61
		7. Asyler för vanartade barn.			
S. F. besl. $\frac{29}{15}$ / $\frac{12}{10}$ 1899 D:o $\frac{15}{10}$ 1901	} b	Uppfostringsanstalten i Sibbo: Kostnader, förslagsvis	7,975	—	
		Uppfostringsanstalten i Nummis: Kostnader, förslagsvis	6,946	—	
		Uppfostringsanstalten i Lojo: Kostnader, förslagsvis	7,331	—	
		Uppfostringsanstalten i Wånå: Kostnader, förslagsvis	8,850	—	
		För enskild utackordering, förslagsvis	3,000	—	
		Läkarearvode för besigtning, d:o	100	—	
	c	Anläggande och underhåll af en uppfostringsanstalt för svenska talande gossar	3,316	67	37,519 17
		— Fmk 965,412: 67 —			
		X. Staden åliggande allmänna onera.			
		1. Skjutshållning.			
Guv. resol. $\frac{21}{23}$ / $\frac{6}{1}$ 1896 Kontrakt $\frac{23}{1}$ 1902	} b	Entreprenad, 6 hästar, förslagsvis	—	—	1,950 —
		2. Kronoutlagor.			
Resol. på städ. besv. $\frac{19}{12}$ 1757 § 58 K. S:ns res. $\frac{13}{5}$ 1899	} b	Boskapspenningar och utsädesafgift	—	—	54 96
		3. Inkvarteringen.			
Inkvart. regl. $\frac{19}{11}$ / $\frac{1}{3}$ 1876 S. F. besl. $\frac{11}{3}$ 1879	} b	Inkvarteringskostnader, förslagsvis	—	—	206,233 28
		4. Inkvarteringsnämnden.			
1886 års stat	} b	1 Ordförande	2,000	—	
		1 Sekreterare	1,600	—	
		1 Kvartermästare	2,000	—	
		1 Translater	1,000	—	
		1 Vaktmästare	800	—	
		Transport	7,400	—	3,960,974 02

			Transport	7,400	3,960,974 02
	<i>c & d</i>	Expenser och oförutsedda utgifter, förslagsvis		600	8,000
		— Fmk 216,238: 24 —			
		XI. Vattenledningen.			
		1. Förvaltning och drift.			
1886 års stat S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888 D:o ¹⁰ / ₁₂ 1892 D:o ²⁹ / ₃ 1892	<i>c</i>	1 Vattenledningsingeniör, lön	8,000: —		
		förhöjning för 10 års tjänst	1,600: —		
D:o ⁵ / ₁₂ 1887	<i>b</i>	resemedel, personelt	400: —	10,000	
D:o ²¹ / ₁₂ 1900	<i>b</i>	1 Assistent, lön		4,800	
D:o ²⁹ / ₁₂ 1890 D:o ¹⁸ / ₁₂ 1892 D:o ²¹ / ₁₂ 1897	<i>b</i>	1 Bokhållare	3,000: —		
		förhöjning för 10 års tjänst	600: —	3,600	
D:o ²⁹ / ₁₂ 1890	<i>b & c</i>	1 Verkmästare, jemte fri bostad och ved		1,800	
D:o ¹⁹ / ₁₂ 1899	<i>b</i>	1 Öfvermaskinist, jemte fri bostad och ved		2,700	
1886 års stat S. F. besl. ¹⁹ / ₁₂ 1899	<i>b</i>	1 Förste maskinist, jemte fri bostad och ved		1,800	
1886 års stat S. F. besl. ¹⁹ / ₁₂ 1899	<i>b</i>	1 Andre maskinist, jemte fri bostad och ved		1,500	
D:o ¹⁹ / ₁₂ 1899	<i>b</i>	1 Putsare, jemte fri bostad och ved		1,000	
D:o ²¹ / ₁₂ 1889 D:o ²⁹ / ₁₂ 1891	<i>b & c</i>	1 Reservoirvakt, jemte fri bostad och ved		500	
		Driftkostnad för pumpverket, förslagsvis		6,000	
		D:o för filterna, förslagsvis		12,000	
	<i>c</i>	Afläsning och kontroll af vattenmätare, förslagsvis		8,000	
		Mätningar och undersökningar för utvidgningar, förslagsvis		1,500	
		Brandförsäkringspremier, förslagsvis		1,200	
Enligt kontrakt	<i>b</i>	Arrende för skyddsområde invid Vanda å		350	
			Transport	56,750	3,968,974 02

K. S:ns resol. $\frac{7}{6}$ 1895 Kontrakt $\frac{2}{6}$ 1895 Enl. kontrakt	} b	Transport	56,750	3,968,974 02					
		} b & c	Arrende för Broholmen i Gammelstaden		600				
			} c		Hyra för vattenledningskontorets lokal, jemte städning och belysning, förslagsvis	2,000			
					Expenser, förslagsvis	2,500			
					Utskylder till Helsinge kommun, förslagsvis	800			
					} c	Kostnader för distribuering och indrifning af debetsedlar och räkningar, förslagsvis	700		
						Kostnader för hästhoarnes skötsel, förslagsvis	2,700		
						Kostnader för privata anslutningar och uppsättningar af vattenmätare, förslagsvis	95,000		
					2. Underhåll och remont.				
					} c*	} c	Betonering af filtret N:o III, eventuellt	5,700	
Nyläggning af taket i den äldre vattenborgen, $\frac{1}{3}$ af hela ytan	5,000								
Öfrig remont och underhåll af vattenledningens byggnader, hägnader, dammar, maskiner och rörnät, förslagsvis	22,000								
		Reparation och justering af vattenmätare, förslagsvis	3,500	36,200					
3. Utsträckning af rörnätet och inköp af vattenmätare.									
} c*	} c	Vattenledning under Bergmangatan från Skepparegatan till N:o 33	4,500						
		D:o under Skepparegatan från N:o 35 till N:o 39	12,900						
		D:o under Skepparegatan från N:o 39 till Båtsmansgatan (rör-ombyte)	6,700						
		Transport	24,100	4,166,224 02					

	Transport	24,100	4,166,224 02
c*	Vattenledning under Skarpskyttegatan från Högbergsgatan till Kaserngatan	8,000	
	D:o under Alberts-, Stora Roberts-, Stenhuggare- och Rödbergsgatorna, från Boulevardstull Styrmansgatan (delvis rör-ombyte)	22,600	
	D:o under Väfvaregatan, från Sjömans- till Båtsmansgatan	2,600	
	D:o till villorna N:ris 9, 10 & 11 i Djurgården	10,400	
	D:o under Ö. Chausseen från folkskolan å Vallgård till villorna N:ris 1 a och 3	15,700	
	D:o under Petersgatan från Jungfrustigen till Kaptensgatan	13,400	
	D:o under Skepparegatan från Peters- till Hafsgatan	8,300	
	D:o under femte linien från Karls-gatan till N:o 10 vid Porthans-gatan	10,300	
	D:o under Svalbo- och Tunnbindaregatorna från Söderviksgatan till N:o 4	11,900	
	D:o under Vestra Hamngatan och Maringatan från N:o 7 till N:o 16	11,300	
	D:o under Skeppsredaregatan från N:o 5 till Kaptensgatan	3,400	
	D:o under Malm- och S. Jernväsgatorna från adr. N:o 30 till Lappviksgatan	9,300	
	D:o under Nikolaigatan och Brobergsterrassen från Gengatan till adr. N:o 16	5,900	
	Inköp af vattenmätare	8,000	165,200
	Transport	—	4,331,424 02

		Transport	—	4,331,424 02
		4. Diverse.		
	c*	Afstängningskranar och brandposter å rörnätet	2,000	
		Fortsatta försök med vattenledningsvattnets renande	5,000	7,000
		— Fmk 369,450: — —		
		XII. Saluhallarna.		
		1. Saluhallen å Strandtorget.		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₀ 1899	b	1 Uppsyningsman, lön 1,200: — beklädnadshjelp . . . 150: —	1,350	
	c	1 Dräng, lön	1,080	
	c	Belysning, förslagsvis	3,300	
	c	Diverse omkostnader	420	6,150
		2. Saluhallen å Sandvikstorget.		
	c	1 Uppsyningsman, lön 1,200: — beklädnadshjelp . . . 150: —	1,350	
		Renhållning, förslagsvis	600	
		Belysning, förslagsvis	3,100	
		Diverse omkostnader	350	
	c*	Installation af gasbelysning	2,500	7,900
		— Fmk 14,050: — —		
		XIII. Stadens jordlägenheter.		
	c	Gumtäckt, förvaltningskostnader m. m., förslagsvis	7,000	
		Mejlans, utskylder m. m., förslagsvis	400	7,400
		— Fmk 7,400: — —		
		Transport	—	4,359,874 02

		Transport	—	4,359,874.02
		XIV. Allmänna arbeten.		
		1. Byggnader och lägenheter.		
		<i>Remont och underhåll.</i>		
	c	Snötransport m. m. från stadens gårdar	4,300	—
	c*	Remont i Maria sjukhus	8,400	—
	c*	D:o af badhuset i Brunnsparken	2,500	—
	b*	Inredning af lokaler för Helsevårdsnämnden m. fl. embetsverk i Tullhusets vid V. Kajen öfra våning	35,500	—
	b*	Inredning af saluhallar i Tullhusets vid V. Kajen nedra våning	24,500	—
	c*	Inredning af lokal för Arbetsförmedlingsbyrån i gamla Packhuset vid Alexandersgatan	4,100	—
	c*	Uppställning af en varuhiss i Tullhusets å Skatudden packhusafdelning	5,050	—
	c*	Remont af kvarnen i Gammelstaden	2,300	—
	c*	Ändring och remont af polisvaktkontoret i Gammelstaden	700	—
	c	Diverse reparationer	30,000	—
				117,350
		<i>Nybyggnader.</i>		
	c*	Varuskjul å Myntkajen	100,000	—
	c*	Tillbyggnad till Drätselkontorets lokal, tillskottsanslag	17,600	—
	c*	För nytt folkskolehus	100,000	—
	c*	Uthus af sten å tull- och packhusgården vid Vestra kajen	7,000	—
		— Fmk 309,950: — —		224,600
		2. Gator och allmänna platser.		
		<i>Remont och underhåll.</i>		
	c*	Stensättning med I:ma nubbsten i asfalt af stadens andel af V. Kajen från N. Magasinsgatan till och med adr. N:o 6	22,900	—
		Transport	22,900	4,701,824.02

S. F. besl. 18/6 1903

		Transport	22,900	4,701,824	02
	c*	Stensättning med I:a nubbsten i asfalt af stadens andel af Ö. Henriksgatan från Alexanders- till Gasverksgatan	23,600		
		D:o med d:o af stadens andel af en 10 met. bred körbana å Senatstorget utmed kyrkoterassens södra gräns	8,700		
		Gångbana af I:a nubbsten diagonalt öfver Kaserntorget från S.O. till N.V.	6,750		
		Ombyggnad och remont af särskilda barrierer längs staden tillhöriga gatuandelar	12,600		
		Remont af brolocket å Långa bron	3,400		
	c	Diverse reparationer	12,000	89,950	
		<i>Nyanläggningar.</i>			
	c*	Stensättning med fältsten och II:a nubbsten af särskilda ytor å Myntkajen	17,800		
		Anläggning af ett järnvägsspår längs det vestra Varuskjulet å Myntkajen	1,400		
		Beläggning med fältsten eller cement-makadam af stadens andel af Lotsgatan utmed de osålda tomterna N:ris 12, 14 och 16	1,900		
		Makadamisering af stadens andel af Köpmansgatan utmed de osålda tomterna N:ris 8 och 10	1,200		
		Beläggning med fältsten eller cement-makadam af stadens andel af Fabriks-gatan mellan Jungfrustigen och Skepparegatan	11,700		
		D:o med d:o eller d:o af stadens andel af Kaptensgatan utmed kv. 127	2,700		
		D:o med d:o eller d:o af stadens andel af Jungfrustigen utmed tomterna adr. N:ris 8 och 10	2,200		
		Transport	38,900	4,791,774	02

	Transport	38,900 —	4,791,774 02
	Beläggning med fältsten eller cement-makadam af Sandvikstorgets norra del	8,800 —	
	Planering af Maringatan	53,100 —	
	D:o af Skatuddsgatans norra ända	6,000 —	
	D:o af Petersgatan mellan Jungfrustigen och Kaptensgatan . .	23,100 —	
	D:o af Skeppsredaregatan från tomt N:o 5 till Kaptensgatan	3,500 —	
	D:o af Skepparegatan mellan Peters- och Hafsgatorna	13,700 —	
	D:o af S. Järnvägsgatan mellan Malm- och Lappviksgatorna .	16,300 —	
c*	D:o af Brobergsterrassen utmed södra och vestra delen af kv. N:o 140	38,800 —	
	Utvidgning af Broholmsgatan utmed tomterna N:ris 3 och 5 i kv. N:o 300	14,100 —	
	Planering af Tavastgatan mellan Ö. Chausseen och 2:dra linien .	4,100 —	
	D:o af Portansgatan mellan 2:dra och 5:te linien	24,300 —	
	D:o af återstående hälften af Lönnrotsgatan från 2:dra linien till adr. N:o 8	10,000 —	
	D:o af återstående hälften af 2:dra linien utmed kv. N:o 301 b	6,400 —	
	D:o af Sörnäs strandväg	11,000 —	
	D:o af Tunnbindaregatan	32,300 —	299,500 —
	— Fmk 389,450: — —		
	3. Kanaler och afloppsdikey.		
	<i>Remont och underhåll.</i>		
c	Diverse underhåll	15,000 —	
c*	Kompletteringsarbeten	3,000 —	18,000 —
	Transport	—	5,109,274 02

		Transport	—	—	5,109,274 02	
		<i>Nyanläggningar.</i>				
	c*	Kanal under Maringatan	9,100	—		
		D:o under Petersgatan från adr. N:o 12 till Jungfrusti- gen och från N:o 14 till Kap- tensgatan	9,900	—		
		D:o under Skeppsredaregatan från adr. N:o 7 till Kaptensgatan . .	3,000	—		
		D:o under Skepparegatan fr. Peters- till Hafsgatan och Hafshamnen	9,400	—		
		D:o under S. Järnvägsgatan från Malmgatan till kanalen under Lappviksgatan	5,600	—		
		D:o under Brobergsterrassen från adr. N:o 16 till kanalen under Nikolaigatan	6,300	—		
		D:o under Porthansgatan mellan adr. N:o 8 och 5:te linien . . .	2,500	—		
		D:o under Tunnbindaregatan från Svalbogatan till adr. N:o 4 . . .	5,800	—		
		b*	D:o under Hafsgatan från adr. N:o 13 till Skepparegatan och från adr. N:o 7 till Kaptensgatan . .	8,800	—	
		c*	Förlängning af kanalen under Kronbergsgatan	2,500	—	
	D:o af d:o under Neckensgränd . .		2,800	—		
		D:o af d:o under Sörnäs strand- väg	13,600	—	79,300	
		— Fmk 97,300: — —				
		4. Vägar.				
		<i>Remont och underhåll.</i>				
	c	Diverse reparationer	—	—	10,000	
		5. Chausseer.				
		<i>Remont och underhåll.</i>				
	c	Diverse reparationer	—	—	15,000	
		Transport	—	—	5,213,574 02	

S. F. besl. 26/5 1903

		Transport	—	5,213,574 02
		6. Hamnar.		
		<i>Remont och underhåll.</i>		
c	{	Diverse reparationer	15,000	
		Nedfartsbroar till isarna jämte stängsel vid kajerna	3,000	
c*	{	Upprensning af Tölö viken	25,000	
		Förlängning af båtbyggarna i norra hamnen	1,000	44,000
		<i>Nyanläggningar.</i>		
	{	1 st. flottboj i Södra hamnen	750	
c*		Utvidgning af Sandviks norra kajen	137,000	
		Förtöjningsringar i Sandviks och Sörnäs hamnar	1,400	139,150
		— Fmk 183,150: — —		
		7. Planteringar.		
		<i>a) Remont och underhåll.</i>		
c	{	Underhåll af planteringar och trädskolor	54,000	
		D:o af hägnader	2,000	
c*	{	Jordberedning för stadsplanterin- garna	2,500	58,500
		<i>b) Nyanläggningar.</i>		
	{	Planeringsarbeten i Brunnsparken	10,000	
		D:o å idrottsplanen i Djurgården	10,000	
c*		Anordnande af en plantering vid Konstantinsgatans afslutning	300	
		Anordnande af kalkbanor	1,100	21,400
		— Fmk 79,900 — —		
		8. Renhållningsväsendet.		
		<i>Remont och underhåll.</i>		
c	{	Underhåll af afstjälpningsplatser och bryggor	2,800	
		Vakters aflöning	5,200	
		Renhållning af latriner och pissoirer	12,000	
		Remont af d:o d:o	2,000	
		Transport	22,000	5,476,624 02

		Transport	22,000	—	5,476,624	02
		Renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar m. m.	49,000	—		
		Bevattning af stadens centrala gator	10,000	—		
	c	Renhållning af chausseerna . . .	20,000	—		
		D:o af d:o i Brunnsparken . . .	1,000	—		
		D:o af vägar	7,000	—		
		D:o af båthamnar	700	—		
		Rengöring af isarna	1,500	—	111,200	—
		9. Arbetsredskap.				
	c*	Inköp af tvänne bevattningsvagnar	2,000	—		
	c	Diverse inköp och remont . . .	7,000	—	9,000	—
		10. Diverse.				
	c	Underhåll af klappbryggor, vedmätt, lyktstolpar m. m.	—	—	6,000	—
		— <i>Fmk 1,242,950.</i> — —				
		XV. Pensioner.				
Mag. besl.	¹⁸ / ₂	1863	b	Magistratssekreteraredottern M. K. Wirzenius	266	67
D:o	³⁰ / ₁₀	1867	b	Stadsfiskalsenkan I. C. Winter	300	—
S. F. besl.	⁹ / ₂	1875	b	Rådmannen H. L. Crohns tre barn	600	—
D:o	²⁹ / ₂	1888	b	Förre fångnekten Jakob Stark	240	—
D:o	³ / ₁₂	1889	b	D:o d:o Abraham Frisk	180	—
D:o	⁸ / ₉	1890	b	D:o sprutmästaren M. Henelius	800	—
D:o	² / ₁₂	1890	b	D:o stadsträdgårdsmästaren L. A. Jernström	500	—
D:o	⁹ / ₅	1893	b	D:o ordningsmannen vid brandverket I. Rönneberg	400	—
D:o	¹⁶ / ₅	1893	b	D:o extra stadsfogden Moses Lindberg	400	—
D:o	¹⁶ / ₃	1893	b	Auktionskassörsenkan Fredrika Wilhelmina Lindman	240	—
D:o	⁹ / ₁₀	1893	b	Brandkonstapelsenkan Gustava Hokkanen	120	—
D:o	⁹ / ₁₀	1893	b	Drätselkammarsekreteraren O. Ehrströms enka och 2 minderåriga barn	959	37
				Transport	5,006	04
					5,602,824	02

			Transport	5,006 04	5,602,824 02
S. F. besl.	7/11 1893	b	Stadsfiskalsenkan Albertina Meller	200 —	
D:o	27/11 1892	b	Byggmästaren M. L. Lindblad	300 —	
D:o	10/5 1899	b	Vaktmästaredottern Erika Alexandra Rosenström	120 —	
D:o	10/11 1895	b	Skogsvaktareenkan Maria Eriksson	120 —	
D:o	3/12 1895	b	Stadsbetjentsenkan E. J. Tång	120 —	
D:o	20/10 1896	b	Realskolevaktmästaren F. M. Lindqvist	300 —	
D:o	27/9 1898	b	Folkbiblioteksvaktmästaren K. E. Borg	120 —	
D:o	10/5 1899	b	Tillsyningskvinnan vid fattigvården Emilia Grönstrand	240 —	
D:o	5/9 1899	b	Hamnkonstapelsenkan Eva Gustava Lönnqvist	120 —	
D:o	17/9 1901	b	Folkskoleinspektorn Viktor Öhberg	6,000 —	
D:o	17/12 1901	b	Uppfostringsbidrag åt afl. härads höfdingen B. Stenius 3 omvändiga barn	461 —	
D:o	22/4 1902	b	Hamnvaktmästareenkan Eva Hagman	144 —	
D:o	20/5 1903	b	Stadsbetjentsenkan Adolfinia Vilhelmina Fagerholm	120 —	
D:o	20/1 1903	b	Sprutmästareenkan Sofia Nyström och hennes minderåriga barn	600 —	13,971 04
			— Fmk 13,971: 04 —		
XVI. Diverse utgifter.					
S. F. besl.	9/10 1875	b	För revision af stadens räkenskaper	4,100 —	
D:o	14/1 1902	b	För inventering af stadens lös-egendom	800 —	
			Bränsle, förslagsvis	11,000 —	
			Belysning, inclusive illuminationer, förslagsvis	8,000 —	
		c	För stormvarningstelegram, förslagsvis	250 —	
			Brandstodsafgifter, förslagsvis	12,000 —	
D:o	21/12 1897	b	Anslag åt mantalsskrifvaren	3,000 —	
D:o	29/12 1890	b	Anslag för byggnadsinspektör	2,400 —	
D:o	20/12 1893				
			Transport	41,550 —	5,616,795 06

		Transport	41,550	—	5,616,795	06
S. F. besl. ¹⁰ / ₆ 1890 D:o ²⁰ / ₁₂ 1899	}	b Arvode åt en elektrotekniker . . .	1,500	—		
Fiskeristadgan för H:fors ¹ / ₂ 1890 S. F. besl. ²¹ / ₁₃ 1897		}	b { Arvode åt 2:ne fiskeritillsynings- män, förslagsvis	600	—	
			c { För öfvervakande af virkesflott- ningen i stadens hamnområde . . .	150	—	
		c Arvode åt en gårdsekonom	1,800	—		
D:o ²⁸ / ₁₀ 1895	}	b { För uppsigt öfver varu- skjulen . . . . . 1,200: —				
			c { Diverse kostnader för d:o . . . . . 300: —	1,500	—	
D:o ²¹ / ₁₂ 1898	}	b Utskrifning af vallängden jemte register dertill	1,400	—		
			c { Anslag till juridiskt biträde åt obemedlade	2,500	—	
		c { Anslag till Fängelseföreningens skyddsherberge	600	—		
D:o ²⁰ / ₅ 1903	}	b D:o till d:o för kvinnliga frigifna fångar	600	—		
1886 års stat S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1876		}	b & c 2 politiekarlar jemte fri bostad, arvode å 600: —	1,200	—	
			c* Inköp af 2 st. gatunor- malur . . . . . 1,150: —			
		c Underhåll af normalur 1,450: —	2,600	—		
	}	c { Inventarier till särskilda stadens hus, remont och komplettering, förslagsvis	7,500	—		
D:o ²⁰ / ₁₀ 1897		}	b { Telefonafgifter, förslagsvis	4,500	—	
			c { Anslag för isobservationer, för- slagsvis	600	—	
		c För kontroll öfver efterlefnad af förordningen angående hund- skatten	500	—		
D:o ¹⁰ / ₁₂ 1899	}	b Signalering af middagstimmen . . .	300	—		
			c Afkortning och restitution å ut- taxerade medel och andra in- komster, förslagsvis	30,000	—	
		d För oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande	90,000	—	189,400	—
		— Fmk 189,400: —				
		Summa Fmk	—	—	5,806,195	06

		Inkomster.			
	Bolstaxten utgöfver Inkomstens beskaf- fenhet enligt 58 § i kommunalförfen.	<i>a</i>	Disponibel behållning från före- gående år	—	560,000
			I. Räntor.		
		<i>c</i>	Å vattenledningslåneobligationer, förslagsvis	16,000	
Chaussée oblig. reglem. 26/1 1865 § 4.		<i>c</i>	Å chaussée-obligationer, förslags- vis	2,000	
		<i>b</i>	Å tomtlösen, förslagsvis	90,000	
Enl. donat. urkunderna		<i>b</i>	Å donationsfonder, hvilkas räntor tillfalla staden, förslagsvis . . .	15,000	
		<i>c</i>	Diverse räntor och dividender, förslagsvis	210,000	
		<i>c</i>	Å Belysningsverkets förskotter . .	8,500	341,500
			II. Tomtlösen.		
S. F. besl. 9/3 1893		<i>b</i>	Försäljning af tomter och amor- tering å köpeskillingen för för- sålda tomter, förslagsvis	—	250,000
			III. Stadens fasta egendom.		
K. S:s res. 12/1 1879		<i>b</i>	1. Räntor från donerade hemman.		
			Förslagsvis	—	1,800
			2. Stadens afhyta område.		
Kongl. försäkr. 23/2 1789 § 1 o. 4.		<i>b</i>	Arrenden för byggnader och lä- genheter	160,000	
K. Förordn. 9/12 1873 § 6		<i>b</i>	Arrenden från Brunnsparksområ- det, förslagsvis	15,000	
Enl. inlösningvilkoren			Transport	175,000	1,153,300

		Transport	175,000	1,153,300
Enl. kontrakt K. S:s utsl. ^{11/11} 1884 S. F. besl. ^{29/10} 1888	b	Arrenden från Societetshuset . . .	44,800	
		Hyra för försäljningsplatser å tor- gen, förslagsvis	30,000	
Enl. kontrakt	b	Polisens embetslokaler o. stalligår- darna nr:is 22 och 24 vid Alexan- dersgatan samt i Gammelstaden	16,100	
		Hyra för lokaler i gården N:o 3 vid Sofiegatan, förslagsvis . . .	2,000	
		Hyra för lokaler i gården N:o 6 vid Bergmansgatan	6,400	
		Diverse hyror, förslagsvis	7,000	
		Hyra för bodar och diskar, för- slagsvis	4,500	
		Hyra för stånd i Saluhallarna, förslagsvis	56,000	
D:o d:o	c	Simhusafgifter, förslagsvis	1,000	
		Fiskevattensafgifter, förslagsvis .	1,500	
		Hötägt och mulbetesafgifter, för- slagsvis	150	
		Tillfälliga arrenden och planhyror, förslagsvis	18,000	362,450
3. Stadens jordlägenheter.				
Enl. kontrakt	b	Grejus, arrende, förslagsvis . . .	2,400	
		Gumtäckt, d:o d:o	27,000	
		Mejlans, d:o d:o	6,000	
		Reimars d:o d:o	150	35,550
— Fmk 399,800: — —				
IV. Tomtören.				
	b	Förslagsvis	—	2,700
V. Inkomstgivande rättig- heter.				
K. Förordn. ^{21/12} 1877 K. kung. af s. d.	c	Tolag för till Helsingfors desti- nerade varor, förslagsvis	200,000	
		Transport	200,000	1,554,000

		Transport	200,000	1,554,000
K. kung. af $\frac{1}{10}$ 1881 K. S:ns skrivf. $\frac{17}{4}$ 1883	c	Tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad, förslagsvis	8,000	
Trafiktaxan $\frac{10}{4}$ 1888 D:o d:o	c	Trafikafgifter, förslagsvis	450,000	
S. F. besl. $\frac{1}{6}$ 1876	c	Mätningsafgifter, förslagsvis	1,500	
	c	Magasinshyra, förslagsvis	3,000	
	c	Hamnafgifter, förslagsvis	200,000	
Trafiktaxan $\frac{10}{4}$ 1888	c	Broafgifter, förslagsvis	8,000	
	c	Lyftkransafgifter, förslagsvis	800	
	c	Ballastafgifter, förslagsvis	100	
	c	Vägningsafgifter, förslagsvis	2,600	
K. Förordn. $\frac{30}{3}$ 1879	c	Afgifter af utlänningar för för- säljning af matvaror vid mast, förslagsvis	3,000	
Särsk. K. S:ns resol. K. Förordn. $\frac{27}{7}$ 1883	c	Biljardafgifter, förslagsvis	400	
	c	Bouppteckningsprocenter, stadens andel, förslagsvis	30,000	
K. Stadg. $\frac{21}{10}$ 1698	c	Bouppteckningsprocenter, stadens fattiges andel, förslagsvis	8,000	
	c	Kollektmedel, förslagsvis	200	
	c	Diverse böter, förslagsvis	200	
Enl. kontrakt	b	Arrende för Gammelstads kvarnen	3,500	
	c	Börsprovision, förslagsvis	600	919,900
VI. Diverse inkomster.				
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879 Regl. för. komm. sjuk- vård i H:fors $\frac{12}{11}$ 1879	c	Personel fatigafgift, förslagsvis	36,000	
	c	För sjukvård i Maria sjukhus, förslagsvis	16,000	
	c	Inkomst från desinfektionsinrätt- ningen, förslagsvis	300	
	c	För desinfektion i hemmen, för- slagsvis	1,000	
	c	Fattighjorns arbeten, förslagsvis	500	
	c	Inkomst från arbetsinrättningen, förslagsvis	10,000	
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879	c	Jordafkastning från fattiggården, förslagsvis	1,000	
	c	Ersättning för underhåll af fat- tiga, förslagsvis	10,000	
Regl. för folkskolorna i H:fors $\frac{4}{10}$ 1892 Regl. för folkskolorna i H:fors $\frac{25}{8}$ 1878	c	Elevers i folkskolan afgifter och handarbeten	400	
		Transport	75,200	2,473,900

		Transport	75,200 —	2,473,900 —
	<i>c</i>	Ersättning för i asyler underhållna barn, förslagsvis	1,000 —	
Stadg. för Folkbibl. ^{2/5} 1886	<i>b</i>	Boklån, förslagsvis	7,500 —	
K. Förordn. ^{11/12} 1894	<i>b</i>	Hundskatt, förslagsvis	16,000 —	
	<i>c</i>	Afgifter från klosetterna, förslagsvis	6,500 —	
		Bidrag till underhåll af Riddarhusskvären	300 —	
Enl. kontrakt	<i>b</i>	Bidrag till underhåll af planteringarne kring Ständerhuset	600 —	
		Bidrag till underhåll af planteringen kring Ateneum	200 —	
		Bidrag till underhåll af planteringen vid Gamla kyrkan	1,000 —	
Drkam. besl. ^{21/2} 1901 D:o ^{26/8} 1903	<i>b</i>	Bidrag till gatuhållningen af evangel. luth. kyrkoförsamlingen	2,100 —	
Bankfullm. br. ^{6/7} 1892	<i>b</i>	Bidrag till gatubelysningen af Finlands Bank . . . . . 275: — af Ständerhuset . . . . . 525: —	800 —	
K. Förordn. ^{9/9} 1899 K. Sen. br. ^{9/8} 1900	<i>b</i>	Vederlag för staden frångångna bötesandelar (incl. stadskamreren och stadskassören tillbörande dylika)	7,246 —	
K. Förordn. ^{18/1} 1882	<i>b</i>	Inkvarteringen ersättes enligt K. Förordningen af den 18 Januari 1882 af Kronan, enl. tariff, med förslagsvis	193,315 28	311,761 28
VII. Statsbidrag.				
K. S:ns resol. ^{10/7} 1902	<i>b</i>	Till Folkskolorna	184,000 —	
K. S:ns resol. ^{23/2} 1892	<i>b</i>	Till Gatubelysningen, förslagsvis	15,170 —	
K. S:ns bref ^{13/5} 1898	<i>b</i>	Till Brandverket	21,000 —	
Kongl. br. ^{27/8} 1779	<i>b</i>	Tull- och källarfrihets ersättning	368 —	
	<i>b</i>	Till förberedande yrkesskolan för gossar	16,825 —	
K. Förordn. ^{9/6} 1892 K. kung. ^{14/12} 1894	<i>b</i>	Stadens andel af bränvinsskatten, förslagsvis	13,000 —	250,363 —
		Transport	—	3,036,024 28

		Transport	—	3,036,024	28
		VIII. Vattenledningen.			
Taxa för H:fors stads vattenledning den 11/3 1890	}	c	För vattenförsäljning, förslagsvis	415,000	
			Hyrer för vattenmätare, förslagsvis	24,000	
			Vattenavgifter från hästhoarne, förslagsvis	2,100	
			Förhöjning för sentida inbetalning af vattenkonsumtionsavgifter, förslagsvis	500	
		c*	Ersättning för värkställda anslutningar m. m., förslagsvis	115,000	
		b & c	Arrenden för vattenledningens jordområde, förslagsvis	350	556,950
		IX. Belysningsverket.			
		d	Disponibel vinst af gasverket	—	86,290
		X. Lån.			
	}	c	Vattenledningens utvidgning	165,200	
			Uppförande af ett varuskjul på Skatudden	100,000	265,200
		XI. Uttaxering.			
		d	Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldige medlemmar uttaxeras, utgör	—	1,861,730
			Summa Fmk	—	5,806,195
					06

Sammandrag

af Utgifts- och Inkomststaten för Helsingfors stad år 1904.

Hufvud- titel	Utgifter.	Ordinarie ut- gifter	Tillfälliga ut- gifter	Summa
I	Räntor och amortering å skuld	1,029,445	—	1,029,445
II	Magistraten och Rådstufvurätten	223,920	3,000	226,920
III	Kommunalförvaltningen	269,325	83 400	269,725
IV	Gatubelysningen	227,559	11,965	239,524
V	Brandverket	104,273	10,000	114,273
VI	Polisinrättningen	238,914	—	238,914
VII	Sundhets- och sjukvården	327,213	11,288	338,501
VIII	Fattigvården	330,020	—	330,020
IX	Undervisningsväsendet	964,612	800	965,412
X	Allmänna onera	216,238	—	216,238
XI	Vattenledningen	186,550	182,900	369,450
XII	Saluhallarna	11,550	2,500	14,050
XIII	Stadens jordlägenheter	7,400	—	7,400
XIV	Allmänna arbeten	284,500	958,450	1,242,950
XV	Pensioner	13,971	—	13,971
XVI	Diverse utgifter	188,250	1,150	189,400
Summa Fmk		4,623,742	06 1,182,453	— 5,806,195
Inkomster.		Ordinarie in- trader	Behållning, tomt- lösen och tillfäl- liga intrader	Summa
	Behållning	—	560,000	560,000
I	Räntor	341,500	—	341,500
II	Tomtlösen	—	250,000	250,000
III	Inkomst från stadens fasta egendom	399,800	—	399,800
IV	Tomtören	2,700	—	2,700
V	Inkomstgifvande rättigheter	919,900	—	919,900
VI	Diverse inkomster	311,761	—	311,761
VII	Statsbidrag	250,363	—	250,363
VIII	Vattenledningen	441,950	115,000	556,950
IX	Belysningsverket	86,290	—	86,290
X	Lån	—	265,200	265,200
XI	Uttaxering	1,861,730	—	1,861,730
Summa Fmk		4,615,995	06 1,190,200	— 5,806,195

Förslag

till

Helsingfors stads Belysningsverks Utgifts- och Inkomststat för år 1904.

Utgifter.				
Förvaltning.				
	Löner och arvoden m. m.:			
	Styrelsens arvode	8,000	—	
b	{	1 Verkställande direktör, lön	9,000	—
		tantième	3,000	—
		hyresbidrag	1,500	—
			13,500	—
b & c	{	1 Kamrerare och kassör, lön	6,300	—
		1 Kontorsbiträde	1,500	—
b	{	1 Gasmästare, utom fri bostad, lyse och värme, lön	4,450	—
c		1 Undergasmästare, utom fri bostad, lyse och värme, lön	1,800	—
b	{	1 Rörmästare, lön	3,000	—
b & c		1 Materialbokhållare, lön	2,100	—
b & c	{	Extra skrif- och ritbiträden, förslagsvis	2,500	—
c		Kontorsexpenser, förslagsvis	3,500	—
		46,650	—	
Gastillverkningskostnader.				
	Kol:			
	Vanliga gaskol, förslagsvis	128,000	—	
c	{	Cannelkol, förslagsvis	28,000	—
		Transport och lämpning af kol, förslagsvis	4,000	—
		160,000	—	
	Transport	160,000	—	
		46,650	—	

		Transport	160,000	—	46,650	—
	c {	Icke specificerade materialier, förslagsvis	1,000	—		
		Arbetskostnad i retorthuset, förslagsvis	15,000	—		
		Ångpanne- och exhausterkostnad, förslagsvis	14,000	—		
		Gasreningen, förslagsvis	2,800	—		
		Diverse omkostnader:				
		Bränsle, för kontors- och bostadslokaler, förslagsvis	800:—			
		Elektrisk belysning i apparatrummen, förslagsvis	600:—			
		Vattenafgift	1,600:—			
		Brand- och olycksfallsförsäkringspremier, förslagsvis	6,700:—			
		Renhållning, vakthållning och oförutsedda utgifter, förslagsvis	7,000:—	16,700	—	209,500
		Kostnader för biprodukterna.				
	c {	Arbetskostnad för koks m. m., förslagsvis	5,600	—		
		D:o för stenkoltjära, förslagsvis	2,100	—	7,700	—
		Kostnader för gatubelysningen.				
	c {	Lykttändare och lampskötare, förslagsvis	26,300	—		
		Glödkroppar och cylindrar, förslagsvis	1,600	—		
		Diverse	2,800	—	30,700	—
		Kostnader för privata gasförbrukningen.				
	c {	Mätareaflysning och inkassering, förslagsvis	3,300	—		
		Diverse — dejourering, afhjälpande af mindre fel i belysningen, sprit m. m., förslagsvis	6,000	—	9,300	—
		Transport	—	—	303,850	—

		Transport	—	—	303,850	
		Remont och underhåll.				
	c	Byggnader, förslagsvis	2,000	—		
		Ugnar "	11,000	—		
		Apparater "	1,500	—		
		Gasklockor "	500	—		
		Hufvudrörnätet "	2,500	—		
		Lyktstolpar, lyktor och serviser, förslagsvis	4,400	—		
		Privatserviser, förslagsvis	500	—		
		Gasmätare "	2,000	—		
		Inventarier "	2,800	—	27,200	
		b	Ränta å konkurrensträkningen med stadskassan, förslagsvis	—	—	8,500
		Af vinsten Fmk 196,950: — användes till:				
		Utsträckning af hufvudrörnätet				
	c*	under Bergmansgatan mellan Kap- tens- och Skepparegatorna, för- slagsvis	1,856	—		
		under Skepparegatan fr. Bergmans- till Fabriks- samt från Peters- till Hafsgatorna, förslagsvis	2,240	—		
		under Skarpskyttegatan mellan Högbergs- och Kaserngatorna, förslagsvis	997	50		
		under Väfvaregatan mellan Sjö- mans- och Båtsmansgatorna, förslagsvis	712	50		
		under Albertsgatan mellan St. Roberts- och Smedsgatorna, förslagsvis	4,550	—		
		under Skeppsredaregatan mellan Jungfrustigen och Kaptensga- tan, förslagsvis	2,000	—		
		under Petersgatan mel- lan Jungfrustigen och Kaptensgatan, för- slagsvis	2,000:	—		
		under Petersgatan mel- lan N:o 3 och Råd- mansgatan, förslags- vis	520:	—	2,520	
			Transport	14,876	—	339,550

	Transport	14,876	—	339,550	—
	under Maringatan mellan V. Hamn- och Gördelgatorna, förslagsvis	2,240	—		
	under St. Robertsgatan mellan Fredriks- och Albertsgatorna, förslagsvis	2,380	—		
	under Bangatan mellan Fredriks- och Högbergsgatorna, förslagsvis	5,740	—		
	under Främlingsgatan mellan Badhus- och Bergmansgatorna, förslagsvis	1,045	—		
	under Parkgatan mellan N:o 3 och Hafsgatan, förslagsvis	4,060	—		
	under Hafsgatan mellan Park- och Kaptensgatorna, förslagsvis	3,640	—		
	under Kaptensgatan mellan N:o 3 och Hafsgatan, förslagsvis	800	—		
	under Rådmandsgatan mellan Fabriks- och Parkgatan, förslagsvis	1,520	—		
c*	under Sandvikstorget mellan Boulevardsgatans ändpunkt och Sandviks Norra kaj, förslagsvis	840	—		
	under Konstantinsgatan mellan Kyrko- och Manegegatorna samt mellan Elisabets- och Kristiansgatorna, förslagsvis	3,562	50		
	under Vinkelgatan, hela gatan, förslagsvis	1,615	—		
	under särskilda gator enligt Styrelsens bestämmande	11,281	50	53,600	—
	Uppställande af nya gaslyktor				
	å Bergmans-, Skeppare-, Skarpskytte-, Väfvare-, Alberts-, Skeppsredare-, Peters-, Marin-, Främlings-, Park-, Hafs-, Kaptens-, Rådmands-, Konstantins-, Vinkel-, Slotts- och Gördelgatorna samt å Sandvikstorget — omkring nya saluhallen — och å varuskjulen å Skatuddskajen, tillsammans 78 st. lyktor å Fmk 180:—, förslagsvis	14,040	—		
	Transport	14,040	—	393,150	—

		Transport	14,040 —	393,150 —
	}	å särskilda gator enligt Styrel- sens bestämmande, 24 st. å Fmk 180: —, förslagsvis	4,320 —	18,360 —
		Serviser, apparater m. m.		
c*	}	Inläggande af retorter i två nya ugnshvalf, förslagsvis	9,200 —	
		Privatserviser ”	5,500 —	
		Gasmätare ”	22,000 —	
		Inventarier ”	2,000 —	38,700 —
		Behållning	— —	86,290 —
		Summa Fmk	— —	536,500 —
		Inkomster.		
		Gatubelysningen, förslagsvis.		
		Auerlågor:		
	}	Helnatts, 580 st. under vår- och 614 st. under höstterminen, förbru- kande gas	222,581 m ³	
		Halfnatts, 890 st. under vår- och 958 st. under höstterminen, förbru- kande gas	169,893 „	
		Öppna lågor (å varu- skjulen):		
c	}	Helnatts, 6 st. under seglationstiden, för- brukande gas	2,290 „	
		Lucas-lampor (å Sa- lutorget):		
	}	Halfnatts, 2 st. förbru- kande gas	1,743 „	
		Extra belysning vid särskilda tillfällen	1,493 „	
		S:a 398,000 m ³		
		å 30 penni pr m ³	— —	119,400 —
		Transport	— —	119,400 —

		Transport	—	—	119,400	—
		Privatförbrukningen, förslagsvis:				
	c	Gas till lyse 705,000 m ³ å 30 penni	211,500	—		
		Afgår för rabatter	6,000	—	205,500	—
	c	Gas till kokning m. m. 640,000 m ³ å 15 penni			96,000	—
						301,500
		Biprodukter, förslagsvis:				
	c	Koks	87,500	—		
		Stenkolstjära	10,000	—		
		Grafit	100	—		97,600
		Vinst å arbeten och materialför- säljningar, förslagsvis		—		18,000
		Summa Fmk	—	—	536,500	—

Handlingar angående Helsingfors stads utgifts- och inkomstförslag för år 1904.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors.

Den 31 Oktober 1903.

Till Magistraten i Helsingfors.

N:o 257.

Till Magistraten har Drätselkammaren härmed äran insända ett af Kammaren uppgjort förslag till utgifts- och inkomststat för staden under nästkommande år 1904 jemte alla dertill hörande från stadens särskilda nämnder, styrelser och kontor afgifna specialförslag, ritningar och andra handlingar. Tillika får Kammaren här nedan lemna de förklaringar och motiv, hvartill en afvikelse uti föreliggande förslag antingen från den för innevarande år fastställda staten eller från nämnda specialförslag kunna gifva anledning.

Utgifter.

I. Stadens skulder.

Under denna hufvudtitel hafva annuiteterna å stadens obligationslån blifvit upptagna i full öfverensstämmelse med härför fastställda amorteringsplaner och bestämmelser i lånekontrakten.

I sammanhang med behandlingen af budgeten för innevarande år 1903 beslöto Stadsfullmäktige uppmana Drätselkammaren att taga i öfvervägande och vid lämplig tidpunkt till Fullmäktige inkomma med förslag beträffande konvertering af 1892 års lån, hvarvid lånebeloppet borde beräknas med afseende äfven å behöfligheten att konvertera de i stadskassan ineliggande obligationerna af 1876 års vattenledningslån. Drätselkammaren har beaktat detta uppdrag och jemväl öfverlagt om utsigterna att ernå en fördelaktig konvertering af tidigare lån, men med afseende å den nuvarande ställningen stannat vid åsigten att åtgärder i antydt syfte borde lemnas ännu någon tid beroende.

II. Stadens embetsverk.

Lönestaten för *Magistraten* förblir i allo oförändrad.

Emedan äldre Justitierådmannen vid *Rådstufvurätten* Edvard Bergh affidit samt äldre Justitierådmannen Johan Edvard Loo och yngre Justitierådmannen Gustaf Leonard Björkman afgått ur tjensten äfvensom yngre Justitierådmannen Karl Hjalmar Saurén inträdt såsom äldre justitierådman, bortfalla för två äldre justitierådman arvoden för tio års tjenst äfvensom ett Rådmanen Bergh tillagdt personelt vederlag af 500 mark och för två yngre justitierådman löneförhöjningar för resp. 5 och 10 års tjenst. Likaså bortfaller i följd af en extra stadsbetjents afgång från tjensten denne tillagd förhöjning för 5 års tjenst. — Efter det jemväl yngre justitierådmanen Ernst Alexis Wendell inträdt såsom äldre justitierådman äro samtliga yngre justitierådman platser för närvarande vakanta, i följd hvaraf Drättselkammaren upptagit ett tillfälligt anslag af förslagsvis 3,000 mark för aflönande af vikarier under vakansbesparingstid. — På grund af Stadsfullmäktiges den 17 februari 1903 fattade beslut tillkommer för Stadsfiskalerne O. R. T. Albrecht och Adolf Mesterton ytterligare personelt arvodestillskott med 600 mark för hvardera, hvilket tillskott utgått redan under år 1903 ur Stadsfullmäktiges dispositionsmedel.

Beträffande staten för *Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening* märkes att för en stadsbetjent vid Magistraten tillkommer löneförhöjning för ytterligare 5 års tjenst med 100 mark; att deremot, sedan en af stadsbetjenterne vid Rådstufvurätten affidit, denne tillagd förhöjning för 10 års tjenst bortfaller; samt att Rådhusdrängens aflöning jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 29 sistlidne september höjts med 120 mark.

Vid *Exekutionsverket* kommer en af exekutionsbetjenterne att uppbära förhöjning för 5 års tjenst under hela nästkommande år i stället för under endast en månad af innevarande år. En annan af exekutionsbetjenterne tillkommer från årets början förhöjning för 5 års tjenst.

III. Kommunalförvaltningen.

I aflöningsstaten för *Drättselkammaren* har sekreterarens aflöning upptagits för hela året med det af Stadsfullmäktige den 16 december 1902 fastställda belopp af 8,000 mark. Årslönen för notariatet i Kammararen har åter, med afseende å innehafvarens långvariga tjenstetid och af honom numera åtagen daglig tjenstgöring å kansliet, upptagits med förhöjdt belopp af 5,000 mark.

Någon annan afvikelse ifrån den för innevarande år gällande staten för *Drättselkontoret* förekommer ej, än att med afseende å Kammararens förstorade lokal förslagsanslaget för expenser höjts från 3,600 till 4,000 mark och att för tryckning af nya talonger för 1882 års obligationslån upptagits ett tillfälligt anslag af förslagsvis 400 mark.

På derom af *Trafikkontoret* gjord framställning beslöto Stadsfullmäktige den 5 sistlidne maj att för återstoden af året ur sina dispositionsmedel anslå ett belopp af 225 mark i månaden för att användas till aflönande af en erforderlig andre bokhållare vid sagda kontor. Enär denna anordning visat sig motsvara ett verkligt behof har Trafikkontoret hemställt att en andre bokhållare fortfarande finge vid kontoret bibebållas med en aflöning af 2,700 mark per år, men likväl ansett lämpligast att ifrågavarande befattning ännu icke uppfördes å stat med fast aflöning utan i stället föreslagit ökning af anslaget för extra biträden. Och emedan några omställningar rörande extra biträden varit möjlig har Kontoret ansett sig kunna begränsa ökningen till 2,475 mark. Drätselkammaren som jemväl funnit den föreslagna anordningen ändamålsenlig, har i följd häraf ökat det i innevarande års stat upptagna anslaget för extra biträden vid Trafikkontoret från 16,445 till 18,920 mark. — Å Trafikkontorets stat finnes upptaget anslag för en maskinist vid värmeledningen i tullhuset under 7 månader af året med tillhoppa 1,050 mark. Erfarenheten har emellertid visat att värmeledningen måste hållas i gång 9 månader af året, i följd hvaraf anslaget för ifrågavarande maskinist på Trafikkontorets förslag upptagits med ökad belopp af 300 mark eller inalles 1,350 mark.

Under utgifterna för *Hamnkontoret* har hamnkaptens och hamnbokhållarens uppbördsprocenter beräknats och observerats efter den hamnuppbörd, Drätselkammaren å budgetens inkomstsida trott sig böra upptaga. — Aflöningen för hamnmästaren i Sörnäs, för närvarande 2,400 mark, har i hamnkontorets förslag till utgiftsstat för år 1904 upptagits med dubbla beloppet eller 4,800 mark. Såsom skäl härför anföres att nuvarande innehafvaren af tjensten, Sjökaptenen W. A. Svensson instundande maj månad varit anställd i stadens tjenst 25 år utan att lönen härunder ökats samt att hamnmästaren i Sörnäs borde vara i aflöningsafseende likställd med hamnbokhållaren, enär desse funktionärer begge äro hamnkaptens närmaste män och vid behof skola kunna vikariera för honom. Drätselkammaren har icke kunnat förena sig om detta hamnkontorets förslag. Under flere vintermånader är hamnmästaren i Sörnäs icke upptagen af några tjenstegöromål och sedan utskeppningen af trävaror öfver Sörnäs under senare år betydligt nedgått, har hamnmästarens arbete äfven under seglationstiden minskats. Vid sådant förhållande och då nuvarande hamnmästaren egt godt tillfälle att vid sidan af tjenstegöromålen egna sig åt enskildt förvärf, synes ej ens den långa tjenstetiden kunna motivera en förhöjning af lönen. — Uti särskild till Drätselkammaren aflåten skrifvelse af den 7 innevarande oktober har Hamnkontoret med anledning af de skador, som genom uppkommen stark storm tillfogats den till senaste fiskmarknad inkomna skärgårdsbefolkningen, framhållit nödvändigheten af att Kontoret kunde disponera öfver en stark bogserångare för att i liknande fall kunna bispringa nödställda båtar. Med anledning häraf och då äfven i ordningens intresse det mången gång vore angeläget att hamnkontoret hade att tillgå ångbåt har kontoret hemställt om åtgärdsvidtagande derhän att för stadens räkning blefve anskaffad en stark bogserångare,

hvilken borde förses med sådant pumpverk att den i fall af eldsvåda vid hamnarna, på fartyg eller å någon af stadens holmar kunde användas såsom brandspruta. Inköp och underhåll af den föreslagna bogserångaren skulle likväl enligt Drätselkammarens tanke medföra utgifter, hvilka icke motsvarades af den fördel en egen ångare kunde bereda staden. Och enär det icke torde vara omöjligt att för vissa tillfällen, då trängseln i stadens hamnar förutses blifva ovanligt stor, upphyra ångare för att användas i ordningens och säkerhetens intresse, har Drätselkammaren trott sig för närvarande endast böra föreslå att det å Hamnkontorets stat upptagna förslagsanslaget för ångbåtslega måtte höjas från 200 till 500 mark. — Vidare har förslagsanslaget för Hamnkontorets expenser, hvilket visat sig otillräckligt, på Kontorets anhållan höjts från 700 till 750 mark.

I utgiftsstaten för *Byggnadskontoret* tillkommer arvodesförhöjning för fem års tjänst med 800 mark åt Stadsingeniören från den 1 januari och med 270 mark 83 penni åt Arbetschefen från den 1 augusti, hvarjemte löneförhöjningen åt stadsbyggmästaren för tio års tjänst, hvilken under innevarande år utgått endast för en månad, nu upptagits för hela året och sålunda medför en ökning af 275 mark. Uti en till Byggnadskontoret ingifven skrift har yngre skogsvakten Axel L. Nyholm anhållit att hans årslön 800 mark blefve höjd, i hvilket afseende Nyholm framhållit att han sedan den 1 juni 1898 varit såsom skogsvakt anställd i stadens tjänst och icke utan stor svårighet kunde med den ringa lönen försörja sig och sin familj. På förslag af Byggnadskontoret har Drätselkammaren äfven upptagit personel löneförhöjning åt Nyholm för fem års tjänst med 80 mark. Deremot har Kammaren ansett sig kunna sänka förslagsanslaget för skogsvaktarebiträden och skogskultur från 2,000 till 1,500 mark enär den faktiska utgiften under senaste år ej ens uppgått till sistnämnda belopp.

Vid rubriken *Särskilda nämnder* är främst att beakta att sekreterarebefattningen vid Nämnden för arbetareangelägenheter jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 26 sistlidne maj blifvit ombildad och aflöningen förhöjd från 600 till 3,600 mark deraf 600 mark utgår såsom hyresmedel. — Sedan förvaltningsrådet för den enligt Stadsfullmäktiges den 9 december sistlidet år fattade beslut provisoriskt för år 1903 inrättade kommunala arbetsförmedlingsbyrån inkommit med förslag till utgiftsstat för byrån jemväl för år 1904, har Drätselkammaren infordrat utlåtande i ärendet af Nämnden för arbetareangelägenheter, hvilken uti skrifvelse af den 27 innevarande oktober framhållit att provisoriska arbetsförmedlingsbyrån under den korta tid densamma varit i verksamhet fungerat på ett mycket tillfredsställande sätt och visat sig fylla ett verkligt behof. Under tiden emellan den 12 januari och den 30 september innevarande år hade sålunda byrån anlitats af 3,085 personer, deraf 2,465 män och 620 qvinnor, af hvilka genom byråns medverkan 1,816 erhållit anställning. Med anledning af det goda resultatet och då erfarenheten jemväl i utlandet alltmera ådagalagt behofvet af sådana anstalter hade Nämnden för arbetareangelägenheter uti skrifvelse af den 6 dennes hos Stadsfullmäktige hemställt att

den provisoriska byrån måtte från ingången af nästa år ställas på ordinarie stat, hvarvid den nuvarande organisationen borde i hufvudsak bibehållas. Äfven Drätselkammaren anser att ofvanberörda resultat af arbetsförmedlingsbyråns verksamhet betingar dess bibehållande jemväl under år 1904. Men då endast kort tids erfarenhet föreligger, synes skäl ej vara för handen att redan nu frångå beslutet om byråns provisoriska karaktär. I enlighet med förvaltningsrådets af Nämnden för arbetareangelägenheter understödda förslag, har i stället för en vaktmästare med årlig aflöning af 900 mark för byrån upptagits ett manligt biträde åt föreståndaren med 1,200 mark per år äfvensom härutöfver ett qvinligt biträde för 7 månader af året med likaledes 100 mark i månaden eller tillhoppa 700 mark. Enligt förvaltningsrådets förslag skulle det qvinliga biträdet förestå en projekterad, särskild afdelning för kvinnor och i öfrigt biträda vid kontorsgöromålen. I följd af bristande utrymme hade härintills kvinnor i endast ringa grad kunnat af byrån betjenas och särskildt hade den nuvarande anordningen af lokalen afskräckt stadens husmödrar från att anlita byråns medverkan. Om åter efter byråns flyttning den 1 juni 1904 till en rymligare lokal en särskild kvinnoafdelning komme till stånd, skulle säkerligen frekvensen af kvinnor betydligt ökas och en stor del af den talrika publik, som anlitar de härstädes opererande privata platsanskaffningsbyråerna, komme sannolikt att vända sig till den kommunala byrån, som erbjuder säkrare garantier för ett korrekt fullgörande af arbetsförmedlingen. Drätselkammaren har förenat sig om förslaget rörande en kvinnoafdelning vid byrån särskildt under förutsättning att byråns organisation fortfarande betraktas såsom provisorisk. Deremot har Drätselkammaren ansett sig icke kunna understöda ett af Nämnden för arbetareangelägenheter framställt förslag att utgiftsposterna för den kommunala arbetsförmedlingsbyrån skulle i budgetförslaget upptagas under skild rubrik och icke på sätt i innevarande års utgiftsstat varit fallet hänföras under sagda Nämnd. Om ock ett särskildt förvaltningsråd blifvit tillsatt för den närmaste praktiska ledningen af byråns verksamhet synes nemligen anledning icke förekomma att ställa den kommunala arbetsförmedlingen utom allt samband med Nämnden för arbetareangelägenheter.

IV. Gatu- och kajbelysningen.

För belysningen af gator, kajer och varuskjul med gas, petroleum och elektriskt ljus hafva utgifterna observerats i öfverensstämmelse med de uppgifter, som lemnats af Styrelsen för belysningsverket. Endast det tillägg har gjorts att för elektrisk belysning å magasinskajen upptagits anslag med 300 mark för underhåll af en ytterligare båg-lampa, hvilken under året blifvit uppställd utanför tullvisitationspaviljongen. Samtliga utgifter under denna hufvudtitel utvisa en stegring från innevarande år af något öfver 13,800 mark beroende främst på belysnings-

nätets utsträckning och på tillkomsten af två nya varuskjul å Skatudden. — I sitt förslag rörande petroleumbelysningen har Styrelsen för belysningsverket upptagit ett belopp af 6,000 mark såsom ersättning åt entreprenören för petroleum gatubelysningen för kontraktets uppsägning till den 16 maj 1904. Frågan huruvida staden skall begagna sig af medgifven rätt att två år innan kontraktstidens utgång emot fastställd godtgörelse häfva kontraktet om sagda belysning är ännu icke afgjord och beror af utredning om den fördel staden härigenom kunde vinna. Att eventuellt upptaga den föreslagna utgiftsposten torde vara så mycket mindre påkalladt, som Styrelsen för belysningsverket framhållit att minst 6,000 mark kunde inbesparas ifall staden sjelf öfvertog petroleum gatubelysningen från hösten 1904, i följd hvaraf Styrelsen jemväl föreslagit att motsvarande belopp skulle för år 1904 observeras såsom inkomst i budgeten.

V. Brandverket.

Anslaget för *Brandstallet* har med afseende å betydligt lägre priser å hö och hafre kunnat reduceras med ej mindre än 2,582 mark. Under rubriken *Redskap och inventarier* har åter upptagits ett anslag af 3,600 mark för erforderlig komplettering af slangförrådet med 600 meter gummerad slang samt förslagsvis 400 mark till inköp af isolerad ledningstråd för brandtelegrafan, hvarjemte under rubriken *Diverse* observerats ett af Stadsfullmäktige den 26 sistlidne maj beviljad anslag af 1,000 mark för uppgörande af eskissritningar till en brandstationsbyggnad i 11:te stadsdelen.

Äfven nu har Drätselkammaren såsom *Tillfällig utgift* upptagit en post å 5,000 mark för bidrag till frivilliga brandkårens upprätthållande, ehuru någon ansökan om ett dylikt anslag icke till Kammaren inkommit.

VI. Polisinrättningen.

Genom en den 13/26 mars nädigst fastställd förordning har temporärt för en tid af fem år införts stat för polisinrättningen i Helsingfors stad, slutande å 693,120 mark, deraf 495,085 mark 72 penni borde utgå ur allmänna och 198,034 mark 28 penni ur stadens medel. Förordningen innehåller vidare bestämmingar bland annat derom att lösen, som af sekreteraren vid polisinrättningen uppbäres för expeditioner, skall användas till förstärkande af nämnda inrättnings kansliexpensemedel samt att Helsingfors stad skall åläggas att för poliskammarens och inrättnings behof anskaffa ändamålsenliga lokaler jemte värme och belysning samt bestrida om-

kostnaderna för polispersonalens utrustning med beväpningsartiklar, såsom sablar och revolverar jemte behörigt antal patroner äfvensom ställa till polisens disposition 16 fullt dugliga ridhästar med tillhörande ridtyg.

Den 23 innevarande oktober har Kejsrerliga Senaten för Finland beslutit till promulgation af en den $\frac{3}{16}$ sistlidne juli nådigst faststæld förordning, innehållande „att alla till underhåll af polisen uti städer med fullständig polisinrättning enligt stat tillkommande medel skola utbetalas genom statsmyndigheternas försorg“ och „att städernas bidrag till polisens underhåll skola till statsverket inlevereras“.

Med anledning häraf har Drätselkammaren i sitt budgetförslag icke vidare upptagit fullständig aflönings- och utgiftsstat för polisinrättningen utan i stället observerat det årsbidrag af 198,034 mark 28 penni, som enligt ofvanberörda nya stat skall utgå ur stadens medel. Härutöfver har kammaren upptagit hyror för de af staden till polisinrättningen upplåtna lokaler, i följd hvaraf beräknad hyra för lokaler i stadens egna gårdar observerats jemväl å inkomstsidan i budgeten, äfvensom kostnaden för bränsle och belysning, hvilken kostnad ökats med inalles 400 mark på grund deraf att lokalerna för poliskammaren och centralpolisen under året utvidgats. Slutligen har under rubrik diverse upptagits ett förslagsanslag af 1,000 mark för remont af de utrustningsartiklar, hvilka staden skyldigkänts att tillhandahålla polisinrättningen. Enär denna inrättning icke vidare kan betraktas såsom en kommunal institution, har Drätselkammaren ansett skäl ej föreligga att under nu ifrågavarande hufvudtitel vidare upptaga några funktionärer utöfver de i allmänna staten för polisinrättningen nämnda. I följd häraf har jemväl anslaget för fyra qvinliga biträden åt polisen uteslutits, hvaremot anslaget för två politiekarlar öfverflyttats till XVI hufvudtiteln.

VII. Sundhets- och Sjukvården.

Under titeln *Läkare- och sjukvårdspersonal* har på grund af Stadsfullmäktiges derom den 20 innevarande oktober fattade beslut upptagits ett arvode af 4,000 mark för en extra läkare i Sörnäs distrikt, hvilken bör tillhandagå äfven innevånarene i Hermanstad med läkarevård. — Emedan *Helsovårdsnämnden* framhållit behofvet af en städerska för Nämndens lokal och för ändamålet föreslagit ett särskildt anslag af 300 mark, har Drätselkammaren med uppgifna belopp ökat förslagsanslaget för Nämndens expenser. — I utgiftsstaten för *Maria sjukhus* förekomma sådana afvikelser från innevarande års budget att under *afdelningen för icke epidemiska sjukdomar* upptagits anslag med 300 mark för städning af tuberkulospaviljongen; att under *afdelningen för epidemiska sjukdomar* införts tillfälligt anslag för inköp af 28 nya sängar med 788 mark; att under *medicinsk-kirurgiska afdelningen* lönen för två sköterskor minskats med tillhoppa 480 mark, men i stället upptagits en ny sköterska med lön af 360 mark; att vid samma afdelning på grund af Stadsfullmäktiges den

26 sistlidne maj fattade beslut tillkommit arvode för en massör med 1,000 mark; att under *ekonomieafdelningen* löneförhöjningen åt sysslomannen för 5 års tjänst, hvilken under innevarande år utgått endast under fyra månader, nu upptagits för helt år; att vid samma afdelning tillkommit en sömmerska mot aflöning 360 mark jemte fri kost men icke bostad; samt att kostpenningarna för dag, som hittills utgjort 82 penni för patient i allmän sal, 1 mark 40 penni för patient i enskildt rum och 1 mark för personalen, höjts till resp. 90 penni, 1 mark 50 penni och 1 mark 10 penni, i följd hvaraf utgifterna för kosten ökats med omkring 8,000 mark. Styrelsen för Maria sjukhus har betonat nödvändigheten af de nya ökningarna i staten, hvilka jemväl förordats af Helsovårdsnämnden. Beträffande särskildt den betydande höjningen af utgifterna för kost har sjukhusstyrelsen framhållit hurusom det på grund af dyra lifsmedelspris visat sig omöjligt att med den hittills gällande låga kostpenningen bestrida utgifterna för kosthållet, hvarföre budgetförslagen i denna punkt också alltid öfverskridits. Statens härvarande sjukhus, t. ex. kirurgiska sjukhuset, hvilka arbetade under enahanda förhållanden som Maria sjukhus, hade också redan i flere år, det nämnda sjukhuset ända sedan år 1888, haft en kostpenning uppgående till den för Maria sjukhus nu föreslagna.

Drättselkammaren har vid jmförelse med utgifterna för kosthåll i andra stadens inrättningar funnit att redan nuvarande anslag vid Maria sjukhus äro jmförelsevis höga, särskildt för den till 71 personer uppgående tjänstepersonal, som vid sjukhuset kosthålles och hvilken endast till ringa del består af bildade sjuksköterskor. Så t. ex. upptager utgiftsstaten för brandverket för kosthållning af 63 brandkonstaplar endast 250 mark per år eller 69 penni per dag för hvarje man och detta oakadt hafva besparingar gjorts å sagda anslag. Då i betraktande tages att kosthållet vid Maria sjukhus omfattar c. 250 personer, borde genom entreprenad-leveranser och partiköp ekonomin kunna bringas derhän att utgiften för tjänstepersonalens kosthållning skulle understiga 1 mark för person och dag i stället för att sjukhusstyrelsen nu funnit detta anslag otillräckligt. Hvilket godt resultat man genom sakkunnig ledning af ekonomin vid stora kosthåll kan vinna framgår däraf, att vid kommunala dårhuset, hvars kosthållning handhafves af fattigvårdsförvaltningen, utgiften för kost icke öfverstigit 40 penni för person och dag medan samma utgift vid den egentliga fattiggården ej ens uppgått till 30 penni. Emellertid har Drättselkammaren icke velat i detta sammanhang föreslå ändring af sjukhusstyrelsens utaf Helsovårdsnämnden understödda förslag, men hemställer

att Styrelsen för Maria sjukhus anmodas efter verkställd undersökning inkomma med yttrande huruvida icke utgiften för kosthållet kunde genom lämpliga anordningar väsentligen nedbringas.

Uti särskilda till Stadsfullmäktige aflättna skrivelser har Helsovårdsnämnden föreslagit inrättandet af ett sjukhus för lungotister å Gumtäckt egendom och en

poliklinik för tuberkulosister vid Maria sjukhus, hvarjemte Nämnden hos Fullmäktige hemställt att doktorerna O. A. Boije och W. Parviainen måtte tillerkännas bidrag för inredande och underhåll af en privat barnförlösningsanstalt vid Elisabetsgatan. För dessa ändamål har i Helsovårdsnämndens budgetförslag observerats sammanlagdt 88,863 mark 35 penni. Men enär de väckta frågorna ännu icke blifvit af Stadsfullmäktige afgjorda har Drätselkammaren ansett sig icke kunna upptaga de sålunda föreslagna utgiftsposterna. Deremot har jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 17 mars 1903 under rubriken *Polikliniker* tillkommit anslag med 1,600 mark för underhåll af en barnförlösningsanstalt i Hermanstad samt 500 mark för läkare-upsigt vid denna anstalt. Det under *Helsopolisen* upptagna anslaget för dödande af råttor har i enlighet med Helsovårdsnämndens förslag minskats från 4,000 till 3,500 mark. I stället för rubriken „Undersökningsstation för lifsmedel“ har i enlighet med Stadsfullmäktiges beslut af den 26 sistlidne maj tillkommit *Laboratorium för sanitära undersökningar*, hvars årsbudget uppgår till 13,600 mark jemte 7,000 mark för uppsättning af laboratoriet.

Hvad slutligen beträffar *Köttkontrollstationen* hade Drätselkammaren inhemtat att denna under senare år endast i ringa mån varit anlita, hvarför Kam-maren anhöll om Helsovårdsnämndens yttrande huruvida icke anslagen för sagda station kunde ur budgeten uteslutas. Uti svarskrifvelse har Helsovårdsnämnden meddelat att allmänheten för hvarje år allt mindre anlita stationen, i följd hvaraf der under år 1902 kontrollerats endast 153 $\frac{3}{4}$ kräk och emotses kunde att antalet under innevarande år skulle ytterligare nedgå. Helsovårdsnämnden har på grund häraf uttalat att intill dess obligatorisk köttkontroll kan blifva införd, en särskild kontrollstation kunde undvaras och de fall, der sanitär kontroll af kött vore påkallad, hänvisas till stadens laboratorium för sanitära undersökningar. Vid sådant förhållande kunde det vid stationen anställda biträdet, hvars aflöning utgjorde 1,000 mark per år, för framtiden undvaras. Likaledes förutsåg Helsovårdsnämnden en besparing af förslagsvis 300 mark i anslaget för driftkostnad. Deremot borde enligt Nämndens tanke aflöningarna för veterinären och det andra biträdet utgå med samma belopp som härintills eller resp. 4,000 och 1,000 mark. Biträdet måste nemligen tienstgöra vid slagtinrättningen hvarje dag af året under hela dagen och veterinären vore upptagen der omkring 5 timmar dagligen under sommaren och 3 timmar vintertid såväl hvardagar som helgdagar, hvarutom veterinären måste vara beredd att på kallelse infinna sig å laboratorium för sanitära undersökningar för att afgifva utlåtanden i anledning af den köttkontroll, som framdeles der förekomme. Helsovårdsnämnden har förty föreslagit att nu ifrågavarande underafdelning af VII hufvudtiteln skulle erhålla följande lydelse:

Köttkontrollen.

Stadsveterinären	4,000:—	
Biträde vid slagtinrättningen	1,000:—	
Omkostnader, förslagsvis	500:—	5,500:—

Drätselkammaren har inhemtat att af de 153 $\frac{3}{4}$ djurkroppar, som enligt Helsovårdsnämndens uppgift under år 1902 blifvit å köttkontrollstationen undersökta, 150 varit svinkroppar, importerade från utlandet. Under innevarande år hafva åter intill september månads utgång å stationen kontrollerats inalles 50 djurkroppar, äfven dessa hufvudsakligast svinkroppar, för hvilkas undersökning, enligt hvad Drätselkammaren inhemtat, veterinärbiträde ej är vid laboratorium för sanitära undersökningar behöfligt. I de sällsynta fall då Laboratorium vid öfriga köttundersökningar kan hafva behof af veterinär bör dennes arbete kunna för gången ersättas. Hvad åter beträffar köttkontrollen vid slagtinrättningen har denna under år 1902 omfattat 5,302 djurkroppar, deraf öfver 4,400 nötkreatur. Under innevarande år har åter intill september månads utgång å slagtinrättningen undersökts 5,409 djurkroppar, äfven dessa till öfvervägande antal nötkreatur. Drätselkammaren finner derföre att vid sagda inrättning erfordras för köttkontrollen såväl en veterinär som ett biträde åt denne. Dock som veterinärens skyldighet att dejurera vid köttkontrollstationen inne i staden helt och hållet bortfaller, har Drätselkammaren ansett arvodet kunna minskas från 4,000 till 3,000 mark, hvarjemte det nuvarande anslaget för driftkostnader synas kunna nedsättas från 800 till 300 mark.

VIII. Fattigvården.

I staten för *Fattigvårdsstyrelsen* har förslagsanslaget „arvode för tillsyningsmän och ständiga ombud i landsorten“ höjts från 6,500 till 7,700 mark med anledning deraf att i Sibbo socken inrättats en andra koloni för utackordering af sinnessjuka, vid hvilken anstälts en särskild vårdare mot aflöning af 1,200 mark om året.

Utgifterna för *Fattiggården och dermed förenade inrättningar*, hvilka alla af Drätselkammaren i dess nu föreliggande utgiftsförslag upptagits så, som de ingå i Fattigvårdsstyrelsens specialförslag, hafva dels sänkts dels höjts men uppgå sammanlagdt till 139,920 mark mot 137,540 mark uti innevarande års utgiftsstat. Någon annan aflöningsförhöjning förekommer härvid icke än att för två vaktmästare vid arbetsinrättningen kontanta lönen ökats från 720 till 960 mark, enär det visat sig omöjligt att för den nuvarande aflöningen erhålla fullt dugliga, i handverk kunniga personer, hvilka egde förmåga att undervisa hjonen och leda anstaltens arbeten. För nödvändiga remontarbeten å fattiggården, hvilkas beskaffenhet framgår ur särskildt bifogadt och noga specificerad kostnadsförslag, uppgår åter utgiften till 5,800 mark mot 2,700 mark i 1903 års budget. Beträffande öfriga ändringar under denna afdelning hänvisas till Fattigvårdsstyrelsens närmare utläggning i dess skrifvelse af den 21 sistlidne september.

Inom afdelningen *Understöd och kostnader för fattiga utom inrättningen* har i enlighet med Fattigvårdsstyrelsens förslag anslaget för understöd åt personer ovil-

korligen berättigade till fattigvård, med afseende å ökningen af sådana understödstagare, höjts från 24,000 till 30,000 mark. Fattigvårdsstyrelsen har vidare framhållit att det i årets budget med 5,000 mark upptagna anslaget för läkemedel visat sig otillräckligt och att Stadsfullmäktige under senaste augusti månad för ändamålet beviljat ett tillskottsanslag af ytterligare 5,000 mark, i följd hvaraf Fattigvårdsstyrelsen för instundande år observerat anslaget med 10,000 mark. Drätselkammaren har sig väl bekant att den betydande ökningen af utgiften för läkemedel under innevarande år egt nära samband med åtgärder, vidtagna af Stadsfullmäktige för att lindra den i följd af svår arbetsbrist under senaste vinter rådande nöd bland arbetarebefolkningen. För fattigvårdsförvaltningen är det ej heller lätt att, äfven om arbetarenes ekonomiska förhållanden något förbättrats, omedelbart återgå till strängare begränsning af understöd, särskildt i form af läkemedel. Dock har Drätselkammaren ansett ifrågakommande förslagsanslag nu icke böra i budgeten ökas med dubbla beloppet utan upptagit detsamma endast till 8,000 mark.

Under afdelningen *Diverse* har anslaget för begravningskostnader höjts från 500 till 1,000 mark.

IX. Undervisningsväsendet.

Utgifterna för *Navigationsskolan* hafva upptagits med samma belopp som i innevarande års budget. — Under afdelningen *handtverksskolorna* hafva anslagen observerats i enlighet med de för dessa skolor ingifna specialförslag. Samtliga utgifter för högre handtverksskolan äro beräknade till 46,092 mark och belöper sig häraf på statsverkets andel 19,226 mark, motsvarande hälften af föreståndarens och lärarenes aflöning samt på stadens andel återstoden eller således 26,866 mark, utvisande en höjning af 1,472 mark, hvilken hufvudsakligen beror af ökade lärarekrafter. För lägre handtverksskolorna, utgörande tvenne, en inom sjelfva staden och en annan i Berghäll, äro de sammanlagda utgifterna för nästa år kalkylerade till 35,590 mark, deraf 10,220 mark utbetalas af statsverket, och 25,370 mark eller samma summa som sistlidet år faller på stadens andel. — Utgiftsstaten för förberedande yrkesskolan för gossar är upptagen till 36,250 mark mot 33,600 mark under innevarande år. Ökningen betingas dels deraf att en del ordinarie lärare och verkmästare från den 1 september eller 1 oktober 1904 komma i åtnjutande af dem enligt skolans reglemente tillförsäkrade löneförhöjningen för 5 års tjänst dels af anställandet af en andra underverkmästare, upptagen redan på det ursprungliga programmet för skolan och utan hvilken lärarekraft undervisningen särskildt å metallafdelningen ansetts icke kunna med framgång bedrifvas.

Äfven för nästkommande år har föreståndaren för det svensk-finska handelsläroverket härstädes hos Drätselkammaren anhållit om upptagande i Kammarens budgetförslag af de nuvarande anslagen för detta läroverk eller inalles 6,000 mark,

med skyldighet att emottaga frielever från Helsingfors stad till ett antal af minst 10 å den ordinarie afdelningen och minst 15 å förberedande klassen, hvilket anslag ingår under den skilda rubriken *Handelsläroverk*. Under samma rubrik har Kammaren upptagit ett anslag af 4,000 mark för det existerande finska handelsläroverket. Vål har Direktionen för Suomen Liikemiesten kauppaopiston Osakeyhtiö uti skrifvelse till Stadsfullmäktige, hvilken remitterats till Drätselkammaren, anhållit att bidraget för detta läroverk måtte höjas från 4,000 till 6,000 mark och i sådant afseende bilagt tablå öfver elevantalet, utvisande att under höstterminen innevarande år 89 elever åtnjutit undervisning i skolan och att af dessa, 8 varit frielever från Helsingfors stad. I det svensk-finska läroverket har emellertid elevantalet varit betydligt högre eller under pågående hösttermin 132. Kammaren har derföre ansett skäl förekomma att jämväl för det enbart finska handelsläroverket bibehålla samma anslag som för innevarande år.

Anslaget för *uppföstringsanstalten för andesvaga barn* har bibehållits oförändradt.

Utgiftsstaten för *Folkskolorna* har Drätselkammaren upptagit i hufvudsaklig öfverensstämmelse med folkskoledirektionens specialförslag och uppgår utgiften för de såsom „aflöningar“ upptagna poster till 601,990 mark emot 568,460 mark i innevarande års budget. Ökningen är betingad deraf att 5 nya lärareplatser och 4 lärarinneplatser tillkommit; att en mängd lärare och lärarinnor efter föreskrifven tids oförvitlig tjänst blifvit berättigade till löneförhöjning; att för tre lärarebiträden, hvilkas arbete i följd af folkskolornas starka tillväxt betydligt ökats, arvodena i någon mån höjts; att af samma skäl jemväl anslagen för timlärare i slöjd och gymnastik höjts; att arvodena för 11 föreståndare och föreståndarinnor höjts med 100 mark och för 4 föreståndarinnor med 50 mark, hvaremot ett i innevarande års budget upptaget särskildt anslag af 850 mark för matrikelföringen vid de högre skolorna kunnat uteslutas; att enligt Stadsfullmäktiges den 20 innevarande oktober fattade beslut aflöningen för ekonomen höjts från 2,500 till 5,000 mark; samt att lönen för en gårdsdräng ökats från 840 till 900 mark. Folkskoledirektionen har visserligen föreslagit att det i innevarande års budget med 8,000 mark upptagna förslagsanslaget för „vikarier och sannolikt ökad lärarepersonal under höstterminen“ skulle fördelas på två poster och för vardera observerat 5,000 mark. Men jemte det Drätselkontoret åter sammanslagit posterna, har Kammaren på grund af uppgift från Drätselkontoret om anlitaudet af detta anslag för senaste och tidigare år observerat för ändamålet endast 8,000 mark. „Öfriga kostnader“ vid folkskolorna utvisa en ökning från 160,137 mark 50 penni till 171,187 mark 50 penni, beroende derpå att i följd af nytillkomna skolor enligt Folkskoledirektionens förslag anslagen till hyror för skollokaler, undervisningsmateriel, ved och vedhuggning, belysning och renhållning höjts med tillhopa 7,500 mark; att anslaget för annonser, blanketter, annat tryck och oförutsedda utgifter ökats med 500 mark på grund af Folkskoledirektionens beslut att låta på svenska och finska språken trycka en af folkskolornas inspektor uppgjord årsberättelse öfver skolornas verksamhet; samt att förslaganslaget för

underhåll och reparationskostnader för skolornas gårdar och lokaler höjts från 21,000 till 24,000 mark. Folkskoleekonomens remontförslag stiger visserligen endast till 20,000 mark, men har Folkskoledirektionen härutöver framhållit önskligheten af att å de rymliga vindarna i skolhusen vid Folkskole- och Nikolaigatorna kunde inredas förvaringsrum för den betydliga mängd af undervisnings- och åskådningsmateriel, som finnes spridd i de stora skolhusen, hvarigenom den delvis ganska dyra materielen skulle kunna användas under längre tid än hvad under nuvarande förhållanden var möjligt. Utgiften för detta inredningsarbete jemte en mindre förändring af skolköket i folkskolehuset vid Nikolaigatan hade enligt kostnadsförslag af arkitekten Th. Höijer beräknats till sammanlagdt 4,665 mark.

Staten för *Folkbibliotek och Läsesalar* öfverensstämmer fullkomligt med budgeten för innevarande år utom att ett tillfälligt anslag af 800 mark upptagits för anskaffande af nya bokhyllor till hufvudbiblioteket och Tölö filial.

Enligt uppfostringsnämndens specialförslag är för *Asyler för vanartade barn* upptaget inalles 37,519 mark 17 penni, eller inemot 3,800 mark högre belopp än för innevarande år. Ökningen är föranledd hufvudsakligast af behovet att inrätta en ny uppfostrings anstalt för svenska talande gossar, sedan Nämnden nödgats omhändertaga flere sådana barn än uppfostringsanstalten i Sibbo kunde inrymma och det visat sig alltmera omöjligt att i andra folkskolor erhålla plats för de vanartade gossarne. Enligt uppfostringsnämndens förslag skulle den nya skolan träda i verksamhet från den 1 september 1904, hvarföre anläggnings- och underhållskostnaden upptagits till sammanlagdt endast 3,316 mark 67 penni, deraf på anläggningen belöper sig 725 mark. För uppfostringsanstalten i Vånå för flickor har åter anslaget ökat med omkring 150 mark ehuru anläggningskostnaden här bortfallit, beroende detta deraf att staten nu beräknats för fulla antalet elever 25 i stället för 15 uti innevarande års budget.

X. Staden åliggande allmänna onera.

Af Inqvarteringsnämnden har *inqvarteringskostnaden* under instundande år beräknats till förslagsvis 206,233 mark 28 penni. — För *Inqvarteringsnämnden* förblir staten oförändrad i öfrigt utom att arvodet för translatorn på grund af ökad arbete höjts från 800 till 1,000 mark.

XI. Vattenledningen.

Vid afdelningen *Underhåll och remont* har i likhet med senaste år observerats utgiftsposter å 5,700 och 5,000 mark, utgörande andra tredjedelen af reparationskostnaderna för de öppna filtrernas tätande och för omläggning af taket å den

äldre vattenborgen. Anslaget för det förstnämnda arbetet eller betonnering af filtret N:o III har likväl upptagits endast eventuellt. Först sedan den innevarande år verkställda betonneringen af filtret N:o II under vintern varit utsatt för köldens inverkan, anser nemligen Vattenledningskontoret erfarenhet kunna vinnas huruvida en varaktig tätning af remnorna i murverket kan på antydt sätt ernås eller om mera omfattande rekonstruktionssätt måste uttänkas.

Beträffande de föreslagna arbetena för *Utsträckning af rörnätet* må här anföras följande: Genom rörläggningarna under Skepparegatan från N:o 35 till 39 samt under Bergmansgatan från N:o 33 till Skepparegatan blifva tre stumt slutande rörsträngar förbundna, hvarigenom ernås bättre vattenomlopp och tryck jemte minskad fara för brandposternas frysning. — Förbindningsledningen under Skarpskyttegatan emellan Högbergs- och Kaserngatorna afser jemväl ökning af vattentilloppet och förbättring af trycket och har betingats särskildt af klagan från kirurgiska sjukhuset öfver bristfällig vattentillförsel. — Ledningen under Alberts-, Stora Roberts-, Stenhuggare- och Röddbergsgatorna är dels en nyläggning dels ett rörbyte och afser att från 203 millimeters ledningen under Boulevardsgatan åstadkomma ett rikligare vattentillopp till slutet af Stora Roberts- och Röddbergsgatorna, der trycket är mycket svagt och stor förbrukning af vatten i närbelägna badstugor tidtals eger rum. — Vattenledningen under Skepparegatan från N:o 39 till Båtsmansgatan är uteslutande ett rörombyte, afsedt att framdeles utsträckas till Stora Robertsgatan, hvarigenom en från Boulevards- till Fabriksgatan räckande 203 millimeters rörsträng skulle uppstå, motsvarande den i ökning stadda folkmängdens i 7:de stadsdelen behof. — Ledningen under Väfvaregatan afser åter att förbinda de långa isolerade ledningarna under Sjömans- och Båtsmansgatorna, hvilka härigenom vid tillfällen af stor konsumtion komme att verksamt understöda hvarandra. — Under Djurgårdsvägen till villorna N:ris 9, 10 och 11 finnes endast en privat vattenledning med så liten diameter att derå anbragta vattenposter icke skulle kunna utöfva nämnvärd effekt. Då den med höga trähus bebyggda delen af Djurgården alltså är mindre välloftad med eldsläckningsanstalter skulle enligt Vattenledningskontorets förslag det privata röret ersättas med ett 127 millimeters rör jemte några derå anbragta brandposter. — På anhållan af villaegare å Wallgård har af Vattenledningskontoret upptagits ett anslag af 15,700 mark för vattenledning under Östra Chausséen från folkskolan å Wallgård till villan N:o 1 a likväl endast under förutsättning, dels att närbelägna villaegare garanterade 6 % af anläggningskostnaden i vattenafgifter, dels att Byggnadskontoret samtidigt kunde sörja för något slags i hygieniskt afseende tillfredsställande kanalisation af villorna å Wallgård. Sedermera hafva fabrikanten J. Nissinen och handlanden A. Krivetz under förutsättning att vattenledningen under Östra Chausséen förlängdes till villan Wallgård N:o 3 garanterat en årlig vattenafgift af sammanlagdt 300 mark, i anledning hvaraf Vattenledningskontoret meddelat att af hela den för ofvanberörda arbete beräknade kostnaden 15,700 mark å sistnämnda del belöpte sig 4,000 mark och att räntabiliteten

af denna del kunde anses säkerställd, då vattenafgifterna komme att utgöra 7,5 % af anläggningskapitalet. Vattenledningskontoret har derföre förordnat att en post „Vattenledning till villan Wallgård N:o 3 — — — 4,000 mark“ skulle i budgeten observeras. Drätselkammaren har emellertid upptagit anslag för hela den eventuellt föreslagna sträckan till villan Wallgård N:o 1 a. Visserligen kunna enligt hvad Byggnadskontoret meddelat definitiva afloppsledningar i denna trakt icke anläggas enär någon af myndigheterna i hufvudsak godkänd indelning af området icke föreligger och garanti för vattenkonsumtionsafgifter har ej heller blifvit ställd för sträckan emellan villorna N:o 3 och N:o 1 a å Wallgård, beräknad att medföra en kostnad af 11,700 mark. Men då det i hygieniskt afseende är af stor betydelse att ifrågavarande af kroppsarbetare bebodda trakt blir försedd med lätt tillgång på vatten och aflopp kan provisoriskt beredas genom trärännor eller öppna diken, har Drätselkammaren icke tvekat att i detta fall föreslå ett undantag från regeln att fordra garanti för ledningar, hvilka icke antagas blifva omedelbart räntabla. — Öfriga föreslagna utsträckningar af vattenledningsnätet bero af de kanalisationsförslag Drätselkammaren upptagit.

Under rubriken *Diverse* har i enlighet med Vattenledningskontorets förslag upptagits ett anslag af 2,000 mark för komplettering af antalet afstängningskranar och brandposter å rörnätet, hvarutom Drätselkammaren observerat 5,000 mark för fortsatta försök med vattenledningsvattnets renande.

XII. Saluhallarna.

Det för *Saluhallen vid Strandtorget* uti innevarande års budget upptagna förslagsanslaget för belysning, 1,500 mark, har visat sig vara ej ens närmelsevis tillräckligt. Enligt räkningar, som under loppet af ett år, räknadt från den 1 oktober 1902, tillstälts Drätselkontoret, har kostnaden för hallens belysning utgjort för gas 2,718 mark samt för glödkroppar och cylindrar 277 mark 50 penni eller tillhoppa 2,995 mark 50 penni. Sedan den ordning nyligen införts, att försäljarene tillåtas verkställa spolning af butikerna först efter det hallen på aftnarna stängts för publiken, torde utgiften för belysningen komma att ytterligare i någon mån stegras. I enlighet med ett af Styrelsen för belysningsverket uti handlingarna bilagd skrifvelse af den 20 innevarande oktober framställt förslag har ifrågavarande anslag derföre upptagits till förslagsvis 3,300 mark. Märkas bör dock att tillverkningskostnaden för gas icke uppgår till det belopp, som med Stadsfullmäktiges begifvande i räkenskaperna debiteras för stadens gaskonsumtion, i följd hvaraf den faktiska utgiften för belysningen af saluhallen betydligt understiger här upptagna kostnad.

I budgetförslaget för år 1904 tillkommer anslag för *Saluhallen å Sandviks-torget* med inalles 7,900 mark, deraf 2,500 mark utgör tillfällig utgift för installation

af gasbelysningen enligt belysningsverkets kostnadsberäkning. För en uppsyningsman har observerats samma aflöning, som för uppsyningsmannen i den äldre saluhallen, hvaremot särskild dräng här ej ansetts behöflig utan i stället upptagit ett förslagsanslag af 600 mark för renhållning. Anslagen för belysning och för diverse omkostnader hafva jemväl upptagits med något lägre belopp än för Saluhallen å Strandtorget.

XIII. Stadens jordlägenheter.

Under denna hufvudtitel förekommer ej någon afvikelse från innevarande års utgiftsstat.

XIV. Allmänna arbeten.

Rörande utgiftsposterna för remont och underhåll samt nybyggnad af *Byggnader och lägenheter* får Drätselkammaren hänvisa till Byggnadskontorets specialförslag och detaljerade kostnadsberäkningar. Anslaget för inredning af lokaler i gamla packhuset vid Alexandersgatan har af Drätselkammaren minskats från 7,500 till 4,100 mark emedan tilltänkt flyttning af Inqvarteringsnämnden till annan lokal i och för beredande af större utrymme åt Drätselkammaren för närvarande fått förfalla. Likaså har utgiftsposten 10,450 mark för uppställning af en varuhiss i tullhusets packhusafdelning samt för inredning af varuhyllor i sagda afdelning nedsatts till 5,050 mark emedan Drätselkammaren funnit att, sedan nya varuskjul tillkommit, med anbringandet af varuhyllor i packhusen kunde anstå till ett följande år. För nödigbefunnen ändring och remont af den staden tillhöriga byggnad, i hvilken Gammelstadens polisvaktkontor för närvarande är inrymdt, har i enlighet med bilagda af Byggnadskontoret uppgjorda kostnadsberäkning upptagits 700 mark. — Anslaget för diverse reparationer har bibehållits vid 30,000 mark ehuru tidigare påtänkt förändring af Drätselkammarens lokal lemnats beroende.

För den händelse Drätselkammarens förslag om inredning af saluhallar i nedre våningen af förra tullhuset vid Vestra Kajen godkännes, blir det nödvändigt att å tomten uppföra ett uthus af sten för hvilket utgiften enligt bilagdt kostnadsförslag af Byggnadskontoret stiger till 7,000 mark. — Det af Byggnadskontoret upptagna tillskottsanslaget för nybyggnad till Drätselkontorets lokal har åter på grund af senare tillkomna uppgifter ökats med 2,300 mark. Bland nybyggnadsanslag har vidare förutom 100,000 mark för ett varuskjul å Myntkajen observerats samma belopp för ett nytt folkskolehus. Folkskoledirektionen har allaredan väckt förslag att i närmaste framtid ett folkskolehus, inrymmande förslagsvis tio läsesalar, skulle uppföras i Tölötrakten, hvarutom meddelande gjorts att jemväl i stadens syd-

ligaste del eller inom 7:de stadsdelen ett nytt folkskolehus snart blefve behöfligt. Då Drätselkammaren anser att utgiften för tillgodoseendē af det periodiskt återkommande behovet af nya folkskolebyggnader icke kan upprepadt påföras lånemedel, synes det vara ändamålsenligt att på flere år fördela härför förutsedda kostnader.

Äfven beträffande afdelningarna *Gator och allmänna platser* samt *Kanaler och afloppsdikeyn* hänvisar Drätselkammaren till Byggnadskontorets specialförslag och motivering, här framhållande endast afvikelserna från sagda förslag. Utgiften för remont af brolocket å Långa bron har på Byggnadskontorets efteråt framställda förslag höjts från 2,800 till 3,400 mark för att möjliggöra försök att belägga en del af brolocket med s. k. asfalt komprimé. Efter samråd med Byggnadskontoret har vidare för beläggning af stadens andelar af Lotsgatan utmed tomterna N:ris 12, 14 och 16, af Fabriksgatan mellan Jungfrustigen och Skepparegatan, af Kaptensgatan utmed kvarteret N:o 127 och af Jungfrustigen utmed tomterna adr. N:ris 8 och 10 upptagits alternativt cementmakadam. Det af Byggnadskontoret för planering af Södra Jernvägsgatan mellan Malm- och Lappviksgatorna föreslagna anslaget 8,700 mark har ökats till 16,300 mark, enär häri bör ingå jemväl ersättning med 7,652 mark 62 penni åt Jurisstuderingen Dahlström för afträdd mark till ifrågavarande gata, hvilken ersättning Stadsfullmäktige den 21 sistlidne april bemyndigat Drätselkammaren att upptaga i budgeten för nästkommande år. Deremot har det beräknade anslaget 49,300 mark för planering af Brobergsterrassen utmed södra och vestra delen af kvarteret 140 nedsatts med 10,500 mark. I anledning af Universitetets anhållan att få inlösa tomten N:o 20 i sagda kvarter har nemligen förbehåll gjorts att köparen skall bekosta planeringen mellan gatulinien och sagda tomt, hvarför kostnaden med sistsagda belopp ingår i Byggnadskontorets förslag.

För att icke öfverhöfvan öka uttaxeringen under nästkommande år har Drätselkammaren nödgats utesluta åtskilliga af de gatuplaneringsarbeten Byggnadskontoret föreslagit. Vid detta urval har Kammaren följt principen att främst upptaga planeringsarbeten i de delar af staden, der lifligaste byggnadsverksamhet under senare år förekommit. I syfte att sålunda begagna sig af nu rådande stora efterfrågan å tomter inom Skatuddsområdet har det höga anslaget för planering af Marinergatan bibehållits. Likaså har Kammaren upptagit anslagen för gatuplaneringar inom 7:de stadsdelen, hvarvid dock af den till planering föreslagna delen af Skepparegatan utlemnats stycket emellan Fabriks- och Petersgatorna, i följd hvaraf kostnaden reducerats med 19,300 mark. Deremot och som inom Berghäll, eller 11:te och 12:te stadsdelarne, byggnadsverksamheten detta år icke varit nämnvärdt liflig samt i dessa stadsdelar finnas omkring 30 oförsålda tomter vid planerade gator, hafva en stor del af de föreslagna planeringsarbetena här utlemnats. Beträffande särskildt Östra Prestgatan och Castréngsgatan mellan Östra och Vestra Prestgatorna kan framhållas att Byggnadskontoret föreslagit planeringen af dessa gator hufvudsakligast med afseende å tilltänkt ny brandstation i kvarteret N:o 327, men att i budgetförslaget icke upptagits anslag för uppförande af ifrågavarande brandstation

utan endast ett mindre förslagsanslag för anskaffande af ritningar till den projekterade byggnaden. Byggnadskontorets förslag om planering af Alpgatan utmed tomten N:o 23 i kvarteret 324 och af gatan emellan kvarteren N:ris 324 och 326, hvarför kostnaden beräknats till sammanlagdt 24,800 mark, har föranledts af en ansökan utaf arbetarebostads aktiebolaget Suomalainen att samtliga gator invid bolagets bebyggda tomt N:o 23 i kvarteret 324 måtte planeras. Då denna tomt försåldes åt bolaget gjordes emellertid förbehåll derom att gatuplanering ej behöfde ifrågakomma innan staden funne sådan med egen fördel förenlig. — För planering af Tunnbindaregatan har enligt Byggnadskontorets senare alternativ upptagits 32,300 mark i följd hvaraf genomskärningen af Sörnäs jernväg tillvidare bortlemnats. Slutligen må anmärkas att i en annan del af staden föreslagen planering af Malmgatan från adress N:o 30 till Södra Jernvägs gatan uteslutits.

Förändringarna i Byggnadskontorets förslag rörande nyanläggning af kanaler och afloppsdiken bero allenast däraf att motsvarande gatuplaneringar uteslutits.

Sammanlagda utgiften för nyanläggning af gator och allmänna platser samt af kanaler och afloppsdiken uppgår enligt Drätselkammarens förslag till 494,350 mark emot 356,700 mark i budgeten för innevarande år.

Under afdelningarna *Vägar* och *Chausséer* förekomma icke några nyanläggningar och äro utgifterna för diverse underhåll upptagna till samma belopp som i detta års utgiftsstat.

På skäl som af Byggnadskontoret framhållits, har åter vid afdelningen *Hamnar* anslaget för diverse reparationer ökats från 12,000 till 15,000 mark. Med detta anslag kan äfven utföras en af hamnkontoret påpekad nödig upprensning af stranden utanför Brunsparksvillorna N:ris 12, 13 och 22 samt utmed Norra Kajen. För fortsatt uppmuddring af Tölö viken har observerats samma anslag, som för innevarande år varit beviljadt, hvaremot ett af hamnkontoret framställt förslag om uppmuddring af viken emellan Broholmen och Hagnäs äfvensom af vattenområdet kring holmen Pankakan och invid Sörnäs strandväg icke kunnat beaktas, enär på sätt Byggnadskontoret framhållit dessa arbeten icke kunna medhinnas under nästa sommar af stadens enda mudderverk, hvilket främst erfordras för slutförande af Tölö vikens upprensning. I följd häraf bör jemväl ett af hamnkontoret framställt förslag om lossningsbroar invid Hagnästorg lemnas beroende till ett följande år. Deremot har på Hamnkontorets af Byggnadskontoret understödda förslag upptagits ett anslag af 1,000 mark för nödig ansedd förlängning af båtbyggorna i norra hamnen. — Bland nyanläggningar under denna afdelning förekommer, förutom ett par smärre på hamnkontorets anhållan upptagna arbeten, „utvidgning af Sandvikens norra kaj“. Byggnadskontoret framhåller att denna strandsträcka, belägen emellan Sandvikstorget och hamnbanans svängbro, är ytterst lifligt anlita, dels af skärgården trafikerande ångslupar dels af mindre lastskutor och segelbåtar, men att densamma i sitt nuvarande provisoriska skick icke erbjuder lämpliga förtöjningsplatser. Dessutom påpekas hurusom samtliga tomter invid Sandviks norra kajen numera äro

bebyggda med dyrbara hus och att en nödvändig planering af gatan jemte stensättning och makadamisering icke gerna låter sig genomföra utan att kajens yttre begränsning blifvit ordnad. På dessa skäl och enär vid ifrågavarande arbete under vintertid sysselsättning kan beredas ett stort antal arbetare af olika yrken, hvarigenom den årligen återkommande arbetsbristen borde kunna för instundande vinter i väsentlig mån förebyggas, har Drätselkammaren ansett sig böra förorda nämnda kajbyggnad, hvars utförande beräknats medföra den betydande utgiften af 137,000 mark.

För remont och underhåll af *Planteringarna* har i enlighet med Trädgårdsnämndens förslag upptagits anslag till samma belopp som i innevarande års utgiftsstat. Rörande de under „nyanläggningar“ upptagna anslagen för planeringsarbeten i Brunnsparken och å idrottsplanen i Djurgården hänvisas till den af Trädgårdsnämnden anförda motivering, om hvilken Drätselkammaren kunnat förena sig. Deremot och som beslut ännu ej af Stadsfullmäktige fattats rörande en reservträdgårds förläggande till Djurgårdsområdet, har det af Trädgårdsnämnden förordade anslaget till förberedande arbeten för denna reservträdgård icke af Drätselkammaren upptagits. Och enär utgiften för omgräfning och planering af gräsmattor synes böra påföras det betydande anslaget för underhåll af planteringarna, har Drätselkammaren ej heller kunnat förena sig om Trädgårdsnämndens förslag att under rubriken nyanläggningar upptaga särskildt anslag för antydda ändamål.

I de årligen återkommande allmänna anslagen för *Renhållningsväsendet* har den ändring gjorts att utgiften för renhållning af Chausséerna ökats från 16,000 till 20,000 mark, enär det under flere år visat sig att arbetet ej kunnat utföras för förstnämnda summa. På derom af Byggnadskontoret senare gjord framställning har Drätselkammaren vidare ökat anslaget för renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar från 47,000 till 49,000 mark. I budgeten för år 1901 upptogs nemligen å inkomstsidan bidrag till gaturenhållningen med 1,000 mark af evangelisk-lutherska kyrkoförsamlingen utan att motsvarande ökning gjordes å utgiftssidan, och enligt senare ingånget aftal har församlingen ytterligare öfverlemnad renhållningen af Nikolaikyrkans gatuandelar, trappor och terrasser åt staden mot en betingad ersättning af 1,100 mark per år.

Under rubriken *Arbetsredskap* har upptagits ett tillfälligt anslag för inköp af två nya bevattningsvagnar. Rörande afdelningen *Diverse* är åter intet att bemärka.

XV. Pensioner.

Af pensionstagare hafva Rådmansenkan I. S. T. Decker och Hamnkonstapeln E. M. Sjöström aflidit, hvarföre dem tillagda pensioner, resp. 400 och 600 mark bortfalla. Emedan ett af Sekreterarenskan O. Ehrströms barn den 17 oktober

1904 uppnår myndig ålder, har pensionen för fru Ehrström och hennes minderåriga barn observerats med 959 mark 37 penni i stället för 1,000 mark. Likaså har uppfostringsbidraget åt aflidne Hjäradshöfdingen B. Stenius' tre omyndiga barn minskats från 600 till 461 mark i anledning deraf att ett af barnen den 17 instundande april uppnår myndig ålder. I öfrigt hänvisas rörande denna hufvudtitel, till de skrivelser, som till Drätselkammaren inkommit och finnas handlingarna bilagda.

XVI. Diverse.

För en del af stadens gårdar hafva tidigare varit antagna särskilda gårdsdisponenter, hvilkas aflöning enligt Drätselkammarens bestämmande utgått ur inlutna hyresmedel. Lämpligare synes emellertid vara att för samtliga gårdsfastigheter antages en gemensam ekonom och egentligast är att dennes arvode upptages i utgiftsstaten. De fastigheter, hvilkas vård kunde ombetros ekonomen äro: rådhusgården, gårdarna N:ris 22 och 24 vid Alexandersgatan, gården N:o 9 vid Bergmansgatan, gamla packhusgården Alexandersgatan N:o 1, tull- och packhusgården vid Vestra kajen, tull- och packhuset å Skatudden, villan Hagasund, Societetshuset, Brunns- och badhuset samt kägelbanan i Brunnsparken äfvensom värdshusbyggnaden i Kajsaniemi. Såsom aflöning åt gårdsekonomen har Drätselkammaren upptagit 1,800 mark och torde åt kammaren öfverlemnas såväl att antaga ekonomen som att för honom utfärda instruktion.

Under denna hufvudtitel tillkommer vidare ett af Stadsfullmäktige den 26 sistlidne maj beviljad anslag till Fängelseföreningens skyddsherberge för qvinliga frigifna fångar äfvensom det tidigare å polisinsättningens stat upptagna anslaget för två politiekarlar, hvilkas arvoden på derom hos Drätselkammaren gjord anhållan ökats från sammanlagdt 1,080 mark till 1,200 mark. För inköp af två gatunormalur, af hvilka det ena enligt Byggnadskontorets förslag borde uppställas å tullhuset på Skatudden, har upptagits 1,150 mark. Anslaget för oförutsedda behof till Stadsfullmäktiges bestämmande har af Drätselkammaren observerats med samma belopp som för innevarande år eller förslagsvis 90,000 mark.

Inkomster.

Behållning.

På grund af närslutna utaf Drätselkontoret uppgjorda kalkyl har såsom disponibel behållning från innevarande år kunnat för nästkommande år upptagas en inkomst af 560,000 mark.

I. Räntor.

I ungefärlig öfverensstämmelse med faktiska förhållandena under innevarande år har ränta å tomtlösen upptagits med förslagsvis 90,000 mark eller 10,000 mark högre än i innevarande års budget. Posterna „diverse räntor“, „dividender å aktier“ och „ränta å bankräkning“ hafva åter sammanslagna observerats med 210,000 mark.

II. Tomtlösen.

Under instundande år har staden att emotse tomtlösen i kontant med något öfver 110,000 mark för två tomter å Skatudden, hvilka komma att till Statsverket försälgas, samt för en tomt å Broberget hvilken Universitetet anhållit att få inlösa. Med afseende härå och då årsannuiteten för sålda tomter uppgår till omkring 65,000 mark, har Drätselkammaren trott sig kunna äfven för år 1904 beräkna inkomsten under denna hufvudtitel till 250,000 mark.

III. Stadens fasta egendom.

Emedan influtna arrenden från Brunnsparksområdet öfverstigit 15,000 mark har ifrågavarande inkomstpost höjts till nämnda belopp. — Sedan under VI:te utgiftstiteln upptagits beräknad hyra för de i stadens gårdar åt polisnrättningen upplåtna lokaler och stall, har såsom inkomst observerats motsvarande belopp 16,100 mark eller enligt bilagd uträkning af Drätselkontoret 14,000 mark för 35 rum i gårdarna N:ris 22 och 24 vid Alexandersgatan, 1,500 mark för stall i sagda gårdar och 600 mark för Forsby polisstation. — I gården N:o 3 vid Sofiegatan har numera inrymts tienstelokal för mantalsskrifvaren hvarjemte polisnrättningens

lokal utvidgats; och nedgå i följd häraf hyror för öfriga lokaler i sagda gård från 3,500 till 2,000 mark. Inkomstposten „diverse hyror“ har åter höjts från 4,500 till förslagsvis 7,000 mark, enär under året tillkommit nyinredda lokaler i gamla packhusgården vid Alexandersgatan och villan Hagasund. — Hyran för stånd i saluhallarna har höjts från 40,000 till förslagsvis 56,000 mark, hvarvid Drätselkammaren beräknat att i hyror från hallen å Sandvikstorget komme att inflyta omkring 12,000 mark och för de föreslagna hallarna i tullhuset vid Vestra kajen omkring 4,000 mark. — Simhusafgifterna hafva minskats från 1,500 till 1,000 mark enär det under en följd af år visat sig att afskrifningar blifvit nödvändiga. Deremot har förslagsanslaget „fiskevattensafgifter“ på hamnkontorets förslag höjts med 100 mark.

IV. Tomtören.

Inkomstbeloppet under denna titel har af Drätselkammaren lemnats oförändradt.

V. Inkomstgifvande rättigheter.

Vid kalkylerande af det belopp, hvartill tolagen och trafikafgifterna kunna förväntas uppgå under instundande år, yttrar Trafikkontoret följande:

„Debiteringen af tolag och trafikafgifter under Jan.—Aug. af innevarande år jemförd med debiteringen för samma tidrymd af år 1902 utvisar en ökning af tolagen med Fmk 7,912: 56, men deremot en minskning af trafikafgifterna med Fmk 1,263: 91. Denna minskning betingas likväl ej af en mindre liflig varuomsättning utan är helt och hållet beroende deraf, att seglationen på Helsingfors i år vidtog redan den 18 Mars mot den 30 April år 1902, tillfölje hvaraf den för vinterseglationen med 50% beviljade nedsättningen af trafikafgifterna för varor, hvilka sjöledes hit inkommit före den 1 Maj, med c. 27,000 mark öfversteg enahanda belopp för år 1902 och med hvilket debiteringen för nuvarande år således bör ökas för att densamma såsom uttryck för varuomsättningen må kunna jemföras med debiteringen för 1902. Jemförd med enahanda uppgifter för 1901 utvisar debiteringen under Jan.—Aug. af innevarande år en ökning af Fmk 10,012: 48 i tolag och Fmk 4,318: 99 i trafikafgifter medan värdet af nedsättningen af trafikafgifterna under 1903 med c. 13,000 mark öfversteg enahanda belopp för motsvarande tidrymd af år 1901. Häraf framgår att omsättningen af med tolag och trafikafgifter belagda varor inom stadens handelsområde sedan år 1901 varit i stigande. Uppbörderna för Sept.—Dec. visar deremot en under de senaste åren fortgående minskning, hvilken likväl vidkommande år 1902 är ganska ringa. Med afseende å hvad sålunda framhållits har inkomsten af ifrågavarande afgifter i förslaget upptagits till samma belopp, som i staten för innevarande år“.

På grund af hvad Trafikkontoret sålunda framhållit har jemväl Drätselkammaren ansett sig kunna bibehålla de i årets stat ingående beloppen för tolag och trafikafgifter med resp. 200,000 och 450,000 mark, jemte det äfven tolagen för sjöledes till Helsingfors inkommande varor, destinerade till uppstad observerats med samma belopp som tidigare eller 8,000 mark. Deremot och som inkomsten af magasinshyra under närmast föregående tre år varit i stigande och uppgått till omkring 3,350 mark i medeltal per år har på Trafikkontorets förslag denna post i budgetförslaget höjts från 2,000 till 3,000 mark.

Vid fråga om hamnafgifterna framhåller Hamnkontoret att ökad liflighet i trafiken] under innevarande år medfört en väsentlig höjning af intraderna, i det dessa vid utgången af augusti månad utvisade en ökning af omkring 23,000 mark jemfördt med förhållandet under föregående år. Enär Hamnkontoret anser skäl förefinnas för antagandet att instundande år icke borde blifva mindre inbringande än det löpande, har kontoret föreslagit att posten „hamnafgifter“ skulle upptagas till 15,000 mark högre än för innevarande år, eller till förslagsvis 200,000 mark; och har Drätselkammaren förenat sig om detta förslag. — Vagningsafgiften är åter på Hamnkontorets förslag nedsatt från 2,700 till 2,600 mark.

VI. Diverse inkomster.

Under denna inkomsttitel förekomma några smärre förhöjningar. Sålunda har på Fattigvårdsstyrelsens förslag jordafkastningen från fattiggården beräknats till 400 mark högre än innevarande år och förslagsposten „ersättning för underhåll af fattiga“ på grund af hvad under senare år influtit ökats med 2,000 mark. Vidare hafva posterna „elevers i folkskolan afgifter och handarbeten“ samt „ersättning för i asyler underhållna barn“ höjts med resp. 200 och 100 mark. På sätt tidigare under inkomsttiteln XIV framhållits har slutligen evangelisk lutherska kyrkoförsamlingens bidrag till gaturenhållningen ökat med 1,100 mark.

VII. Statsbidrag.

I anledning af förändrad uppställning utaf VI:te utgiftstiteln bortfaller här tidigare för polisinsrättningen upptaget statsbidrag. — På sätt Direktionen för förberedande yrkesskolan för gossar framhållit bör åter statsbidraget för sagda skola upptagas med förhöjdt belopp af 16,825 mark. — Bidraget för folkskolorna är upptaget till det af Kejsrerliga Senaten den 16 juli 1902 fastställda beloppet af 184,000 mark. Emellertid har i nu föreliggande budgetförslag stadens utgift för folkskolorna åter väsentligen ökat, hvarföre Drätselkammaren har för afsigt att, i händelse förslaget godkännes, inkomma med framställning om utvärkande af ökad statsbidrag.

VIII. Vattenledningen.

Vattenafgifterna för innevarande år, som i budgeten upptagits till 400,000 mark, hafva med ledning af årets två första kvartal uppskattats till 415,000 mark, hvilken summa för mötande af oförutsedda omständigheter utan ökning bibehållits äfven för år 1904. — Bruttoinkomsten från verkstaden har redan under en längre följd af år med minst 20,000 mark öfverstigit de till 95,000 mark upptagna kostnaderna för privata anslutningar m. m., hvarföre motsvarande ersättningar synts kunna förhöjas från 110,000 till 115,000 mark. Inkomsterna för vattenledningen hafva sålunda upptagits med 20,000 mark högre belopp än i budgeten för innevarande år.

IX. Belysningsverket.

Uti sitt till Drätselkammaren ingifna förslag till Gasverkets budget för år 1904 beräknar styrelsen för Helsingfors stads belysningsverk bruttoinkomsten af gasverket till 196,950 mark. Af denna vinst föreslår styrelsen att 55,000 mark skulle anslås för utsträckning af hufvudrörnätet enligt uppgjord plan, 18,300 mark för uppställande af nya gaslyktor och 38,700 mark för inläggandet af retorter i två nya ugnshvalf samt för gasmätare m. fl. apparater och inventarier; och har sålunda den disponibla behållningen af Styrelsen upptagits till 84,890 mark. I det specialförslag till utgiftsstat för gasverket, hvilket såsom bilaga vidfogats Drätselkammarens allmänna utgifts- och inkomstförslag, har annan afvikelse ej gjorts från Styrelsens för belysningsverket förslag än att från den projekterade utsträckningen af hufvudrörnätet under Skepparegatan emellan Bergmans- och Hafsgatorna uteslutits delen emellan Fabriks- och Petersgatorna, hvilken enligt Drätselkammarens förslag icke komme att planeras. Visserligen har Drätselkammaren hyst tvekan rörande nödvändigheten af en del öfriga föreslagna utsträckningar af gasverkets hufvudrörnät, exempelvis ledningarna under Främlings- och Rådmansgatorna. Men har kammaren så mycket mindre trott sig ega anledning att göra ändringar i de af Styrelsen för belysningsverket uppgjorda detaljförslagen som i sagda Styrelsens budgetförslag likasom i tidigare af Stadsfullmäktige fastställda förslag upptagits betydande anslag för utsträckning af hufvudrörnätet till icke särskildt nämnda gator enligt Styrelsens bestämmande. Den genom ofvanantydde inskränkning af rörläggningen under Skepparegatan minskade kostnaden utgör enligt Belysningsverkets uppgift 1,400 mark, med hvilket belopp Drätselkammaren således ökat den kalkylerade nettovinsten af gasverket.

X. Lån.

På grund af hvad tidigare fastställts rörande användningen af 1902 års obligationslån har under denna titel såsom inkomst upptagits kostnaden för uppförande af ett nytt varuskjul å Skatudden med 100,000 mark äfvensom samtliga för utsträckning af vattenledningens rörnät och för inköp af vattenmätare upptagna utgifter eller 165,200 mark.

XI. Uttaxering.

Det belopp, som enligt Drätselkammarens föreliggande utgifts- och inkomstförslag måste hos kommunens skattskyldiga medlemmar uttaxeras, uppgår till 1,861,730 mark 78 penni eller endast 29,057 mark 68 penni mera än under innevarande år.

Förutom ofvan åberopade handlingar närslutes en af Drätselkontoret uppgjord behållningskalkyl per 1 oktober 1903.

På Drätselkammarens vägnar:

Alexis Gripenberg.

T. J. Boisman.

HELSINGFORS STADS
VATTENLEDNINGSKONTOR.

Helsingfors

den 15 September 1903.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N:o 2,085.

Biläggande ett förslag till utgifts- och inkomststat för vattenledningen år 1904, åtföljdt af nödiga kostnadsberäkningar och ritningar, har kontoret äran med anledning deraf anföra följande:

Anslag för betonering af filtret III begäres endast eventuellt nämligen för händelse den i år verkställda betoneringen af filtret II visar sig lämplig i afseende å varaktig tätning af remnorna i murverket, hvarom man icke förr än nästa vår, sedan betoneringen under vintern varit utsatt för köldens inverkan, kan få vetskap. Skulle mot förmodan betoneringen hafva till någon del förfelat sitt ändamål, så borde anslaget förblifva obegagnadt och mera omfattande rekonstruktionssätt uttänkas till påföljande år.

De af kontoret föreslagna rörläggningarna äro följande: Under Skepparegatan från N:o 35 till 39, samt under Bergmangatan från N:o 33 till Skepparegatan, hvarigenom tre stumt slutande rörsträngar blefve förbundna och bättre vattenomlopp samt tryck skulle ernås, jemte minskad fara för brandposternas frysning. — Sedan i Kirurgiska sjukhuset vid Kaserngatan klagats öfver bristfällig vattentillförsel och ett nytt större rör i år nedlagts under Högbergsgatan, har för vattentilloppets ökning och tryckets förbättring en förbindningsledning under Skarpskyttegatan emellan Högbergs- och Kaserngatorna föreslagits. — Vattenledningen under Alberts-, Stora Roberts-, Stenhuggare- och Röddbergsgatorna är dels en nyläggning, dels ett rörombyte, och afser att från 203 mm ledningen under Boulevardsgatan åstadkomma ett rikligare vattentillopp till slutet af St. Roberts- och Röddbergsgatorna, der trycket är mycket svagt och stor förbrukning af vatten i närbelägna badstugor tidtals eger rum. Nämda rörsträckning eger derutöfver en allmännare betydelse, ty den är afsedd att framdeles fortsättas till Fabriksgatan, hvarigenom en fullständig ringledning af 203 mm diameter kommer att uppstå, der hvarje punkt erhåller rikligt vattentillopp från två håll, hvilket för eldsläckningsändamål är af stor vikt. — Ledningen under Väfvaregatan afser att förbinda de långa, isolerade rörledningarna under Sjömans- och Båtsmansgatorna, hvilka härigenom vid tillfällen af stor konsumtion verksamt komme att understöda hvarandra. — Vattenledningen under

Skepparegatan från N:o 39 till Båtsmansgatan är uteslutande ett rörombyte, afsedt att framdeles utsträckas till Stora Robertsgatan, hvarigenom en från Boulevards- till Fabriksgatan räckande 203 mm rörsträng skulle uppstå, motsvarande den i ökning stadda folkmängdens i VII stadsdelen behof.

Under Djurgårdsvägen till villorna N:ris 9, 10 och 11 finnes f. n. endast en privat vattenledning af så liten diameter, att derå anbragta brandposter icke skulle kunna utöfva någon nämnvärd effekt. Då denna med höga trähus bebyggda del af Djurgården altså är mindre väl lottad med afseende å eldsläckningsanstalter, skall enligt förslaget det privata röret ersättas med ett 127 mm rör jemte några derå anbragta brandposter. På anhållan af villaegare i Vallgård har vattenledningens utsträckning föreslagits till närheten af jernvägen, med afsikt att framdeles förbinda detta rör med ledningen under Östra chausséen söderom jernvägen. Hela den stora komplexen af förstäderna Hermanstad och Majstad, delvis äfven villan Vallgård, erhåller nämligen f. n. vatten endast genom *ett* rör, hvadan vid tillfälliga reparationer deraf vattenbrist blir rådande i hela denna trakt, hvilket kunde förekommas genom antydda vattentillopp från äfven ett annat rör. Som vilkor för denna lednings utförande anser kontoret dock böra uppställas, dels att närbelägna villaegare garantera 6 $\frac{1}{2}$ % af anläggningskostnaden i vattenafgifter, dels att byggnadskontoret samtidigt sörjer för något slags i hygieniskt afseende tillfredsställande kanalisation af villorna å Vallgård. Af föregående arbeten fäster kontoret för sin del största vigten vid rörförbindningarna under Skeppare- och Bergmansgatorna, samt vid ledningen under Albertsgatan etc. från Boulevards- till Styrmansgatan.

Öfriga föreslagna rörledningar grunda sig å byggnadskontorets kanalisationsförslag.

Under rubriken „diverse“ anhålles om ett anslag för komplettering af antalet afstängningskranar och brandposter å rörnätet, enär dessa armaturer på vissa ställen äro anbragta på altför stort afstånd från hvarandra.

Inkomster. Vattenafgifterna för innevarande år kunna, med ledning af årets båda första kvartal, uppskattas till 415,000 mark, hvilken summa, för oförutsedda omständigheters skuld, utan ökning bibehållits äfven för 1904. Bruttoinkomsten från verkstaden (och det är ju denna och icke nettoinkomsten, som å budgetens inkomstsida pläгат upptagas), har redan under en längre följd af år med minst 20,000 mark öfverstigit de till 95,000 anslagna kostnaderna för privata anslutningar m. m., hvadan motsvarande ersättningar synas kunna förhöjas från 110,000 till 115,000 mark. Vattenledningens inkomster år 1904 komme att utgöra 20,000 mark mer än i år eller 556,950 mark. Som ofvan.

C. Hausen.

Förslag till utgifts- och inkomststat för vattenledningen år 1904.

1. Förvaltning och drift.

1 Vattenledningsingeniör, lön.	8,000: —	
förhöjning för 10 års tjänst	1,600: —	
resemedel, personelt	400: —	10,000: —
1 Assistent, lön	4,800: —	
1 Bokhållare, lön	3,000: —	
förhöjning för 10 års tjänst	600: —	3,600: —
1 Verkmästare, jemte fri bostad och ved	1,800: —	
1 Öfvermaskinist, jemte d:o d:o d:o	2,700: —	
1 Förste maskinist, jemte d:o d:o d:o	1,800: —	
1 Andre maskinist, jemte d:o d:o d:o	1,500: —	
1 Putsare, jemte d:o d:o d:o	1,000: —	
1 Reservoirvakt, jemte d:o d:o d:o	500: —	
Driftkostnad för pumpverket, förslagsvis	6,000: —	
D:o „ filtrerna, „	12,000: —	
Afläsning och kontroll af vattenmätare, förslagsvis	8,000: —	
Mätningar och undersökningar för utvidgningar, förslagsvis	1,500: —	
Brandförsäkringspremier, förslagsvis	1,200: —	
Arrende för skyddsområde invid Wanda å	350: —	
Arrende för Broholmen i Gammelstaden	600: —	
Hyra för vattenledningskontorets lokal, jemte städning och belysning, förslagsvis	2,000: —	
Expenser, förslagsvis	2,500: —	
Utskylder till Helsinge kommun, förslagsvis	800: —	
Kostnader för distribuering och indrifning af debetsedlar och räkningar, förslagsvis	700: —	
Kostnader för hästhoarnas skötsel, förslagsvis	2,700: —	
D:o „ privata anslutningar och uppsättningar af vat- tenmätare, förslagsvis	95,000: —	161,050: —

2. Underhåll och Remont.

Betonering af filtret N:o III, <i>eventuelt</i>	5,700: —	
Nyläggning af taket i den äldre vattenborgen, $\frac{1}{3}$ af hela ytan	5,000: —	
Öfrigt remont och underhåll af vattenledningens byggnader, hägnader, dammar, maskiner och rörnät, förslagsvis	22,000: —	
Reparation och justering af vattenmätare, förslagsvis	3,500: —	36,200: —

3. Utsträckning af rörnätet och inköp af vattenmätare.

Vattenledning under Bergmansgatan från Skepparegatan till N:o 33	4,500: —	
Vattenledning under Skepparegatan från N:o 35 till N:o 39	12,900: —	
Vattenledning under Skepparegatan från N:o 39 till Båtsmansgatan (rörombyte)	6,700: —	
Vattenledning under Skarpskyttegatan från Högbergs- till Kaserngatan	8,000: —	
Vattenledning under Alberts-, Stora Roberts-, Stenhuggare- och Rödbergsgatorna, från Boulevards- till Styrmansgatan (delvis rörombyte)	22,600: —	
Vattenledning under Väfwaregatan, från Sjömans- till Båtsmansgatan	2,600: —	
Vattenledning till villorna N:ris 9, 10, & 11 i Djurgården .	10,400: —	
Vattenledning under Ö. Chausséen från folkskolan å Wallgård till villan N:o 1:a	15,700: —	
Vattenledning under Petersgatan från Jungfrustigen till Kapstensgatan	13,400: —	
Vattenledning under Skepparegatan från Fabriks- till Hafsgatan	14,200: —	
Vattenledning under Wiborgs- och Borgågatorna från Kotkagatan till N:o 23 vid Borgågatan	13,800: —	
Vattenledning under femte linien från Karls-gatan till N:o 10 vid Porthansgatan	10,300: —	
Vattenledning under Fredriksbergsgatan från Flemmings- till Åsgatan	15,000: —	
Vattenledning under Svalbo- och Tunnbindaregatorna från Sö-derviksgatan till N:o 4	11,900: —	
Vattenledning under V. Hamngatan och Maringatan från N:o 7 till N:o 16	11,300: —	
Vattenledning under Skeppsredaregatan från N:o 5 till Kapstensgatan	3,400: —	
Inköp af vattenmätare	8,000: —	184,700: —

4. Diverse.

Afstängningskranar och brandposter å rörnätet	2,000: —	2,000: —
Summa	— — —	383,950: —

Inkomster.

För vattenförsäljning, förslagsvis	415,000: —	
Hyra för vattenmätare, förslagsvis	24,000: —	
Vattenafgifter från hästhoarna, förslagsvis	2,100: —	
Förhöjning för sentida inbetalning af vattenkonsumtionsaf- afgifter, förslagsvis	500: —	
Ersättning för verkställda anslutningar m. m., förslagsvis	115,000: —	
Arrenden för vattenledningens jordområde, förslagsvis	350: —	556,950: —
	<u>Summa</u>	<u>— — — 556,950: —</u>

C. Hausen.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,

den 29 Sept. 1903.

N:o 81.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Närslutande ett förslag till budget för „Byggnadskontoret“ och „Allmänna arbeten“ under år 1904 har Kontoret äran angående förslaget meddela följande:

Af posterna i Byggnadskontorets utgiftsstat hafva de för Stadsingenjörens, Arbetschefens, Stadsbyggmästarens och yngre Skogvaktens aflöning införts med förändrade belopp på grund af att de två förstnämnda komma i åtnjutande af löneförhöjning för 5 års tjänst från resp. 1 Januari och 1 Augusti 1904, medan åter Stadsbyggmästaren tillkommer full förhöjning för 10 års tjänst från 1 Januari nästkommande år. Förhöjningen af aflöningen för yngre skogvakten har Kontoret infört under förutsättning af att en af sagde funktionär, i nämndt afseende, hos Drätselkammaren gjord anhållan blefve bifallen. Beloppen för öfriga årligen återkommande poster ingå i förslaget oförändrade.

För „Snötransport m. m.“ från stadens gårdar har anslaget Fmk 4,300: — bibehållits oförändradt.

Den beräknade kostnaden för remont och nödig uppsnyggning af lokalerna inom Maria sjukhus uppgår till ett något lägre belopp, än det för i år beviljade, nämligen till Fmk 8,400: —, trots det att däri jämväl ingår kostnaden Fmk 2,060: — för ombyggnad af den af röta angripna, 220 met. långa, inhägnaden mot Kyrko-

Byggnadskon-
toret.Allmänna ar-
beten.Byggnader
och lägen-
heter.

gårdsgatan. För yttre och inre remont af Badhuset i Brunnsparken har, på grund af Drätselkammarens uppdrag af den 7 Maj 1903, upptagits en summa af Fmk 2,500: — samt, i enlighet med Stadsfullmäktiges beslut af den 18 Juni 1903, Fmk 35,500: — för betäckande af de utgifter staden under detta år haft för inredning af lokaler för särskilda ändamål i Tullhusets vid V. Kajen öfra våning. Då emellertid byggnadens nedra våning, jämväl enligt förenämnda beslut, skall inredas till saluhallar har därjämte den summa af Fmk 24,500: —, hvartill kostnaden för arbetet enligt tidigare meddelade beräkningar (Byggnadskontorets skrifvelse af den 15 April 1903) komme att belöpa sig, införts i förslaget.

På grund af att såväl Arbetsförmedlingsbyrån, hvars lokal den 1 Juni 1904 skall öfvergå till Polisverkets disposition, som ock Inkvarteringsnämnden, måste anvisas nya lokaler, den sistnämnda för det ökade behofvet af utrymme för Drätselkammaren, har förslag väckts om att inom gamla Packhuset vid Alexandersgatan inreda lokaler för sagda embetsverk. Ehuru egentlig nyinredning skulle ifrågakomma endast af de gamla mot gården belägna magasinerna afsedda för Arbetsförmedlingsbyrån, medan Inkvarteringsnämnden blefve anvisad den förra mot Alexandersgatan vettande gamla Tullkammarlokalen uppgå dock kostnaderna för ifrågavarande arbeten till sammanlagdt Fmk 7,500: —, på den grund, att äfven den sistnämnda lokalen måste underkastas en omfattande remont för att blifva beboelig.

För uppställning af en ny varuhiss i Tullhusets å Skatudden Packhusafdelning, äfvensom för inredning af varuhyllor i densamma har i förslaget införts en summa af Fmk 10,450: —, hvarom närmare motivering kommer att afgifvas af Hamnbyggnadsdelegationen.

Den inom kvarnen i Gammelstaden belägna turbinrännan bör dels ombyggas, dels grundligt renoveras och har kostnaden härför jämte andra i byggnaden nödiga reparationer beräknats till Fmk 2,300: —.

Kostnaden för „diverse reparationer“ af stadens byggnader och lägenheter är beräknad till Fmk 30,000: —. Att summan är något större än den för i år för samma ändamål beviljade beror därpå att genomgripande remonter måste företagas i ett större antal af stadens hus än hvad under detta år varit fallet. Så t. ex. uppgår kostnaden för reparationer i Brandverkets byggnader till Fmk 3,100: —, i Kaisaniemi värdshus, hvarest bl. a. ett yttre tak bör fullständigt ombyggas och Sjöpaviljongen undergå inre remont till Fmk 1,900: —; sammanlagda kostnaden för smärre remonter i polisvaktkontoren uppgår till Fmk 2,150: —, för Rådhuset, hvare bl. a. förändringar af Drätselkammarens lokal måste, i och för ökandet af det knappa utrymmet, vidtagas, till Fmk 1,586: —, reparationen af den af höststormarna betydligt ramponerade siminrättningen vid F.kv. N:o 181 belöper sig till Fmk 1,740: — samt för nya Tullhuset å Skatudden, hvare en stor del af öfra våningens fönsterkarmar böra diktas, till Fmk 1,888: —. För öfrigt sönderfaller förstnämnda totalbelopp i smärre summor, nödiga för verkställande af under året alltid förekommande reparationer i de särskilda staden tillhöriga byggnaderna.

Under rubrik „nybyggnader“ har Kontoret infört Fmk 100,000: — för fullständigande af det varuskjul å Skatudden, till hvilket grunden och sockeln redan är lagd för medel, som af Stadsfullmäktige förskottsvis beviljades till anordnande af nödhjälpsarbeten under den förflutna vintern samt Fmk 15,300: — utgörande den merkostnad hvartill utvidgningen af Drättselkontorets lokal belöper sig, efter det nytt förslag för densamma upprättats och af Stadsfullmäktige godkänts under loppet af innevarande år.

Kostnaden Fmk 22,900: — för stensättning med prima nubbsten i asfalt af stadens andel af V. Kajen från N. Magasinsgatan t. o. m. adr. N:o 6, äfvensom Fmk 23,600: — för stensättning med sagda material af stadens andel af Ö. Henriks-^{Gator och allmänna platser.}gatan från Alexanders till Gasverksgatan har upptagits i enlighet med den af Magistraten upprättade allmänna tablån för successiv utvidgning af nubbstensläggningen å stadens mest trafikerade gator. Härutöfver har Kontoret upptagit en post af Fmk 8,700: — för beläggning med tuktad sten af stadens andel af en 10 met. bred körbana å Senatstorget utmed Kyrkoterrassens södra gräns, enär nämnda gatudel i sitt närvarande skick är fullkomligt oftrafikabel och Kontoret förutsätter att, huru än sättet för Senatstorgets planering slutligen må fastställas, en körbana å nämnda norra del af torget dock alltid torde komma att för tillgodoseende af trafikbehofven bibehållas.

Enär persontrafiken öfver Kaserntorget äfven i riktning SO till NV är ganska liflig, men torgets fältstensläggning lämnar mycket öfrigt att önska, föreslår Kontoret att en gångbana af prima nubbsten måtte i samma riktning anläggas därstädes för en kostnad af Fmk 6,750: —.

Dessutom har upptagits Fmk 12,600: — för ombyggnad och remont af barrierer, af hvilka 150 meter längs Parkgatan och 180 meter längs Skepparegatan komme att ombyggas af järn; Fmk 2,800: — för remont af den redan utslitna öfra delen af locket å Långa bron samt Fmk 12,000: — för diverse reparationer af stadens allmänna platser och gatuan delar.

Bland „nyanläggningar“ har införts Fmk 17,800: — för stensättning dels med secunda nubbsten, dels med fältsten af de ytor å Myntkajen, som efter uppförandet af ofvanföreslagna varuskjul komma att upplåtas för lifligare fordons och handelsrörelse än härintill samt Fmk 1,400: — för anläggning af ett järnvägsspår utmed norra sidan af sagda skjul. Därjämte har Kontoret, på grund af att Magistraten vid särskilda sessioner under September månad ålagt gårdsegarene vid Lots-, Köpmans-, Fabriks- och Kaptensgatorna samt Jungfrustigen att hafva sina gatuan delar före 1 Sept. 1904, dels belagda med fältsten, dels makadamiserade, jämväl upptagit de belopp hvartill kostnaden för befastande af stadens andelar af sagda gator uppgå. Anmärkas bör dock att den i dessa belopp medräknade kostnaden för befastandet af vid ifrågavarande gator belägna ännu osålda tomters gatuan delar bör tagas i betraktande vid resp. tomters framtida försäljning. För stensättning af

Sandvikstorgets norra del invid den nya Saluhallen, som den 1 Dec. detta år upplåtes för sitt ändamål, ingår i förslaget Fmk 8,800: —.

Gatuplaneringar har af Kontoret föreslagits att utföras inom de delar af staden hvarest efterfrågan å tomter och byggnadsverksamheten varit lifligast, hvarjämte anslag upptagits för planering af sådana gator, invid hvilka tomterna antingen äro försålda eller redan bebygda. Den lifligaste byggnadsverksamheten har otvifvelaktigt egt rum inom Skatudden hvarest staden numera eger endast 4 disponibla tomter. Och har Kontoret därför ansett sig böra föreslå till planering de återstående ännu oplanerade gatorna i sagda stadsdel, nämligen Maringatan och Skatuddsgatans norra ända, hvarigenom 7 st. utmärkt belägna byggnadstomter ytterligare blefve disponibla till försäljning. Kostnaden för planering af nämnda gator uppgår till resp. Fmk 53,100: — och Fmk 6,000: —

Då efterfrågan å byggnadsplatser jämväl i 7:de stadsdelen varit ganska stor och frågan om reserverandet för Statens behof af kvarteren N:ris 128 och 129 numera måste anses hafva förfallit, skulle staden, genom planerandet af Petersgatan mellan Jungfrustigen och Kaptensgatan samt af Skeppsredaregatans vestra oplanerade del, kunna öka det inom stadsdelen lediga tomtantalet från 10 till 23, af hvilka för öfrigt tvänne redan torde vara reserverade för en tillernad folkskolebyggnad. Utom kostnaderna för dessa gator uppgående till resp. Fmk 23,100: — och 3,500: — har Kontoret ännu upptagit en post å Fmk 33,000: — för planering af Skepparegatan mellan Fabriks- och Hafsgatorna, hvarigenom ej allenast vunnes 16 st. tomter för enfamiljshus, än att det mellan Petersgatan och hafvet belägna öppna diket, som för närvarande afleder spillvatten från en stor del af 7:de stadsdelen, kunde ersättas med en tidsenlig kloak. Posten Fmk 8,700: — för planering af S. Järnvägsgatan mellan Lappviks- och Malmgatorna har föranledts däraf att egaren till tomten N:o 17 vid Lappviksgatan i kvarteret N:o 155 hos Stadsfullmäktige anhållit om att få inlösa och med sagda tomt sammanbygga den angränsande tomten N:o 20 vid Malmgatan. I sammanhang härmed har Kontoret infört kostnaden Fmk 41,200: — för planering af sistsagda gatas södra hälft från adr. N:o 30 till S. Järnvägsgatan, hvarigenom de i nämnda kvarter, mot Malmgatan belägna, mycket efterfrågade tomterna blefve lediga till försäljning.

På grund af att samtliga tomter i kvarteret N:o 131 invid Brobergsterrassen äro bebygda och Universitetet anhållit om att få lösa tomten N:o 20 i kvarteret N:o 140 vid sagda terrass, har kostnaden för den häraf föranledda planeringen af gatans södra och vestra del införts med Fmk 49,300: —.

Å Broholmen torde å tomterna N:ris 3 och 5 i kvarteret N:o 300 komma att under loppet af nästa år uppföras nybyggnader, hvilket för staden medför nödvändigheten att utvidga den vid sagda kvarter till full bredd ännu icke planerade Broholmogatan. Kostnaden för arbetet, bestående hufvudsakligast af bergsprängning, uppgår till Fmk 14,100: —. Dessutom har Kontoret, för att ytterligare nybyggnader måtte möjliggöras i ifrågavarande stadsdel, i förslaget infört de beräk-

nade kostnaderna resp. Fmk 18,900: — och 5,900: — för planering af Cirkus- och Holmnäsgatorna, invid hvilka 5 tomter blefve disponibla till försäljning.

Inom Berghäll, eller rättare 11:te och 12:te stadsdelarne har byggnadsverksamheten icke detta år varit nämnvärdt liflig och staden eger därstädes ännu 30 st. oförsålda tomter. De poster, som Kontoret upptagit för gatuplaneringar i nämnda stadsdelar afse ej heller ett ökande af säljbara tomter, utan fastmer att iordningställa de halfplanerade gator, som redan äro bebygda och att tillgodose behovet af kommunikationsleder för den inom dessa delar af staden rätt lifliga samfärdseln. Tavastgatan mellan Ö. Chausséen och 2:dra linien kan ej längre lämnas i sitt nuvarande skick, särskildt som samtliga tomter invid densamma äro bebygda och gatan dessutom utgör den bekvämaste förbindningslinien mellan Broholmen och Berghäll. Att den provisoriska branddepoten vid gatans mynning måhända ännu något år måste få bibehålla sin plats utgör intet nämnvärdt hinder för hvarken planeringen eller trafiken, enär utrymme icke saknas för den sistnämnda att dela sig på hvardera sidan om den lilla byggnaden. För öfrigt har Brandkommissionen redan hemställt hos Stadsfullmäktige om uppförande af en ny brandstation å de därtill reserverade tomterna N:ris 2, 3 och 4 i kvarteret N:o 327, hvadan den ifrågasvarande byggnaden snart komme att försvinna. Sistnämnda hemstallan har åter föranledt Byggnadskontoret att i sitt budgetförslag upptaga kostnaden Fmk 27,800: — för planering af den sagda kvarter begränsande Ö. Prästgatan samt, i sammanhang därmed och för beredande af kommunikation till de sålda tomterna N:ris 10—18 i kvarteret N:o 319, Fmk 30,000: — för planering af 5:te linien mellan Östra Präst- och Porthansgatorna samt Fmk 24,300: — för sistnämnda gatas förlängning till 5:te linien. I denna senare summa ingår dock äfven kostnaden för undanskaffande af de berghymplar, hvilka ännu kvarligga å Porthansgatan invid kvarteren N:ris 306 och 315. Den från dessa berg erhållna sprängstenen, likasom ock det öfverblifna materialet från den föreslagna planeringen af återstående hälften af Lönnrotsgatan från 2:dra linien till adr. N:o 8, är afsedd att användas dels till planering af Maringatan hvartill fyllningsmaterial måste anskaffas, dels till utjämning af den vik vid Sörnäs Strandväg, som härintill användts såsom mudderplassplats och nu efter slutad afstjelpning bör iordningställas.

Planeringen af återstående hälften af 2:dra linien utmed kvarteret N:o 301 b är föreslagen för att möjliggöra det af Staten tillernade uppförandet af en industri-skola å sagda kvarter, medan åter kostnaden för planering af Alpgatan utmed tomt N:o 23 i kvarteret N:o 324 samt af gatan mellan sistnämnda kvarter och N:o 326 upptagits på grund af en af arbetarebostadsbolaget „Suomalainen“ till Byggnadskontoret stäld, här bilagd, anhållan om att samtliga gator invid Bolagets bebygda tomt N:o 23 blefve planerade för att byggnaderna icke måtte lida skada af det vatten, som längs bergen nedrinner i grund och källare.

Planeringen af Ekogatan för en kostnad af Fmk 10,900: —, af Fredriksbergsgatan mellan Flemmings- och Åsgatorna för Fmk 48,000: — samt, af Wiborgs-

gatan mellan Kotka- och Borgågatorna för Fmk 27,900: — är föreslagen, den förstnämnda för att öka antalet kommunikationsleder mellan Ö. Chausséen och Sörnäs Strandväg hvarest gods rörelsen dag för dag blir allt liffigare samt, de senare, för att steg för steg ernå en slutlig bekvämare förbindelse mellan de bebyggda kvarteren i norra delen af 12:te stadsdelen och Östra resp. Vestra Chausséerna, utom det att härigenom jämväl ett antal tomter, 11 st., blifva disponibla till försäljning. Likaså är planeringen af Castréngsgatan mellan Östra och Vestra Prästgatorna föreslagen blott för att få till stånd en direkt kommunikation mellan sagda stadsdelar och den tillernade branddepoten i kvarteret N:o 327 vid Ö. Prästgatan.

Sörnäs Strandväg, som dels borde utgöra godsstationen för hela Berghäll, dels är afsedd att jämte Ö. Chausséen förmedla trafiken till och från Sörnäs lastageplats, kan i sitt nuvarande skick ej i nämnvärd grad fylla sagda ändamål, ej mindre därför att de förefintliga förbindningslinierna mellan Ö. Chausséen och Strandvägen äro för få, två till antalet, än emedan därstädes icke finnes någon oafbruten trafikabel körbana. Då emellertid detta missförhållande icke längre kan få fortbestå har Kontoret för nödig utjämning och ingrusning af sagda gata upptagit ett belopp af Fmk 11,000: —, jämte det Kontoret förutsätter att anslag för makadamisering af Sörnäs Strandväg beviljas till något af de närmast kommande åren.

En rätlinig fortsättning af sistnämnda gata till de norrom Sörnäs järnväg belägna fabrikstomterna utgör Tunnbindaregatan, hvars planering ej mindre skulle något förbättra kommunikationen till Sörnäs ölbryggeri m. fl. bebyggda fabrikstomter, än göra 9 st. fabrikstomter disponibla till försäljning. Dock bör framhållas att Tunnbindaregatan ej har någon betydelse såsom kommunikationsled, därest densamma ej direkt förbindes med Sörnäs Strandväg medelst en underfart under den högt belägna Sörnäs bibana. Och då endast detta arbete med de därmed förenade brobyggnaderna m. m. stiger till det betydande beloppet af Fmk 49,200: — hade Kontoret ännu icke ansett skäl föreligga att upptaga kostnaden för ifrågavarande gatuplanering i sitt budgetförslag, såvida ej samtliga vid färdig gata belägna fabriks- tomter numera vore försålda. Då emellertid behovet af disponibla tomter i främsta rummet borde tillgodoses kunde, därest Drätselkammaren skulle anse att totalbeloppet Fmk 81,500: — för Tunnbindaregatans planering borde fördelas på flere år, ofvannämnda genomskärning af Sörnäs järnväg utelämnas, särskildt som den nu förefintliga vägen till Sörnäs bryggeri enligt Kontorets tanke fullkomligt motsvarar den närvarande trafiken därstädes om blott vägen fortsattes till Sörnäs Strandväg och denna försattes i trafikabelt skick. Härigenom blefve sagda planeringskostnad reducerad till Fmk 32,300: —.

Hvad slutligen beträffar det för närvarande disponibla tomtantalet och den ökning däraf, som genom de ofvan föreslagna gatuplaneringarna skulle ernås, får Kontoret hänvisa till följande tablå:

<i>F. n. disponibla tomter vid:</i>		<i>Tomter disponibla efter planering af:</i>	
Bergmansgatan . . .	1 bostadstomt	Petersgatan	10 bostadstomter.
Fabriksgatan . . .	9 „	Skeppsredaregatan	3 „
Hafsgatan	2 villatomter	Skepparegatan	16 villatomter.
Villagatan	24 „	Malmgatan	4 bostadstomter.
Lotsgatan	2 bostadstomter	S. Järnvägsgatan	1 „
Köpmansgatan . . .	2 „	Maringatan	7 „
Alpgatan	1 „	Brobergsterrass	4 för enfamiljshus.
Kristinegatan . . .	4 „	Cirkusgatan	3 bostadstomter.
V. Brahegatan . . .	6 „	Holmnäsgatan	2 „
Ö. Brahegatan . . .	6 „	Ö. Prästgatan	2 „
Fredriksbergsgatan .	5 „	Fredriksbergsgatan	6 „
Kajanagatan	2 „	5:te linien	3 „
Kotkagatan	1 „	Wiborgsgatan	5 „
Borgågatan	5 „	Tunnbindaregatan	9 fabriktomter
Bangatan	4 „		
Summa 74 tomter.		75 tomter.	

För diverse „remont och underhåll af stadens kanalnät, äfvensom för dess „komplettering“ har upptagits samma summor, som de hvilka detta år varit för sagda ändamål beviljade. **Kanaler och afloppsdiken.**

De flesta af de, under rubrik „nyanläggningar“, föreslagna kanalerna äro beroende af och sammanhännga med ofvan uppräknade gatuplaneringar, hvarför någon särskild motivering rörande dessa kanalanelläggningar ej torde erfordras. Be-träffande däremot de öfriga med planeringsarbetena icke sammanhängande kana-lerna bör meddelas, att beloppet Fmk 8,800: — för kanal under Hafsgatan från adr. N:o 13 till Skepparegatan och från adr. N:o 7 till Kaptensgatan upptagits i enlighet med Stadsfullmäktiges beslut af den 26 Maj 1903, för att betäcka de förskottsmedel som detta år blifvit anvisade för arbetets omedelbara utförande samt, att förläng-ningen af kanalen under Kronbergsgatan, under Neckens gränd och under norra delen af Sörnäs Strandväg föranledes, de tvänne förstnämnda, af att utfyllningar invid resp. kloakmynningar blifvit verkställda samt den senare af orsak att den vid södra stranden af Sörnäs udde belägna grunda viken, i hvilken kloaken utmynnar, nästa år kommer att, enligt af Kontoret tidigare gjord anmälan, användas såsom muddrupplagsplats hvarigenom kanalutloppet blefve fullkomligt stängdt såvida ej förlängningen före utfyllningens vidtagande blefve verkställd.

I budgetförslaget för år 1904 har Vattenledningskontoret upptagit bl. a. en kostnad af Fmk 15,700: — för utsträckning af vattenledningen under Ö. Chausséen till Vallgård, under förutsättning af att Byggnadskontoret samtidigt sörjer för nödig kanalisation. Emellertid anser sig Kontoret icke kunna föreslå anläggningen af

definitiva afloppsledning ar därstädes, enär någon af Myndigheterna i hufvudsak godkänd indelning af ifrågavarande område icke föreligger till efterrättelse, utan torde Byggnadskontoret, som äfven anser allt skäl föreligga att förse Vallgård med vattenledning, berättigas att anordna endast provisoriska ledningar i form af trä-rännor eller öppna diken och påföra kostnaderna för dessa det allmänna anslaget för underhåll af kanaler och afloppsdiken.

Vägar och
chausséer.

Några nyanläggningar af vägar eller chausséer har Kontoret ej att föreslå hvarför endast samma poster om resp. Fmk 10,000: — och Fmk 15,000: —, som detta år varit beviljade för „diverse underhåll“, äfven nu införts i förslaget.

Hamnar.

Det belopp af Fmk 12,000: — som varit beviljadt för „diverse reparationer“ af kajer, bryggor m. m. har nästan årligen visat sig vara för knappt tillmätt. Under seglationstiden äro nämligen ej allenast hvilare, stensättning, planklock m. m. å de af ångfartygen anlidade kajerna underkastade ständig remont, utan inträffar det därjämte ganska ofta att äfven fundamenten, särskildt under Magasinskajen, ramponeras af fartygen, hvarigenom de mest dyrbara reparationerna af anläggningarna under vattenytan förorsakas. På grund häraf och då det icke är sannolikt att dessa remontkostnader skulle under nästa år blifva billigare än för innevarande, för hvilket beloppet torde stiga till c:a Fmk 16,000: —, har Kontoret förslagsvis ökat ifrågavarande anslag från 12 till 15,000 mark. Beloppet Fmk 3,000: — för „nedfartsbroar till isarna och stängsel vid kajerna“ är däremot bibehållet oförändradt.

För diverse muddringsarbeten, hufvudsakligast fortsatt upprensning af Tölö viken, har införts samma belopp, som för innevarande år varit beviljadt.

Under rubrik „nyanläggningar“ har Kontoret upptagit en post af Fmk 750: — för en af Hamnkaptenen önskad flottboj i Södra hamnen invid Myntkajen samt, Fmk 137,000: — för „utvidgning af Sandvikens norra kaj“. Denna strandsträcka, belägen mellan Sandvikstorget och hamnbanans svängbro, är ytterst lifligt anlidad, dels af skärgården trafikerande ångslupar, dels af mindre lastskutor och segelbåtar, men erbjuder i sitt nuvarande provisoriska skick långt ifrån lämpliga förtöjningsplatser. Dessutom bör observeras att samtliga tomter invid Sandviks norra kajen numera äro bebyggda med dyrbara hus och att en nödvändig planering af gatan jämte stensättning eller makadamisering ej gärna låter sig genomföra utan att kajens yttre begränsning blifvit ordnad. Ytterst torde beträffande den föreslagna kajbyggnaden böra anföras, att vid detta arbete jämväl vintertid kan sysselsättas ett stort antal arbetare af olika yrken och att staden förty hade lättare att tillmötesgå de ansökningar om nödhjälpsarbeten, som med all sannolikhet äfven instundande vinter kommer att af arbetslösa personer framställas, än om det begärda anslaget ej blefve beviljadt.

Renhållnings-
väsendet.

Å de under vidstående titel årligen återkommande allmänna anslagen hafva några andra förändringar icke vidtagits än att beloppet för „Renhållning af chausséer“ ökats från Fmk 16,000: — till Fmk 20,000: —, enär det under loppet af flere år visat sig att arbetet ej kan utföras för förstnämnda summa.

På grund af att Byggnadskontoret, med det antal bevattningsvagnar, som staden för närvarande eger haft svårigheter att fullgöra befuktningen af de centrala gatorna och chausséerna, särskildt om någon af vagnarna tillfälligtvis blifvit försatt ur tjänstbart skick, anhåller Kontoret om att ett anslag af Fmk 2,000:— måtte beviljas för anskaffande af ytterligare tvänne bevattningsvagnar. Arbetsredskap.

För „underhåll af klappbryggor, vedmått, lyktstolpar m. m.“ har beloppet Fmk 6,000:— införts oförändradt ur detta års budget. Diverse.

Särskilda kostnadsförslag och ritningar bifogas härjämte.

G. Idström.

Helsingfors stads Byggnadskontors budgetförslag för år 1904.

Byggnadskontoret.

1 Stadsingeniör	8,000:—	
förhöjning för 5 års tjänst från 1/1 1904	800:—	
resemedel	600:—	9,400:—
1 Arbetschef	6,500:—	
förhöjning för 5 års tjänst från 1/VIII 1904	270: 83	
resemedel	500:—	7,270: 83
1 Geodet	3,000:—	
förhöjning för 10 års tjänst	600:—	
resemedel	100:—	3,700:—
1 Bokhållare	3,000:—	
förhöjning för 10 års tjänst	600:—	
personelt tillskott	400:—	4,000:—
1 Byggmästare	3,000:—	
förhöjning för 10 års tjänst	600:—	
personelt tillskott	400:—	4,000:—
1 Förrådsförvaltare	1,800:—	
personelt tillskott	180:—	1,980:—
1 Äldre skogsvakt jämte fri bostad och ved	900:—	
personell förhöjning för 10 års tjänst	150:—	
ytterligare tillskott	100:—	1,150:—

1 Yngre skogvakt jämte fri bostad och ved	800:—	
förhöjning för 5 års tjenst från 1/1 1904	80:—	880:—
Extra ingenjör- och ritarebiträden, förslagsvis		8,000:—
Skogvaktarebiträden och skogskultur, förslagsvis		2,000:—
Material och handtlångaredagsverken vid mätningar, förslagsvis		8,000:—
Expenser, förslagsvis		1,500:—
		<u>51,880: 83</u>

XIV. Allmänna arbeten.

1:o. Byggnader och lägenheter.

Remont och underhåll.

Snötransport m. m. från stadens gårdar	4,300:—	
Remont i Maria sjukhus	8,400:—	
D:o af Badhuset i Brunnsparken	2,500:—	
Inredning af lokaler för Helsevårdsnämnden m. fl. arbetsverk i Tullhusets vid V. Kajen öfra våning	35,500:—	
Inredning af saluhallar i Tullhusets vid V. Kajen nedre våning	24,500:—	
Inredning af lokaler för Arbetsförmedlingsbyrån i gamla Packhuset vid Alexandersgatan	7,500:—	
Uppställning af en varuhiss i Tullhusets å Skatudden packhusafdelning samt inredning af varuhyllor i densamma	10,450:—	
Remont af kvarnen i Gammelstaden	2,300:—	
Diverse reparationer	30,000:—	125,450:—

Nybyggnader.

Varuskjul å Myntkajen	100,000:—	
Tillbyggnad till Drätselkontorets lokal, tillskottsanslag	15,300:—	115,300:—

2:o. Gator och allmänna platser.

Remont och underhåll.

Stensättning med I:ma nubbsten i asfalt af stadens andel af V. Kajen från N. Magasinsgatan t. o. m. adr. N:o 6	22,900:—
--	----------

Stensättning med I:ma nubbsten af stadens andel af Ö. Henriksgatan från Alexanders- till Gasverksgatan	23,600: —	
Stensättning med I:ma nubbsten af stadens andel af en 10 met. bred körbana å Senatstorget utmed Kyrkoterrassens södra gräns	8,700: —	
Gångbana af I:ma nubbsten diagonalt öfver Kaserntorget från SO till NW	6,750: —	
Ombyggnad och remont af särskilda barriärer längs staden tillhöriga gatuandelar	12,600: —	
Remont af brolocket å Långa bron	2,800: —	
Diverse reparationer	12,000: —	89,350: —

Nyanläggningar.

Stensättning med fältsten och II:da nubbsten af särskilda ytor å Myntkajen	17,800: —
Anläggning af ett jernvägsspår längs det vestra Varuskjulet å Myntkajen	1,400: —
Stensättning med fältsten af stadens andel af Lotsgatan utmed de osålda tomterna N:ris 12, 14 och 16	1,900: —
Makadamisering af stadens andel af Köpmansgatan utmed de osålda tomterna N:ris 8 & 10	1,200: —
Stensättning med fältsten af stadens andel af Fabriks-gatan mellan Jungfrustigen och Skepparegatan	11,700: —
Stensättning med fältsten af stadens andel af Kaptens-gatan utmed kv. N:o 127	2,700: —
Stensättning med fältsten af stadens andel af Jungfrustigen utmed tomterna adr. N:ris 8 & 10	2,200: —
Stensättning med fältsten af Sandvikstorgets norra del	8,800: —
Planering af Maringatan	53,100: —
D:o af Skatuddsgatans norra ända	6,000: —
D:o af Petersgatan mellan Jungfrustigen och Kaptensgatan	23,100: —
D:o af Skeppsredaregatan från tomt N:o 5 till Kaptensgatan	3,500: —
D:o af Skepparegatan mellan Fabriks- och Hafsgatorna	33,000: —
D:o af S. Järnvägsgatan mellan Malm- och Lappviksgatorna	8,700: —
D:o af södra hälften af Malmgatan från adr. N:o 30 till S. Järnvägsgatan	41,200: —
D:o af Brobergsterrassen utmed södra och vestra delen af kv. N:o 140	49,300: —

Utvidgning af Broholmogatan utmed tomterna N:ris 3 och 5 i kv. N:o 300	14,100: —	
Planering af Circusgatan	18,900: —	
D:o af Holmnäsgatan	5,900: —	
D:o af Tavastgatan mellan Ö. Chaussén och 2:dra linien	4,100: —	
D:o af Ö. Prästgatan	27,800: —	
D:o af 5:te linien mellan Ö. Präst- och Porthansgatorna	30,000: —	
D:o af Porthansgatan från 2:dra till 5:te linien	24,300: —	
D:o af återstående hälften af Lönnrotsgatan från 2:dra linien till adr. N:o 8	10,000: —	
D:o af återstående hälften af 2:dra linien utmed kv. N:o 301b	6,400: —	
D:o af Alpgatan utmed tomten N:o 23 i kv. N:o 324.	9,300: —	
D:o af gatan mellan kvarteren N:ris 324 och 326 i 12:te stadsdelen	15,500: —	
D:o af Ekogatan	10,900: —	
D:o af Fredriksbergsgatan mellan Flemmings- och Ås- gatorna	48,000: —	
D:o af Viborgsgatan mellan Borgå- och Kotkagatorna	27,900: —	
D:o af Castréngsgatan mellan Östra och Vestra Prästgatorna	4,900: —	
D:o af Sörnäs Strandväg	11,000: —	
D:o af Tunnbindaregatan	81,500: —	616,100: —

3:o. Kanaler och afloppsdiken.

Remont och underhåll.

Diverse underhåll	15,000: —	
Kompletteringsarbeten	3,000: —	18,000: —

Nyanläggningar.

Kanal under Maringatan	9,100: —	
D:o under Petersgatan från adr. N:o 12 till Jungfru- stigen och från N:o 14 till Kaptensgatan	9,900: —	
D:o under Skeppsredaregatan från adr. N:o 7 till Kaptensgatan	3,000: —	
D:o under Skepparegatan från adr. N:o 29 till Hafs- hamnen	14,200: —	
D:o under S. Järnvägsgatan från Malmgatan till kana- len under Lappviksgatan	5,600: —	

Kanal under Malmgatan från adr. N:o 30 till S. Järnvägsgatan	3,400: —	
D:o under Brobergsterrassen från adr. 16 till kanalen under Nikolaigatan	6,300: —	
D:o under Circusgatan från adr. N:o 5 till kanalen under Broholmogatan	6,500: —	
D:o under Holmnäsgatan från adr. N:o 6 till Långbrokajen	1,900: —	
D:o under Ö. Prästgatan från 5:te linien till adr. N:o 5	2,300: —	
D:o under 5:te linien från Porthans- till Ö. Prästgatan	6,200: —	
D:o under Porthansgatan mellan adr. N:o 8 och 5:te linien	2,500: —	
D:o under Fredriksbergsgatan från adr. N:o 26 till Svalbogatan	17,400: —	
D:o under Viborgsgatan från adr. N:o 6 till Kotkagatan	4,800: —	
D:o under Tunnbindaregatan från Svalbogatan till adr. N:o 4	5,800: —	
D:o under Hafsgatan från adr. N:o 13 till Skepparegatan och från adr. N:o 7 till Kaptensgatan .	8,800: —	
Förlängning af kanalen under Kronbergsgatan . . .	2,500: —	
D:o " d:o " Neckensgränd	2,800: —	
D:o " d:o " Sörnäs Strandväg . . .	13,600: —	126,600: —

4:o. Vägar.

Remont och underhåll.

Diverse reparationer	— —	10,000: —
--------------------------------	-----	-----------

5:o. Chausséer.

Remont och underhåll.

Diverse reparationer	— —	15,000: —
--------------------------------	-----	-----------

6:o. Hamnar.

Remont och underhåll.

Diverse reparationer	15,000: —	
Nedfartsbroar till isarna jämte stängsel vid kajerna . .	3,000: —	
Upprensning af Tölö viken	25,000: —	43,000: —

Nyanläggningar.

1 st. flottboj i Södra Hamnen	750:—	
Utvidgning af Sandviks norra kajen	<u>137,000:—</u>	137,750:—

8.o. Renhållningsväsendet.*Remont och underhåll.*

Underhåll af afstjälpningsplatser och bryggor	2,800:—	
Vakters afföning	5,200:—	
Renhållning af latriner och pissoirer	12,000:—	
Remont af d:o ” d:o	2,000:—	
Renhållning af stadens allmänna platser och gatuan- delar m. m.	47,000:—	
Bevattning af stadens centrala gator	10,000:—	
Renhållning af chausséerna	20,000:—	
D:o ” d:o i Brunnsparken	1,000:—	
D:o ” vägar	7,000:—	
D:o ” båthamnar	700:—	
Rengöring af isarna	<u>1,500:—</u>	109,200:—

9.o. Arbetsredskap.

Inköp af tvänne bevattningsvagnar	2,000:—	
Diverse inköp och remont	<u>7,000:—</u>	9,000:—

10.o. Diverse.

Underhåll af klappbryggor, vedmått, lyktstolpar m. m. — —	6,000:—	
	<u>Summa <i>Finf.</i> 1,420,750:—</u>	

Helsingfors stads Byggnadskontor den 8 Oktober 1903.

G. Idström.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors

den 9 Oktober 1903.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N:o 84.

Till affordradt yttrande beträffande Hamnkaptens budgetförslag för år 1904 har Byggnadskontoret äran meddela:

att kostnaden för anskaffande och utplacerande af ytterligare en flottboj i Södra Hamnen invid Myntkajen ingår med Fmk 750: — i Kontorets budgetförslag, under rubrik „Hamnar“,

att för upprensningen af stranden utanför Brunnsparkvillorna N:ris 12, 13 och 22 samt utmed Norra kajen, hvilket arbete är afsedt att ske för hand och vid inträffande lågvatten, icke torde erfordras något särskildt anslag i budgeten, utan kunde kostnaden påföras antingen det förslagsvis anvisade beloppet för „diverse reparationer“ af hamnanläggningar och kajer, eller ock det anslag som beviljas för muddring i hamnarne,

att förlängningen af de sju norrom T-formiga kajen i Norra hamnen befintliga båtbyggarna kräver en kostnad af sammanlagdt Fmk 1,000: —,

att oppmuddringen af viken mellan Broholmen och Hagnäs, äfvensom af vattenområdet kring Pannkakan och invid Sörnäs Strandväg icke torde, huru berättigadt yrkandet på arbetets utförande än är, kunna medhinnas under loppet af nästa sommar, enär stadens enda mudderverk f. n. är förlagdt inom Tölövikens, hvars upprensning, enligt Kontorets tanke, först borde slutföras förrän mudderverket, efter att hafva demonterats för att kunna bogseras under Långa bron, placeras i arbete å andra delar af stadens vattenområden,

att de af Hamnkaptens förordade lossningsbroarna invid stranden af Hagnäs torg på grund af förenämnda orsak torde böra få anstå till ett kommande år,

att kostnaden för anbringande af en stark förtöjningsring i utfyllningen öster om Sörnäs udde uppgår till Fmk 400: —,

att anordnandet af tvänne förtöjningsringar i vågbrytaren vid inloppet till Sandvikshamnen kräver en kostnad af Fmk 1,000: — samt

att samtliga här ofvan angifna summor torde böra hvar för sig införas i budgeten för år 1904.

G. Idström.

HELSINGFORS STADS
TRÄDGÅRDSNÄMND

Den 25 Sept. 1903.

Till Drätselkammaren.

N:o 13.

Sedan Stadsträdgårdsmästaren uti här närsluten skrifvelse för den 8 innevarande September aflemnat budgetförslag för Helsingfors stads planteringar för nästkommande år 1904, får Trädgårdsnämnden, jemlikt föreskriften uti § 11 af den för Nämnden gällande instruktion, insända på grundvalen af Stadsträdgårdsmästaren, berörda framställning uppgjort förslag till utgiftsstat för sagda år; och anhåller Nämnden tillika att såsom motivering till en del af de uti förslaget upptagna anslagsposter få anföra följande.

De utgifter, som hänföra sig till Trädgårdsnämnden, nämligen anslagen för Nämndens sekreterare och för expenser äfvensom Stadsträdgårdsmästarens aflöning, äro observerade med enahanda belopp som för innevarande år.

Summa för Trädgårdsnämnden Fmk 6,900: --.

Anslaget för underhåll af stadens parker, planteringar, växthus och trädskolor uppgick för innevarande år till 54,000 mark, hvilket belopp visat sig vara oundgängligen nödvändigt för att underhålla stadsplanteringarna i samma förstklassiga skick som härintills. Enär Stadsfullmäktige vid fastställande af budgeten för innevarande år funnit möjligt att förhöja denna utgiftspost till oförmälda belopp, får Nämnden hemställa att ifrågavarande anslag jemväl i nästa års budget finge utgå med 54,000 mark. Med afseende derå att under året nyanläggningar inom Brunnsparken samt planteringar kring Lönnrots-statyn och parken å villaområdet Hagasund tillkommit, kan denna summa väl synas något knappt tilltagen; men anser Nämnden likväl att beloppet vore tillfylles, om nödig sparsamhet iakttages.

Anslaget för underhåll af hägnader har Nämnden i enlighet med Stadsträdgårdsmästarens förslag observerat med enahanda belopp som under innevarande år eller 2,000 mark.

Såsom känt har den konstanta bristen på erforderligt mullförråd för stadsplanteringarnas räkning beredt trädgårdsförvaltningen mångahanda svårigheter. I afvaktan på att det förslag till frågans lösning, som af Trädgårdsnämnden under sistlidne år för Drätselkammaren framlades och som för närvarande torde bero på Stadsfullmäktiges pröfning, skall blifva slutbehandladt, har Stadsträdgårdsmästaren å Kampen anordnat provisorisk mullberedning med tillgodogörande af det derstädes

upplagda sopförrådet; hvarigenom den för insåning af gräsmattor och planteringar erforderliga matjorden åstadkommes. Jordberedningen å Kampen skulle enligt Stadsträdgårdsmästarens förslag komma att fortsättas under de närmaste 2 åren eller intill dess förrådet af der afstjelpta sopor konsumerats; och erfordras för detta ändamål ett anslag af 2,500 mark i nästa års budget.

Summa för remont och underhåll 58,500: —.

* Bland nyanläggningar har Nämnden i enlighet med Stadsträdgårdsmästarens förslag observerat en post å 10,000 mark för fortsättande af trädgårdsarbetena i Brunnsparken. Sedan Observatoriibergens parkanläggning numera är i sin helhet färdig och arbetena i Kajsaniemi kunna några år framåt anstå, synes de ännu ordnade delarna af Brunnsparken i främsta rummet böra beläggas med arbete. Enligt Nämndens åsigt borde härvid början göras med det söderom kvarteret N:o 205 (Grönqvistska villan) belägna området, hvilket hittills presenterat sig i ett ytterst vanvårdadt skick och varit tillhåll för allehanda löst folk, som här isynnerhet nattetid bedrifvit ofog. Erfarenheten har till fullo ådagalagt att det slödder, som har sitt tillhåll å sådana vanvårdade och illa upplysta platser och derifrån afskräcker den anständiga publiken, alldeles försvinner från dessa platser så snart desamma undergått putsning och ansning samt försetts med bättre belysning. Hvad specielt beträffar nu ifrågavarande område i Brunnsparken så torde detsamma, med sitt utmärkta läge, komma att blifva en gouterad utsigts- och promenadplats för den allmänhet, som besöker Brunnsparken. Efter det denna plats ordnats skulle nyanläggningsarbetena i sagda park i den mån anslaget räcker till fortsättas å de österom Stora Alléen befintliga gräsyterna.

Sedan dräneringsarbetena å den beslutna idrottsplanen i Djurgården under innevarande år hunnit slutföras, skulle enligt Stadsträdgårdsmästarens förslag planeringsarbetena å platsen vidtaga. Enligt tidigare uppgjord kostnadsberäkning komme utgiften för detta betydande arbete att uppgå till 66,000 mark; och har Nämnden, som i likhet med Stadsträdgårdsmästaren anser arbetet lämpligen böra fördelas på 6 år, i sitt budgetförslag för nästkommande år observerat ett anslag af, i afrundadt tal, 10,000 mark för ifrågavarande ändamål.

Med återhemtande af sitt tidigare framställda förslag rörande förläggande af stadens reservträdgård till Djurgården å det område vidfogade planritning utvisar, har Stadsträdgårdsmästaren föreslagit att ett anslag af 2,500 mark måtte i budgeten observeras för inhägnad jemte beredning af vissa delar utaf ifrågakomna jordområde. Under förutsättning att den länge sväfvande frågan om anläggning af en tidsenlig reservträdgård för stadsplanteringarna omsider skall erhålla sin lösning i den af Nämnden och Stadsträdgårdsmästaren tidigare hos Drätselkammaren och Stadsfullmäktige förordade riktning, har Nämnden jemväl i sitt budgetförslag intagit nu berörda utgiftspost.

Af Stadsträdgårdsmästaren föreslagna anslag för anläggning af en mindre

plantering vid Konstantinsgatans afslutning enligt bifogad plan — Fmk 300:—; för omgräfnig och planering af en del gräsmattor, hvilka äro i behof af förnygring — Fmk 2,000:—; samt för anläggning af kalkbanor under instundande vinter Fmk 1,100, hafva likaledes ansetts motiverade samt förordas af Nämnden till upptagande i nästa års budget.

Summa för nyanläggningar 25,900:—.

På Trädgårdsnämndens vägnar:

M. Schjerfbeck

t. f.

John Ugglä.

Trädgårdsnämndens budgetförslag för år 1904.

III. Kommunalförvaltningen.

Trädgårdsnämnden.

1 Sekreterare	<i>Fmf.</i>	— —	600:—
1 Stadsträdgårdsmästare	”	3,000:—	
förhöjning för 10 års tjänst	”	600:—	
hyresmedel	”	1,000:—	
personelt lönetillskott jemte bränsle och andra na- tura förmåner	”	1,400:—	6,000:—
Expenser, förslagsvis	”	— —	300:—
	<i>Summa Fmf.</i>	— —	6,900:—

XIV. Allmänna arbeten.

Planteringar.

a) *Remont och underhåll.*

Underhåll af planteringar och trädskolor	<i>Fmf.</i>	54,000:—
” ” hägnader	”	2,000:—
Jordberedning för stadsplanteringarna	”	2,500:—
	<i>Summa Fmf.</i>	58,500:—

b) *Nyanläggningar.*

Planeringsarbeten i Brunnsparken	”	10,000:—
” å idrottsplanen i Djurgården.	”	10,000:—
Förberedande arbeten för reservträdgårdens förläggande till Djur- gårdsområdet	”	2,500:—
Anordnande af en plantering vid Konstantinsgatans afslutning . .	”	300:—
Omgräfnig och planering af gräsmattor	”	2,000:—
Anordnande af kälkbanor.	”	1,100:—
		Summa <i>Små</i> 25,900:—

Helsingfors, den 25 September 1903.

På Trädgårdsnämndens vägnar:

M. Schjerfbeck

t. f.

John Uggla.

STYRELSEN
FÖR
HELSINGFORS STADS
BELYSNINGSVÄRK.

Helsingfors den 26 Sept.
1903.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Styrelsen öfver Helsingfors stads belysningsverk har härmed äran till Drätselkammaren öfversända förslag till 1904 års budget för: 1) Gasverket 2) Petroleumbelysningen och 3) Extra belysning af kajer och varuskjul.

Beträffande gasverkets budget får Styrelsen anföra följande:

Utgiftsposter.

Förvaltningen.

Kamrerarens löneförmåner.

I innevarande års budget äro kamrerarens löneförmåner upptagna till Fmk 4,500 pr år samt fri bostad, lyse och värme. Jemte det Styrelsen, på sätt här nedan anföres, ansett en undergasmästare böra vid gasverket anställas mot åtnjutande af, bland annat, fri bostad med lyse och värme, har Styrelsen tänkt sig, att den af kamreraren nu disponerade bostadslokal om 3 rum och kök borde åt den tillernade undergasmästaren upplåtas, i följd hvaraf kamreraren nödgades upphyra åt sig bostadslokal utanför gasverket och förty äfven ginge förlustig förmånen af fritt lyse och bränsle. Enär kamreraren i stället för honom sålunda frångående förmåner borde tillerkännas skäligen godtgörelse, har Styrelsen i förslaget till nästa års stat i antydt afseende upptagit en ersättning af 1,800 mark.

Kontorsbiträdets lön,

hvilken för närvarande utgår med 1,200 mark pr år har upptagits till förhöjt belopp af 1,500 mark närmast i följd af det ökade bokföringsarbetet för privata belysningen — c:a 2,000 gasmätare äro nu att bokföra emot c:a 600 i Oktober 1900, då lönen 1,200 mark bestämdes.

Unergasmästaren.

Denna post har ej förut förekommit i gasverkets budgeter. Orsaken hvarför den nu upptagits är det trängande behovet af en ytterligare gasmästare. För närvarande är den närmaste tillsynen i detalj öfver gasberedningen och förekommande arbeten inom gasverket anförtrodd åt endast *en* gasmästare. Men en fullt effektiv kontroll hela dygnet om kan ej handhafvas af endast en person, särskildt då det gäller att öfvervaka en med så stor risk förenad fabrikation som gasberedningen är; och för åstadkommande af en sådan kontroll nödgas Styrelsen föreslå anställandet vid gasverket af en undergasmästare.

Behovet af en dylik funktionär, undergasmästare, motiveras äfven deraf att vid inträffande sjukdomsfall, då endast en gasmästare finnes, svårigheter kunna uppstå vid driften, när i så fall den direkta kontrollen öfver gasverket måste öfverlemnas i en mer eller mindre ovan persons händer.

Härvid må äfven framhållas att två gasmästare redan under gaslysningsaktiebolagets tid voro vid gasverket anställda under loppet af några år, ehuru af skilda orsaker under senare åren af bolagets verksamhet en af dessa befattningar indrogs.

Styrelsen har sålunda ansett det vara nödvändigt att i budgeten upptaga en undergasmästare med en lön af 1,800 mark pr år samt fri bostad, bränsle och lyse.

Materialbokhållarens lön,

som för närvarande utgår med 1,800 mark, har Styrelsen ansett böra höjas till 2,100 mark i betraktande af den långa tjänstgöringstid, som åtföljer denna befattning.

Extra skrif- och ritbiträden.

Denna post, som i innevarande års budget är upptagen till Fmk 2,000, upptages på grund af behovet utaf mera extra biträde till Fmk 2,500.

Expenser.

Enär detta anslag synes behöfva höjas, har det för nästa år upptagits till 3,500 mark.

Gastillverkningskostnader.

De under denna hufvudrubrik förekommande afvikelser från innevarande års budget äro betingade af den ökade kvantitet gas, som beräknas komma att tillverkas.

Detta gäller äfven hufvudrubrikerna „Kostnader för biprodukterna“, „Kostnader för gatubelysningen“ samt „Kostnader för privata gasförbrukningen“.

Remont och underhåll.

Det för ugnar upptagna beloppet af 11,000 mark beror derpå, att 27 st. retorter beräknas komma att ersättas med nya.

Nyanläggningar m. m.*Utsträckning af hufvudrörnätet.*

De i budgeten föreslagna nya hufvudrörledningarna äro betingade af:

A. Byggnads- och Vattenledningskontorens förslag till kanal- och vattenledningars läggande dels i nya gator, der då äfven gasrör böra läggas, samt dels i äldre gator, i hvilka gasrör icke finnas eller äro af för små dimensioner;

B. Behovvet af att nuvarande ledningar med för små dimensioner utbytas mot gröfre ledningar; samt

C. Behovvet af ledningar i gator, hvilka nu sakna sådana, för att derigenom dels kunna leverera gas till blifvande gaskunder samt dels erhålla en bättre gascirkulation.

Under rubriken A komma följande föreslagna ledningar:

Bergmansgatan — mellan Kaptens- och Skepparegatorna.
 Skepparegatan — mellan Bergmans- och Hafsgatorna.
 Skarpskyttegatan — mellan Högbergs- och Kaserngatorna.
 Väfvaregatan — mellan Sjömans- och Båtsmangatorna.
 Albertsgatan — mellan St. Roberts- och Smedsgatorna.
 Skeppsredaregatan — mellan Jungfrustigen och Kaptensgatan.
 Petersgatan — mellan Jungfrustigen och Kaptensgatan.
 Maringatan — mellan V. Hamn- och Gördelgatorna.

Under rubriken B komma följande föreslagna ledningar:

St. Robertsgatan — mellan Fredriks- och Albertsgatorna.
 Bangatan — mellan Fredriks- och Högbergsgatorna.

Under rubriken C komma följande föreslagna ledningar:

Petersgatan — mellan N:o 3 och Rådmansgatan.
 Främlingsgatan — mellan Badhus- och Bergmansgatorna.
 Parkgatan — mellan N:o 3 och Hafsgatan.
 Hafsgatan — mellan Park- och Kaptensgatorna.
 Kaptensgatan — mellan N:o 3 och Hafsgatan.
 Rådmansgatan — mellan fabriks- och Parkgatorna.
 Sandvikstorget — mellan Boulevardsgatans ändpunkt och Sandviks N. Kaj.
 Konstantinsgatan — mellan Kyrko- och Manegegatorna samt mellan Elisabets- och Kristiansgatorna.
 Vinkelgatan — hela gatan.

För nya gashufvudrör i gator enligt Styrelsens bestämmande upptages ett belopp af Fmk 11,281: 50.

Uppställande af nya gaslyktor.

I samband med förestående, *föreslagna gashufvudledning*ar föreslås följande lyktuppsättningar:

Bergmansgatan	6 st.
Skepparegatan	3 ”
Skarpskyttegatan	2 ”
Väfvaregatan	1 ”
Albertsgatan	2 ”
Skeppsredaregatan	4 ”
Petersgatan	1 ”
Främlingsgatan	2 ”
Parkgatan	6 ”
Hafsgatan	6 ”
Kaptensgatan	4 ”
Rådmansgatan	4 ”
Maringatan	4 ”
Konstantinsgatan	11 ”
Vinkelgatan	4 ”

Å gator och platser der gasledning finnes, men lyktor ej äro uppsatta, och hvarest belysning nu är behöflig:

Sandvikstorget; vid nya saluhallen	4 ”
Slottsgatan	2 ”
Gördelgatan	6 ”
Skatuddskajen, å varuskjulen	6 ”
Särskilda gator enl. Styrelsens bestämmande	24 ”

Summa 102 st.

Serviser och inventarier m. m.*Retortugnar.*

Enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 10 Mars 1903 eger Styrelsen rätt att, för inbyggandet af retorter m. m. i två nya ugnshvalf, hvilket arbete utförts redan innevarande år, upptaga i budgeten för 1904 högst 10,000 mark.

Enär beloppet för sagda arbete numera närmare kunnat fixeras, upptagas i budgeten Fmk 9,200.

Inkomstposter.

Gatubelysningen

är införd i budgeten på samma sätt, som den ingår i den allmänna budgeten för innevarande år.

Privatförbrukningen.

Gas till lyse.

Denna förbrukning har i budgeten upptagits till 705,000 m³, hvilken siffra erhållits på så sätt, att den förbrukning, som, såvidt nu kan förutses, kommer att ega rum innevarande år, c:a 678,000 m³, ökats med 4 % eller till 705,000 m³.

Gas till kokning m. m.

På grund af innevarande års förbrukning och den ökning, som antages komma att inträda i följd af de gasmätare, hvilka komma att uppsättas detta och nästa år, har denna förbrukning kunnat beräknas till 640,000 m³.

Biprodukter.

Förhöjningen af dessa inkomstposter får hufvudsakligast tillskrifvas det förhållande, att den ökning i gasförbrukningen, som för nästa år beräknats, kommer att medföra jemväl större kvantiteter biprodukter.

Vinst å arbeten och materialförsäljningar.

På grund af den mängd arbeten, som kunna af gasverket påräknas, har denna post upptagits till Fmk 18,000.

I fråga om budgeten för petroleumbelysningen må framhållas följande:

Det i förslaget upptagna antalet lyktor har beräknats sålunda, att till de lyktor, hvilka lyshöllos vid sistlidne vårtermins slut, tillagts de lyktor, som enligt Styrelsens beslut komma att uppställas innevarande höst, äfvensom ett mindre

antal lyktor, hvilka i händelse af behof, ytterligare skola uppsättas, hvarjemte afräknats de lyktor, som borttagits i följd deraf att de blifvit ersatta med gaslyktor.

I samband med de nya halfnattslyktor, som innevarande höst komma att uppsättas i Brunnsparken, å strandvägen till höger och venster om stora allén, förändras de nuvarande 5 periodiska lyktorna i sagda allé till IV klassens halfnattslyktor, hvadan posten för dessa 5 lyktor, upptagen i årets budget, utgår.

Likaledes utgår posten i årets budget för 12 seglationslyktor å Skatuddskajen, emedan dessa lyktor intagits bland i budgeten upptagna 105 st. seglationslyktor.

De förändringar, som i budgeten äro vidtagna med de lyktor, hvilka icke lyshållas hela belysningsåret, äro betingade af de erfarenheter petroleumbelysningen i staden lämnat under den tid Styrelsen haft uppsigten öfver densamma.

Härjemte har Styrelsen upptagit i budgeten ett belopp af Fmk 6,000, utgörande ersättning enligt gällande kontrakt till entreprenören för petroleumgatubelysningen för det fall, Herrar Stadsfullmäktige godkänna Styrelsens förslag om uppsägning af sagda kontrakt till den 16 Maj 1904.

Enär Styrelsen beräknar att minst förestående belopp, 6,000 mark, kommer att inbesparas om staden sjelf öfvertager petroleumbelysningen från hösten 1904 torde beloppet böra upptagas såsom inkomst i budgeten.

Vidkommande budgeten för extra belysning af kajer och varuskjul

har Styrelsen, enär under innevarande höst och nästa vår ytterligare två varuskjul å Skatuddskajen förafses blifva färdiga till användning, ansett sig böra inkomma med förslag till yttre och inre belysning af dessa skjul.

Med afseende derå att under årets lopp gashufvudrör blifvit lagda i Myntkajen, till Ankargatan, finnes numera intet hinder för, att samtliga tre skjulen — både åt sjö- och landsidan — kunna upplysas med gas på samma sätt som numera eger rum i varuskjulet vid Magasinskajen. Det år 1901 färdigblifna skjulet har visserligen för närvarande elektrisk belysning, men då de för belysningen använda bågglamporna jämte transformatorer och rheostater ej äro köpta utan hyras, anser Styrelsen att, derest de två öfriga skjulen skola upplysas utvändigt med gas, också det förstnämnda skjulet borde få samma belysning.

De å detta skjul nu uppsatta bågglampsarmarne jemte vincher och linor kunna äfven användas för gaslamporna och förafses samma sorts armar komma att uppsättas å de andra skjulen.

Kostnaden för uppsättande af 3 st. 5-låg. bågglampor, å sjösidan, samt 4 st. 1-låg. bågglampor å landsidan, på hvarje skjul belöper sig, enligt uppgjordt kostnadsförslag, till Fmk 4,365, hvilket belopp upptagits i budgeten. Uppllysningsvis får styrelsen anföra, att i gasverkets budget äro 6 st. gaslyktor upptagna för allmänbelysning, å sjösidan, af planen framför skjulen.

Rörande lyshållningskostnaden för lamporna å sjösidan hafva samma tider iakttagits, som beräknats i årets budget för de tre 800-ljus båglamporna, då däremot de 1-låg. båglampornas å Magasinskajen lyshållningstider beräknats för de 1-låg. båglamporna åt landsidan.

De nya skjulens inre belysning föreslås, efter samråd med tullbefälet, komma att ske med 16-ljus glödlampor, enär besparing i lyshållningskostnaden, i förhållande till båglampsbelysning, beräknas komma att ega rum.

Kostnaden för installationen, 21 st. glödlampor i hvarje skjul, beräknas till högst 1,000 mark.

Lyshållningskostnaden för de nya skjulen är upptagen till densamma, som för det gamla skjulet — en beräkning af densamma är nemligen svår att göra förrän erfarenhet vunnits rörande kostnaden för glödlampsbelysningen.

Helsingfors den 26 September 1903.

Hj. Schildt.

Edvin Bergroth.

Edvin Willgren.

V. Montgomery.

Behållningskalkyl per 1 Oktober 1903.

Öfverskott å inkomst-konti:

I. Räntor	<i>Fmf.</i> 80,000:—		
II. Tomtlösen	" 300,000:—		
V. Inkomstgifvande rättigheter	" 30,000:—		
VIII. Vattenledningen	" 24,000:—	<i>Fmf.</i> 434,000:—	
Anslagen för allmänna arbeten & afkortningar öfverskridna med	"	85,000:—	
	Öfverskott	<i>Fmf.</i> 349,000:—	
Behållningen till år 1903 utgjorde	<i>Fmf.</i> 1,246,000:—		
Deraf i anspråk tagits för år 1903.	" 450,000:—	Rest	" 796,000:—
	Behållning till år 1904	<i>Fmf.</i> 1,145,000:—	
hvaraf dock är bundet i obligationer	<i>Fmf.</i> 410,000:—		
i löpande materiallager	" 175,000:—	" 585,000:—	
Disponibel behållning till år 1904	<i>Fmf.</i> 560,000:—		

Drätselkontoret i Helsingfors i Oktober 1903.

Teodor Holmberg.

Utskottsbetänkande i anledning af förslag om anordnande af en tuberkulospoliklinik samt inrättande af ett sjukhus för lungotister.

Uti skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 20 april 1903 *) har Helsevårdsnämnden, som till behandling förehafvt frågan om de åtgärder, hvilka af staden borde vidtagas för motarbetande af den särskildt bland de fattigare folkklasserna härjande tuberkulosen, i sådant afseende hos Fullmäktige gjort framställning dels om beviljande af ett årligt anslag af 5,000 mk för upprätthållande af en tuberkulospoliklinik för bispringande, enligt förebild af de i Frankrike anordnade s. k. „dispensaires antituberculeux“, af sådana i tuberkulos insjuknade personer, för hvilkas tillfrisknande utsigt kunde finnas, dels om inrättande för vården af obotliga lungotister på ett senare sjukdomsstadium af ett för c:a 45 patienter beräknadt sjukhus antingen å den till stadens disposition numera stående f. d. Karamzinska villan å Hagasund eller hällre å Guntäckt gård, hvarest karaktärsbyggnaden jemte ett tvåvånings stenhuss kunde för ändamålet förhyras för 4,500 mk per år, samt om beviljande af anslag till belopp af 10,000 mk för re-
mont och inredning af sagda sjukhus, af 26,000 mk för dess första uppsättning samt af 38,000 mk till årligt underhåll af detsamma.

I anledning af denna framställning hafva Stadsfullmäktige vid sammanträde den 26 sistlidne maj uppdragit åt undertecknade att till Fullmäktige inkomma med utlåtande i ärendet.

Utskottet delar i allo Helsevårdsnämndens åsigt såväl beträffande nödvändigheten af att från kommunens sida åtgärder snarast möjligt vidtagas för bekämpande af tuberkulosen som ock deri att dessa åtgärder främst böra bestå i de af Nämnden föreslagna, eller anordnandet af en tuberkulospoliklinik i samma syfte som de s. k. „dispensaires antituberculeux“ samt inrättandet af ett sjukhus för fattiga tuberkulosister, hvilka icke utan fara för sin omgifning kunna vårdas i sina hem.

*) Tr. handl. N:o 23 för 1903.

Hvad angår organisationen af den ifrågasatte tuberkulospolikliniken har utskottet icke haft något att anmärka emot Helsovårdsnämndens förslag i detta afseende, om hvilket utskottet fördenskull får till alla delar förena sig.

Beträffande deremot sättet för åstadkommande af ett sjukhus för lungso-
tister samt placeringen af detsamma har utskottet funnit flera vägende skäl tala mot den af Nämnden föreslagna lösningen af denna fråga.

I sådant afseende må främst framhållas olämpligheten och dyrheten af att för ett sjukhus beräknadt för endast 45 patienter anordna en särskild ekonomi samt skild läkarepersonal, bestående af öfver- och underläkare. Då tanken på sjukhusets förläggande å villan Hagasund torde, såsom Helsovårdsnämnden äfven förutsatt, böra öfvergifvas, vill utskottet icke vidare uppehålla sig vid förslaget i denna del; men anser sig utskottet mot den af Nämnden förordade placeringen af sjukhuset å Gumtäckt böra anmärka: att hyresanspråket för de tvenne för ändamålet behöfliga byggnaderna är alltför drygt tilltaget; att remonteringen af dessa byggnader ställer sig öfverhöfvan dyr; att det, i betraktande af att arrendetiden för Gumtäckt gård utgår redan år 1908, icke synes lämpligt att för en provisorisk anläggning af detta slag disponera den förnämsta delen af gårdens område, innan en plan för användning af området i dess helhet blifvit uppgjord; samt att platsens aflägsenhet från staden och öfriga kommunala sjukinrättningar i hvarje fall komme att utgöra en svår olägenhet för den fattiga befolkningen.

Vid sådant förhållande har utskottet öfvervägt möjligheten att få till stånd en lungsotsasyl i samband med stadens andra sjukvårdsinrättningar.

På Maria sjukhusets område kan för närvarande icke uppföras ett tuberkulossjukhus med mindre än att epidemisjukhuset förläggas till annan plats. Deremot blefve det, för den händelse i framtiden ett nytt epidemisjukhus skulle uppföras, möjligt att då, med delvis begagnande af de nu till epidemisjukhus använda paviljongerna, åstadkomma ett ändamålsenligt och tillräckligt tuberkulossjukhus derstädes, och denna utveckling af frågan måste för framtiden hållas i sigte. Men för tillgodoseende af det närvarande och mest trängande behovet tyckes det utskottet icke förefinnas någon annan möjlighet till ändamålsenlig lösning af frågan än att förlägga tuberkulosasylen i sammanhang med stadens sjukinrättningar å arbets- och fattiggården, med hvilka ett sjukhus eller en asyl af ifrågasvarande slag i hvarje händelse synes närmast böra sammanföras, afsedd som den är för den fattigaste och fattigvårdens omsorg mest behöfvande delen af befolkningen.

Den på fattiggårdens område belägna för tuberkelsjuka uppförda paviljongen, hvilken provisoriskt tagits i anspråk för vården af sinnessjuka, måste enligt utskottets mening snarast möjligt återbördas för det dermed ursprungligen afsedda ändamålet. Behovvet af en tuberkulospaviljong i sammanhang med kommunens fattigsjukhus framhölls af Fattigvårdsstyrelsen uti skrifvelse till

Stadsfullmäktige af den 18 februari 1901 *), hvori anföres att då „i de å arbets- och fattiggården befintliga sjukhusbyggnaderna icke finnes utrymme för inrättande af en afdelning för tuberkelsjuka, synes uppförandet af en särskild tuberkulospaviljong oafvisligen vara af behovet påkalladt“. Fattigvårdsstyrelsen föreslog för sin del att denna paviljong skulle uppföras i samband med ett nytt kommunalt sinnessjukhus å någon plats utanför staden. Det Stadsfullmäktiges utskott, som med Fattigvårdsstyrelsens dåvarande ordförande Lagmannen T. J. Boisman såsom ordförande behandlade detta ärende, föreslog dock uti sitt i saken afgifna betänkande, att frågan om uppförande af ett nytt sinnessjukhus finge för närvarande förfalla, men att å det område som tillhör arbets- och fattiggården skulle för vården af sådana obotliga lungotspatienter som falla fattigvården till last uppföras en sjukpaviljong, afsedd för 36 patienter, för en beräknad kostnad af 30,000 mk. Utskottet yttrar i sagda betänkande bl. a.:

„En särskild, endast för lungotspatienter afsedd sjukpaviljong synes därför, äfven enligt utskottets åsigt, böra uppföras. Efter hvad Fattigvårdsstyrelsen anmält, kan nämligen icke någon af de redan å fattiggårdsområdet befintliga byggnaderna helt och hållet eller delvis apteras till sjukhus för tuberkulösa, och har utskottet öfvertygat sig om riktigheten af denna anmälan.

Då förslaget att på ort utom staden uppföra ett sjukhus för kommunens sinnessjuka, såsom ofvan redan framhållits, lärer böra förfalla, samt Maria sjukhus område måste reserveras för utvidgning af sjukhuset enligt tidigare redan uppgjord plan, och då tillräckligt utrymme finnes på fattiggårdens område, synes den nya sjukpaviljongen lämpligast förläggas dit. Derigenom besparades kostnader för särskild ledning af inrättningen och för särskilda ekonomiebyggnader.“

Dessa förslag blefvo äfven af Stadsfullmäktige godkända. Men sedan omförmälda paviljong i öfverensstämmelse härmed blifvit uppförd, föreslog Fattigvårdsstyrelsen uti ny skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 1 september 1902 **), under framhållande af de stora svårigheter som yppats för fullgörande af den Fattigvårdsstyrelsen åliggande vården af sinnessjuka med det utrymme för dylika sjuka hvaröfver Fattigvårdsstyrelsen förfogade, „att den nyss färdigblifna och afsynade paviljongen för tuberkulosister finge provisoriskt användas såsom sjukhus för lugnare dårar“. Fattigvårdsstyrelsen påpekar emellertid jemväl nu det stora behovet af en paviljong för tuberkulosister, yttrande bl. a.: „Då sålunda uppförandet af paviljongen för isolering af tuberkelsjuka å fattiggården afsett ett humanitært syfte, hvilket icke för lång tid kan undanskjutas, måste förslaget, att till en början använda den nya paviljongen till sjukhus för lugnare dårar, anses såsom en provisorisk nödfallsåtgärd för kortaste möjliga tid“. Genom beslut af den 14 oktober 1902 godkände Stadsfullmäktige den sålunda föreslagna åtgärden, med ytterligare betonande af dess provisoriska karaktär.

*) Tr. handl. N:o 31 för 1901.

**) Tr. handl. N:o 35 för 1902.

Sedan nyss beskrifna anordning vidtogs hafva kommunens dårvårdsförhållanden delvis inträdt i ett nytt skede genom den i allt större utsträckning och med framgång försiggående utackordningen på landsbygden af härför egnade sinnessjuka. Visserligen är behovet af platser på fattiggårdens sinnessjukhus fortfarande stort och en utvidgning af detta sjukhus genom tillbyggnad af det för densamma använda stenhuset eller genom uppförande af en särskild för detta ändamål afsedd paviljong kan icke länge uppskjutas. Ett i sådant syfte uppgjort förslag är som bäst föremål för behandling i Helsovårdsnämnden och torde i den närmaste framtiden komma att till Stadsfullmäktige inlämnas. Men såsom läkaren vid arbets- och fattiggården, Doktor J. Hagelstam, uti här bilagda utskottet tillhandakomna skrifvelse upplyser, har uti den för 36 patienter afsedda tuberkulospaviljongen icke någonsin på en gång vårdats flere än 18 sinnessjuka och genom vidare utackordning af en del patienter samt lämpliga provisoriska åtgärder inom sinnessjukhuset skulle det, om också med någon svårighet, låta göra sig att, till dess ofvanantydde utvidgning af sjukhuset komme till stånd, bereda plats för de sinnessjuka samt upplåta paviljongen för det med densamma afsedda ändamålet.

Härigenom skulle det närmaste och mest trängande behovet af sjukplatser för tuberkulosister för jemförelsevis ringa kostnad blifva fylldt. Framdeles kunde dels den nuvarande paviljongen tillbyggas med en mindre flygel, hvarigenom sjukplatsernas antal skulle ökas med ett tiotal, dels äfven en ny paviljong i samma enkla och billiga stil på fattiggårdens område uppföras.

Utskottet har icke förbisett de svårigheter som göra sig gällande vid förening af sjukinrättningar under samma ledning med arbets- och fattiggården. Men dessa samma svårigheter förefinnas redan nu, då ju antalet sjukplatser vid fattiggårdens sjukinrättningar uppgår till betydligt öfver 200, och de äro enligt utskottets förmenande icke af den art att de ej genom ett förstående samarbete mellan läkare och fattigvårdsförvaltning kunna öfvervinnas. Utskottet har dessutom tänkt sig att den naturliga utvecklingen af förhållandena skall leda derhän att det område, som i den godkända stadsplanen för Tölö stadsdel reserverats för arbets- och fattiggården jämte dess sjukvårdsanstalter och arbetsinrättningen, efterhand skulle tagas i anspråk uteslutande för dessa sjukinrättningar, hvilka nu redan disponera öfver de största och dyrbaraste husen derstädes, samt att arbets- och fattiggården förlades någonstädes på landet, exempelvis på Gumtäckts område, hvilket ju för denna inrättning från flere synpunkter vore lämpligt.

Utskottet, som låtit å stadens Byggnadskontor uppgöra kostnadsförslag för beklädande af tuberkulospaviljongens inre väggar med tyg samt oljemålning af denna beklädnad jemte paviljongens dörrar, fönster och plåtugnar, slutande å 3,400 mk, har icke kunnat beräkna de kostnader, som derutöfver skulle erfordras för utrustningen af paviljongen för mottagande af 36 patienter derstädes, och ej heller den årliga underhållskostnaden. Att dessa kostnader dock skulle blifva

betydligt mindre än dem Helsovårdsnämnden beräknat för uppsättningen och underhållet af en ny sjukinrättning på Gumtäckt, är klart. För den händelse Stadsfullmäktige godkänna utskottets nu framställda förslag, torde Fattigvårdsstyrelsen böra anmodas att i samråd med läkaren vid arbets- och fattiggården verkställa en beräkning af de anslagsbelopp som för ändamålet borde i budgeten upptagas.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet vördsamt hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta:

att i samband med Maria sjukhus skall från nästkommande års början anordnas en tuberkulospoliklinik;

att för upprätthållandet af sagda poliklinik anslå ett belopp af 5,000 mk per år;

att åtgärder omedelbart böra vidtagas derom, att den för tuberkelsjuka uppförda paviljong å stadens fattiggård, hvilken provisoriskt upplåtits för vård af sinnessjuka, snarast möjligt varder för sitt ursprungliga ändamål använd; samt

att uppdraga åt Fattigvårdsstyrelsen att i samråd med läkaren vid arbets- och fattiggården till Stadsfullmäktige inkomma med förslag rörande de anslagsbelopp som för paviljongens iordningställande och underhåll borde i nästa års budget upptagas.

Helsingfors, i november 1903.

J. W. Runeberg.

E. Öhman.

August Ramsay.

Gustaf Nyström.

Hj. von Bonsdorff.

Frånv. vid justeringen.

Till Herr Professor J. W. Runeberg.

Med anledning af en till mig stäld förfrågan huruvida i händelse af en ifrågasatt disposition af den invid stadens fattiggård uppförda tuberkulospaviljongen för dess ursprungliga ändamål, möjlighet förefunnes att på annat sätt bereda plats för de i nämnda paviljong tillsvidade internerade sinnessjuka, får jag meddela att en sådan möjlighet visserligen för närvarande förefinnes, i det att i själfva sinnessjukanstalten jämte den äldre barackasylen för tillfället 11 platser äro lediga, hvarjämte i den förstnämnda utan större olägenhet ytterligare 8 platser kunna inrättas för lugna kvinliga patienter.

Likväl anser jag mig böra uttryckligt framhålla nödvändigheten af att samtidigt med tuberkulospaviljongens utrymmande anstalter omedelbart vidtagas för beredandet af ökad utrymme för de sinnessjuka, och skall jag i hvarje händelse i de närmaste dagarna inlämna ett utlåtande beträffande denna fråga till Hälsovårdsnämnden.

Det provisoriska tillståndet med tuberkulospaviljongen såsom asyl för sinnessjuka, hvartill den ingalunda lämpar sig, bör väl i ingen händelse få länge fortfara, isynnerhet som bristen på platser inom sinnessjukanstalten likväl icke därigenom i synnerligt hög grad kompenseras. Det är nämligen uteslutande lugna sinnessjuka kvinnor, som kunna i tuberkulospaviljongen härbergas, och de rum i själfva anstalten, som äro för sådana patienter afsedda, kunna dock svårligen användas för oroliga eller annars svårare skötta fall.

Det högsta antalet patienter, som under året på en gång varit intagna i tuberkulospaviljongen, med dess 36 sängplatser, har icke öfverstigit 18. För närvarande vårdas där 17 patienter, af hvilka 4 äro af mig föreslagna till utackordering på landet. Den kategori af patienter, som utan största olägenhet kunna vårdas i en sådan provisorisk asyl, är i allmänhet icke så talrik, att densamma med den kunde ens närmelsevis fyllas, och asylens användande för ett sådant ändamål förefaller därför äfven som ett bra nog stort slöseri med utrymme, som på ett vida ändamålsenligare sätt kunde utnyttjas.

Helsingfors, den 5 november 1903.

Högaktfullt

Jarl Hagelstam.

Utskottsbetänkande beträffande framtida användning af lägenheterna Salli, Kaavi, Savila och Dal.

Emedan arrenderätten till staden underlydande jordlägenheterna n:o 5 Wallgård, n:o 50 Salli, n:o 51 Kaavi, n:o 52 Savila och n:o 53 Dal skulle med år 1902 utgå, inkom Drätselkammaren efter den beredning af ärendet, Kammarens skrivelse af den 27 november 1902 utvisar (*se tr. handl. n:o 45 för 1902*), till Stadsfullmäktige med förslag till framtida disposition af lägenheterna n:ris 50—53, innefattande förslaget förnämligast, att den odlade marken å nämnda lägenheter skulle, indelad i lotter, upplåtas å arrende för en tid af tio år framåt, att tomtplatserna å dessa lägenheter skulle utarrenderas likaledes på en tid af tio år åt dessa tomters nuvarande innehafvare, samt att skogsmarken å lägenheterna skulle lämnas odisponerad och ställas under stadens allmänna skogsvård. Vidkommande Wallgård förbehöll sig Drätselkammaren att, enär fråga uppstått om upplåtande af en del utaf denna lägenhet åt Trädgårdsnämnden för mulltäkt och trädskolor, framdeles, efter Trädgårdsnämndens hörande, yttra sig om Wallgårds användning. Vid sammanträde den 20 december 1902 anmodade Stadsfullmäktige Drätselkammaren att tillsvidare på ett år framåt eller till innevarande års utgång förlänga arrendet med arrendatorerna af Salli, Kaavi, Savila och Dal, hvarhos Fullmäktige vid sammanträde den 3 sistlidne februari uppdrogs åt undertecknade att till Fullmäktige inkomma med betänkande i ärendet.

Efter det utskottet genom besök å lägenheterna sökt inhemta utredning om lämpligaste sättet att disponera dem äfvensom i ärendet öfverlagt med Trädgårdsnämnden, har utskottet ansett sig böra till Fullmäktige afgifva följande yttrande och förslag.

Användningen af lägenheterna i fråga synes utskottet vara i någon mån beroende af det beslut, som fattas beträffande den framtida placeringen af stadens reservträdgård. Enligt hvad de i ärendet tidigare tillkomna handlingarna utvisa, hafva de af Drätselkammaren utsedde synemännen liksom ock Kammaren själf såsom ny plats för sagda trädgård föreslagit antingen Gumtäckt eller ock Wallgård, — sistnämnda område för det fall att flyttning af reservträdgården blefve nöd-

vändig tidigare än arrendet för Gumtäckt egendom utgår eller 1908. Om detta förslag kan utskottet för sin del icke förena sig. Hvad beträffar Wallgård, så blefve stadens plantskolor härstädes utsatta för röken från den fabriksstadsdel, som ligger söder om området i fråga, hvarjemte den plats, som å Wallgård kan för ändamålet disponeras, är olämpligt belägen i förhållande till de stadsdelar, i hvilka stadens planteringar företrädesvis befinna sig. Härtill kommer att Wallgård torde fördelaktigare kunna användas såsom plats för arbetarebostäder eller till trädgårdskolonier, derest sådana skola inrättas. Gumtäckt åter är så aflägsset från den egentliga staden att alla transporter af växter o. dyl. blefve öfverhöfvan dyra. Utskottet har förty, efter samråd med Trädgårdsnämnden, beslutit förorda att till Nämndens disposition såsom ny plats för stadens reservträdgård ställes den del af lägenheten Savila, som i sådant afseende blifvit å den genom utskottets försorg upprättade, här bilagda kartan med röd färg utmärkt, och att Nämnden, som är i omedelbart behof af detta område till plantskolor för träd och buskar, redan den 1 januari 1904 får tillträda detsamma. Dock skulle den inom området belägna tomtplatsen, som icke ännu är för Nämnden behöflig, utarrenderas åt tomtens nuvarande innehafvare på sätt Drätselkammaren beträffande öfriga tomtplatser å lägenheterna förordat, likväl endast för en tid af fem år framåt. Gränserna för reservträdgårdens område innesluta för öfrigt å kartan jemväl en del af villalägenheten Kaavi, men torde denna del, hvilken Trädgårdsnämnden ansett sig kunna för närvarande undvara, förty kunna tillsvidare upplåtas på arrende i likhet med öfriga, till lägenheterna hörande odlingsmarker.

Att förlägga området för mullberedning i omedelbar närhet till reservträdgården vore efter utskottets förmenande mindre välbetänkt, då ett sådant område icke kan hållas så ordnad som grannskapet af trädgården, den der åter kan inrättas såsom en prydnad för staden, skulle fordra. Emot förslaget att upplåta Wallgård eller delar af de Janssonska odlingarna för ändamålet, talar åter dessas aflägsna läge, liksom ock, att nämnda områden förmodligen ganska snart komma att erfordras för andra, mera maktpåliggande behof. Utskottet tror att för mullberedning lämpligast kunde anvisas en för närvarande odisponerad plats å villaområdet n:o 43 Malm i närheten af den der befintliga krutkällaren, hvilken plats också kunde för längre tid ställas till Trädgårdsnämndens disposition.

Vidkommande återstoden utaf ifrågavarande villalägenheter är att märkas att delar af dessa lägenheter äro upptagna å den af Stadsfullmäktige redan godkända planen för Tölöområdet såsom bostads- och villatomter samt att flera af dessa tomter ligga vid färdig planerad gata, nemligen Vestra Chaussén, hvarför staden kan finna förmånligt att, så snart fastställelse å sagda stadsplan utverkats, föryttra dessa tomter. Vid sådant förhållande torde det område, som ligger mellan Vestra Chaussén och den tomterna i öster begränsande vägen, böra utarrenderas blott på alldeles kort tid, hvarje gång på endast ett år, för att tomterna må, i fall af behof, nästan omedelbart kunna för sitt egentliga ändamål användas. Ett

undantag borde dock härvid göras för de platser, som redan äro bebyggda, för hvilka arrendetiden skulle bestämmas till fem år på det att deras nuvarande innehafvare erhöles tillfälle att ännu någon tid bortåt utnyttja sina byggnader. Derjämte torde arrendetiden för öfriga delar af marken i fråga fastställas likaledes blott till fem år. Inom denna tid lärers nemligen den plan, Trädgårdsnämnden är i beråd att utarbete öfver anläggningarna i Djurgården, kunna blifva slutförd samt af Stadsfullmäktige granskad och fastställd äfvensom behof yppas att för genomförande af planen taga delar af området uti anspråk. Då i följd af de utaf utskottet förordade afvikelser från Drätselkammarens förslag en något ändrad indelning af lägenheterna blefve påkallad, på sätt utskottets plan utvisar, måste äfven de af Kammaren fixerade arrendebeloppen för ifrågakomna tomtplatser och odlingslotter undergå någon ändring, och blefve, med de af Kammaren fastställda arrenden såsom grund, beloppet af det från hvarje särskild lott utgående arrendet följande:

för jordbrukslotten n:o	1	å Salli	<i>Fmf.</i>	200: —
”	”	2 ” ”	”	550: —
”	”	3 ” Kaavi	”	250: —
”	”	4 ” ”	”	1,050: —
”	”	5 ” Vestra Savila.	”	580: —
”	”	6 ” ” Dal	”	700: —
”	”	7 ” ” ”	”	200: —
”	”	8 ” Östra Savila	”	500: —
”	”	9 ” ” Dal	”	800: —
”	”	10 ” Norra ”	”	250: —
för tomtplatsen Salli			<i>Fmf.</i>	300: —
”	”	Kaavi	”	400: —
”	”	Savila	”	240: —
”	”	litt. A. Dal	”	60: —
”	”	litt. B. ”	”	75: —
”	”	litt. C. ”	”	50: —
”	”	litt. D. ”	”	150: —

Då dessutom till utskottets kännedom kommit att arrendetiden för villa-lägenheten N:o 49 Toivo utgår med innevarande år, har utskottet trott sig böra i sammanhang med frågan om dispositionen af omordade lägenheter behandla jemväl frågan om den framtida användningen af Toivo, och skulle utskottet hålla före att af de byggnadskomplexer, som för närvarande befinnas derstädes, skulle bildas två tomter, för hvilka kunde begäras ett arrende af resp. 400 och 700 mark, jemte det den öfriga delen af Toivo, hvilken framdeles kommer att införlifvas

med Djurgården, skulle på enahanda sätt som ofvannämnda odlingsmarker utarrenderas för en tid af fem år med minimiarrendet beräknadt efter Drätselkammarens närmare bestämmande.

Utskottet får alltså vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta att bemyndiga Drätselkammaren:

att å offentlig auktion inför Kammaren till de mest betalande, dock icke under ofvan upptagna minimi årsafgifter, på arrende utbjuda de å betänkandet vidfogade karta angifna odlingslotterna n:ris 1—10, hörande till lägenheterna Salli, Kaavi, Savila och Dal, lotterna n:ris 1, 3, 5 och 6 tillsvidare hvarje gång endast på ett år samt de öfriga lotterna på fem år;

att på enahanda sätt och jemväl på fem års tid utarrendera odlingsmarken å villalägenheten Toivo;

att äfvenledes för en tid af fem år å arrende upplåta följande, å kartan närmare begränsade tomtplatser, nemligen: den å Salli till enkefru K. Popoffs arfvingar emot en årlig arrendeafgift af 300 mark; den å Kaavi till apotekaren A. Lindström mot en årlig arrendeafgåld af 400 mark; Savila tomtplats åt trädgårdsmästaren W. Schoschkoff mot ett arrende af 240 mark; litt. A, B, C och D å Dal till Bagdanoffs arfvingar, fru H. S. Bergman och enkefru A. S. Holmgren mot årliga arrendeafgifter af resp. 60, 75, 50 och 150 mark; samt tomtplatserna å Toivo, den norra åt enkefru Olga Korelin och den södra åt enkefru W. Graschoff mot årliga arrenden af resp. 700 och 400 mark; samt

att lemna skogsmarken å ifrågavarande lägenheter odisponerad och ställa den under stadens allmänna skogsvård.

Vidare torde Fullmäktige besluta:

att till Trädgårdsnämndens förfogande, för vidtagande af förberedande åtyrder till öfverflyttande af stadens reservträdgård, från den 1 januari nästkommande år 1904 ställa det å kartan med röd färg betecknade området å lägenheten Savila, med hvilket område framdeles skulle förenas den på enahanda sätt utmärkta delen af lägen-

---

heten Kaavi samt, efter utgången af den ofvan bestämda arrendetiden för Savila tomtplats, jemväl sistnämnda plats; samt

att till mullberedningsplats för Trädgårdsnämndens behof upplåta nödigt område å villalägenheten n:o 43 Malm invid den der för närvarande befintliga krutkällaren.

Helsingfors rådhus, i november 1903.

Mauritz Hallberg.

M. Schjerfbeck.

K. Stockmann.

Utskottsbetänkande i fråga om understöd åt särskilda barnförlossningsanstalter.

I en till Stadsfullmäktige stäld ansökan af den 16 sistlidne april anhöll docenten, medicine doktorn O. A. Boije att staden ville för möjliggörande af en privat barnförlossningsanstalt, som sökanden vore sinnad att härstädes inrätta, bevilja sökanden ett bidrag af 2,400 mark i ett för allt till inventarier samt dessutom ett hyresbidrag af 3,200 mark årligen. — Helsovårdsnämnden, hvars utlåtande öfver ansökningen infordrades, yttrade i skrifvelse af den 4 derpåföljande maj, att det visserligen ur allmän helsovårdssynpunkt vore för staden desto förmånligare, ju flera sjukhus skulle i staden uppstå, samt att en ny barnförlossningsanstalt motsvarade ett förefintligt behof och äfven otvifvelaktigt komme att under sökandens föreståndareskap i alla afseenden tillfredsställa berättigade anspråk. Men då sökanden, på sätt i hans ansökning framhållits, i den tillernade anstalten icke beredt plats för medellösa patienter eller ens för sådana barnsängsquinor, hvilka vore i tillfälle att lemna endast en ringa ersättning, utan tvärtom uttryckligen uttalat, att han komme att emottaga endast sådana hjälpsökande, som för tio dagars vistelse kunde erlägga en afgift af 75 å 125 mark, hemstälde Nämnden, huruvida af uttaxerade medel understöd kunde beviljas åt en inrättning, som sålunda vore afsedd att betjena uteslutande något så när välsituerade personer. — Den 26 i samma månad beslöto Stadsfullmäktige att återremittera ärendet till Helsovårdsnämnden för att lemna doktorn Boije tillfälle att modifiera sin ansökan i det syfte, Nämndens anmärkning afsåge. — Med anledning häraf inkom *doktorn Boije* med nedan aftryckta nya skrift, undertecknad jemväl af medicine och kirurgie *doktorn Walter Parviainen*, i hvilken skrift dessa begge herrar anmälte att de numera vore villiga att för stadens räkning i anstalten upplåta fem platser, för hvilka patientafgiften blefve, för tre platser en mark för dag för hvarje och för återstående två platser två mark för dag för hvardera, hvarhos sökandene anhöllo att aftal om anstaltens upprätthållande skulle afslutas för en tid af tre år, räknadt från den 1 juni 1904, samt att anslaget för anstalten skulle bestämmas till 7,480 mark för året och dessutom 1,000 mark i ett för allt såsom bidrag till kläder m. m. — Denna sålunda modifierade ansökan förordades af Helsovårdsnämnden i skrifvelse af den 21 förvikne september, hvarvid Nämnden framhöll att den af sökandene äskade subventionen ej vore större än det belopp, hvartill deras

sjelfkostnader för de till stadens disposition ställda platserna pröfvades komma att uppgå. Tillika anmälte Nämnden, att de för ändamålet äskade medlen redan af Nämnden observerats i dess budgetförslag för 1904, och emotsåg, att den skulle få i uppdrag att å stadens vägnar hafva inseende öfver anstalten.

Samtidigt härmed förelåg till Helsovårdsnämndens behandling jemväl en af *barnmorskan Aina Nyholm* till Stadsfullmäktige inlemnad, af Fullmäktige till Nämnden remitterad ansökan, deri Nyholm anhåller om ett anslag af 2,000 mark för iordningställande af en barnförlossningsanstalt med åtta sängar, inberäknadt två frisängar, och dessutom ett årligt understöd af 2,500 mark i tre års tid till anstaltens underhåll. — Beträffande denna ansökning framhöll Nämnden i dess ofvan omordade skrifvelse af den 21 nyssvikne september, hurusom Nämnden tagit i betraktande att, sedan staden den 17 sistlidne mars beviljat anslag för en af barnmorskan Anna Brita Sveins inrättad barnförlossningsanstalt i Hermanstad, det derutöfver förefintliga behovet af utaf kommunen understödda barnförlossningsanstalter torde blifva tillgodosedt, om understöd derjemte meddelades antingen doktorerne Boije och Parviainen eller också sökanden Nyholm. Vid jmförelse dem emellan hade likväl Nämnden enhälligt varit af den åsigt att den utaf doktorerne Boije och Parviainen planerade anstalten komme att erbjuda så mycket större garantier för en i allo insigtsfull ledning att företräde otvifvelaktigt måste tillerkännas deras ansökan och detta så mycket mera som Nämnden, innan den alls ansåge sig kunna förorda ytterligare anslag för någon af barnmorska inrättad förlossningsanstalt i Helsingfors, först önskade förvärfva erfarenhet, huru den i juni detta år af barnmorskan Sveins öppnade anstalten funktionerade. Barnmorskan Nyholms anhållan blef förty af Nämnden afstyrkt.

Slutligen har jemväl *barnmorskan Maria Rytkönen*, som under ett års tid härstädes underhållit en privat förlossningsanstalt, med biläggande af särskilda intyg öfver kompetens och om anstaltens verksamhet, hos Stadsfullmäktige ansökt om ett understöd af 5,000 mark för ett år, räknadt från den 1 januari 1904, eller att Fullmäktige, såvida ansökningen i anförda del förkastades, måtte till hennes anstalt afstå fri lokal, förslagsvis det gamla packhuset, jemte värme, lyse och vatten. — Beträffande sistnämnda ansökan har Helsovårdsnämnden i skrifvelse till Fullmäktige af den 12 nyssvikne oktober endast återhemtat, hvad Nämnden i dess tidigare relaterade skrifvelse af den 21 sistlidne september yttrat med anledning af barnmorskan Aina Nyholms enahanda anhållan, äfvensom förty hemställt om afslag å ansökningen.

Vid sammanträde den 20 förlidne oktober hafva Fullmäktige för närmare beredning af ärendet ur såväl principiell som ekonomisk synpunkt hänskjutit det samma till ett utskott, till hvars medlemmar undertecknade blifvit utsedda.

Uti ofvannämnda, till utskottet öfverlemnade handlingar framhålles, hurusom statens barnförlossningsanstalt härstädes visat sig alltmera otillräcklig för att fylla det ständigt växande behovet. I sammanhang dermed uttalas önskligheten af att från kommunens sida något tillgjordes för att afhjelpa bristen på nödiga vårdanstalter i staden för barnaföderskor. Ense härom vill dock utskottet genast erinra att, på sätt i ärenden, berörande den kommunala sjukvården, ofta framhållits, de legala skyldigheter, som med afseende å sjukvården åligga staden, förnämligast afse endast antingen tillgodoseendet af den allmänna hygienien, eller motarbetandet af smittosamma sjukdomars spridning, eller slutligen att bereda stadens fattiga befolkning nödig sjuk- och läkarevård. I sistnämnda hänseende åter sträcker sig stadens legala förpligtelser icke utöfver omfånget för stadens legala fattigvård, under hvilken, enligt gällande förordning angående den allmänna fattigvården af den 17 mars 1879, falla endast „minderåriga, vansinniga, vanföra samt af långvarigare sjukdom eller ålderdomssvaghet lidande, hvilka sakna omvårdnad af annan“. I händelse staden inrättar eller understöder barnförlossningsanstalter härstädes, sker sådant alltså enbart ur synpunkten af en utaf staden *frivilligt åtagen humanitär pligt*, men icke för att fullgöra någon staden *lagligen åliggande förbindelse*.

Emellertid har staden redan tidigare uppmärksammat ifrågavarande område af sjukvården. Enligt Magistratens beslut af den 27 november 1869 finnes i stadens tjänst anställd en barnmorska, hvilken, enligt 10 § i reglementet för den kommunala sjukvården i Helsingfors, fastställt den 12 november 1879 *), åligger att kostnadsfritt biträda „sådana, inom staden och dess afhysta område bosatte eller derstädes sig uppehållande personer, hvilka själfva icke förmå bekosta sig dylik hjälp, ej heller i detta afseende kunna hänvisas till offentlig inrättning, husbönder, arbetsgifvare eller anförvandter“ **). För detta sysslande uppbär barnmorskan årligen 500 mark. För öfrigt förutsätter reglementet, tillkommet så tidigt som 1879, anställandet i stadens tjänst af flera barnmorskor. — Med anledning af två skrivelser från Civil Expeditionen i Kejs. Senaten af den 19 november 1900 och den 15 december 1902, i hvilka skrivelser Guvernören i länet anbefaltes att erinra vederbörande kommunalmyndigheter om nödvändigheten för kommunen att i sin mån sörja för behovet af barnförlossningsanstalter härstädes, framhöll Helsovårdsnämnden, i skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 23 förlidne mars ***), hurusom statsverket i tiden den 1 mars 1873 af staden kostnadsfritt erhållit den tomt, å hvilken statens barnförlossningsanstalt nu är uppförd. Denna tomts dåvarande värde utgjorde omkring 350,000 mark, och skulle tomten under nuvarande förhållanden betinga sig ett pris af minst 500,000 mark. Först från år 1878, då barnförlossningsafdelningen öppnades för mottagande af barnaföderskor, hade staden dragit någon nytta utaf anförda uppoffring. Men enligt hvad framginge af en

*) Komun. förf. saml. pag. 388. — **) Ib. pag. 385. — ***) Stfes prot. den 1 april 1903 § 7.

utaf Medicinalstyrelsen den 7 november 1902 till Nämnden aflåten skrifvelse, uppginge dagskostnaden för de i barnförlossningsafdelningen vårdade fripatienter från staden icke ens för närvarande, oaktadt deras antal år från år stigit, till mera än omkring 16,000 mark årligen. Ej heller torde ännu under någon tid framåt antalet af de i staden bosatta obemedlade barnföderskor, hvilka såsom fripatienter blifva intagna i barnförlossningsafdelningen, komma att blifva så stort att dagskostnaderna för dessa motsvarade räntan å det kapital, staden skulle erhållit vid försäljning af oftanämnda tomt. Helsingfors kommun hade sålunda med ganska stor uppoffring bidragit till vården af härstädes bosatta barnaföderskor. — Slutligen hafva Stadsfullmäktige, på sätt ofvan redan omförmålt, den 17 förlidne mars beviljat barnmorskan Anna Brita Sveins för inredande af en barnförlossningsanstalt i Hermanstad ett anslag af 2,000 mark i ett för allt och derjemte ett årligt understöd af 1,600 mark under tre år räknadt från den dag, anstalten öppnades, jemte det Fullmäktige beslutit att doktorn Hannes Wasenius, som åtagit sig läkareuppsigten och läkarevården vid anstalten, skulle därför erhålla 500 mark om året att utgå under samma tid som årsunderhållet för anstalten *).

Då utskottet, i likhet med Helsovårdsnämnden, beslutit tillstyrka den anhållan, som af doktorerna Boije och Parviainen framstälts om understöd åt deras tillernade barnförlossningsanstalt, har utskottet närmast tänkt på behovet hos de medellösa bland stadens befolkning. En bemedlad patient, som vid barnsbörd är i behof af sjukhusvård, har alltid valet mellan ett flertal privata barnförlossningsanstalter. För en barnföderska åter från den klass, hvars bostadsförhållanden mer än för andra samhällsklasser i fall af sjukdom nödvändigösa sjukhusvård, erbjuder sig för närvarande endast statens barnbördsanstalt. Emellertid finnes, såsom ofvan redan antydts, i denna sistnämnda anstalt icke tillräckligt plats för alla dessa sjuka. Några, för fattiga barnföderskors räkning disponibla platser i annan sjukanstalt skulle därför bidraga till att fylla ett i sådant afseende obestridligen förefintligt behof.

Doktorerna Boije och Parviainen hafva vid beräkandet af det anslag, som de för underhållet af ifrågakomna fem platser i sin anstalt ansett sig behöfva, utgått från en kalkyl, som utvisar att underhållskostnaden för hvarje i statens barnförlossningsanstalter under åren 1896—1901 intagen barnsängsqvinna utgjort i medeltal för dag, i landsorten 6 mark och uti barnbördshuset i Helsingfors 5 mark 60,5 penni, hvarvid tagits i betraktande äfven läkarepersonalens arvode, men deremot icke någon hyra. Kostnaden för hvarje plats har förty af sökandene uppskattats till minst 2,000 mark per år, dock att, enär sökandene förbehållit sig att af de sjuka få uppbära, för 3 platser 1 mark och för 2 platser 2 mark för dag, sökandene för alla 5 platserna af staden begärt endast $3 \times 1,640$ samt $2 \times$

---

*) Fullm. prot. 17 mars 1903 § 1.

1,280 mark eller inalles 7,480 mark för året. För den klass af barnsängsqvinnor, hvilken efter utskottets åsigt främst borde härvid af stadsförvaltningen tillgodoses, utgör likväl en afgift af 2 mark samt t. o. m. endast 1 mark för dag ett nästan öfverstigligt hinder. Efter utskottets förmenande borde derfor åtminstone tre af de till Stadsfullmäktiges disposition ställda platserna förbehållas alldeles medellösa patienter och någon afgift för dem alltså icke uppbäras. För de två återstående platserna, reserverade för mindre bemedlade, men icke alldeles utblottade patienter, kunde deremot den för dem af sökandene föreslagna afgiften af 2 mark för säng och dag fastställas.

Enligt utskottets tanke borde alltså staden, för fyllande af ett oafvisligt behof, förbehålla sig fem platser uti doktorerne Boijes och Parviainens anstalt, af hvilka fem platser tre skulle blifva friplatser, att upplåtas afgiftsfritt åt behöfvande, men två platser sådana, för hvilka sökandene finge uppbära 2 mark för säng och dag. Det från staden utgående bidraget skulle för förstnämnda tre platser bestämmas, beräknadt efter 2,000 mark för hvarje plats, till 6,000 mark äfvensom bidraget för återstående två platser, efter enahanda beräkning, men med afdrag af 2 mark för enhvar af 360 sjukvårdsdagar, utgöra 2,560 mark, allt årligen. Emot denna afvikelse från sökandenes förslag hafva desse, efter hvad utskottet inhemtat, intet att påminna. — Till sökandenes anhållan att såsom bidrag till uppsättningen af ifrågavarande fem sjukplatser erhålla i ett för allt 1,000 mark får utskottet jemväl förorda bifall.

Likaledes får utskottet tillstyrka att Helsovårdsnämnden, på sätt den anhållit, af Fullmäktige erhåller i uppdrag att öfvervaka anstaltens behöriga skötsel; åt Fattigvårdsstyrelsen torde deremot ombetros att efter behof disponera öfver platserna i fråga.

Beträffande barnmorskorna Aina Nyholms och Maria Rytkönens ansöknin-
gar instämmer utskottet i allo uti Helsovårdsnämndens utlåtande, vidkommande sistnämnda ansökan så mycket hällre, som ur den förteckning öfver Rytkönens patienter, som åtföljt hennes ansökan, framgår, att de nästan alla tillhörde de jemförelsevis väl situerade samhällslagren och derfor icke äro personer, dem kommunen har någon anledning att understödja. Inom staden finnes för öfrigt redan ett icke obetydligt antal af barnmorskor ledda privata barnförlossningsanstalter, de der äro afsedda för mera bemedlade patienter, som, föranledda af hemförhållanden eller af annan anledning, föredraga att i dylik anstalt afvakta sin nedkomst. Af dessa anstalter stå sig de äldre och skickligt ledda jemförelsevis bra, medan deremot de nya, ännu icke tillräckligt kända sjelffallet hafva att kämpa med ekonomiska svårigheter. Men att understödja några af dessa anstalter och lemna de andra utan bistånd, dertill finnes, efter utskottets tanke, icke skäl.

Utskottet har ofvan redan nämnt att enligt 10 § i reglementet för den kommunala sjukvården i Helsingfors, fastställt den 12 novemaer 1879, finnes i stadens tjänst anställd en barnmorska, afsedd för de fattigaste bland stadens befolkning. Likväl kan med den utsträckning, staden numera erhållit, *en* barnmorska, huru hjälpsam och nitisk hon än vore, omöjligen förslå för alla de fall, i hvilka hennes hjälp är behöflig. I flertalet fall nödgas obemedlade barnaföderskor därför ock nöja sig med det biträde, som dem lemnas af alla möjliga, mer eller mindre sakförståndiga grannqvinor, eller af s. k. kloka gummor. Utskottet har emellertid icke velat föreslå att flera barnmorskor skulle af staden för ändamålet anställas, liksom ock utskottet tror att ersättningen för härvid lemnad hjälp icke borde utgå, såsom för omordade barnmorska blifvit bestämdt, med fast belopp i ett för allt; utan skulle utskottet hålla före att den brist, som i berörda hänseende förefinnes i stadens sjukvård, bäst skulle afhjelpas sålunda att fattiga barnföderskor berättigades att på kommunens bekostnad anlita någon af de uti staden praktiserande barnmorskor, bland hvilka ett antal skulle i sådant afseende af Hälsovårdsnämnden utses, hvilka berättigades att för biträde, gifvet medellös person vid hennes förlossning, uppbära för hvarje fall ett mindre arvode, förslagsvis 20 mark, hvilket arvode kunde efter medellöshetsintyg, gifvet af Fattigvårdsstyrelsen, samt bevis om förlossningen, utfärdadt af vederbörande distriktsläkare, åt henne ur stadskassan utbetalas. — I händelse utskottets ifrågavarande förslag anses förtjent att beaktas, torde detsamma af herrar Stadsfullmäktige öfverlemnas till Hälsovårdsnämndens närmare behandling.

Utskottet får alltså vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta:

att, till underhåll af fem sjuksängar i doktorerne Boijes och Parviainens barnförlossningsanstalt härstädes, anslå för en tid af tre år, räknadt från det anstalten öppnas, ett belopp af 8,560 mark årligen, deraf 6,000 mark för 3 frisängar och återstoden, 2,560 mark, för 2 platser, för hvilka anstalten finge af de sjuka uppbära 2 mark för säng och dag, hvilka alla platser skulle i anstalten besättas enligt Fattigvårdsstyrelsens bestämmande;

att till uppsättningen af dessa sjuksängar bevilja 1,000 mark i ett för allt;

att uppdraga åt Hälsovårdsnämnden att å stadens vägnar hålla tillsyn öfver anstalten och öfver anslagens behöriga användande;

*att deremot afböja barnmorskorna Aina Nyholms och Maria Rytkö-
nens ansökningar om understöd åt deras barnförlossningsanstalter; samt*

*att öfverlemna ärendet i öfrigt, eller beträffande frågan om af-
lömandet af barnmorskebiträde åt fattiga barnaföderskor i Helsingfors,
till Helsöårdsnämndens närmare behandling.*

Helsingfors, i november 1903.

Hj. von Bonsdorff.

Adolf Aminoff.

F. Stjernvall.

Bil. 1.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Undertecknade hafva för afsikt att den 1 juni 1904 härstädes öppna en hufvudsakligen för förlossningsfall inrättad anstalt i gården N:o 16 vid Elisabetsgatan. Ursprungligen var den blifvande anstalten afsedd endast för den bemedlade klassen, men då utrymme finnes, skulle 1 à 2 rum kunna ställas till disposition äfven för mindre bemedlade barnsängskvinnor, därest en subvention kunde påräknas. Såsom nogsamnt känt är, kunna de i staden befintliga barnförlossningsanstalterna ej på långt när betjäna alla de mindre bemedlade, och det torde icke lida något tvifvel om nödvändigheten att redan i den närmaste framtiden utvidga de nu existerande eller inrätta nya sådana. — För att i någon mån kunna afhjälpa svårigheterna härutinnan för barnsängskvinnor äfven från denna klass, vilja vi härmed erbjuda staden disposition af förslagsvis 5 platser för en tid af minst 3 år och hemställa därför vördsamt huruvida Herrar Stadsfullmäktige anse det med stadens fördel förenligt att antaga detta anbud. Med dessa 5 platser skulle, om medelbeläggningen i likhet med den på Barnbördshuset härstädes under åren 1896—1901 beräknas till 8,8 dagar, omkring 200 barnsängskvinnor årligen kunna betjänas, minimiafgiften per frisäng årligen måste, såsom framgår af närslutna bilaga, räknas till minst 2,000 mk, hvilket utgör i det närmaste 5 mk 60 p:ri för hvarje barnsängskvinna per dag, d. v. s. lika mycket som kostnaden på Barnbördshuset härstädes under de nämnda sex åren. Då det emellertid torde vara skäl att fastställa en mindre afgift, exempelvis 1 à 2 mk per dag, skulle årliga utgiften för staden blifva 360: — resp. 720: — mk mindre per säng, eller totalsumman för 5 platser per år blifva $3 \times 1,640 + 2 \times 1,280 = 7,480$ mk. — I betraktande af de ökade anläggningskostnader anstalten genom denna utvidgning komme

att kräfvä afvensom för slitning af kläder m. m. se vi oss föranlåtna att anhålla om det staden såsom bidrag härför ville anslå en summa af 1,000: — mk i ett för allt.

För den händelse att Herrar Stadsfullmäktige finna för godt att godkänna och antaga ofvan anförda förslag förbinda vi oss:

1:o Att den 1 juni 1904 öppna ifrågavarande anstalt och däri för stadens räkning upplåta 2 rum inrymmande sammanlagdt 5 sängplatser, 3 platser emot 1 marks dagafgift och 2 platser emot 2 marks dagafgift, i hvilken afgift ingår ersättning för fullständig vård.

2:o Att upprätthålla anstalten i åtminstone 3 år, samt att årligen till vederbörande stadsmyndighet afgifva berättelse angående anstaltens värksamhet.

Helsingfors den 12 September 1903.

O. A. Boije.

Medicine- o. Kirurg. Dr., Docent.

Walter Parviainen.

Medicine- o. Kirurg. doktor.

Af Medicinalstyrelsens årsberättelser från år 1896 t. o. m. år 1901 framgår (se resp. berättelser sidd. 56, 56, 55, 56, 59 och 67 afvensom Tabell Bilagor IX) att kostnaderna för hvarje sjuk per dag utgjort:

vid Barnförlossningsanstalterna i landsorten (Tavastehus, Sordavala, St: Michel, Nurmes, Uleåborg, Kajana, Torneå och Rovaniemi).

År 1896	6 mk 16,9 p.
„ 1897	6 „ 35,3 „
„ 1898	6 „ 11,4 „
„ 1899	5 „ 61,6 „
„ 1900	6 „ 11,7 „
„ 1901	5 „ 64,3 „

och vid Barnbördshuset i Helsingfors

År 1896	7 mk 10,9 p.
„ 1897	5 „ 73,7 „
„ 1898	4 „ 98,8 „
„ 1899	5 „ 28,5 „
„ 1900	5 „ 11,3 „
„ 1901	5 „ 40,0 „ alltså i medeltal

för Barnförlossningsanstalterna i landsorten 6: — mk och för Barnbördshuset i Helsingfors 5 mk 60,5 penni för hvarje sjuk per dag.

I denna kostnad är äfven läkarepersonalens arvode inberäknadt. — Denna kostnad utgör för Barnbördshuset i Helsingfors (se författningssamlingen N:o 2 år 1900, sid. 12) 9,200: — mk årligen. Däremot ingår i staten för Barnbördshuset ingen hyra.

Vid beräkningen af kostnaderna för de af undertecknade nu till stadens disposition erbjudna platserna i en för ändamålet enkom inredd och hyrd lokal, måste naturligtvis äfven den årliga hyran beaktas. Afgiften skulle därför bli ännu större än den för Barnbördshuset beräknade medelkostnaden. För att emellertid för ett pris som motsvarar omkostnaderna på Barnbördshuset kunna upplåta sagda platser afstå vi ifrån allt läkarearvode. Såvidt man på grund af nedanstående siffror och beräkningar kan anställa en jämförelse motsvarar äfven läkarearvodet (för 5 platser) det ungefärliga hyresbeloppet.

Antalet barnsängskvinnor och underhållsdagar utgjorde de nämnda åren:

	Antalet vårdade	Underhållsdagar
1896	1,070	8,862
1897	1,250	10,968
1898	1,355	12,630
1899	1,441	12,502
1900	1,612	14,834
1901	1,654	14,766

Medeltalet häraf blir 1,397 vårdade och 12,427 underhållsdagar per år. Alltså utgör läkarearvodet för 12,427 underhållsdagar 9,200: — mk, för 1 dag —: 74 och för 1,800 dagar (= 5 × 360) 1,332: — d. v. s. ungefärliga hyresbeloppet för 3 rum (obs! ett rum för barnmorskan).

Enligt 5 mk 60 p. per dag blir årliga beloppet (360 dagar) 2,016 mk eller i rundt tal 2,000: — mk per plats.

HÄLSOVÅRDSNÄMNDEN

i

Helsingfors.

*Helsingfors,**den 21 September 1903.**Till Stadsfullmäktige.*

N:o 59.

Sedan barnmorskan Aina Nyholm uti en till Stadsfullmäktige ställd skrifvelse anhållit om ett anslag af 2,000 mark för iordningställandet af en barnförlossningsanstalt med åtta sängar, inberäknadt två frisängar, samt dessutom ett årligt understöd af 2,500 mk i fem års tid för anstaltens underhåll, hafva Stadsfullmäktige, i remisskrifvelse för den 9 sistlidne mars, anmodat Nämnden att med utlåtande i ärendet inkomma.

Vidare hafva Stadsfullmäktige, vid skedd behandling af docenten, medicine doktorn O. A. Boijes ansökan om bidrag för inrättande och underhåll af en privat barnförlossningsanstalt äfvensom Nämndens uti skrifvelse för den 4 maj innevarande år deröfver gifna utlåtande, den 26 i sagde månad beslutit återremittera ärendet till Nämnden för att bereda doktor Boije tillfälle att modifiera sin ansökan i det afseende en uti Nämndens utlåtande gjord anmärkning åsyftade, hvar efter doktor Boije, uti en skrifvelse, undertecknad af honom och medicine och kirurgie doktorn Walter Parviainen, anmält att det ursprungliga förslaget med anstaltens öppenhållande numera förändrats sålunda att för stadens räkning i anstalten skulle upplåtas fem platser, för hvilka patientafgiften skulle utgå med 1 mark per dag för tre platser och 2 mark per dag för två platser, att aftalet borde uppgöras för en tid af tre år framåt, räknadt från den 1 juni nästkommande år, och att det anslag som önskas är för anstaltens underhåll 7,480 mark per år, samt 1,000 mk i ett för allt såsom bidrag till kläder m. m.

Vid dessa ärendens handläggning, hvilken Nämnden ansett lämpligast kunna ske i ett sammanhang, har Nämnden tagit i betraktande att sedan staden den 17 sistlidne mars beviljat anslag för en af barnmorskan Anna Brita Sveins inrättad barnförlossningsanstalt i Hermanstad det ytterligare förefintliga behofvet af utaf kommunen understödda barnförlossningsanstalter för närvarande torde blifva tillgodosedt om understöd ur stadens medel beviljas endast åt endera af sökandena, och vid en jämförelse dem emellan har Nämnden enhälligt varit af den mening, att den utaf doktorerna Boije och Parviainen planerade anstalten komme att erbjuda så mycket större garantier för en i allo insiktsfull ledning att företräde otvifvelaktigt bör tillerkännas deras ansökan, detta så mycket mer som Nämnden innan den alls anser sig kunna förorda ytterligare anslag för någon

af barnmorska inrättad förlossningsanstalt i Helsingfors först önskade förvärfva erfarenhet huru den i juni detta år af barnmorskan Sveins öppnade anstalten i Hermanstad funktionerat. Då derjemte den af sökandena, doktorerna Boije och Parviainen önskade subventionen ej är större än den summa, hvartill sökandenes sjelfkostnader för de till stadens disposition ställda platserna pröfvas komma att uppgå, får Nämnden vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta att för närvarande afslå barnmorskan Nyholms anhållan om understöd för inrättande af en barnförlossningsanstalt, men deremot bifalla till den af Doktorerna Boije och Parviainen gjorda anhållan samt för detta ändamål anvisa de af dem äskade medlen, som af Hälsovårdsnämnden redan i det af Nämnden till Drätselkammaren insända budgetsförslaget för 1904 observerats, äfvensom uppdraga åt Hälsovårdsnämnden att å stadens vägnar hafva inseende öfver anstalten.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

Oskar Heikel.

R. Vuorio.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1903.

Handlingar i fråga om uppförande af ett epidemisjukhus samt beträffande remont af och tillbyggnad till epidemipaviljongerna å Maria sjukhus.

HÄLSOVÅRDSNÄMDEN

i

Helsingfors.

Helsingfors,

den 9 November 1903.

Till Stadsfullmäktige.

N:o 69.

Vid Hälsovårdsnämndens sammanträde den 3 Mars innevarande år fäste under-tecknad, Heikel, Nämndens uppmärksamhet på att Öfverläkaren vid Maria sjukhus epidemiska afdelning, Doktor Max Björkstén, uti den nyss utkomna berättelsen för Maria sjukhus för år 1902 ej blott gjort synnerligen allvarliga anmärkningar emot sjukhusets epidemifdelning, utan äfven påyrkat uppförandet af ett nytt epidemisjukhus för Helsingfors stad, och beslöt Hälsovårdsnämnden i anledning häraf att upptaga hvardera dessa frågor till närmare granskning och behandling, hvarjemte såväl Doktor Max Björkstén som Direktorn för Maria sjukhuset Doktor R. Sievers, skulle tillkallas att såsom experter vid Nämndens sammanträden i ärendet närvara.

Efter värkställda undersökningar och sedan ärendet vid särskilda sammanträden handlagts anhåller Nämnden nu ödmjukast härmed få underställa dess framställning och förslag i frågan Stadsfullmäktiges benägna pröfning.

Stadens å Maria sjukhus område befintliga sjukpaviljonger för epidemiska sjukdomar, hvilka i början af Juni år 1894 öppnades för mottagande af patienter lidande af skarlakansfeber, difteri, mässling och smittkoppor, hafva, beroende såväl af det ringa tomtutrymmet som ock af det för epidemietider altför otillräckliga antalet sjukplatser, endast utgjort ett provisoriskt epidemisjukhus. Detsamma består af 3 sjukpaviljonger, nämligen

1 paviljong för skarlakansfeberpatienter med	15	ordinarie sjukplatser
1 " " mässlings " "	15	" "
1 " " difteri och smittkoppatienter med tillsammans	15	" "
1 observationspaviljong med	3	" "
	<u>Summa 48</u>	" "

Dessutom hör hit ett desinfektionshärberge om 3 rum och kök.

Om man utgår från den i England brukliga beräkningen att antalet erforderliga sjukplatser å ett epidemisjukhus bör utgöra 1—1,5 på 1,000 innevånare, hvilket beräkningssätt i hufvudsak äfven motsvaras af förhållandena i en del af Skandinavians större städer — sålunda har Stockholm 375 epidemiplatser på 270,000 innevånare, Kristiania 300 på 200,000, Göteborg 140 på 120,000 och Köpenhamn 500 på 400,000 innevånare — så var antalet platser för af epidemiska sjukdomar lidande i Helsingfors redan år 1894 då sjukhuset öppnades altför ringa. Nämnda år utgjorde nämligen stadens medelbefolkning i rundt tal 70,000 personer, hvilket motsvarar ett erforderligt antal epidemiska sjukplatser af 70—105 medan det förefintliga antalet ordinarie sjukplatser utgjorde, såsom nämndes, endast 45—48.

Under de tider, då det förekommit en anhopning af fall af i nämnda epidemiska sjukdomar insjuknade, har det därför äfven visat sig att emottagande af alla de inträdessökande antingen icke varit möjligt eller ock kunnat ske endast därigenom att ett öfverhöfvan stort antal extra sjukplatser anordnats. Sådant var t. ex. fallet under den måttligt stora skarlakansfeber-epidemi, som under år 1900 var rådande i staden. Då voro under någon tid i epidemipaviljongerna intagna ända till 83 patienter, däraf 70 lidande af skarlakansfeber. Det blef möjligt endast därigenom att hela mässlingpaviljongen och smittkopsafdelningen samt ett af rummen i desinfektionshärbärgets belades med skarlakansfebersjuka samt att dessa jämte den egentliga skarlakansfeberpaviljongen i högsta grad öfverbefolkades. Då sålunda hela mässlingpaviljongen var upptagen, måste själfallet alla inträdessökande mässlingpatienter afvisas. Själfallet kan under sådana förhållanden epidemisjukvården icke ens närmelsevis fylla de fordringar man med fullgoda skäl i vår tid ställer på densamma.

Att det altför ringa antalet sjukplatser medfört äfven en mängd andra missförhållanden är själfallet. Några, de viktigaste, må här anföras. En sådan är att det vid rikligare tillströmning af patienter icke låter sig göra att alltid afskilja män från kvinnor samt fullvuxna från barn. Därför har det äfven händt att 11—14 år gamla gossar måstat ligga i samma rum med lika gamla flickor, eller med fullvuxna kvinnor, och små barn. Detta medför, för att nu icke nämna annat, den olägenheten, att äldre patienter ofta i hög grad blifva störda i sin nattro genom att ständigt höra de mindre barnens skrik. Då dessutom intet rum finnes, där konvalescenterna kunde uppehålla sig om dagen, måste mer eller mindre återställda samt sjuka och någon gång till och med döende vistas i samma rum. Äfven saknaden af ett operationsrum för t. ex. croup-patienter har vid de tillfällen då paviljongerna varit öfverbefolkade medfört icke ringa olägenheter. Ett annat, på det altför knappa utrymmet beroende, missförhållande har varit svårigheten att bereda epidemiafdelningsens vårdpersonal och betjäning erforderliga bostäder, hvarför äfven för närvarande icke blott ett af rummen i observationspaviljongen är upplåtet åt en sköterska och köket åt en städerska utan äfven ett af desinfektionshärbärgets tre rum är upplåtet åt epidemiafdelningsens amanuens, ett rum åt sköterskor samt köket åt

städerskor, så att till desinfektionshärberge för närvarande återstår endast ett rum. Det har ock mången gång varit synnerligen svårt att för nattsköterskorna finna en lämplig tillflyktsort där de under dagen kunde erhålla en väl behöflig hvila. De hafva nödgats logera än här, än där, ofta så nära sjukrummen att värklig hvila varit omöjlig.

Om sålunda epidemifdelningen vid Maria sjukhus redan år 1894, då den togs i bruk, var altför otillräcklig vid tider för en anhopning af sjukvård behöfvande epidemiska sjukdomsfall, så är detta helt naturligt i ännu högre grad fallet nu då stadens innevånareantal vuxit till i rundt tal 100,000 personer. Nu skulle, enligt tidigare anförda beräkning, erfordras 100—150 platser för af epidemiska sjukdomar angripna patienter. Så snart en om ock blott måttlig epidemi af t. ex. skarlakansfeber utbryter, så skall därför stadens epidemisjukvård befinna sig i en den mäst tröstlösa belägenhet. Hälsovårdsnämnden har därför ansett sig icke längre kunna dröja med att hos Stadsfullmäktige framhålla det trängande behovet för staden af ett tidsenligt och med ett tillräckligt antal sjukplatser försedt epidemisjukhus, hvilket vore afsedt icke allenast för stadens mindre bemedlade folkklasser, hvilka, på grund af den erfarenhet som vunnits, alt mera allmänt åstunda att få sina i epidemiska sjukdomar insjuknade patienter intagna å epidemi-afdelningen, och hvilket äfven i den allmänna hälsovårdens intresse är synnerligen önskligt.

Det antal sjukplatser, som, enligt Hälsovårdsnämndens beräkning, för närmaste framtid skulle erfordras å stadens epidemisjukhus utgör inalles 130, nämligen:

för skarlakansfeber	50	(däraf 10 enskilda)	platser.
„ difteri . . .	25	(„ 8 „)	„
„ smittkoppor . . .	20	(„ 4 „)	„
„ mässling . . .	25	(„ 5 „)	„
„ observation . . .	10		
	<u>Summa</u>	130	

En utvidgning genom tillbyggnad af de nuvarande epidemipaviljongerna å Maria sjukhus tomt till ett sjukhus kan under inga förhållanden ifrågakomma, ty det för ett sådant sjukhus erforderliga utrymme af c:a 200 m² per patient samt ett afstånd af 30—40 meter mellan de enskilda paviljongerna, står icke här till förfogande. För öfrigt är det önskligt att epidemisjukhuset uppföres å en sådan plats, där tillfälle till framtida utvidgning af detsamma föreligger och anser sig Hälsovårdsnämnden bland platser, som för detta ändamål möjligen kunna förekomma, främst böra nämna villaområdet N:o 43 Malm. Beträffande detaljerna för det nya epidemisjukhuset anser sig Nämnden icke kunna framkomma med några definitiva förslag, utan torde för deras utarbetande lämpligast böra tillsättas en af kompetenta personer bestående komité.

Äfven om Stadsfullmäktige utan tidsutdräkt besluta uppförande af ett nytt

epidemisjukhus torde dock alltid en tid af några år förflyta till dess detsamma kan för sitt ändamål tagas i bruk. Under denna tid måste staden själfvallet om ock med svårighet söka att komma tillrätta med epidemipaviljongerna å Maria sjukhustomt. Då emellertid, utom de redan anförda missförhållandena vid dem föreligga äfven en del andra, såsom bland annat, att det rum, där de första undersökningarne af patienterna värkställas, utgöres af ett mycket litet rum eller snarare af en förstuga, som endast genom en enkel dörr är skild från den yttre luften, att klosetterna äro så kalla, att de tidtals icke kunna användas, att badrummen äro för trånga, samt att sjukrummen vid rådande starkare vind äro dragiga, så anser sig Hälsovårdsnämnden härmed böra hos Stadsfullmäktige framhålla nödvändigheten af, att epidemipaviljongerna vid Maria sjukhus under instundande år underkastas en sådan remont och mindre tillbyggnad, som på ett effektivt sätt kan afhjälpa de värsta olägenheterna och har Nämnden för sin del ansett att en tillbyggnad, enligt bilagda, af arkitekt E. A. Krank uppgjorda eskiss, uppgående till en kostnad af 31,600 mark, skulle i väsentlig mån förbättra förhållandena.

Då det nya epidemisjukhuset trädt i värksamhet, skulle de nuvarande epidemipaviljongerna tagas i anspråk för sådana behof vid Maria sjukhus, som tills vidare icke blifvit tillgodosedda; särskildt för isolerad vård af tyfuspatienter, hvilka hittills, i brist på lämpliga isolerade sjukplatser, blifvit vårdade tillsammans med öfriga sjuka och därigenom utsatt dessa och sköterskorna för att blifva smittade. Äfven för rospatienter, hvilkas vård hittills erbjudit stora olägenheter, skulle platser erhållas i epidemipaviljongerna. Härigenom skulle för det snarligen åter öfverbefolkade Maria sjukhuset ett ökad utrymme för någon tid framåt vinnas.

Med anledning af det anförda får Hälsovårdsnämnden härmed föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta

1:o att tillsätta en komité för uppgörande af ett detaljeradt förslag för uppförande af ett epidemisjukhus med c:a 130 sjukplatser;

2:o att härför reservera den i närheten af Fredriksbärgs station belägna östra delen af villaområdet N:o 43, Malm;

3:o att besluta om remont och tillbyggnad under nästkommande år af epidemipaviljongerna å Maria sjukhustomt i hufvudsaktlig öfverensstämmelse med härhos bilagda af arkitekten E. A. Kranck i samråd med öfverläkaren vid Maria sjukhus epidemiafdelning, doktor M. Björkstén, uppgjorda förslag samt härför på nästa års utgiftsstat anvisa 31,600 mark.

Doktor M. Björksténs i Maria sjukhusets årsberättelse för 1902 ingående uppsats: „Till frågan om ett nytt epidemisjukhus i Helsingfors stad“, bilägges.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

Oskar Heikel.

R. Wuorio.

Till Hälsovårdsnämnden i Helsingfors.

Anmodad af Hälsovårdsnämnden att inkomma med utlåtande öfver möjligheten att genom ändring och tillbyggnad af epidemibygnaderna vid Maria Sjukhus i Helsingfors åstadkomma större bekvämlighet i sjukvården inom afdelningen, har undertecknad, i samråd med läkaren vid epidemiafdelningen Doktor Max Björkstén, utarbetat ett förslag hvarigenom vissa lättnader i vården af patienterna kunde ernås, men antalet sjukplatser derigenom icke blefve ökad.

Som speciela anmärkningar emot den nuvarande plananordningen i epidemiebyggnaderna har påpekats afsaknaden af dagrum och operationssalar, hvarjemte klosetterna öfverklagats vara kalla.

För att i paviljongen för messlingspatienter afhjelpa dessa öfverklagade brister tillbyggas i byggnadens hvardera ändor flyglar mot vester. Sålunda förstoras köket i byggnadens norra ända och användes till dagrum, det invid dagrummet tillbyggda rummet användes till sköterskerum, hvarjämte det i planen ursprungligen föreslagna läkarerummet, som nu användes till sköterskerum, ändras till kök. I byggnadens södra ända förstoras sköterskerummet till dagrum och det genom tillbyggnaden erhållna nya rummet användes till sköterskerum. Den åt vester föreslagna tillbyggnaden skulle förstora badrummen, som då blefve genomgångsrum till en ny operationssal.

Paviljongen för scarlatina patienter skulle undergå en liknande förändring och tillbyggnad som förenämde paviljong, endast med den skillnad att flyglarna för dagrummen förläggas på byggnadens vestra sida och flygeln för operationsrummet på dess östra sida.

Paviljongen för diphtheri patienter skulle tillbyggas med tvenne flyglar mot norr och en flygel mot söder. I den till paviljongens östra ända tillbyggda norra flygeln förstoras ett sköterskerum till dagrum och ett nytt rum tillkommer invid dagrummet för vårdpersonal. I byggnadens vestra ända kommer den norra flygeln att inrymma en genom tillbyggnaden förstora sjuksal och ett sköterskerum, hvarjemte köket blefve förlagdt till det ursprungliga läkarerummet. Den föreslagna södra flygeln kommer att inrymma ett, genom utvidgning af gamla köket erhållet, dagrum, tvenne sjukrum, en förstuga med skild ingång och kommunikation till en nyinredd operationssal invid gamla korridoren. För att den vestra förstugans södra trappa icke skall skymma operationssalen flyttas densamma till förstugans vestra sida.

Klosetterna göras varma genom att bekläda de kalla väggarna med cocolitplattor, hvilka oljemålas i samma ton som väggarna.

Kostnaden för ofvan uppräknade arbeten, hvartill planritning bilägges, kommer att ställa sig på följande sätt:

Skarlatina paviljongen	Fmk	8,550
Messlingspaviljongen	„	8,550
Diphtheri paviljongen	„	12,600
Klosetterna	„	300
Diverse	„	1,600
	<u>Summa Fmk</u>	<u>31,600</u>

Helsingfors den 1 November 1903.

E. A. Kranck.

R. Vuorio.

Till frågan om ett nytt epidemisjukhus för Helsingfors stad.

Redan den 2 september 1890 yttrade d:r Qvist och arkitekten Törnqvist, hvilka med understöd af Helsingfors stadsfullmäktige företagit en utrikesresa för att taga närmare kännedom om sjukvårdsinrättningar förnämligast i Skandinavien, i sitt preliminära betänkande bland annat:

„att ett epidemisjukhus, uppfördt enligt nutida fordringar och med iakttagande af de principer, som för närvarande såväl i de skandinaviska länderna, som i Hamburg och Berlin i afseende å sådana sjukhus blifvit följda, icke kan å den nu disponerade sjukhustomten, i anseende till det trånga utrymmet anläggas utan att“

„en större plats för detta ändamål måste uppsökas utom stadens nu bebyggda område helst i Tölö eller Sörnäs i närheten af chaussén“

„att på en sålunda lämplig befunden och för ändamålet vunnen plats ett epidemisjukhus af *sten* snarast möjligt må uppföras i flera paviljonger jämte behöfliga ekonomibyggnader“

„att ett *provisionellt mindre epidemilasarätt* under nästa år må uppföras å den nuvarande lasarettstomten, efter baracksystem“ — — —

„att denna byggnad inrättas sålunda, att densamma framdeles kan göra tjänst dels som ett desinfektionshärberge, dels som utvidgning af den nu existerande sjukhuspaviljongen, hufvudsakligen för upptagandet af lungotspatienter“.

Den 14 juni 1892 fattade förstärkta stadsfullmäktige beslut om uppförandet af tre epidemipaviljonger jämte ett desinfektionshärberge.

Senare har en observationspaviljong med fyra sjukplatser tillbygts.

Sjukhuset disponerar nu öfver 50 ordinarie platser.

Att detta för tio år sedan provisionellt uppförda och med hufvudsyfte att tjena den mindre bemedlade klassen inredda sjukhus icke numera kan motsvara sitt ändamål, ligger i sakens natur.

Då en epidemi äfven af mindre omfattning utbryter är sjukhuset alldeles för litet. Jag hänvisar endast till d:r Axel v. Bonsdorffs årsberättelse för 1900 (sid. 54). Det inträffade nämligen då, att, oaktadt plats endast finnes för 50 patienter, 83 måste intagas. Af dessa voro 70 insjuknade i scarlatina. Huru det måste se ut på ett sjukhus, då patienternas antal med 66 % öfverstigar det beräknade maximiantalet, och då därtill dessa patienter utgöras endast af febersjuka, bör äfven en icke läkare kunna föreställa sig. Något tal om att fylla berättigade anspråk på hygieniska fordringar kan då icke ens komma i fråga. Och huru gestalta sig förhållandena f. ö. på en sådan afdelning? Privata rum för ståndspersoner kunna naturligtvis icke upplåtas, men icke ens män och kvinnor kunna skiljas, utan måste 11—14:års gamla gossar vara tillsammans med lika gamla flickor eller fullvuxna kvinnor och små barn på 1—2 år. Ingen matsal finnes eller något dagrum, där de friskare patienterna kunde spisa och uppehålla sig på dagen, utan måste de vara i samma rum som mycket dåliga, i bland döende.

Svårare missförhållanden kunna väl knappast tänkas. Man kan ju invända, att i staden för någon tid lokal kunde upphyras för att tjena som annex till epidemisjukhuset. År 1900 gjordes äfven energiska, ehuru fåfänga, försök i denna riktning. En sådan utgång af saken bör icke heller förundra, ty hvilken hyresvärd skulle väl, till och med mot hög hyra, vara villig att för sådant ändamål upplåta rum. Helt säkert vore lokalerna i den gård, där ett provisionellt skralakanfebersjukhus varit inrymdt, svåra att derefter få uthyrda.

Men äfven under så att säga normala år yppa sig ofta nog svårigheter. Så t. ex. inträffade det sommaren 1901, att, medan remontarbeten pågingo i den för skarlakansfeberpatienter afsedda paviljongen, scarlatina utbröt bland de några och tjugi i Barnhärberget i Berghäll intagna barnen, och sålunda en talrikare tillströmning af sådana patienter ägde rum än vanligtvis varit fallet denna tid på året. Resultatet var äfven det, att då dessa patienter måste placeras på för tillfället lediga platser å de öfriga paviljongerna, medan samtidigt flere barn, på en gång lidande af flere olika smittosamma sjukdomar, måste intagas och isoleras från de öfriga, utrymmet så strängt blef taget i anspråk, att till slut tvenne små skarlakansfeberpatienter måste logera i samma säng.

Ofta nog har det händt, att från sjukhuset blifvit afvisade patienter lidande af ros. Några ordinarie platser finnas som känt icke för sådana sjuka, utan hafva dessa kunnat mottagas endast i så fall, att plats på ett eller annat sätt kunnat beredas dem. Behovvet af en sådan afdelning har dock redan 1898 och ytterligare 1900 af doktor Sievers påpekats i hans årsberättelser.

Hvad åter den tomt, på hvilken sjukhuset är uppfördt, angår, måste densamma, såsom redan 1890 af d:r Qvist och arkitekten Törnqvist samt 1891 af helsevårdsnämnden påpekades, anses vara alldeles för liten. Utrymmet är redan så taget i anspråk, att utvidgning af sjukhuset genom byggandet af någon ny paviljong är omöjlig. Önskligt vore dessutom, att kring de särskilda paviljongerna genom häckar kringgårdade platser skulle finnas, där konvalescenter, för hvilka det vore tillåtet att röra sig ute, kunde uppehålla sig.

Men utom att sálunda sjukplatsernas antal är för litet och tomten för trång, måste ännu anmärkas, att för betjeningen saknas tillräckligt rum, och det oaktadt hela den för ett desinfektionshärberge afsedda byggnaden, med undantag af ett enda rum, som ännu bibehålles för det ursprungliga ändamålet, äfvensom ytterligare ett af sjukrummen i observationspaviljongen blifvit upplåtta till sjukhuspersonalens begagnande. För en af drängarna har det stundom till och med varit svårt att finna tak öfver hufvudet. Då plats icke kan beredas för honom i ekonomibyggnaden har han varit tvungen att bo än här en där inom sjukpaviljongerna.

Synnerligt svårt har det varit, att, då alla afdelningar varit belagda, finna en tillflyktsort för nattsköterskorna, där de under dagen kunde erhålla en väl behöflig hvila. Äfven de hafva logerat än här än där, ofta nog så nära sjuksalarna, att någon verklig hvila icke kunnat beredas dem om dagen.

Hvad slutligen de särskilda paviljongerna beträffar inses lätt, att tre sjukplatser på observationsafdelningen är alldeles för litet. Synnerligast under de tider, då en massa lätta fall af skarlakansfeber förekomma, kan ställandet af diagnosen scarlatina ofta vara förenadt med stor svårighet, hvarför patienterna länge nog måste kvarhållas under observation. Under sådana förhållanden framstår utan vidare, hvilka ytterliga svårigheter som uppstå, om tillräckligt antal platser icke finnas för detta ändamål.

De öfriga sjukpaviljongerna, hvilka alla äro uppförda på samma sätt, lämna äfven de mycket öfrigt att önska, och dock kan man hoppas, att patienterna under innevarande vinter skola hafva det bättre än förut. Under föregående år har det nämligen visat sig, att temperaturen (åtminstone i scarlatina paviljongen) på kvällarna måste höjas ända till 24 å 25 °C för att följande morgon vara 16—18 °C; ett af de enskilda rummen måste till och med eldas kl. 2 eller 3 på natten, för att temperaturen följande morgon skulle vara något så när dräglig. Sedan emellertid fyllningen på mellantaken, som hittills bestått endast af enligt uppgift 4 tum sand, senaste höst ökats, hafva rummen äfven betydligt bättre hållit sig varma. I detta afseende utgör likväl observationsafdelningen ett undantag, ty under den i december

inträffade kalla väderleken kunde temperaturen åtminstone i ett af rummen därstädes icke fås högre än $+ 2^{\circ}\text{C}$ vid golfvet. Sedan till dessa rum numera anskaffats antracitkaminer, hafva de dock, åtminstone tillsvidare, varit varma.

Det heter visserligen, att sjukpaviljongerna äro uppförda med skilda afdelningar för män och kvinnor, men, såsom jag redan tidigare påpekat, kan detta afskiljande i verkligheten ställa sig svårt att genomföra, ty då det hufvudsakligen är barn som intagas, fyllas salarna af dem och åt de fullvuxna anvisas enskilda rum, i fall de icke bortgifvits åt patienter, som anhållit om privata rum. Då antalet af sådana rum i ingen afdelning är större än fyra, inses huru lätt svårigheter uppstå och huru förhållandena, äfven utan att patienternas antal öfverstiger det för sjukhuset beräknade, kunna blifva sådana, att personer af snart sagt alla åldrar måste logera i samma rum. Man kan förstå huru störande de mindre barnens skrik om nätterna måste vara för de äldre och de fullvuxna patienterna.

Då härtill ännu kommer, att dag- och operationsrum saknas, framstår det tydligt nog, huru otreflig afdelningen måste vara.

Och denna otrefnad ökas ytterligare däraf, att klosetterna på vintrarna icke kunna begagnas af patienterna, enär någon som helst värmeledning icke finnes, och den ena väggen, som vätter mot en kall källare, endast är gjord af bräder.

Badrummen äro så små, att badandet af en fullvuxen dålig patient, där flere personers närvaro är nödvändig, är förenadt med stora svårigheter. För att i någon mån afhjälpa dessa har till scarlatina-afdelningen anskaffats ett badkar på hjul, hvilket till följd af bristande utrymme måste förvaras hängande i taket i en af korridorerna.

Sist och slutligen vill jag ännu hvad inredningen vidkommer anmärka att densamma, som iordningställdes vid samma tidpunkt som detta provisoriska epidemisjukhus uppfördes, naturligtvis icke heller kan motsvara nutida fordringar. Så äro t. ex. en del af sängarne gjorda efter en modell, som numera knappast torde finnas representerad på något annat sjukhus, nämligen med bottnar af bräder. Att en härpå placerad madrass fylld med halm, och stundom äfven en dyna af samma material, icke för den sjuke kan vara ett särdeles angenämt läger inses lätt. Man har därför äfven varit nödsakad att stundom tillåta patienter medtaga egen madrass.

Ofta nog hafva patienter från ståndspersonsklassen sökt inträde på sjukhuset och i så godt som alla fall anhålla de om, att den sjukes mor eller sköterska måtte få vara patienten följaktig. Huru svårt detta faller sig att tillåta under nuvarande förhållande ligger för öppen dag. Resultatet blir också så godt som alltid det, att patienten vårdas i sitt hem, hvilket likväl, som känt, är förenadt med mycket stora olägenheter. Önskligt vore därför, att ett sådant epidemisjukhus funnes, där äfven patienter från ståndspersonsklassen kunde finna vård under förhållanden, hvilka mera öfverensstämde med deras lefnadsvanor. Att staden i sådana fall skulle bestämma sjukhusafgiften så hög, att sådana patienters vårdande å sjukhuset icke skulle vara förenadt med någon förlust faller af sig själf. Doktor Sievers

har också i sin årsberättelse från Maria Sjukhus för år 1900 påpekat detta behof. Han säger därstädes: „Ju större Helsingfors blir och ju mera trångbodd dess bildade befolkning tvingas vara samt ju strängare vilkor helsovårdsmyndigheterna, skolor och allmänheten uppställa vid fall af smittosam sjukdom, desto mera gör sig gällande behovet af ett välordnad, för alla samhällsklassers behof afsedt, tillräckligt stort epidemisjukhus sådant nordens alla hufvudstäder redan sedan länge ega.“

Ytterligare vill jag ännu påpeka det, enligt min mening, olämpliga i den nu rådande anordningen, att med gemensamt kosthåll och tvättinrättning sammanföra afdelningar för epidemiska sjukdomar med afdelningar för icke epidemiska och isynnerhet med sådana för kirurgiska åkommor. Att tillräckligt noggrannt kunna öfvervaka personalen kommer, tyckes det mig, helt säkert att erbjuda mycket stora svårigheter.

En sak som ännu i afseende å epidemisjukhuset möjligen torde förtjena beaktande är den omständigheten, att för patienter lidande af kikhosta plats icke beredes på något sjukhus. Någon gång när utrymme funnits och under särskildt ömmande omständigheter hafva likväl sådana patienter intagits. Så t. ex. en gång, när modren uppgaf sig jämte sitt sjuka barn hafva blifvit af hyresvärden uppsagd till omedelbar bortflyttning just på grund däraf, att barnet insjuknat i kikhosta.

Max Björkstén.

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad år 1904.

Upprättadt af Magistraten.

Hufvudtitel	Utgiftens beskaf- fenhet enl. § 53 i K. Förordningen d. 8 December 1873	Utgifter.		Drätselkamma- rens förslag	Magistratens förslag
I		Stadens skulder		1,029,445	1,029,445
II		Stadens embetsverk.			
		5. Diverse.			
		Efter första posten införes som ny sådan:			
	c	Anslag för öfversättning från ryska språket att användas enligt Magistratens bestäm- mande, förslagsvis . . . . . 2,000:—		226,920	228,920
III		Kommunalförvaltningen		269,725 83	269,725 83
IV		Gatu- och kajbelysning		239,524	239,524
V		Brandverket		114,273	114,273
VI		Polisinrättningen		238,914 28	238,914 28
VII		Sundhets- och sjukvård		338,501	338,501
		Transport		2,457,303 11	2,459,303 11

		Transport	2,457,303 11	2,459,303 11
VIII		Fattigvården	330,020 —	330,020 —
IX		Undervisningsväsendet	965,412 67	965,412 67
X		Staden åliggande allmänna onera	216,238 24	216,238 24
XI		Vattenledningen	369,450 —	369,450 —
XII		Saluhallarna	14,050 —	14,050 —
XIII		Stadens jordlägenheter	7,400 —	7,400 —
XIV		Allmänna arbeten	1,242,950 —	1,252,850 —
		2. Gator och allmänna platser.		
		Remont och underhåll.		
		Efter andra posten införes som nya sådana:		
	c*	Stensättning med I:ma nubbssten i asfalt af stadens andel af Fabiansgatan emellan Södra Esplanad- och Södra Magasinsgatorna 10,200: —		
	c*	Stensättning med I:ma nubbssten i asfalt af stadens andel af Nikolaigatan från Senatstorget till Fredsgatan 5,900: —		
		Tredje posten i Drätselkammarens förslag utgår och i stället införes:		
	c*	Omläggning med fältsten af stadens andel af en 15 meter bred körbana å Senatstorget utmed kyrkoterassens södra gräns 2,500: —		
XV		Pensioner	13,971 04	13,971 04
XVI		Diverse utgifter	189,400 —	189,400 —
		Summa Fmk	5,806,195 06	5,818,095 06

Hufvudditel	Bokstaven anger Inkomstens beskatt- ning enligt 38 § i kommunalförordn.	Inkomster.	Drätselkamma- rens förslag		Magistratens förslag	
		Disponibel behållning	560,000	—	560,000	—
I		Räntor	341,500	—	341,500	—
II		Tomtlösen	250,000	—	250,000	—
III		Stadens fasta egendom	399,800	—	417,800	—
		2. Stadens afhyta område.				
	b	Hyra för stånd i Saluhallarna, förslagsvis 74,000: —				
IV		Tomtören	2,700	—	2,700	—
V		Inkomstgifvande rättig- heter	919,900	—	919,300	—
		Sista posten börsprovision, förslagsvis 600: —, utgår.				
VI		Diverse inkomster	311,761	28	311,761	28
VII		Statsbidrag	250,363	—	250,363	—
VIII		Vattenledningen	556,950	—	556,950	—
IX		Belysningsverket	86,290	—	86,290	—
X		Lån	265,200	—	265,200	—
XI		Uttaxering	1,861,730	78	1,856,230	78
	d	Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldiga med- lemmar uttaxeras, utgör 1,856,230: 78.				
		Summa Fmk	5,806,195	06	5,818,095	06

MAGISTRATEN

i

Helsingfors.*Helsingfors,
den 7 dec. 1902.**Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.*

N:o 278.

På grund af stadgandet i 58 § af K. F. angående kommunalförvaltning i stad af den 8 december 1873 har Magistraten härmed äran till Herrar Stadsfullmäktige öfversända sitt förslag till utgifts- och inkomststat för Helsingfors stad år 1904, uppgjort med ledning af Drätselkammarens till Magistraten aflämnade enahanda förslag.

Vid värkställd granskning af Drätselkammarens betänkande har Magistraten funnit skäl till nedannämnda ändringar och tillägg till stöd för hvilka Magistraten har äran anföra följande:

Emedan öfversättningsarbetet från ryska språket vid Magistraten i hög grad ökats, har Magistraten funnit anledning att hos Herrar Stadsfullmäktige föreslå att under hufvudtiteln II „Stadens embetsverk“ afdelning 5 „diverse“ måtte upptagas ett anslag af 2,000 mark, hvilket enligt Magistratens bestämmande kunde användas såsom ersättning för öfversättning från nämnda språk i den mån sådan pröfvas skälig.

Sedan Magistraten redan emottagit Drätselkammarens budgetförslag har bestyrelsen för Frivilliga Brandkåren inkommit med en till Stadsfullmäktige ställd ansökan om att det anslag af 5,000 mark, som under föregående år beviljats kåren, äfven under år 1904 finge af densamma åtnjutas. Då Drätselkammaren emellertid i sitt förslag under V hufvudtiteln afdelning 6 „Tillfällig utgift“ redan upptagit nämnda belopp, har någon ändring af den föreslagna utgiftsstaten icke af ansökningsningen påkallats.

Å sid. 65 i motiven till Drätselkammarens budgetförslag ingår en kläm innefattande en anmodan till Styrelsen för Maria sjukhus att efter verkställd undersökning inkomma med yttrande huruvida icke utgiften för kosthållet kunde genom lämpliga anordningar väsentligen nedbringas. Ehuru Magistraten icke kan till alla delar förena sig om de motiv i frågan, som Drätselkammarens skrifvelse innehåller, får Magistraten, som anser saken synnerligen beaktansvärd, likväl för sin del tillstyrka godkännande af Drätselkammarens förslag.

Vid genomgåendet af Drätselkammarens förslag rörande IX hufvudtiteln „Undervisningsväsendet“ har Magistraten fäst sin uppmärksamhet vid att den å slutet af sidan 31 upptagna hufvudsumman, — utom att densamma innehåller ett tryckfel ity att beloppet bör vara Fmk 773,177:50, — jemförd med öfriga kurs-

verade hufvudsummor i förslaget, såtillvida måste anses vilseledande att densamma utvisar endast den föreslagna utgiftsstaten för stadens folkskoleväsende och icke, såsom antagas kunde, summan af alla de för afdelningarna 1—5 nödigansedda utgifterna.

Rörande XII hufvudtiteln „Saluhallarna“ kunde måhända den anmärkning vara befogad att några kostnader för underhållet af de tilltänkta saluhallarna i tullhuset vid Västra kajen icke upptagits, ehuru däremot i inkomststaten ett hyresbelopp af 4,000 mark beräknats komma att under året från sagda hallar inflyta. Då emellertid å Drätselkammaren upplysts hurusom det vore omöjligt att ens närmelsevis beräkna storleken af ifrågavarande kostnader, då tiden för hallarnas upplåtande tillsvidare icke kan bestämmas, men att beloppet 4,000 mark likväl ansetts böra upptagas såsom beräknad miniminettoinkomst från stadens nämnda fastighet, torde någon ändring i nu anmärkta afseende icke vara af nöden.

Vidkommande XIV hufvudtiteln „Allmänna arbeten“ har Magistraten ansett sig böra föreslå särskilda ändringar och tillägg rörande 2 afdelningen „Gator och allmänna platser“.

Enligt det förslag, som af en för ändamålet nedsatt komité uppgjorts rörande successiv under tio års tid framåt fortgående beläggning med nubbsten af särskilda inom stadens centralare delar belägna gator, hvilket förslag jämväl af Magistraten omfattats, har afsigten varit att under år 1904 med ifrågavarande material belägga icke blott de delar af Västra kajen och Östra Henriksgatan, som i Byggnadskontorets förslag och Drätselkammarens betänkande upptagits, utan därjämte den del af Fabiansgatan, som ligger emellan Södra Esplanadgatan och Södra Magasinsgatan samt Nikolaigatan från Senatstorget till Fredsgatan. Kostnaden för stensättning med I:ma nubbsten af stadens andelar af dessa gatusträckor har af Byggnadskontoret beräknats till 10,200 mark för Fabiansgatan och 5,900 mark för Nikolaigatan, hvilka belopp Magistraten föreslår att i utgiftsstaten upptagas. Däremot har Magistraten icke kunnat förena sig om Byggnadskontorets framställning om att en 10 meter bred körbana å Senatstorget utmed kyrkoterassens södra gräns blefve belagd med I:ma nubbsten. Såvidt Magistraten kunnat finna är trafiken utmed denna del af Senatstorget ytterst ringa, hvarför dess anläggning med nubbsten icke håller är af behovet påkallad. Då stensättningen emellertid för det närvarande är så dålig, att trafiken utmed kyrkoterassen är i högsta grad försvårad, har Magistraten tänkt sig att denna del af torget borde till en vanlig gatubredd eller 15 meter beläggas med fältsten, hvilket material för platsen i fråga synes fullt ändamålsenligt. Den å staden ankommande andelen af utgiften härför har af Byggnadskontoret beräknats till 2,500 mark, hvarigenom, när nubbstensläggningen ansetts komma att draga en kostnad af 8,700 mark, en minskning i utgiftbudgeten af 6,200 mark kunde vinnas.

Beträffande inkomstsidan i Drätselkammarens förslag har Magistraten ansett sig böra vidtaga nedannämnda förändringar.

Vid genomgåendet af III hufvudtiteln har Magistraten fäst sin uppmärk-

samhet vid den omständighet, att såsom hyra för stånd i saluhallarna af Drätselkammaren förslagsvis upptagits 56,000 mark, däraf 12,000 mark beräknats för hallen å Sandvikstorget. Enär hyrorna för stånd i sistnämnda hall, enligt hvad Magistraten erfarit vid nyligen förrättad utauktionering emellertid uppgått till något öfver 32,000 mark, har Magistraten ansett att den af Drätselkammaren upptagna posten „Hyra för stånd i saluhallarna“ borde höjas till förslagsvis 74,000 mark.

I en till Magistraten inlämnad skrift har börsmäklaren Arthur Grönberg på anförda skäl anhållit att staden måtte afstå från den børsprovision, som enligt 11 § i det af Kejsarliga Senaten den 16 maj 1883 fastställda reglementet för börsauktioner tillkommer Helsingfors stad, hvilken anhållan jämväl Fullmäktige för Handelsföreningen, hvilkas yttrande öfver ansökningen inhämtats, förordat. Då äfven Magistraten anser de af börsmäklaren anförda skäl fullt bindande har Magistraten trots sig böra föreslå att från V hufvudtiteln måtte bortlämnas det belopp af förslagsvis 600 mark, hvartill børsprovisionen beräknats.

I händelse Magistratens förestående förslag varda af Stadsfullmäktige godkända komme det belopp, som för år 1904 borde hos stadens skattskyldige medlemmar uttaxeras, att uppgå till en miljon åttahundrafemtiosex tusen tvåhundra trettio mark sjuttioåtta penni.

På Magistratens vägnar:

J. von Haartman.

Arthur von Essen.
f. d.

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad år 1904.

Upprättadt af Magistraten.

Hufvudtitel	Utgiftens beskaf- fenhet enl. § 53 i K. Förordningen d. 8 December 1873	Utgifter.	
		Drätselkamma- rens förslag	Magistratens förslag
I		Stadens skulder	
		1,029,445	1,029,445
II		Stadens embetsverk.	
		5. Diverse.	
		Efter första posten införes som ny sådan:	
	c	Anslag för öfversättning från ryska språket att användas enligt Magistratens bestäm- mande, förslagsvis . . . . 2,000: —	
		226,920	228,920
III		Kommunalförvaltningen	
		269,725 83	269,725 83
IV		Gatu- och kajbelysning	
		239,524	239,524
V		Brandverket	
		114,273	114,273
VI		Polisinrättningen	
		238,914 28	238,914 28
VII		Sundhets- och sjukvård	
		338,501	338,501
		Transport	2,457,303 11
			2,459,303 11

		Transport	2,457,303 11	2,459,303 11
VIII		Fattigvården	330,020 —	330,020 —
IX		Undervisningsväsendet	965,412 67	965,412 67
X		Staden åliggande allmänna onera	216,238 24	216,238 24
XI		Vattenledningen	369,450 —	369,450 —
XII		Saluhallarna	14,050 —	14,050 —
XIII		Stadens jordlägenheter	7,400 —	7,400 —
XIV		Allmänna arbeten	1,242,950 —	1,252,850 —
		2. Gator och allmänna platser.		
		Remont och underhåll.		
		Efter andra posten införes som nya sådana:		
	c*	Stensättning med I:ma nubbsten i asfalt af stadens andel af Fabiansgatan emellan Södra Esplanad- och Södra Magasinsgatorna 10,200: —		
	c*	Stensättning med I:ma nubbsten i asfalt af stadens andel af Nikolaigatan från Senatstorget till Fredsgatan 5,900: —		
		Tredje posten i Drätselkammarens förslag utgår och i stället införes:		
	c*	Omläggning med fältsten af stadens andel af en 15 meter bred körbana å Senatstorget utmed kyrkoterassens södra gräns 2,500: —		
XV		Pensioner	13,971 04	13,971 04
XVI		Diverse utgifter	189,400 —	189,400 —
		Summa Fmk	5,806,195 06	5,818,095 06

Hufvudtitel	Bokstaven angiver Inkomstens beskaf- tenhet enligt 58 § i kommunalförordn.	Inkomster.	Drätselkamma- rens förslag		Magistratens förslag	
		Disponibel behållning	560,000	—	560,000	—
I		Räntor	341,500	—	341,500	—
II		Tomtlösen	250,000	—	250,000	—
III		Stadens fasta egendom	399,800	—	417,800	—
		2. Stadens afhysta område.				
	b	Hyra för stånd i Saluhallarna, förslagsvis 74,000: —				
IV		Tomtören	2,700	—	2,700	—
V		Inkomstgifvande rättig- heter	919,900	—	919,300	—
		Sista posten borsprovision, förslagsvis 600:—, utgår.				
VI		Diverse inkomster	311,761	28	311,761	28
VII		Statsbidrag	250,363	—	250,363	—
VIII		Vattenledningen	556,950	—	556,950	—
IX		Belysningsverket	86,290	—	86,290	—
X		Lån	265,200	—	265,200	—
XI		Uttaxering	1,861,730	78	1,856,230	78
	d	Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldiga med- lemmar uttaxeras, utgör 1,856,230: 78.				
		Summa Fmk	5,806,195	06	5,818,095	06

MAGISTRATEN

i

Helsingfors.

*Helsingfors,
den 7 dec. 1902.**Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.*

N:o 278.

På grund af stadgandet i 58 § af K. F. angående kommunalförvaltning i stad af den 8 december 1873 har Magistraten härmed äran till Herrar Stadsfullmäktige öfversända sitt förslag till utgifts- och inkomststat för Helsingfors stad år 1904, uppgjort med ledning af Drätselkammarens till Magistraten aflämnade enahanda förslag.

Vid värkställd granskning af Drätselkammarens betänkande har Magistraten funnit skäl till nedannämnda ändringar och tillägg till stöd för hvilka Magistraten har äran anföra följande:

Emedan öfversättningsarbetet från ryska språket vid Magistraten i hög grad ökats, har Magistraten funnit anledning att hos Herrar Stadsfullmäktige föreslå att under hufvudtiteln II „Stadens embetsverk“ afdelning 5 „diverse“ måtte upptagas ett anslag af 2,000 mark, hvilket enligt Magistratens bestämmande kunde användas såsom ersättning för öfversättning från nämnda språk i den mån sådan pröfvas skälig.

Sedan Magistraten redan emottagit Drätselkammarens budgetförslag har bestyrelsen för Frivilliga Brandkåren inkommit med en till Stadsfullmäktige ställd ansökan om att det anslag af 5,000 mark, som under föregående år beviljats kåren, äfven under år 1904 finge af densamma åtnjutas. Då Drätselkammaren emellertid i sitt förslag under V hufvudtiteln afdelning 6 „Tillfällig utgift“ redan upptagit nämnda belopp, har någon ändring af den föreslagna utgiftsstaten icke af ansökningsningen påkallats.

Å sid. 65 i motiven till Drätselkammarens budgetförslag ingår en kläm innefattande en anmodan till Styrelsen för Maria sjukhus att efter verkställd undersökning inkomma med yttrande huruvida icke utgiften för kosthållet kunde genom lämpliga anordningar väsentligen nedbringas. Ehuru Magistraten icke kan till alla delar förena sig om de motiv i frågan, som Drätselkammarens skrifvelse innehåller, får Magistraten, som anser saken synnerligen beaktansvärd, likväl för sin del tillstyrka godkännande af Drätselkammarens förslag.

Vid genomgåendet af Drätselkammarens förslag rörande IX hufvudtiteln „Undervisningsväsendet“ har Magistraten fäst sin uppmärksamhet vid att den å slutet af sidan 31 upptagna hufvudsumman, — utom att densamma innehåller ett tryckfel ity att beloppet bör vara Fmk 773,177:50, — jemförd med öfriga kurs-

verade hufvudsummor i förslaget, såtillvida måste anses vilseledande att densamma utvisar endast den föreslagna utgiftsstaten för stadens folkskoleväsende och icke, såsom antagas kunde, summan af alla de för afdelningarna 1—5 nödigansedda utgifterna.

Rörande XII hufvudtiteln „Saluhallarna“ kunde måhända den anmärkning vara befogad att några kostnader för underhållet af de tilltänkta saluhallarna i tullhuset vid Västra kajen icke upptagits, ehuru däremot i inkomststaten ett hyresbelopp af 4,000 mark beräknats komma att under året från sagda hallar inflyta. Då emellertid å Drätselkammaren upplysts hurusom det vore omöjligt att ens närmlsevis beräkna storleken af ifrågavarande kostnader, då tiden för hallarnas upplåtande tillsvidare icke kan bestämmas, men att beloppet 4,000 mark likväl ansetts böra upptagas såsom beräknad miniminettoinkomst från stadens nämnda fastighet, torde någon ändring i nu anmärkta afseende icke vara af nöden.

Vidkommande XIV hufvudtiteln „Allmänna arbeten“ har Magistraten ansett sig böra föreslå särskilda ändringar och tillägg rörande 2 afdelningen „Gator och allmänna platser“.

Enligt det förslag, som af en för ändamålet nedsatt komité uppgjorts rörande successiv under tio års tid framåt fortgående beläggning med nubbsten af särskilda inom stadens centralare delar belägna gator, hvilket förslag jämväl af Magistraten omfattats, har afsigten varit att under år 1904 med ifrågavarande material belägga icke blott de delar af Västra kajen och Östra Henriksgatan, som i Byggnadskontorets förslag och Drätselkammarens betänkande upptagits, utan därjämte den del af Fabiansgatan, som ligger emellan Södra Esplanadgatan och Södra Magasinsgatan samt Nikolaigatan från Senatstorget till Fredsgatan. Kostnaden för stensättning med Ima nubbsten af stadens andelar af dessa gatusträckor har af Byggnadskontoret beräknats till 10,200 mark för Fabiansgatan och 5,900 mark för Nikolaigatan, hvilka belopp Magistraten föreslår att i utgiftsstaten upptagas. Däremot har Magistraten icke kunnat förena sig om Byggnadskontorets framställning om att en 10 meter bred körbana å Senatstorget utmed kyrkoterassens södra gräns blefve belagd med Ima nubbsten. Såvidt Magistraten kunnat finna är trafiken utmed denna del af Senatstorget ytterst ringa, hvarför dess anläggning med nubbsten icke håller är af behovet påkallad. Då stensättningen emellertid för det närvarande är så dålig, att trafiken utmed kyrkoterassen är i högsta grad försvårad, har Magistraten tänkt sig att denna del af torget borde till en vanlig gatubredd eller 15 meter beläggas med fältsten, hvilket material för platsen i fråga synes fullt ändamålsenligt. Den å staden ankommande andelen af utgiften härför har af Byggnadskontoret beräknats till 2,500 mark, hvarigenom, enär nubbstensläggningen ansetts komma att draga en kostnad af 8,700 mark, en minskning i utgiftbudgeten af 6,200 mark kunde vinnas.

Beträffande inkomstsidan i Drätselkammarens förslag har Magistraten ansett sig böra vidtaga nedannämnda förändringar.

Vid genomgåendet af III hufvudtiteln har Magistraten fäst sin uppmärk-

samhet vid den omständighet, att såsom hyra för stånd i saluhallarna af Drätselkammaren förslagsvis upptagits 56,000 mark, däraf 12,000 mark beräknats för hallen å Sandvikstorget. Enär hyrorna för stånd i sistnämnda hall, enligt hvad Magistraten erfarit vid nyligen förrättad utauktionering emellertid uppgått till något öfver 32,000 mark, har Magistraten ansett att den af Drätselkammaren upptagna posten „Hyra för stånd i saluhallarna“ borde höjas till förslagsvis 74,000 mark.

I en till Magistraten inlämnad skrift har börsmäklaren Arthur Grönberg på anförda skäl anhållit att staden måtte afstå från den börsprovision, som enligt 11 § i det af Kejslerliga Senaten den 16 maj 1883 fastställda reglementet för börsauktioner tillkommer Helsingfors stad, hvilken anhållan jämväl Fullmäktige för Handelsföreningen, hvilkas yttrande öfver ansökningen inhämtats, förordat. Då äfven Magistraten anser de af börsmäklaren anförda skäl fullt bindande har Magistraten trots sig böra föreslå att från V hufvudtiteln måtte bortlämnas det belopp af förslagsvis 600 mark, hvartill börsprovisionen beräknats.

I händelse Magistratens förestående förslag varda af Stadsfullmäktige godkända komme det belopp, som för år 1904 borde hos stadens skattskyldige medlemmar uttaxeras, att uppgå till en miljon åttahundra femtio sextusen tvåhundra trettio mark sjuttioåtta penni.

På Magistratens vägnar:

J. von Haartman.

Arthur von Essen.
f. d.

Utlåtande i anledning af väckt fråga om uppsägning af kontraktet rörande belysningen af en del gator med oljelyktor.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 3 december 1903.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 282.

Genom remissresolution af den 29 sistlidne september har Drätselkammaren anmodats att till Stadsfullmäktige inkomma med utlåtande rörande följande från Styrelsen för belysningsverket insända framställning:

STYRELSEN
FÖR
HELSINGFORS STADS
BELYSNINGSVK.

Helsingfors,

den 22 Augusti 1903.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Medelst ett emellan Drätselkammaren å stadens vägnar, å ena, och Medicinedoktorn Artur af Forselles, å andra sidan, den 9 juli 1896 upprättadt kontrakt har åt Doktorn af Forselles öfverlemnats att på vissa i kontraktet närmare föreskrifna villkor för tiden från den 1 augusti 1896 till och med den 1 oktober 1900 med oljegaslyktor ombesörja belysningen af de gator, platser och vägar inom stadens område, hvarest gasbelysning icke är anordnad eller öfverenskommelse med annan person träffats. Sedermera har genom till kontraktet fogade af Doktorn af Forselles den 2 februari 1899 godkända tilläggsbestämmelser ifrågavarande kontrakt blifvit förlängdt till den 16 maj 1906, hvarvid dock stipulerats, bland annat, att omförmälda förlängning af kontraktstiden kunde, ifall stadsmyndigheterna sådant framdeles pröfvade för staden förmånligt, förkortas med 2 år eller till den 16 maj 1904,

men borde i sådant fall entreprenörens kostnader för den uti punkt 2 af tilläggsbestämmelserna omnämnda förändringen af lyktorna till auerlyktor till halfva beloppet ersättas honom af staden, dock sålunda att denna ersättning i ingen händelse utfölle med mera än 6,000 mark.

Enär tiden för ofvanberörda aftals giltighet sålunda eventuellt är beroende af stadsmyndigheternas bestämmande, har Styrelsen ansett det vara sin skyldighet att om förhållandet hos Stadsfullmäktige anmäla för den händelse att Stadsfullmäktige funne det vara med stadens fördel förenligt att begagna sig af den staden förbehållna rätt att förkorta kontraktstiden till den 16 maj 1904 mot utgifvandet åt entreprenören af honom för sådant fall tillförsäkrad godtgörelse. Och då staden numera har eget belysningsverk vore det, enligt Styrelsens åsigt, önskligt att äfven nu ifrågavarande gren af stadens gatubelysning snarast möjligt öfvertoges af belysningsverket, helst dess förvaltningskostnader i följd deraf icke komme att stegras. Styrelsen är väl icke i tillfälle att framlägga några siffror till utredande af det ekonomiska resultat petroleumbelysningen för entreprenören medfört, men är Styrelsen emellertid öfvertygad om att resultatet varit godt, hvarför Styrelsen icke tvekar att förorda kontraktets uppsägning till den 16 maj 1904.

Beträffande den entreprenören tillkommande ersättning för de kostnader de ursprungliga lyktornas omändring till auerlyktor åsamkat entreprenören torde sagda kostnader svårligen kunna närmare utredas. Med afseende härå och då det i kontraktet i sådant afseende fastställda högsta belopp af 6,000 mark, fördeladt på de återstående två åren af den ursprungliga kontraktstiden, icke synes Styrelsen oskäligt, anser Styrelsen att ifrågakomna ersättning borde bestämmas att utgå med nämnda belopp af 6,000 mark, att till entreprenören utbetalas vid kontraktstidens utgång.

Derest Herrar Stadsfullmäktige godkänna denna Styrelsens framställning får Styrelsen vördsamt föreslå att Fullmäktige ville besluta:

att uppdraga åt Drätselkammaren, som med Doktorn af Forselles upprättat ifrågavarande kontrakt, att uppsäga detsamma till den 16 maj 1904; att i ersättning åt Doktorn af Forselles för ändringen af de äldre pretroleumlyktorna till auerlampor skall vid ofvannämnda tidpunkt utbetalas 6,000 mark; äfvensom att anmoda Styrelsen för belysningsverket att vidtaga åtgärd därhän att sagda belopp varder i nästa års budget behörigen observeradt.

Hj. Schildt.

Edvin Bergroth.

Edvin Willgren.

Drätselkammaren har främst ansett sig böra i saken höra entreprenören Doktorn af Forselles, hvilken muntligen framhållit att sedan han år 1899 förbundit sig att införa auerbrännare i de af honom för stadens räkning uppställda petroleumgätylktorna och förändringen med betydande kostnad genomförts, hade Doktorn uppfunnit nya s. k. intensivlyktor genom hvilka lyskraften ytterligare ökades från 56 till 300 normalljus. Af intresse för belysningens förbättrande hade Doktorn sjelfmant föreslagit successivt införande af dessa intensivlyktor och för att underlätta detta lemnat de nya lyktorna för tillverkningspris eller 60 mark stycket, medan de icke kunnat åt andra försäljas under 86 mark. Ehuru jemväl årsunderhållet af intensivlyktorna stält sig dyrare genom behofvet af en ny tändningsmateriel och höjd aflöning åt lykttändare hade Doktorn fordrat särskild ersättning endast för den ökade oljeåtgången. Vidare hade han jemväl af eget initiativ infört en tidigare tändningstabell och sålunda frivilligt minskat den kontraktsenliga vinsten. Härvid hade Doktor af Forselles förutsatt att den i 1899 års tilläggsbestämmelser till belysningskontraktet staden förbehållna rätt att eventuellt förkorta aftalstiden med två år skulle ifrågakomma endast i det fall att petroleumbelysningen blefve ersatt genom gas eller elektricitet. Frågan om införandet af annan belysning i de delar af staden, där petroleumlamporna förekomma, kunde emellertid icke antagas vinna sin lösning innan det med Doktorn af Forselles afslutade kontraktet utan skild uppsägning tilländagår.

För utrönande af den fördel staden kunde tillskyndas genom uppsägning af ifrågavarande härhos närslutna kontrakt (Bil 1), har Drätselkammaren anmodat Styrelsen för belysningsverket att inkomma med beräkning rörande de kostnader petroleumbelysningen komme att medföra, derest staden öfvertog densamma; och har sagda styrelse insändt bilagda af Verkställande direktören V. Montgomery uppgjorda, af Styrelsen granskade och godkända kalkyl (Bil. 2), utvisande en beräknad årsutgift af 72,600 mark. Då ersättningen åt entreprenören för det i kalkylen upptagna antalet lyktor uppgår till 96,529 mark skulle den emotsedda vinsten stiga till inemot 24,000 mark per år.

Emot denna kalkyl har Doktorn af Forselles framställt anmärkningar, särskildt rörande tändnings- och underhållskostnaderna, hvilka han ansett vara för lågt beräknade, hvarjemte Doktorn påpekat att han innehade patent å sin uppfinning af intensivlyktor. I all händelse skulle ett afsevärdt öfverskott uppstå äfven efter det från vinsten afdragits de 6,000 mark, staden hade att för kontraktets häfvande utbetala åt entreprenören, och bestämningen om stadens rätt att förkorta aftalstiden är ej heller enligt kontraktets ordalydelse bunden vid något vilkor om införande af annat belysningssystem. Medgifvas måste dock att genom de af Doktor af Forselles uppfunna intensivlyktorna petroleumbelysningen bragts till så hög grad af fullkomning att öfvergång till annat belysningssystem icke blir trängande. Utan synnerligen vägande skäl synes staden icke böra begagna sig af uppsägningsrätten och har Drätselkammaren förty inledt underhandlingar med Doktor af For-

selles rörande modifikationer, som kunde af honom medgifvas, ifall kontraktstiden ej blefve förkortad. Doktor af Forselles har ock förklarad sig beredd att under tiden från den 16 maj 1904 till samma dag 1906 utan högre ersättning än den för de äldre petroleumlyktorna bestämda upprätthålla belysningen såväl med de i stadens ego redan befintliga intensivlyktorna som med de lyktor staden eventuelt önskade anskaffa, förutsatt att intensivlyktornas antal icke ökades med flere än 100 årligen; att för underlättande af petroleumbelysningens öfvertagande af staden år 1906 utan ersättning öfverlåta hela sin fyllnings- och tändningsmateriel jemte oljeposter; samt att under kontraktstiden och fem år derefter till staden leverera de af Doktorn uppfunna intensivlyktorna till ett maximipris af 60 mark för stycket äfvensom reservbrännare, hvilka i handeln betinga sig ett pris af 20 mark stycket, för högst 12 mark.

Uti budgetförslaget för år 1904 finnes upptaget ett belopp af sammanlagdt 3,766 mark såsom ökad belysningskostnad för 123 intensivlyktor, hvarutom 60 nya intensivlyktor äro afsedda att uppställas under instundande sommar och höst. Värdet af den tändningsmateriel Doktor af Forselles erbjudit sig att år 1906 afstå åt staden har åter af honom beräknats uppgå till 12,000 mark. Äfven om denna summa vore för hög måste det anses såsom en afsevärd fördel för staden att icke omedelbart nödgas anskaffa ny uppsättning af materielen och jemväl medgifvandet af maximipris 60 mark för intensivlyktor och 12 mark för brännare, hvilka måste omsättas, saknar ej betydelse då i betraktande tages att i staden ännu finnas uppställda omkring 700 lyktor af den äldre typen. Drätselkammaren har på grund af det anförda trots sig kunna förorda att *Stadsfullmäktige icke skulle begagna sig af den i kontraktet med Doktor af Forselles staden medgifna rätt att förkorta kontraktstiden med två år, under förbehåll dock att Doktor af Forselles innan utgången af innevarande år till Drätselkammaren aflemnar skriftlig förbindelse rörande ofvanomförmälda af honom gjorda medgifvanden.*

På Drätselkammarens vägnar:

A. Gripenberg.

T. J. Boisman.

Bil. 1.

Kontrakt.

Emellan Drätselkammaren i Helsingfors å nämnda stads vägnar, på ena sidan, och Medicinedoktorn Artur af Forselles, på den andra, har i dag afslutats följande öfverenskommelse, angående Medicinedoktorns åtagande att under tiden från och med den 1 Augusti 1896 till och med den 1 Oktober 1900 med de af hans fader konstruerade oljegaslyktor ombesörja belysningen af de gator, platser och vägar

inom stadens område, hvarest gasbelysning icke är anordnad eller öfverenskommelse med annan person träffats:

1:o) Entreprenören åligger att under nyssnämnda tid handhafva ifrågavarande belysning med så många lyktor, som redan under senaste lysningsår funnits uppställda uti 'de i detta kontrakt afsedda delar af staden, och med det antal nya lyktor, som stadsmyndigheterna under entreprenadtiden kunna finna nödiga. Dessa lyktor af den förbättrade konstruktionen skall entreprenören anskaffa emot en ersättning af femtio mark för hvarje lykta utaf staden, som äfven underhåller stolparne eller konsolerna till samtliga lyktor.

2:o) Lyktorna äro indelade i fem klasser, och hållas de som hänföras till de fyra första klasserna lysande enligt den för gaslysningen härstädes fastställda tidtabellen med iakttagande af de förändringar i sagda tabell, hvilka under entreprenadtiden möjligen genomföras. Lyktorna af femteklassen komma deremot att hållas lysande intill den 16 Maj och att släckas kl. 12 midnatt.

3:o) Om under lysningstiden eldsvåda i staden inträffar, bör entreprenören utan anspråk på särskild ersättning tända och hålla lyktorna brinnande åtminstone vid gatorna i närheten af vattenuppfodrings och brandställena, intill dess eldsvådan upphört eller full dager inträddt.

4:o) Ljuset i hvarje lykta af äldre konstruktion bör ega en styrka af minst sexton stearinljus efter beräkning af fem på skålpundet; men i de nya lyktor, hvilka entreprenören efter Drätselkammarens bestämmande eger anskaffa af den förbättrade konstruktion, som redan till en del blifvit införd, skall ljusstyrkan motsvara åtminstone tjugutvå dylika ljus.

5:o) I ersättning för belysningens upprätthållande bekommer entreprenören för

första och andra klassens lyktor (seglatjonslyktor) 60, ⁶⁵/₁₀₀ penni för hvarje lykta och dag de hållits tända;

tredje klassens lyktor (helnattslyktor) etthundra sextioåtta (168) mark 65 penni för lysningsår och lykta, lysningsåret beräknadt från och med den 1 Augusti till och med den 15 Maj;

fjerde klassens lyktor (halfnattslyktor) sjuttiotre (73) mark 2 penni för lysningsår och lykta för tiden från och med den 15 augusti till och med den 15 april; och

femte klassens lyktor (väg- och chausséelyktor) åttiotvå (82) mark 31 penni för lysningsår och lykta, lysningsåret beräknadt från och med den 15 augusti till och med den 15 maj.

6:o) Omförmälda ersättning utbetalas sålunda, att halfva entreprenadsumman utgifves den 1 december samt den andra hälften deraf i lika delar den 1 mars och den 15 maj; skolande entreprenören för sagda dagar till Drätselkammaren inlemna uträkning öfver den honom å hvarje af dessa terminer tillkommande ersättning, för erhållande af anordning å desamma.

7:o) De staden tillhöriga lyktor få af entreprenören för ifrågavarande ändamål begagnas, men böra på hans föranstaltande och bekostnad repareras, iständsättas samt af honom underhållas. Vid slutet af hvarje lysningsår kunna lyktorna, om entreprenören så önskar, uppläggas i förvaringsrum, som af Drätselkammaren anvisas. Vid entreprenadtidens utgång böra lyktorna i fullgodt skick af entreprenören till staden återställas; dock skall hänsyn tagas till den förbränning och förslitning, som desamma, oaktadt omsorgsfullt begagnande och handterande, emellertid undergått. Likaledes berättigas entreprenören att tillsvidare begagna stadens i fjerde stadsdelen uppställda lyktskåp, men han är skyldig att på egen bekostnad förse dem med erforderliga lampor.

8:o) Skulle gasledningen utsträckas till de ställen, der oljegaslyktor äro uppställda, och dessa i följd deraf icke vidare behöfvas, utbetalas ersättning för den tid af lysningsåret, hvarunder de tilläfventyrs begagnats, men allt vidare anspråk på ersättning från entreprenörens sida förfaller och lyktorna återlemnas till staden i det skick här ofvan säges.

9:o) För hvarje lykta, som under den bestämda lysningstiden ej finnes å sitt anvista ställe uppsatt, pliktas, enligt hvad Magistraten härförinnan bestämt, entreprenören, derest han eller hans folk befinnas dertill vållande, ett vite af tjugu mark för hvarje gång sådant sker. Derest någon lykta under lysningstiden befinnes i det oskick, att lysningen dermed ej kan för tillfället ega rum, pliktas entreprenören åtta mark för hvarje sådan lykta, hvarom allt jemväl stadens poliskammare eger hålla noggrann tillsyn.

Deremot fritages entreprenören från allt ansvar i händelse belysningen måste i följd af någon till force majeure hänförbar orsak till större eller mindre utsträckning inställas.

10:o) Entreprenören är berättigad att i lyktorna begagna äfven andra belysningsmedel än petroleum, förutsatt att lyskraften icke understiger den i punkten 4 öfverenskomna.

11:o) För lyktornas återställande eller utgifvandet af desamma motsvarande ersättning ansvarar entreprenören; och får sista afbetalningen för lysningstiden innehållas såsom säkerhet intill dess lyktorna blifvit inlemnade till förvar å stadens materialgård och bevis företetts derom, att desamma blifvit tillfyllest brandförsäkrade.

12:o) Skulle priset å firman Nobels petroleum stiga utöfver sjutton (17) penni för kilogram, så ersätter staden entreprenören det belopp, som han bevisligen erlagt utöfver 17 penni per kilogram för den till belysningen använda petroleummängden; men skulle ifrågavarande pris deremot falla under sjutton penni per kilogram, åligger det entreprenören att till stadskassan inbetala den summa, hvarmed det af honom för omförmälda petroleum erlagda penningebeloppet understiger priset för samma kvantitet petroleum beräknad efter sjutton penni per kilogram.

I händelse den uti punkt 2 här ofvan såsom möjlig förutsedda förändring

uti tidtabellen för gasbelysningen skulle under entreprenadtiden inträffa, komma de uti detta kontrakt bestämda enhetspriserna för belysningen med de lyktor, hvilka af nämnda förändring beröras, att ökas eller minskas i samma förhållande som bränntiden utsträckas eller inskränkes.

Af detta kontrakt äro tvenne exemplar upprättade.
Helsingfors Drätselkammare, den 9 juli 1896.

På Drätselkammarens vägnar:

Carl Nummelin.

Th. Tallqvist.

Ofvanstående kontrakt godkännes Helsingfors, den 9 juli 1896.

Arthur af Forselles.

Enligt kontrahenterna emellan träffad öfverenskommelse fogas till ofvanstående kontrakt följande tilläggsbestämmelser:

1:o) Undertecknad Artur af Forselles åtager sig att från den 1 instundande Augusti införa Auerbelysning vid de gatulyktor, som ofvanstående kontrakt berör, med undantag af lyktorna på träbroar, kajer med tung trafik, äfvensom å stadens afstjelpningsplatser och aflägsna ställen, hvarest glödkropparna lätt skadas genom skakningar eller lyktorna äro i afsaknad af allt skydd genom polisbevakning, hvarföre den äldre belysningen der tillsvidare bibehålles.

2:o) För åstadkommande af denna Auerbelysning förbinder sig belysningsentreprenören att på egen bekostnad låta till Auerlyktor omändra så många af stadens i användning varande petroleumlyktor, som blifva för behovet erforderliga, under vilkor likväl att härvid få begagna tilläfventyrs användbara delar af staden tillhöriga äldre kasserade lyktor; och förblifva de sålunda ändrade lyktorna stadens egendom.

3:o) I ersättning härför tillförsäkras entreprenören af staden icke allenast en tilläggsafgift af 2 mark 50 penni per år och Auerlykta för tiden från och med den 1 Augusti 1899 till den 1 Oktober 1900, hvarunder ofvanstående kontrakt är gällande, utan äfven en förlängning af kontraktet intill den 16 Maj 1906, under hvilken förlängningstid, eller således för tiden från och med den 1 Oktober 1900 framåt emellertid de förra under punkt 5:o af kontraktet upptagna ersättningsbeloppen åter utan hvarje tillskottsafgift inträda i gällande kraft.

4:o) Den uti föregående punkt belysningsentreprenören tillförsäkrade förlängningen af kontraktstiden till den 16 Maj 1906 kan, ifall stadsmyndigheterna

sådant framdeles pröfva för staden förmånligt, förkortas med 2 år eller till den 16 Maj 1904, men bör i sådant fall entreprenörens kostnader för den uti punkt 2:o omnämnda förändringen af lyktorna till halfva beloppet ersättas honom af staden, dock sålunda att denna ersättning i ingen händelse utfaller med mera än sextusen (6,000) mark.

5:o) Beträffande här upptagna tilläggsbestämmelser förutsättes å entreprenörens sida och godkännes å stadens att petroleumlyktornas antal under kontraktstiden icke minskas i nämnvärdt antal samt att proportionen mellan helnatts- och halfnattslyktor icke väsentligen förändras till entreprenörens nackdel.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christiernson.

Th. Tallqvist.

Ofvanstående tilläggsbestämmelser godkännas. Helsingfors, d. 2 Februari 1899.

Arthur af Forselles.

Till Belysningsstyrelsen, Helsingfors.

På grund af Styrelsens uppdrag får jag härmed vördsamt inkomma med följande

Kalkyl öfver kostnaden för petroleum-gatubelysningen i Helsingfors.

De olika lyktslagens lyshållningstimmar.

För beräkning af antalet lyshållningstimmar har jag utgått från, att tändningen sker $\frac{3}{4}$ timme tidigare än gaslyktorna, då deremot medelsläckningen beräknas blifva densamma som för dessa senare lyktor.

Med dessa antaganden till grund komma de i budgeten för 1904 upptagna lyktorna att lyshållas följande antal timmar:

Antal lyshållningstimmar för samtliga i budgeten för år 1904 upptagna lyktor.

258 st.	III kl.	helnattslyktor	. . . . .	905,900 tim.
111 „	IV „	halfnattslyktor	. . . . .	190,920 „
360 „	V „	chaussélyktor	. . . . .	660,600 „
105 „	III „	segl. lyktor	. . . . .	216,300 „

4 st.	helnattslyktor å isvägen till Sveaborg	7,120 tim.
7 „	helnattslyktor vid kolerabarackerna	9,800 „
10 „	halfnattslyktor, vintertid i Sörnäs	16,700 „
2 „	helnattslyktor, vintertid, vid vägen til Sandudd	4,080 „
7 „	halfnattslyktor, vintertid, å d:o	11,690 „
		S:a 2,023,110 tim.

Petroleumförbrukningen.

De olika brännareslagens förbrukning.

Enligt å gasverket gjorda proffer, med fulla lågor, hafva följande medelförbrukningar erhållits:

å vanliga auer-brännare	76 gr. pr. tim.
„ intensiv „ „	100 „ „ „
	Diff. 24 gr. pr. tim.

För beräkning af petroleumförbrukningen utgår jag först från att samtliga lyktor äro försedda med vanliga auer-brännare samt tillägger sedan den ökade förbrukningen, 24 gram pr. timme pr. brännare, för intensivbrännarna. Enär jag beräknar att en del petroleum genom spillande och på annat sätt kommer att förfaras, ökar jag dock de vanliga auerbrännarnas timförbrukning med c:a 10 % till 83 gram.

De vanliga auer-brännarnas förbrukning blir sålunde $2,023,110 \times 0,083 = 167,918$ kg.

Intensiv-brännarna lyshållas:

86 st. III kl. helnattslyktor	305,300 tim.
12 „ IV „ halfnattslyktor	20,640 „
13 „ V „ „	23,855 „
12 „ helnatts segl. lyktor.	27,600 „
	S:a 377,395 tim.

Enär skilnaden i petroleum-förbrukning mellan vanliga och intensivbrännare är 24 gr. pr. timme, blir den ökade petroleumförbrukningen för dessa senare brännare.

$$377,395 \times 0,024 . . . . . = 9,057 \text{ kg.}$$

Lykttändarenes förbrukning.

Antagligen för att förhindra stöld af petroleum har doktor af Forselles det så ordnadt, att hvarje tändare, äfvensom förmännen, hafva fri petroleum för eget bruk. Enligt en uppgitt, jag erhållit, varierar denna förbrukning mellan en å två kg. pr. man och dag.

Enär det antagligen torde vara nödvändigt att, om staden öfvertager belysningen, bibehålla denna förmån, kalkylerar jag förbrukningen och beräknar $1\frac{1}{2}$ kg. pr. man och dag. Antalet dagar beräknar jag efter den längsta lyshållnings-terminen 1 Aug.—15 Maj = 288 dagar, med tillägg af 3 dagar för lyktornas nedtagning och 3 dagar för desammas uppsättning, således 294 dagar.

Antalet tändare och förmän beräknas till 25.

Förbrukningen blir sålunda:

$$25 \times 294 \times 1,5 \dots = 11,025 \text{ kg.}$$

Sammandrag af petroleumförbrukningen.

Enligt förestående äro de olika förbrukningarna följande:

för vanliga auer-brännare	167,918 kg.
„ intensiv „ „ ökning	9,057 „
„ tändare och förmän	11,025 „
	S:a 188,000 kg.

Enligt meddelande från Parviainen & C:o Osakeyhtiö var doktor af Forselles' petroleum-förbrukning för lysåret 1902—1903 139,333 kg.

Då nu för lysåret 1904 beräknas icke mindre än 188,000 kg. d. v. s. c:a 36 % mera och lyktornas ökning icke på långt när visar motsvarande stegring — lyktökningen är c:a 60 d. v. s. c:a 8 % — framgår häraf, att petroleumkvantiteten, är afsevärdt högt beräknad.

Petroleum-priserna.

Enligt uppgift från samma firma hafva petroleumpriserna för doktor af Forselles, under de senaste åren, varit följande:

Lysåret 1900—1901	18 $\frac{1}{2}$ penni pr. kg.
„ 1901—1902	17 „ „ „
„ 1902—1903	15 „ „ „
För lysåret 1903—1904 är det	15—2 $\frac{0}{0}$ „ „ „

Beräknas därför 16 penni pr. kilo, bör man äfven rörande detta vara på den säkra sidan.

Utgifter för petroleum beräknas sålunda:

$$\text{till } 188,000 \times 0,16 \dots = \text{Fmk } 30,080: -$$

Lykttändare och förmän och deras aflöning.

Enligt hvad jag erfarit, äro tändarenes löneförmåner följande:

1. Fmk. 2: 50 pr. dag för 25 lyktor.
2. 8 penni pr. dag för hvarje lykta utöfver 25.

3. För oljebärning, intensiv helnattslykta Fmk 1:80 pr. lykta o. år.
 ” halfnattslykta ” 1:— ” ” ” ”
 vanlig helnattslykta ” —:80 ” ” ” ”
4. Gratifikationer, varierande mellan 60 och 80 mark, beroende på huru de olika tändarne skött sig.

Förmännens aflöning är 150 mark pr. månad.

Huruvida, samt i hvilken utsträckning tändarenes antal minskas då t. ex. seglationslyktorna, på hösten, upphöra, samt då de olika lyktslagens lyshållningsterminer börja senare på hösten samt upphöra tidigare på våren, har jag ej kommit fullt på det klara med, enär jag erhållit motsägende uppgifter. Af denna orsak upptager jag att samtliga tändare erhålla full aflöning à 2:50 pr. dag under hela tiden 1 Augusti—15 Maj — är då på den säkra sidan, emedan en stor del af dem icke tjenstgöra hela tiden, beroende af de olika lyshållningsterminerna.

Tändarenes aflöning.

Tändarenes antal 22 samt förmännens 3. Af förmännen har en, som endast har ett fåtal tändare att se till, 25 st. lyktor att sköta. De öfriga två förmännen hafva inga lyktor.

Lyktornas antal beräknas till	834 st.
Afgår för förmännens lyktor	25 ”
	<hr/>
	809 st.

Antal dagar 1 Aug.—15 Maj = 288.

Kostnaden enl. 1.

$$22 \times 288 \times 2,5 = \text{Fmk } 15,840: -$$

Kostnaden enl. 2.

För betalningen enl. 1 skötas $22 \times 25 = 550$ st. lyktor.

Antal lyktor för hvilka skall betalas extra är således $809 - 550 = 259$ st. Dessa lyktor beräknas komma att lyshållas i tillsammans 50,397 dagar à 8 penni pr. dag.

$$0,08 \times 50,397 = \text{i r. t. } \dots \dots \dots \text{ ” } 4,050: -$$

Kostnaden enl. 3.

$$86 \text{ st. III kl. helnatts-intensiv } 86 \times 1,80 = 154:80$$

$$37 \text{ st. halfnatts-intensiv } 37 \times 1,00 = 37: -$$

$$258 \text{ st. helnatts vanlig } 258 \times 0,80 = 206:40$$

$$105 \text{ st. segl. lyktor; halfva året } 105 \times 0,40 = 42: - \text{ i r. t. ,, } 450: -$$

Kostnaden enl. 4.

Gratifikationer beräknas i medeltal till 70 mark

$$22 \times 70 = \text{Fmk } 1,540: -$$

$$\text{S:a Fmk } 21,880: -$$

Förmännens aflöning.

150 mark pr man pr månad för två förmän under
 10 månader samt för 1 förmän under 12 månader.
 $2 \times 150 \times 10 + 12 \times 150 . . . . . = \text{Fmk } 4,800: -$

Glödkroppsförbrukningen.

Ehuru jag erhållit en uppgift att för 35 lyktor åtgått 150 glödkroppar, d. v. s. c:a 4 st. pr år, beräknar jag, för att vara på den säkra sidan, 10 st. kroppar pr lykta pr år samt gör intet afdrag för lyktor hvilka icke brinna hela lysåret.

Förbrukningen blir således

$$834 \times 10 = 8,340 \text{ st.}$$

Medelpriset på glödkroppar jemte bygel beräknas till 35 penni per st.
 Kostnaden för kropparna blir således

$$8,340 \times 0,35 . . . = \text{i r. t. Fmk } 3,000: -$$

Cylindrar.

Ehuru för gaslyktorna i staden endast 40 % cylindrar åtgå i förhållande till förbrukade antalet glödkroppar, beräknas för petroleumförbrukningen att lika många cylindrar som glödkroppar komma att förbrukas, d. v. s. 8,340 st.

Enär priset på cylindrarna kan beräknas till 25 penni pr st. blir kostnaden

$$8,340 \times 0,25 . . . = \text{i r. t. Fmk } 2,100: -$$

Underhållskostnader.

Brännare och lyktor.

För förekommande reparationsarbeten å brännare och lyktor m. m. äro 4 man anställda. Aflöningen för 3 st. är 40 penni pr timme samt för förmannen 60 penni pr timme.

Samtliga dessa arbetare beräknas komma att arbeta 300 dagar om året, 10 timmar dagligen, hvadan deras aflöning blir

$3 \times 300 \times 10 \times 0,40 + 300 \times 10 \times 0,60$	Fmk 5,400: —
Material	„ 1,000: —
	Fmk 6,400: —

Enär dessa arbetare äfven tillverka nya brännare, torde Fmk 6,400: — för endast underhållet vara rikligt tilltaget.

Lyktglas.

För gaslyktorna är kostnaden för glas, som måste ersättas ej fullt 50 penni pr lykta pr år. Enär petroleumlyktorna äro mera utsatta för skadegörelse än gaslyktorna, upptagas för de förra tre gånger så stor kostnad, d. v. s. 1:50 pr år.

Kostnaden således

834 × 1,50 . . . . . i r. t. Fmk 1,250:—

Öfrigt underhåll.

såsom underhåll af stegar, brännareupphettare och verktyg beräknas

till . . . . . Fmk 1,000:—

Diverse omkostnader

såsom tändstickor, sprit, torklappar och diverse annat upptages till Fmk 2,090:—

Sammandrag af de beräknade kostnaderna.

	<i>Fmk</i>		<i>Fmk</i>	
Petroleum			30,080	—
<i>Tändare och förmän:</i>				
Tändare	21,830	—		
Förmän	4,800	—	26,680	—
Glödkroppar			3,000	—
Cylindrar			2,100	—
<i>Underhåll:</i>				
Brännare och lyktor	6,400	—		
Lyktglas	1,250	—		
Inventarier	1,000	—	8,650	—
Diverse			2,090	—
	S:a Fmk		72,600	—

För i kalkylen upptagna lyktor tillkommer entreprenören enligt gällande kontrakt följande ersättningsbelopp.

258 st. III kl. helnattslyktor	Fmk 43,344:—
111 „ IV „ halfnattslyktor	„ 8,103:—
360 „ V „ chaussé- och väglyktor	„ 29,520:—
105 „ seglationslyktor	„ 10,080:—
4 „ helnattslyktor å isvägen till Sveaborg	„ 288:—
7 „ D:o vid kolerabarackerna	„ 420:—

10 „	halfnattslyktor i Sörnäs (vintertid)	„	480:—
2 „	helnnattslyktor vid vägen till Sandudd (vintertid)	„	192:—
7 „	helnnattslyktor vid vägen till Sandudd	„	336:—

Ökad belysningskostnad för intensiv lyktor.

86 st.	helnnattslyktor	„	3,096:—
13 „	halfnattslyktor, V kl.	„	260:—
12 „	d:o IV „	„	210:—
12 „	seglatjonslyktor å Skatudden	„	200:—
			Summa Fmk 96,529:—

Enär enligt ofvanstående kalkyl kostnaden för

samma lyktor beräknas till . . . „ 72,600 —

återstår behållning Fmk 23,929:—

förutom de 600 mark, som nu utbetalas per år i kontrollörsarvode, hvilket arvode torde komma att bortfalla, enär enligt kalkylen förefses, att tre förmän = kontrollörer skola vara i tjänstgöring.

Helsingfors, den 26 Oktober 1903.

V. Montgomery.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1903.

Utskottsbetänkande angående stadens utgifts- och inkomstförslag för år 1904.

Sedan Stadsfullmäktige åt undertecknade uppdragit granskningen af stadens utgifts- och inkomstförslag för nästinstundande år, har utskottet fått emottaga följande handlingar:

1:o. Magistratens jemte skrifvelse af den 7 innevarande december Stadsfullmäktige tillsända utgifts- och inkomstförslag för år 1904, åtföljdt af Drätselkammarens enahanda förslag och särskilda andra bilagor (tr. handl. n:ris 41 och 36 för 1903).

2:o. Fullmäktiges remiss af den 9 förlidne juni angående anslag åt Helsingfors stads hornkapell och Aktiebolaget Helsingfors Filharmoniska Sällskap.

3:o. Fullmäktiges beslut af den 20 sistvikne oktober angående anställande af en extra distriktsläkare i Sörnäs.

4:o. Fullmäktiges remiss af den 10 sistlidne november med a) Helsingfors Simsällskaps anhållan om understöd; b) Folkskoledirektionens hemställan om anslag till resestipendier för lärare och lärarinnor vid folkskolorna; samt c) bestyrelsens för Helsingfors folkskolors lärare- och lärarinneförenings ansökan om anslag till sommarkolonier för eleverna vid stadens folkskolor.

5:o. Fullmäktiges beslut af den 1 innevarande december angående a) fastställd stat för den kommunala arbetsförmedlingsbyrån i Helsingfors; b) anslag för inrättande och upprätthållande härstädes af en yrkesskola för flickor; c) anslag för planering af vägar emellan nya upplagsplatser å Skatudden; d) anslag för förändring och remont af den byggnad, i hvilken polisvaktkontoret uti Gammelstaden är inrymdt; samt e) beviljad befrielse för Fruntimmersföreningen från skyldigheten att bekosta gatläggning af Jungfrustigen utmed föreningens tomt n:o 5 vid samma gata.

6:o. Fullmäktiges remiss af sistnämnda dag med a) delegationens för Svenska teatern anhållan om anslag till teatern; och b) direktionens för Helsingfors utskänkingsaktiebolag ansökan om anslag ur bolagets vinstmedel till underhåll af bolagets inrättningar å Högholmen och Fölisön.

7:o. Fullmäktiges beslut af den 15 i denna månad angående a) beviljad understöd åt doktorerna O. A. Boije och Walter Parviainen till inrättande och

underhåll af 5 sjuksängar i deras barnförlossningsanstalt härstädes; b) anslag till upprätthållande af en tuberkulospoliklinik vid Maria sjukhus samt till uppförande och inredning af en ny paviljong för tuberkelsjuka å stadens fattiggård; äfvensom c) anslag för remont af och tillbyggnad till epidemiepaviljongerna å Maria sjukhus.

8:o. Fullmäktiges remiss af sistsagda dag angående a) Aktiebolaget Folkteaterns anhållan om understöd; samt b) fröken B. Hannéns ansökan om understöd för undervisning af barn i särskilda slag af handarbete.

9:o. Slutligen har under budgetbehandlingen till utskottet öfverlemnats en till Stadsfullmäktige stäld ansökan af Direktionen för Suomen Kansallisteatteri om understöd.

Beträffande frågan om anslag för underhållet af Högholmen och Fölisön får utskottet hänvisa till det betänkande, som utskottet kommer att härom särskildt afgifva.

Vid granskningen af budgetförslaget och öfriga till utskottet remitterade handlingar har utskottet funnit anledning till följande uttalanden och förslag:

Utgifter.

1. Stadens skulder.

Vid innevarande års utgång uppgår stadens konsoliderade gäld till 20,206,700 mark, inberäknadt jemväl det senast upptagna 4 % lånet af år 1902, nominelt 8,000,000 mark. Enligt hvad utskottet inhemtat har nämnda lån, efter afdrag af kapitalrabatt och öfriga lånekostnader, inbragt 7,622,330: 88

Å lånet har härtill anvisats:

a) saldöt af förskotterade lånemedelskontot den 31 dec. 1901 se berättelsen rörande Helsingfors stads räkenskaper och bokslut för sistnämnda år (Stadsfullmäktiges tr. handl. n:o 9 för 1902 pag. 23 och 24)	<i>Smf.</i> 613,059: 01
b) i 1902 års budget:	
för inköp af Societetshuset	” 150,000: —
för särskilda vattenledningsarbeten	” 230,500: —
c) i 1903 års budget:	
återstoden af köpeskillingen för Societetshuset	” 650,000: —
för uppförande af en saluhall	” 125,000: —
för vattenledningens utvidgning	” 125,200: —
för uppförande af varuskjul å Skatudden	” 100,000: —
	1,993,759: 01

Återstår alltså odisponerat å lånet *Smf.* 5,628,571: 87

II. Stadens embetsverk.

Vid denna huvudtitel har utskottet icke funnit något att påminna.

III. Kommunalförvaltningen.

Enär Stadsfullmäktige vid sammanträde den 1 innevarande december beslutit att för en tid af fyra år, räknadt från den 1 januari 1904, upprätthålla den härstädes provisoriskt inrättade kommunala arbetsförmedlingsbyrån och fastställt stat för densamma, jämte det Fullmäktige beslutit att nödigt anslag för bekostande af lokal för byrån skall i budgeten upptagas,

torde de i bugeten ingående anslagen för sagda byrå observeras under rubrik d) kommunala arbetsförmedlingsbyrån såsom b-poster och med åberopande af Stadsfullmäktiges berörda beslut.

Något särskildt hyresanslag för byrån läser deremot icke behöfva i budgeten observeras, enär afsigten är att byrån från den 1 instundande Juni, då dess nuvarande lokal i gården N:o 3 vid Sofiegatan tages i anspråk för andra ändamål, skall erhålla plats i gamla tull & packhuset vid Alexandersgatan, för iordningställandet af hvilken lokal jemväl nödigt anslag blifvit i budgeten upptaget.

IV. Gatu- och kajbelysningen.

Under rubriken *Extra belysning af kajer och varuskjul, c Skatuddskajen*, ingår anslag för installation af belysning i tvenne ännu ej uppförda skjul, 1,000 mark. Enär det ena skjulet likväl redan är färdigt,

torde anslaget rätteligen upptagas såsom anslag för installation af belysning i två varuskjul, 1,000 mark.

Posterna under hufvudtiteln

V. Brandverket

hafva icke föranledt till något uttalande af utskottet.

VI. Polisnrättningen.

Med anledning af väckt fråga om sådan ändring i sättet för utbetalandet af aflönningen åt polispersonalen i städer med fullständig polisnrättning att de penningebelopp, med hvilka städerna bidraga till polisens underhåll, skulle af stadskommunerna inlevereras till statsverket, hvilket derefter egde ombesörja polispersonalens aflönande, hade, enligt skrifvelse från Civil Expeditionen i Kejs. Senaten af den 4 oktober 1902, Stadsfullmäktiges i Helsingfors yttrande inforrats. På grund häraf framhöllo Stadsfullmäktige i skrifvelse till Civil Expeditionen (se tr. handl. n:r 15 för 1903) att användande af stadskommunens medel för nu ifrågakörande ändamål enligt gällande förordning angående kommunalförvaltning i stad med nödvändighet förutsatte att kontrollen öfver utgifterna för polisnrättningen skulle förblifva kommunens sak. Utan afseende härå har genom en den $\frac{3}{16}$ sistviktne Juli emanerad administrativ författning förordnats „att alla till underhåll af polisen uti städer med fullständig polisnrättning enligt stat tillkommande medel skola utbetalas genom statsmyndigheternas försorg“ och att „städernas bidrag till polisens underhåll skola till statsverket inlevereras“. — Med anledning häraf har i budgetförslaget icke vidare upptagits fullständig aflönings- och utgiftsstat för polisnrättningen, utan i stället observerats det årsbidrag, 198,034 mark 28 penni, som enligt den nya staten för polisverket skall utgå ur stadens medel, vidare hyror för de af staden till polisnrättningen upplåtna lokaler, hvilka hyror upptagits jemväl å inkomstsidan i budgeten, kostnaden för bränsle och belysning i dessa lokaler, hvilken kostnad staden jemväl är skyldig att bestrida, och slutligen remont af de utrustningsartiklar, dem staden skyldigkänts att tillhandahålla polisnrättningen.

För att åskådliggöra i hvilken grad stadens utgifter för polisnrättningen genom den senast fastställda nya staten stigit tillåter sig utskottet meddela följande öfversigt:

Enligt innevarande års budget utgjorde desamma	418,746: 66
hvarifrån dock afgick statsverkets bidrag till polisnrättningen med	<i>Fmf.</i> 249,433: 33
samt staden tillkommande ersättning för matportioner åt ransakningsfångar med	” 750: — 250,183: 33
	<u><i>Fmf.</i> — — 168,563: 33</u>
I 1904 års budget äro motsvarande utgifter upptagna till	<i>Fmf.</i> 238,914: 28
hvar till kommer det tidigare under ifrågakörande hufvudtitel, men numera under hufvudtiteln Diverse upptagna arvodet åt 2 politiekarlar med	” 1,200: —
Härifrån måste likväl afdragas det beräknade hyresvärdet af polisverkets lokaler i stadens egna hus, hvilket tidigare icke medtagits i beräkningen med	” 16,100: —
	<u>Saldo <i>Fmf.</i> 224,014: 28</u>

Stadens direkta utgifter för den numera kommunens in-scende och kontroll helt och hållet undandragna polis-inrättningens underhåll hafva således ökat med 55,450 mark 95 penni.

VII. Sundhets- och sjukvården.

Emedan posten under rubriken 3 *Maria sjukhus, e) Medicinsk-kirurgiska afdelningen*, utgörande anslag för 5 Sköterskor, 1,800 mark, innefattar en afvikelse från den af Stadsfullmäktige den 19 december 1901 fastställda staten för afdelningen,

bör densamma såsom b & c post observeras.

Medan budgeten för Maria sjukhus tidigare upptagit kost för 171 patienter å 82 penni per dag, för 12 patienter å 1 mark 40 penni per dag och för 69 af personalen å 1 mark per dag, hafva dessa enhetspris i föreliggande budgetförslag höjts till resp. 90 penni, 1 mark 50 penni och 1 mark 10 penni, jemte det sjukhusstyrelsen framhållit, att det på grund af dyra lifsmedelpris visat sig omöjligt att med den hittills gällande låga kostpenningen bestrida utgifterna för kosthållet, hvarför budgetförslagen i denna punkt också alltid öfverskridits. —

Drätselkammaren har vid jemförelse med utgifterna för kosthåll i andra stadens inrättningar funnit att redan nuvarande anslag vid Maria sjukhus äro relativt höga, särskildt för den numera till 71 personer uppgående tjänstepersonal, som vid sjukhuset kosthålles och hvilken endast till ringa del består af bildade sjuksköterskor. Så t. ex. upptager utgiftsstaten för brandverket för kosthållning af 63 brandkonstaplar endast 250 mark per år eller 69 penni per dag för hvarje man, och detta oaktadt hafva besparingar gjorts å sagda anslag. Då i betraktande tages att kosthållet vid Maria sjukhus omfattade c. 250 personer, borde enligt Kammarens åsigt genom entreprenad-leveranser och partiköp ekonomin kunna bringas derhän att utgiften för tjänstepersonalens kosthållning skulle understiga 1 mark för person och dag i stället för att sjukhusstyrelsen nu funnit detta anslag otillräckligt. Hvilket godt resultat man genom sakkunnig ledning af ekonomin vid stora kosthåll kunde vinna, framginge däraf, att vid kommunala dårhuset, hvars kosthållning handhades af fattigvårdsförvaltningen, utgiften för kost icke öfverstigit 40 penni för person och dag, medan samma utgift vid den egentliga fattiggården ej ens uppgått till 30 penni. Emellertid har Drätselkammaren icke velat i detta sammanhang föreslå ändring af sjukhusstyrelsens utaf Helsovårdsnämnden understödda förslag, men hemställt, att styrelsen för Maria sjukhus blefve anmodad att efter verkställd undersökning inkomma med yttrande, huruvida icke utgifterna för kosthållet kunde genom lämpliga anordningar väsentligen nedbringas. — Magistraten har anmält att, ehuru Magistraten icke kunde till alla delar förena

sig om de motiv i frågan, dem Drätselkammarens skrifvelse innehåller, så ville Magistraten, som funnit saken synnerligen beaktansvärd, likväl för sin del tillstyrka godkännande af Kammarens förslag. — Ehuru äfven utskottet för sin del finner förhållandena uti nu ifrågakvarande afseende vid fattiggården och Maria sjukhus icke jämförbara, anser utskottet sig dock kunna förorda

att styrelsen för Maria sjukhus måtte uppmanas att taga i allvarligt öfvervägande, huruvida icke genom lämpliga anordningar utgiften för kosthållet i sjukhuset kunde nedbringas, och att sedermera med yttrande härom till Stadsfullmäktige inkomma.

Enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 15 innevarande december böra under rubriken 5 Polikliniker

observeras jemväl följande anslag:

<i>för en tuberkulopoliklinik vid Maria sjukhus . . .</i>	<i>Fmk 5,000:—</i>
<i>för 5 sjukplatser i Doktorerne O. A. Boijes och W. Parviainens barnförlossningsanstalt, underhåll per år 8,560:—</i>	
<i>deraf för 7 månader . . . . .</i>	<i>4,993:31</i>
<i>för uppsättning . . . . .</i>	<i><u>1,000:—</u></i>
	<i>Fmk 5,993:31</i>

VIII Fattigvården.

Posterna under denna hufvudtitel hafva icke föranledt till någon anmärkning.

IX Undervisningsväsendet.

Vid sammanträde den 1 innevarande december hafva Stadsfullmäktige, i öfverensstämmelse med det förslag, som afgifvits af ett för ändamålet tillsatt särskildt utskott (se tr. handl. n. 35 för 1903), beslutit, bland annat, att en yrkesskola för flickor skall härstädes inrättas, hvarhos Fullmäktige, jemte det Fullmäktige fastställt reglemente och stat för skolan, till dess upprätthållande under höstterminen 1904 anslagit ett belopp af 10,044 mark samt till inventarier 10,000 mark, deraf 5,000 mark för skolans uppställande år 1904. I öfverensstämmelse härmed böra under rubriken 2 Handtverksskolorna

införas följande anslag:

Yrkesskolan för flickor:

3 Lärarinnor, lön à 2,200: — deraf fr. $\frac{1}{7}$ — $\frac{31}{12}$ 1904 .	Fmk	3,300: —
Timlärare, 12 timmar i veckan à 4 mk och 12 timmar à 3 mk, för 16 veckor	„	1,344: —
1 Föreståndarinna, arvode fr. $\frac{1}{7}$ — $\frac{31}{12}$ 1904	„	400: —
Tjenarinnor	„	200: —
Kosthållning	„	1,000: —
Arbetsmaterial	„	1,000: —
Hyra	„	2,000: —
Ved och belysning	„	500: —
Inventarier	„	5,000: —
Diverse	„	300: —
	<i>Summa Fmk</i>	<i>15,044: —</i>

Uti skrifvelse till Folkskoledirektionen af den 22 sistlidne oktober har inspektör för stadens folkskolor anført, hurusom det anslag för utgifvande af resestipendier åt folkskolelärare och lärarinnor, som årligen stode Öfverstyrelsen för skolväsendet till buds, icke kunde disponeras till förmån för städernas folkskolelärarepersonal. Med hänsyn härtill hade flere af vårt lands städer upptagit i sina ordinarie årsbudgeter större eller mindre belopp till understöd för sina resp. kommuners folkskolelärares och lärarinnors studieresor.

I Helsingfors stads tjenst vore för närvarande vid dess folkskolor anstälde 201 ordinarie lärare och lärarinnor samt 27 årsvikarier och timlärarinnor, för hvilka tills vidare icke någon möjlighet förefunnes att genom erhållande af stipendier kunna å andra orter åhöra undervisning i skolorna. Den ekonomiska ställning, i hvilken lärare och lärarinnor i allmänhet befunne sig, omöjliggjorde för dem hvarje tanke på att med egna tillgångar företaga pedagogiska studieresor. Men studier af undervisnings- och uppfostringsmetoder å andra orter, i synnerhet i främmande länder, vore för den intresserade och vakna pedagogen oundgängliga för att han icke skulle vid utförandet af sitt ansvarsfulla och ansträngande kall förtröttnas eller i hvarje fall förstelnas i former. Äfven om det för hvarje enskild medlem i en talrik lärarekår icke blefve möjligt att i tur och ordning komma i åtnjutande af stipendium, skulle likväl den omständigheten, att några medlemmar kunde blifva delaktiga häraf, verka lifaktigt på hela kåren, i synnerhet derigenom att de, hvilka genom åtnjutna stipendier varit i tillfälle att göra pedagogiska iakttagelser annarstädes, kunde inom kamratkretsen och i det dagliga skollifvet gifva nya idéer samt befodra uppfostrans och undervisningens förbättring.

Redan länge hade det varit sed att direktionen hos Stadsfullmäktige utverkat anslag för möjliggörande af några lärares och lärarinnors deltagande i de allmänna skandinaviska skolmötena, hvilka hvart femte år återkomma. En närvaro vid dessa möten kunde dock aldrig medföra någon större pedagogisk behållning, emedan mötesdeltagarene ju icke dervid blefve i tillfälle att iakttaga det dagliga skolarbetet. Det vore kanske icke någon större förlust om dessa understöd för framtiden icke utgäfves; men för kommunens folkskolelärare och lärarinnor vore det af oskattbart värde i händelse staden ville genom årliga stipendier möjliggöra för dem kortare studieresor. Utan något tvivel vore för detta ändamål disponerade anslag väl använda, ty ett framgångsrikt och intresseradt arbete vid stadens folkskolor skulle derigenom i hög grad befördas.

I betraktande häraf har folkskoleinspektor hemställt att Folkskoledirektionen ville hos Stadsfullmäktige anhålla att i stadens ordinarie årsbudget skulle för framtiden upptagas ett anslag af 1,000 mark till ett eller flere resestipendier för lärare och lärarinnor vid Helsingfors stads folkskolor.

Till fulla godkännande de motiv, som af inspektor anförts för de ifrågasatta resestipendierna, har Folkskoledirektionen, som i skrifvelse af den 23 nyssvikne oktober öfverlämnat ärendet till Stadsfullmäktiges pröfning, ansett att i regeln stipendiernas belopp borde utgöra 500 mark, hvadan således af den uti inspektors skrifvelse upptagna summan af 1,000 mark kunde bildas två stipendier. Men då vid folkskolorna förekomma tre kategorier af lärare och lärarinnor med väsentligen olika lärarevärksamhet, nämligen lärare och lärarinnor vid högre skolor samt lärarinnor vid lägre folkskolor, vore det önskligt att årligen tre stipendier kunde utdelas, ett åt hvar och en af de nämnda lärarekategorierna. Dock kunde förhållanden inträffa, hvilka i något enskildt fall gjorde en annan fördelning af resestipendiernas belopp önskvärd. Folkskoledirektionen har därför hos Stadsfullmäktige hemställt att i stadens ordinarie budget skulle för framtiden upptagas ett anslag af 1,500 mark till tre resestipendier à 500 mark att tilldelas ett åt hvar och en af de tre kategorierna lärare, lärarinnor vid högre skolor och lärarinnor vid lägre folkskolor, dock med förbehåll att i undantagsfall en annan fördelning af stipendiebeloppet kunde ega rum.

På de af folkskoleinspektor och Folkskoledirektionen anförda skäl får afven utskottet förorda

att ett anslag till resestipendier för folkskolelärare och lärarinnor med belopp af 1,500 mark i budgeten upptages.

Bestyrelsen för Helsingfors folkskolors lärare- och lärarinneförening har i en till Stadsfullmäktige inlemnad skrift framhållit hurusom de för elever vid stadens folkskolor afsedda sommarkolonier, hvilka sagda förening sedan år 1895 anordnat, för hvarje år haft att kämpa med ekonomiska svårigheter. Icke minst

hade anordnandet af kolonierna försvårats derigenom, att de anslag, hvilka af Fullmäktige beredvilligt stälts till föreningens disposition, utfallit så sent att det icke varit för föreningens bestyrelse möjligt att i tillräckligt god tid vidtaga alla de åtgärder, hvilka för iordningställande af sommarkolonierna vore nödvändiga.

En vistelse på landet vore för folkskolebarnen ej blott önskelig, utan i många fall nödvändig. De tre månader långa sommarferierna utöfvade på flera af barnen ett dåligt inflytande. Hvad skolan bygt upp under arbetstiden, förstördes ofta genom det dagdrifvarelif, som barnen lefde under ferierna. Men främst talade likväl för en vistelse på landet helsoskäl. För hvarje barn vore lifvet på landet sommartid en rekreation, som knapt kunde undvaras; och de barn, som besökte folkskolorna, vore mera i behof af landtlifvet än barnen från andra, lyckligare lottade samhällslager. Endast i mycket få fall förfogade folkskolebarnens föräldrar öfver sådana resurser som möjliggjorde barnens sändande till landet, hvarför en mycket stor del af folkskolornas elever under ferierna nödgades qvarstanna i staden. I de mest ömmande fall hade föreningen lyckats tråda hjälpande emellan, men genom dess bemedling hade hittills endast 2 å 2½ procent af skolornas hela elevnumerär kunnat beredas tillfälle till vistelse på landet.

Föreningen, som kände det oafvisliga behofvet af sommarkolonier och årligen haft bevis på deras välgörande inflytande, hade ansett det vara en pligt att nitälska för koloniernas upprätthållande och utvidgande; och har bestyrelsen därför å föreningens vägnar hos Stadsfullmäktige anhållit att i stadens ordinarie budget skulle för framtiden årligen upptagas ett bestämdt belopp, afsedt för föreningens sommarkolonier. Erfarenheten gafve vid handen att en sex veckors vistelse i kolonin medförde en kostnad af 30 mark för hvarje elev, och hade föreningen med de resurser, som hittills stått dem till hands, kunnat i kolonierna upptaga endast omkring 170 barn. För att åt några flere elever kunna bereda plats i sommarkolonierna och för att i nöjaktig tid kunna bestämma koloniernas antal och omfattning, har bestyrelsen emotsett att en summa af 5,500 mark skulle å den ordinarie budgeten för ändamålet anvisas.

Erkännande det beaktansvärda i föreningens ifrågavarande anhållan vill utskottet, likväl erinra derom, att för berörda sommarkolonier under en följd af år beviljats understöd ur stadens andel i utskänknings- och utminuteringsaktiebolagens vinstmedel, hvilka understöd tidigare varit högre, men derpå nedgått, år 1902 till 3,000 mark och innevarande år till 2,000 mark, beroende denna sänkning på det minskade beloppet af nämnda vinstmedel öfverhufvud. Emellertid är frågan om ordnandet af handeln med spritvaror och utskänkningen af sådana drycker i syfte att åvägbringa en ökning af berörda vinstmedel för närvarande föremål för öfverläggning inom Stadsfullmäktige, och är att emotses att staden genom en ökad inkomst af vinstmedlen skall blifva i tillfälle att rikligare understöda sådana nyttiga filantropiska företag som det nu ifrågavarande. Vid sådant

förhållande och då det ändamål, för hvilket anslaget begäres, synes företrädesvis böra ur dessa vinstmedel understödjas, får utskottet för sin del föreslå.

att bestyrelsens anhållan om anslag för ändamålet å stadens ordinarie budget måtte af Stadsfullmäktige afböjas.

Under denna hufvudtitel har utskottet slutligen till behandling upptagit de till utskottet hänskjutna ansökningarna om understöd för svenska teatern, finska teatern och folkteatern samt Helsingfors Filharmoniska Sällskaps orkester och Helsingfors stads hornkapell. Det synes nämligen utskottet att de mål, för hvilka alla dessa företag arbeta, närmast ega gemenskap med de bildningsintressen, hvilka kommunen befrämjar genom anslagen under undervisningsväsendet.

Innan utskottet uttalar sig derom huruvida stadens uttaxerade medel må kunna för nu ifrågavarande ändamål användas, torde en redogörelse för ansökningshandlingarnas innehåll vara på sin plats.

Delegationen för svenska teaterns garantiförening anhåller om ett anslag till belopp af 5,000 mark mot förpligtelse att under instundande vårtermin anordna ett antal folkföreställningar till exceptionellt låga biljettpris. Såsom motiv anföres att Svenska teatern, vid fyllandet af sin sociala uppgift inom detta samhälle, alltid sträfvat att bereda äfven de bredare lagren af hufvudstadens svenska talande befolkning tillfälle att se ett teaterprogram af god och gedigen halt. Under en tid, då mindre förädlade nöjen i rikt mått stode denna befolkning till buds, vore det af särskild vigt att allvarliga försök gjordes att genom ytterligt nedsatta biljettpris söka leda strömmen af nöjessökande till teatern, hvars betydelse såsom bildningsmedel icke finge underskattas. Den ytterst hetsiga nöjeskonkurrens, som för närvarande rådde, utöfvade emellertid en så menlig inverkan på teaterföretagets ekonomiska resultat, att direktionen icke såge sig i tillfälle att utan understöd af kommunen fullfölja ofvan angifna syfte i den omfattning, önskvärdt vore.

Direktionen för Finska Nationalteatern anhåller i korthet om ett årligt understöd af stadens medel, i hvilket fall direktionen förbinder sig att gifva ett af understödets storlek beroende antal folkföreställningar till nedsatta priser.

Aktiebolaget Folkteatern åter framhåller, hurusom numera halftannat år flutit sedan Folkteatern senast hos Stadsfullmäktige anhållit om understöd. Sedan dess hade teatern utan yttre hjälp fortsatt sin betydelsefulla verksamhet med framgång i afseende å dess etiska och konstnärliga mål samt under spelåret 1902—1903 jemväl med relativt godt materielt resultat. Men sedan början af innevarande säsong, hvarunder hufvudstadens stora, nyckfullt ombytliga publik ej syntes vilja skatta annat än cirkus eller blandade varietéer värda upprepade besök, kämpade Folkteatern liksom öfriga bildande konstanstalter den svåraste kamp för tillvaron. Närslutande teaterns i juni 1902 för erhållande af anslag ur Stadsfullmäktiges dispo-

sitionsmedel inlemnade ansökan, hvars motivering enligt bolagets åsigt jemväl nu i allo egde tillämplighet, anmärker bolaget, hurusom alla redan infriade löften och teaterns egna framsteg på alla områden med än större pondus manade till understöd. Ombildad till ett aktiebolag arbetade teatern ännu med full kraft, men med börjande misströstan om framtiden, inom „Arkadias“ väggar, på denna hufvudstadens äldsta scen; representationernas antal uppginge numera till minst 150 under säsongen, med ofta arrangerade billighetsföreställningar, der dyraste platsen betalades med 1 mark samt billigaste priset — för åseende af ett helt skådespel — utgjorde 15 penni; gratisrepresentationer för fattiga folkskolebarn anordnades under säsongen; verkligt framstående inhemska förmågor vore fästade vid teatern; en väl besökt elevskola med gediget program och goda lärarekrafter vore uppställd och i full gång; uppoffringar och varmaste intresse visades af teaterns gynnare och vänner för sakens och idéns vidmagthållande. Men skuggan af ett tilltagande deficit hvilade öfver framtidstaflan och hotade att förlama krafterna. Bolaget har därför anhållit att för innevarande säsong 1903—1904 erhålla ett understöd från staden af 5,000 mark, hvilket belopp vore egnadt att undanrödja de värsta, om ej alla svårigheterna och genom hvars beviljande icke blott ett verkligt behof skulle tillfredsställas utan äfven gagn och heder förvisso tillskyndas staden såsom beskyddare af den under nuvarande förhållanden betryckta inhemska dramatiska konsten.

Filharmoniska sällskapet har till sin ansökning bifogat följande tablå öfver dess ekonomiska ställning:

		<i>Inkomster:</i>	
1903 maj	An Populära konserters	konto	19,572: 50
	„ Sinfoni konserters	„	11,639: 70
	„ Folkkonserters	„	3,178: 25
	„ Sinfonikörens konserters	„	8,666: —
	„ Extra konserters	„	4,148: —
	„ Teater	„	6,350: —
	„ Anslags	„	35,000: —
	„ Orkesterskolans	„	2,825: —
			91,379: 45
	Brist		20,716: 74
			Fmk 112,096: 19

		<i>Utgifter:</i>	
1903 maj	Per Affönings	konto	69,504: 50
	„ Omkostnads	„	2,972: 04
	„ Konsertomkostnads	„	2,195: 81
	„ Annons- & tryckerikostn.	„	3,417: 50
	„ Biblioteks	„	3,348: 92

Per Solisters	konto	8,815: 20
„ Hyror, ved o. belynings	„	13,964: 30
„ Räntors	„	2,479: 92
„ Orkesterskolans	„	5,398: 50
		<u>Fmk 112,096: 19</u>

Slutligen utvisar en af Delegationen för Helsingfors Hornorkester inlemnad kalkyl öfver utgifter och inkomster för år 1904 att medan uti inkomster kunde påräknas högst 38,000 mark, deraf garantimedel af enskilda högst 10,000 mark, stiga utgifterna, lågt beräknade till 48,000 mark, hvadan alltså ett deficit af minst 10,000 mark vore att emotse.

Samtliga ifrågavarande inrättningar hafva tidigare åtnjutit understöd ur stadens andel i utskänknings- och utminuteringsbolagens vinstmedel, men under senare år lemnats utan sådant understöd af orsak att beloppet utaf dessa vinstmedel nedgått. Genom beslut af den 9 sistlidne juni hafva dock såväl Helsingfors Filharmoniska sällskap som Hornorkestern i stället beviljats anslag ur Fullmäktiges dispositionsmedel, Filharmoniska sällskapet till belopp af 10,000 mark, att utbetalas för tiden från den 1 oktober 1903 till den 1 maj 1904 i månatliga rater, dock mot skyldighet för sällskapet att under sagda tid underhålla en god orkester samt åtminstone en gång i månaden uti lämplig lokal anordna folkkonserter mot inträdesafgift af högst 25 penni. För Hornorkestern hade anslaget bestämts till 7,000 mark att utgå mot skyldighet att under årets lopp föranstalta minst 8 folkkonserter mot inträdesafgift af likaledes högst 25 penni.

Då befaras måste att berörda vinstmedel icke heller för innevarande år komme att uppgå till belopp, som skulle tillåta Stadsfullmäktige att med bidrag ur dessa medel ihågkomma sökandena, har utskottet, som utgått från uppfattningen att det icke kan anses vara en för kommunen främmande uppgift att bidraga till upprätthållandet af ifrågavarande bildningsanstalter, beslutit att för sin del i hufvudsak tillstyrka sökandenes anhållan. Vid anslagen torde fästas ungefär enahanda vilkor som tidigare föreskrifvits vid motsvarande understöds beviljande.

På anförda skäl får utskottet därför föreslå att Stadsfullmäktige ville anslå:

åt Svenska teaterns garantiförening, för anordnande under instundande år af 5 folkrepresentationer, 5,000 mark, att utgå med 1,000 mark för hvarje föreställning, mot vilkor likväl att representationerna gifvas företrädesvis å sön- och helgdagar och under lämplig årstid samt att biljettprisen icke öfverstiga 75 penni för plats i andra radens fond- och 50 penni i dess sidolager, 25 penni på tredje raden och 50 procent af de vanliga biljettprisen för öfriga platser i salongen;

åt direktionen för finska teatern för samma ändamål och antal

repräsentationer 5,000 mark, på enahanda villkor beträffande biljettprisen som ofvan;

åt aktiebolaget Folkteatern 3,000 mark, att kvartaliter utbetalas;

åt Aktiebolaget Helsingfors Filharmoniska sällskap såsom tillskott till det af Stadsfullmäktiges dispositionsmedel år 1903 för tiden till den 1 maj 1904 beviljade anslag 10,000 mark, mot vilkor att sällskapet under år 1904 anordnar minst 12 folkkonserter, för hvilka biljettpriset icke får öfverstiga 25 penni; samt

åt Helsingfors stads hornkapell 8,000 mark, mot vilkor att kapellet under år 1904 å lämplig årstid föranstaltar minst 5 folkkonserter mot afgift, icke öfverstigande 25 penni för person, samt 3 friluftskonserter utan afgift.

Ofvannämnda anslag torde

upptagas under ifrågavarande hufvudtitel med ny rubrik 7 Teatrar och musik, till följd hvaraf den sista underafdelningen under denna hufvudtitel borde erhålla ordningsnummern 8.

X Staden åliggande allmänna onera.

Härvid har icke något varit att anmärka.

XI Vattenledningen.

I händelse utskottets nedan under hufvudtiteln XIV Allmänna arbeten, 2 Gator och allmänna platser, framställda förslag, att med planering af Tunnbindaregatan skulle få tillsvidare anstå, godkännes,

bör jemväl anslaget för anläggning af vattenledning under Svalbo och Tunnbindaregatorna från Söderviksgatan till n:o 4, 11,900 mark, icke i budgeten upptagas.

XII Saluhallarna.

XIII Stadens jordlägenheter.

Dessa hufvudtitlar hafva af utskottet granskats utan anmärkning.

XIV Allmänna arbeten.

Emedan Stadsfullmäktige den 15 dennes för remont af och tillbyggnad till epidemipaviljongerna å Maria sjukhus anslagit 31,600 mark och i detta belopp ingår jemväl kostnaden för några arbeten, som varit afsedda att utföras med det i budgetförslaget för remont i sagda sjukhus afsedda anslaget å 8,400 mark,

torde sistnämnda anslag kunna upptagas till belopp af endast 7,200 mark.

Vid följande poster bör i stället för Stadsfullmäktiges beslut af den 18 sistlidne juni

rätteligen Fullmäktiges beslut af den 26 förvikne maj återopas.

Efter anslaget till ändring och remont af polisvaktkontoret i Gammelstaden torde, med anledning af Stadsfullmäktiges ofvan omordade beslut af den 15 innevarande december,

införas följande anslag:

remont af och tillbyggnad till epidemipaviljongerna vid Maria sjukhus, 31,600 mark.

Såsom motiv till det för uppförande af ett nytt folkskolehus i budgetförslaget observerade anslaget 100,000 mark, har Drätselkammaren upplyst, att Folkskoledirektionen redan väckt förslag att i närmaste framtiden ett folkskolehus, inrymmande förslagsvis tio läsesalar, skulle uppföras i Tölötrakten, hvarutom meddelande gjorts att jemväl i stadens sydligaste del eller inom 7:de stadsdelen ett nytt folkskolehus snart blefve behöfligt. Då Drätselkammaren ansett utgiften för tillgodoseende af det periodiskt återkommande behovet af nya folkskolebyggnader icke upprepadt kunna påföras lånemedel, har det synts Kam-maren ändamålsenligt att på flere år fördela härför förutsedda kostnader.

Enär något utarbetadt projekt om utförandet af nya folkskolebyggnader ännu icke föreligger, är det föga sannolikt att ifrågakomna anslag skulle ens till någon del komma till användning redan under år 1904. Drätselkammarens fram-

ställning afser därför ock egentligen icke något annat än ett förslag att för ändamålet bilda en fond, om hvars användning Fullmäktige skulle framdeles närmare besluta. Att för dylik fondering uttaxera medel synes likväl utskottet mindre riktigt och ej ens sammangå med stadgandet i 58 § af gällande förordning angående kommunalförvaltning i stad, enligt hvilket stadgande de utgifter, för hvilka nödiga medel böra i budgeten observeras, äro sådana, som ifrågakomma redan under sjelfva budgetåret. För öfrigt kan utskottet icke heller finna att förhållandena för närvarande skulle påkalla ett öfvergifvande af det härtills följda systemet för anskaffandet af medel för nya större folkskolebyggnader, nämligen att för ändamålet upptaga lån på längre återbetalningstid. Om än behovet af nya folkskolehus är periodiskt återkommande, hvilket visserligen kan ega sin riktighet med den modifikation dock att perioden kan omfatta en betydligt längre tidrymd än härtills, då det för kommunalrepresentationen gällt att inom kort tid godtgöra hvad man under tidigare skeden försummat, följer deraf ännu icke att medlen borde genom uttaxering anskaffas, hvilket med afseende å utgiftens betydande belopp komme att ställa sig för kommunen högst betungande. Till belysande häraf torde förtjena framhållas att kostnaderna för de trenne nya folkskolehus, som sedan 1884 blifvit i staden uppförda, stiga till följande belopp:

för huset vid Folkskolegatan	Fmk 309,300:—
” ” ” Nikolaigatan	” 226,544:—
” ” å Vallgård	” 234,900:—

Byggnadsanslagen för samtliga dessa folkskolehus likasom ock för inköpet och ändringen af folkskolehuset vid Lappviksgatan 100,000 mark, hafva bestridts med lånemedel. Endast en mindre del af kostnaderna för huset vid Folkskolegatan nämligen 50,000 mark har därjemte uttaxerats. Utskottet, som på alla dessa skäl icke kunnat ansluta sig till Drätselkammarens åsigt om lämpligheten att nu redan begynna uttaxera medel för ett nytt folkskolehus, om hvars uppförande beslut ännu ick fattats, får därför värdsamt föreslå

att något anslag för uppförandet af nya folkskolehus icke måtte i nästa års budget upptagas.

Under Nybyggnader torde uppföras jemväl, enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 15 i denna månad,

anslag till ny paviljong för tuberkelsjuka å stadens fattiggård, förslagsvis 42,000 mark,

till hvilket sistnämnda belopp utskottet, på grund af vunnen erfarenhet om kostnaderna för den nuvarande paviljongen för tuberkelsjuka å fattiggården, pröfvat kostnaden för den nya paviljongen komma att uppgå.

Enligt meddelande af stadsingenjören är det uthus, som föreslagits till uppförande å tull- och packhusgården vid Vestra kajen, afsedt att inrymma rum för förvaring af desinfektionsapparater, vedlider och afträde. Då med afseende å byggnadens helt och hållet provisoriska karaktär ett billigare byggnadsmaterial än sten torde kunna komma till användning, hvarigenom kostaden för huset borde kunna nedbringas, föreslås

att anslaget för huset upptages med belopp af 5,000 mark i stället för i budgetförslaget observerade 7,000 mark.

I betraktande af den jämförelsevis ringa trafiken å Fabiansgatan längs Kaserntorget östra sida synes omläggning af sagda gata med tuktad sten mellan Norra och Södra Magasinsgatorna tillsvidare icke vara påkallad. Med anledning häraf föreslås

att anslaget för omläggning af stadens andel utaf sagda gata, 10,200 mark, icke i budgeten upptages.

Enär Stadsfullmäktige den 1 innevarande december befriat Fruntimmersföreningen såsom egare af tomten n:o 5 vid Jungfrustigen från skyldigheten att med fältsten nylägga den till tomten hörande andel af sagda gata, hvilket arbete; som bör vara verkställt inom oktober månad 1904 och beräknats medtaga en kostnad 550 mark, förty kommer att utföras af staden, bör i budgeten införas

anslag för omordade nylägningsarbete med 550 mark.

Enligt Fullmäktiges beslut af den 1 innevarande december bör under rubriken *2 Gator och allmänna platser, Nyanläggningar,*

upptagas anslag för planering af vägar mellan upplagsplatserna å Skatuddens sydöstra del, stort 13,900 mark.

Anslaget för planering af Tunnbindaregatan, 32,300 mark, torde deremot då något trängande behof af det med sagda anslag afsedda arbetet för närvarande icke synes föreligga,

kunna ur budgeten uteslutas, i hvilken händelse äfven kostnaden för nyanläggning af kanal under berörda gata, 5,800 mark, kan tillsvidare inbesparas.

XVI. Diverse.

I en till Stadsfullmäktige inlemnad skrift har Helsingfors Simsällskap an-
fört att sällskapet allt sedan stadens nya siminrättning vester om Ursins klippa
år 1900 blef färdig haft densamma arrenderad, sommaren 1900 för 1,000 mark
och de följande åren för 600 mark hvardera, dock att arrendet för år 1902 på
grund af den ogynnsamma väderleken under sommaren 1903 efterskänkts. Vid
siminrättningen har sällskapet upprätthållit en simskola, vid hvilken både ele-
mentar- och folkskoleelever från Helsingfors stad varit i tillfälle att gratis åt-
njuta såväl bad som simundervisning. Till följd af det årligen stigande elevanta-
talet — numera uppgående till närmare 1,000 — har sällskapet sett sig tvunget,
dels i och för sjelfva simundervisningen och dels för att förekomma olycksfall
bland de ofta till hundradetal på en gång badande barnen, öka lärarepersonalen
från en lärare och en lärarinna till två ordinarie och lika många assistenter så-
väl å den manliga som å den qvinliga afdelningen.

Inkomsterna genom baden vid den för allmänheten ganska aflägsset be-
lägna inrättningen vore på grund af de låga badprisen ytterst minimala, hvarför
sällskapet, för att få in penningemedel till arrendet och simlärarepersonalens af-
löning samt öfriga nödiga omkostnader, sett sig tvunget att tidt och ofta anordna
simuppvisningar mot entrée. Tack vare dessa hade sällskapets ekonomi hittills
något så när gått ihop, men uppvisningen kunde lätt inträffa vid ogynnsam vä-
derlek och då blott öka utgifterna, förutom att de, alltför ofta hållna, inverkade
hämmande på det egentliga arbetet vid simskolan.

Af utdrag ur sällskapets böcker, som bilagts ansökningen, framginge att
sällskapet ännu hade en skuld af 1,080 mark 92 penni, uppkommen under den
ovanligt kalla sommaren år 1902. Af fruktan för att ytterligare öka denna skuld,
för hvilken enskilda styrelsemedlemmar iklädt sig personlig ansvarighet, vore
sällskapet antagligen tvunget att nedlägga sin allmäntnyttiga verksamhet, såvida
icke kommunen ansåge sig kunna i en eller annan form understödja sällskapet.
Tidigare, medan sällskapet haft en egen siminrättning vid Ursins klippa, voro
1,000 mark årligen anslagna för folkskolebarnens simundervisning. Elevantalet
uppgick då till högst 200 per sommar. Numera, då denna inrättning förfallit
och sällskapet genom att flytta in i stadens nya siminrättning åtagit sig ett år-
ligt arrende på 600 mark, hade understödet från stadens sida bortfallit, medan
däremot sällskapets utgifter, såsom redan framhållits, på grund af den ökade
elevfrekvensen flerdubblats.

För att på samma sätt som hittills kunna fortsätta med sin verksamhet
och ej nödgas inskränka densamma, har Simsällskapet derfor hos Fullmäktige
anhållit om ett årligt understöd af 1,600 mark, hvilket understöd sällskapet an-
sett kunna i budgeten upptagas i sammanhang med kostnaderna för undervis-

ningsväsendet. Skulle detta anslag anses vara för stort, har sällskapet emotsett att arrendet för siminrättningen måtte bortfalla och 1,000 mark anslås åt sällskapet för skolelevernas simundervisning.

Öfvertygadt om att Stadsfullmäktige till fullo uppfattade simundervisningens stora och viktiga betydelse, har sällskapet ytterligare för jembförelses skull tillagt att Wasa stad för detta år anslagit 500 mark och att Stockholms stad årligen utbetalade 7,000 kronor för bekostande af folkskolebarnens simundervisning.

Enligt hvad utskottet ur ansökningshandlingarna inhemtat, är bristen i sällskapets budget fönämligast en följd af den ovanligt kalla sommaren år 1902, under hvilken sällskapets siminrättning sjelffallet besöktes betydligt mindre än eljes. Denna brist, hvilken för öfrigt endast obetydligt öfverstiger 1,000 mark, borde sällskapet likväl kunna med egen kraft betäcka dels förmedels besparingar, dem sällskapet bör kunna göra under normala år, dels och förnämligast genom att söka för föreningens sträfvanden intressera allmänheten och till föreningen anskaffa nya medlemmar. Då härtill kommer att staden redan understödt föreningen genom att åt densamma mot ett obetydligt arrende upplåta stadens för en kostnad, öfverstigande 30,000 mark, uppförda siminrättning, hvilket arrende utomdessa till först blifvit nedsatt och derefter för ett år helt och hållet efterskänkt,

synes ansöknigen böra afböjas.

Hos Stadsfullmäktige har fröken B. Hannén, som under en lång följd af år framgångsrikt verkat såsom lärarinna vid stadens folkbarträdgårdar, anhållit det ville Stadsfullmäktige bevilja henne ett understöd, stort 550 mark, för uppehållande af den kurs i träslöjd samt korg-, bast-, vass- och halmflätning, som sedan sistlidne oktober månad varit af henne anordnad uti den i gården n:o 13 vid Smedsgatan inrymda folkbarträdgårdens lokal. Inemot 20 barn i en ålder af 7—10 år hade denna termin af fröken Hannén åtnjutit undervisning uti ofvannämnda slag af handarbeten två eftermiddagar i veckan, och hade lärarinnan haft tillfredsställelsen iakttaga, att barnen städse med stort intresse begagnat sig af undervisningen. Fröken Hannéns afsigt vore därför att äfven nästa termin fortsätta med kursen och då under fem eftermiddagar i veckan samt med ökad antal elever, i fall det begärda understödet skulle erhållas.

I afgifvet utlåtande har Uppfostringsnämnden anført att då de barn, för hvilka denna kurs vore afsedd, icke i likhet med barnen på landsbygden i sina hem hade tillfälle till lämpliga sysselsättningar, egnade att väcka håg för praktiskt arbete och grundlägga en för framtida yrkesutöfning nödig handfärdighet, så och då anordnandet af dylika uppfostrande sysselsättningar helt säkert skulle lända äfven Nämndens arbete till bättnad genom att förebygga uppkomsten af vanart hos den växande ungdom, hvilken i så hög grad vore utsatt för gatulifvets och sysslo-

löshetens faror, ville Nämnden på det varmaste förorda bifall till fröken Hannéns anhållan.

Emedan ifrågavarande ändamål hör till dem, som företrädesvis böra med anslag ur utskänkings- och utminuteringsbolagens vinstmedel understödjas, samt det begärda anslaget icke är större än att detsamma borde kunna vid dispositionen öfver stadens andel i nämnda vinstmedel fullt beaktas, får utskottet föreslå

att ansökningen för närvarande af Stadsfullmäktige afböjes.

Inkomster.

I Råntor.

II Tomtlösen.

III Stadens fasta egendom.

IV Tomtören.

Härvid har icke något varit att erinra.

V Inkomstgifvande rättigheter.

I en till Magistraten ingifven skrift har börsmäklaren Artur Grönberg anfört att på den tid, då gällande reglemente för börsauktioner i Helsingfors stad den 16 maj 1833 utfärdades, ännu i staden existerade det s. k. auktionsmonopolet eller uteslutande rätt för staden att hålla auktioner samt tillgodogöra sig provision därför. Vid sådant förhållande var det fullkomligt konsekvent att en del af den vid börsauktion inflytande provisionen, såsom i 11 § af reglementet stadgades, skulle tillfalla staden. Sedermera hade emellertid allt auktionsmonopol genom Nåd. förordningen den 22 mars 1898 blifvit upphäfdt utan att dock någon ändring af berörda § 11 i börsreglementet egt rum.

Med afseende å det sagda trodde herr Grönberg att antydda bestämning, att en tredjedel af provisionen från börsauktioner skulle tillfalla staden, numera borde anses icke allenast sakna berättigande utan äfven stå i direkt strid med de i ämnet för närvarande gällande principer. Herr Grönberg har därför hos Magistraten anhållit om åtgärd derhän att Helsingfors stad skulle för framtiden till börsmäklaren afstå berörda tredjedel af börsauktionsprovisionen.

Sedan Fullmäktige för Handelsföreningen, hvilkas yttrande öfver ansökningsinfordrats, förordat densamma, har Magistraten, som funnit de af börsmäklaren anförda skälen fullt bindande, föreslagit att ur budgeten måtte bortlemnas det belopp af förslagsvis 600 mark, hvartill börsprovisionen beräknats.

Emedan ifrågavarande andel i börsprovisionen tillkommer staden på grund af fastställt reglemente, som icke ännu blifvit i laga ordning upphäfdt, finner utskottet för sin del icke skäl att för närvarande tillstyrka bifall till börsmäklarens anhållan, hvarför, efter utskottets åsigt,

berörda post borde få tillsvidare i budgeten ingå med oförändradt belopp, förslagsvis 600 mark.

VI Diverse inkomster.

VII Statsbidrag.

VIII Vattenledningen.

IX Belysningsverket.

Dessa hufvudtitlar hafva af utskottet granskats utan anmärkning.

X. Lån.

Godkännes utskottets tidigare förslag beträffande bortlemnande af anslag för vattenledning under Svalbo- och Tunnbindaregatorna,

bör posten, vattenledningens utvidgning, minskas med beloppet af sagda anslag, 11,900 mark.

XI. Uttaxering.

Derest Stadsfullmäktige godkänna utskottets förslag, såvidt utgifts- och inkomstposter deraf beröras, blir det belopp, som år 1904 måste genom uttaxering anskaffas, 1,850,718 mark 9 penni.

Under innevarande år utgjorde uttaxeringen 1,832,673 mark 10 penni.

Utskottet föreslår därför vördsamt:

att Stadsfullmäktige ville fastställa det föreliggande utgifts- och inkomstförslaget med de ändringar, som utskottet förordat, och derhos bestämma att ett belopp af 1,850,718 mark 9 penni under år 1904 skall för år 1903 af kommunens på grund af skattören skattskyldiga medlemmar uttaxeras.

Derjemte får utskottet hemställa

att det af Stadsfullmäktige fastställda budgetförslaget blefve å svenska och finska språken till tryck befordradt.

Helsingfors, den 20 december 1903.

Alfred Norrmén.

Oskar Heikel.

Paul Sinebrychoff.

Julius Tallberg.

Hugo Lindberg.

K. Stockmann.

Gustaf Zitting.

Sammandrag

af budgetudskottets förslag till ändringar i Magistratens
utgifts- och inkomstförslag för år 1904.

	Utgifter.	Post, enligt utskottets förslag	Utgifter, som bortlemnats, och inkomster, som införts	Inkomster, som bortlemnats, och utgifter, som införts
III	<p style="text-align: center;">Kommunalförvaltningen.</p> <p>Rubriken „Provisorisk kommunal arbetsförmedlingsbyrå“ ersättes genom rubriken</p> <p style="padding-left: 2em;">d) Kommunal arbetsförmedlingsbyrå</p> <p>hvarjemte anslagen under rubriken upptagas såsom b-poster med S. F. besl. ¹/₁₂ 1903 i första kolumnen.</p> <p>Följande rubrik benämnes</p> <p style="padding-left: 2em;">e) Uppfostringsnämnden.</p>			
IV	<p style="text-align: center;">Gatu- och kajbelysningen.</p> <p style="text-align: center;">3. Extra belysning af kajer och varuskjul.</p> <p>Posten „installation af belysning i tvenne ännu ej uppförda skjul“ benämnes</p> <p>„Installation af belysning i två skjul“.</p>			
VII	<p style="text-align: center;">Sundhets- och sjukvården.</p> <p style="text-align: center;">3. Maria sjukhus.</p> <p style="padding-left: 2em;">c) Medicinsk-kirurgiska afdelningen.</p> <p>Anslaget till 5 Sköterskor, 1,800 mark, upptages såsom b & c post.</p>			

	5. Polikliniker.				
	Följande poster införas:				
	Anslag för en tuberkulospoliklinik vid Maria sjukhus	5,000	—	—	5,000
	D:o för 5 sjukplatser i doktorerne O. A. Boijes och W. Parviainens barnförlossningsanstalt, 8,560 mark, deraf för 7 månader	4,993	31	—	—
	för uppsättning	1,000	—	—	—
	Ofvannämnda anslag upptagas såsom b-poster med återopande af S. F. besl. ¹⁵ / ₁₂ 1903.	5,993	31	—	5,993 31
IX	Undervisningsväsendet.				
	2. Handverksskolorna.				
	Under ofvanstående rubrik införas, med S. F. besl. ¹ / ₁₂ 1903 i första och b i andra kolumnen, följande anslag:				
	Yrkesskolan för flickor:				
	3 Lärarinnor, lön à 2,200: — deraf fr. ¹ / ₇ — ³¹ / ₁₂ 1904	3,300	—	—	—
	Timlärare, 12 t. i veckan à 4 mk och 12 t. à 3 mk, för 16 veckor	1,344	—	—	—
	1 Föreståndarinna, arvode fr. ¹ / ₇ — ³¹ / ₁₂ 1904	400	—	—	—
	Tjenarinnor	200	—	—	—
	Kosthållning	1,000	—	—	—
	Arbetsmaterial	1,000	—	—	—
Hyra	2,000	—	—	—	
Ved och belysning	500	—	—	—	
Inventarier	5,000	—	—	—	
Diverse	300	—	—	—	
	15,044	—	—	—	15,044
	5. Folkskolorna.				
	<i>Öfriga kostnader.</i>				
	Under denna rubrik införes anslag till Resestipendier.	1,500	—	—	1,500
	Transport	—	—	—	27,537 31

		Transport	—	—	—	27,537	31
	Efter sjetten rubriken införes						
	7. Teatrar och musik.						
	Anslag till Svenska teatern	5,000	—	—	—	5,000	—
	D:o ” Finska d:o	5,000	—	—	—	5,000	—
	D:o ” Folkteatern	3,000	—	—	—	3,000	—
	D:o ” Aktiebolaget Helsingfors Filhar-						
	moniska sällskap	10,000	—	—	—	10,000	—
	D:o ” Helsingfors Hornorkester . .	8,000	—	—	—	8,000	—
	Följande rubrik, Asyl för vanartade barn, erhåller nummern 8.						
XI	Vattenledningen.						
	3. Utsträckning af röret och inköp af vattenmätare.						
	Anslaget till vattenledning under Svalbo- och Tunnbindingatorna från Söderviks- gatan till N:o 4, 11,900 mark, utgår . .	—	—	11,900	—	—	—
XIV	Allmänna arbeten.						
	1. Byggnader och lägenheter.						
	<i>Remont och underhåll.</i>						
	Anslaget till remont i Maria sjukhus upp- tages med belopp af	7,200	—	1,200	—	—	—
	I stället för S. F. besl. ¹⁸ / ₆ 1903 åberopas S. F. besl. ²⁶ / ₅ 1903.						
	Jemte hänvisning till S. F. besl. ¹⁵ / ₁₂ 1903 och såsom b-post införes						
	Remont af och tillbyggnad till epidemi- paviljongerna vid Maria sjukhus . . .	31,600	—	—	—	31,600	—
	Transport	—	—	13,100	—	90,137	31

Transport	—	13,100	—	90,137	31
<i>Nybyggnader.</i>					
Anslaget för nytt folkskolehus, 100,000 mark, utgår	—	100,000	—	—	—
Följande anslag benämnes anslag till uppförande af uthus å tull- och packhusgården vid Vestra kajen samt utgår med minskadt belopp af	5,000	2,000	—	—	—
Tillkommer anslag för ny tuberkulospaviljong å fattiggården, förslagsvis	42,000	—	—	42,000	—
2. Gator och allmänna platser.					
Anslaget till stensättning med I:ma nubbsten i asfalt af stadens andel af Fabiansgatan emellan Södra Esplanad- och Södra Magasingatorna, 10,200 mark, utslutes	—	10,200	—	—	—
Såsom b-post med åberopande af S. F. besl. $\frac{1}{12}$ 1903 införes					
Beläggning med fältsten eller cementmakadam af Jungfrustigen utmed tomten adr. N:o 5	550	—	—	550	—
Anslaget till planering af Tunnbindaregatan, 32,300 mark, utgår	—	32,300	—	—	—
Såsom b-post med S. F. besl. $\frac{1}{12}$ 1903 i första kolumnen införes					
Planering af vägar mellan upplagsplatserna å Skatuddens sydöstra del	13,900	—	—	13,900	—
3. Kanaler och afloppsdiken.					
Anslaget till kanal under Tunnbindaregatan från Svalbogatan till adr. N:o 4, 5,800 mark, bortlemnas	—	5,800	—	—	—
Transport	—	163,400	—	146,587	31

	Transport	—	—	163,400	—	146,587	31
	Inkomster.						
V	Inkomstgifvande rättigheter.						
	Härvid införes						
	Börsprovision, förslagsvis	600	—	600	—	—	—
X	Lån.						
	Posten „Vattenledningens utvidgning“ upp- tages med minskadt belopp af	153,300	—	—	—	11,900	—
XI	Uttaxering.						
	Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldiga med- lemmar uttaxeras, utgör	1,850,718	09	—	—	5,512	69
	Summa Fmk	—	—	164,000	—	164,000	—

Sålunda blir summan på utgifts- och inkomstsidorna Fmk 5,791,282: 37.

Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad år 1904.

Fastställd af Stadsfullmäktige den 22 december 1903.

Anm. Tillfälliga utgifter och intrader äro utmärkta med *.

		Utgifter.			
		<i>Fmk.</i>		<i>ni.</i>	
		I. Stadens skulder.			
Chausséreglementet den 20/1 1865 § 6	<i>a</i>	1:o. a) Å Chausséeobligationerna, uppgående sedan den 1/2 1895 till Fmk 60,000:—, erlägges årligen i amortering och 3,6 % ränta		7,650	—
		b) till Chausséeobligationernas amorteringsfond, amorteringstillskott år 1904		510	—
				8,160	—
K. S:ns resol. 17/5 1876	<i>a</i>	2:o. Å vattenledningslånet af år 1876, utgörande den 31/12 1903 Fmk 1,179,200:—, erlägges den 1/5 1904 i amortering		28,500	—
		samt den 1/5 och 1/11 samma år ränta å 5 % med tillsammans .		58,247	50
		Eventuel kursförlust å utlottade, i stadskassan inneliggande obligationer, förslagsvis . . .		500	—
		Transport		—	—
				95,407	50

Utgiftens beskaf-
fande, enl § 58 i K.
Förordningen d. 8
December 1875

		Transport	—	—	95,407 50
K. S:ns resol. $\frac{4}{8}$ 1882	a	3:o. Å nybyggnads- och regleringslånet af år 1882, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1903 Fmk 868,000: —, erlägges den $\frac{1}{5}$ 1904 i amortering	56,000	—	
		samt den $\frac{1}{5}$ och $\frac{1}{11}$ ränta å $4\frac{1}{2}\%$ med	37,800	—	93,800
K. S:ns resol. $\frac{20}{3}$ 1892	a	4:o. Å obligationslånet af år 1892 utgörande den $\frac{31}{12}$ 1903 Fmk 4,285,000: — erlägges d. $\frac{1}{5}$ 1904 i amortering	25,000	—	
		samt den $\frac{1}{5}$ och $\frac{1}{11}$ ränta å $4\frac{1}{2}\%$ med	192,262	50	
Enligt lånekontrakt	a	Provisioner, kursdifferenser m. m. förslagsvis	900	—	218,162 50
K. S:ns resol. $\frac{4}{8}$ 1897 D:o $\frac{25}{1}$ 1898	a	5:o. Å obligationslånet af år 1898 Fmk 7,000,000: — hvaraf intill den $\frac{31}{12}$ 1902 emitterats Fmk 4,000,000: — och utelöpa Fmk 2,901,000: —, erlägges den $\frac{1}{8}$ 1904 i amortering	22,500	—	
		samt d. $\frac{1}{2}$ och $\frac{1}{8}$ ränta å $3\frac{1}{2}\%$ med	101,535	—	
Enligt lånekontrakt	a	Provisioner, kursdifferenser m. m. förslagsvis	1,000	—	125,035
K. S:ns resol. $\frac{25}{1}$ 1900 D:o $\frac{30}{1}$ 1900	a	6:o. Å obligationslånet af år 1900 utgörande den $\frac{31}{12}$ 1903 Fmk 2,953,500: — erlägges d. $\frac{1}{8}$ 1904 i amortering	16,500	—	
		samt den $\frac{1}{2}$ och $\frac{1}{8}$ ränta å 4% med	118,140	—	
Enligt lånekontrakt	a	Provisioner, kursdifferenser m. m. förslagsvis	1,000	—	135,640
K. S:ns resol. $\frac{10}{6}$ 1902	a	7:o. Å obligationslånet af år 1902 utgörande den $\frac{31}{12}$ 1903 Fmk 7,960,000: — erlägges d. $\frac{1}{12}$ 1904 i amortering	41,500	—	
		samt den $\frac{1}{6}$ och $\frac{1}{12}$ ränta å 4% med	318,400	—	
Enligt lånekontrakt	a	Provisioner, kursdifferenser m. m. förslagsvis	1,500	—	361,400
		— Fmk 1,029,445: — —			
		Transport	—	—	1,029,445

			Transport	—	1,029,445
		II. Stadens embetsverk.			
		1. Magistraten.			
1886 års stat	b	1 Politieborgmästare, lön	7,000: —		
		arvode	5,000: —	12,000	
K. S. ns resol. ²⁰ / ₅ 1896	b	1 Justitierådman, lön	5,000: —		
		förhöjning för 5 års			
		tjenst	500: —		
	b	garanterad brutto			
		sportelinkomst Fmk			
		5,000, upptages för-			
		slagsvis med	2,000: —	7,500	
1886 års stat	b	2 Politierådmän, lön å	4,000: —		
		arvode å	2,000: —		
S. F. besl. ¹³ / ₁₂ 1898	b	vederlag för från-			
		gången auktionspro-			
		vision å	1,000: —	14,000	
1886 års stat	b	2 Notarier, lön å . .	1,600: —	3,200	36,700
		2. Rådstufvurätten.			
1886 års stat	b	1 Justitieborgmästare,			
		lön	7,000: —		
		arvode	5,000: —	12,000	
	b	2 Äldre Justitierådmän,			
		lön å	5,000: —		
		arvode å	2,000: —		
		förhöjning för 10 års			
		tjenst å	1,000: —	16,000	
1886 års stat	b	1 Äldre Justitierådman,			
S. F. besl. ¹⁹ / ₁₂ 1899		lön	5,000: —		
		arvode	2,000: —		
		förhöjning för 5 års			
		tjenst	500: —	7,500	
	b	2 Äldre Justitierådmän,			
		lön å	5,000: —		
		arvode å	2,000: —	14,000	
		Transport	49,500	—	1,066,145

			Transport	49,500	—	1,066,145	—
1886 års stat S. F. besl. 19/12 1899	}	b	3 Yngre Justitierådsmän, lön å	4,000: —	12,000	—	
		c*	Vikariatsarvoden för lediga yngre justitierådmanstjänster, förslagsvis		3,000	—	
1886 års stat		b	Arvode åt 2 afdelnings- ordförande å	1,000: —	2,000	—	
1886 års stat 1886 års stat K. S:ns bref 1/10 1887	}	b	1 Notarie för civilprotokollet . .		1,600	—	
		b	5 Notarier för kriminal- protokollet å 3,000: — Afgår: 1 vakant	15,000: — 3,000: —	12,000	—	
S. F. besl. 17/11 1891 D:o 29/3 1892	}	b	Tillskottsanslag för en provisorisk 4:de afdel- ning vid Rådstufvu- rätten:				
S. F. besl. 19/11 1891 D:o 29/3 1892		b	Ordförande, arvode	1,000: —			
		b	Arvode åt ordföran- dens vikarie	3,000: —			
		b	2 T.f. rådmän å 3,600: —	7,200: —			
		b	1 T.f. notarie	3,000: —			
S. F. besl. 23/12 1894		b	2 Extra stadsbetjenter, lön å 1,200: —	2,400: —	16,600	—	96,700
<i>Åklagare.</i>							
1886 års stat S. F. besl. 17/2 1903	}	b	1 Stadsfiskal, lön	3,000: —			
		b	arvode	600: —			
		b	arvodestillskott, per- sonelt	2,100: —			
		b	garanterad bruttoin- komst af böter för öfverträdelse af för- fattningarna angående handeln med brän- vin, maltdrycker och andra rusdrycker, 800 mark, upptages för- slagsvis med	600: —	6,300	—	
1886 års stat		b	1 stadsfiskal, lön	3,000: —			
		b	arvode	600: —			
			Transport	3,600: —	6,300	—	1,162,845

		Transport	3,600: —	6,300	1,162,845 —
S. F. besl. 17/2 1903	a	arvodestillskott, personelt	1,600: —		
S. F. besl. 29/12 1896	b	garanterad bruttoinkomst af böter för öfverträdelse af författningarna angående handeln med brännvin, maldrycker och andra rusdrycker, 800 mark, upptages förslagsvis med	600: —	5,800	
S. F. besl. 9/11 1896	b	1 Biträdande stadsfiskal, arvode		3,600	15,700 —
3. Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening.					
1886 års stat	b	1 Magistratssekreterare och Notarius publicus, lön		2,500 —	
S. F. besl. 19/12 1899	b	1 Aktuarie	2,500: —		
S. F. besl. 24/11 1896	b	Personelt anslag för aflönande af biträde	1,200: —	3,700 —	
	b	1 Registrator	2,400: —		
	b	förhöjning för 5 års tjenst	200: —	2,600 —	
1886 års stat	b	1 Kanslist	1,200: —		
S. F. besl. 29/12 1896	b	personel löneförhöjning	300: —	1,500 —	
1886 års stat	b	1 Translator för ryska språket		1,200 —	
S. F. besl. 29/12 1892	b	1 D:o för tyska språket		300 —	
1886 års stat	b	2 Stadsbetjenter vid Magistraten, lön å	1,200: —		
S. F. besl. 29/12 1891	b	förhöjning för 10 års tjenst	200: —	2,800 —	
D:o 11/6 1895	b				
D:o 19/12 1901	b				
1886 års stat	b	2 Stadsbetjenter vid Magistratens kansli, lön å	1,300: —		
S. F. besl. 2/6 1888	b	förhöjning för 10 års tjenst å	200: —	3,000 —	
D:o 11/6 1895	b				
D:o 19/12 1901	b				
			Transport	17,600 —	1,178,545

			Transport	17,600	1,178,545
1886 års stat S. F. besl. ² / ₅ 1888 D:o ¹¹ / ₆ 1895	b	2 Stadsbetjenter vid Råd- stufvurätten, lön å förhöjning för 10 års tjenst å	1,100: —		
			200: —	2,600	
		1 Stadsbetjent vid Råd- stufvurätten, lön å . förhöjning för 10 års tjenst å	1,200: —		
			200: —	1,400	
1886 års stat S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888	b	1 Stadsbetjent vid Råd- stufvurätten, lön . . förhöjning för 5 års tjenst	1,200: —		
			100: —	1,300	
1886 års stat S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889 D:o ⁶ / ₁₀ 1903	b	2 D:o vid d:o, lön å .	1,200: —	2,400	
		1 Rådhusvaktmästare jemte fri bostad och ved		1,000	
		1 Rådhusdräng jemte fri bostad och ved		720	27,020
4. Exekutionsverket.					
S. F. besl. ¹⁷ / ₁₀ 1899	b	1 Förste Stadsfogde, lön arvode	3,000: — 1,000: —	4,000	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1896	b	1 Andre Stadsfogde, lön arvode . . . . . förhöjning för 5 års tjenst	3,000: — 2,000: — 500: —	5,500	
S. F. besl. ¹⁷ / ₁₀ 1899	b	1 Kriminalexekutor, lön		3,000	
S. F. besl. ²⁴ / ₁₁ 1896 D:o ²⁹ / ₁₂ 1896 D:o ²¹ / ₁₂ 1897	b	1 Exekutionsbetjent, lön förhöjning för 10 års tjenst	2,400: —		
			400: —	2,800	
S. F. besl. ²⁴ / ₁₁ 1896 D:o ²⁹ / ₁₂ 1896 D:o ²¹ / ₁₂ 1899 D:o ²¹ / ₁₂ 1900	b	2 Exekutionsbetjenter, lön å . . . . . förhöjning för 5 års tjenst å	2,400: —		
			200: —	5,200	
		1 Exekutionsbetjent, lön.		2,400	
S. F. besl. ²⁴ / ₁₁ 1896 D:o ²⁹ / ₁₂ 1896 D:o ²¹ / ₁₂ 1897	b	3 D:o, lön å . . . . . förhöjning för 10 års tjenst å	1,600: —		
			400: —	6,000	
			Transport	28,900	1,205,565

		Transport	28,900	1,205,565
S. F. besl. $\frac{24}{11}$ 1896 D:o $\frac{29}{12}$ 1896 D:o $\frac{21}{12}$ 1897	b	2 Exekutionsbetjenter, lön à . . . . . 1,600: — förhöjning för 5 års tjänst à . . . . . 200: —	3,600	
		1 Exekutionsbetjent, lön	1,600	34,100
5. Diverse.				
S. F. besl. $\frac{16}{11}$ 1886 D:o $\frac{3}{9}$ 1882	b	För renskrifning af protokoll i hemställda mål samt åt akto- rerne förslagsvis	1,700	
	c	Anslag för öfversättning från ry- ska språket att användas enligt Magistratens bestämmande, för- slagsvis	2,000	
	c	Expenser, förslagsvis	15,000	18,700
— Fmk 228,920: — —				
III. Kommunalförvaltningen.				
1. Stadsfullmäktiges kansli.				
1886 års stat S. F. besl. $\frac{15}{11}$ 1896 D:o $\frac{23}{11}$ 1902	b	1 Sekreterare	3,600	
	b	1 Notarie	3,300	
S. F. besl. $\frac{25}{11}$ 1891 1886 års stat	b	1 Andra notarie	2,400	
	b	1 Vaktmästare	600	
	c	Expenser, förslagsvis	5,000	14,900
2. Drätselkammaren.				
		1 Ordförande	4,000	
		5 Ledamöter à 20 mk för hvarje ledamot och sammanträde, för- slagsvis	5,200	
1886 års stat S. F. besl. $\frac{4}{2}$ 1890 D:o $\frac{16}{12}$ 1902	b	1 Sekreterare	8,000	
	b & c	1 Notarie	5,000	
		1 Biträde åt sekreteraren och no- tarien för finska språket	4,000	
S. F. besl. $\frac{7}{3}$ 1900 1886 års stat	b	1 Aktuarie	4,500	
S. F. besl. $\frac{4}{2}$ 1890 D:o $\frac{9}{12}$ 1902	b	1 Kanslist	1,800	
		1 Vaktmästare	600	
S. F. besl. $\frac{22}{12}$ 1898 D:o $\frac{9}{12}$ 1902	b	1 Vaktmästarebiträde	600	
	c	Expenser, förslagsvis	15,000	48,700
		Transport	—	1,321,965

		Transport	—	1,321,965	
3. Drättselkontoret.					
1886 års stat S. F. besl. ¹⁹ / ₁₂ 1899	}	b {	1 Stadskamrerare, lön	5,000:—	
			arvode	4,000:—	
K. Förordn. ⁸ / ₉ 1899 K. Sen. bref ⁹ / ₈ 1900	}	b {	förhöjning för 10 års tjänst	1,000:—	
			Ersättning för från- gången andel i ab- sentieböter	800:—	
				10,800	
1886 års stat S. F. besl. ¹⁹ / ₁₂ 1899	}	b {	1 Stadskassör, lön	4,000:—	
			arvode	2,500:—	
K. Förordn. ⁸ / ₉ 1899 K. Sen. bref ⁹ / ₈ 1900	}	b {	förhöjning för 10 års tjänst	800:—	
			Ersättning för från- gången andel i ab- sentieböter	800:—	
				8,100	
1886 års stat S. F. besl. ¹⁹ / ₁₂ 1899	}	b {	1 Äldre Stadsbokhål- lare, lön	4,000:—	
			arvode	1,000:—	
S. F. besl. ⁴ / ₁₁ 1902	}	b {	förhöjning för 10 års tjänst	800:—	
			1 Yngre Stadsbokhål- lare, lön	3,000:—	
				5,800	
1886 års stat S. F. besl. ¹⁹ / ₁₂ 1899	}	b {	arvode	1,200:—	
			förhöjning för 5 års tjänst	300:—	
				4,500	
1886 års stat S. F. besl. ¹⁹ / ₁₂ 1899	}	b {	1 Yngre stadsbokhållare	3,000	
			1 Kontorsskrifvare	1,800:—	
				2,160	
1886 års stat S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1894 D:o ¹⁹ / ₁₂ 1899 D:o ²⁰ / ₁₂ 1902	}	b {	förhöjning för 10 års tjänst	360:—	
			1 Vaktmästare, inkas- sator	1,200:—	
				1,800	
S. F. besl. ⁴ / ₁₁ 1902 S. F. besl. ¹³ / ₁₀ 1898	}	b {	Arvode för tillsyn öfver torghandeln	600:—	
			1 Vaktmästare	1,200	
				7,800	
S. F. besl. ⁴ / ₁₁ 1902 S. F. besl. ¹³ / ₁₀ 1898	}	b & c {	Extra biträden, förslagsvis	7,800	
			Arvode för debetsedlars kringbä- rande, förslagsvis	1,500	
				4,000	
S. F. besl. ⁴ / ₁₁ 1902 S. F. besl. ¹³ / ₁₀ 1898	}	c {	Expenser, förslagsvis	4,000	
			c* Tryckning af nya talonger till 1882 års obligationslån, för- slagsvis	400	
				51,060	
		Transport	—	1,373,025	

		Transport	—	1,373,025	—
4. Trafikkontoret.					
S. F. besl. ²¹ / ₅ 1895	b	1 Kamrerare	5,500	—	—
		1 Bokhållare . . . . . 3,000:—	—	—	—
		förhöjning för 10 års tjänst . . . . . 600:—	3,600	—	—
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1896	b	1 Kassör . . . . . 2,400:—	—	—	—
		förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 240:—	2,640	—	—
S. F. besl. ²¹ / ₅ 1895 D:o ²⁹ / ₁₂ 1896	b	1 Vågmästare . . . . . 2,000:—	—	—	—
		förhöjning för 10 års tjänst . . . . . 400:—	2,400	—	—
S. F. besl. ²¹ / ₅ 1895 D:o ²⁹ / ₁₂ 1896	b	1 Vaktmästare . . . . . 1,000:—	—	—	—
		personelt tillskott . . . . . 200:—	1,200	—	—
S. F. besl. ³¹ / ₃ 1875 D:o ²⁹ / ₁₂ 1899	b	1 D:o	1,000	—	—
		Extra biträden, förslagsvis	18,920	—	—
S. F. besl. ³¹ / ₃ 1875 D:o ²⁹ / ₁₂ 1899	b	Arvode för erhållande af dagliga uppgifter från tullkammaren	800	—	—
		Mätarearvoden, förslagsvis	800	—	—
S. F. besl. ³¹ / ₃ 1875 D:o ²⁹ / ₁₂ 1899	c	1 Maskinist för värmeledn. under 9 månader	1,350	—	—
		1 Maskinist för hissinträttningen. Expenser, förslagsvis	600 1,800	—	—
5. Hamnkontoret.					
1886 års stat S. F. besl. ²¹ / ₁₁ 1893	b	1 Hamnkaptén . . . . . 3,000:—	—	—	—
		4 resp. 2 % af upp- börden, förslagsvis . . . . . 8,320:—	11,320	—	—
S. F. besl. ¹ / ₁₀ 1895	b	1 Hamnmästare i Sörnäs	2,400	—	—
		1 Hamnkontorsbokhål- lare . . . . . 3,500:—	—	—	—
S. F. besl. ³⁰ / ₄ 1901	b	förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 350:—	—	—	—
		¹ / ₂ % af upp- börden, förslagsvis . . . . . 1,080:—	4,930	—	—
1886 års stat S. F. besl. ²⁷ / ₁₂ 1895 D:o ¹⁵ / ₁₁ 1898	b	1 kassör under 9 månader	1,125	—	—
		1 Äldre vaktmästare	1,400	—	—
1886 års stat S. F. besl. ²⁷ / ₁₂ 1895 D:o ¹⁵ / ₁₁ 1898	b	1 Yngre vaktmästare	1,200	—	—
		Transport	22,375	—	1,413,635

			Transport	22,375 —	1,413,635 —	
1886 års stat	} b & c	3 Hamnkonstaplar å	1,000: —	3,000 —		
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888			7 D:o å	900: —	6,300 —	
D:o ¹¹ / ₄ 1893			1 Hamnkonstapel i Sörnäs jemte fri bostad		900 —	
D:o ²⁷ / ₁₂ 1895						
D:o ²² / ₁₂ 1898						
1886 års stat	} b	2 Packare och vråkare å	600: —	1,200 —		
S. F. besl. ²³ / ₁₂ 1894						
D:o ²⁰ / ₁₂ 1899	} b	1 Parmmätarålderman		400 —		
D:o ¹¹ / ₄ 1893						
	} c	Ångslupslega för inspektionsresor m. m., förslagsvis		500 —		
					750 —	
						35,825 —
6. Byggnadskontoret.						
1886 års stat	} b	1 Stadsingeniör	8,000: —			
S. F. besl. ²⁶ / ₄ 1892			förhöjning för 5 års tjänst	800: —		
			resemedel	600: —	9,400 —	
	} b	1 Arbetschef	6,500: —			
S. F. besl. ⁷ / ₂ 1899			förhöjning för 5 års tjänst från ¹ / ₈ 1904	270: 83		
			resemedel	500: —	7,270 83	
	} b	1 Geodet	3,000: —			
S. F. besl. ¹⁶ / ₂ 1892			förhöjning för 10 års tjänst	600: —		
			resemedel	100: —	3,700 —	
1886 års stat	} b	1 Bokhållare	3,000: —			
			förhöjning för 10 års tjänst	600: —		
S. F. besl. ²⁷ / ₉ 1898	} b	personelt tillskott		400: —	4,000 —	
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888						
D:o ²⁰ / ₁₂ 1902	} b	1 Byggmästare	3,000: —			
			förhöjning för 10 års tjänst	600: —		
			personelt anslag	400: —	4,000 —	
S. F. besl. ¹⁶ / ₂ 1892	} b	1 Förrådsförvaltare	1,800: —			
			personelt tillskott	180: —	1,980 —	
1886 års stat	} b	1 Äldre skogsvakt jemte fri bostad och ved	900: —			
S. F. besl. ²³ / ₁₂ 1894	} b	personel förhöjning för 10 års tjänst	150: —			
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1899	} b	ytterligare tillskott	100: —			
					1,150 —	
			Transport	31,500 83	1,449,460	

			Transport	31,500 83	1,449,460 —	
1886 års stat S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1897	} b	1 Yngreskogsvaktjemte				
		fri bostad och ved	800: —			
		c	personel förhöjning			
			för 5 års tjänst	80: —	880 —	
		c	Extra ingenjör- och ritarebiträden, förslagsvis		8,000 —	
c	{	Skogsvaktarebiträden och skogskultur, förslagsvis		1,500 —		
		Material o. handtlangaredagsverken vid mätningar, förslagsvis		8,000 —		
		Expenser, förslagsvis		1,500 —		
					51,380 83	
7. Trädgårdsnämnden.						
1886 års stat S. F. besl. ⁶ / ₉ och ⁶ / ₁₂ 1898	} b	1 Sekreterare		600 —		
		1 Trädgårdsmästare	3,000: —			
		förhöjning för 10 års				
		tjänst	600: —			
		hyresmedel	1,000: —			
c	{	personelt lönetillskott				
		jemte bränsle och andra natura förmåner	1,400: —	6,000 —		
		Expenser, förslagsvis		300 —	6,900 —	
8. Särskilda nämnder.						
<i>a) Taxerings- och Pröfningsnämnderna.</i>						
c	{	Sekreterare arvoden		2,400 —		
		Expenser, förslagsvis		2,600 —	5,000 —	
<i>b) Förmyndarenämnden.</i>						
c	{	Sekreterarearvode		800 —		
		Vaktmästarearvode, expenser m. m. förslagsvis		600 —	1,400 —	
<i>c) Nämnden för arbetareangelägenheter.</i>						
S. F. besl. ²⁰ / ₆ 1903	} b	1 Sekreterare lön	3,000: —			
		hyresmedel	600: —	3,600 —		
		c	{	Ersättning för vaktmästarebiträde		100 —
Expenser, förslagsvis				100 —	3,800 —	
			Transport	—	1,517,940 83	

		Transport	—	—	1,517,940 83
		<i>d) Kommunal arbetsförmedlingsbyrå:</i>			
S. F. besl. 1/12 1903	b	1 Föreståndare	3,600	—	
		1 manligt biträde	1,200	—	
		1 kvinnligt biträde, 7 månader . .	700	—	
		Inventarier, värme, lyse m. m., förslagsvis	2,000	—	7,500
		<i>e) Uppfostringsnämnden.</i>			
S. F. besl. 16/5 och 19/12 1897 och 21/12 1900 D:o 18/5 och 19/12 1899	b	1 Sekreterare, arvode	2,000	—	
		Vaktmästarearvode	150	—	
		Expenser, förslagsvis	500	—	2,650
		— Fmk 269,725: 83 —			
		IV. Gatu- och kajbelysningen.			
		1. Gasbelysningen.			
		Auerlågor.			
		Helnatts, 580 st. under vår- och 614 under höstterminen, förbrukande gas	222,581	m ³	
		Halfnatts, 890 st. under vår- och 958 under höstterminen, förbrukande gas	169,893	m ³	
		Öppna lågor (å varuskjulen).			
	c	Helnatts, 6 st. under seglationstiden, förbrukande gas	2,290	m ³	
		Lucas Lampor (å salutorget).			
		Halfnatts, 2 st. förbrukande gas	1,743	m ³	
		Extra belysning vid särskilda tillfällen	1,493	m ³	
		Summa gas 398,000 m ³			
		å 30 penni per m ³ , utgörande . .	—	—	119,400
		Transport	—	—	1,647,490 83

		Transport	—	—	1,647,490	83	
		2. Petroleumbelysningen.					
Kontrakt ^{8/7} 1896 Tillägg till d:o af den ^{2/2} 1899 S. F. besl. ^{22/12} 1898	} b	258 st. helnattslyktor å 168 mk per lysår och lykta	43,344	—			
		111 st. halfnattslyktor å 73 mk per lysår och lykta	8,103	—			
		360 st. chaussée- och väglyktor å 82 mk per lysår och lykta	29,520	—			
		105 st. seglationslyktor, 160 dagar å 60 penni per dag och lykta	10,080	—			
		4 st. helnattslyktor å isvägen till Sveaborg 120 dagar å 60 penni per dag och lykta	288	—			
		7 st. d:o vid kolerabarackerna 100 dagar å 60 penni per dag och lykta	420	—			
		10 st. halfnattslyktor i Sörnäs (vintertid) 160 dagar å 30 penni per dag och lykta	480	—			
		2 st. helnattslyktor vid vägen till Sandudd (vintertid) 160 dagar å 60 penni per dag och lykta	192	—			
		7 st. halfnattslyktor vid d:o 160 dagar å 30 penni per dag och lykta	336	—			
		c	Ökad belysningskostnad för intensiv lyktor:				
			86 helnattslyktor å 36 mk	3,096	—		
			13 halfnattslyktor å 20 mk	260	—		
			12 st. halfnattslyktor å 17 m. 50 p.	210	—		
			12 st. seglationslyktor å Skatudden	200	—		
			60 st. lyktor att uppställas under sommaren och hösten 1904	3,600	—		
c*	Belysningskostnader för desamma, förslagsvis	3,000	—				
c	Kontrollörsarvode	600	—				
					103,729	—	
		Transport	—	—	1,751,219	83	

			Transport	—	—	1,751,219	83
			3. Extra belysning af kajer och varuskjul.				
			<i>a) Sandviks molon.</i>				
			<i>Elektrisk belysning.</i>				
S. F. besl. 1/10 1895	b	3 st. 800 ljus bågglampor, brinnande 75 dagar, 5 tim. dagligen	400:—				
		6 st. glödlampor, brinnande 150 dagar, 8 timmar dagligen . . .	300:—	700	—		
		<i>b) Magasinskajen.</i>					
		<i>Elektrisk belysning.</i>					
S. F. besl. 27/9 1895	b	4 st. 800 ljus bågglampor å sjösidan under 180 dagar, 7 timmar dagligen	1,589:—				
	c	1 st. d:o vid Tullvisitationspaviljongen, förslagsvis	300:—				
		<i>Gasbelysning.</i>					
	c	11 st. 5 lågors bågglampor å sjösidan, 180 dagar, 7 timmar dagligen	2,190:—				
		11 st. 1 lågas bågglampor å landssidan, 150 dagar, 3 timmar dagligen	156:—				
		<i>Varuskjulet.</i>					
		<i>Elektrisk belysning.</i>					
Kontrakt d. 12/9 1893	b	15 st. 500 ljus bågglampor under 180 dagar, brinnande i medeltal 4 timmar dagligen	2,415:—				
		14 st. glödlampor under 150 dagar, brinnande 4 timmar dagligen	350:—	7,000	—		
			Transport	7,700	—	1,751,219	83

		Transport	7,700	—	1,751,219	83
		<i>c) Skatuddskajen.</i>				
		<i>Gasbelysning.</i>				
	c	9 st. 5 lågors båg-lampor å sjösidan, brinnande 100 dagar 10 timmar dagligen . .	1,419: —			
		12 st. 1 lågas båg-lampor å landssidan, brinnande 100 dagar 3 timmar dagligen . .	171: —			
		c* Installation af denna gasbelysning	4,365: —			
		<i>Varuskjulen.</i>				
		<i>Elektrisk belysning.</i>				
	c	4 st. 500 ljus båg-lampor, under 180 dagar, i medeltal 4 timmar dagligen	580: —			
	c*	Installation af belysning i två skjul . .	1,000: —			
	c	Belysningskostnader i desamma	1,160: —	8,695	16,395	
		— Fmk 239,524: — —				
		V. Brandverket.				
		1. Aflöningar och andra förmåner.				
	1886 års stat	S. F. besl. 24/2 1891 D:o 20/12 1893 D:o 7/2 1899 D:o 13/6 1899	b	1 Brandmästare jemte fri bostad, ved och lyse	5,000: —	
				personelt tillskott	1,000: —	6,000
	S. F. besl. 29/12 1899 D:o 19/12 1901	S. F. besl. 29/12 1899 D:o 19/12 1901	b	1 Underbrandmästare jemte ved och lyse . .	3,000: —	
				hyresmedel	1,500: —	4,500
				Transport	10,500	—
					1,767,614	83

			Transport	10,500 —	1,767,614	83			
S. F. besl. 24/2 1891	b	1	Sekreterare i Brandkommis- sionen	600 —					
S. F. besl. 24/2 1891 D:o 21/12 1897 D:o 20/12 1902	b	1	Sprutmästare vid hufvudstatio- nen jemte fri bostad, ved och lyse	1,800 —					
D:o			1	D:o vid norra stationen jemte d:o d:o	1,500 —				
D:o			1	Maskinist, jemte d:o d:o	1,500 —				
D:o 13/6 1899	b	6	Sergeanter, jemte fri bostad, ved och lyse å 1,200: —	7,200 —					
	b	10	Korpraler, jemte ved och lyse å 800: —	8,000 —					
			10	Korpraler, kasernerade å 700: —	7,000 —				
S. F. besl. 25/2 1891 D:o 13/6 1899				13	äldre konstaplar, kasernerade å 420: —	5,460 —			
					30	yngre konstaplar, kasernerade å 300: —	9,000 —		
						Kosthållning för 63 man å 250: —		15,750 —	
	Beklädnad för 63 man å 150: —		9,450 —						
	c		Hyresmedel för en sergeant, å Berghålls station	350 —	78,110	—			
			2. Brandstallet, 20 hästar.						
	c	34,000	kilogr. hö å 6 penni	2,040 —					
			30,500	d:o hafre å 13 penni	3,965 —				
				Halm, förslagsvis	750 —				
				Skoning och medicin, förslagsvis	950 —				
				Underhåll af seldon m. m., för- slagsvis	500 —	8,205	—		
			3. Eldning och belysning.						
	c	260	kubikmeter björkved å 6 mk	1,560 —					
			960	d:o barrved å 5 mk	4,800 —				
				Belysning, förslagsvis	4,000 —	10,360	—		
			4. Redskap och inventarier.						
	c	Underhåll af redskapen, förslags- vis		3,000 —					
			Underhåll af brandtelegrafan, för- slagsvis		1,200 —				
			Transport	4,200 —	1,864,239	83			

		Transport	4,200 —	1,864,289 83
	c*	Komplettering af slangförrådet med 600 meter gummerad slang å 6 mk	3,600 —	
		Isolerad ledningstråd för brandtelegrafan, förslagsvis	400 —	8,200 —
		5. Diverse.		
	c	Arvoden för brandsyner, förslagsvis	800 —	
		Expenser, gratifikation m. m. förslagsvis	2,500 —	
S. F. besl. 28/5 1903	b*	Eskissritningar till brandstation i XI stadsdelen	1,000 —	
	c	För inköp af böcker och tidningar	100 —	4,400 —
		6. Tillfällig utgift.		
	c*	Anslag för frivilliga brandkåren — Fmk 114,275: — —	— —	5,000 —
		VI. Polisnrättningen.		
		1. Kontant bidrag.		
K. Förordn. d. 20/4 1903	b	Af hela årsanslaget för underhåll af polisnrättningen, Fmk 693,120: —, utgår ur stadens medel	— —	198,034 28
		2. Embetslokaler.		
		Lokal för poliskammaren, centralpolisen, detektiva afdelningen och första polisstationen	14,000 —	
		Stall	1,700 —	
	b	2:dra polisstationen	3,000 —	
		3:dje d:o	3,600 —	
		4:de d:o	1,500 —	
		Tölö d:o	1,080 —	
		Forsby d:o	600 —	25,480 —
D:o d:o Enl. kontrakter		Transport	— —	2,105,404 11

		Transport	—	—	2,105,404	11
		3. Eldning och belysning.				
K. Förordn. d. 20/4 1893	b	Ved, förslagsvis	6,300	—		
		Belysning, d:o	8,100	—	14,400	—
		4. Diverse.				
D:o d:o	b	Remontkostnader, förslagsvis . .	—	—	1,000	—
		— Fmk 238,914: 28 —				
		VII. Sundhets- och sjukvården.				
		1. Läkare- och sjukvårdspersonal.				
S. F. besl. 24/10 1893	b	Förste stadsläkaren, lön	6,000: —			
		arvode	4,000: —			
		förhöjning för 5 års				
		tjänst	1,000: —	11,000	—	
K. S:ns resol. 5/2 1894 1886 års stat	b	Andre stadsläkaren		3,000	—	
	b	2 Distriktsläkare inom				
		staden å	3,000: —	6,000	—	
S. F. besl. 19/4 1898	b	1 Distriktsläkare i Tölö distrikt .		3,600	—	
D:o 30/8 1890	b	1 D:o i Sörnäs distrikt	3,000: —			
		tillskottsarvode	1,000: —	4,000	—	
D:o 20/10 1903	b	1 Extra distriktsläkare i Sörnäs				
		distrikt		4,000	—	
D:o 29/12 1891	b	1 Distriktsläkare i Berg-				
		häll distrikt	3,000: —			
		tillskottsarvode	1,000: —	4,000	—	
D:o 9/4 1889	b	1 Kvinlig läkare		3,000	—	
D:o 19/12 1895	b	1 Läkare vid fattiggårdens sjuk-				
		anstalter och dävårdsinrättning				
		(se VIII Fattigvården).				
1886 års stat	b	1 Barnmorska		500	—	
S. F. besl. 19/12 1901	b	5 Kommunala sjukskö-				
D:o 27/12 1895		terskor å	1,080: —	5,400	—	
D:o 27/12 1897						
D:o 19/12 1901						
D:o 17/5 1898	b	Resekostnader för d:o		100	—	
D:o 19/4 1898	b	Arvodet åt vikarier under di-				
		striktsläkarenes semesterledig-		1,800	—	
		het				
D:o 17/6 1898	b	Läkaredejourering om söndagarne				
		under sommarmånaderna . . .		240	—	46,640
		Transport	—	—	2,167,444	11

			Transport	9,810	—	2,219,672	11	
S. F. besl. 19/12 1901	b	1	Sköterska, förslagsvis under 6 månader, lön å 30 mk i månaden	180	—			
		2	Nattsköterskor, lön å 30 mk i månaden	720	—			
		3	Städerskor, en för hvardera våningen och en för operationsafdelningen jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 15 mk i månaden	540	—			
D:o 29/5 1903	b		Arvode åt massör	1,000	—			
D:o 19/12 1901	c		Medicin, förslagsvis	5,000	—			
			Förbandsmaterial och instrument, förslagsvis	4,000	—	21,250	—	
			<i>d) Ekonomieafdelningen.</i>					
S. F. besl. 29/12 1893	b	1	Syssloman, jemte bostad, belysning och värme, lön . . . . . 1,500:— förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 500:—					
D:o 29/12 1896								
D:o 21/12 1897								
D:o 29/12 1893	b	1	Hushållerska, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	2,000	—			
D:o 29/12 1896								
D:o 19/12 1901								
D:o 29/12 1893	b	2	Köksor, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 300 mk	1,000	—			
D:o 29/12 1899								
D:o 19/12 1901								
D:o 29/12 1899	b	1	Köksa, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	600	—			
D:o d:o								
D:o 19/12 1901								
D:o 29/12 1899	b	4	Tjenarinnor, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 180 mk	240	—			
D:o 19/12 1901								
D:o 29/12 1899								
D:o 29/12 1899	b	1	Städerska jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	720	—			
D:o 29/12 1896								
D:o 29/12 1899								
D:o 29/12 1893	b	1	Bakerska, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	600	—			
D:o 29/12 1899								
D:o 29/12 1893								
D:o 29/12 1893	b	1	Föreståndarinna, för linneförrådet, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön 480:— personelt tillskott . . . . . 600:—					
D:o 21/12 1897								
D:o 29/12 1893								
D:o 29/12 1893	b	4	Tvätterskor, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 20 mk i månaden	1,080	—			
D:o 29/12 1893								
D:o 19/12 1901								
D:o 19/12 1901	b	3	D:o, jemte kost (icke bostad), lön å 30 mk i månaden	960	—			
			Transport	8,100	—	2,240,922	11	

			Transport	8,100 —	2,240,922 11
S. F. besl.	22/12 1898	}	c 1 Sömmerska, jemte kost (icke bostad), lön å 30 mk i månaden	360 —	
D:o	19/12 1901		b 2 Maskinister, jemte bostad, värme och belysning, lön å 1,200 mk	2,400 —	
D:o	29/12 1893	}	b 1 Eldare, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	900 —	
D:o	29/12 1893		b 1 Väktmästare, jemte bostad, värme och belysning, lön 730: —		
D:o	29/12 1899	}	c kostpenningar . . . . . 360: —	1,090 —	
D:o	29/12 1893		b 3 Drängar, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 420 mk	1,260 —	
D:o	19/12 1901	}	b 3 D:o, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 350 mk i året	1,050 —	
D:o	29/12 1893		b 2 Portvakter, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 420 mk	840 —	
D:o	27/12 1895	}	b 1 Klosettömmerska å 30 mk i månaden	360 —	
D:o	19/12 1901			Kost för 171 patienter å 90 penni per dag, förslagsvis	56,173 50
			Kost för 12 patienter å 1: 50 per dag, förslagsvis	6,570 —	
			Kost för 71 af personalen å 1 mk 10 penni per dag, förslagsvis	28,506 50	
		}	c Bränsle, förslagsvis	21,400 —	
			c Gas till laboratoriet och för uppvärmning af ångtält, förslagsvis	600 —	
			Underhåll af inventarier, förslagsvis	2,400 —	
			Underhåll af häst, förslagsvis	600 —	
			Belysning, d:o	6,000 —	
		}	d För oförutsedda utgifter, förslagsvis	4,000 —	
					142,610 —
S. F. besl.	20/11 1900		e) Desinfektionsinrättningen.		
D:o	29/12 1896	}	b 1 Förman (maskinist), jemte bostad, värme och belysning, lön	1,200 —	
D:o	29/12 1899		b 1 Biträde, jemte bostad och kost, lön	420 —	
D:o	19/12 1898	}	c Bränsle, förslagsvis	400 —	
D:o	2/12 1899		c Underhåll af häst, förslagsvis	600 —	
			Desinfektionsmaterial	500 —	
				3,120 —	
			Transport	—	2,386,652 11

		Transport	—	2,386,652	11
		4. Sjukstuga i Sörnäs.			
	c	För 12 å 15 sjukplatser, förslagsvis	—	10,943	—
		5. Polikliniker.			
S. F. besl. 11/4 1900	b	Anslag för barnpolikliniken i Berg-häll	2,500	—	
D:o 25/3 1902	b	D:o för polikliniken vid Vladimirs-gatan	2,500	—	
	c	Anslag för poliklinisk ögonafdelning . . . . . 1,800:—			
	c	Dagafgifter f. medellösa sjuka emot redovisning 200:—	2,000	—	
D:o 17/3 1903	b	Anslag för barnförlossnings anstalten i Hermanstad underhållsbidrag . . 1,600:— läkareuppsigt . . . 500:—	2,100	—	
	b	Anslag för en tuberkulospoliklinik vid Maria sjukhus	5,000	—	
D:o 15/12 1903	b	Anslag för 5 sjukplatser i dokto- rerna O. A. Boijes och W. Parvi- ainens barnförlossningsanstalt, underhåll per år 8,560:— deraf för 7 månader 4,993:31 för uppsättning . . 1,000:—	5,993	31	20,093 31
		6. Helsopolisen.			
S. F. besl. 24/10 1893	b	1 Tillsyningsman vid helsopolisen . . . . 3,000:— förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 500:—	3,500	—	
1886 års stat					
S. F. besl. 21/12 1889	b	2 Tillsyningsmän vid helsopolisen å 2,500 mk	5,000	—	
D:o 30/5 1891					
D:o 20/12 1892		1 D:o vid d:o	2,000	—	
D:o 29/12 1896					
D:o 29/12 1899					
D:o 19/12 1901					
D:o 29/12 1899	c	Extra tillsyningsmän, förslagsvis	3,000	—	
	b	1 Desinfektionsbiträde	1,500	—	
	c	För desinfektion i hemmen, för- slagsvis	2,000	—	
	c*	För dödande af råttor	3,500	—	20,500
		7. Besigttningsbyrån.			
S. F. besl. 30/4 1895	b	1 Besigttningsläkare	6,000	—	
		Transport	6,000	—	2,438,188 42

		Transport	6,000 —	2,438,188 42
	c	Städning	360 —	
	c	Underhåll af inventarier, förslagsvis	300 —	6,660 —
		8. Laboratorium för sanitära undersökningar.		
	b	1 Föreståndare	8,000 —	
	b	1 Assistent	3,000 —	
	b	1 Vaktmästare jemte rum, värme och lyse	1,000 —	
	b	Underhåll af apparater och boksamling	1,200 —	
	b	Uppköp af profver m. m.	400 —	
	b*	För uppsättning af laboratoriet	7,000 —	20,600 —
		9. Köttkontroll vid slagtinrättningen.		
	c	1 Veterinär	3,000 —	
	c	Biträde	1,000 —	
	c	Omkostnader, förslagsvis	300 —	4,300 —
		10. Obduktionshuset.		
	c	Ved, belysning, tvätt etc., förslagsvis	— —	150 —
		11. Vaccindepoten.		
	c	Anslag för tillsyn öfver vaccineringskyldighetens fullgörande . — Fmk 349,494: 31 —	— —	400 —
		VIII. Fattigvården.		
		1. Fattigvårdsstyrelsen.		
	b & c	1 Ordförande	1,200 —	
	b	1 Verkställande direktör	7,000 —	
	b	1 Sekreterare	2,400 —	
	b	1 Vaktmästare	1,000 —	
	c	Arvode för tillsyningsmän och ständiga ombud i landsorten, förslagsvis	7,700 —	
	c	Ersättning för inspektionsresor, förslagsvis	800 —	20,100 —
		Transport	— —	2,490,398 42

S. F. besl. ²⁶/₈ 1903S. F. besl. ⁵/₁₂ 1895D:o ²²/₁₂ 1898

		Transport	—	—	2,490,398	42	
		2. Fattiggården och dermed förenade inrättningar.					
1886 års stat	b	1 Inspektor jemte fri bostad och ved	4,500	—			
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891	}	b	1 Kontorsbiträde	720			
D:o ¹⁹ / ₁₂ 1901		b	1 Predikant	1,400			
1886 års stat		b	1 Läkare vid fattigvårdens sjuk-				
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889		b	anstalter och dårdvårdsinrättning	3,600	—	10,220	—
D:o ¹⁷ / ₁₁ 1894							
		<i>a) Fattiggården.</i>					
S. F. besl. ⁵ / ₁₂ 1895	b	1 Husmoder	1,000	—			
	c	2 Sjuksköterskor, jemte fri bostad, ved och lyse å 840: —	1,680	—			
D:o ²¹ / ₁₂ 1889	}	b	3 Sjuksköterskor, jemte fri bostad, ved och lyse å 600: —	1,800			
D:o ²² / ₁₂ 1898		c	2 Biträdande sköterskor, jemte fri bostad, ved och lyse å 30 mk i månaden för hvardera	720	—		
	c		Beklädnad, förslagsvis	4,500	—		
			Kost, förslagsvis	28,000	—		
			Läkemedel, förslagsvis	4,000	—		
			Inventarier, förslagsvis	1,000	—		
			Material, förslagsvis	800	—		
			Ved och belysning, förslagsvis	8,000	—		
			Hafre och hö för tvenne hästar, förslagsvis	800	—		
			Remontarbeten, förslagsvis	5,800	—		
		d	Diverse utgifter, förslagsvis	3,500	—	61,600	—
		<i>b) Arbetsinrättningen.</i>					
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889	b	1 Tillsyningsman, jemte fri bostad, ved och lyse	1,200: —				
D:o ²⁹ / ₁₂ 1896	b	personelt tillskott	300: —	1,500	—		
D:o ²¹ / ₁₂ 1889	b & c	2 Vaktmästare, jemte fri bostad, ved och lyse å	960: —	1,920	—		
	c		Ved och belysning, förslagsvis	1,300	—		
			Kost, förslagsvis	11,000	—		
			Beklädnadskostnader, förslagsvis	2,500	—		
			Material, förslagsvis	5,000	—		
			Inventarier och arbetsverktyg, förslagsvis	500	—		
		Transport	23,720	—	2,562,218	42	

		Transport	23,720 —	2,562,218 42
	c	Flitpenningar, förslagsvis	1,000 —	
		Remontarbeten, förslagsvis	200 —	
	d	Diverse utgifter, förslagsvis	500 —	25,420 —
		<i>c) Dårvårdsanstalten.</i>		
S. F. besl. 29/12 1891	b	1 Öfversköterska, jemte fri bostad, ved och lyse	1,200 —	
D:o 29/12 1893				
D:o 20/12 1896	b	9 Kvinliga vårdare, jemte d:o d:o å 600: —	5,400 —	
D:o 21/12 1897				
D:o 20/12 1902	b	4 Manliga vårdare, jemte d:o d:o å 720: —	2,880 —	
1886 års stat				
S. F. besl. 29/12 1891	b	Beklädnad, förslagsvis	4,500 —	
D:o 20/12 1902				
	c	Kost, förslagsvis	16,000 —	
	c	Läkemedel, förslagsvis	2,000 —	
	c	Inventarier, förslagsvis	1,200 —	
	c	Ved och belysning, förslagsvis	7,000 —	
	d	Remontarbeten, förslagsvis	1,500 —	
	d	Diverse utgifter, förslagsvis	1,000 —	42,680 —
		3. Understöd och kostnader för fattiga utom inrättningen.		
		För i staden och å landsbygden utackorderade, förslagsvis	70,000 —	
		I särskilda inrättningar intagna, förslagsvis	7,000 —	
		Sjukvård, d:o	9,000 —	
		Kostnader för sinnesrubbade personer, intagna å andra dårvårdsanstalter, förslagsvis	22,000 —	
		Läkemedel, förslagsvis	8,000 —	
	c	Direkta understöd:		
		a) ått personer ovilkorligen berättigade till fattigvård, förslagsvis . . . . . 30,000: —		
		b) ått nödställda, hvilka icke ega ovilkorlig rätt till fattigvård, förslagsvis . . . . . 20,000: —	50,000 —	166,000 —
		Transport	—	2,796,318 42

		Transport	--	2,796,318 42
		4. Diverse.		
	c	Begravningskostnader, förslagsvis	1,000 —	
	d	Expenser, förslagsvis	1,000 —	
		Oförutsedda utgifter, förslagsvis .	2,000 —	4,000 —
		— Fmk 330,020: — —		
		IX. Undervisningsväsendet.		
		1. Navigationsskolan.		
S. F. besl. 9/5 1900 Enl. kontrakt	b	Hyra	3,000 —	
	c	Ved, förslagsvis	600 —	3,600 —
		2. Handverksskolorna.		
K. Kung. 25/11 1885	b	Anslag för högre handverksskolorna	26,866 —	
S. F. besl. 17/10 1899	b	Anslag för lägre d:o	25,370 —	
		Förberedande yrkesskolan för gossar:		
		1 Lärare i matematiska ämnen på svenska afdelningen	4,200: —	
D:o 20/11 1900	b	förhöjning för 5 års tjänst fr. 1/9 1904.	200: —	
		1 Lärare i matematiska ämnen på finska afdelningen	4,200: —	
		förhöjning för 5 års tjänst fr. 1/10 1904	150: —	
D:o samt 19/12 1901	b	1 Lärare i frihandsteckning	3,000: —	
		1 Verkmästare i träbearbetning	3,300: —	
		förhöjning för 5 års tjänst fr. 1/9 1904.	100: —	
D:o 25/9 och 29/11 1900	b	1 D:o i metallbearbetning	2,700: —	
		förhöjning för 5 års tjänst fr. 1/9 1904.	100: —	
		1 Föreståndare	1,500: —	
		Transport	19,450: —	52,236 —
				2,803,918 42

		Transport 19,450: —	52,236	2,803,918 42	
	c	Arvode åt timlärare, 44 veckotimmar å 150 m. 6,600: —			
		Arvoden åt biträdande verkmästare . . . . 3,600: —			
		Vaktmästare . . . . . 900: —			
		Arbetsmaterial för verk- staden . . . . . 1,500: —			
		Verkstadsremont och komplettering . . . . 500: —			
		Bibliotek, tidskrifter och expenser . . . . . 500: —			
		Hyra f. verkstadslokalen 2,000: —			
		Värme och belysning . 1,200: —	36,250		
		<i>Yrkesskolan för flickor:</i>			
		b	3 Lärarinnor, lön å 2,200 mk, deraf fr. $\frac{1}{7}$ — $\frac{31}{12}$ 1904 . . . . . 3,300: —		
	Timlärare, 12 tr i v. å 4 mk och 12 tr å 3 mk, för 16 veckor . 1,344: —				
	1 Föreståndarinna, ar- vode fr. $\frac{1}{7}$ — $\frac{31}{12}$ 1904 400: —				
	Tjenarinnor . . . . . 200: —				
	Kosthållning . . . . . 1,000: —				
	Arbetsmaterial . . . . . 1,000: —				
	Hyra . . . . . 2,000: —				
	Ved och belysning . . . 500: —				
	Inventarier . . . . . 5,000: —				
	Diverse . . . . . 300: —		15,044	103,530	
	3. Handelsläroverk.				
	c	Anslag för ett svenskt-finskt han- delsläroverk med skyldighet att emottaga minst 10 frielever från Helsingfors . . . . . 4,000 —			
		Anslag för förberedande klass vid d:o med skyldighet att emot- taga minst 15 frielever från Helsingfors . . . . . 2,000 —			
		Anslag för ett finskt handels- läroverk med skyldighet att emottaga minst 5 frielever från Helsingfors . . . . . 4,000 —		10,000	
S. F. besl. $\frac{1}{12}$ 1903.		Transport	—	2,917,448 42	

			Transport	—	—	2,917,448	42
		4. Uppfostringsanstalt för andesvaga barn.					
S. F. besl. ¹¹ / ₁₀ 1898	b	Anslag att utgå med 300 mk för hvarje i Berttula anstalt för andesvaga barn intagen frielev från Helsingfors, dock till sammanlagdt belopp af högst . . .		—	—	4,500	
		5. Folkskolorna.					
		<i>a) Aflöningar.</i>					
		16 Lärare, lön à	2,400: —				
		förhöjning för 15 års					
		tjenst à	1,200: —	57,600	—		
		17 Lärare, lön à	2,400: —				
		förhöjning för 10 års					
		tjenst à	960: —	57,120	—		
1886 års stat S. F. besl. ¹² / ₁₂ 1899	b	11 Lärare, lön à	2,400: —				
		förhöjning för 5 års					
		tjenst à	480: —	31,680	—		
		19 Lärare, lön à	2,400: —	45,600	—		
		8 Lärare, arvode à	2,400: —	19,200	—		
D.o. ²¹ / ₁₂ 1889	b & c	2 Lärarebiträden, arvode à	1,400: —	2,800	—		
		1 Lärarebiträde, arvode personelt anslag	1,400: —	1,500	—		
		1 Lärare i grekisk-rysk troslära, arvode	100: —	800	—		
1886 års stat	b	10 Lärarinnor, lön à	2,000: —				
		förhöjning för 25 års					
		tjenst à	1,000: —	30,000	—		
		6 Lärarinnor, lön à	2,000: —				
		förhöjning för 20 års					
		tjenst à	800: —	16,800	—		
		18 Lärarinnor, lön à	2,000: —				
		förhöjning för 15 års					
		tjenst à	600: —	46,800	—		
1886 års stat S. F. besl. ¹² / ₁₂ 1899	b	8 Lärarinnor, lön à	2,000: —				
		förhöjning för 10 års					
		tjenst à	400: —	19,200	—		
		7 Lärarinnor, lön à	2,000: —				
		förhöjning för 5 års					
		tjenst à	200: —	15,400	—		
		Transport	344,500	—	—	2,921,948	42

		Transport	344,500	—	2,921,948	42
		2 Lärarinnor lön, med afdrag af rumhyra å förhöjning för 10 års tjänst å	1,700: — 400: —	4,200	—	
		9 Lärarinnor, lön å . förhöjning för 25 års tjänst å	1,700: — 850: —	22,950	—	
		3 Lärarinnor, lön å . förhöjning för 20 års tjänst å	1,700: — 680: —	7,140	—	
		10 Lärarinnor, lön å . förhöjning för 15 års tjänst å	1,700: — 510: —	22,100	—	
1886 års stat S. F. besl. 12/12 1899	} b	13 Lärarinnor, lön å . förhöjning för 10 års tjänst å	1,700: — 340: —	26,520	—	
		17 Lärarinnor, lön å . förhöjning för 5 års tjänst å	1,700: — 170: —	31,790	—	
		7 Lärarinnor, lön å .	2,000: —	14,000	—	
		25 Lärarinnor, lön å .	1,700: —	42,500	—	
		10 Lärarinnor, arvode å	2,000: —	20,000	—	
		5 Lärarinnor, arvode å	1,700: —	8,500	—	
		2 Lärarinnor i för- beredande skolor, ar- vode å	2,000: —	4,000	—	
		Timlärare i slöjd		4,350	—	
		Timlärare och lärarinnor i sång .		1,500	—	
		Timlärarinnor i gymnastik		5,600	—	
	c	Vikarier och sannolikt ökad lärare- personal under höstterminen, förslagsvis		8,000	—	
1886 års stat S. F. besl. 29/12 1888	} b	Inspektor		7,000	—	
D:o 23/12 1899		b	Biträde vid inspektorskansliet . . .		1,200	—
D:o 20/10 1903		b	Ekonom		5,000	—
1886 års stat		b	Sekreterare i direktionen		1,200	—
S. F. besl. 28/12 1886	} b	7 Vaktmästare å	1,000: —	7,000	—	
D:o 29/12 1890						
D:o 29/12 1892						
D:o 28/12 1896						
D:o 19/12 1899						
		Transport	589,050	—	2,921,948	42

			Transport	589,050	—	2,921,948	42
S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1886	b & c	}	1 Gårdsdräng jemte fritt rum, ved och lyse	900	—		
			2 Gårdsdrängar jemte d:o d:o å	840:—	1,680	—	
D:o ²⁸ / ₁₂ 1886	}	b	2 Gårdsdrängar å	780:—	1,560	—	
D:o ²⁹ / ₁₂ 1891							
D:o ²⁰ / ₁₂ 1902							
		}	Arvode för 11 föreståndare och föreståndarinnor å	400:—	4,400	—	
			D:o åt 4 d:o d:o å	350:—	1,400	—	
			Arvodena för undervisningen å folkskolornas fortsättningsklasser		3,000	—	601,990
			<i>Öfriga kostnader.</i>				
		}	Hyror för skollokaler, förslagsvis	27,000	—		
			Undervisningsmaterial, förslagsvis	12,000	—		
			Material för handarbeten och skolkök, förslagsvis	10,000	—		
			Ny skolmöbel och reparation af gammal, förslagsvis	9,000	—		
			Ved och vedhuggning, förslagsvis, Belysning, förslagsvis	28,000	—	23,000	—
			Till beklädnadshjelp åt fattiga elever, hemmahörande i staden, förslagsvis	10,000	—		
			Renhållning, förslagsvis	16,000	—		
			Underhåll och reparationskostnader för skolornas gårdar och lokaler, förslagsvis	24,000	—		
K. Förordn. ⁵ / ₈ 1886	b		Bidrag till pensionering af landets folkskollärarepersonal: för 65 lärare å 50 mk	3,250:—			
			för 145 lärarinnor å 37:50	5,437:50	8,687	50	
	c & d	Annonsor, blanketter, annat tryck och oförutsedda utgifter, förslagsvis	3,500	—			
		Anslag till resestipendier	1,500	—	172,687	50	
			Transport	—	—	3,696,625	92

		Transport	—	3,696,625 92	
6. Folkbibliotek och läsesalar.					
1886 års stat	} b	1 Bibliotekarie	3,600	—	
S. F. besl. ^{3/4} 1889		} b & c	1 Första amanuens (Sv. afd.) . . . . . 1,500:—	—	—
D:o ^{21/12} 1889			} b	personellt tillskott . . . . . 300:—	1,800
D:o ^{27/12} 1895		} b {		1 Förste amanuens å läsesalen	1,500
D:o ^{29/12} 1899			} b {	1 D:o d:o (Finska afd.)	1,200
D:o ^{21/12} 1895		} b {		1 Andra amanuens (Sv. afd.) . . . . . 1,200:—	—
D:o ^{21/12} 1897			} b {	personellt tillskott . . . . . 300:—	1,500
D:o ^{19/12} 1901		} b {		1 Andra amanuens (Sv. afd.)	1,200
D:o ^{21/12} 1889			} b {	1 D:o d:o (Finska afd.)	900
D:o ^{28/12} 1891		} b {		1 D:o d:o (Läsesalen)	900
D:o ^{28/12} 1896			} b {	2 Extra d:o å . . . . . 550:—	1,100
D:o ^{19/12} 1901		} b {		1 Vaktmästare jemte fri bostad och ved	900
D:o ^{29/12} 1900			} b {	1 Vaktmästarebiträde	600
D:o ^{19/12} 1901		} b {		1 Gårdskar, jemte fri bostad och ved	300
D:o ^{27/12} 1900			} c {	1 Städerska, jemte fri bostad och ved	600
D:o ^{27/12} 1900		} b {		1 Föreståndare för Tölö filial jemte fri bostad, ved och lyse	300
			} b {	1 Föreståndare för filialen vid Fabriksgatan N:o 36 jemte fri bostad, ved och lyse	200
		} b {		1 Föreståndare för filialen i Sörnäs, arvode	1,500
			} b {	1 Vaktmästare vid Sörnäs filial, jemte bostad, ved och lyse	720
		} b {		2 Städerskor vid filialerna, jemte bostad ved och lyse å 100 mk	200
	} b {		Hyra för filiallokalerna	5,380	—
		} b {	Böcker, tidskrifter och tidningar jemte inbindning, förslagsvis	12,700	—
	} c {		Ved och belysning, förslagsvis	7,000	—
		} c* {	Brandstodsafgifter, förslagsvis	230	—
	} c & d {		Nya bokhyllor till hufvudbiblioteket och Tölö filial, förslagsvis	800	—
		} c & d {	Diverse samt oförutsedda utgifter, förslagsvis	3,000	—
					48,130
		Transport	—	3,744,755 92	

		Transport	—	—	3,744,755 92
		7. Teatrar och musik.			
	c	Anslag till Svenska teatern . . .	5,000	—	
		D:o " Finska d:o . . .	5,000	—	
		D:o " Folkteatern	3,000	—	
		D:o " Aktiebolaget Helsingfors Filharmoniska sällskap	10,000	—	
		D:o till Helsingfors Hornorkester	8,000	—	31,000 —
		8. Asyler för vanartade barn.			
	b	Uppfostringsanstalten i Sibbo: Kostnader, förslagsvis	7,975	—	
		Uppfostringsanstalten i Nummis: Kostnader, förslagsvis	6,946	—	
S. F. besl. 29/12 1899 D:o 15/10 1901		Uppfostringsanstalten i Lojo: Kostnader, förslagsvis	7,331	—	
		Uppfostringsanstalten i Wånå: Kostnader, förslagsvis	8,850	—	
		För enskild utackordering, förslagsvis	3,000	—	
		Läkarearvode för besigtning, d:o	100	—	
	c	Anläggande och underhåll af en uppfostringsanstalt för svenska talande gossar	3,316	67	37,518 67
		— Fmk 1,012,956: 17 —			
		X. Staden åliggande allmänna onera.			
		1. Skjutshållning.			
	b	Entreprenad, 6 hästar, förslagsvis	—	—	1,950 —
		2. Kronoutlagor.			
	b	Boskapspenningar och utsädesafgift	—	—	54 96
		3. Inkvarteringen.			
	b	Inkvarteringskostnader, förslagsvis	—	—	206,233 28
		4. Inkvarteringsnämnden.			
	b	1 Ordförande	2,000	—	
		1 Sekreterare	1,600	—	
		1 Kvartermästare	2,000	—	
		1 Translator	1,000	—	
		1 Vaktmästare	800	—	
1886 års stat		Transport	7,400	—	4,021,512 83

			Transport	7,400	4,021,512	83
	<i>c & d</i>	Expenser och oförutsedda utgifter, förslagsvis		600	8,000	
		— Fmk 216,238: 24 —				
		XI. Vattenledningen.				
		1. Förvaltning och drift.				
1886 års stat S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888 D:o ¹⁸ / ₂ 1892 D:o ²⁹ / ₃ 1892	}	<i>c</i>	1 Vattenledningsingeniör, lön	8,000: —		
			förhöjning för 10 års tjänst	1,600: —		
D:o ⁵ / ₁₂ 1887		<i>b</i>	resemedel, personelt	400: —	10,000	
D:o ²¹ / ₁₂ 1900		<i>b</i>	1 Assistent, lön	4,800		
D:o ²⁹ / ₁₂ 1890	}	<i>b</i>	1 Bokhållare	3,000: —		
D:o ¹³ / ₁₂ 1892				förhöjning för 10 års tjänst	600: —	3,600
D:o ²¹ / ₁₂ 1897						
D:o ²⁹ / ₁₂ 1890		<i>b & c</i>	1 Verkmästare, jemte fri bostad och ved	1,800		
D:o ¹⁹ / ₁₂ 1899		<i>b</i>	1 Öfvermaskinist, jemte fri bostad och ved	2,700		
1886 års stat S. F. besl. ¹⁹ / ₁₂ 1899	}	<i>b</i>	1 Förste maskinist, jemte fri bostad och ved	1,800		
				1 Andre maskinist, jemte fri bostad och ved	1,500	
1886 års stat S. F. besl. ¹⁹ / ₁₂ 1899	}	<i>b</i>	1 Putsare, jemte fri bostad och ved	1,000		
D:o ¹⁹ / ₁₂ 1899						
D:o ²¹ / ₁₂ 1889	}	<i>b & c</i>	1 Reservoirvakt, jemte fri bostad och ved	500		
D:o ²⁹ / ₁₂ 1891				Driftkostnad för pumpverket, förslagsvis	6,000	
			D:o för filtrerna, förslagsvis	12,000		
		<i>c</i>	Afläsning och kontroll af vattenmätare, förslagsvis	8,000		
			Mätningar och undersökningar för utvidgningar, förslagsvis	1,500		
			Brandförsäkringspremier, förslagsvis	1,200		
Enligt kontrakt		<i>b</i>	Arrende för skyddsområde invid Vanda å	350		
			Transport	56,750	4,029,512	83

		Transport	56,750	4,029,512	83
K. S:ns resol. 7/6 1895 Kontrakt 8/6 1895	} b	Arrende för Broholmen i Gam- melstaden	600		
		Enl. kontrakt			
	} b & c	Hyra för vattenledningskontorets lokal, jemte städning och belys- ning, förslagsvis	2,000		
		Expenser, förslagsvis	2,500		
	} c	Utskylder till Helsinge kommun, förslagsvis	800		
		Kostnader för distribuering och indrifning af debetsedlar och räkningar, förslagsvis	700		
	} c	Kostnader för hästhoarnes skötsel, förslagsvis	2,700		
		Kostnader för privata anslutnin- gar och uppsättningar af vat- tenmätare, förslagsvis	95,000	161,050	
		2. Underhåll och remont.			
	} c*	Betonering af filtret N:o III, even- tuelt	5,700		
		Nyläggning af taket i den äldre vattenborgen, 1/3 af hela ytan	5,000		
	} c	Öfrig remont och underhåll af vattenledningens byggnader, hågnader, dammar, maskiner och rörnät, förslagsvis.	22,000		
		Reparation och justering af vat- tenmätare, förslagsvis	3,500	36,200	
		3. Utsträckning af rörnätet och inköp af vattenmätare.			
	} c*	Vattenledning under Bergmans- gatan från Skepparegatan till N:o 33	4,500		
		D:o under Skepparegatan från N:o 35 till N:o 39	12,900		
		D:o under Skepparegatan från N:o 39 till Båtsmansgatan (rör- ombyte)	6,700		
		Transport	24,100	4,226,762	83

		Transport	24,100 —	4,226,762	83	
		Vattenledning under Skarpskyttegatan från Högbergsgatan till Kaserngatan	8,000 —			
		D:o under Alberts-, Stora Roberts-, Stenhuggare- och Rödbergsgatorna, från Boulevardstills Styrmansgatan (delvis rör-ombyte)	22,600 —			
		D:o under Väfvaregatan, från Sjömans- till Båtsmansgatan . .	2,600 —			
		D:o till villorna N:ris 9, 10 & 11 i Djurgården	10,400 —			
		D:o under Ö. Chausseen från folkskolan å Vallgård till villorna N:ris 1 a och 3	15,700 —			
	c*	D:o under Petersgatan från Jungfrustigen till Kaptensgatan . .	13,400 —			
		D:o under Skepparegatan från Peters- till Hafsgatan	8,300 —			
		D:o under femte linien från Karls-gatan till N:o 10 vid Porthansgatan	10,300 —			
		D:o under Vestra Hamngatan och Maringatan från N:o 7 till N:o 16	11,300 —			
		D:o under Skeppsredaregatan från N:o 5 till Kaptensgatan . . .	3,400 —			
		D:o under Malm- och S. Jernväsgatorna från adr. N:o 30 till Lappviksgatan	9,300 —			
		D:o under Nikolaigatan och Brobergsterrassen från Gengatan till adr. N:o 16	5,900 —			
		Inköp af vattenmätare	8,000 —	153,300		
			Transport	—	4,380,062	83

		Transport	—	—	4,380,062	83
		4. Diverse.				
	c*	Afstängningskranar och brandposter å rörnätet	2,000	—		
		Fortsatta försök med vattenledningsvattnets renande	5,000	—	7,000	—
		— Fmk 357,550: — —				
		XII. Saluhallarna.				
		1. Saluhallen å Strandtorget.				
S. F. besl. ²⁰ / ₁₀ 1899	b	1 Uppsyningsman, lön 1,200: — beklädnadshjelp . . . . . 150: —	1,350	—		
	c	1 Dräng, lön	1,080	—		
	c	Belysning, förslagsvis	3,300	—		
		Diverse omkostnader	420	—	6,150	—
		2. Saluhallen å Sandvikstorget.				
	c	1 Uppsyningsman, lön 1,200: — beklädnadshjelp . . . . . 150: —	1,350	—		
		Renhållning, förslagsvis	600	—		
		Belysning, förslagsvis	3,100	—		
		Diverse omkostnader	350	—		
	c*	Installation af gasbelysning	2,500	—	7,900	—
		— Fmk 14,050: — —				
		XIII. Stadens jordlägenheter.				
	c	Gumtäckt, förvaltningskostnader m. m., förslagsvis	7,000	—		
		Mejlans, utskylder m. m., förslagsvis	400	—	7,400	—
		— Fmk 7,400: — —				
		Transport	—	—	4,408,512	83

		Transport	—	—	4,408,512	83
		XIV. Allmänna arbeten.				
		1. Byggnader och lägenheter.				
		<i>Remont och underhåll.</i>				
		c Snötransport m. m. från stadens gårdar	4,300	—		
		c* { Remont i Maria sjukhus	7,200	—		
		{ D:o af badhuset i Brunnsparcken	2,500	—		
S. F. besl. 26/6 1903	b*	{ Inredning af lokaler för Helsevårdsnämnden m. fl. embetsverk i Tullhusets vid V. Kajen öfra våning	35,500	—		
		{ Inredning af saluhallar i Tullhusets vid V. Kajen nedra våning	24,500	—		
		{ Inredning af lokal för Arbetsförmedlingsbyrån i gamla Packhuset vid Alexandersgatan	4,100	—		
		c* { Uppställning af en varuhiss i Tullhusets å Skatudden packhusafdelning	5,050	—		
		{ Remont af kvarnen i Gammelstaden	2,300	—		
		{ Ändring och remont af polisvaktkontoret i Gammelstaden	700	—		
D:o 15/12 1903	b*	{ Remont af och tillbyggnad till epidemipaviljongerna vid Maria sjukhus	31,600	—		
		c Diverse reparationer	30,000	—	147,750	—
		<i>Nybyggnader.</i>				
		c* { Varuskjul å Myntkajen	100,000	—		
		{ Tillbyggnad till Drätselkontorets lokal, tillskottsanslag	17,600	—		
		{ Uthus å tull- och packhusgården vid Vestra kajen	5,000	—		
		{ För ny tuberkulospaviljong å Fatiggården, förslagsvis	42,000	—	164,600	—
		2. Gator och allmänna platser.				
		<i>Remont och underhåll.</i>				
		c* { Stensättning med I:ma nubbsten i asfalt af stadens andel af V. Kajen från N. Magasinsgatan till och med adr. N:o 6	22,900	—		
		Transport	22,900	—	4,720,862	83

		Transport	22,900	4,720,862	83
	c*	Stensättning med I:ma nubbsten i asfalt af stadens andel af Ö. Henriksgatan från Alexanders- till Gasverksgatan	23,600		
		D:o med d:o af stadens andel af Nikolaigatan från Senatstorget till Fredsgatan	5,900		
		D:o med I:ma nubbsten af stadens andel af en 10 met. bred kör- bana å Senatstorget utmed kyr- koterassens södra gräns	8,700		
		Gångbana af I:ma nubbsten dia- gonal t öfver Kaserntorget från S.O. till N.V.	6,750		
		Ombyggnad och remont af sär- skilda barrierer längs staden tillhöriga gatuandelar	12,600		
		Remont af brolocket å Långa bron	3,400		
		c	Diverse reparationer	12,000	95,850
		<i>Nyanläggningar.</i>			
	c*	Stensättning med fältsten och II:a nubbsten af särskilda ytor å Myntkajen	17,800		
		Anläggning af ett järnvägsspår längs det vestra Varuskjulet å Myntkajen	1,400		
		Beläggning med fältsten eller cement-makadam af stadens andel af Lotsgatan utmed de osålda tomterna N:ris 12, 14 och 16	1,900		
		Makadamisering af stadens andel af Köpmansgatan utmed de osålda tomterna N:ris 8 och 10	1,200		
		Beläggning med fältsten eller cement-makadam af stadens andel af Fabriksgatan mellan Jungfrustigen och Skeppare- gatan	11,700		
		D:o med d:o eller d:o af stadens andel af Kaptensgatan utmed kv. 127	2,700		
		D:o med d:o eller d:o af stadens andel af Jungfrustigen utmed tomterna adr. N:ris 8 och 10 .	2,200		
		Transport	38,900	4,816,712	83

		Transport	38,900	4,816,712	83
		Beläggning med fältsten eller cement-makadam af Sandviks-torget norra del	8,800		
		Planering af Maringatan	53,100		
		D:o af Skatuddsgatans norra ända	6,000		
		D:o af Petersgatan mellan Jungfrustigen och Kaptensgatan. .	23,100		
		D:o af Skeppsredaregatan från tomt N:o 5 till Kaptensgatan	3,500		
		D:o af Skepparegatan mellan Peters- och Hafsgatorna	13,700		
		D:o af S. Järnvägsgatan mellan Malm- och Lappviksgatorna .	16,300		
	c*	D:o af Brobergsterrassen utmed södra och vestra delen af kv. N:o 140	38,800		
		Utvidgning af Broholmsgatan utmed tomterna N:ris 3 och 5 i kv. N:o 300.	14,100		
		Planering af Tavastgatan mellan Ö. Chausseen och 2:dra linien .	4,100		
		D:o af Portansgatan mellan 2:dra och 5:te linien	24,300		
		D:o af återstående hälften af Lönnrotsgatan från 2:dra linien till adr. N:o 8.	10,000		
		D:o af återstående hälften af 2:dra linien utmed kv. N:o 301 b	6,400		
		D:o af Sörnäs strandväg	11,000		
S. F. besl. 1/12 1903	b	Beläggning med fältsten eller cementmakadam af Jungfrustigen utmed tomten adr. N:o 5	550		
D:o 1/12 1903	b	Planering af vägar mellan upp-lagsplatserna å Skatuddens syd-östra del	13,900	286,550	
3. Kanaler och afloppsdiken.					
<i>Remont och underhåll.</i>					
	c	Diverse underhåll	15,000		
	c*	Kompletteringsarbeten	3,000	18,000	
		Transport	—	5,121,262	83

		Transport	—	—	5,121,262 83	
		<i>Nyanläggningar.</i>				
	c*	Kanal under Maringatan	9,100	—		
		D:o under Petersgatan från adr. N:o 12 till Jungfrusti- gen och från N:o 14 till Kap- tensgatan	9,900	—		
		D:o under Skeppsredaregatan från adr. N:o 7 till Kaptensgatan .	3,000	—		
		D:o under Skepparegatan fr. Peters- till Hafsgatan och Hafshamnen	9,400	—		
		D:o under S. Järnvägsgatan från Malmgatan till kanalen under Lappviksgatan	5,600	—		
		D:o under Brobergsterrassen från adr. N:o 16 till kanalen under Nikolaigatan	6,300	—		
		D:o under Porthansgatan mellan adr. N:o 8 och 5:te linien . . .	2,500	—		
		b* D:o under Hafsgatan från adr. N:o 13 till Skepparegatan och från adr. N:o 7 till Kaptensgatan .	8,800	—		
		c*	Förlängning af kanalen under Kronbergsgatan	2,500	—	
			D:o af d:o under Neckensgränd .	2,800	—	
		D:o af d:o under Sörnäs strand- väg.	13,600	—	73,500	
		4. Vägar.				
		<i>Remont och underhåll.</i>				
	c	Diverse reparationer	—	—	10,000	
		5. Chausseer.				
		<i>Remont och underhåll.</i>				
	c	Diverse reparationer	—	—	15,000	
		Transport	—	—	5,219,762 83	

S. F. besl. 26/s 1903

		Transport	—	5,219,762	83
		6. Hamnar.			
		<i>Remont och underhåll.</i>			
c	{	Diverse reparationer	15,000		
		Nedfartsbroar till isarna jämte stängsel vid kajerna	3,000		
c*	{	Upprensning af Tölö viken	25,000		
		Förlängning af båtbyggarna i norra hamnen	1,000	44,000	
		<i>Nyanläggningar.</i>			
c	{	1 st. flottboj i Södra hamnen	750		
		Utvidgning af Sandviks norra kajen	137,000		
c*		Förtöjningsringar i Sandviks och Sörnäs hamnar	1,400	139,150	
		7. Planteringar.			
		<i>a) Remont och underhåll.</i>			
c	{	Underhåll af planteringar och trädskolor	54,000		
		D:o af hägnader	2,000		
c*	{	Jordberedning för stadsplanterin-garna	2,500	58,500	
		<i>b) Nyanläggningar.</i>			
c	{	Planeringsarbeten i Brunnsparken	10,000		
		D:o å idrottsplanen i Djurgården	10,000		
c*		Anordnande af en plantering vid Konstantinsgatans afslutning	300		
		Anordnande af kalkbanor	1,100	21,400	
		8. Renhållningsväsendet.			
		<i>Remont och underhåll.</i>			
c	{	Underhåll af afstjälpningsplatser och bryggor	2,800		
		Vakters aflöning	5,200		
		Renhållning af latriner och pis-soirer	12,000		
		Remont af d:o d:o	2,000		
		Transport	22,000	5,482,812	83

		Transport	22,000	—	5,482,812	83
		Renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar m. m.	49,000	—		
		Bevattning af stadens centrala gator	10,000	—		
	c	Renhållning af chausseerna	20,000	—		
		D:o af d:o i Brunnsparken	1,000	—		
		D:o af vägar	7,000	—		
		D:o af båthamnar	700	—		
		Rengöring af isarna	1,500	—	111,200	—
		9. Arbetsredskap.				
	c*	Inköp af tvänne bevattningsvagnar	2,000	—		
	c	Diverse inköp och remont	7,000	—	9,000	—
		10. Diverse.				
	c	Underhåll af klappbryggor, vedmått, lyktstolpar m. m. . . . . — Fmk 1,200,500: — —	—	—	6,000	—
		XV. Pensioner.				
Mag. besl.	18/2 1863	b	Magistratssekreteraredottern M. K. Wirzenius	266	67	
D:o	30/10 1867	b	Stadsfiskalsenkan I. C. Winter	300	—	
S. F. besl.	9/2 1875	b	Rådmannen H. L. Crohns tre barn	600	—	
D:o	20/2 1888	b	Förre fångknekten Jakob Stark	240	—	
D:o	3/12 1889	b	D:o d:o Abraham Frisk	180	—	
D:o	3/9 1890	b	D:o sprutmästaren M. Henelius	800	—	
D:o	2/12 1890	b	D:o stadsträdgårdsmästaren L. A. Jernström	500	—	
D:o	9/5 1893	b	D:o ordningsmannen vid brandverket I. Rönneberg	400	—	
D:o	16/5 1893	b	D:o extra stadsfogden Moses Lindberg	400	—	
D:o	16/3 1893	b	Auktionskassörsenkan Fredrika Wilhelmina Lindman	240	—	
D:o	3/10 1893	b	Brandkonstapelsenkan Gustava Hokkanen	120	—	
D:o	3/10 1893	b	Drättselkammarsekreteraren O. Ehrströms enka och 2 minderåriga barn	959	37	
		Transport	5,006	04	5,609,012	83

		Transport	5,006 04	5,609,012 83
S. F. besl.	7/11 1893	b Stadsfiskalsenkan Albertina Meller	200 —	
D:o	27/11 1892	b Byggmästaren M. L. Lindblad .	300 —	
D:o	16/5 1899	b Vaktmästaredottern Erika Alexandra Rosenström	120 —	
D:o	19/11 1895	b Skogsvaktareenkan Maria Eriksson	120 —	
D:o	3/12 1895	b Stadsbetjentsenkan E. J. Tång .	120 —	
D:o	29/10 1896	b Realskolevaktmästaren F. M. Lindqvist	300 —	
D:o	27/9 1898	b Folkbiblioteksvaktmästaren K. E. Borg	120 —	
D:o	16/5 1899	b Tillsyningskvinnan vid fattigvården Emilia Grönstrand	240 —	
D:o	5/9 1899	b Hamnkonstapelsenkan Eva Gustava Lönnqvist	120 —	
D:o	17/9 1901	b Folkskoleinspektorn Viktor Öhberg	6,000 —	
D:o	17/12 1901	b Uppfostringsbidrag åt afl. härads-höfdingen B. Stenius 3 omyn-diga barn	461 —	
D:o	22/4 1902	b Hamnvaktmästareenkan Eva Hagman	144 —	
D:o	26/5 1903	b Stadsbetjentsenkan Adolfina Vilhelmina Fagerholm	120 —	
D:o	29/1 1903	b Sprutmästareenkan Sofia Nyström och hennes minderåriga barn .	600 —	13,971 04
— Fmk 13,971: 04 —				
XVI. Diverse utgifter.				
S. F. besl.	9/10 1875	b För revision af stadens räken-skaper	4,100 —	
D:o	14/1 1902	b För inventering af stadens lös-egendom	800 —	
		b Bränsle, förslagsvis	11,000 —	
		b Belysning, inclusive illuminatio-ner, förslagsvis	8,000 —	
		c För stormvarningstelegram, för-slagsvis	250 —	
		b Brandstodsafgifter, förslagsvis .	12,000 —	
D:o	21/12 1897	b Anslag åt mantalsskrifvaren . .	3,000 —	
D:o	29/12 1890	} b	Anslag för byggnadsinspektör .	2,400 —
D:o	29/12 1893			
Transport			41,550 —	5,622,983 87

		Transport	41,550 —	5,622,983 87
S. F. besl. $\frac{10}{6}$ 1890 D:o $\frac{22}{12}$ 1899	b	Arvode åt en elektrotekniker . . .	3,000 —	
Fiskeristadgan för H:fors $\frac{1}{2}$ 1890 S. F. besl. $\frac{21}{12}$ 1897	b	Arvode åt 2:ne fiskeritillsynings- män, förslagsvis	600 —	
	b	För öfvervakande af virkesflott- ningen i stadens hamnområde . . .	150 —	
	c	Arvode åt en gårdsekonom	1,800 —	
D:o $\frac{22}{10}$ 1895	b	För uppsigt öfver varu- skjulen . . . . . 1,200: —		
	b	Diverse kostnader för d:o . . . . . 300: —	1,500 —	
D:o $\frac{22}{12}$ 1898	b	Utskrifning af vallängden jemte register dertill	1,400 —	
	c	Anslag till juridiskt biträde åt obemedlade	2,500 —	
	c	Anslag till Fängelseföreningens skyddsherberge	600 —	
D:o $\frac{26}{5}$ 1903	b	D:o till d:o för kvinnliga frigifna fångar	600 —	
1886 års stat S. F. besl. $\frac{28}{12}$ 1876	b & c	2 politiekarlar jemte fri bostad, arvode å 600: —	1,200 —	
	c*	Inköp af 2 st. gatunor- malur . . . . . 1,150: —		
	c	Underhåll af normalur 1,450: —	2,600 —	
	c	Inventarier till särskilda stadens hus, remont och komplettering, förslagsvis	7,500 —	
D:o $\frac{20}{10}$ 1897	b	Telefonavgifter, förslagsvis	4,500 —	
	b	Anslag för isobservationer, för- slagsvis	600 —	
	c	För kontroll öfver efterlefnad af förordningen angående hund- skatten	500 —	
D:o $\frac{19}{12}$ 1899	b	Signalering af middagstimmen . . .	300 —	
	c	Afkortning och restitution å ut- taxerade medel och andra in- komster, förslagsvis	30,000 —	
	d	För oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande	90,000 —	190,900 —
		— Fmk 190,900: —		
		Summa Fmk	— —	5,813,883 87

		Inkomster.			
	<i>a</i>	Disponibel behållning från föregående år	—	560,000	—
		I. Räntor.			
Chaussée oblig. reglem. ^{26/1} 1865 § 4. }	<i>c</i>	Å vattenledningslåneobligationer, förslagsvis	16,000		
	<i>c</i>	Å chaussée-obligationer, förslagsvis	2,000		
Enl. donat. urkunderna }	<i>b</i>	Å tomtlösen, förslagsvis	90,000		
	<i>b</i>	Å donationsfonder, hvilkas räntor tillfalla staden, förslagsvis	15,000		
	<i>c</i>	Diverse räntor och dividender, förslagsvis	210,000		
	<i>c</i>		Å Belysningsverkets förskotter	8,500	341,500
		II. Tomtlösen.			
S. F. besl. ^{9/3} 1893	<i>b</i>	Försäljning af tomter och amortering å köpeskillingen för försålda tomter, förslagsvis	—	250,000	—
		III. Stadens fasta egendom.			
K. Sns res. ^{12/1} 1879	<i>b</i>	I. Räntor från donerade hemman.			
		Förslagsvis	—	1,800	—
		2. Stadens afhyta område.			
Kongl. försäkr. ^{23/2} 1789 § 1 o. 4. } K. Förordn. ^{9/12} 1873 § 6 }	<i>b</i>	Arrenden för byggnader och lägenheter	160,000		
	<i>b</i>	Arrenden från Brunnsparksområdet, förslagsvis	15,000		
Enl. inlösningvilkoren		Transport	175,000	1,153,300	—

Bokstaven anger inkomstens beskaffenhet enligt 58 § 1 kommunallagen.

		Transport	175,000	1,153,300
Enl. kontrakt K. Sns utsl. ^{11/11} 1884 S. F. besl. ^{29/10} 1888	b	Arrenden från Societetshuset . . .	44,800	
		Hyra för försäljningsplatser å tor- gen, förslagsvis	30,000	
Enl. kontrakt	b	Polisens embetslokaler o. stallingår- darna n:ris 22 och 24 vid Alexan- dersgatan samt i Gammelstaden	16,100	
		Hyra för lokaler i gården N:o 3 vid Sofiegatan, förslagsvis . . .	2,000	
		Hyra för lokaler i gården N:o 6 vid Bergmansgatan	6,400	
		Diverse hyror, förslagsvis	7,000	
D:o d:o	b	Hyra för bodar och diskar, för- slagsvis	4,500	
		Hyra för stånd i Saluhallarna, förslagsvis	74,000	
	c	Simhusafgifter, förslagsvis	1,000	
		Fiskevattensafgifter, förslagsvis .	1,500	
		Hötägt och mulbetesafgifter, för- slagsvis	150	
		Tillfälliga arrenden och planhyror, förslagsvis	18,000	380,450
		3. Stadens jordlägenheter.		
Enl. kontrakt	b	Grejus, arrende, förslagsvis	2,400	
		Gumtäckt, d:o d:o	27,000	
		Mejlans, d:o d:o	6,000	
		Reimars d:o d:o	150	35,550
		— Fmk 417,800: — —		
		IV. Tomtören.		
	b	Förslagsvis	—	2,700
		V. Inkomstgivande rättig- heter.		
K. Förordn. ^{31/12} 1877 K. kung. af s. d.	c	Tolag för till Helsingfors desti- nerade varor, förslagsvis	200,000	
		Transport	200,000	1,572,000

		Transport	200,000	1,572,000
K. kung. af $\frac{1}{10}$ 1881 K. S:ns skrivf. $\frac{17}{4}$ 1883	c	Tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad, förslagsvis	8,000	
Trafiktaxan $\frac{10}{4}$ 1888 D:o d:o S. F. besl. $\frac{1}{6}$ 1876	c	Trafikavgifter, förslagsvis	450,000	
	c	Mätningavgifter, förslagsvis	1,500	
	c	Magasinshyra, förslagsvis	3,000	
	c	Hannavgifter, förslagsvis	200,000	
	c	Broavgifter, förslagsvis	8,000	
Trafiktaxan $\frac{10}{4}$ 1888	c	Lyftkransavgifter, förslagsvis	800	
	c	Ballastavgifter, förslagsvis	100	
	c	Vägningsavgifter, förslagsvis	2,600	
K. Förordn. $\frac{30}{3}$ 1879	c	Avgifter af utlänningar för för- säljning af matvaror vid mast, förslagsvis	3,000	
Särsk. K. S:ns resol. K. Förordn. $\frac{24}{7}$ 1883	c	Biljardavgifter, förslagsvis	400	
	c	Bouppteckningsprocenter, stadens andel, förslagsvis	30,000	
K. Stadg. $\frac{21}{10}$ 1698	c	Bouppteckningsprocenter, stadens fattiges andel, förslagsvis	8,000	
	c	Kollektmedel, förslagsvis	200	
	c	Diverse böter, förslagsvis	200	
Enl. kontrakt	b	Arrende för Gammelstads kvarnen	3,500	
	c	Börsprovision, $\frac{2}{3}$ förslagsvis	600	919,900
VI. Diverse inkomster.				
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879 Regl. för. komm. sjuk- vård i H.fors $\frac{12}{11}$ 1879	c	Personel fatigavgift, förslagsvis	36,000	
	c	För sjukvård i Maria sjukhus, förslagsvis	16,000	
	c	Inkomst från desinfektionsinrätt- ningen, förslagsvis	300	
	c	För desinfektion i hemmen, för- slagsvis	1,000	
	c	Fattighjorns arbeten, förslagsvis	500	
	c	Inkomst från arbetsinrättningen, förslagsvis	10,000	
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879	c	Jordafkastning från fattiggården, förslagsvis	1,000	
	c	Ersättning för underhåll af fat- tiga, förslagsvis	10,000	
Regl. för folkskolorna i H.fors $\frac{4}{10}$ 1892 Regl. för folkskolorna i H.fors $\frac{25}{6}$ 1878	c	Elevers i folkskolan avgifter och handarbeten	400	
		Transport	75,200	2,491,900

		Transport	75,200	—	2,491,900	—	
Stadg. för Folkbibl. $\frac{2}{5}$ 1886	}	c	Ersättning för i asyler underhållna barn, förslagsvis	1,000	—		
		b	Boklån, förslagsvis	7,500	—		
K. Förordn. $\frac{11}{12}$ 1894	}	b	Hundskatt, förslagsvis	16,000	—		
		c	Afgifter från klosetterna, förslagsvis	6,500	—		
Enl. kontrakt	}	b	Bidrag till underhåll af Riddarhusskvären	300	—		
			Bidrag till underhåll af planteringarne kring Ständerhuset	600	—		
			Bidrag till underhåll af planteringen kring Ateneum	200	—		
			Bidrag till underhåll af planteringen vid Gamla kyrkan	1,000	—		
Drkam. besl. $\frac{21}{2}$ 1901 D:o $\frac{29}{8}$ 1903	}	b	Bidrag till gatuhållningen af evangel. luth. kyrkoförsamlingen	2,100	—		
			Bidrag till gatubelysningen af Finlands Bank . . . . . 275: — af Ständerhuset . . . . . 525: —	800	—		
Bankfullm. br. $\frac{6}{7}$ 1892	}	b	Vederlag för staden frångångna bötesandelar (incl. stadskamreren och stadskassören tillbörande dylika)	7,246	—		
K. Förordn. $\frac{8}{9}$ 1899 K. Sen. br. $\frac{9}{8}$ 1900	}	b	Inkvarteringen ersättes enligt K. Förordningen af den 18 Januari 1882 af Kronan, enl. tariff, med förslagsvis	193,315	28	311,761	28
K. Förordn. $\frac{18}{1}$ 1882							
VII. Statsbidrag.							
K. S:ns resol. $\frac{16}{7}$ 1902	}	b	Till Folkskolorna	184,000	—		
K. S:ns resol. $\frac{23}{2}$ 1892		b	Till Gatubelysningen, förslagsvis	15,170	—		
K. S:ns bref $\frac{12}{5}$ 1898 Kongl. br. $\frac{27}{8}$ 1779		b	Till Brandverket	21,000	—		
		b	Tull- och källarfrihets ersättning	368	—		
K. Förordn. $\frac{9}{6}$ 1892 K. kung. $\frac{14}{12}$ 1894		}	b	Till förberedande yrkesskolan för gossar	16,825	—	
				Stadens andel af bränvinsskatten, förslagsvis	13,000	—	250,363
			Transport	—	—	3,054,024	28

		Transport	—	—	3,054,024 28	
		VIII. Vattenledningen.				
Taxa för H:fors stads vattenledning den $\frac{11}{3}$ 1890	}	c	För vattenförsäljning, förslagsvis	415,000	—	
			Hyror för vattenmätare, förslagsvis	24,000	—	
			Vattenavgifter från hästhoarne, förslagsvis	2,100	—	
			Förhöjning för sentida inbetalning af vattenkonsumtionsavgifter, förslagsvis	500	—	
			Ersättning för värkställda anslutningar m. m., förslagsvis	115,000	—	
b & c		Arrenden för vattenledningens jordområde, förslagsvis	350	—	556,950	
		IX. Belysningsverket.				
		d	Disponibel vinst af gasverket	—	—	86,290
			X. Lån.			
	}	c	Vattenledningens utvidgning	153,300	—	
			Uppförande af ett varuskjul på Skatudden	100,000	—	253,300
			XI. Uttaxering.			
		d	Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldige medlemmar uttaxeras, utgör.	—	—	1,863,319 59
			Summa Fmk	—	—	5,813,883 87

Sammandrag

af Utgifts- och Inkomststaten för Helsingfors stad år 1904.

Hufvud- titel	Utgifter.	Ordinarie ut- gifter	Tillfälliga ut- gifter	Summa
I	Räntor och amortering å skuld	1,029,445	—	1,029,445
II	Magistraten och Rådstufvurätten	225,920	3,000	228,920
III	Kommunalförvaltningen	269,325	400	269,725
IV	Gatubelysningen	227,559	11,965	239,524
V	Brandverket	104,275	10,000	114,275
VI	Polisinrättningen	238,914	—	238,914
VII	Sundhets- och sjukvården	337,206	12,288	349,494
VIII	Fattigvården	330,020	—	330,020
IX	Undervisningsväsendet	1,012,156	800	1,012,956
X	Allmänna onera	216,238	—	216,238
XI	Vattenledningen	186,550	171,000	357,550
XII	Saluhallarna	11,550	2,500	14,050
XIII	Stadens jordlägenheter	7,400	—	7,400
XIV	Allmänna arbeten	284,500	916,000	1,200,500
XV	Pensioner	13,971	—	13,971
XVI	Diverse utgifter	189,750	1,150	190,900
	Summa Fmk	4,684,780	1,129,103	5,813,883
	Inkomster.	Ordinarie in- trader	Behållning, tomt- lösen och tillfäl- liga intrader	Summa
	Behållning	—	560,000	560,000
I	Räntor	341,500	—	341,500
II	Tomtlösen	—	250,000	250,000
III	Inkomst från stadens fasta egendom	417,800	—	417,800
IV	Tomtören	2,700	—	2,700
V	Inkomstgifvande rättigheter	919,900	—	919,900
VI	Diverse inkomster	311,761	—	311,761
VII	Statsbidrag	250,363	—	250,363
VIII	Vattenledningen	441,950	115,000	556,950
IX	Belysningsverket	86,290	—	86,290
X	Lån	—	253,300	253,300
XI	Uttaxering	1,863,319	—	1,863,319
	Summa Fmk	4,635,583	1,178,300	5,813,883

Bilaga.

Helsingfors stads Belysningsverks Utgifts- och Inkomststat för år 1904.

Utgifter.			
Förvaltning.			
	Löner och arvoden m. m.:		
	Styrelsens arvode	8,000	—
b	1 Verkställande direktör, lön	9,000	—
	tantieme	3,000	—
	hyresbidrag	1,500	—
		13,500	—
b & c	1 Kamrerare och kassör, lön	6,300	—
	1 Kontorsbiträde	1,500	—
b	1 Gasmästare, utom fri bostad, lyse och värme, lön	4,450	—
c	1 Undergasmästare, utom fri bostad, lyse och värme, lön	1,800	—
b	1 Rörmästare, lön	3,000	—
b & c	1 Materialbokhållare, lön	2,100	—
	Extra skrif- och ritbiträden, förslagsvis	2,500	—
	Kontorsexpenser, förslagsvis	3,500	—
		46,650	—
Gastillverkningskostnader.			
	Kol:		
c	Vanliga gaskol, förslagsvis	128,000	—
	Cannelkol, förslagsvis	28,000	—
	Transport och lämpning af kol, förslagsvis	4,000	—
		160,000	—
	Transport	160,000	—
		46,650	—

		Transport	160,000	—	46,650	—
	c {	Icke specificerade materialier, förslagsvis	1,000	—		
		Arbetskostnad i retorthuset, förslagsvis	15,000	—		
		Ångpanne- och exhausterkostnad, förslagsvis	14,000	—		
		Gasreningen, förslagsvis	2,800	—		
		Diverse omkostnader:				
		Bränsle, för kontors- och bostadslokaler, förslagsvis	800	—		
		Elektrisk belysning i apparatrummen, förslagsvis	600	—		
		Vattenafgift	1,600	—		
		Brand- och olycksfallsförsäkringspremier, förslagsvis	6,700	—		
		Renhållning, vakthållning och oförutsedda utgifter, förslagsvis	7,000	—	16,700	209,500
		Kostnader för biprodukterna.				
	c {	Arbetskostnad för koks m. m., förslagsvis	5,600	—		
		D:o för stenkolstjära, förslagsvis	2,100	—		7,700
		Kostnader för gatubelysningen.				
	c {	Lykttändare och lampskötare, förslagsvis	26,300	—		
		Glödkroppar och cylindrar, förslagsvis	1,600	—		
		Diverse	2,800	—		30,700
		Kostnader för privata gasförbrukningen.				
	c {	Mätareaf läsning och inkassering, förslagsvis	3,300	—		
		Diverse — dejourering, afhjälpande af mindre fel i belysningen, sprit m. m., förslagsvis	6,000	—		9,300
		Transport	—	—	303,850	—

		Transport	—	—	303,850	—
		Remont och underhåll.				
		Byggnader, förslagsvis	2,000	—		
		Ugnar "	11,000	—		
		Apparater "	1,500	—		
		Gasklockor "	500	—		
		Hufvudrörnätet "	2,500	—		
c		Lyktstolpar, lyktor och serviser, förslagsvis	4,400	—		
		Privatserviser, förslagsvis	500	—		
		Gasmätare "	2,000	—		
		Inventarier "	2,800	—		
b		Ränta å kontokurranträknigen med stadskassan, förslagsvis	—	—	27,200	—
		Af vinsten Fmk 196,950: — användes till:				
		Utsträckning af hufvudrörnätet				
		under Bergmansgatan mellan Kap- tens- och Skepparegatorna, förslagsvis	1,856	—		
		under Skepparegatan fr. Bergmans- till Fabriks- samt från Peters- till Hafsgatorna, förslagsvis	2,240	—		
		under Skarpskyttegatan mellan Högbergs- och Kaserngatorna, förslagsvis	997	50		
		under Väfvaregatan mellan Sjö- mans- och Båtsmansgatorna, förslagsvis	712	50		
c*		under Albertsgatan mellan St. Roberts- och Smedsgatorna, förslagsvis	4,550	—		
		under Skeppsredaregatan mellan Jungfrustigen och Kaptensga- tan, förslagsvis	2,000	—		
		under Petersgatan mel- lan Jungfrustigen och Kaptensgatan, förslagsvis	2,000	—		
		under Petersgatan mel- lan N:o 3 och Råd- mansgatan, förslags- vis	520	—		
			2,520	—		
		Transport	14,876	—	339,550	—

	Transport	14,876	339,550
	under Maringatan mellan V. Hamn- och Gördelgatorna, förslagsvis	2,240	
	under St. Robertsgatan mellan Fredriks- och Albertsgatorna, förslagsvis	2,380	
	under Bangatan mellan Fredriks- och Högbergsgatorna, förslagsvis	5,740	
	under Främlingsgatan mellan Badhus- och Bergmansgatorna, förslagsvis	1,045	
	under Parkgatan mellan N:o 3 och Hafsgatan, förslagsvis	4,060	
	under Hafsgatan mellan Park- och Kaptensgatorna, förslagsvis	3,640	
	under Kaptensgatan mellan N:o 3 och Hafsgatan, förslagsvis	800	
	under Rådmansgatan mellan Fabriks- och Parkgatan, förslagsvis	1,520	
c*	under Sandvikstorget mellan Boulevardsgatans ändpunkt och Sandviks Norra kaj, förslagsvis	840	
	under Konstantinsgatan mellan Kyrko- och Manegegatorna samt mellan Elisabets- och Kristiansgatorna, förslagsvis	3,562	50
	under Vinkelgatan, hela gatan, förslagsvis	1,615	
	under särskilda gator enligt Styrelsens bestämmande	11,281	50
	Uppställande af nya gaslyktor		
	å Bergmans-, Skeppare-, Skarpskytte-, Väfvare-, Alberts-, Skeppsredare-, Peters-, Marin-, Främlings-, Park-, Hafs-, Kaptens-, Rådmans-, Konstantins-, Vinkel-, Slotts- och Gördelgatorna samt å Sandvikstorget — omkring nya saluhallen — och å varuskjulen å Skatuddskajen, tillsammans 78 st. lyktor å Fmk 180: —, förslagsvis	14,040	
	Transport	14,040	393,150

		Transport	14,040 —	393,150 —
		å särskilda gator enligt Styrelsens bestämmande, 24 st. å Fmk 180: —, förslagsvis	4,320 —	18,360 —
		Serviser, apparater m. m.		
c*	}	Inläggande af retorter i två nya ugnshvalf, förslagsvis	9,200 —	
		Privatserviser "	5,500 —	
		Gasmätare "	22,000 —	
		Inventarier "	2,000 —	38,700 —
		<i>Behållning</i>	— —	86,290 —
		Summa Fmk	— —	536,500 —
Inkomster.				
Gatubelysningen, förslagsvis.				
		Auerlågor:		
		Helnatts, 580 st. under vår- och 614 st. under höstterminen, förbrukande gas	222,581 m ³	
		Halfnatts, 890 st. under vår- och 958 st. under höstterminen, förbrukande gas	169,893 „	
		Öppna lågor (å varuskjulen):		
c	}	Helnatts, 6 st. under seglationstiden, förbrukande gas	2,290 „	
		Lucas-lampor (å Satorget):		
		Halfnatts, 2 st. förbrukande gas	1,743 „	
		Extra belysning vid särskilda tillfällen	1,493 „	
		S:a 398,000 m ³		
		å 30 penni pr m ³	— —	119,400 —
		Transport	— —	119,400 —

		Transport	—	—	119,400
		Privatförbrukningen, förslagsvis:			
	c	Gas till lyse 705,000 m ³ å 30 penni	211,500	—	
		Afgår för rabatter	6,000	—	
			205,500	—	
	c	Gas till kokning m. m. 640,000 m ³ å 15 penni	96,000	—	301,500
		Biprodukter, förslagsvis:			
	c	Koks	87,500	—	
		Stenkolstjära	10,000	—	
		Grafit	100	—	97,600
		Vinst å arbeten och materialför- säljningar, förslagsvis	—	—	18,000
		Summa Fmk	—	—	536,500

Helsingin kaupungin meno- ja tulosääntö vuodeksi 1904.

Valtuuston vahvistama 22 p:nä joulukuuta 1903.

Muist. Satunnaiset menot ja tulot ovat merkityt tähdellä.

		Menot.			
		Smk.	74.	Smk.	74.
		I. Kaupungin velat.			
Viertotieohjesääntö 26/1 1865 § 6	a	1:ksi. a) Viertotieobligatsioneista, jotka 1/2 1895 lähtien tekevät Smk 60,000:—, suoritetaan vuosittain kuoletusta ja 3,6 %:n korkoa	7,650	—	
		b) Viertotieobligatsioonien kuole- tusrahastoon, kuoleluslisä vuon- na 1904	510	—	8,160
K. Sin resol. 17/5 1876	a	2:ksi. Vuoden 1876 vesijohto- lainasta, joka 31/12 1903 on Smk 1,179,200:—, suoritetaan 1/3 1904 kuoletusta	28,500	—	
		sekä 1/3 ja 1/11 samana vuonna korkoa 5 %:ia, yhteensä	58,247	50	
		Satunnais-ehdotoin kurssitappio arvotuista, kaupunginrahastossa olevista obligatsioneista, arviolta	500	—	87,247
		Siirto	—	—	95,407

Menon laain 83 §:n mukaan Keis. asetuksella 8 p:nä joulukuuta 1873.

			Siirto	—	—	95,407 50
K. Sin resol. $\frac{4}{8}$ 1882	a	3:ksi. Vuoden 1882 uudisrakenus- ja järjestelylainasta, joka $\frac{31}{12}$ 1903 on Smk 868,000:—, suoritetaan $\frac{1}{5}$ 1904 kuoletusta		56,000	—	
		sekä $\frac{1}{5}$ ja $\frac{1}{11}$ korkoa 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{6}$:ia		37,800	—	93,800 —
K. Sin resol. $\frac{26}{3}$ 1892	a	4:ksi. Vuoden 1892 obligatsiolainasta, joka $\frac{31}{12}$ 1903 on Smk 4,285,000:—, suoritetaan $\frac{1}{5}$ 1904 kuoletusta		25,000	—	
		sekä $\frac{1}{5}$ ja $\frac{1}{11}$ korkoa 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{6}$:ia		192,262	50	
Lainakontrahdin muk.	a	Provisioneja, kurssierotuksia y. m. arviolta		900	—	218,162 50
K. Sin resol. $\frac{4}{8}$ 1897 Sam. $\frac{25}{1}$ 1898	a	5:ksi. Vuoden 1898 obligatsiolainasta Smk 7,000,000:—, josta $\frac{31}{12}$ 1902 on laskettu liikkeeseen Smk 4,000,000:— ja ulkona on Smk 2,901,000:—, suoritetaan $\frac{1}{8}$ 1904 kuoletusta		22,500	—	
		sekä $\frac{1}{2}$ ja $\frac{1}{8}$ korkoa 3 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{6}$:ia		101,535	—	
Lainakontrahdin muk.	a	Provisioneja, kurssierotuksia y. m. arviolta		1,000	—	125,035 —
K. Sin resol. $\frac{25}{1}$ 1900 Sam. $\frac{30}{1}$ 1900	a	6:ksi. Vuoden 1900 obligatsiolainasta, joka $\frac{31}{12}$ 1903 on Smk 2,953,500:—, suoritetaan $\frac{1}{8}$ 1904 kuoletusta		16,500	—	
		sekä $\frac{1}{2}$ ja $\frac{1}{8}$ korkoa 4 $\frac{0}{6}$:ia		118,140	—	
Lainakontrahdin muk.	a	Provisioneja, kurssierotuksia y. m. arviolta		1,000	—	135,640 —
K. Sin resol. $\frac{10}{9}$ 1902	a	7:ksi. Vuoden 1902 obligatsiolainasta, joka $\frac{31}{12}$ 1903 on Smk 7,960,000:—, suoritetaan $\frac{1}{12}$ 1904 kuoletusta		41,500	—	
		sekä $\frac{1}{6}$ ja $\frac{1}{12}$ koskoa 4 $\frac{0}{6}$:ia		318,400	—	
Lainakontrahdin muk.	a	Provisioneja, kurssierotuksia y. m. arviolta		1,500	—	361,400 —
		— Smk 1,029,445: — —				
			Siirto	—	—	1,029,445 —

			Siirto	—	1,029,445
II. Kaupungin virastot.					
I. Maistraatti.					
1886 v:n menosääntö	b	1 Kunnallispormestari, palkkaa . . . . . 7,000:— palkkiota . . . . . 5,000:—		12,000	
K. S:n resol. 20/6 1896	b	1 Oikeusneuv.mies, palkk. korotusta 5 vuoden palveluksesta . . . . . 500:— vakuutetusta Smk:n 5,000:— puhtaasta si- vutulosta merkitään arviolta . . . . . 2,000:—		7,500	
1886 v:n menosääntö	b	2 Kunnallisneuvosmie- tä, palkkaa à . . . . . 4,000:— palkkiota à . . . . . 2,000:—			
Valt:n päät. 13/12 1898	b	vastiketta entisestä huu- tokauppaprovisionista à 1,000:—		14,000	
1886 v:n menosääntö	b	2 Notariota, palkkaa à 1,600:—		3,200	36,700
2. Raastuvanoikeus.					
1886 v:n menosääntö	b	1 Oikeuspormestari, palk- kaa . . . . . 7,000:— palkkiota . . . . . 5,000:—		12,000	
	b	2 Vanhempaa Oikeusneu- vosmiestä, palkkaa à . 5,000:— palkkiota à . . . . . 2,000:— korotusta 10 vuoden palveluksesta à . . . 1,000:—		16,000	
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. 13/12 1899	b	1 Vanhempi Oikeusneu- vosmies, palkkaa . . 5,000:— palkkiota . . . . . 2,000:— korotusta 5 vuoden palveluksesta . . . . . 500:—		7,500	
	b	2 Vanhempaa Oikeusneu- vosmiestä, palkkaa à . 5,000:— palkkiota à . . . . . 2,000:—		14,000	
			Siirto	49,500	1,066,145

			Siirto	49,500 —	1,066,145 —
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. 19/12 1899	}	b	3 Nuorempaa Oikeusneuvosmiestä, palkkaa à . 4,000: —	12,000 —	
		c*	Avointen nuorempien oikeusneuvosmies-virkain sijaispalkkioita, arviolta	3,000 —	
1886 v:n menosääntö		b	Palkkiota 2 osastonpuheenjohtajalle à . . 1,000: —	2,000 —	
1886 v:n menosääntö 1886 v:n menosääntö K. S. in kirje 1/10 1887	}	b	1 Siviilipöytäkirjan notario . .	1,600 —	
		b	5 Kriminaalipöytäkirjan notariota à 3,000: —	15,000: —	
			Jää pois: Lavonaisesta 3,000: —	12,000 —	
Valt:n päät. 12/11 1891 Sam. 21/3 1892	}	b	Lisämääräraha Raastuvanoikeuden väliaikaista 4:ttä osastoa varten:		
		b	Puheenjoht., palkkiota 1,000: — Palkkiota puheenjohtajan sijaiselle . . . 3,000: —		
Valt:n päät. 10/11 1891 Sam. 29/3 1892	}	b	2 V. t. neuvosmiestä à 3,600: —	7,200: —	
		b	1 V. t. notario	3,000: —	
Valt:n päät. 23/12 1894		b	2 Ylimääräistä kaupunginpalvelijaa, palkk. à 1,200	2,400: —	
				16,600 —	96,700 —
<i>Syyttäjät.</i>					
1886 v:n menosääntö	}	b	1 Kaupunginviskaali, palkkaa	3,000: —	
		b	palkkiota	600: —	
Valt:n päät. 17/2 1903			palkkionkorotusta, mieskohtaista	2,100: —	
	}	b	vakuutetusta kokonaistulosta, 800 markasta, paloviinan, mal-		
Valt:n päät. 29/12 1896		b	las- ja muiden väkijoumain kauppaa koskevien asetusten rikkomisesta tuomituita sakkoja merkitään arviolta	600: —	6,300 —
1886 v:n menosääntö		b	1 kaup. viskaali, palkkaa 3,000: — palkkiota . . . . . 600: —		
			Siirto 3,600: —	6,300 —	1,162,845 —

		Siirto	3,600: —	6,300 —	1,162,845 —
Valt:n päät. 17/2 1903	b	palkkionkorotusta, mieskohtaista	1,600: —		
Valt:n päät. 23/12 1896			vakuutetusta kokonaistulosta, 800 markasta, paloviinan, mallas- ja muiden väkijuomain kauppaa koskevien asetusten rikkomisesta tuomituita sakkoja merkitään arviolta	600: —	5,800 —
Valt:n päät. 6/11 1893	b	1 Apulais-kaupunginviskaali, palkkiota		3,600 —	15,700 —
3. Maistraatin ja Raastuvanoikeuden yhteiset apulaiset ja palvelusmiehet.					
1886 v:n menosääntö	b	1 Maistraatinsihteeri ja Julkinen notario, palkkaa		2,500 —	
Valt:n päät. 19/12 1899			1 Arkistonhoitaja	2,500: —	
Valt:n päät. 24/11 1896	b	1 Mieskohtainen määräraha apul. palkkaamiseksi	1,200: —	3,700 —	
1886 v:n menosääntö	b	1 Reistraattori	2,400: —		
Valt:n päät. 29/12 1896			korotusta 5 vuoden palveluksesta	200: —	2,600 —
1886 v:n menosääntö	b	1 Kanslisti	1,200: —		
Valt:n päät. 29/12 1896			mieskohtaista palkan- korotusta	300: —	1,500 —
1886 v:n menosääntö	b	1 Venäjän kielen translaattori		1,200 —	
Valt:n päät. 29/12 1892			1 Saksan kielen translaattori		300 —
1886 v:n menosääntö	b	2 Kaupunginpalv. Maistraatissa, palkkaa à	1,200: —		
Valt:n päät. 29/12 1891			korotusta 10 vuoden palveluksesta à	200: —	2,800 —
Sam. 11/6 1895	b	2 Kaupunginpalvelijaa Maistraatin kansliassa, palkkaa à	1,300: —		
Sam. 19/12 1901			korotusta 10 vuoden palveluksesta à	200: —	3,000 —
1886 v:n menosääntö	b	2 Kaupunginpalvelijaa Maistraatin kansliassa, palkkaa à	1,300: —		
Valt:n päät. 2/3 1888			korotusta 10 vuoden palveluksesta à	200: —	3,000 —
Sam. 11/6 1895					
Sam. 19/12 1901					
			Siirto	17,600 —	1,178,545 —

			Siirto	17,600	1,178,545
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. $\frac{2}{5}$ 1888 Sam. $\frac{11}{6}$ 1895	} b	2 Kaupunginpalv. Raastuv.oikeud., palkkaa à korotusta 10 vuoden palveluksesta à . . .	1,100: — 200: —	2,600	
		1 Kaupunginpalv. Raastuvanoikeud., palkkaa korotusta 10 vuoden palveluksesta . . .	1,200: — 200: —	1,400	
		1 Kaupunginpalv. Raastuvanoikeud., palkkaa korotusta 5 vuoden palveluksesta . . .	1,200: — 100: —	1,300	
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. $\frac{29}{12}$ 1888	} b	2 Sam.samoin, palkkaa à	1,200: —	2,400	
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. $\frac{21}{12}$ 1889 Sam. $\frac{6}{10}$ 1903		1 Raatihuoneenvahtimestari paitsi vapaata asuntoa ja polttopuita.		1,000	
		1 Raatihuoneenrenki paitsi vapaa- asuntoa ja polttopuita . . .		720	27,020
4. Ulosottotoimi.					
Valt:n päät. $\frac{17}{10}$ 1899	b	1 Ensim kaup.vouti, palkk. 3,000: — palkkiota	1,000: —	4,000	
Valt:n päät. $\frac{29}{12}$ 1896	} b	1 Toin. kaup.vouti, palkk. 3,000: — palkkiota	2,000: —		
		korotusta 5 vuoden palveluksesta	500: —	5,500	
Valt:n päät. $\frac{17}{10}$ 1899	b	1 Kriminaalieksekuuttori, palkkaa		3,000	
Valt:n päät. $\frac{24}{11}$ 1896 Sam. $\frac{29}{12}$ 1896 Sam. $\frac{21}{12}$ 1897	} b	1 Ulosottoapulain., palkk. 2,400: — korotusta 10 vuoden palveluksesta	400: —	2,800	
Valt:n päät. $\frac{24}{11}$ 1896 Sam. $\frac{29}{12}$ 1896 Sam. $\frac{21}{12}$ 1899 Sam. $\frac{21}{12}$ 1900		2 Ulosottoapulaista, palkkaa à	2,400: —		
		korotusta 5 vuoden palveluksesta à	200: —	5,200	
		1 Ulosottoapulainen, palkkaa . . .		2,400	
Valt:n päät. $\frac{24}{11}$ 1896 Sam. $\frac{29}{12}$ 1896 Sam. $\frac{21}{12}$ 1897	} b	3 Sam., palkkaa à	1,600: —		
		korotusta 10 vuoden palveluksesta à	400: —	6,000	
			Siirto	28,900	1,205,565

		Siirto	28,900 —	1,205,565 —
Valt:n päät. 24/11 1896 Sam. 29/12 1896 Sam. 27/12 1897	b	2 Ulosottoapulaista, palkkaa à . . . . . 1,600: — korotusta 5 vuoden palveluksesta à . . . . . 200: —	3,600 —	
		1 Ulosottoapulainen, palkkaa	1,600 —	34,100 —
5. Sekalaisia.				
Valt:n päät. 16/11 1886 Sam. 3/9 1882	b	Alistettujen asiain pöytäkirjojen puhtaaksikirjoitus sekä syyttäjiille, arviolta	1,700 —	
	c	Määräraha käännöksiin venäjän kielestä käytettäväksi Maistraatin määräämisen mukaan, arviolta	2,000 —	
	c	Käyttövaroja, arviolta	15,000 —	18,700 —
— Smk 228,920: — —				
III. Kunnallishallinto.				
1. Valtuuston kanslia.				
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. 16/11 1896 Sam. 27/11 1902	b	1 Sihteeri	3,600 —	
	b	1 Notario	3,300 —	
Valt:n päät. 25/11 1891 1886 v:n menosääntö	b	1 Toinen notario	2,400 —	
	b	1 Vahtimestari	600 —	
	c	Käyttövaroja, arviolta	5,000 —	14,900 —
2. Rahatoimikamari.				
		1 Puheenjohtaja	4,000 —	
		5 Jäsentä à 20 markkaa istunnolta kullekin jäsenelle, arviolta	5,200 —	
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. 4/2 1890 Sam. 16/12 1902	b	1 Sihteeri	8,000 —	
	b & c	1 Notario	5,000 —	
		1 Sihteerinapulainen ja notario suomen kieltä varten	4,000 —	
Valt:n päät. 7/3 1900 1886 v:n menosääntö	b	1 Aktuario	4,500 —	
Valt:n päät. 4/2 1890 Sam. 9/12 1902	b	1 Kanslisti	1,800 —	
	b	1 Vahtimestari	600 —	
Valt:n päät. 22/12 1898 Sam. 9/12 1902	b	1 Vahtimestarinapulainen	600 —	
	c	Käyttövaroja, arviolta	15,000 —	48,700 —
		Siirto	— —	1,321,965 —

		Siirto	—	1,321,965
3. Rahatoimikonttori.				
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. 19/12 1899	} b	1 Kaup.kamreeri, palkk. 5,000:—		
		palkkiota . . . . . 4,000:—		
K. Asetus 8/9 1899 K. Sen:n kirje 9/8 1900	} b	korotusta 10 vuoden palveluksesta . . . . . 1,000:—		
		Korvausta menetetyt- tä osuudesta poissa- olosakkoihin. . . . . 800:—	10,800	—
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. 19/12 1899	} b	1 Kaupunginrahaston- hoitaja, palkkaa . . . 4,000:—		
		palkkiota . . . . . 2,500:—		
K. Asetus 8/9 1899 K. Sen:n kirje 9/8 1900	} b	korotusta 10 vuoden palveluksesta . . . . . 800:—		
		Korvausta menetetystä osuud. poissaosakk. 800:—	8,100	—
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. 19/12 1899	} b	1 Vanhempi Kaupungin- kirjanpitäjä, palkkaa 4,000:—		
		palkkiota . . . . . 1,000:—		
	} b	korotusta 10 vuoden palveluksesta . . . . . 800:—	5,800	—
		1 Nuorempi Kaupungin- kirjanpitäjä, palkkaa 3,000:—		
	} b	palkkiota . . . . . 1,200:—		
		korotusta 5 vuoden palveluksesta . . . . . 300:—	4,500	—
Valt:n päät. 4/11 1902	} b	1 Nuorempi kaupunginkirjanpitäjä	3,000	—
		1 Konttorikirjuri . . . 1,800:—		
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. 19/12 1899	} b	korotusta 10 vuoden palveluksesta . . . . . 360:—	2,160	—
		1 Vahtimestari, maksu- jen perijä . . . . . 1,200:—		
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. 18/12 1894 Sam. 19/12 1899 Sam. 20/12 1902	} b	Palkkio torikaupan valvomisesta . . . . . 600:—	1,800	—
		1 Vahtimestari 1,200	—	
Valt:n päät. 4/11 1902	} b & c	Ylimääräiset apulaiset, arviolta .	7,800	—
Valt:n päät. 13/10 1898		} c	Palkkio verolippujen kotinviemi- sestä, arviolta 1,500	—
	} c*		Käyttövaroja, arviolta 4,000	—
		} c*	Uusien emälippujen painatus 1882 vuoden obligatsioonilainaan, ar- violta 400	—
			Siirto	—

		Siirto	—	—	1,373,025	—
4. Liikennekonttori.						
Valt:n päät. 21/8 1895	b	1 Kamreeri	5,500	—		
		1 Kirjanpitäjä . . . . . korotusta 10 vuoden palveluksesta	3,000: — 600: —	3,600	—	
Valt:n päät. 29/12 1896	b	1 Rahastonhoitaja . . . . . korotusta 5 vuoden palveluksesta	2,400: — 240: —	2,640	—	
		1 Vaakamestari . . . . . korotusta 10 vuoden palveluksesta	2,000: — 400: —	2,400	—	
Valt:n päät. 21/8 1895 Sam. 29/12 1896	b	1 Vahtimestari . . . . . mieskohtaista lisäystä	1,000: — 200: —	1,200	—	
		1 Sam.		1,000	—	
Valt:n päät. 31/3 1875 Sam. 29/12 1899	c	Ylimääräisiä apulaisia, arviolta		18,920	—	
		1 Sam.		1,000	—	
	b	Palkkiota päivittäisten tietojen saamiseksi tullikamarista		800	—	
		Mittarinpalkkiota, arviolta		800	—	
c	1 Koneenhoitaja lämpöjohtoa var- ten 9 kuukautena		1,350	—		
	1 Koneenhoitaja hissilaitosta vart. Käyttövaroja, arviolta		600 1,800	—		
					40,610	—
5. Satamakonttori.						
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. 21/11 1893	b	1 Satamakapteeni . . . . . 4 tai 2 % ylöskan- nosta, arviolta	3,000: — 8,320: —	11,320	—	
		1 Sörnäisten satamamestari		2,400	—	
Valt:n päät. 1/10 1895	b	1 Satamakonttorin kir- janpitäjä . . . . . korotusta 5 vuoden palveluksesta . . . . . 1/2 % ylöskannosta, arviolta	3,500: — 350: — 1,080: —	4,930	—	
		1 rahastonhoitaja 9 kuukautena		1,125	—	
Valt:n päät. 30/4 1901 1886 v:n menosääntö	b	1 Vanhempi vahtimestari		1,400	—	
		1 Nuorempi vahtimestari		1,200	—	
Valt:n päät. 27/12 1895 Sam. 15/11 1898	b	1 Nuorempi vahtimestari		1,200	—	
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. 27/12 1895 Sam. 15/11 1898						
					22,375	—
					1,413,635	—
Siirto					22,375	—

			Siirto	22,375 —	1,413,635 —
1886 v:n menosääntö	} b & c	3 Satamakonstaapelia à 1,000: —	3,000 —		
Valt:n päät. 20/12 1888		7 Sam. à 900: —	6,300 —		
Sam. 29/12 1890		1 Sörnäisten satamakonstaapeli			
Sam. 11/4 1893		paitsi vapaata asuntoa.	900 —		
Sam. 27/12 1895					
1886 v:n menosääntö	} b	2 Pakkaajaa ja runsimiestä à 600: —	1,200 —		
Valt:n päät. 28/12 1894		1 Parmaanmittaajain vanhin . . .	400 —		
Sam. 20/12 1899	} b	Satamaviskaalin palkkio	400 —		
Sam. 11/4 1893					
	} c	Vuokraa höyrypurresta tarkastus-	500 —		
		matkoja y. m. varten, arviolta.			
		Käyttövaroja, arviolta	750 —		35,825 —
6. Rakennuskonttori.					
1886 v:n menosääntö	} b	1 Kaupungininsinööri. 8,000: —			
Valt:n päät. 26/4 1892		korotusta 5 vuoden palveluksesta . . . . . 800: —			
	} b	matkarafoja . . . . . 600: —	9,400 —		
Valt:n päät. 7/2 1899	} b	1 Työpäällikkö . . . . . 6,500: —			
		korotusta 5 vuoden palvel. alkaen 1/8 1904 270: 83			
	} b	matkarafoja . . . . . 500: —	7,270 83		
Valt:n päät. 10/2 1892	} b	1 Geodeetti . . . . . 3,000: —			
		korotusta 10 vuoden palveluksesta . . . . . 600: —			
	} b	matkarafoja . . . . . 100: —	3,700 —		
1886 v:n menosääntö	} b	1 Kirjanpitäjä . . . . . 3,000: —			
		korotusta 10 vuoden palveluksesta . . . . . 600: —			
Valt:n päät. 27/3 1898	} b	mieskohtaistalisäystä 400: —	4,000 —		
Sam. 20/12 1888					
Sam. 20/12 1902	} b	1 Rakennusmestari . . . . . 3,000: —			
		korotusta 10 vuoden palveluksesta . . . . . 600: —			
	} c	mieskoht. määrärahaa 400: —	4,000 —		
Valt:n päät. 10/2 1892	} b	1 Varastonhoitaja . . . . . 1,800: —			
		mieskohtaistalisäystä 180: —	1,980 —		
1886 v:n menosääntö	} b	1 Vanh. metsänvart. paitsi vap. asunt. ja polttopuita 900: —			
Valt:n päät. 28/12 1894		mieskoht. korotusta 10 vuoden palveluksesta . . . . . 150: —			
Valt:n päät. 29/12 1899	} b	lisäkorotusta . . . . . 100: —	1,150 —		
			Siirto	31,500 83	1,449,460 —

			Siirto	31,500 83	1,449,460 —
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. 21/12 1897	} b	1 Nuor. metsänvart. paitsi			
		vap. asunt. ja polttopuita	800: —		
		c mieskoht. korotusta 5			
		vuoden palveluksesta .	80: —	880 —	
		c Ylimääräiset insinööri- ja piirustaja-apulaiset, arviolta		8,000 —	
} c	{	Metsänvartija-apulaiset ja metsänkasvatus, arviolta		1,500 —	
		Tarveaineet ja apuripäivätyöt mitauksissa, arviolta		8,000 —	
		Käyttövaroja, arviolta		1,500 —	
					51,380 83
7. Puutarhalautakunta.					
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. 6/9 ja 6/12 1898	} b	1 Sihteeri		600 —	
		1 Puutarhuri	3,000: —		
		korotusta 10 vuoden			
		palveluksesta	600: —		
		c vuokratrahoja	1,000: —		
} c	{	mieskoht. palkanlisäystä paitsi polttoain. ja muita luonnossa saatavia etuuksia	1,400: —	6,000 —	
		Käyttövaroja, arviolta		300 —	6,900 —
8. Erityiset lautakunnat.					
<i>a) Taksoitus- ja Tutkijalautakunnat.</i>					
} c	{	Sihteerin palkkiot		2,400 —	
		Käyttövaroja, arviolta		2,600 —	5,000 —
<i>b) Holhouslautakunta.</i>					
} c	{	Sihteerin palkkio		800 —	
		Vahtimestaripalkkio, käyttövaroja y. m. arviolta		600 —	1,400 —
<i>c) Työväenasiain lautakunta.</i>					
Valt:n päät. 26/5 1903	} b	1 Sihteerin palkka	3,000: —		
		vuokratrahoja	600: —	3,600 —	
} c	{	Korvausta vahtimestaritoimesta		100 —	
		Käyttövaroja, arviolta		100 —	3,800 —
			Siirto	— —	1,517,940 83

		Siirto	—	—	1,517,940 83	
		<i>d) Kunnan työnvälitys-</i> <i>toimisto.</i>				
Valt:n päät. 1/12 1903	b	1 Johtaja	3,600	—		
		1 miesapulainen	1,200	—		
		1 naisapulainen, 7 kuukautta	700	—		
		Tarvekalut, lämpö, valo y. m., arviolta	2,000	—	7,500	
		<i>e) Kasvatustalokunta.</i>				
Valt:n päät. 16/5 ja 10/12 1897 ja 21/12 1900 Sam. 16/5 ja 19/12 1899	b	1 Sihteeri, palkkio	2,000	—		
		Vahtimestarinpalkkio	150	—		
		Käyttövaroja, arviolta	500	—	2,650	
		— Smk 269,725: 83 —				
IV. Katu- ja satamavalaistus.						
1. Kaasuvalaistus.						
Auerliekit.						
Koko yön, 580 kpl. kevät- ja 614 syys- kaudella kuluttavat kaasua . . . . . 222,581 m ³						
Puolen yön, 890 kpl. kevät- ja 958 syys- kaudella kuluttavat kaasua . . . . . 169,893 m ³						
Avoimet liekit (tavaravajoissa).						
c	}	Koko yön, 6 kpl. pur- jehdusaikana kulut- tavat kaasua	2,290	m ³		
		Lucas Lamput (kauppatorilla).				
		Puolen yön 2 kpl. ku- luttavat kaasua	1,743	m ³		
Ylimääräinen valaistus eri tilaisuuksissa . . . . . 1,493 m ³						
Yhteensä kaasua 398,000 m ³						
à 30 penniä kuutiometriltä						
		Siirto	—	—	119,400 —	
		Siirto	—	—	1,647,490 83	

		Siirto	—	1,647,490	83	
		2. Petroolivalaistus.				
		258 kpl. koko yön lyhtyä à 168 mk valaisuvuodelta ja lyhdyltä . . .	43,344	—		
		111 kpl. puolen yön lyhtyä à 73 mk valaisuvuodelta ja lyhdyltä . . .	8,103	—		
		360 kpl. viertotie- ja tielyhtyä à 82 mk valaisuvuodelta ja lyhdyltä	29,520	—		
		105 kpl. purjehduslyhtyä, 160 päivää à 60 p:ää päivältä ja lyhdyltä	10,080	—		
Kontrahti ^{9/7} 1896 Kontrahdinlisäys ^{2/2} 1899 Valt:n päät. ^{27/12} 1898	b	4 kpl. koko yön lyhtyä Viaporin jäätiellä 120 päivää à 60 penniä päivältä ja lyhdyltä	288	—		
		7 kpl. sam. koleeraparakeissa 100 päivää à 60 penniä päivältä ja lyhdyltä	420	—		
		10 kpl. puolen yön lyhtyä Sörnäisissä (talvisaikaan) 160 päivää à 30 penniä päivältä ja lyhdyltä	480	—		
		2 kpl. koko yön lyhtyä Hietaniemen tiellä (talvisaikaan) 160 päivää à 60 penniä päivältä ja lyhdyltä	192	—		
		7 kpl. puolen yön lyhtyä sam. 160 päivää à 30 penniä päivältä ja lyhdyltä	336	—		
		c	Intensiivilyhtyjen tuottama lisäys valaisukustannuksiin:			
			86 koko yön lyhtyä à 36 mk . . .	3,096	—	
			13 puolen yön lyhtyä à 20 mk . .	260	—	
			12 kpl. puolen yön lyhtyä à 17 m. 50 p.	210	—	
			12 kpl. purjehduslyhtyä Katajanokalla	200	—	
	60 kpl. lyhtyä asetettaviksi kesällä ja syksyllä 1904	3,600	—			
c*	Niiden valaisukustannukset, arviolta	3,000	—			
c	Tarkastajanpalkkio	600	—	103,729	—	
		Siirto	—	1,751,219	83	

			Siirto	7,700	—	1,751,219	83	
		<i>c) Katajanokan laituri.</i>						
		<i>Kaasuvalo.</i>						
	c	9 kpl. 5 liekin kaarilamppua meren puolella palavat 100 päivää 10 tuntia päivässä		1,419:	—			
			12 kpl. 1 liekin kaarilamppua maan puolella palavat 100 päivää 3 tuntia päivässä		171:	—		
		c*	Tämän kaasuvalaistuksen asettaminen . . .		4,365:	—		
		<i>Tavaravajat.</i>						
		<i>Sähkövalo.</i>						
	c	4 kpl. 500 kynttilän kaarilamppua 180 päivää, keskimäärin 4 tuntia päivässä . . .		580:	—			
	c*	Valaistuksen asettaminen kahteen vajaan .		1,000:	—			
	c	Niiden valaisukustannukset		1,160:	—	8,695	—	
						16,395	—	
		— Smk 239,524: — —						
		V. Palosammustustoimi.						
		1. Palkat ja muut edut.						
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. 24/2 1891 Sam. 29/12 1893 Sam. 7/2 1899 Sam. 13/6 1899	b	1 Palomestari paitsi vapaata asuntoa, polttopuita ja valoa . . .		5,000:	—	6,000	—	
				mieskohtaista lisäystä				1,000:
			b	1 Alipalomestari paitsi polttopuita ja valoa .		3,000:	—	
			vuokrarahoja . . .		1,500:	—	4,500	—
			Siirto	10,500	—	1,767,614	83	

1886 v:n menosääntö
Valt:n päät. 24/2 1891
Sam. 29/12 1893
Sam. 7/2 1899
Sam. 13/6 1899

Valt:n päät. 29/12 1899
Sam. 18/12 1901

			Siirto	10,500 —	1,767,614 83	
Valt:n päät. 24/2 1891	b	Palokomisionin sihteeri	600 —			
Valt:n päät. 24/2 1891	b	Pääaseman ruiskumestari paitsi vapaata asuntoa, polttopuita ja valoa	1,800 —			
Sam. 21/12 1897			Pohjoisaseman ruiskumestari paitsi sam. sam.	1,500 —		
Sam. 20/12 1902				Koneenhoitaja, paitsi sam. sam.	1,500 —	
Sam. 13/6 1899	b	6 Kersanttia, paitsi vapaata asuntoa, polttopuita ja valoa à 1,200:—	7,200 —			
Valt:n päät. 25/2 1891	b	10 Korpraalia, paitsi polttopuita ja valoa à 800:—	8,000 —			
		10 Korpraalia, kasarmiin majoitettuna à 700:—	7,000 —			
		13 vanhempaa konstaapelia, kasarmiin majoitettuna, à 420:—	5,460 —			
		30 nuorempaa konstaapelia, kasarmiin majoitettuna, à 300:—	9,000 —			
		Ruoka 63 miehelle à 250:—	15,750 —			
		Vaatus 63 miehelle à 150:—	9,450 —			
		Sam. 13/6 1899	c	Vuokrarahat yhdelle kersantille Kallion asemalla	350 —	78,110 —
2. Palotalli, 20 hevosta.						
c		34,000 kiloa heiniä à 6 penniä	2,040 —			
		30,500 sam. kaurjoja à 13 penniä	3,965 —			
		Olkia, arviolta	750 —			
		Kengitys ja lääkkeet, arviolta	950 —			
		Silojen y. m. kunnossopito, arviolta	500 —	8,205 —		
3. Lämmitys ja valo.						
c		260 kuutiometr. koivuhalkoja à 6 m.	1,560 —			
		960 sam. havuhalkoja à 5 m.	4,800 —			
		Valo, arviolta	4,000 —	10,360 —		
4. Kalusto.						
c		Kaluston kunnossapito, arviolta	3,000 —			
		Palotelegraafin ylläpito, arviolta	1,200 —			
		Siirto	4,200 —	1,864,289 83		

		Siirto	4,200	1,864,289 83
	c*	Letkuvaraston täydentämiseksi 600 metriä kummitettua letkua à 6 mk	3,600	
		Eristettyä johtolankaa palotele- grafiin, arviolta	400	8,200
		5. Sekalaisia.		
	c	Palkkioita palokatselmuksista, ar- violta	800	
		Käyttövaroja, lahjapalkkioita y. m., arviolta	2,500	
Valt:n päät. 20/5 1903	b*	Luonnospiirustukset XI kaupun- ginosan paloasemaksi	1,000	
	c	Kirjojen ja sanomalehtien ostami- seen	100	4,400
		6. Satunnainen meno.		
	c*	Määräraha vapaaehtoiselle palo- sammutuskunnalle	—	5,000
		— Smk 114,275: — —		
		VI. Poliisilaitos.		
		1. Käteinen lisämaksu.		
K. Asetus 20/4 1903	b	Koko vuosi-määrärahasta poliisi- laitoksen ylläpitämiseen, S.mar- kasta 693,120:—, suoritetaan kaupungin varoista	—	198,034 28
		2. Virkahuoneet.		
		Poliisikamarin, keskuspoliisin, et- sivän osaston ja ensimmäisen po- liisiaseman huoneus	14,000	
		Talli	1,700	
	b	2:nen poliisiasema	3,000	
		3:s sam.	3,600	
		4:s sam.	1,500	
		Tölön sam.	1,080	
		Forsbyn sam.	600	25,480
Sam. sam. Kontrahtien mukaan		Siirto	—	2,105,404 11

		Siirto	—	—	2,105,404	11
		3. Lämmitys ja valo.				
K. Asetus ²⁰ / ₄ 1893	b	{ Polttopuita, arviolta	6,300	—		
		{ Valo, sam.	8,100	—	14,400	—
		4. Sekalaisia.				
Sam. sam.	b	Korjauskustannuksia, arviolta	—	—	1,000	—
		— Smk 238,914: 28 —				
		VII. Terveysten- ja sairaanhoito.				
		1. Lääkärit ja sairaanhoitajat.				
Valt:n päät. ²⁴ / ₁₀ 1893	b	Ensim. kaup.lääk., palkk. 6,000: —				
		palkkiota . . . . . 4,000: —				
		korotusta 5 vuoden				
		palveluksesta . . . . . 1,000: —	11,000	—		
K. S:n resol. ⁵ / ₂ 1894	b	Toinen kaupunginlääkäri	3,000	—		
1886 v:n menosääntö	b	2 Piirilääkäriä kaupun-				
		gissa à . . . . . 3,000: —	6,000	—		
Valt:n päät. ¹⁹ / ₄ 1898	b	1 Piirilääkäri Toölön piirissä	3,600	—		
Sam. ³⁰ / ₉ 1890	b	1 Sam. Sörnäisten piir. 3,000: —				
		lisäpalkkio . . . . . 1,000: —	4,000	—		
Sam. ²⁰ / ₁₀ 1903	b	1 Ylimääräinen piirilääkäri Sörnäisten piirissä	4,000	—		
Sam. ²⁹ / ₁₂ 1891	b	1 Piirilääkäri Kallion piirissä . . . . . 3,000: —				
		lisäpalkkio . . . . . 1,000: —	4,000	—		
Sam. ⁹ / ₄ 1889	b	1 Naislääkäri	3,000	—		
Sam. ¹⁹ / ₁₂ 1895	b	1 Lääkäri vaivaistalon sairashuoneissa ja houruinhoitolaitoksessa (kts. VIII Vaivaishoito).				
1886 v:n menosääntö	b	1 Kätilö	500	—		
Valt:n päät. ¹⁹ / ₁₂ 1901	b	{ 5 Kunnan sairaanhoitajatarta à . . . . . 1,080: —	5,400	—		
Sam. ²⁷ / ₁₂ 1895						
Sam. ²¹ / ₁₂ 1897						
Sam. ¹⁹ / ₁₂ 1901						
Sam. ¹⁷ / ₅ 1898	b	Matkakuluja sam:lle	100	—		
Sam. ¹⁹ / ₄ 1898	b	Palkkioita viransijaisille piirilääkärin virkaloma-ajalta	1,800	—		
Sam. ¹⁷ / ₆ 1898	b	Lääkäripäivystys sunnuntaisin kesäkuukausina	240	—	46,640	—
		Siirto	—	—	2,167,444	11

			Siirto	—	2,167,444	11		
2. Terveystoimituslautakunta.								
Valt:n päät. $\frac{3}{12}$ 1889 Sam. $\frac{19}{12}$ 1892 Sam. $\frac{21}{12}$ 1897	}	b	1 Sihteeri	1,600				
			c	1 Vahtimestari	1,000			
			c	Käyttövaroja, arviolta	4,500	7,100		
3. Marian sairaala.								
<i>a) Muiden paitsi kulkutautien osasto.</i>								
Valt:n päät. $\frac{20}{12}$ 1893 Sam. $\frac{11}{10}$ 1898 Sam. $\frac{19}{12}$ 1901 Sam. $\frac{19}{12}$ 1901 Sam. $\frac{29}{12}$ 1893 Sam. $\frac{29}{12}$ 1893 Sam. $\frac{27}{12}$ 1895 Sam. $\frac{29}{12}$ 1899 Sam. $\frac{29}{12}$ 1896 Sam. $\frac{21}{12}$ 1897 Sam. $\frac{29}{12}$ 1899 Sam. $\frac{29}{12}$ 1899 Sam. $\frac{29}{12}$ 1899 Sam. $\frac{29}{12}$ 1893 Sam. $\frac{11}{10}$ 1898	}	b	1 Ylilääkäri, laitoksen tirehtööri, palkkaa	5,000				
			b	1 Älilääkäri, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa, siivoom. ja ruokaa, palkk.	2,500			
		b	1 Amanuessi, paitsi huonetta, lämpöä, valoa, siivoomista ja ruokaa, palkkaa	1,200				
		b	3 Hoitajatarta (sivistynyttä) paitsi asuntoa, valoa, lämpöä ja ruokaa, palkkaa à 50 mk kuukaudessa	1,800				
		b	1 Hoitajatarta, arviolta 6 kuukautta	300				
		b	4 Hoitajatarta muutoin niinkuin edelliset, mutta palkkaa à 30 mk kuukaudessa	1,440				
		b	1 Hoitajatarta, arviolta 6 kuukautta	180				
		b	2 Yöhoitajatarta à 30 mk kuukaudessa	720				
		b	2 Siivoojatarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 15 mk kuukaudessa	360				
		c	Keuhkotautipaviljongin siivominen	300				
		c	Lääkkeitä, arviolta	8,000				
		c	Kaluston ylläpito, arviolta	4,000	25,800			
		<i>b) Kulkutautien osasto.</i>						
		b	1 Ylilääkäri, paitsi vapaata asuntoa ja lämpöä, palkkaa	5,000				
c	Sijaisen palkkaamiseen ylilääkärin loma-ajaksi	400						
			Siirto	5,400	2,200,344	11		

			Siirto	5,400	2,200,344	11
Valt:n päät. 11/10 1898	b	1 Amanuenssi, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa . . .		1,200		
Sam. 29/12 1893	b	3 Hoitajatarta (sivistynyttä) paitsi asuntoa, valoa, lämpöä ja ruokaa, palkkaa à 50 mk kuukaudessa .		1,800		
Sam. 29/12 1899			2 Hoitajatarta, muutoin niinkuin edelliset, paitsi palkkaa à 30 mk kuukaudessa		720	
Sam. 29/12 1899	b	1 Sam., muutoin kuin edelliset, mutta palkkaa à 40 mk kuuk. .		480		
Sam. 19/12 1901			c	1 Hoitajatar, arviolta 6 kuukautta, palkkaa à 30 mk kuukaudessa .		180
Sam. 28/12 1893	c	1 Yöhoitajatar, palkkaa à 30 mk kuukaudessa		360		
Sam. 27/12 1895			b	5 Siivoojatar, paitsi asuntoa, valoa, lämpöä ja ruokaa, palkkaa à 15 mk kuukaudessa		900
Sam. 29/12 1896	c	Lääkkeitä, arviolta		3,000		
Sam. 29/12 1899			Kaluston ylläpito, arviolta		4,000	
	c	Sairashuoneiden desinifioiminen, arviolta		500		
			c*	28 utta sänkyä		788
		<i>c) Lääketieteellis-kirurginen osasto.</i>				
	b	1 Ylilääkäri, kirurgi, palkkaa		4,000		
			Sijaisen palkkaamiseen ylilääkäriin loma-ajaksi		350	
	b	1 Amanuenssi, paitsi asunt., lämpöä, valoa, siivoom. ja ruokaa, palkk. .		1,200		
Valt:n päät. 19/12 1901			1 Operatsioihoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 50 mk kuuk. .		600	
	b	2 Hoitajatarta (sivistynyttä) paitsi asuntoa, valoa, lämpöä ja ruokaa, palkkaa à 50 mk kuuk. .		1,200		
			1 Hoitajatar, arviolta 6 kuukautta		300	
Sam. 19/12 1901	b & c	5 Hoitajatarta, paitsi asuntoa, valoa, lämpöä ja ruokaa, palkkaa à 30 mk kuukaudessa		1,800		
Sam. 19/12 1901	b	1 Hoitajatar kellarikerroksen eristysosastossa niinkuin edelliset		360		
			Siirto	9,810	2,219,672	11

			Siirto	9,810	—	2,219,672	11	
Valt:n päät. 19/12 1901	b	1	Hoitajatar, arviolta 6 kuukautta, palkkaa à 30 mk kuukaudelta	180	—			
		2	Yöhoitajatarta, palkkaa à 30 mk kuukaudelta	720	—			
		3	Siivoojatar, yksi kummassakin osastossa ja yksi operatiosiosastossa, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 15 mk kuukaudelta	540	—			
Sam. 20/5 1903	b	Hierojan palkkio	1,000	—				
Sam. 19/12 1901	c	Lääkkeitä, arviolta	5,000	—				
			Sidostarpeita ja konekaluja, arviolta	4,000	—	21,250	—	
<i>d) Talousosasto.</i>								
Valt:n päät. 29/12 1893	b	1	Toimitsija, paitsi asuntoa, valoa ja lämpöä, palkkiota . . . . . 1,500:— korotusta 5 vuoden palveluksesta . . . . . 500:—					
Sam. 20/12 1896					2,000	—		
Sam. 21/12 1897								
Sam. 20/12 1893	b	1	Taloudenhoitajatar, paitsi asunt., lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa					
Sam. 20/12 1896					1,000	—		
Sam. 19/12 1901								
Sam. 20/12 1893	b	2	Keittäjätärtä, paitsi asunt., lämp., valoa ja ruokaa, palkk. à 300 mk					
Sam. 20/12 1899					600	—		
Sam. 19/12 1901								
Sam. 20/12 1899	b	1	Keittäjätär, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa					
Sam. sam.					240	—		
Sam. 19/12 1901								
Sam. 20/12 1899	b	4	Palvelijat, paitsi asunt., lämp., valoa ja ruokaa, palkkaa à 180 mk					
Sam. 20/12 1899					720	—		
Sam. 20/12 1899								
Sam. 20/12 1899	b	1	Siivoojatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa					
Sam. 20/12 1896					180	—		
Sam. 20/12 1899								
Sam. 20/12 1893	b	1	Johtajatar linavarasto vart. paitsi asunt., lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa . . . . . 480:— henkilökoht. lisäystä . . . . . 600:—					
Sam. 21/12 1897					1,080	—		
Sam. 20/12 1893								
Sam. 20/12 1893	b	4	Pesijätärtä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 20 mk kuukaudelta					
Sam. 20/12 1899					960	—		
Sam. 19/12 1901								
Sam. 19/12 1901	b	3	Sam., paitsi ruokaa (ei asuntoa), palkkaa à 30 mk kuukaudelta					
					1,080	—		
				Siirto	8,100	—	2,240,922	11

			Siirto	8,100 —	2,240,922 11
		c	1 Ompelijatar, paitsi ruokaa (ei asuntoa), palkkaa à 30 mk kuuk.	360 —	
Valt:n päät. 22/12 1898 Sam. 19/12 1901	}	b	2 Koneenhoit., paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa à 1,200 mk	2,400 —	
Sam. 29/12 1893		b	1 Lämmittäjä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa .	900 —	
Sam. 29/12 1893 Sam. 29/12 1899	}	b	1 Vahtimestari, paitsi asunt., lämpöä ja valoa, palkkaa 730:—		
Sam. 29/12 1893		c	ruokarahoja . . . . . 360:—	1,090 —	
Sam. 29/12 1899 Sam. 19/12 1901 Sam. 29/12 1893 Sam. 29/12 1899	}	b	3 Renkiä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkk. à 420 mk	1,260 —	
Sam. 29/12 1899		b	3 Sam., paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 350 mk vuodelta	1,050 —	
Sam. 27/12 1895 Sam. 19/12 1901	}	b	2 Portinvart., paitsi asunt., lämpöä, valoa ja ruokaa, palkk. à 420 mk	840 —	
Sam. 27/12 1895		b	1 Klosetintyhjentäjätär à 30 mk kuukaudelta	360 —	
			Ruoka 171 potilaalle à 90 penniä päivässä, arviolta	56,173 50	
			Ruoka 12 potilaalle à 1:50 päivässä, arviolta	6,570 —	
			Ruoka 71:lle henkilökunnasta à 1 mk 10 piä päivässä, arviolta	28,506 50	
		c	Polttoaineet, arviolta	21,400 —	
			Kaasu laboratorioon sekä höyryteltiin lämmittämiseen, arviolta	600 —	
			Tarvekalujen kunnossapito, arviolta	2,400 —	
			Hevosen ylläpito, arviolta	600 —	
			Valo, arviolta	6,000 —	
		d	Arvaamattomiin menoihin, arviolta	4,000 —	142,610 —
			<i>e) Desinfisioimislaitos.</i>		
Valt:n päät. 20/11 1900	}	b	1 Esimies (koneenhoitaja), paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	1,200 —	
Sam. 29/12 1896 Sam. 29/12 1899		b	1 Apulainen, paitsi asuntoa ja ruokaa, palkkaa	420 —	
Sam. 19/4 1898 Sam. 29/12 1899	}	c	Polttoaineet, arviolta	400 —	
		c	Hevosen ylläpito, arviolta	600 —	
			Desinfisioimistarpeet	500 —	3,120 —
			Siirto	—	2,386,652 11

			Siirto	—	—	2,386,652	11
		4. Sörnäisten sairastupa.					
	c	12 à 15 sairaspaiikkaa, arviolta .		—	—	10,943	—
		5. Poliklinikat.					
Valt:n päät. 11/4 1900	b	Määräraha Kallion lastenpoliklinikkaa varten		2,500	—		
Sam. 25/3 1902	b	Sam. Vladimirinkadun poliklinikkaa varten		2,500	—		
	c	Määräraha poliklinista silmäosastoa varten . . . . . 1,800: —					
	c	Päivärahat varatt. sair. puolesta tilintek. vast. 200: —		2,000	—		
Sam. 17/3 1903	b	Määräraha Hermannikaupungin lapsenpäästölaitokselle					
		ylläpito-apuraha . . . . . 1,600: —					
		lääkärin valvonta . . . . . 500: —		2,100	—		
	b	Määräraha Marian sairaalan tuberkuloosipoliklinikkaa varten .		5,000	—		
	b	Määräraha 5 sairaspaiikasta tohtorien O. A. Boijen ja W. Parviaisen lapsenpäästölaitoksessa, ylläpito vuosittain 8,560: —					
Sam. 15/12 1903		siitä 7 kuukaudelta 4,993: 31					
		kuntoonpanemiseen . . . . . 1,000: —		5,993	31	20,093	31
		6. Terveyspoliisi.					
Valt:n päät. 24/10 1893	b	1 Terveyspoliisin tarkastusmies . . . . . 3,000: —					
		korotusta 5 vuoden palveluksesta . . . . . 500: —		3,500	—		
1886 v:n menosääntö	b	2 Terveyspoliisin tarkastusmiestä à 2,500 mk		5,000	—		
Valt:n päät. 21/12 1889		1 Sam. sam.		2,000	—		
Sam. 30/5 1891							
Sam. 29/12 1892							
Sam. 19/12 1896							
Sam. 29/12 1899							
Sam. 19/12 1901							
Sam. 29/12 1899	c	Ylimäär. tarkastusmies, arviolta .		3,000	—		
	b	1 Desinfisioimisapulainen		1,500	—		
	c	Kodeissa toimitettavaan desinfisioimiseen, arviolta		2,000	—		
	c*	Rottien tappamisesta maksettav. .		3,500	—	20,500	—
		7. Katsastustoimisto.					
Valt:n päät. 30/4 1895	b	1 Katsastuslääkäri		6,000	—		
		Siirto		6,000	—	2,438,188	42

		Siirto	6,000 —	2,438,188 42
	c	{ Siivoominen	360 —	
		Kaluston kunnossapito arviolta	300 —	6,660 —
		8. Laboratorio terveydellisiä tutkimuksia varten.		
	b	{ 1 Johtaja	8,000 —	
		1 Apulainen	3,000 —	
		1 Vahtimestari, paitsi huonetta, lämpöä ja valoa	1,000 —	
		Koneiden ja kirjakokoelman kunnossapito	1,200 —	
		Näytteiden y. m. osto	400 —	
	b*	Laboratorion kuntoonpano	7,000 —	20,600 —
		9. Lihantarkastus teurastuslaitoksella.		
	c	{ 1 Eläinlääkäri	3,000 —	
		Apulainen	1,000 —	
		Kustannuksia, arviolta	300 —	4,300 —
		10. Ruumiinavaushuone.		
	c	Polttopuut, valo, pesu y. m. arviolta	— —	150 —
		11. Rokotusainevarasto.		
	c	Määräraha rokotusvelvollisuuden täyttämisen valvomiseen . . . . . — Smk 349,494: 31 —	— —	400 —
		VIII. Vaivahoito.		
		1. Vaivahoitohallitus.		
	b & c	{ 1 Puheenjohtaja	1,200 —	
	b	{ 1 Toimeenpaneva johtaja	7,000 —	
		1 Sihteeri	2,400 —	
	b	1 Vahtimestari	1,000 —	
	c	Palkkio tarkastusmiehille ja vakinaisille asiamiehille maaseudulla, arviolta	7,700 —	
	c	Korvaus tarkastusmatkoista, arviolta	800 —	20,100 —
		Siirto	— —	2,490,398 42

Valt:n päät. 29/6 1903

Valt:n päät. 5/12 1895

Sam. 22/12 1898

		Siirto	—	2,490,398 42
2. Vaivaistalo ja sen yhteydessä olevat laitokset.				
1886 v:n menosääntö	b	1 Tarkastaja, paitsi vapaata asuntoa ja polttupuita	4,500 —	
Valt:n päät. ^{29/12} 1891 Sam. ^{19/12} 1901	b	1 Konttoriapulainen	720 —	
1886 v:n menosääntö	b	1 Saarnaaja	1,400 —	
Valt:n päät. ^{21/12} 1889 Sam. ^{17/11} 1894	b	1 Lääkäri vaivaistalon sairashuoneissa ja houruinhoitolaitoksessa	3,600 —	10,220 —
<i>a) Vaivaistalo.</i>				
Valt:n päät. ^{5/12} 1895	b	1 Emännöitsijä	1,000 —	
	c	2 Sair.hoit:rtta, paitsi vapaata asuntoa, polttopuita ja valoa, à 840:—	1,680 —	
Sam. ^{21/12} 1889 Sam. ^{22/12} 1898	b	3 Sair.hoit:rtta, paitsi vapaata asuntoa, polttopuita ja valoa, à 600:—	1,800 —	
	c	2 Apulaishoit:rtta, paitsi vapaata asuntoa, polttopuita ja valoa, à 30 mk kuukaud.kummallekin	720 —	
		Vaatetus, arviolta	4,500 —	
		Ruoka, arviolta	28,000 —	
		Lääkkeet, arviolta	4,000 —	
		Kalusto, arviolta	1,000 —	
	c	Tarveaineet, arviolta	800 —	
		Polttopuut ja valo, arviolta	8,000 —	
		Kauroja ja heiniä 2 hevoselle, arviolta	800 —	
		Korjaustyöt, arviolta	5,800 —	
	d	Sekalaisia menoja, arviolta	3,500 —	61,600 —
<i>b) Työlaitos.</i>				
Valt:n päät. ^{21/12} 1889	b	1 Katsontamies, paitsi vap. asuntoa, polttopuita ja valoa . . . . . 1,200:—		
Sam. ^{29/12} 1896	b	mieskohtaista lisäystä . . . . . 300:—	1,500 —	
Sam. ^{21/12} 1889	b & c	2 Vahtim., paitsi vap.as., polttopuita ja valoa à 960:—	1,920 —	
		Polttopuut ja valo, arviolta	1,300 —	
		Ruoka, arviolta	11,000 —	
	c	Vaatetuskustannukset, arviolta	2,500 —	
		Tarveaineet, arviolta	5,000 —	
		Kalusto ja työkalut, arviolta	500 —	
			Siirto	23,720 —
				2,562,218 42

			Siirto	23,720	—	2,562,218	42	
		c	Uutteruusrahast, arviolta	1,000	—			
			Korjaustyöt, arviolta	200	—			
		d	Sekalaisia menoja, arviolta	500	—	25,420	—	
			<i>c) Houruinhoitolaitos.</i>					
Valt:n päät. ^{29/12} 1891 Sam. ^{29/12} 1893 Sam. ^{20/12} 1896 Sam. ^{21/12} 1897 Sam. ^{20/12} 1902 1886 v:n menosääntö Valt:n päät. ^{27/12} 1891 Sam. ^{27/12} 1902	b	1	Ylihoitajatar, paitsi vapaata asuntoa, polttopuita ja valoa	1,200	—			
	b	9	Naishoitajaa, paitsi sam. sam. à 600: —	5,400	—			
	b	4	Mieshoitajaa, paitsi sam. sam. à 720: —	2,880	—			
	c		Vaatetus, arviolta	4,500	—			
	c		Ruoka, arviolta	16,000	—			
c		Lääkkeet, arviolta	2,000	—				
d		Kalusto, arviolta	1,200	—				
d		Polttopuut ja valo, arviolta	7,000	—				
d		Korjaustyöt, arviolta	1,500	—				
		d	Sekalaisia menoja, arviolta	1,000	—	42,680	—	
			3. Apurahoja ja kustannuksia laitok-					
			sen ulkopuolella olevia köyhiä varten.					
		c	Kaupunkiin ja maaseudulle hoi- dettaviksi annetut, arviolta	70,000	—			
				Erinäisiin laitoksiin otetut ar- violta	7,000	—		
					Sairaanhoito, arviolta	9,000	—	
				Kustannukset muihin houruinhoi- tolaitoksiin otetuista mielenvi- kaisista, arviolta	22,000	—		
				Lääkkeet, arviolta	8,000	—		
				Suoranaisia apurahoja:				
				a) vaivashoittoon eh- dottomasti oikeute- tuille henkilöille, ar- violta	30,000: —			
		b) puutteenalaisille, joilla ei ole ehdotonta oikeutta vaivashoi- toon, arviolta	20,000: —	50,000	—	166,000	—	
			Siirto	—	—	2,796,318	42	

		Siirto	--	2,796,318	42
4. Sekalaisia.					
	c	Hautauskustannuksia, arviolta	1,000	—	
	c	Käyttövoroja, arviolta	1,000	—	
	d	Arvaamattomia menoja, arviolta	2,000	—	4,000
— Smk 330,020: — —					
IX. Opetustoimi.					
1. Merikoulu.					
Valt:n päät. $\frac{9}{5}$ 1900 Kontrahdin muk.	b	Vuokra	3,000	—	
	c	Polttopuut, arviolta	600	—	3,600
2. Käsityökoulut.					
K. Julist. $\frac{28}{11}$ 1885	b	Määräraha korkeammille käsityö- kouluille	26,866	—	
Valt:n päät. $\frac{17}{10}$ 1899	b	Määräraha alemmille sam.	25,370	—	
		Valmistava poikain ammatti- koulu:			
	1	Opettaja matemaatti- sissa aineissa ruotsa- laisella osastolla	4,200:	—	
Sam. $\frac{20}{11}$ 1900 ja $\frac{20}{9}$	b	korotusta 5 vuod. pal- veluksesta alk. $\frac{1}{9}$ 1904	200:	—	
	1	Opettaja matemaatti- sissa aineissa suoma- laisella osastolla	4,200:	—	
		korotusta 5 vuod. pal- veluks. alk. $\frac{1}{10}$ 1904	150:	—	
Sam. sekä $\frac{19}{12}$ 1901	b	1 Opettaja käsivarais- sa piirustuksessa	3,000:	—	
	1	Työmestari puunja- lostuksessa	3,300:	—	
		korotusta 5 vuod. pal- veluks. alkaen $\frac{1}{9}$ 1904	100:	—	
Sam. $\frac{25}{9}$ ja $\frac{20}{11}$ 1900	b	1 Sam. metallitöissä	2,700:	—	
		korotusta 5 vuoden palveluksesta alkaen $\frac{1}{9}$ 1904	100:	—	
	1	Johtaja	1,500:	—	
Siirto 19,450: —			52,236	—	2,803,918
					42

		Siirto 19,450: —	52,236 —	2,803,918 42	
	c	Palkkiota tuntiopettajil- le, 44 viikkotuntia à 150 m.	6,600: —		
		Palkkioita apulais-työ- mestareille	3,600: —		
		Vahtimestari	900: —		
		Työaineet verstaaseen .	1,500: —		
		Verstaan korjaus ja täy- dennys	500: —		
		Kirjasto, aikakauskir- jat ja käyttövarat . .	500: —		
		Verstahuoneuks.vuokra	2,000: —		
		Lämpö ja valo	1,200: —	36,250 —	
		<i>Tyttöjen ammattikoulu:</i>			
		b	3 Opettajatarta, palkkaa à 2,200 mk, siitä $\frac{1}{7}$ — $\frac{31}{12}$ 1904.	3,300: —	
	Tuntiopettajat, 12 tunt. viik. à 4 mk ja 12 tunt. à 3 mk, 16 viikolta .		1,344: —		
	1 Johtajatar, palkkiota $\frac{1}{7}$ — $\frac{31}{12}$ 1904		400: —		
	Palvelijattaret		200: —		
	Ruoanpito		1,000: —		
	Työaineet		1,000: —		
	Vuokra		2,000: —		
	Polttopuut ja valo . . .		500: —		
	Kalusto		5,000: —		
	Sekalaisia		300: —	15,044 —	
				103,530 —	
	3. Kauppaopistot.				
	c	Määräraha ruotsalais-suomalai- selle kauppaopistolle velvelli- suudella ottaa vastaan vähintään 10 vapaaoppilasta Helsingistä .	4,000 —		
		Määräraha saman valmistavalle luokalle velvollisuudella ottaa vastaan vähintään 15 vapaa- oppilasta Helsingistä	2,000 —		
		Määräraha suomalaiselle kauppa- opistolle velvollisuudella ottaa vastaan vähintään 5 vapaaoppi- lasta Helsingistä	4,000 —	10,000 —	
Valt:n päät. $\frac{1}{12}$ 1903		Siirto	—	2,917,448 42	

		Siirto	—	2,917,448.42
		4. Tylsämielisten lasten kasvatuslaitos.		
Valt:n päät. ¹¹ / ₁₀ 1898	b	Määräraha suoritettavaksi 300 mk kultakin Perttulan tylsämielisten lasten laitokseen Helsingistä otetulta vapaaoppilaalta, yhteensä kuitenkin korkeintaan . . .	—	4,500
		5. Kansakoulut.		
		<i>a) Palkat.</i>		
	}	16 Opettajaa, palkkaa à korotusta 15 vuoden palveluksesta à . . .	2,400: — 1,200: —	57,600 —
		17 Opettajaa, palkkaa à korotusta 10 vuoden palveluksesta à . . .	2,400: — 900: —	57,120 —
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. ¹² / ₁₂ 1899	}	11 Opettajaa, palkkaa à korotusta 5 vuoden palveluksesta à . . .	2,400: — 480: —	31,680 —
		19 Opettajaa, palkkaa à korotusta 10 vuoden palveluksesta à . . .	2,400: — 2,400: —	45,600 —
Sam. ²¹ / ₁₂ 1889	b & c	8 Opettajaa, palkkiota à . . .	2,400: —	19,200 —
		2 Apulaisopettajaa, palkkiota à	1,400: —	2,800 —
		1 Apul.opett., palkkiota mieskoht.määrärahaa	1,400: — 100: —	1,500 —
1886 v:n menosääntö	b	1 Kreikkalais-venäläisen uskonopin opettaja, palkkiota		800 —
	}	10 Opet:tarta, palkkaa à korotusta 25 vuoden palveluksesta à . . .	2,000: — 1,000: —	30,000 —
		6 Opettajatarta, palkk. à korotusta 20 vuoden palveluksesta à . . .	2,000: — 800: —	16,800 —
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. ¹² / ₁₂ 1899	}	18 Opet:tarta, palkkaa à korotusta 15 vuoden palveluksesta à . . .	2,000: — 600: —	46,800 —
		8 Opet:tarta, palkkaa à korotusta 10 vuoden palveluksesta à . . .	2,000: — 400: —	19,200 —
		7 Opet:tarta, palkkaa à korotusta 5 vuoden palveluksesta à . . .	2,000: — 200: —	15,400 —
			Siirto	344,500 —
				2,921,948.42

			Siirto	344,500	2,921,948,42
		2 Opettajatarta, vähennett. huoneenvuokra, à korotusta 10 vuoden palveluksesta à . . .	1,700: — 400: —	4,200	
		9 Opettajatarta, palkk. à korotusta 25 vuoden palveluksesta à . . .	1,700: — 850: —	22,950	
		3 Opettajatarta, palkk. à korotusta 20 vuoden palveluksesta à . . .	1,700: — 680: —	7,140	
		10 Opet:tarta, palkkaa à korotusta 15 vuoden palveluksesta à . . .	1,700: — 510: —	22,100	
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. 12/12 1899	b	13 Opet:tarta, palkkaa à korotusta 10 vuoden palveluksesta à . . .	1,700: — 340: —	26,520	
		17 Opet:tarta, palkkaa à korotusta 5 vuoden palveluksesta à . . .	1,700: — 170: —	31,790	
		7 Opettajatarta, palkk. à	2,000: —	14,000	
		25 Opet:tarta, palkkaa à	1,700: —	42,500	
		10 Opet:tarta, palkkiota à	2,000: —	20,000	
		5 Opet:tarta, palkkiota à	1,700: —	8,500	
		2 Opettajatarta valmistavassa koulussa, palkkiota à	2,000: —	4,000	
		Tuntiopettajat veistossa		4,350	
		Tuntiopett. ja opet:taret laulussa		1,500	
		Tuntiopettajattaret voimistelussa .		5,600	
	c	Viransijaiset ja todennäköisesti lisättävä opettajakunta syyslukukaudella, arviolta		8,000	
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. 20/12 1888	b	Tarkastaja		7,000	
Sam. 29/12 1899	b	Apulainen tarkastajankansliassa .		1,200	
Sam. 20/10 1903	b	Taloudenhoitaja		5,000	
1886 v:n menosääntö	b	Johtokunnan sihteeri		1,200	
Valt:n päät. 28/12 1886		7 Vahtimestaria à	1,000: —	7,000	
Sam. 29/12 1890					
Sam. 29/12 1892					
Sam. 28/12 1896					
Sam. 19/12 1899					
			Siirto	589,050	2,921,948,42

		Siirto	—	—	3,744,755.92
		7. Teatterit ja musiikki.			
	c	Määräraha Ruotsalaiselle teatterill.	5,000	—	
		Sam. Suomalaiselle sam.	5,000	—	
		Sam. Kansanteatterille . . .	3,000	—	
		Sam. Osakeyhtiö Helsing. Filharmoniselle Seuralle .	10,000	—	
		Sam. Helsingin Torvisoittokunn.	8,000	—	31,000
		8. Pahantapaisten lasten turvakodit.			
	b	Sipoon kasvatuslaitos:			
		Kustannukset, arviolta . . .	7,975	—	
		Nummen kasvatuslaitos:			
		Kustannukset, arviolta . . .	6,946	—	
		Lohjan kasvatuslaitos:			
		Kustannukset, arviolta . . .	7,331	—	
		Wanajan kasvatuslaitos:			
		Kustannukset, arviolta . . .	8,850	—	
		Yksityisten hoidettaviksi ane-			
		tuista, arviolta	3,000	—	
	c	Lääkäripalkkio katselmuks., sam.	100	—	
		Ruotsia puhuvien poikain kasvat-			
		tuslaitoksen perustaminen ja			
		ylläpito	3,316.67	—	37,518.67
		— Smk 1,012,956: 17 —			
		X. Kaupungille kuuluvat yleiset rasitukset.			
		1. Kyödinpito.			
	b	Urakka, 6 hevosta, arviolta . . .	—	—	1,950
		2. Kruununverot.			
	b	Karjaverot ja kylvömaksu . . .	—	—	54.96
		3. Majoitus.			
	b	Majoituskustannukset, arviolta . . .	—	—	206,233.28
		4. Majoituslautakunta.			
	b	1 Puheenjohtaja	2,000	—	
		1 Sihteeri	1,600	—	
		1 Majoitusmestari	2,000	—	
		1 Kielenkääntäjä	1,000	—	
		1 Vahtimestari	800	—	
		Siirto	7,400	—	4,021,512.83

			Siirto	7,400	4,021,512 83
		<i>c & d</i>	Käyttövarat ja arvaamattomat menot, arviolta	600	8,000
			— Smk 216,238: 24 —		
XI. Vesijohto.					
1. Hallinto ja käyttö.					
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. ^{20/12} 1888 Sam. ^{10/2} 1892 Sam. ^{20/3} 1892	}	<i>c</i>	1 Vesijohtoinsinööri, palkkaa	8,000:—	
			korotusta 10 vuoden palveluksesta	1,600:—	
Sam. ^{5/12} 1887		<i>b</i>	matkarahoja, mieskoht.	400:—	10,000
Sam. ^{21/12} 1900		<i>b</i>	1 Apulainen, palkkaa	4,800	
Sam. ^{29/12} 1890	}	<i>b</i>	1 Kirjanpitäjä	3,000:—	
Sam. ^{13/12} 1892					
Sam. ^{21/12} 1897			korotusta 10 vuoden palveluksesta	600:—	3,600
Sam. ^{20/12} 1890		<i>b & c</i>	1 Työmestari, paitsi vapaata asuntoa ja polttopuita	1,800	
Sam. ^{10/12} 1899		<i>b</i>	1 Yli-koneenhoitaja, paitsi vapaata asuntoa ja polttopuita	2,700	
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. ^{19/12} 1899	}	<i>b</i>	1 Ensimmäinen koneenhoitaja, paitsi vapaata asuntoa ja polttopuita	1,800	
			<i>b</i>	1 Toinen koneenhoitaja, paitsi vapaata asuntoa ja polttopuita	1,500
1886 v:n menosääntö Valt:n päät. ^{19/12} 1899	}	<i>b</i>	1 Puhdistaja paitsi vapaata asuntoa ja polttopuita	1,000	
Sam. ^{10/12} 1899			<i>b & c</i>	1 Säiliönvartija, paitsi vapaata asuntoa ja polttopuita	500
Sam. ^{21/12} 1889	}	<i>b & c</i>	Pumppulaitoksen käyttökustannukset, arviolta	6,000	
Sam. ^{20/12} 1891					
			Siiviläin käyttökustannukset, arv.	12,000	
		<i>c</i>	Vesimittarien lukeminen ja valvonta, arviolta	8,000	
			Mittaukset ja tutkimukset laajennuksia varten, arviolta	1,500	
			Palovakuutusmaksut, arviolta	1,200	
Kontrahdin muk.		<i>b</i>	Vuokra suojelusalueesta Vantaan joen ääressä	350	
			Siirto	56,750	4,029,512 83

			Siirto	56,750	—	4,029,512	83	
K. Sin resol. 7/3 1895 Kontrahti 5/6 1895	} b	Vuokra Vanhankaupungin Silta-						
		saaresta		600	—			
Kontrahdin muk.	} b & c	Vesijohtokonttorin huoneuksen						
		vuokra ynnä siivoominen ja						
		valo, arviolta		2,000	—			
		Käyttövaroja, arviolta		2,500	—			
		Ulostekoja Helsingin kunnalle,						
		arviolta		800	—			
		Kustannuksia verolippujen ja las-						
		kujen kulettamisesta ja perimi-						
		sestä, arviolta		700	—			
		Kustannuksia hevosaltaiden hoi-						
		dosta, arviolta		2,700	—			
		Kustannuksia yksityisistä johto-						
		yhtymisistä ja vesimittarien						
		asettamisesta, arviolta		95,000	—	161,050	—	
		2. Ylläpito ja korjaus.						
		Siivilän N:o III betonoiminen, tar-						
		peen tullen		5,700	—			
		Katon uudestaanpano vanhempaan						
		vesilinnaan, 1/3 koko pinnasta .		5,000	—			
		Vesijohdon rakennuksien, aitauk-						
		sien, sulkujen, koneiden ja joh-						
		totorvien korjaus ja ylläpito,						
		arviolta		22,000	—			
		Vesimittarien korjaus ja tarkistus,						
		arviolta		3,500	—	36,200	—	
		3. Vesijohdon laajennus ja vesi-						
		mittarien osto.						
		Vesijohto Vuorimiehenkadun alle						
		Laivurinkadusta N:oon 33		4,500	—			
		Sam. Laivurinkadun alle N:osta						
		35 N:oon 39		12,900	—			
		Sam. Laivurinkadun alle N:osta						
		39 Pursimiehenkadulle (joh-						
		totorvien vaihto)		6,700	—			
				Siirto	24,100	—	4,226,762	83

		Siirto	24,100 —	4,226,762 83	
		Vesijohto Tarkk'ampujakadun alle Korkeavuorenkadusta Kasarmikadulle	8,000 —		
		Sam. Albertin-, Ison Roobertin-, Kivenhakkaajan ja Punavuorenkatujen alle, Bulevardinkadusta Perämiehenkatuun (osaksi johtotorvien vaihto)	22,600 —		
		Sam. Kutojankadun alle Merimiehenkadusta Pursimiehenkatuun	2,600 —		
		Sam. Eläintarhan huviloihin N:rot 9, 10 & 11	10,400 —		
		Sam. I. Viertotien alle Vallgårdin kansakoulusta huviloihin N:o 1 a ja 3	15,700 —		
	c*	Sam. Pietarinkadun alle Neitsyt-polusta Kapteeninkatuun . . .	13,400 —		
		Sam. Laivurinkadun alle Pietarinkadusta Merikatuun	8,300 —		
		Sam. viidennen linjan alle Kaarlenkadusta Porthaninkadun N:oon 10.	10,300 —		
		Sam. Länsi-Satamakadun ja Mariinikadun alle N:osta 7 N:oon 16	11,300 —		
		Sam. Laivanvarustajankadun alle N:osta 5 Kapteeninkatuun . .	3,400 —		
		Sam. Malmin- ja E. Rautatienkatujen alle os. N:osta 30 Lapinlahdenkatuun	9,300 —		
		Sam. Nikolainkadun ja Siltavuorenterassin alle Oikokadusta os. N:oon 16	5,900 —		
		Vesimittarien osto	8,000 —	153,300 —	
			Siirto	—	4,380,062 83

			Siirto	—	—	4,380,062	83
		4. Sekalaisia.					
	c*	Sulkuranat ja palopostit johtorvissa		2,000	—		
		Jatkuvat kokeet vesijohtoveden puhdistamiseksi		5,000	—	7,000	—
		— Smk 357,550: — —					
		XII. Kauppahallit.					
		1. Rantatorin kauppahalli.					
Valt:n päät. 29/10 1899	b	1 Katsontamies, palkkaa	1,200: —				
		vaatetusapua	150: —	1,350	—		
	c	1 Renki, palkkaa		1,080	—		
	c	{ Valaistus, arviolta		3,300	—		
		{ Sekalaisia kuluja		420	—	6,150	—
		2. Hietalahdentorin kauppahalli.					
		1 Katsontamies, palkkaa	1,200: —				
		vaatetusapua	150: —	1,350	—		
	c	{ Puhtaanapito, arviolta		600	—		
		{ Valaistus, arviolta		3,100	—		
		{ Sekalaisia kuluja		350	—		
	c*	Kaasuvalaistuksen asettaminen		2,500	—	7,900	—
		— Smk 14,050: — —					
		XIII. Kaupungin maatilat.					
	c	{ Gumtähti, hoitokustannukset y. m., arviolta		7,000	—		
		{ Meilanssi, ulosteot y. m., arviolta		400	—	7,400	—
		— Smk 7,400: — —					
			Siirto	—	—	4,408,512	83

			Siirto	—	—	4,408,512 83
			XIV. Yleiset työt.			
			1. Rakennukset ja huoneukset.			
			<i>Korjaus ja ylläpito.</i>			
		c	Lumenkuljetus y. m. kaupungin taloista	4,300	—	
		c*	{ Marian sairaalan korjaus	7,200	—	
			{ Kaivopuiston kylpyhuon. korjaus	2,500	—	
		b*	{ Terveystenhoitolautakunnan y. m. virastojen huoneuksien sisustus Länsi-Sataman tullihuoneen yläkerrokseen	35,500	—	
			{ Kauppahallien sisustus Länsi-Sataman tullihuoneen alakerrokseen	24,500	—	
			{ Työnvälitystoimiston huoneuksen sisustus vanhaan Pakkahuoneeseen Aleksanderinkadun varrella	4,100	—	
		c*	{ Tavarahissin asettaminen Katajanokan Tullihuoneen pakkahuoneosastoon	5,050	—	
			{ Vanhankaupungin myllyn korjaus	2,300	—	
		b*	{ Vanhankaupung. poliisivartiokonttorin muuttaminen ja korjaus	700	—	
			{ Marian sairaalan kulkutautipaviljonkien korjaus ja lisärakennus	31,600	—	
		c	Erinäisiä korjauksia	30,000	—	147,750
			<i>Uudisrakennuksia.</i>			
		c*	{ Rahapajankadun tavaravaja	100,000	—	
			{ Lisärakennus Rahatoimikonttorin huoneukseen, lisämääräraha	17,600	—	
			{ Länsi-Sataman tulli- ja pakkahuonetalon ulkokuoneet	5,000	—	
			{ Uusi keuhkotautispaviljonki Vai-vaistaloon, arviolta	42,000	—	164,600
			2. Kadut ja yleiset paikat.			
			<i>Korjaus ja ylläpito.</i>			
		c*	{ Kivitys I:ma nupikivellä asfalttiin kaupungin osuudella Länsi-Satamaa P. Makasiinikadusta os. N:oon 6, luettuna se mukaan	22,900	—	
			Siirto	22,900	—	4,720,862 83

Valt:n päät. 20/12 1903

Sam. 15/12 1903

		Siirto	22,900	4,720,862	83	
	c*	Kivitys I:ma nupikivellä asfalttiin kaupungin osuudella I. Heikin- katua Aleksanderinkadusta Kaa- sulaitoksenkatuun	23,600			
		Sam. sam. kaupungin osuudella Nikolainkatua Senaatintorista Rauhankatuun	5,900			
		Sam. I:ma nupikivellä kaupungin osuudella 10 metrin levyistä ajotietä Senaatintorilla pitkin kirkkoterassin etelärajaa	8,700			
		Katukäytävä I:ma nupikiveä kul- mittain Kasarmintorin poikki kaakosta luoteiseen	6,750			
		Useiden suoja-aitain uudestara- kentaminen ja korjaus kaupun- gin katuosuuksilla	12,600			
		Pitkäsillan siltakannen korjaus.	3,400			
		c Erinäisiä korjauksia	12,000	95,850		
		<i>Uudistöt.</i>				
		c*	Kivitys ketokivellä ja II:a nupi- kivellä eri kohdissa Rahapa- jansatamaa	17,800		
			Rautatieraitteen rakentaminen pit- kin läntistä tavaravajaa Raha- pajansatamassa	1,400		
	Kivitys ketokivellä tai sementti- makadamilla kaupungin osuu- della Luotsikatua myymättö- mien tonttien N:oin 12, 14 ja 16 edustalla		1,900			
	Makadamoiminen kaupungin osuu- della Kauppamiehenk. myymät- tömientonttien N:oin 8 j. 10 edust.		1,200			
	Kivitys ketokivellä tai sementti- makadamilla kaupungin osuu- della Tehtaankatua Neitsyt- polun ja Laivurinkadun vä- lillä		11,700			
	Sam. sam. tai sam. kaupungin osuudella Kapteeninkatua kort. 127 edustalla		2,700			
	Sam. sam. tai sam. kaupungin osuu- della Neitsytpolkua tonttien os. N:oin 8 ja 10 edustalla		2,200			
			Siirto	38,900	4,816,712	83

			Siirto	38,900	4,816,712	83
			Kivitys ketokivellä tai sementtimakadamilla Hietalahdentorin pohjoisosassa	8,800		
			Mariinikadun tasoitus	53,100		
			Katajanokankad. pohjoispään sam.	6,000		
			Pietarinkadun tas. Neitsytpolun ja Kapteeninkadun välillä	23,100		
			Laivanvarustajankadun sam. tontista N:o 5 Kapteeninkatuun	3,500		
			Laivurinkadun sam. Pietarin- ja Merikatujen välillä	13,700		
			E. Rautatienkadun sam. Malmin- ja Lapinlahdenkatujen välillä	16,300		
		c*	Siltavuorenterassin sam. kortt. N:on 140 etelä- ja länsiosan edustalla	38,800		
			Siltasaarenkadun laajennus kortt. N:on 300 tonttien N:oin 3 ja 5 edustalla	14,100		
			Hämeenkadun tasoitus I. Viertotien ja 2:sen linjan välillä	4,100		
			Porthaninkadun sam. 2:sen ja 5:nen linjan välillä	24,300		
			Lönnotinkadun jäljelläolevan puoliskon sam. 2:sta linjasta os. N:oon 8	10,000		
			2:sen linjan jäljelläolevan osan sam. kortt. N:on 301 b edustalla	6,400		
			Sörnäisten rantatien sam.	11,000		
Valt:n päät. 1/12 1903	b		Neitsytpolun kivitys ketokivellä tai sementtimakadamilla tontin os. N:on 5 edustalla	550		
Sam. 1/12 1903	b		Teiden tasoittaminen Katajanokan kaakkoisosan varastopaikkain välillä	13,900	286,550	
			3. Kanavat ja viemärit.			
			<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>			
	c		Erinäiset kunnossapidot	15,000		
	c*		Täydennystyöt	3,000	18,000	
			Siirto	—	5,121,262	83

		Siirto	—	—	5,121,262	83
		<i>Uudistyt.</i>				
		Mariinikadun alainen kanava . .	9,100	—		
		Pietarinkadun sam. sam. os. N:osta 12 Neitsytpolkuun ja N:osta 14 Kapteeninkatuun . .	9,900	—		
		Laivanvarustajankadun sam. sam. os. N:osta 7 Kapteeninkatuun .	3,000	—		
	c*	Laivurinkadun sam. sam. Pieta- rinkadusta Merikatuun ja Meri- satamaan.	9,400	—		
		E. Rautatienkadun sam. sam. Malminkadusta Lapinlahdenka- dun alaiseen kanavaan	5,600	—		
		Siltavuorenterassin sam. sam. os. N:osta 16 Nikolainkadun alai- seen kanavaan.	6,300	—		
		Porthaninkadun sam. sam. os. N:o 8 ja 5 linjan välillä	2,500	—		
	b*	Merikadun sam. sam. os. N:osta 13 Laivurinkatuun ja os. N:osta 7 Kapteeninkatuun	8,800	—		
	c*	Kruununvuorenkadun alaisen ka- navan pitennys	2,500	—		
		Ahdinkujan sam. sam.	2,800	—		
		Sörnäisten rantatien sam. sam. .	13,600	—	73,500	—
		4. Tiet.				
		<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>				
	c	Erinäiset korjaukset	—	—	10,000	—
		5. Viertotiet.				
		<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>				
	c	Erinäiset korjaukset	—	—	15,000	—
		Siirto	—	—	5,219,762	83

Valt:n päät. ²⁶/₆ 1903

		Siirto	—	—	5,219,762	83
6. Satamat.						
<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>						
	c	Erinäiset korjaukset	15,000	—		
		Alasmenosillat jälle ynnä aitaukset satamassa	3,000	—		
	c*	Töölön lahden puhdistaminen	25,000	—		
		Pohjoissataman venhesiltain pitennys	1,000	—	44,000	—
<i>Uudistyt.</i>						
	c*	1 lauttapoiju Eteläsatamaan	750	—		
		Hietalahden pohjoissataman laajennus	137,000	—		
		Kiinnitysrenkaita Hietalahden ja Sörnäisten satamiin	1,400	—	139,150	—
7. Istutukset.						
<i>a) Korjaus ja kunnossapito.</i>						
	c	Istutuksien ja puuntaimistojen kunnossapito	54,000	—		
		Aitauksien sam.	2,000	—		
	c*	Maanvalmistus kaupunginistutuksiin	2,500	—	58,500	—
<i>b) Uudistyt.</i>						
	c*	Tasoitustyöt Kaivopuistossa	10,000	—		
		Sam. Eläintarhan urheilukentällä	10,000	—		
		Istutuksien laittaminen Konstantiininkadun päättymiskohtaan	300	—		
		Kelkkaratojen laittaminen	1,100	—	21,400	—
8. Puhtaanapitotoimi.						
<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>						
	c	Kaatopaikkain ja laiturien kunnossapito	2,800	—		
		Vahtien palkat	5,200	—		
		Makkien ja pissoarien kunnossapito	12,000	—		
		Sam. ja sam. korjaus	2,000	—		
		Siirto	22,000	—	5,482,812	83

		Siirto	22,000	5,482,812	83
		Kaupungin yleisten paikkain ja ka- tuosuuksien y. m. puhtaanapito	49,000		
		Kaupungin keskikatu- jen kasteleminen	10,000		
	c	Viertoteiden puhtaanapito	20,000		
		Kaivopuiston sam. sam.	1,000		
		Teiden sam.	7,000		
		Venhevalkamain sam.	700		
		Jäiden puhdistaminen	1,500	111,200	
		9. Työkalut.			
	c*	Kahden kastelemisvaunun os- toon	2,000		
	c	Erinäisiin ostoihin ja korjauksiin	7,000	9,000	
		10. Sekalaisia.			
	c	Pesusiltain, halkomittain, lyhty- pylväiden y. m. kunnossapito . — Smk 1,200,500: — —	—	6,000	
		XV. Eläkkeet.			
Maist:n päät. ¹⁸ / ₂ 1863	b	Maistraatinsihteerintytär M. K. Wirzenius	266	67	
Sam. ³⁰ / ₁₀ 1867	b	Kaup. viskaalinleski I. C. Winter	300		
Valt:n päät. ⁹ / ₂ 1875	b	Raatimies H. L. Crohns'in 3 lasta	600		
	b	Ent. vanginvartija Jakob Stark .	240		
Sam. ²⁰ / ₂ 1888	b	Sam. sam. Abraham Frisk	180		
Sam. ³ / ₁₂ 1889	b	Ent. ruiskumestari M. Henelius .	800		
Sam. ⁸ / ₉ 1890	b	Ent. kaup. puutarhuri L. A. Jern- ström	500		
Sam. ² / ₁₂ 1890	b	Ent. palosam.laitoksen järjestys- mies I. Rönneberg	400		
Sam. ⁹ / ₆ 1893	b	Ent. ylim. kaupunginvouti Moses Lindberg	400		
Sam. ¹⁶ / ₅ 1893	b	Huutokaupparahastonhoitajanles- ki Fredrika Wilhelmina Lindman	240		
Sam. ¹⁶ / ₃ 1893	b	Palokonstaapelinleski Gustava Hokkanen	120		
Sam. ³ / ₁₀ 1893	b	Rahatoimikamarinsihteerin O. Ehr- ström'in leski ja 2 alaikäistä lasta	959	37	
		Siirto	5,006	04	5,609,012
					83

			Siirto	5,006 04	5,609,012 83
Valt:n päät. 7/11 1893	b	Kaup.visk.leski Albertina Møller		200 —	
Sam. 27/11 1892	b	Rakennusmestari M. L. Lindblad		300 —	
Sam. 10/5 1899	b	Vahtimestarintytär Erika Alexandra Rosenström		120 —	
Sam. 10/11 1895	b	Metsänvartijanleski Maria Eriksson		120 —	
Sam. 3/12 1895	b	Kaup.palvelijanleski E. J. Tång		120 —	
Sam. 20/10 1896	b	Reaalikoulunvahtimestari F. M. Lindqvist		300 —	
Sam. 27/8 1898	b	Kansankirjastonvahtimestari K. E. Borg		120 —	
Sam. 10/5 1899	b	Vaivaishoidon tarkastusnainen Emilia Grönstrand		240 —	
Sam. 5/9 1899	b	Satamakonstaapelinleski Eva Gustava Lönnqvist		120 —	
Sam. 17/9 1901	b	Kansakoulujentarkastaja Viktor Öhberg		6,000 —	
Sam. 17/12 1901	b	Kasvatusapua kihlak. tuomari B. Stenius-vainajan 3 alaikäiselle lapselle		461 —	
Sam. 22/4 1902	b	Satamavahtimestarinleski Eva Hagman		144 —	
Sam. 26/5 1903	b	Kaupunginpalvelijanleski Adolfina Vilhelmina Fagerholm		120 —	
Sam. 20/1 1903	b	Ruiskumestarinleski Sofia Nyström ja hänen alaikäiset lapsensa		600 —	13,971 04
		— Smk 13,971: 04 —			
		XVI. Sekalaiset menot.			
Valt:n päät. 9/10 1875	b	Kaupungin tililaskujen tarkastamisesta		4,100 —	
Sam. 14/1 1902	b	Kaupungin irtaimen omaisuuden katselmuksesta		800 —	
		Polttoaineita, arviolta		11,000 —	
		Valaistus, siihen luettuina juhla-valaistukset, arviolta		8,000 —	
	c	Myrskyvaroitussähkösanommat, arviolta		250 —	
		Palovakuutusmaksut, arviolta		12,000 —	
Sam. 21/12 1897	b	Määräraha henkikirjurille		3,000 —	
Sam. 20/12 1890	b	Määräraha rakennustarkastelijalle		2,400 —	
Sam. 20/12 1893					
		Siirto	41,550 —	5,622,983 87	

			Siirto	41,550 —	5,622,983 87
Valtn päät. ^{10/6} 1890 Sam. ^{29/12} 1899	b		Palkkio sähkötekniikolle	3,000 —	
Helsingin kalastus- sääntö ^{1/2} 1890 Valtn päät. ^{21/12} 1897	b	{	Palkkio 2:lle kalastuksen katsas- telijalle, arviolta	600 —	
			Puutavarain lauttauksen valvomi- sesta kaupungin satama-alueella	150 —	
	c		Palkkio yhdelle talonekonomille .	1,800 —	
Sam. ^{28/10} 1895	b	{	Tavaravajojen valvomi- sesta . . . . . 1,200: —		
			Erinäisiä kustannuksia tavaravajoista . . . . . 300: —	1,500 —	
Sam. ^{22/12} 1898	b		Vaaliluettelon ja sen rekisterin kirjoittaminen	1,400 —	
	c	{	Määräraha lainoppineelle varatto- mien avustajalle	2,500 —	
			Määräraha Vankilayhdistyksen turvakodille	600 —	
Sam. ^{26/5} 1903	b		Sam. vapaaksipäästettyjen nais- vankien turvakodille	600 —	
1886 v:n menosääntö Valtn päät. ^{28/12} 1876	b & c		2 rakkaria, paitsi vapaata asuntoa, palkkiota ä 600: —	1,200 —	
	c*		2 katunormaalikellon osto . . . . . 1,150: —		
	c		Normaalikelloj. kunn:pito 1,450: —	2,600 —	
	c	{	Kalustoa kaupungin taloihin sekä sen korjaus ja täydennys, arviolta	7,500 —	
			Telefoonimaksut, arviolta	4,500 —	
Sam. ^{26/10} 1897	b		Määräraha jäähavaintoihin, ar- violta	600 —	
	c		Määräraha koiraveroa koskevan asetuksen noudattamisen val- vontaa varten	500 —	
Sam. ^{19/12} 1899	b		Puolipäivätunnin merkinanto . . .	300 —	
	c		Taksoitettujen varain ja muiden tulojen poispyyhkiminen ja ta- kaisinanto, arviolta	30,000 —	
	d		Arvaamattomiin menoihin Valtuus- ton määräämisen mukaan	90,000 —	190,900 —
			— Smk 190,900: —		
			Yhteensä Smk	— —	5,813,883 87

		Kirjain ilmoittaa tu- lon laadun kunnal- luseksen 58 §:n mukaan.				
Tulot.						
	<i>a</i>		Käytettävänä oleva säästö edelli- seltä vuodelta	—	—	560,000
I. Korot.						
Viertotie oblig. ohje- sääntö ²⁶ / ₁ 1865 § 4.	<i>c</i>		Vesijohtolainaobligatsioneista, ar- violta	16,000	—	—
	<i>c</i>		Viertotieobligatsioneista, arviol- ta	2,000	—	—
Lahjoituskirjain muk.	<i>b</i>		Tonttilunastuksista, arviolta . . .	90,000	—	—
	<i>b</i>		Lahjoitusrahastoista, joiden korot tulevat kaupungille	15,000	—	—
	<i>c</i>	}	Erinäisiä korkoja ja osinkoja, ar- violta	210,000	—	—
	<i>c</i>		Valaistuslait:sen ennakkomaksuist. 8,500	8,500	—	341,500
II. Tontinlunastukset.						
Valt:n päät. ⁹ / ₃ 1893	<i>b</i>		Tonttien myynti ja myytyjen tonttien kauppahinnan kuole- tus, arviolta	—	—	250,000
III. Kaupungin kiinteä omaisuus.						
K. Sin res. ¹² / ₁ 1879	<i>b</i>		1. Veroja lahjoitetuista taloista.			
			Arviolta	—	—	1,800
2. Kaupunkiin yhdistetty alue.						
Kunink. vakuutus ²³ / ₂ 1789 § 1 ja 4.	<i>b</i>	}	Vuokria rakennuksista ja huone- uksista	160,000	—	—
K. Asetus ⁶ / ₁₂ 1873 § 6	<i>b</i>		Vuokria Kaivopuistonalueesta, ar- violta	15,000	—	—
Lunastamisehtojen muk.						
				Siirto	175,000	—
						1,153,300

			Siirto	175,000	—	1,153,300	—
Kontrahdin muk. K. S:n resol. 11/11 1884 Valt:n päät. 29/10 1888	b	Vuokrat Seurahuoneesta	44,800	—			
		Vuokra myyntipaikoista toreilla, arviolta	30,000	—			
		Poliisin virkahuoneet ja tallit Alek- sanderinkadun taloissa N:o 22 ja 24 sekä Vanhassa kaupungissa	16,100	—			
Kontrahdin muk.	b	Vuokra huoneuksista Sofiankadun talossa N:o 3, arviolta	2,000	—			
		Vuokra huoneuksista Vuorimiehen- kadun talossa N:o 6	6,400	—			
		Erinäisiä vuokria, arviolta	7,000	—			
Sam. sam.	b	Vuokra puodeista ja tiskeista, ar- violta	4,500	—			
		Vuokra kauppahallien myyntipai- koista, arviolta	74,000	—			
	c	Uimahuonemaksut, arviolta	1,000	—			
		Kalavedenmaksut, arviolta	1,500	—			
		Heinäkorjuu- ja laidunmaksut, arviolta	150	—			
		Satunnaiset sekä kenttien vuokrat, arviolta	18,000	—		380,450	—
		3. Kaupungin maatilat.					
Kontrahdin muk.	b	Grejus, vuokra, arviolta	2,400	—			
		Gumtähti, sam. sam.	27,000	—			
		Meilanssi, sam. sam.	6,000	—			
		Reimars, sam. sam.	150	—		35,550	—
		— Smk 417,800: — —					
		IV. Tonttiverot.					
	b	Arviolta	—	—		2,700	—
		V. Tuloatuottavat oi- keudet.					
K. Asetus 31/12 1877 K. julist. sam. p:ltä	c	Tuulaaki Helsinkiin tuleviksi mää- rättyiltä tavaroilta, arviolta	200,000	—			
			Siirto	200,000	—	1,572,000	—

		Siirto	200,000	—	1,572,000	—
K. julist. $\frac{1}{10}$ 1881 K. S:in kirjelmä $\frac{17}{4}$ 1883	}	c	Tuulaaki Helsinkiin meritse tule- viltä, ylämaa-kaupunkiin määrä- tyiltä tavaroilta, arviolta . . .	8,000	—	
Liikennetaksa $\frac{10}{4}$ 1888 Sam. sam. Valtn päät. $\frac{1}{6}$ 1876		c	Liikennemaksut, arviolta . . .	450,000	—	
		c	Mittausmaksut, arviolta . . .	1,500	—	
		c	Makasiininvuokra, arviolta . . .	3,000	—	
		}	Satamamaksuja, arviolta . . .	200,000	—	
			Siltamaksuja, arviolta . . .	8,000	—	
Liikennetaksa $\frac{10}{4}$ 1888	}	c	Nostorananmaksuja, arviolta . . .	800	—	
			Painolastimaksuja, arviolta . . .	100	—	
			Punnitsemismaksuja, arviolta . . .	2,600	—	
K. Asetus $\frac{30}{3}$ 1879		c	Ulkomaalaisten maksut ruokata- varain myynnistä aluksesta, ar- violta	3,000	—	
Useat K. S:in resol. K. Asetus $\frac{24}{7}$ 1883		c	Biljaardimaksut, arviolta . . .	400	—	
		c	Perunkirjoitusprosentit, kaupun- gin osuus, arviolta	30,000	—	
K. Sääntö $\frac{21}{10}$ 1898		c	Perunkirjoitusprosentit, kaupun- gin vaivaisten osuus, arviolta . . .	8,000	—	
		c	Kolehtirahat, arviolta	200	—	
		c	Erinäiset sakot, arviolta	200	—	
Kontrahdin muk.		b	Vanhankaupungin myllyn vuokra	3,500	—	
		c	Pörssiprovisionia, arviolta	600	—	919,900
VI. Sekalaiset tulot.						
K. Asetus $\frac{17}{3}$ 1879 H:gin kunnall. sairaan- hoidonohjes. $\frac{12}{11}$ 1879	}	c	Mieskohtainen vaivaismaksu, arv.	36,000	—	
			c	Sairaanhoidosta Marian sairaan- lassa, arviolta	16,000	—
		}	Tuloja desinfisioimislaitoksesta, arviolta	300	—	
			c	Desinfisioimisesta kodeissa, ar- violta	1,000	—
		}	Vaivaishoitolaisten työt arvi- olta	500	—	
			Tuloja työlaitoksesta, arviolta . . .	10,000	—	
K. Asetus $\frac{17}{3}$ 1879		c	Maantuotteita vaivaistalosta, ar- violta	1,000	—	
		}	Korvausta vaivaisten ylläpidosta, arviolta	10,000	—	
H:gin kansakoulujen ohjes. $\frac{4}{10}$ 1892 H:gin kansakoulujen ohjes. $\frac{25}{6}$ 1878			c	Kansakouluoppilaiden maksut ja käsityöt	400	—
		Siirto	75,200	—	2,491,900	—

		Siirto	75,200 —	2,491,900 —
Kansankirj. säännöt $\frac{2}{5}$ 1886	}	c Korvausta turvakodeissa hoide- tuista lapsista, arviolta	1,000 —	
K. Asetus $\frac{11}{12}$ 1894		b Kirjalainoista, arviolta	7,500 —	
		b Koiravero, arviolta	16,000 —	
		c Maksut kloseteista, arviolta . . .	6,500 —	
Kontrahdin muk.	}	Apumaksu Ritarihuoneen puusti- kon kunnossa pitoon	300 —	
		b Apumaksu Säätötaloa ympäröivien istutuksien kunnossapitoon . . .	600 —	
		Apumaksu Ateneumia ympäröivien istutuksien kunnossapitoon . . .	200 —	
		Apumaksu Vanhan kirkon vieressä olevien istutusten kunnossapit. .	1,000 —	
Rhtkam. päät. $\frac{21}{2}$ 1901 Sam. $\frac{21}{8}$ 1903	}	b Apumaksu evank. lut. seurakun- nalta katujen puhtaanapitoon . .	2,100 —	
Pankkivaltusm. kirje $\frac{6}{7}$ 1892		b Apumaksu katuvalais- tukseen Suomen Pan- kilta . . . . . 275: — Säätötalolta . . . . . 525: —	800 —	
K. Asetus $\frac{8}{9}$ 1899 K. Sin kirje $\frac{6}{8}$ 1900	}	b Vastike kaupungin menettämistä sakko-osuuksista (ynnä kaupun- ginkamreerille ja -rahastonhoita- jalle tulevat osuudet)	7,246 —	
K. Asetus $\frac{18}{1}$ 1882		b Majoituksen korvaa tammik. 18 p. 1882 annetun K. Asetuksen mukaan Kruunu, tariffin jäl- keen, arviolta	193,315 28	311,761 28
VII. Valtioavut.				
K. Sin resol. $\frac{16}{7}$ 1902	b	Kansakouluihin	184,000 —	
K. Sin resol. $\frac{23}{2}$ 1892	b	Katuvalaistukseen, arviolta	15,170 —	
K. Sin kirje $\frac{19}{6}$ 1898	b	Palosammutuslaitokseen	21,000 —	
Knk. kirje $\frac{27}{8}$ 1779	b	Tulli- ja ravintolavapaud. korvaus	368 —	
	b	Valmistavaan poikain ammatti- kouluun	16,825 —	
K. Asetus $\frac{9}{6}$ 1892 K. julist. $\frac{14}{12}$ 1894	}	b Kaupungin osuus paloviinaverosta, arviolta	13,000 —	250,363 —
		Siirto	—	3,054,024 28

		Siirto	—	—	3,054,024 28
		VIII. Vesijohto.			
H:gin kaupungin vesi- johdon taksa $\frac{11}{3}$ 1890	c	Vedenmyymisestä, arviolta . . .	415,000	—	
		Vuokria vesimittareista, arviolta	24,000	—	
		Vesimaksuja hevosaltaista, arviolta	2,100	—	
		Korotusta vedenkäyttömaksujen myöhästyneestä suorittamisesta, arviolta	500	—	
	c*	Korvausta toimitetuista johdonyhdistämisestä y. m., arviolta . . .	115,000	—	
	b & c	Vuokrat vesijohdon maa-alueesta, arviolta	350	—	556,950
		IX. Valaistuslaitos.			
	c	Käytettävänä oleva voitto kaasulaitoksesta	—	—	86,290
		X. Lainat.			
	c	Vesijohdon laajennus	153,300	—	
		Tavaravajan rakentaminen Katajanokalle	100,000	—	253,300
		XI. Taksoitus.			
	d	Se määrä, joka lisäksi tarvitaan ja on kunnan verovelvollisilta jäseniltä taksoitettava, on	—	—	1,863,319 59
		Yhteensä Smk	—	—	5,813,883 87

Helsingin kaupungin 1904 vuoden Meno- ja Tulosäännön yhteenvedo.

Pää- luokka	Menot.	Vakinaiset menot	Satunnaiset menot	Yhteensä
I	Velkain korot ja kuoletus	1,029,445	—	1,029,445
II	Maistraatti ja Raastuvanoikeus	225,920	3,000	228,920
III	Kunnallishallinto	269,325 83	400	269,725 83
IV	Katuvalaistus	227,559	11,965	239,524
V	Palosammutustoimi	104,275	10,000	114,275
VI	Poliisilaitos	238,914 28	—	238,914 28
VII	Terveysten- ja sairaanhoito	337,206 31	12,288	349,494 31
VIII	Vaivaishoito	330,020	—	330,020
IX	Opetustoimi	1,012,156 17	800	1,012,956 17
X	Yleiset rasitukset	216,238 24	—	216,238 24
XI	Vesijohto	186,550	171,000	357,550
XII	Kauppahallit.	11,550	2,500	14,050
XIII	Kaupungin maatilat	7,400	—	7,400
XIV	Yleiset työt	284,500	916,000	1,200,500
XV	Eläkkeet	13,971 04	—	13,971 04
XVI	Sekalaiset menot	189,750	1,150	190,900
Yhteensä Smk		4,684,780 87	1,129,103	5,813,883 87
	Tulot.	Vakinaiset tulot	Säästö, tontinlu- nastukset ja sa- tunnaiset tulot	Yhteensä
	Säästö	—	560,000	560,000
I	Korot	341,500	—	341,500
II	Tontinlunastukset	—	250,000	250,000
III	Tulot kaupungin kiinteästä omaisuud.	417,800	—	417,800
IV	Tonttiverot	2,700	—	2,700
V	Tuloatuottavat oikeudet	919,900	—	919,900
VI	Sekalaiset tulot	311,761 28	—	311,761 28
VII	Valtioavut	250,363	—	250,363
VIII	Vesijohto	441,950	115,000	556,950
IX	Valaistuslaitos	86,290	—	86,290
X	Lainat	—	253,300	253,300
XI	Taksoitus	1,863,319 59	—	1,863,319 59
Yhteensä Smk		4,635,583 87	1,178,300	5,813,883 87

Liite.

Helsingin kaupungin Valaistuslaitoksen Meno- ja Tulosääntö vuodeksi 1904.

Menot.			
Hallinto.			
	Palkat ja palkkiot y. m.:		
	Hallituksen palkkio	8,000	—
b	1 Toimeenpaneva johtaja, palkkaa . . . . . 9,000:—		
	osapalkkaa . . . . . 3,000:—		
	vuokratrahoja . . . . . 1,500:—	13,500	—
b & c	1 Kamreeri ja rahastonhoit., palkk.	6,300	—
	1 Konttoriapulainen	1,500	—
b	1 Kaasumestari, paitsi vap. asuntoa, valoa ja lämpöä, palkkaa .	4,450	—
c	1 Alikeasumestari, paitsi vap. asuntoa, valoa ja lämpöä, palkkaa .	1,800	—
b	1 Johtotorvi-mestari, palkkaa . .	3,000	—
b & c	1 Tarveaineiden kirjantäjä, palkk.	2,100	—
	Ylimääräiset kirjoitus- ja piirustusapulaiset, arviolta	2,500	—
c	Konttorikulut, arviolta	3,500	—
			46,650
	Kaasunvalmistuskustannukset.		
	Hiiliä:		
c	Tavallisia kaasuhiiliä, arviolta . . . . . 128,000:—		
	Cannelhiiliä, arviolta . . . . . 28,000:—		
	Hiilien kuljetus ja soveltelu, arviolta . . . . . 4,000:—	160,000	—
		Siirto	160,000
			46,650

		Siirto	160,000 —	46,650 —
	c	Erittelemättömät tarveaineet, arviolta	1,000 —	
		Työkustannukset retorttihuoneessa, arviolta	15,000 —	
		Höyrypannu- ja tyhjentämiskustannukset, arviolta	14,000 —	
		Kaasunpuhdistus, arviolta	2,800 —	
		Sekalaisia kuluja:		
		Polttoaineet, konttori- ja asuinhuoneuksiin, arviolta	800: —	
		Sähkövalo konehuoneissa, arviolta	600: —	
		Vesimaksu	1,600: —	
		Palo- ja tapaturmavakuutusmaksut, arviolta	6,700: —	
		Puhtaanapito, vahdinpito ja arvaimattomat menot, arviolta	7,000: —	
		16,700 —	209,500 —	
		Kustannukset sivutuotteita varten.		
	c	Työkustannukset koksia y. m. varten, arviolta	5,600 —	
		Sam. kivihiilitervaa varten, arviolta	2,100 —	7,700 —
		Kustannukset katuvalaistuksesta.		
	c	Lyhdynsytyttäjät ja lampunhoitajat, arviolta	26,300 —	
		Hehkukappaleet ja silinterit, arviolta	1,600 —	
		Sekalaisia	2,800 —	30,700 —
		Kustannukset yksityisestä kaasunkäytöstä.		
	c	Mittarinlukeminen ja maksujen periminen, arviolta	3,300 —	
		Sekalaisia — päivystys, pienempien valaistusvirheiden korjaus, väkiviina y. m., arviolta	6,000 —	9,300 —
		Siirto	— —	303,850 —

	Siirto		
	—	—	303,850 —
Korjaus ja kunnossapito.			
	Rakennukset, arviolta	2,000 —	
	Uunit	11,000 —	
	Koneet	1,500 —	
	Kaasukellot	500 —	
	Pääjohtotorvet	2,500 —	
c	Lyhtypylväät, lyhdyt ja serviisit, arviolta	4,400 —	
	Yksityisserviisit, arviolta	500 —	
	Kaasumittarit	2,000 —	
	Kalusto	2,800 —	27,200 —
b	Korko konttokuranttilistä kaup- rahaston kanssa, arviolta	—	8,500 —
	Voitosta Smk:sta 196,950: — käytetään:		
Pääjohtotorvien ulottamiseen			
	Vuorimiehenkadun alle Kapteenin- ja Laivurinkatujen välille, arviolta	1,856 —	
	Laivurinkadun alle Vuorim.k:sta Tehtaankatuun sekä Pietarinkadusta Merikatuun, arviolta	2,240 —	
	Tarkk'ampujankadun alle Korkeavuoren- ja Kasarminkatujen välille, arviolta	997 50	
	Kutojankadun alle Merimiehen- ja Pursimiehenkatujen välille, arviolta	712 50	
c*	Alpertinkadun alle I. Roopertin- ja Sepänkatujen välille, arviolta	4,550 —	
	Laivanvarustajank:n alle Neitsytpolun ja Kapteeninkadun välille, arviolta	2,000 —	
	Pietarinkadun alle Neitsytpolun ja Kapteeninkadun välille, arviolta	2,000: —	
	Pietarinkadun alle N:on 3 ja Raatimiehenkadun välille, arviolta	520: —	2,520 —
	Siirto	14,876 —	339,550 —

	Siirto	14,876	339,550
	Mariinikadun alle L. Satama- ja Vyökatujen välille, arviolta	2,240	
	I. Roopertinkadun alle Fredrikin- ja Alpertinkatujen välille, arviolta	2,380	
	Ratakadun alle Fredrikin- ja Korkeavuorenkatujen välille, arviolta	5,740	
	Muukalaiskadun alle Sauna- ja Vuorimiehenkatujen välille, arviolta	1,045	
	Puistokadun alle N:ön 3 ja Merikadun välille, arviolta	4,060	
	Merikadun alle Puisto- ja Kapteeninkatujen välille, arviolta	3,640	
	Kapteeninkadun alle N:ön 3 ja Merikadun välille, arviolta	800	
	Raatimiehenkadun alle Tehtaan- ja Puistokatujen välille, arviolta	1,520	
c*	Hietalahdentorin alle Bulevardinkadun päätekohtaan ja Hietalahden Pohjoissataman välille, arviolta	840	
	Konstantiininkadun alle Kirkko- ja Maneesikatujen sekä Elisabetin- ja Kristiaaninkatujen välille, arviolta	3,562 50	
	koko Kulmakadun alle, arviolta	1,615	
	erinäisten katujen alle Hallituksen määräämisen mukaan	11,281 50	53,600
	Uusien kaasulyhtyjen asettamiseen		
	Vuorimiehen-, Laiivurin-, Tarkk'ampujan-, Kutojan-, Alpertin-, Laivanvarustajan-, Pietarin-, Mariini-, Muukalais-, Puisto-, Meri-, Kapteenin-, Raatimiehen-, Konstantiin-, Kulma-, Linna- ja Vyökaduille sekä Hietalahdentorille — uuden kauppahallin ympäri — ja Katajanokansataman tavara- ja joihin, yhteensä 78 lyhtyä à Smk 180:—, arviolta	14,040	
	Siirto	14,040	393,150

	Siirto	14,040 —	393,150 —
	erinäisille kaduille Hallituksen määräämisen mukaan, 24 kpl. à Smk 180:—, arviolta	4,320 —	18,360 —
	Serviiseihin, koneihin y. m.		
c*	Retorttien asettaminen kahteen uuteen uuniholviin, arviolta.	9,200 —	
	Yksityisserviisit arviolta	5,500 —	
	Kaasumittarit "	22,000 —	
	Kalusto "	2,000 —	38,700 —
	Säästö	— —	86,290 —
	Yhteensä Smk	— —	536,500 —
Tulot.			
Katuvalaistus, arviolta.			
	Auerliekit:		
	Koko yön, 580 kpl. kevät- ja 614 syyskaudella kuluttavat kaasua	222,581 m ³	
	Puolen yön, 890 kpl. kevät- ja 958 syyskaudella kuluttavat kaasua	169,893 „	
	Avoimet liekit (tavara- vajoissa):		
c	Koko yön, 6 kpl. purjehdusaikana kuluttavat kaasua	2,290 „	
	Lucas Lamput (kauppatorilla):		
	Puolen yön, 2 kpl. kuluttavat kaasua	1,743 „	
	Ylimääräinen valaistus eri tilaisuuksissa	1,493 „	
	Yhteensä kaasua 398,000 m ³ à 30 penniä kuutiometriltä	— —	119,400 —
	Siirto	— —	119,400 —

		Siirto	—	—	119,400	—
		Yksityiskäyttö, arviolta:				
	c	Kaasua valaistukseen 705,000 m ³ à 30 p:ää	211,500	—		
		Vähenee alennuksina	6,000	—	205,500	—
		Kaasua keittämis: n y. m. 640,000 m ³ à 15 penniä.			96,000	—
					301,500	—
		Sivutuotteita, arviolta:				
	c	Koksia	87,500	—		
		Kivihiilitervaa	10,000	—		
		Grafiitia	100	—		97,600
		Voittoa töistä ja tarveaineiden myymisestä, arviolta			—	—
		Yhteensä Smk	—	—	536,500	—

